

ê² ð ¶ Æ ê ² Û ì ² ¼ Û ² Û

ì ² Û Æ
Â² ¶ ² ì à ð à ô Â Û ² Û
ê ° ä ² ¶ Æ ð
² ð ò ² Û ² ¶ ð à ô Â Û à ô Û Û ° ð Æ

° ð ° ì ² Û - 2003

Đĩ 809.198.1
¶Ø 81 2Đ
2 551

2Úi 2¼Ú2Ü e2ø¶Æè
2 551 ì 3 ÝÇ Æ3. 3 í áñáoÃÙ3 Ý è»á3. Çñ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÃÙáoÝÝ»ñÁ,
Đ3 Ùí 3 í 3 Ý µ3 é3 ñÙ3 í Ý»ñ, òñ. òñ 3 ÝÇ Ñ3 Ù3 Èè. Ññ3 í ..
2003, 120 çç:
2βÈ3 í áoÃÙáoÝÁ Ýí Çñí 3 í ç ì 3 ÝÇ è»á3. Çñ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÃÙáoÝÝ»ñÇ È»í Ç
áoñ3 ñí »ñ»ÝÇ Ñ3 Ù»ñ»ÝÇ ÷ áÈÑ3 ñ3 µ»ñáoÃÙ3 Ý ÈÝí ñÇÝ, 3 é3 í »È Ù3 Ýñ3 Ù3 èÝ
úÝÝ3 ñí í áoÙ »Ý ÁÝí Ñ3 Ýáoñ µ3 é3 ñÙ3 í Ý»ñÁ, ÁÝí Ñ3 Ýñ3 óí áoÙ ç »Ó3 í ÝÙáoÁÁ,
µ»ñí áoÙ »Ý ÁÝí Ñ3 Ýáoñ µ3 é3 ñÙ3 í Ý»ñÇ µ3 ½Ù3 ÆÇí Ýán ÷ 3 èí »ñ, í ñí áoÙ »Ý
Ñ3 ñóÇ Ýán Ù»í Ý3 µ3 ÝáoÃÙáoÝÝ»ñ:
Ù3 È3 í »èí 3 í ç ì 3 ÝÇ è»á3. Çñ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÃÙáoÝÝ»ñÁí
Ñ»í 3 ùñúñí áo ÁÝÁ»ñóáo È3 ÙÝ ÑñÇ3 ÝÝ»ñÇ Ñ3 Ù3 ñ:

4 7602020100
2 ————— 2003
704 (02)03

¶Ø 81 2Đ

ISBN 5-8084-0504-1

© 2 Úí 3 ½Ù3 Ý è3 ñ. Çè, 2003 Á.

İ 2 ÜÆ e° ä 2 ¶Æð 2 ð0² Ü² ¶ðàoÁÚàoÜÜ° ðÀ

AÜ, ð² Üàoð í ° Ö† àoÁÚàoÜÜ° ð

İ 3 ÝÇ e»ä³. Çñ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñÁ (³ ÜeáoÑ»i ... İ 3 ÝÇ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñ)¹ Áí³. ñíáoÜ »Ý Ü. Á. 3. 9-6-ñ¹ 1³ ñ»ñáf: 2-é³ ÇÇÝ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñÁ. ñí³ Í »Ý ³ eáoñ»ñ»Ý, Ñ»i³ 3. 3 ÜáoÜ` eİë³ Í ÆBðáoÇÝÇ 2-Çó, ÑÇÜÝ³ İ³ ÝáoÜ ÜÇ³ ÜÝ áoñ³ ñi »ñ»Ý: ò³ í áü, »ñíÉ»½í Ü³ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñÁ B³ i ùÇá »Ý: ò³ eİ an»Ý ÜÇÝá 3 ÜÁÜ Ñ³ Üi ÝÇ »Ý »ñíáo 3 Ü¹ äÇeÇ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝ², añaÝü Ü»½ »Ý Ñ³ e»É í Ý³ eİ³ Í í Ç×³ ÍáoÜ, Ü»İ-»ñíáo, 3 Üeä»e İááf³ Í, úí³ ½Ç »ñíÉ»½í Ü³ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñ, añaÝáoÜ i »üei Á Ü³ e³ Üµ. ñí³ Í Ç ³ eáoñ»ñ»Ý, Ü³ e³ Üµ` áoñ³ ñi »ñ»Ý:

Ø»½ Ñ³ Üi ÝÇ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñÇ ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ ÁÇí Á Üai 600 Ç, añaÝó ÜÇ ½. ³ÉÇ Ü³ eÁ ÁÝ¹³ Ü»ÝÁ ÜÇ ù³ ÝÇ µ³ e ä³ ñáoÝ³ İáo Ü»İ iáo³ Ýáo, ÑÇÜÝ³ İ³ ÝáoÜ İñíÝíáo 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñ »Ý. ñí³ Í ½³ Ý³ ½³ Ý³ e³ ñí³ Ý»ñÇ íñ³: ¼. ³ÉÇ ÁÇí »Ý İ³ ½ÜáoÜ Ý³ ... İñíÝáo-ÁÚàoÝÝ»ñÁ³: İ 3 ÝÇ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñÁ İ³ Ö³ ä³ ñ³ ÜÇÝ µÝáoÜÁ áoÝ»Ý, anñi »Ö B³ i »Ý İñíÝíáo 3 ñi 3 Ñ³ Üi áoÁÚàoÝÝ»ñÁ: 2Ü¹ Ç ä³ i -x³ eÁ, anñ İ 3 ÝÇ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚàoÝÝ»ñáoÜ í İ³ Üi³ Í µ³ e³ ä³ B³ ñÁ äÇ ³ ÝóÝáoÜ 300-Ç e³ ÑÜ³ ÝÁ: ³ ñ³ ÝóÇó ÜÇ³ ÜÝ 200-250-Ç ÇÜ³ eİ Ý Ç ùÇá Á» B³ i 3 ñÁ³ Ý³ Ñ³ í³ i eİáo 3 µ³ Ýí³ Í, ÁÝ¹ añaóÜ ³ Ü¹ ÝáoÜÝ ä³ i x³ eái ½. ³ÉÇ Áíáf µ³ e»ñ Ñ³ Üi ÝÇ »Ý ÜÇ³ ÜÝ Çñ»Ýó Üai³ í anñ, µ³ í³ İ³ Ý ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ ÇÜ³ eİ Ý»ñáf⁴: ÆÝá í »ñ³ µ»ñáoÜ Ç 3 ñÓ³ Ý³ -áoÁÚàoÝÝ»ñÇ. ñÇÝ, ³ ä³ 1 ñ³ Ýü. ñí³ Í »Ý ³ eáoñ³ -µ³ µ»É³ İ³ Ý e»-ä³. ñ»ñÇ Ýan³ eáoñ³ İ³ Ý i³ ñ³ i »e³ İáf: ð³ ½í³ 1»ä ü. i³ 3. anñ-í³ Í »Ý ³ e³ íÉ í³ Ö BñÇ³ ÝÇ, ÇÝáä»e Ý³ ... ÜÇ³ ÜÝ áoñ³ ñi »ñ»ÝÇÝ Ñ³ iáoİ Ö»ñ⁵:

i 3 YÇ Ā³. 3 í ańáoĀU³ Y 3 nÓ³ Y³. ńáoĀUáoYÝ»nÇ U³ eÇY 3 e³ ÇÇYÁ
 í »OĀíáoĀUáoYÝ»n ĸ N³ OáńíáoU á³ i U³ N³ ūn Oáíe»è Ē ań»Y³ oÇY
 í »ń³. ń»fáí 1ń³ Yú 2 eáń»èi 3 YÇ 3 e³ eá»É³ í 3 Y Ā³. áoNÇ Þ³ UÇ-
 ń³ UÇY⁶: 1827 Ā. ūń³ YeÇ³ í 3 Y-3 eÇ³ í 3 Y ÁYí»ńáoĀU³ Y í aOŪOÇó i 3 Y
 . ańíáoŪí 3 í Ū. ÞáofoÁ ÁY¹ ūnÇY³ íáoU ĸ Uáí aáńe í 3 eYU³ í 3 nÓ³ .
 Y³. ńáoĀUáoYÝ»n¹ 1ń³ Yáí Çeí NÇUú 1Y»fáí i 3 YÇ N»i 3. 3 UáoU áo-
 ń³ ńi 3 í 3 Y í aáí 3 í e»á³. Çń 3 nÓ³ Y³. ńáoĀUáoYÝ»nÇ . Çi 3 í 3 Y áo-
 eáoUY³ eÇnU³ Y . ańíÇY: eí½µY³ í 3 Y ÞñÇ³ YáoU . Çi Y³ í 3 YÝ»ńÁ
 N³ ūi YáoU ĸÇY Çń³ ń³ Ū»ńÁ í 3 nÍ ÇuY»ń: 2 ūeá»è, ūńÇY³ í 2. Oáńi -
 Ū³ YÁ 1ń³ Yó É»½áoY N³ Ū³ ńáoU ĸń N³ Ū»ń»YÁ, Ē. » eáµ»ńÁ 3 ŪY 1Ç-
 í aóU ĸń ańá»è e»Ū³ í 3 Y É»½áo:

XIX 1³ nÇ í »ńáoU YB³ Y³ í ań 3 eáoń³. »i Y»ń e. ¶UáoŪ³ ńÁ .. 2.
 e»ūeÁ á³ ń»áoU »Y, ań i 3 YÇ e»á³. Çń 3 nÓ³ Y³. ńáoĀUáoYÝ»ńÁ
 . ńí 3 í »Y 3 eáoń³ í 3 Y e»á³. ń»ńáí, ańáYú 3 Ūí Ā³ Ū³ Y³ í 3 ńí»Y
 µ³ í 3 ń³ ń á³ ÷ aí N³ ūi YÇ ĸÇY: á³ ńíáoU ĸ, ań 3 Ūí 3 nÓ³ Y³. ńáo-
 ĀUáoYÝ»nÇ UÇ Ū³ eÇ É»½áoY 3 eáoń»ń»YÝ ĸ, Çeí Ūáoè, 3 e³ í »É Ū»í Ū³ -
 eÇYÁ 3 YN³ ūi UÇ É»½áo, ańÁ .. N»i 3. 3 UáoU í aáí »ó Şáoń³ ńi »ń»Yí;
 e. ¶Uáoń³ ńÁ NÇUÝi »fáí í »ńí 3 YŪ³ Y N³ Ū³ í oU³ Y Ū»Ā¹ Ç í ń³ . í 3 -
 ÉÇè ĸ 3 Y í 3 YáÁ É»½íÇ 3 e³ YOCY UÇ³ í ańY»nÇ 3 ńÁ»uY»ńÁ .. í 3 i 3 -
 ńáoU ańáb N³ i í 3 í Y»nÇ Uáí 3 í ań Ā³ ń. Ū³ YáoĀUáoYÝ»ńÁ: Þ³ ńáoY³ -
 í »fáí e. ¶Uáoń³ nÇ . ańíÁ` e»ūeÁ Ā³ ń. Ū³ YáoU .. Nń³ i 3 ń³ í aóU ĸ
 3 ŪY Ā³ Ū³ Y³ í N³ ūi YÇ aóń³ ńi 3 í 3 Y 3 nÓ³ Y³. ńáoĀUáoYÝ»ńÁ: Ð»-
 í 3. 3 UáoU N³ ūi Y³ µ»ńí 3 í 3 eáoń³ -áoń³ ńi 3 í 3 Y »ńíÉ»½í Ū³ 3 ń-
 Ó³ Y³. ńáoĀUáoYÝ»ńÁ NÝ³ ń³ í ańáoĀUáoY »Y í 3 ÉÇè eí aó »fáo ..
 xB. ńi »fáo 3 Ūí Ā³ ń. Ū³ YáoĀUáoYÝ»ńÁ⁷: 1900 Ā. Ð. e³ Y¹³ ÉÇŪ³ YÁ
 ÷ ańÓ ĸ í 3 i 3 ńáoU aóń³ ńi 3 í 3 Y 3 nÓ³ Y³. ńáoĀUáoYÝ»ńÁ N³ eí 3 Y³ É
 N³ Ū»ń»YÇ NÇUúaí Nń³ i 3 ń³ í »fáí aóń³ ńi 3 í 3 Y 3 nÓ³ Y³. ńáo-
 ĀUáoYÝ»nÇ Çń Ā³ Ū³ Y³ í Ç 3 e³ í »É 3 ŪµáOÇ³ í 3 Y N³ í 3 ū 3 í aóY N³ Ū»-
 ń»Y .. yń³ Yè»ń»Y Ā³ ń. Ū³ YáoĀUáoYÝ»ńÁ⁸: e³ í 3 ŪY í »ńÇYÇè í »-
 e³ í »i Á Ū»ńÁ í aóU ĸ 2. e»ūeÇ, Ð. 2 x³ eŪ³ YÇ í aOŪOÇ⁹ .. Çi aóĀU³ Y
 Ū»Ç N³ eí 3 i 3 í aóU ĸ aóń³ ńi »ń»YÇ` ańá»è 3 e³ YOCY É»½áo ÉÇY»fáo
 í »e³ í »i Á, ańÁ aá UÇ 3 eYáoĀUáoY ááoYÇ N³ Ū»ń»YÇ N»i : OÇ` YáoŪY
 Ā³ Ū³ Y³ í i 3 ń³ í í aóU ĸ 3 ŪY í 3 nÍ ÇuÁ, Ā» aóń³ ńi »ń»YÁ . í Yí aóU ĸ
 Ū»ńÓ³ í ań o»Ū³ í o³ í 3 Y í 3 áÇ Ū»Ç ÉáoéÇ»ń»YÇ N»i` í 3 ½U»fáí

3 ðèǎ»è íááí 3 í É áóéÇ³ -áóñ³ ñí 3 í 3 ý é»½í 3 ÁÝí 3 ÝÇúÁ: 2 ðè í »-
 è³ í »í Á 3 é³ í »É 3 í í Çí Ó´áí á³ ßá³ ÝáóÙ »Ý Æ. ð³ í áÝáí Á,
 Ø. É³ áÇí Ò³ ÝÁ¹⁰: è. ÆÉÉ³ ÝÙ³ ÝÁ ÷ áñÓ»éáí í 3 ñµ»ñ»é í 3 ÝÇ Á³. 3 -
 í áñáóÁÙ³ Ý µÝ³ í ÇáÝ»ñÇ Éáé³ í ó³ í 3 ý .. í 3 ÝÇ 3 ñÓ³ Ý³. ñáóÁÙáóÝ-
 Ý»ñÇ é»½áóÝ´ í »ñÇÇÝè í áááóÙ ç ŞÝáñ É áóéÇ»ñ»Ý; Ñ³ Ò³ ñ»éáí 3 ÒÝ Ò»-
 é³ í é»½áó 3 ñ¹»ÝÇèí í 3 ÝÇ Á³. 3 í áñáóÁÙ³ Ý ßñÇ³ ÝáóÙ¹¹:

Ð² Ò° Ð° ÒÆ Ð° í È° ¼¹ 2 ¤ 2 Ò 2 è ÒááóÁÙáóÙÒ° ÐÆ Ð² ðóÁ

Ð. è³ Ý¹³ éÇÙ³ ÝÇó ½³ í í 3 ñµ»ñ Á³ Ò³ Ý³ í 3 ßñÇ³ ÝÝ»ñáóÙ Ñ³ Ò-
 áóñ³ ñí 3 í 3 ý é»½í 3 í 3 ý ÁÝ¹Ñ³ ÝñáóÁÙáóÝÝ»ñáí ½µ³ Óí »é »Ý µ³ ½Ù³ -
 ÁÇí 3 ðé. Çí Ý³ í 3 ÝÝ»ñ: Òß»Ýù ¶. Ó³ ÷ 3 ÝóÙ³ ÝÇ, Ð. 2 × 3 éÙ³ ÝÇ, ¶.
 æ³ Ñáóí Ò³ ÝÇ, Ò. Ð³ ñáóÁÙáóÝÙ³ ÝÇ, Ø. Æéñ³ Ò»éÙ³ ÝÇ, Æ. ð³ í áÝáí Ç,
 Ð. í 3 ñ³. Òá½Ù³ ÝÇ 3 ÝáóÝÝ»ñÁ, áñáÝù Çñ»Ýó ÒÇ ß³ ñù 3 ßÉ³ í áó-
 ÁÙáóÝÝ»ñáóÙ í 3 ñµ»ñ 3 éÇÁÝ»ñáí 3 Ý¹ñ³ 1³ ñÓ»É »Ý Ñ³ Ò-áóñ³ ñí 3 -
 í 3 ý 3 éÝááóÁÙáóÝÝ»ñÇÝ´ Ò³ í Ý³ Ýß»éáí 3 Ò¹ »ñí áó é»½áóÝ»ñÇÝ Ñ³ -
 í áóí µ³ ½Ù³ ÁÇí ÁÝ¹Ñ³ ÝñáóÁÙáóÝÝ»ñ´ ÒÝ³ éáí è³ í 3 ÒÝ áóñ³ ñí »ñ»-
 ÝÇ´ áñǎ»è Ñ³ Ò»ñ»ÝÇó ½³ í 3 é³ ÝÓÇÝ é»½áó éÇÝ»éáó í »è³ í »í Ç è³ Ñ-
 Ò³ ÝÝ»ñáóÙ: Ø»í Ý³ µ³ Ý»éáí 3 éí 3 ÁÝ¹Ñ³ ÝñáóÁÙáóÝÝ»ñÁ ÑÇ ÒÝ³ í 3 -
 ÝáóÙ éáéí áñǎ»è á³ ñ½ ÷ áÉ³ éáóÁÙáóÝÝ»ñ´ Ýñ³ Ýù ß»ßí Á ¹ÝáóÙ »Ý
 áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ´ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ í ñ³ áóÝ»ó³ í ÑÝ³ ñ³ í áñ 3 ½¹»óáóÁÙ³ Ý
 í ñ³:

2 ðè Ñ³ ñóÇ í »ñ³ µ»ñÙ³ é 3 é³ ÝÓÇÝ í 3 ñí Çù ç Ñ³ Òí Ý»é ¶. Ó³ -
 ÷ 3 ÝóÙ³ ÝÁ: °éÝ»éáí 3 èÇ³ ÝÇí í ááí 3 í é»½í 3 È ÒµÇ. áÙáóÁÙ³ Ý í »è³ -
 í »í Çó´ Ý³ Ñ³ Ò»ñ»ÝÁ Ñ³ Ò³ ñáóÙ ç È³ éÝ³ í ÇÝ é»½áó´ áóñ³ ñí 3 í 3 ý
 »ÝÁ³ ß»ñí áí¹²:

Òá³ í 3 í ááóÝ»Ý³ éáí Ò³ Ýñ³ Ò³ éÝ í 3 ý. 3 éÝ»É Ñ³ Ò-áóñ³ ñí 3 -
 í 3 ý é»½í 3 í 3 ý 3 éÝááóÁÙáóÝÝ»ñÇ áóéáóÙÝ³ éÇñÙ³ Ý á³ í ÒáóÁÙ³ Ý ..
 3 é³ ç ù³ ßí 3 í í »è³ í »í Ý»ñÇ í ñ³¹³, 3 ÒÝáó³ Ò»Ý³ ÒÝÇí Ñ³ Ò³ éá-
 í 3 í Ç Ý»ñí 3 Ò³ óÝ»Ýù í 3 ñµ»ñ Ñ»ÓÇÝ³ í Ý»ñÇ í áóÙÇó ÒÇÝá 3 ÒÁÙ
 Ò³ í Ý³ Ýßí 3 í Ñ³ Ò-áóñ³ ñí 3 í 3 ý é»½í 3 í 3 ý ÁÝ¹Ñ³ ÝñáóÁÙáóÝÝ»ñÁ´
 ß»ßí Á ¹Ý»éáí ÁÝ¹Ñ³ Ýáóñ µ³ é³ ñÙ³ í Ý»ñÇ í ñ³:

D. e³ Y¹³ ƎçŮ³ Yçó N̄»i á N̄³ Ů-áoñ³ ni³ 3 Ǝ³ Y Ǝ»½Ǝ³ Ǝ³ Y 3 eYáo-
 ÁŮáoYŸ»ñç N̄³ nõçY³ e³ í »Ǝ N̄³ Y. 3 Ů³ Y³ Ǝçó 3 Y¹ñ³ 1³ nõ»Ǝ; Ǝ. Ō³ -
 ÷³ YóŮ³ YÁ: Añ šàoñ³ ni³ áoç á³ i ŮáoÁŮáoYÁ; [1940 Á.], 3 ŮYáoN̄»i³ ..
 ánaß ÷ á ÷ á EáoÁŮáoYŸ»ñái³ š Đ³ Ůáo Ǝ»½Ǝ³ ç á³ i ŮáoÁŮáoY; [1961 Á.]
 3 BÉ³ i áoÁŮáoYŸ»ñç Ů»ç Y³ Y»ñí³ Ů³ óYáoŮ Ů; Ůái³ »ñ»ù³ i³ eYŮ³ i³
 ½áo. 3 N̄»é³ µ³ é. 1) abilli-d- šŮç³ óY»Ǝ; - N̄³ Ů. 3 ó»Ǝç, Ů³ ó»ƎáoŮ, 2) baba
 šƎ»é, e³ ñ; - N̄³ Ů. µ³ µ³ Ů šµéáoñ; , 3) ebani š»ñíçñ; - N̄³ Ů. 3 ó³ Y, 4)
 euri ší »ñ; - N̄³ Ů. 3 óñç-áñ¹ šŮñçáñ¹; (Aeri Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç³ 3 óñç
 ší »ñ; + áñ¹(ç) , 5) haŷ- ší i ñ»Ǝ, µ³ Á³ Y»Ǝ; (Á³ ñ. Ů³ YáoÁŮáoYÁ Aeri
 Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç) - N̄³ Ů. N̄³ i³ -³ Y-»Ǝ, 6) huŮ- š. ó»Ǝ; - N̄³ Ů. Náè»Ǝ, 7)
 qi(u)ra šNáŮ, . »i çY; - N̄³ Ů. »ñ-íçñ, 8) pahini šÉáßañ »Ůç»ñ³ í áñ
 3 Y³ éáoY; - N̄³ Ů. á³ Éñ; ší 3 í 3 ñ, 3 ñç³ é; , 9) pili šçñ³ YóŮ; -
 N̄³ Ů. á»Ů»Ů, 10) Ůani š³ Ů³ Y; - N̄³ Ů. e³ Y ší 3 Áe³ ; , 11) Ůerd- šµ³ -
 Á³ Y»Ǝ, 3 e³ YŮY³ óY»Ǝ, Á³ ŮóY»Ǝ; (Aeri Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç³ š»»Ůù»Ǝ;) -
 N̄³ Ů. B»ñi³ , 12) uiri šá³ ñ³ ni³ ; (Á³ ñ. Ů³ YáoÁŮáoYÁ Aeri Ō³ ÷³ Y-
 óŮ³ Yç) - N̄³ Ů. ŮáŮñ šá³ ñ³ ni³ ; , 13) ul- š. Y³ Ǝ, áoŮ³ aní»Ǝ / i³ Y»Ǝ, áo-
 Ů³ ñí»Ǝ; - N̄³ Ů. áoŮç, áoŮ»Ǝ, 14) ulh- šáéá. »Ǝ, Náè»óY»Ǝ; (Á³ ñ. Ů³ -
 YáoÁŮáoYÁ Aeri Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç) - N̄³ Ů. áoŮÉ šNáéáo çáoñ, N̄»ŮŮŮ; , 15)
 u-duli (Aeri Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç³ šÉ³ ŮáoŮ; , Ø»ƎçŮçBíççY Á³ ñ. Ů³ YáoŮ Ů
 šÉ³ ŮáoŮç³ Ů. ç;) - N̄³ Ů. i³ áƎç ší 3 Ůñç É³ ŮáoŮ; , 16) šue ší áí, Ǝç×; -
 N̄³ Ů. Í áí, 17) šíŮ-uli ší »è, 3 ñ³ ñáoáoÁŮáoY; (Á³ ñ. Ů³ YáoÁŮáoYÁ Aeri
 Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç) - N̄³ Ů. Í »è, 18) urb- š ½aÑ»Ǝ; - N̄³ Ů. µñeµ. áñ(á) ÷ »Ǝ
 šN̄»Ůáoí Á . çYçY, çáoñÁ³ 3 ŮÉY, µ³ Á³ í áí í 3 Ů . 1³ éáí í »ñóY»Ǝ³ Yá-
 ñçó Á³ ÷ »Ǝ³ Ů³ YÁ; , 19) uruli šNá. ç (±); - N̄³ Ů. áoñáo ší »èçŮ, 3
 óYáñù; , 20) ueli š½áñ³ . áoY¹, ÉáoŮµ, çáí³ i³ ; - N̄³ Ů. . »Ů, . çŮŮ, 21)
 inukani š³ Ů¹ YáoŮY; - N̄³ Ů. çYùY è»é. çYù»³ Y, 22) iŮti-ni š³ Ůeri »Ů;
 - N̄³ Ů. 3 eri ;Y, 23) edi-ni š³ ŮYi »Ůçó; - N̄³ Ů. 3 Y¹;Y, 24) meŮe
 ší áoñù; - N̄³ Ů. Ů»éáoÁŮáoY šYíçñí³ íáoÁŮáoY; , Ů»èçŮ šYíçñ»Ǝ;
 (N̄³ Ů»ñY µ³ eç Ů»íY³ µ³ YáoÁŮáoYÁ Aeri Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç), 25) sutuq-
 šµ³ Á³ Y»Ǝ, Ů³ í»Ǝ; (Aeri Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç š³ í»ñ»Ǝ; (±) - N̄³ Ů. Bì á-
 . 3 Y»Ǝ šŮ³ í»Ǝ, ááí»Ǝ; , 26) armu-zi šé»ñáoY¹; - N̄³ Ů. ½³ ñŮ, 3 ñ-
 Ů³ i³ , 27) Ůeri š³ e³ YŮçY, Á³ ŮáoY; (Aeri Ō³ ÷³ YóŮ³ Yç Ůeri
 š³ í éáoí; , Ůer šµ³ ñŮñ;) - N̄³ Ů. e³ ñ, 28) ulguŮe ší Ů³ Yù,
 áoçáoÁŮáoY; - N̄³ Ů. áoç, 3 éáoç, 29) iph- šç³ ñ¹»Ǝ, ÷B»Ǝ; - N̄³ Ů.

÷ Éáõñ, ÷ Báõñ, 30) kapi šã³ ÷ Ç ÚÇ³ í áñ! - Ñ³ Ò. Í³ äÇ× šÚÇ ä³ ÷ |, 31) pařari šù³ Ò³ ù! - Ñ³ Ò. ä³ í , ÷³ Ā: ¶. Ó³ ÷³ ÝóÚ³ YÁ Ú³ í Ý³ ÝBáoÚ ĸ Ý³ .. ÚÇ B³ ñù í »Ò³ ÝáoÝÝ»ñÇ .. ³ ÝÓÝ³ ÝáoÝÝ»ñÇ ÁÝ¹ Ñ³ ÝnáóĀúáoÝÝ»ñ: Ø»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý Ó .. »ñÇó Ú³ eÝ³ í áñ³ ä»è ÝBáoÚ ĸ »ñíáo Ē»áoÝ»ñáoÚ r -ái eí eíáo µ³ e»ñÇ µ³ ó³ Í³ ÚáoĀúáoYÁ, è»é³ Í³ Ý NáfaíÇ -i Ú³ eÝÇÍÇ ³ eí³ ÚáoĀúáoYÁ áõñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ¹⁴ .. ³ ÚÉY:

Đ. 2 ×³ éÚ³ YÁ Çñ šĐ³ Úáo Ē»íÇ ä³ í ÚáoĀÚ³ Ý! 1-ÇY Ú³ éáoÚ [1940 Ā.] Ý»ñí³ Ú³ óÝáoÚ ĸ áõñ³ ñí ³ -Ñ³ ÚÍ³ Í³ Ý šYÚ³ Ý ŃÝáoŃ! 15 µ³ é »-ñ»áoŃĀĀ Ñ³ Ú³ ñ»faí ä³ í ³ Ñ³ Í³ Ý: .. ñ³ Ýù »Ý 1) abili-d- - Ñ³ Ò. ³ -ò»ÉÇ, Ú³ ò»faóÚ, 2) atu- - Ñ³ Ò. áóí »É, 3) agu- ší ³ Ý»É! - Ñ³ Ò. ³ Í»É, 4) arniuĀe - Ñ³ Ò. š³ eÝáoÉ!, 5) ali-ki - Ñ³ Ò. ³ ÚÉ áú, 6) harharĀ- - Ñ³ Ò. Ē³ ñĒ³ ñ»É, 7) ieĀe - Ñ³ Ò. »è, 8) qiura š»ñíÇñ! - Ñ³ Ò. . ³ ó³ é, 9) paru- - Ñ³ Ò. µéÝ»É, 10) susi šä³ ñÇéä! (±) - Ñ³ Ò. eÇòè šä³ ñèä³ - ä³ í áñè³ í »ŃÇ!, 11) Āi-a- - Ñ³ Ò. ááo»É, 12) teru- - Ñ³ Ò. ¹Çñ, 13) uli - Ñ³ Ò. ³ ÚÉ, 14) uliĀe - Ñ³ Ò. áõñÇB, 15) ui - Ñ³ Ò. áó:

í »ñÇÝ í ³ eÝ³ ÚÚ³ ÍY»ñÇ ÁYĀ³ óúáoÚ Ñ³ Ò-áõñ³ ñí ³ Í³ Ý ³ eÝáoó-ĀúáoÝÝ»ñÇÝ ³ é³ í »É Ñ³ Ý. ³ Ú³ Ý³ ÉÇó .. µ³ ½Ú³ ÍáoÚ³ ÝÇ ³ Ý¹ ñ³ - ¹³ ñÓ»É ĸ ¶. æ³ NáóÍÚ³ YÁ: Ø»ñĀ»faí áõñ³ ñí »ñ»ÝÇ .. ÉáoéÇ»ñ»ÝÇÝ Úái ó»Ń³ Íó³ Í³ Ý Ē»áoÝ»ñ ÉÇÝ»faó. ³ Ō³ ÷³ ñĀ³ Ý³ ³ é³ Ç ĸ ù³ BáoÚ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ, áñä»è ŃÝ¹»í náä³ Í³ Ý Ē»íÇ .. šÉáoéÇ-áõñ³ ñí ³ Í³ Ý! Ē»áoÝ»ñÇ Ñ»é³ í áñ ³ ½. ³ Íó³ Í³ Ý Í³ äÇ í ³ ñí³ ÍÁ¹⁵: 2 Ú í »è³ Í»-í Çó Çñ ÚÇ B³ ñù ³ BĒ³ í áóĀúáoÝÝ»ñÇ Ú»Ç Ç ÚÇ µ»ñ»faí »Ń³ Í í í Ú³ É-Ý»ñĀ³ Ý³ í ³ ñµ»ñáoÚ ĸ Ñ³ Ò-áõñ³ ñí ³ Í³ Ý ½áo. ³ ¹ÇäáoÚÝ»ñÇ »ñ»ù ÑÇÚ³ Í³ Ý ÉáoÚµ 1) Ñ»é³ í áñ ó»Ń³ ÍáoĀÚ³ Ý µ³ é»ñ ¹ñ³ Ýó ĀíáoÚ ÁÝ¹. ñí»faí Ñ³ í Í³ ä»è ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñ, èä³ è³ ñíáo µ³ é»ñ .. ÚÇ B³ ñù µ³ Ú»ñ. 2) áõñ³ ñí »ñ»ÝÇó Ñ³ Ò»ñ»ÝÇÝ ³ Ýó³ Í µ³ é»ñ (÷áĒ³ - éáoĀúáoÝÝ»ñ .. »YĀ³ B»ñí ³ ÚÇÝ µ³ é»ñ). 3) Ñ³ Ò»ñ»ÝÇó áõñ³ ñí »ñ»ÝÇÝ ³ Ýó³ Í µ³ é»ñ¹⁶: Āí³ ñí»Ýù ¹ñ³ Ýù µ³ ó ĀáoÝ»faí ³ ñ¹»Ý ÑÇB³ - í ³ Í³ Í³ Ý»ñĀ.

1) te-ae šÚ»Í! - Ñ³ Ò. *í ĸ, í Ç- (í Ç-½»ñù, í Ç-ÍÇÝ, *í Ç-³ Ūñ > í ĸ µ³ é»ñáoÚ), 2) ultu-ni- šáoŃí! - Ñ³ Ò. áóŃí -áo (Ē. ³ Ú³ ÍáYáí), 3) harar šĒ³ Ō³ ŌáoĀúáoÝ! - Ñ³ Ò. Ē³ Ō³ Ō, 4) quldini šĒá÷³ Ý, ³ Ý³ - ä³ í! - Ñ³ Ò. Íáñ¹ šĒá÷³ Ý, ³ ÝÚB³ Í!, 5) ka šÍ³ Ý. Ý»É, Ñ³ Úí Ýí»É!

(Ā³ n̄. Ū³ YáoĀŪáoYÁ Aeī Ā. Ū³ ÍáYáí Ç) - Ņ³ Ū. Í³ -, 6) tar(a)mani/e-
 li- ŞÇYā-āñ BÇYáoĀŪáoY! (Aeī Ā. Ū³ ÍáYáí Ç ŞÇ Ūmŵāōñ, çñ³ i »Ō! (±) -
 Ņ³ Ū. m̄ñmé. Ā³ n̄Ū³ Şī³ Ēī³ Í³ B»Y Í»ñY³ i áóY, µ³ nŌñ³ B»Y Ņ³ n̄-
 Í³ µ³ ĀÇY »Í»Ō»óáoŪ, µ³ nŌñ³ B»Y Ņ»Y³ Í³ éáoŵó í³ ½ñÇ Ņ³ Ū³ n̄,
 Ē³ ÓáoŌÇ í³ ½! , 7) ebani Ş»ñÍÇñ! - Ņ³ Ū. -»³ Y áñāβ ī »Ō³ YáoY»ñÇ
 í»ñÇ³ í áñáoĀŪáoY, áñĀ Ņ»ī³ . 3 ŪáoŪ Ū³ ē³ Ūµ µ³ Ō³ n̄í í»ē ĸ Çñ³ Y³ -
 Í³ Y Í³ . Ū³ Y³ í³ Y (āvāb) ī í³ Y (vān) µ³ é»ñÇ Ņ»ī³ , 8) ale Ş³ éáoŪ ĸ,
 ĒáéáoŪ ĸ! - Ņ³ Ū. 3 Ō³ Ş³ ā³ , µ³ Ūó³ n̄³ ! (Ū³ n̄³ ó³ Í Ō`ái), 9) pahi/
 ani- Şī³ í³ n̄, Y³ ĒÇñ! - Ņ³ Ū. ā³ Ēñ ĸ í³ n̄, Y³ ĒÇñ! , 10) pulu-
 si(e) ŞīáĀāŌ, 3 nŌ³ Y³ . náoĀŪáoY! - Ņ³ Ū. ÷áoŌ, 11) pitulie ŞÇ³ n̄³ Ç,
 ááYá³ óYÇ! (3 ā³ éYáo Ō) - Ņ³ Ū. m̄ñmé. (ī³ Y, Ēē³ Ā) āī ĒÇē Ş÷ā³ -
 Y³ Ē, 3 í»ñ»ē! (±), 12) şari- Ş³ Ū. Ç! - Ņ³ Ū. Í³ é -áoŪ (Ņ. -». *g'ıso), 13)
 Ūuri Şéáoñ(±), ½»Yū (±)! - Ņ³ Ū. éáoñ -áoŪ (Ņ. -». *k'o-ro), 14) arşibi (arşibi
 ŌÇYáo³ Ā³ . 3 í áñÇ ŌÇáo³ YáoYÁ) - Ņ³ Ū. 3 n̄í áóÇ (Ņ. -». *ıg'ip(i)io),
 15) an-iar-duni Ş³ YÍ³ Ē Ē! - Ņ³ Ū. 3 Y-Ū³ n̄ ŞāŅ³ náo, 3 YÍ³ Ē Ē! (3 Y- <
 Ņ. -». *ñ ī Ū³ n̄ < Ņ. -». *ar ŞŅ³ n̄Ū³ n̄»óY»ē!), 16) zil(i)bi/e Şó»Ō, ÁYī³ -
 YÇū, è»náoY³ ! - Ņ³ Ū. ó»Ō -Ç (Ņ. -». *skel- ŞÍī n̄»ē!), áñī »ŌÇó Y³ ī Ņ³ Ū.
 ó»fáóē Ş»ŌŪ»ē!), 17) bauŵe ŞĒáèū, Ņñ³ Ū³ Y, Çñ, µ³ Y! - Ņ³ Ū. µ³ Ū,
 µ³ Y (Ņ. -». *bhā- ŞĒáè»ē!), 18) andani ŞŅ³ Y³ (±), . 3 í³ é(±), BñÇ³ Y(±)
 - Ņ³ Ū. 3 Y³ Ş³ n̄ī ! , m̄ñmé. Ņ³ Y³ Ş³ n̄ī , 13 Bī , ŪÇ ūñí 3 3 n̄³ Í»ÉÇū 3 -
 nái ! , Ņ³ Y³ í³ n̄ ŞŅáoŌ. Í³ Ēí³ Í³ Ū. ī áóY, ī »Ō, ÍáoŪ! , 3 Ūē 3 Y³ Ç,
 3 Y³ »³ Ū Şī³ í³ n̄, Y³ ĒÇñ! (Ņ. -». *andh-), 19) burgani - Ņ³ Ū. máōñ- Y
 ī 3 ŪēY:

ĐŪáŪáoŪ²Ť² Ū Đ²Ō²Ť² 2 Đŋ

ŋ. æ³ Ņáoŵ³ YÁ Çñ ŞĐ³ Ūáo Ē»½íÇ ā³ i ŪáoĀŪáoY. Y³ Ē³ . n̄³ ŪÇY
 BñÇ³ Y! 3 BĒ³ i áóĀŪ³ Y Ū»Ç [ĸÇ 417-445] 3 é³ í»ē Ņ³ í³ eī Ç Ņ³ i áóŵ
 ī Ņ³ ē³ n̄³ Í³ 3 YáoY»ñÇ ½áo. 3 ÍÇááoĀŪáoY»ñÇ ŅÇŪ³ Y í n̄³ Y»ñí³ -
 Ū³ óYáoŪ ĸ áōñ³ n̄ī 3 -Ņ³ Ūí 3 í³ Y ŅYáoŪ³ í³ Y Ņ³ Ū³ ā³ i 3 éĒ³ Yáo-
 ĀŪáoY»ñÇ ÁY³ Ņ³ Yáoñ ā³ i í»ñĀ³ 3 Y»fái ŪÇ B³ nū 3 n̄Ā»ū³ í áñ 13 -
 ī áŌáoĀŪáoY»ñ.

àòñ³ ñí »ñ»Ý	Ð³ Ì»ñ»Ý	ÚñÇÝ³ ÝÝ»ñ
1	2	3
b	µ, í ò	baba Şf»é! - µ³ µ³ Ì Şµfáòñ! burgana - µáòñ- Ý Biaina - Ì³ Ý, -³ Ì abili-d(u) - -³ ò»fÇ, Ì³ í »fáòf
d	¹ (±) í	Diau(e)hi - Ì³ Ì Ì
g	.	Giarniani - ¶³ éÝÇ burgana - µáòñ- Ý
p	÷ â	Şupani - Ì á÷ú pili Şçñ³ Ýóú! - â»ò-»f Tuşpa - Ì áèâ, -³ Ì
t	Ã	tia(u) - Ş³ è»f, Èáè»f! - Ãáò»f Ş³ è»f, â³ Ì Ì»f!, ÃÇò³ è»f (±)
k	ÿ ù ÿ	AliÐtu - ² Òèÿ »ò Uelikuni-¶³ Ò³ (ñ)úáòÝÇ U¶kiani- àèÿ»³ Ý-u
ţ	í	Ţuaraşini - Ì áò³ ñ³ Í (-³ - Ì³ ÷) Ţuşpa - Ì áèâ, -³ Ì ulţu - áòÿ, -áò
q	ÿ	qarbi/e ŞÃ³ Ìé(±)! - Ì³ ñµÇ (±)
s	ß	Sirimutara - ßÇñÇÛ (±)
□	è	□ani Ş³ Û³ Ý! - è³ Ý Şÿ³ Ãè³! AliÐtu-² Òèÿ »ò
ş	ß	AnaÐe - ² È³ ß(Í »ñí)
ş	Í	şue ŞfÇ×! - Í áí Şupani - Ì á÷ú
z	Ó ½	Alzini - ² ÓÓÝÇ-ù Huzana- È á½³ Ý
h	È	harhar-□(u) - È³ ñÈ³ ñ»f (È³ fÈ³ f»f) Huzana- È á½³ Ý Ahuriani - ² È áòñ»³ Ý
r	Ñ	hubi- Náí Çí
l	ñ È (±)	Erimena - ² ñÛ»Ý (³ ñÛ»Ý)
m	Ó	Alia-² ÓÇ(áí Çí)
n	Û	Erimena - ² ñÛ»Ý (³ ñÛ»Ý)
n	Ý	□ani Ş³ Û³ Ý! - è³ Ý Şÿ³ Ãè³! Uelikuni-¶³ Ò³ (ñ)úáòÝÇ
i	È (±) Û (±) Ç' Á	AnaÐe - ² È³ ß(Í »ñí) tia(u) - Ş³ è»f, Èáè»f! - Ãáò»f Ş³ è»f, â³ Ì Ì»f! AliÐtu - ² Òèÿ »ò
u	» . -í, ò(±)	pili Şçñ³ Ýóú! - â»ò-»f Uelikuni-¶³ Ò³ (ñ)úáòÝÇ

1	2	3
u	áo	burgana - máon· Ý Quri(ani) - Í áon ultu - áóóí , -áo
	(A)'	Şupani - Í á÷ú
a	á	Tuşpa - í áèá, - ³ ú
	á	abili-d(u) - ³ ó»fç, ú ³ í »éáof
	á	baba Şé»é; - µ ³ µ ³ ú Şµéáon;
e	»	Uelikuni-¶ú ³ (ñ)úáoYç
	á	Erimena - ² nú»Ý (³ nú»Ý)

ĐÇÚÝ³ í³ ÝáoÚ ÁÝ¹áoÝ»Éáí áon³ ñí³ -³N³Úí³ í³ Ý³ ÑÝáoú³ í³ Ý³ Ñ³ Ú³ á³ í³ éÉ³ ÝáoÁúáoÝÝ»ñç` æ³ Náóí³ Ú³ Ýç ÍáoÚçó í³ ñí³ í³ »ná-
ÑÇBÚ³ É á³ í³ »ñÁ, Úç`ÝáoúÝ Á³ Ú³ Ýç í³ í³ Ý. éÝ»Ýú Úç B³ í³ Í³ -
ñ`añ Ñ³ Ý. Ú³ Ýúç í³ ñ³, áñç³ Ýí »éáoÚÁ³ Ó³ í³ Óáoú ç Ñ³ Ú³ á³ -
í³ éÉ³ ÝáoÁúáoÝÝ»ñç á³ í³ »ñÁ ` Ñ³ Ý¹çé³ ÝáoÚ ç ÁúáoñÁÚµéÝáoÚ-
Ý»ñç³ Óµúáoñ:

1) ²éáoñ³ í³ Ý³ è»á³. ñ»ñáoÚ Úáoñ³ ú³ Ýáoúáoñ ÝB³ ÝçÝ (è»á³. ñçÝ)
Ñ³ Ú³ á³ í³ éÉ³ ÝáoÚ ç Úç ú³ Ýç, »ñµ»ÚÝ Ú»Í í³ éÝÚ³ Íçó³ í³ »Éç
í³ Ýí³ ÚçÝ³ ñÁ»ú ` Ñ<sup>3</sup> í<sup>3</sup> éç<sup>3</sup> ÍÁ, <sup>3</sup>ÚeçÝúÝ Úç`ÝáoúÝ í³ ÝíÁ Í³ náó ç
³ ñí³ ³ Ñ³ Úí³ í³ »É í³ ñµ»ñ è»á³. Çñ ÝB³ ÝÝ»ñáí (Ñ³ í³ áóí ç è»á³. Çñ
É»½áoÝ»ñç Ú»Í Ú³ éçÝ): ²Úèá»è, únçÝ³ í³ Úç`ÝáoúÝ ÝB³ ÝÁ Í³ ñ»Éç ç
Í³ ñ³ É ÇÝá»è du, ³ÚÝá»è çÉ tú, ðú, gub, kub, qub... ` Ñ³ í³ éç³ ÍÁ
du-ç ÍáoÚçÝ í³ Ýç ` dù, dú, du<sub>4</sub>,... ` ³ÚEÝ (í³ Ýí»ñç Ñ³ Ú³ ñ³ í³ éáoÚÁ
Áèí í³ í³ É³ ñÁ»úáí Ñ³ Ý¹çáÚ³ Ý Ñ³ ×³ É³ í³ ÝáoÁÚ³ Ý):

Á»` í³ Ýç³ ñÓ³ Ýç. náóÁúáoÝÝ»ñÁ áñáB³ Íçáñ»Ý á³ ñ½»óí³ í³
»Ý, ` ÝáoúÝ í³ ÝíÁ³ éç³ í³ »É Ýí³ ½ ç Ñ³ Ý¹»è. ³Éçè í³ ñµ»ñ ñÁ»úÝ»-
ñáí, ú³ Ý³ éáoñ»ñ`ÝáoÚ (í³ Ýç³ ñÓ³ Ýç. náóÁúáoÝÝ»ñÁ á³ náóÝ³ -
ÍáoÚ »Ý Ýç ` Úç³ ÚÝ Çñ»Ýó Ñ³ í³ áóí, Éçèí éç³ í³ í³ Áçí³ éç³ ÝÓÝ³ -
Ñ³ í³ ÍáoÁúáoÝÝ»ñ, áñáÝú éí³ á»Ý³ éáoñ³ í³ Ý. náóÚ), ³ÚÝáo³ Ú»-
Ýç³ ÚÝçí³ ñ³ Ýó ÑçÚÝúáoÚ í³ ñí³ í³ ç³ éáoñ³ í³ Ý. ÇñÁ ` á³ Ñá³ Ý»É »Ý³
³ éáoñ»ñ»Ýçó Á³ éç³ Ý. í³ í³ »náÑÇBÚ³ É Ñ³ í³ ÍáoÁúáoÝÝ»ñÁ:

2) è»á³. Çñ ÝB³ ÝÝ»ñç Ú»Í Ú³ éÁ í³ Ýí³ ÚçÝ³ ñÁ»úÝ»ñçó ½³ í³
Ñ³ Ý¹»è »Ý. ³Éçè Ýç ` áñá»è. ³Ó³ ÷³ ñ³. Çñ í³ Ú áñáBçá ÝB³ Ý:

3) ²éáoñ³ í³ Ý³ è»á³. ñ»ñáoÚ éí³ ç µ³ Ó³ Ó³ ÚÝÝ»ñç ` Ó³ ÚÝ³ -
í áñÝ»ñç Ñ»ñÁ³. ³ÚáoÚ: ²Úèá»è, ÷³ èí áñ»Ý, . ñ»Á» ÚçBí d á³ náó-
Ýç³ Íáo í³ Ýí»ñÁ ÝáoúÝ Ñ³ çáÓáoÁÚ³ Úµ í³ náó »Ý í³ ñ³ óí»É ç (Ñ³ -

x³ Ē Y³ ... t) ... N³ Ĩ³ é³ ĨÁ, š-Y NÇÙY³ Ĩ³ YáoÙ ½áo. áñ¹áoÙ Ĩ s -ÇÝ, b-Y
 ... p-Y³ éáoñ³ Ĩ³ Y³ è»ă³. ñ»ñÁ ÁY¹Ñ³ Yñ³ ă»è ăY Ĩ³ ñμ»ñáoÙ ...
 3 ÚÉY: Ö³ ĩi áñ»Y . áñ¹Y³ Ĩ³ YáoÙ B³ Ĩ³ μ³ Ó³ Ó³ ÚYÝ»ñ³ 3 YÑY³ ñ Ĩ³
 Ĩ³ ñμ»ñ»É Çñ³ ñÇÓ ... 3 éĨ³ Ĩ N»Ĩ³ Ĩ³ ÚáoÁÚáoYÁ.

d = t N³ x³ Ē Y³ ... = t (μ³ ó³ éáoÁÚáoYÝ»ñÇÓ YB»Yù tu ... tú YB³ Y-
 Y»ñÁ)

g = k = q

b = p

š = s (μ³ ó³ éáoÁÚáoYÝ»ñÇÓ YB»Yù še YB³ YÁ)

ș = z (ăă ÚÇBĨ)

Ĩ - ă³ ñáoY³ ĨÁÓ Ĩ³ YĨ³ ñáoÙ 3 éĨ³ Ĩ e -ái Ĩ³ ñμ»ñ³ ĨÁ (μ³ ó³ -
 éáoÁÚáoÙ μ e NÝáoY³ N³ Ú³ ñ Y³ Ē³ Ĩ³ »Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ í áol¹ YB³ YÝ-
 ñÇ): 2 Úèă»è úñÇY³ Ĩ³

ti = te₉...

Πi = Πe₂₀...

ir = er...

iš = eš₁₅...

Ĩ = e_x ... 3 ÚÉY:

2 éĨ³ Ĩ Y³ ... ÇYăă»è μ³ Ó³ Ó³ ÚYÝ»ñÇ, 3 ÚYăă»è Ĩ³ Ó³ Ú³ Y³ í áñY»-
 ñÇ N»ñÁ³. 3 ÚáoÙ μ³ ½Ú³ ĄÇĨ »é³ NÝáoY³ Ĩ³ YĨ³ ñáoÙ: 2 Úèă»è, úñÇ-
 Y³ Ĩ³

bad = bağ = bat = bit = piğ = but ...

tar = țar = dar = tır = țır ... 3 ÚÉY¹⁷:

Ö³ ĩi áñ»Y YÚ³ Y N»ñÁ³. 3 ÚáoY»ñÁ N³ Ú³ Ĩ³ 3 ñ³ Ĩ³ μYáoÙÁ »Y
 Ĩ³ ñáoÙ: 2 Úè N³ Y. 3 Ú³ YúÁ 1ÁĨ³ ñ³ óYáoÙ Ĩ, ÇĨĨ B³ Ĩ³ N³ x³ Ē 3 YÑY³ ñ³
 1³ ñÓYáoÙ μ³ é»ñÇ ... N³ Ĩ³ áol¹ 3 YáoYÝ»ñÇ xB. ñÇĨ NÝáoY³ Ĩ³ Y Ĩ³ »-
 ñ³ Ĩ³ Y. YáoÚÁ: Ĩ »ñÇÇYè 3 é³ Ĩ³ »É ó³ ÚĨ³ áol¹ Ĩ³ éYáoÙ 3 ñÓ³ Y³. ñáo-
 ÁÚáoYÝ»ñÇ é³ Ĩ³ Ĩ³ ĄÇĨ ÉÇY»Éáo ă³ ñ³. 3 ÚáoÙ: °Á» N³ BĨÇ 3 éY»Yù
 Y³ ... 3 ÚY N³ Y. 3 Ú³ YúÁ, áñ áol¹ ñĨ³ »ñ»YÁ, 3 YĨ³ Ē³ Ú»Y ÇYăÇÓ, ăă ÚÇ
 Ĩ³ ă³ ááoY³ 3 éáoñ»ñ»YÇ ... ÁY¹Ñ³ Yñ³ ă»è è»Ú³ Ĩ³ Y É»½áoY»ñÇ N»Ĩ³ ...
 N»Ĩ³ ... μ³ ñ³ aÇ Ĩ³ ñáo YáoYáoÁÚáoÙ μ Ĩ³ Ĩ³ YÉ 3 éáoñ»ñ»YÇ NÝáoY³ Ĩ³ Y
 N³ Ú³ Ĩ³ ñ. Á, 3 ă³ ă³ Ĩ³ Ĩ³ ñÁ 3 Ĩ³ »ÉÇ Ĩ³ μ³ ñ³ YáoÙ¹⁸:

°ÉY»ÉáĨ í »ñáNÇBU³ ÉÇÓ ÚÇ³ ñÁ»úáñ»Y Ĩ³ ñ»ÉÇ Ĩ ăY¹»É, áñ 3 Y-
 NÝ³ ñ Ĩ í »ñ³ Ĩ³ Y. Y»É áol¹ ñĨ³ »ñ»YÇ NÝáoY³ Ĩ³ Y N³ Ú³ Ĩ³ ñ. Á

ÑÇÛÝí »éáí ÛÇ³ ÛÝ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoÁúáoÝÝ»ñÇ í ñ³ : ² Û¹ Çèí á³ í ×³ éáí ,
 ùñÇÝ³ Í³ ñÓ³ Ý³ · ñáoÁúáoÝÝ»ñáoÛ ÑÇß³ í ³ Í í áõ Diou(e)hi (< Di-a-u-
 (e)-hi) í »Õ³ ÝáoÝÁ, áñÁ Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÛ ÿ Ñ³ Û³ Í³ Ý í ³ ÛúÇÝ
 (í »ñÇÇÝÈ ¶. æ³ Ñáoí Û³ ÝÁ µ»ñáoÛ ÿ áñá»è áóñ³ ñí ³ Í³ Ý d-Ç Ñ³ Û. í -
 áí ³ ñí ³ è³ ÝÛ³ Ý ùñÇÝ³ Í), Çñ ³ í ³ Ý¹³ µ³ ñ Ý»ñí³ Û³ óí áõ ³ ñí ³ -
 è³ ÝáoÁú³ Ûµ ÁÝ¹³ Û»ÝÁ ÑÝ³ ñ³ í áñ í ³ ñµ»ñ³ ÍÝ»ñÇó Û»ÍÝ ÿ (ÉáèùÁ
 í »ñ³ µ»ñáoÛ ÿ è»á³ · Çñ · ñí³ Í µ³ éÇ ÁÝÁ»ñóÛ³ ÝÁ), áñÁ ÝáoÛÝ Ñ³ -
 çáõáoÁú³ Ûµ Í³ ñ»éÇ ÿ Í³ ñ¹³ É` Ți-a-u-(e)-hi, Ti₄-a-u-(e)-hi .. ³ ÛÉÝ:
 `Ý³ Í³ Ý³ µ³ ñ, í »ñáÑÇßÛ³ É í »Õ³ Ýí ³ Ý Ñ³ Û³ ¹ñáoÚÁ Ñ³ Û. í ³ Ûú-Ç
 Ñ»í áÇ Í³ ñáõ ÑÇÛú Í³ é³ Û»É è»á³ · Çñ d-Ý Ñ³ Û»ñ»ÝáoÛ í -áí ³ ñí ³ -
 óáf»éáõ áÝ¹Û³ Ý Ñ³ Û³ ñ, Çèí »Á» Ñ³ ÑíÇ ³ éÝ»Ýú ³ ÛÝ ÷³ èí Á, áñ è»-
 á³ · Çñ Țuşpa (< Țu-uş-pa, Țù-uş-pa) – Ñ³ Û. í áéá, -³ Û³ Ýí ³ ÝÛ³ Ý
 Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÁúáoÝÁ Í³ èí³ Í áÇ Ñ³ ñáoóáoÛ, .. ù³ ÝÇ áñ Țu
 í ³ ÝÍA ³ ñí ³ óáfáõ Ýß³ ÝÁ Ç í ³ ñµ»ñáoÁúáoÝ Di-Ç ³ éáóñ»ñ»ÝáoÛ ááó-
 ÝÇ í ³ ñÁÝÁ»ñóáoÛ, ³ á³ ³ Ûèí »Õ ³ é³ í »É Ñ³ í ³ Ý³ Í³ Ý ÿ \$Diou(e)-
 hi| -Ç ÁÝÁ»ñóáoÚÁ Ți-a-u-(e)-hi Ó`áí` í »èÝ»éáí Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ -
 ÝáoÁúáoÝ è»á³ · Çñ Ț-Ç .. Ñ³ Û. í -Ç ÛÇÇ` : ÚáoÛÝ Ó`áí Uelikuni [Ú-e-li-
 ku-ni]-¶»Õ³ (ñ)úáoÝÇ-Ý á»í ù ÿ Í³ ñ¹³ É Uelequni [Ú-e-le-qú-ni] ..
 ³ ÛÉÝ (² ÑÉ³ í áóÁúáoÝáoÛ ÑÇß³ í ³ Í í áõ ½áo · Ñ»é µ³ é»ñÁ Çñ»Ýó
 ³ í ³ Ý¹³ Í³ Ý .. ³ é³ Ç³ ñí í áõ ÁÝÁ»ñóÛ³ Ûµ µ»ñí³ Í »Ý Ñ³ í »Éí³ Í
 l-áoÛ):

áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ` Ý»ñí³ ÛáoÛè ÁÝ¹áoÝí³ Í ÑÝáoÝ³ í ³ Ý Ñ³ Û³ Í³ ñ-
 · Ç á³ ÛÛ³ Ý³ Í³ Ý ÉÇÝ»éáõ Ñ³ Ý · ³ Û³ ÝúÁ ³ Ýßáóßí · Çí ³ Í óí áóÛ ÿ
 áóñ³ ñí ³ · »í Ý»ñÇ Í áõÛÇó: ² ÛÝáo³ Û»Ý³ ÛÝÇí, ó³ í áú, á»í ù ÿ Ýß»É,
 áñ í »ñÇÇÝÝ»ñè ÷³ èí áñ»Ý ³ Ýáoß³ ¹ñáoÁú³ Ý »Ý Û³ í Ý»É ³ ÛÝ`
 Í»Ýí ñáÝ³ óÝ»éáí Çñ»Ýó ç³ Ýú»ñÁ áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ µ³ é³ á³ Ñ³ ñÇ,
 ÇÛ³ èí ³ ÛÇÝ³ ñÁ»úÝ»ñÇ, ù»ñ³ í ³ Ý³ Í³ Ý Ó` »ñÇ á³ ñ½³ µ³ ÝÛ³ ÝÁ ..
 í »ñÇÇÝ Ñ³ Ñí áí, í »úèí »ñÇ Á³ ñ · ³ ÝáoÁú³ ÝÁ: áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÑÝáoáó-
 Ý³ Í³ Ý Ñ³ Û³ Í³ ñ · Ç á³ ñ½³ µ³ ÝÛ³ Ý áñáß ÷³ áñÓ»ñ »Ý »Õ»é Û³ èÝ³ -
 í áñ³ á»è ÿ Û³ Í áÝáíÇ, è³ Éí ÇÝÇÇ Í áõÛÇó, áñáÝú ÑÇÛÝ³ Í³ ÝáoÛ í »-
 ñ³ µ»ñáoÛ »Ý Ó³ ÛÝ³ í áñÝ»ñÇ, ÇÝáá»è Ý³ .. »ñí³ µ³ ñµ³ éÝ»ñÇ .. »é-
 µ³ ñµ³ éÝ»ñÇ áóéáoÛÝ³ èÇñÛ³ ÝÁ¹⁹: è³ Í³ Û³ Û³ Û¹ µáfáñÁ ÉÇèí ³ Ýµ³ -
 í³ ñ³ ñ ÿ .. ³ Ý³ ñ¹úáoÝ³ í »í í »ñáÑÇßÛ³ É ùµ»Í í Çí ¹Áí³ ñáoÁúáoÝ-
 Ý»ñÇ á³ í ×³ éáí: Í ³ ñ»ÉÇ ÿ áÝ¹»É, áñ áóñ³ ñí »ñ»Ý µ³ é»ñÁ Çñ»Ýó

ÁY¹áoYí³ Í³ 3 ní³ 3 è³ YáoÁU³ Òµ ÈÇèi³ 3 Ò³ í³ Òí³ Í³ »Ý: àñ³à³è³
 ùñÇÝ³ Í³ µ»ñ»Ý³ Ñ»i³ Ò³ÉÁ. 1»é í³ Óáoó áóéáoUÝ³ èÇñáoY³ñÇ ÍáoUÇÓ
 ÝÍ³ í³ í³É³ Ñ³ Ò»ñ»Ý³ 3 é, Ñ»é- 3 ñU³ í³ Ý»ñÇ 3 éí³ ÚáoÁUáoYÁ áóñ³ ní³ »-
 ñ»ÝÇ µ³ é³ á³ Ò³ ñáoU³ pare, par- í³ »èuáí³: Ð³ Ò»ñ»Ý³ 3 ñU³ í³ Ý»ñÁ
 Í³. áóU³ »Ý Ñ. -». *per-Çó Ò³ áóñ³ ní³ 3 Í³ 3 Ý³ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁUáoYÝ»ñáoU³
 í³ Í³ Òí³ 3 Í³ »Ý UÇYá³ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇÝ Ñ³ í³ áóí³ *p > Ñ/- 3 YáoáUÁ: ØÇYá¹»é
 UÇ³ YáoUÝ ÑYáUáoY³ Í³ 3 Ý³ Ó³ ÷ áÉáoÁUáoYÝ»ñÁ Í³ Ñ³ Í³ Ñ³ Ò. Ñ»í³, »í³
 3 ñU³ í³ Ç (Í³. áóU³ ÷ Ñ. -». *ped-Çó) 3 éí³ ÚáoÁUáoYÁ áóñ³ ní³ »ñ»ÝÇ µ³ -
 é³ á³ Ò³ ñáoU³ peti, peṭu- í³ »èuáí³ `Ş»i³ 1³ éÝ³ É, Bñçí³ »É Ò³ ÚEY³
 ÇU³ èi³ Ý»ñáí³, UÇá³ 3 ÚÁU³ aÇ ÝÍ³ í³ í³»É²⁰ 3 Í³ Ý³ Ñ³ Òí³ áñ»Ý³ UÇ³ ÚÝ³ 3 ÚÝ³
 á³ í³ ×³ éáí³, áñ³ í³ »ñÇÝ³ è áóñ³ ní³ »ñ»ÝÇ µ³ é³ ñ³ ÝÝ»ñáoU³ Ý»ñí³ 3 Ú³ ó-
 í³ áóU³ ÷ bed- í³ »èuáí³, 3 ÚÝÇYá, ÇYáá»è 3 ñ³ »Ý³ ÝBí³ »É³ ÷ bed- Ò³ peṭ³ í³ 3 ñ-
 µ»ñ³ Í³ Ý»ñÁ UÇ³ Ý³. 3 Ú³ ÚÝ³ Ñ³ Ú³ ñÁ»ú »Ý, Ò³ í³ »ñÇÝ³ è bed- í³ »èuáí³
 Ý»ñí³ 3 Ú³ óY»ÉÁ á³ 3 ÚU³ 3 Ý³ Í³ 3 Ý³; ²¹:

AEN³ ní³ », 3 Úí³ 3 Ú»YÁ áóÝÇ Çñ ùµU»Í³ í³ Çí³ µ³ ó³ í³ ñáoÁUáoYÁ, Ò³ YU³ Ý³
 á³ ñ³. 3 ÚáoU³ Ò³ í³ 1Áí³ 3 ñ³ ÷, »Á» áá 3 YÑÝ³ ñÇÝ, í³ »ñ³ í³ 3 Ý³. Ý»É áó-
 ñ³ ní³ »ñ»ÝÇ, ÁY¹Ñ³ Ýñ³ á»è YU³ Ý³ í³ Çá í³ Ç×³ ÍáoU³ . í³ Yí³ áó 3 ÚE
 ó³ ÝÍ³ ó³ Í³ É»½í³ Ç ÑYáUáoY³ Í³ 3 Ý³ Ñ³ Ú³ Í³ ñ. Á³ ááoY»Ý³ éáí³ í³ »ñÇÝÇè
 Ñ»i³ ó»Ó³ í³ ó³ í³ 3 Ý³ í³ á³ áóY»óáó 3 ÚE É»½áoY»ñÇ í³ í³ Ú³ ÉY»ñ. UÇ³ µ³ Ý,
 áñÁ Áèi³ ÁY¹áoYí³ 3 Í³ í³ ñí³ ÇUÇ, Çèá³ 3 é µ³ ó³ í³ ÚáoU³ ÷ áóñ³ ní³ »ñ»ÝÇ
 á³ ñ³. 3 ÚáoU³: É áóéÇ»ñ»YÁ, áñ³ éáí³ áñ³ µ³ ñ Ñ³ Ú³ ñí³ áóU³ ÷ áóñ³ ní³ »-
 ñ»ÝÇÝ ó»Ó³ í³ Çó, ááYáí³ aÇ í³ ñáoU³. Ý»É, ú³ ÝÇ áñ³ Ý³ É³ í³ »ÇÇÝÇè ó»-
 Ó³ í³ ó³ í³ 3 Ý³ í³ á³ Ý áóñ³ ní³ »ñ»ÝÇ Ñ»i³ 3 ÚYú³ Ý³ ÷ í³ Ý³ Ñ³ Òí³ á³, Ò³ »ñí-
 ñáñ³ É áóéÇ»ñ»YÇ ÑYáUáoY³ Í³ 3 Ý³ Ñ³ Ú³ Í³ ñ. Á³ YáoUÝá»è Ñèi³ 3 í³
 á³ ñ³ µ³ Ýí³ 3 Í³ á³:

2Úí³ í³ á³ í³ óáoÁU³ Òµ í³ ñ»ÉÇ ÷ ÑÇB»É í³ 3 ÝÇ Á³. 3 í³ áñáoÁU³ Ý³
 Ú³ Òñ³ 3 Ú³ Ó³ 3 UÇ 3 Ýí³ 3 ÝU³ 3 Ý³ ÁY¹áoYí³ 3 Í³ 3 ní³ 3 è³ YáoÁUáoYÁ` Şí áóß-
 á³ |, í³ Ú³ Ñ»Yó Á³. 3 í³ áñáoÁU³ Ý³ 3 Ýí³ 3 YáoUÁ` Ş³ Ç³ ÇÝ³ |, í³ 3 ñµ»-
 ñ³ Í³ Ý»ñ³ Ş³ Ç³ Ý³ |, Ş³ 3 Ý³ |; 2 é³ ÇÇYÁ. 3 ÉÇè ÷ è»á³. Çñ Ṭuşpa-Çó,
 »ñí³ ñáñ³ Á³ B(i)a(i)na-Çó: ÉYá í³ »ñ³ µ»ñáoU³ ÷ Ṭuşpa-ÇÝ, 3 á³ »Á»
 Ñ³ Bí³ Ç 3 éÝ»Ýú 3 ÚÝ³ ÷ 3 èi³ Á, áñ³ 3 éáóñ»ñ»YáoU³ ù ÑYáUáoYÁ µ³ ó³ í³ -
 ÚáoU³ ÷, Ò³ 3 Ú»Ý³ Ú»Í³ ó³ Ýí³ áóÁU³ 3 Ý³ 1»áúáoU³ ÷ é³ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁUáoYÝ»ñÇ
 Ñ»ÓÇÝ³ Í³ Ý»ñÁ 3 ÚÝ³ á³ ÇÝ³ í³ ñáoU³ áóÓ³ í³ Ç 3 ñí³ 3 óáé»É³ 3 ñÓ³ Ý³. ñáo-
 ÁUáoYÝ»ñáoU³ Ò³ èi³ Çáí³ 3 Í³ á»i³ ù ÷ ÷ áÉ³ ñÇÝ»ÇÝ³ Ú»Í³ 3 ÚE Ó³ ÚÝ³ í³ á-

ñáí, 3 é3 í »É Ñ3 í 3 Ý3 Í 3 Ý ç u-áí, 3 á3 Tušpa-Ç Tospa ÁYÁ»ñóáoÚA²²
 ÚÇ3 Ý. 3 Ú3 ÚÝ Ñ3 í 3 Ý3 Í 3 Ý ç, áñÁ .. á3 Ñá3 Ýí »É ç Ñ3 Úí 3 Í 3 Ý µ3 ½-
 Ú3 ÁÇí 3 ÓµláonÝ»ñáoÚ: ÚáoÚYÁ í »ñ3 µ»ñáoÚ ç §´(Ç)3 (Ç)Ý3 |-ÇÝ, áñÁ
 Ú»½ ç Ñ3 è»É í 3 Ý, -3 Ú Ó´áí: 2Ùè ß3 ñúÁ Í 3 ñ»ÉÇ ç »ñí 3 ñ ß3 ñáoÝ3 -
 Í »É: ÐÇß»Yú Ú»ñ Ú3 Úñ3 ú3 Ó3 úÇ §¾ñ»µáoÝÇ! 3 Ýí 3 ÝáoÚÁ, áñÁ ÷3 è-
 í áñ»Ý ÑÝ3 ñáí Ç ç .. á»í ú ç Í 3 ñ13 É §ºñ»óáoÝ(Ç), Í 3 Ú ºñ»óáoÝ(Ç) |: 2Ùèí »Ó á»í ú ç Ýß»É, áñ ÚÇ3 Ý. 3 Ú3 ÚÝ ÑÝ3 ñ3 í áñ ç, áñ Ñ3 Úí 3 Í 3 Ý
 3 ÓµláonÝ»ñáoÚ ÑÇß3 í 3 Í í áÓ, 3 è»Yú, í 3 Ý, -3 Ú Ó´Á Ú»½ ÝÇó 2,5-3
 Ñ3 ½3 ñ í 3 ñÇ 3 é3 Ç Í 3 ñáo ç ñ ÑÝá»É §´Ý3 ç |, µ3 Úó ú3 ÝÇ áñ í »ñÇÇ-
 ÝÇè ú. í ÇÝ áí3 .. áá ÚÇ Éñ3 óáoÓÇá ÷3 èí 3 ñí` 3 éáoñ3 Í 3 Ý 3 ñí 3 -
 è3 ÝáoÁÚ3 Úµ ÁYÁ»ñóí 3 Í í 3 ÝÇ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁÚáoÝÝ»ñÁ á»Ý Í 3 ñáo
 3 Ú1 áÇèÇÝ ÉÇÝ»É í »ñáÑÇßÚ3 É á3 í ×3 éÝ»ñáí, 3 á3 í (Ç)3 (Ç)Ý3
 í 3 ñµ»ñ3 Í Á ÚYáoÚ ç ÚÇ3 í Ý3 ÉÁÝí ñ»ÉÇÝ:

Ø3 ÝÇ áñ áon3 ñí 3 Í 3 Ý 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁÚáoÝÝ»ñÁ Í 3 ñ13 óí áoÚ »Ý
 3 éáoñ3 Í 3 Ý 3 ñí 3 è3 ÝáoÁÚ3 Úµ .. 3 Ú1 á3 í ×3 éáí ÑÝáoÚ »Ý
 3 Ó3 í 3 Ó3 Í 3 Í, 3 ÚÉ í »ñá áç ñ çÉ Í 3 ñáo ÉÇÝ»É, áoèí Ç 1ñ3 Ýú Í 3 ñáo »Ý
 µ3 í 3 Í 3 Ý3 á3 ÷ 3 Ý×3 Ý3 á»ÉÇ ÉÇÝ»É: Ð3 í Í 3 á»è »Á» Ñ3 ßí Ç 3 éÝ»Yú
 Ñ»í .. Ó3 ÉÁ 3 éáoñ»ñ»ÝÇó Á3 é3 Ý. í 3 Í µ3 ½Ú3 ÁÇí ÑÝáÚáoÝÝ»ñÇ Ñ»ñ-
 Á3. 3 ÚáoÚÁ, í 3 ÝÇ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁÚáoÝÝ»ñÇ Í 3 Ó3 á3 ñ3 ÚÇÝ µYáoÚÁÁ,
 Ú»½ Ñ3 è3 Í »ñíÉ»½í Ú3 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁÚáoÝÝ»ñÇ ÉÇèí è3 Í 3 í áo-
 ÁÚáoYÁ .. áñá»è Ñ»í .. 3 Ýú µ3 é3 á3 ß3 ñÇ ½. 3 ÉÇ Ú3 èÇ ÇÚ3 èí 3 ÚÇÝ
 3 ñÁ»uÝ»ñÇ 3 ÝÑ3 èí 3 Ý3 ÉÇ ÉÇÝ»ÉÁ Í 3 Ú Úáí 3 í áñ, »ñµ»ÚÝ èÉ3 É
 Á3 ñ. Ú3 ÝáoÁÚáoYÁ:

ÚÍ 3 í Ç 3 éÝ»Éáí 3 Úè 3 Ú»YÁ` µ3 ó3 éí 3 Í áç, áñ áon3 ñí »ñ»ÝÇ`
 Çñ»Ý ßñÇ3 á3 í áÓ ÑÝ1»í ñáá3 Í 3 Ý, è»Ú3 Í 3 Ý .. Í áí 3 èÚ3 Ý É»½í 3 -
 ÁÝí 3 ÝÇÚÝ»ñÇó .. áá Ú»Í ÇÝ áá3 í Í 3 Ý»ÉÁ Í 3 ñáo ç á3 ÚÚ3 Ý3 í áñí 3 Í
 ÉÇÝ»É í »ñáÑÇßÚ3 É Ñ3 Ý. 3 Ú3 Ýúáí .. á3 ñí 3 óáí»É Çñ3 Í 3 Ý á3 í Í »ñÁ:
 áoèí Ç Ñ3 í Í 3 á»è Í 3 ñ` áñí áoÚ ç áon3 ñí »ñ»ÝÇ .. Í »Ý13 ÝÇ Í 3 Ú Ú»½
 Ñ3 Úí ÝÇ ÑÝáÚáoÝ3 Í 3 Ý Ñèí 3 Í Ñ3 Ú3 Í 3 ñ. áí É»½áoÝ»ñÇ Ñ3 Ú»Ú3 -
 í áoÚA²³: É áeúÁ, ÇÑ3 ñí», í »ñ3 µ»ñáoÚ ç áon3 ñí »ñ»ÝÇ í 3 ñ3 Í Ú3 Ý
 3 ñ»3 ÉÇÝ` Á»` í 3 ñ3 Í ú3 ÚÇÝ, Á»° Á3 Ú3 Ý3 Í 3 ÚÇÝ 3 éáoÚáí 3 ÝÚÇÇ3 -
 á»è Ñ3 ñáo É»½áoÝ»ñÇÝ: 2Ùè í »è3 Í »í Çó 3 é3 ÝÓÝ3 Í Ç Ýß3 Ý3 Í áo-
 ÁÚáoÝ ç èí 3 ÝáoÚ Ñ3 Ú»ñ»ÝÇ .. áon3 ñí »ñ»ÝÇ Ñ3 Ú»Ú3 í 3 Í 3 Ý áoéáoÚ-

Ý³ èÇñáoÙÁ, ù³ ÝÇ áñ 1ñ³ Ýó i ³ ñ³ Í Û³ Ý ³ ñ»³ ÉÝ»ñÁ áá Ā» Ñ³ ñ³ Í Çó »Ý, ³ ÛÉ ÷³ èi áñ»Ý ³ Ù³ ðÇáoĀÛ³ Ù³ Ñ³ ÙÁÝÍ ÝáoÙ »Ý:

ò³ í áù á»i ù ç Ýß»É, áñ, áñá»è Í³ ÝáÝ, Ñ³ Û³. »i Ý»ñÇ Ñ³ Û³ ñ áóèáoÙÝ³ èÇñáoĀÛ³ Ý ÑÇÙù ç Í³ é³ Û»É áóñ³ ñi »ñ»ÝÇ ³ Ò³ í ³ Ò³ í ³ ñi ³ è³ ÝáoĀÛ³ Ù³ Ñ³ ×³ Ē Ùáí ³ í áñ Ā³ ñ. Û³ ÝáoĀÛ³ Ù³ ð³ - é³ ó³ ÝÍÁ²⁴: áÝ³ Û³ Í 1ñ³ Ý Ý»ñí³ ÛáoÙè Ù»Í³ Í³ í³ É ³ ñÁ»ù³ í áñ ÝÙáoĀ ç Í áóí ³ Í í³ Í ÇÝáá»è Ñ³ Ù-áoñ³ ñi ³ Í³ Ý ½áo. ³ Ñ»éÝ»ñÇ í »ñ- Ñ³ Ý Û³ Ý, ³ ÙÝá»è çÉ áóñ³ ñi »ñ»ÝÇ ÑÝáááoÝ³ Í³ Ý Ñ³ Û³ Í³ ñ. Ç í »ñ³ - Í³ Ý. Ý Û³ Ý ³ éáoÙáí: ² òèi »Ò á»i ù ç Ýß»É, áñ Ñ³ ×³ Ē Ñ³ Û³ ñ»Ý ½áo- . áñ¹áoÙÝ»ñÁ ù. ÝáoÙ »Ý Ý³ Ñ³ áóñ³ ñi »ñ»Ý ð³ é»ñÇ Ç Û³ èi ³ ÛÇÝ³ ñ- Ā»ùÝ»ñÇ ×ß. ñi Ù³ ÝÁ²⁵:

Ē Ē Ç ð»ñ»éáí í ³ èÝ³ ÙÛ³ ÍÝ»ñÇ ÁÝĀ³ óúáoÙ Í áóí ³ Í í³ Í ÝÙáoĀĀ ÑÇÙù ÁÝ¹áoÝ»éáí ¶. æ³ Ñáoí Û³ ÝÇ Í³ ½ Û³ Í ³ Ò Òáoè³ Í Á (í »è í »ñÁ) Ēñ³ óáoÙÝ»ñái Ñ³ ×ß. ñi áóÙÝ»ñái èi áñ ð»ñíáoÙ ç áóñ³ ñi ³ Í³ Ý ÑÝáááoÝÝ»ñÇ ó³ ÝÍÁ Çñ»Ýó ³ éáoñ³ Í³ Ý Ñ³ Ùí³ Í³ Ý ÑÝáááoÝ³ ÛÇÝ ÷ áĒ³ ñÁ»ùÝ»ñái:

² éáoñ³ Í³ Ý	áóñ³ ñi ³ Í³ Ý	ð³ Ùí³ Í³ Ý
1	2	3
b	b, v, w	μ, í, ð
p	p̣	â, ÷
d	d	ı
ṭ	ṭ	ı̇
t	t	Ā, ĩ (Πt = èi) ²⁶
k	k	ı̇
q	q	ù
g	g, j (y?)	ı̇, ç (l (±))
m	m	ù
n	n	Ý
r	r, ṛ, ı̇	ñ, é, Ò
l	l, ı̇, ṛ	É, Ò, ñ
h	x, h	Ē, Ñ
z	c, j, z	ó, Ó, ½
š	s, ž?	è, Ā (±) ²⁷
s	š	ß

1	2	3
š	š	í
'a, 'i, 'e, 'u	w + Ó ³ ÚY ³ í añ	·, í + Ó ³ ÚY ³ í añ
a	a, ə, ay	ɜ, Á, ɜ Ú ²⁸
u	u, o, w	áo, á, ô
e	e	», Ø (±)
i	i, y	Ç, ð
ei	ei	ç ²⁹
?	?	ā, × ³⁰

Ú»ñí³ Ó³ óí áō g-ç y³ ñí³ é³ YáoĀŪáoYÁ Ñ³ í áoí ç ÚÇ³ ÚY³ áoñ³ ñ-
 í »ñ»YÇY, " áí³ áā ÚÇ³ ÚÉ³ è»ā³. Çñ É»½í áoŪ: 2 ÚY³ é³ Ç³ ñí í áoŪ ç
 áoñ³ ñí³. »í Y»ñÇ í áŌŪÇŌ³ ÑÇŪYí »fáí³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŪáoYÝ»ñáoŪ³ é-
 í³ Ñí³ " Ú³ É Ñ»ñĀ³. 3 ŪáoĀŪáoYÝ»ñÇ í ñ³. -v-i-e/ -v-g-e, -v-i-ed/ -v-g-
 edi, v -i-uki/ v -g-uki, é³ í³ ÚY³ »Ā» Ñ³ Bí Ç³ éY»YŪ³ ÚY³ ÷³ èí Á, áñ g-
 áí Ó³ »ñĀ í í³ Ūí³ í³ »Y ÚÇ³ ÚY³ é³ ñ³ áoñÇ í -ÇY á³ i í³ YáŌ " 3 í »fÇ
 áoB Bñç³ YÇ³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŪáoYÝ»ñáoŪ, Çèí i-áí Ó³ »ñĀ ÑÇŪY³ í³ YáoŪ
 ÚÇYá é³ ñ³ áoñÇ í -Y " Çñ Ā³ é³ Y. èáoB³ 2-Y, 3 á³ Ñ³ í³ Y³ í³ Y ç,
 áñ³ Úèí »Ō . áñí áoY»YŪ Ñ³ Ū»ñ»YÇY Ñ³ í áoí *y > ç 3 YŌŪ³ Y Ñ³ i :
 ÁY¹ áñáoŪ 3 YŌŪ³ Y Bñç³ YÁ Ūáí³ í áñ³ á»è Ñ³ ŪÁYí YáoŪ ç é³ ñ³ áoñÇ
 í -Ç " èáoB³ 2-Ç . 3 Ñ³ í³ ÉŪ³ Y í³ 3 ñÇY»ñÇY (783- 731 Ā. Ā. Ū. Ā. 3):
 í³ ó³ éáoĀŪáoY ç í³ ½ŪáoŪ í³ Ō Bñç³ YÇ Ū»í³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŪáoY [YKH
 17], áñí »Ō³ éí³ ç -guri í »ñç³ í áñáoĀŪáoYÁ -uri-Ç ÷ áÉ³ ñ»Y: é³ -
 í³ ÚY³ á»í Ū ç Yí³ í Ç áoY»Y³ É³ 3 ÚY³ ÷³ èí Á, áñ -guri í³ ñ»ñ³ í Á
 ÷³ èí áñ»Y Ñ³ Y¹ Ç ááoŪ ç ÚÇ³ ÚY³ Úè³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŪáoY³ ÚÇ³ Ū»í³ Y-
 . 3 Ū, " í³ YÇ³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŪáoYÝ»ñáoŪ Ū»YŪ ááoY»YŪ -guri / -uri Ñ»ñ-
 Ā³. 3 ŪáoĀŪáoY, ÇYáá»è Y³ " 3 ÚY³ Ñ³ Y. 3 Ú³ YŪÁ, áñ í »ñĀŪÇBŪ³ É³ ñ-
 Ō³ Y³. ñáoĀŪáoYÁ áoYÇ áñáB³ í Ç³ é³ YŌY³ Ñ³ í í áoĀŪáoYÝ»ñ " ÁY¹-
 Ñ³ Yñ³ á»è í³ ñ»ñí áoŪ ç Ūáoè mafáñçó³¹:

óáoó³ í áoŪ í »Ō āY · í »É »ñí³ ñ³ éY»ñĀ " »é³ ñ³ éY»ñĀ,
 áñáYó ×B. ñÇí í »ñ³ í³ Y. YáoŪÁ³ é³ ŪÁŪ³ ó ç ĀáoYí³ í í:

¼àòŋ²Ð°è ´²è²ðð²† Û°ð

¼àòŋ²Ð°è ´²è²ðð²† Û°ðÆÀÛ, Ð²Ùàòð ð²Û†À

èi añ´´ ì níáòÙ ç Ñ³Ù-áòñ³ ñì ³ Ì³Ý ½áò. ³ Ñ»é µ³é³ ñÙ³ ì Ý»ñÇ ÁÝ¹Ñ³ Ýáòñ ó³ Ý†À: ÁÝ¹³ Û»ÝÀ` 145 µ³é: àòñ³ ñì »ñ»Ý µ³é³ ñÙ³ ì - Ý»ñÁ µ»ñì ³ Í »Ý ÇÝáà»è ³ éáòñ³ Ì³Ý (· ñ³ ýÇÌ ³ Ì³Ý), ³ ÛÝá»è ç Ì ³ é³ ç³ ñì í áó áòñ³ ñì ³ Ì³Ý ³ ñì ³ é³ ÝáòÁÛ³ Ûµ (ÑÝáòáòÝ³ Ì³Ý í »- ñ³ Ì³Ý. Ýì ³ Ì Ñ³Ù»ñ»Ý ½áò. áñ¹áòÙÝ»ñÇ ÑÇÙùÇ í ñ³):

ÁÝ¹ áñáòÙ ³ éáòñ³ Ì³Ý è»á³. ñ»ñÇ ÁÝÁ»ñóáòÙÁ (ÈáèùÁ í »ñ³ µ»ñáòÙ ç d/t/t, b/p, g/k/q, i/e ´´ ³ ÛÈ ì Ç áÇ Ñ»ñÁ³. ³ ÛáòÙÝ»ñÇÝ) Ì³ ì ³ ñì »è ç Ñ³ Òí Ç ³ éÝ»éáí µ³é³ ñÙ³ ì Ç Ñ³ ÛÌ³ Ì³Ý Ñ³ Û³ ñÁ»ùÁ: ²Ùèá»è, ùñÇÝ³ Ì, qu-du-la-ni Š†áÁáÓ, ì ³ ×³ ñ Ì µ³ éÁ ì ñì ³ Ì ç ku₃.tù-la-ni ÁÝÁ»ñóÙ³ Ûµ, áñÁ ³ é³ í »è Ñ³ Û³ á³ ì ³ èÈ³ Ý ç Ñ³ Û»ñ»Ý ÌáÁáÓ Ñ³ Û³ ñÁ»ùÇÝ, Çè† tar-Á` ŠÑ½áñ, ÑáÙÁ, Ò³ ì, Û»†, ³ Ì³. ´´ ³ ÛÈÝ†, †† Ó´´áí - Ñ³Ù. ì Çñ ŠÑáÙÁ, Ò³ ì, ³ Û»Ý³ ´´ ³ ÛÈÝ†¹: ´ÝÇÌ Ñ³Ù»ñ»Ý µáéáñ µ³é³ ñÙ³ ì Ý»ñÇ Ñ³ Û³ ñ ì ñì ³ Ì »Ý Ýñ³ Ýó ÑÝ¹»†ñáá³ Ì³Ý Ý³ È³ - ÑÇÙù»ñÁ: ²ÙÝ µ³é»ñÇ ÇÙ³ èì ³ ÛÇÝ ³ ñÁ»ùÝ»ñÁ, áñáÝó Ñ³ Û³ ñ ³ é³ - ç³ ñì í áòÙ ç Ýáñ Á³ ñ. Û³ ÝáòÁÛáòÝ Ì³ Û Ì³ ì ³ ñì áòÙ ç ÇÙ³ èì ³ ÛÇÝ Û³ èÝ³ ÌÇ ×ß. ñì áòÙ, Ý»ñì ³ Û³ óí ³ Ì »Ý Ò»Ó³ ì ³ é»ñáí²:

² éáòñ³ - Ì³Ý	àòñ³ ñì ³ - Ì³Ý	Ð³ Û»ñ»Ý	Ñ. ->.	Ûß³ Ý³ Ì áòÁòáòÝÁ
1	2	3	4	5
ar-	ar-	³ éÝ-áòÈ	*ar-nu-	³ éÝ»è, èì ³ Ý³ È, ì ³ È³
arn- <i>iu-</i>	arn-	³ éÝ-»è	*ar-ne-	³ Ý»è, ³ ñ³ ñ»è, ¹³ ñÓÝ»è⁴
ar-n- <i>ui-</i>	ar-n- <i>ui-</i>	Ù-³ ñ-»è, Û-³ ñ-Ý-á-»è	*ar	Ñ³ ñ»è, ÛÇ³ Ý³ È
ar- <i>ni</i> , ar- <i>ardi</i> / <i>u-</i>	ar- <i>ni</i> , ar- <i>ardi</i> / <i>u-</i>	³ éÝ, ³ Ûñ	*ə(n)r-	³ éÝ³ Ì³Ý, ³ Ûñ⁵
an- <i>i</i> - <i>ardu-</i>	an- <i>y</i> - <i>ardu-</i>	³ ñ¹-Çò, ³ ñ¹áò	*ar-ti/tu	Ì³ ñ, Ì³ ÝáÝ, ³ ñ¹´´ ³ ÛÈÝ
		³ Ý-Ù-³ ñ¹-	- " -	³ ÝÇñ³ Ì, Û»Ó³ Ì áñ

1	2	3	4	5
armu-	armo-	³ nŪ, -áŪ	*or-mo	½³ nŪ, ó»Ō, é»ñáóŸ ¹⁶
alzena/i	arjena/i	³ nŌ³ Ÿ, Ç-³		³ nŌ³ Ÿ, Á³ Ūé ⁷
alg-ani	arg-ani	³ ñ. -»fŪ	*ark	é³ ÑŪ³ Ÿ, á³ i Ÿ»ß
ale/u	ayle/o	³ Ūé, -á, ³ Ūé-»ŋ	*alio	³ Ūé, áóñÇß, Çéi ⁸
al-e	al-e	³ Ō³ Ō³ -i »é, μñμé. ³ Ō³ Ō»é	<*al-ale	³ é»é, É áé»é, Ñ³ Ūi ³ ñ³ ñ»é ⁹
abeli-	aweli-	³ ŋ»éÇ	*obhel	Ñ³ ŋ»é»é ¹⁰
ab-	aw-	Ñ-³ ŋ-³ Ÿ/³ i	*au ₇	i³ Ū»Ÿ³ é, Ñ³ »»Ÿ³ é .. ³ ŪéŸ
an-	an-	³ Ÿ-	*ñ	³ Ÿ-, áá
ai-	ay-	Ñ-³ Ū»é, Ÿ-³ Ū»é (μñμé. ³ Ū-»é)		Ñ³ Ū³ Ōú . ó»é, áóß³ 1ñáó- ÁŪáóŸ 1³ ñŌŸ»é, Ñ»i ' »é(±)
n-a-	n-ay-	Ÿ-³ Ū-»é		éá³ é»é, Ñ³ Ū»é
aš-	as-	(Ñ)-³ é-³ Ÿ-»é	*ə(n)k'	Ñ³ éŸ»é, Ñ³ éóŸ»é .. ³ ŪéŸ
h-aš-	h-as-	Ñ-³ é-³ Ÿ-»é	- " -	éé»é, ÇŪ³ Ÿ³ é, i »Ō»i³ Ÿ³ é
z-aš-	z-as-	½-(Ñ)³ é-³ Ÿ-»é	- " -	Ñ³ éŸ»é, Ñ³ éóŸ»é .. ³ ŪéŸ
aŧ-	aŧ/t-	(Ñ)-³ i -³ Ÿ»é	É»Á. (±)	áói »é, Ñ³ i »é, éá³ é»é .. ³ ŪéŸ
h-aŧ-	h-aŧ-	Ñ-³ i -³ Ÿ»é	- " -	Ñ³ i »é, i i ñ»é, éá³ é»é
z-aŧ-	z-aŧ-	½-³ i -»é	- " -	³ é³ ŸŌŸ³ ŌŸ»é, ½³ i »é
aŧ-qa-na-	aŧ-qa-na-	(Ñ)-³ i - i³ óŸ»é/áóó»é	- " -	ÁŸi³ , Ÿi Çñ»é
ap-	ap-	³ -Ÿ, -ÇŸ		³ ÷, »½ñ, i ái »½ñ
auçiŧ-	aweitŧ-	³ ŋi	*aucid	³ ŋi Çé, μ³ ñÇ éáóñ
barzu/i-dib-	barju/i-diw-	μ³ ñŌáó/Ç- ¹ Çó-	*bhrg h- dhēs-	ÇŸá-án ßÇŸáóÁŪ³ Ÿ ³ Ÿi³ ŸáóŪ
burg-an-	burg-an-	μáóñ. Ÿ, -³ Ÿ		μáóñ. , ³ ßi ³ ñ³ i ¹¹
baba-ni	baba-ni	μ³ μ³ Ū		μéáóñ, é³ ñ ¹²
ba	ba	μ³ -Ÿ, μ³ -Ū	*bhā	É áéú, Ññ³ Ū³ Ÿ, Çñ ¹³
der-	der-	1Çñ	*dhē-r	1Ÿ»é ¹⁴
dan-	dən-	1Ÿ-»é	*dhē-ne	1Ÿ»é
dar-ani	dar-ani	1³ éŸ³ é, 1³ ñŌŸ	*dhr-g h-no	1³ ñŌŪ³ é, i ñi ÇŸ
daršu-ani	darsu-ani	1³ ñé, 1³ é, -áó		Ū³ ñi³ Ÿó É áóŪμ, Ñ»i ..³ i
delz-uše	derj-use	Ñ³ Ÿ-1»ñŌ, -Ç/á	Çñ³ Ÿ. (±)	á³ i ñ³ éi áóÁŪáóŸ, ³ ñ ¹ , éá³ é
e-, ei	e-, ei	»-Ū, i	*es	»Ū, éÇŸ»é, · áŪ, i
eue, ewe	ewe	»ŋ	*epi	.. ¹⁵
huri	ewri	³ óñÇ-áñ ¹		i »ñ ¹⁶

1	2	3	4	5
er-	el-	»Ō- ³ Ý»É	*el ₆	ÉÇÝ»É, ·i Ýi »É
er-	el-	»Ō-, ³ Ō-	*el ₅	³ Ō»i, »Ō»éÝ
erp-	elp-	³ Ō ÷ áŌŌ ³ Ý»É	*alph	μéÝ»É, Á ³ Ý ³ ñ'Á Ō. »É
erşi-	erşi-	½-ñÍ	*serg' ?	³ é ³ ÝŌÝ ³ ŌÝ»É, ³ ÝÇ ³ i »É
ebani	ewani	- ³ ŋ ³ Ý,-»Ō ³ Ý ¹⁷		»ñÍ ñ ³ Ū ³ è, »ñÍ Çñ
egu-	ejo-	³ Ç, -áŪ	*sædhio-	³ Ç
ieše	iese	»è	*eg'	»è ¹⁸
i	i	Ç	*en	Ç ŠÝ ³ È'Çñ/
tarma-n-	tarma-n-	Á ³ ñŪ ³		Á ³ ñŪ ³ , í »ñÝ ³ i' áŌÝ(±) ¹⁹
ti-u	ti-w	ÁÇŌ, ÁáŌ»É	*tēu, *tou	É áè»É, ³ è»É ²⁰
teq-	teq-	Á»ù-»É	*tek	Í é»É, Í »Í »É, Í áÈñi »É
tu-	tu-	ÁáŌ-»É		ááÝá ³ ŌÝ»É, N ³ ñ»É
tur-	toł-	ÁáŌŪ, ÁáŌ-»É	*tol-	ÁáŌÝ»É, Ō. »É, '»Ý Ý»i »É, ÁááÉ ³ ŌÝ»É
laqu-	laqu-	É ³ úáŌ-Ō ³ -Ý»É		Á ³ úŌÝ»É
harari	xalafi	É ³ Ō ³ Ō	*khal ?	É ³ Ō ³ ŌáŌÁŪáŌÝ, 1 ³ 1 ³ ñ ²¹
hahuli	haloli	É ³ ŌáŌ		É ³ ŌáŌ ²²
harhar(š)-	xarxar(s)-	É ³ ñÉ ³ ñ-»É		É ³ ñÉñ»É, ú ³ Ý ¹ »É ²³
hur-išhi	xor-isxi	É áñ		çññáñ, çñ ³ í ³ ½ ³ Ý' · ³ ŪÉÝ
šare	šare	Í ³ é, -áŪ	*g'ı-so	Í ³ é, ³ Ū. Ç ²⁴
šue	šue	Í áí, -áŌ		Í áí, ÉÇ× ²⁵
šerab-ae	šeraw-ae	Í ³ ñ ³ Ō, -á/áŌ		÷ ³ ÷ ³ ·, ³ ÝÇñ'Ç
šep-	šep-	Í » ÷, Í » ÷-»É		Í » ÷-»É
ka-	ka-	Í ³ -É	*(e)g ^u a-	Í ³ Ý. Ý»É, ÉÇÝ»É
kai	kay	Í ³ Ū	- " -	³ éÇ', i »ŌáŌŪ
karmehi	karmexi	Í ³ Ū ³ È, -Ç		á ³ i' ³ ñ ³ ·, ÁÝÍ ³
kap-qa-	kap-qa-	Í ³ ÷-»É		÷ ³ Í»É, È ÷ »É, ½ ³ ñÍ »É, áñá· ³ ŪÁÁ · Ō»É' · ³ ŪÉÝ ²⁶
kapi	kapi	Í ³ áÇ-×		Šú ³ BÇ ŪÇ ³ í áñ! ²⁷
keit-an-	keit-an-	Í ç'í - ³ Ý-»É	*geid-	Í »Ýi ñáÝ ³ ŌÝ»É
kur-uni	kol-uni	Í áŌÝ, -áŌÝ	*gol-	Í áŌ, Í áŌŪ
kuldi-ni	kordi-ni	Í áñ!		É áá ³ Ý ²⁸
kulu-	koru-	Í áñ-»É, Í áñ-áŌè- ³ Ý-»É		÷ ³ ÉÝ»É, Í áñ»É, ³ ÝÑ»i' ³ Ý ³ É
kur	kur	Í ñ-áŌÝÍ	*gu-r-	áí ù, Í ñáŌÝÍ
kutul-ani	kotoł-ani	Í áÁáŌ, -Ç		Í áÁáŌ, i' ³ × ³ ñ
hubi	howi	ÑáŌÇ-i	*oui	ÑáÍ Çi, 1 ³ Bì ²⁹
huš-	hos-	Ñáè-»É		Ñáé»É, Á ³ ÷ »É ³⁰

1	2	3	4	5
zani-	ĵayni-	Ó ³ ÚŸ-»É Ó ³ ÚŸ, -Ç	*g ^h uɣn-ĵi	Éáèu, Ó ³ ÚŸ
z-	z-, ĵ-	½-, Ó-	*g ^h ō	½-, Ó- šŸ ³ É ¹ Çñ ¹ 31
mana	mana	Ú ³ Ÿ	Çñ ³ Ÿ.	šú ³ BÇ ÚÇ ³ ááñ ¹ 32
man-	mən-	ÚŸ- ³ É	*men-ā	ÚŸ ³ É, ÉÇŸ»É 33
mak-	mək-	ÚÍ-áóŸ ¹		Ÿ»i »É, Bāñi »É
meše	mese	Ú ³ èŸ, -ÇŸ	*mə-k' ?	μ ³ ÁÇŸ, N ³ nÍ, Ú ³ è
mi	mi	ÚÇ	*mē	ÚÇ, áá 34
nah-	nax-	Ÿ ³ Ē-	Çñ ³ Ÿ.	³ é ³ Ç ³ Ÿ ³ É, ³ é ³ Ç ³ ŸóŸ»É, . ÉÉ ³ í áñ»É
n-ebsi-	n-ewši-	(Ÿ)- ³ əβ-»É		ÚáñÁ»É, Núb»É
suŷog-	šuŷog-	Bí á- ³ Ÿ»É		μ ³ Á ³ Ÿ»É, ú ³ Í»É, ááí»É, ³ ŸÇ ³ í »É 35
ulte	orte	ánĀ, -áú	*or-tho	É ³ ÓáÓÇ anĀ
ulgu-	oljo-	áÓÇ, -áú	*sol(u)-jo ?	áÓÇ, ³ éáÓÇ 36
ui	oi	áá	*o-k ^u ?	áá 37
ušt-	ost-	áèi ¹ - ³ Ÿ»É áèi ¹ -»É	ozdo-s	ó ³ i ¹ Ÿ»É, ÁéŸ»É, 1áəñə . ³ É, Í ³ Í ³ Éí »É
ul-	or-	án, -áú	*k ^u -ro	án, anĀ 38
ur-išhi	ur-isxi	áəé-Ÿ		Çñ, ½»Ÿú
ur-urda-	ur-ord/urda-	*áəé-án ¹ , Ç- ³		¹ 3 ημÇŸ, ½ÇŸ ³ . anÍ
ulŷu	ulŷu	áŌi , -áó	³ éáóñ.	áŌi 39
ul-	ul-	áóŌ-	*ul-	áóŌ ¹ aní »É, . Ÿ ³ É 40
ul-ušt-	ul-ust-	áóŌ-áəèi ¹ -	*ul-u-st-	áóŌŌán ¹ »É, ³ é ³ ÇŸán ¹ »É
n-ul-	n-ul-	(Ÿ)-áóŌ-	*ni-ul-	³ é ³ ÇŸán ¹ »É, í ³ ñ»É, Í ³ é ³ í ³ ñ»É, Nái í »É
n-ul-ušt-	n-ul-ust-	(Ÿ)-áóŌ-áəèi ¹ -	*ni-ul-u-st-	³ é ³ ÇŸán ¹ »É, í ³ ñ»É, Í ³ é ³ í ³ ñ»É
up-ar(a)du-	up-ar(a)du-	(N̄)-áóə- ³ ñ ¹ -áó	*ub-	Nñ ³ Ú ³ Ú»É (±), Í ³ ñ- ³ 1ñ»É(±)
ŷ-up-ardu-	ŷ-up-ardu-	*i ¹ -(N̄)áóə- ³ ñ ¹ -áó	- " -	ÁáóŌÉ ³ i ¹ ñ»É(±), ³ ½ ³ i ¹ ÁáóŸ»É(±)
uz-gini	už-gini	áóĀ-	Çñ ³ Ÿ.	áóĀ, ½ánáóĀúóŸ ⁴¹
paŷ-	paŷ-	á ³ i	³ Í ³ Í ³ 1. /BáóŪ.	Bñç ³ á ³ i , Bñç ³ á ³ ñÇèă
paŷ-are	paŷ-aŷe	á ³ i + ³ Ō(±)	- " -	ú ³ Ō ³ ú, ³ Úñáó
paŷ-g-	paŷ-	á ³ i -»É	- " -	Bñç ³ á ³ i »É
pare	pare	³ é	*pors	³ é, ÚÇŸá ¹ šŸ ³ É ¹ Çñ ¹ 42
par-	par-	N̄»é- ³ Ÿ- ³ É	*per	N̄»é ³ óŸ»É, úβ»É, i ¹ ³ Ÿ»É 43
pah-ini	pax-ini/-ani	á ³ Éñ _ç , -Ç		á ³ Éñ, i ¹ ³ í ³ ñ 44

1	2	3	4	5
peṭ-	peṭ-	Ñ-»i , »i	*ped	Ñ»i , Bñç»É, 1 3 éÝ 3 É 3 3 0ÉÝ
pile	pile	â»Õ-»É	*bel-	çñ 3 Ýou 45
gar-ni	jar-ni	ç 3 éÝ		ù 3 ñ 3 ðñ, ù 3 ñ 3 ÝÓ 3 í
gun-	jun-	çáóÝ-ç	*g ^h hon	Ù 3 ñi , Ù 3 ñi 3 3 3 Ý
šani	sani	é 3 Ý, -Ç		3 3 3 Ý, 3 3 3 Áé 3 46
šat-	sayt-	é 3 0Ā- 3 ù-»É		. ó»É, ÁÝÝ»É, é 3 N»É
šer-	ser-	é»é, -Ç	*k' er	í aÑÙ, é»ñáóÝ 1
šer-	ser-	é»éÝ	*k' er-no	3 é 3 ÝÓÇÝ, ½áóí , 3 ÝÉ 3 éÝ
šul-ušt-	soš-ust-	éáÕ-áóēi -		éáÓ 3 É 47
šuri	suri	éáóñ, -á0	*k'o-ro	éáóñ, Ááóñ 48
šuri/a	sori/a	éáñ- 3 0ú		É 3 0Ý, ÁÝ 1 3 ñÓ 3 í (»ñí Çñ)
šur-išhi-	sor-isxi-	éáñ- 3 -í 3 É		3 É áé, Óç 3 Ýáó
teḷ-	teḷ-	í »Õ, ½-»i »Õ	*sede-lo	½»í »Õ»É, í »Õ 3 í áñ»É 3 3 0ÉÝ
ṭi-ae	ṭi-ae	í Ç, í ç	*dei, *di,	Ù»í 49
ṭir	ṭir	í Çñ		Ñá0Ā, B 3 í , ÉÇēi , 0»í
u-ṭuli	u-ṭoli	í áÉÇ		É 3 ÓáÓÇ í 3 ½ 50
tur-	tur-	í ñ-áñ-»É		í ñáñ»É, ×½0»É
ṭu, ṭa	ṭu, ṭa	í áó, í 3 -É, »i	*dō, *dā, *d	í 3 É, 3 Ý»É, 3 3 3 ñ»É
za-ṭu-	zā-ṭu-	½-í áó-	- “ -	3 Ý»É, 3 3 3 ñ»É
ṭuṭ-	ṭuṭ-	í áóí -Ý	*dud	3 3 0ñ, ×½ñ 51
zel-bi	cel-wi	ó»Õ, -Ç	*skel ₁	ó»Õ, é»ñáóÝ 52
zel-	cel-	ó»É-»É	*skel-	×»Õú»É, á 3 3 é»É 53
ware	wale	. 3 0-»É, . 3 0	*uɫ	3 3 3 0ñ, Á 3 3 ééÁáó
wal-	wal-, wəl-	. 3 É-, . É-, . ÇÉ-	*uəl, *uəl,	Ñ 3 ÓĀ»É, Ñ 3 ÓĀ 3 Ñ 3 ñ»É, . Éáñ»É, í 3 3 3 É»É
pulu-	poro-	+ áñ, -á0 + áñ-»É	*phoro	í ÇÚ 3 + áñ 3 ñÓ 3 Ý 3 . ñáó- Ā0áóÝ
paršani	payṭšani	+ 3 0Í 3 ÓÝ, - 3 Ý < * 3 3 00Í 3 Ý	*phəlg'-niā	+ 3 0Í 3 0
pit-	pit-	+ Ā-(áóñ), + Āñ»É		Ç 3 ñ 1 »É, + Bñ»É 54
qar-	qaḷ-	ù 3 0-»É	*kəl	ááÝá 3 óÝ»É, Ñ 3 ÓĀ»É, ááí»É
qar-bi	qar-wi	ù 3 ñ, -Ç	*kar	ù 3 ñ, Ā 3 0é
š	s	é	*k'o, *k'e	3 é 3 ÇÇÝ 1 »0uÇ óáóó 3 3 3 Ý 1 »ñ 3 ÝáóÝ
eši	esi	μñμé. çé	- “ -	

1	2	3	4	5
(i) ša-ni aiš- ⁵⁵ ešt-ini/- aštani n	(i) sa-n ais- est-in/- aštan n	(Ç) ë ³ -Ý 3 ʋë 3 ëi - 3 ëi Ý Ý	- “ - *ai- k’o - “ - - “ - *no	»ññáñ ¹ 1»ÙuÇ óááó ³ ǀ ³ Ý 1»ñ ³ ÝááÝ
ini (i) na-ni ain- i-nu- d	ini (i) na-n ain- i-nu- d	-Ý (Ñá ¹) (Ç) Ý ³ -Ý 3 ʋÝ Ýá- ǀ	- “ - - “ - *ai-no - “ - *to,*tu	»ñǀñáñ ¹ 1»ÙuÇ óááó ³ ǀ ³ Ý 1»ñ ³ ÝááÝ
edi (i) da-ni (±) andani	edi (i) da-n andani	3 ʋ ¹ Ç/ 3 ʋri Ç (Ç) ǀ ³ -Ý 3 Ý ¹ Ý	- “ - - “ - - “ -	

ǀ³ ëǀ³ ǀ³ Ýúáǀ Ñ³ ʋ-ááñ³ ñǀ³ 3 ǀ³ Ý ½áá- áñ¹ ááúÝ»ñÇ ß³ ñùÇÝ ǀ³ -
ñ»ǀÇ ǀ³ ǀ³ ë»ǀ³ Ý³ .. μ³ ½ú³ ÁÇǀ 3 ʋë μ³ é³ ñú³ ǀ³ Ý»ñ: ‘ »ñ»Ýú 1ñ³ ÝóÇó
ÙÇ ǀ³ ÝÇéÁ.

2 éááñ ³ - ǀ ³ Ý	ááñ ³ ñǀ ³ - ǀ ³ Ý	Ð ³ ʋ»ñ»Ý	Ñ. - ».	Ùß ³ Ý ³ ǀ ³ ááúááÝÁ
amani	amani	3 ʋ ³ Ý		3 ʋ ³ Ý ⁵⁶
ař-e	ař-e	3 ǀ ³ 3, 3 ǀ ³ á	< *atta ?	Ñ ³ ʋñ ⁵⁷
iu	yo	ʋ-á, áá-ñ, á-ñ	*k ^u - (ro)	»ñμ, ÇÝáá»è, áñ, »Á»
ir-	ir-	»ñ-»ñ- ³ ǀ	*tres ?	ß ³ ñÁ»ǀ, ǀ ³ ǀ ³ Ý»ǀ
hi-ni	hi-ni	½-Ç, Ç-Ýá	*k ^u -	ÇÝá, ÇÝááá Ñ ³ ʋ ³ ñ, .. 3 ʋëÝ (±)
hu-	xu-	Éáá-»ǀ (±)		Ç ³ ñ ¹ »ǀ(±), ááÝá ³ óÝ»ǀ(±)
hare	xale	É ³ ʋ	*khal	× ³ Ý ³ á ³ ñÑ, 3 ñß ³ ǀ (±)
karkar-ani	karkar-ani	ǀ ³ ñǀ ³ é		½ñ ³ ñ
kus-	koř-	ǀ ³ ááÝ»ǀ, ǀ ³ ʋáÝ»ǀ		ÓáÝ»ǀ, ÁÝǀ ³ ʋ»ǀ
mari	mari	ʋ ³ ñ	Ñ ³ ʋ ³ ë. (±)	3 ½Ýǀ ³ ǀ ³ ááúÇǀ, ÇßÉ ³ Ý
muři	muři	Ñ-ʋááǀ, -Ç	*mōd	×BU ³ ñÇǀ, Ñ ³ ǀ ³ ǀ ³ ñÇǀ (Ñáǀ Çǀ)
n-ir-bi	n-ir-wi	(Ý)-Çñ, Ç- ³	*ni-k ^u -i-ro	Çñ, ǀ ³ ñ, ááÝ»óǀ ³ ǀ ³ ʋ
sešt-ini	šešt-ini	ß»ßǀ, -Ç		ß»ßǀ ³ ǀ ³ Ç, éñÁÝÁ ³ ó
pe	pe	Ñ»-Ý/ó		ǀ ³ ǀ ³ , ǀ ³ Çó
šuli	suǀi	éááó		éááó, é ³ ǀ ³ ǀ
su-hi	šu-xi	ßáá-ʋ	*k ^u ó-kó	Ýáñ, ÷ ³ é ³ Ñ»ó, ʋú»ó ⁵⁸
ulh-	ulh-	ááóÉ-		Ñ»ó»ó»ǀ ⁵⁹

2Ùèù³ Ýáí ì ³ÝÇ ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀúáoÝÝ»ñáoÙ í ³Ùí ³ Í Ñ³Ù»ñ»Ý
 μ³ é³ ñÙ³ í Ý»ñÇ ó³ÝÍÁ áÇ í »ñÇ³ ÝáoÙ: ¹ ³½Ù³ ĀÇí μ³ é³ ñÙ³ í Ý»ñ
 á³ Ñá³ Ýí »É »Ý ½³Ý³ ½³Ý Ñ³ í áóí ³ ÝáoÝÝ»ñáoÙ: Āí ³ ñí »Ýù 1ñ³Ý-
 óÇó ÛÇ ù³ÝÇĕĀ. aršibi (aršivi) - Ñ³Ù. ³ ñí Çó * < řg'ipi-io ŠÓÇáo³ ÝáoÝ! ,
 uški-ani (oski-ani) -Ñ³Ù. áéíÇ ŠμÝ³ í ³ í ³ ÛñÇ ³ Ýí ³ ÝáoÙ! , šinu-ardi
 (šino-ardi) ŠÇÝĀ-áñ ³ èí í ³ Í | - Ñ³Ù. ÍÇÝ, -Ç * < g'enos, mel-ardi (mel-
 ardi) ŠĕáóĕÝÇ ³ èí ó³ Í Á! - Ñ³Ù. Û»Ō³ ñ¹Ç. Ñ³Ù»ñ»Ý Û»Ō³ ñ¹Ç Ýß³Ý³ -
 ÍáoÙ ĸ ÉáoĕÇÝ, țuar-araša-hubi (țowar-araša-howi) §¹³ßí ³ í ³ ÛñÇ ³ Ý-
 í ³ ÝáoÙ! -Ñ³Ù. í áó³ ñ+ ³ ñ³ Í ³ * < dīp̄rā + træg' í áó³ ñ³ ñ³ Í ³ í ³ ÷,
 Πiu-ni (siw-ni) §³ ñ¹Ç, ÉáoĕÇ ³ èí í ³ Í |⁶⁰ - Ñ³Ù. éáÙ-ù < *éÇō-ù Šĕáóĕĕ! ,
 (h)alt (=halt)⁶¹ Šáoñ³ ñí ³ í ³ Ý. ĒĒ³ í áñ ³ èí í ³ Í Á! -Ñ³Ù. Ñ³ ŌĀ/Ō³ ŌĀ
 (áÙ³Ýù ³ ŪÝ Í ³ ñ¹áoÙ »Ý (h)al-di, í »ĕÝ»ĕáí di Û³ĕÝÇÍÇ Û»Ç Ñ³Ù ¹Ç
 §³ èí í ³ Í | μ³ éÁ: °Ā» Çnáù ³ Ū¹á»ĕ ĸ, ³ á³ μ³ ó³ éí ³ Í áĸ, áñ
 (h)al-Á á»í ù ĸ Í ³ á»ĕ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀúáoÝÝ»ñáoÙ ³ éí ³ al-
 Ší »ñ; μ³ éÇ Ñ»í Ĩ Ñ³ ĕí ³ Ý³ ĕáí (h)al-di-ÇÝ Ší »ñ-³ èí í ³ Í | ÇÙ³ ĕ-
 í áí) Ĩ ³ ŪĒÝ: Ā»ñ Ĩ Ñ³Ù. éáoñμ, -áÙ < * éáoñá < Ñ. -». *k'ubhro
 Šéáoñμ! μ³ éÝ ĸ í ³ Ûí ³ Í ³ éáoñ. ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀúáoÝÝ»ñáoÙ ÑÇß³ -
 í ³ Í í áŌ šubria »ñí ñ³ Û³ ĕÇ ³ Ýí ³ Ý Û»Ç (Ñ³ Û³ á³ í ³ ĕĒ³ ÝáoÙ ĸ
 ĕ³ éáoÝÇÝ):

2Ùĕ ó³ÝÍÁ Í ³ ñ»ĒÇ ĸ μ³ í ³ í ³ Ý »ñí ³ ñ ß³ ñáoÝ³ Í »É: Đ³ í Í ³ á»ĕ
 ß³ í »Ý Ñ³ Ūí ³ í ³ Ý ³ ñÙ³ í Ý»ñĀ áóñ³ ñí ³ í ³ Ý ¹Çó³ ñ³ ÝáoÙ, ³ Ū¹
 Û³ ĕÇÝ í »ĕ æ³ Ñáoí Ū³ Ý, §Đ³ Ūí ³ í ³ Ý ß»ñí Á áóñ³ ñí ³ í ³ Ý ¹Çó³ -
 ñ³ ÝáoÙ! , ä Ĩ Đ, 1986 Ā., 1, ĸÇ 43-58:

¹ ³½Ù³ ĀÇí »Ý Ý³ Ĩ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀúáoÝÝ»ñáoÙ Ñ³ Ý¹Ç ááŌ
 ³ ŪÝ μ³ é»ñĀ, áñáÝó ÇÙ³ èí ³ ŪÇÝ ³ ñĀ»ùÝ»ñĀ ³ ÝÑ³ Ūí »Ý, μ³ Ōó á-
 ñáÝù áóÝ»Ý Çñ»Ýó ÑÝ³ ñ³ í áñ ½áo. áñ¹áoÙÝ»ñĀ Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ: ÁÝ¹ áñáoÙ
 í »ñÇÇÝÝ»ñĕ áá ÛÇ³ ŪÝ ³ ñí ³ ùÝ³ á»ĕ »Ý Ñ³ Û³ á³ í ³ ĕĒ³ ÝáoÙ í »-
 ñáÑÇßŪ³ Ē μ³ é»ñÇÝ, ³ ŪĒ Ĩ Çñ»Ýó ÇÙ³ èí ³ ŪÇÝ ³ ñĀ»ùÝ»ñáí ÛÇ³ Ý. ³ -
 Û³ ŪÝ Ñ³ Û³ ÑáoÝá »Ý Ñ³ Û³ á³ í ³ ĕĒ³ Ý 1ñí ³. Ý»ñÇ ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ
 ÇÙ³ èí ÇÝ: Ĩ ñ³ Ýù μáĕáñĀ, Û»Í »ñí áŌ μ³ ó³ éáoĀŪ³ Ūμ, μ³ ó »Ý
 ĀáoÝí ³ Í Ĩ »Ý ùÝÝ³ ñí í áŌ⁶²:

ei añ· Ýñı́ 3 U3 óı áoU »Ý Ñ3 U-áon3 ñı́ 3 ı́ 3 Ý ½a0· añ1áoUÝ»ñç µ3 - é3 ó3 Ýı́ áoU µ»ñı́ 3 ı́ ánaß µ3 é3 ñU3 ı́ Ý»ñç 3 é3 ı́ »É U3 Ýñ3 U3 eÝ µ3 - ó3 ı́ ñáoÄUáoÝÝ»ñÁ: 3 ı́ »ñ3 µ»ñáoU ç ÑÇUÝ3 ı́ 3 YáoU 3 UÝ µ3 é»ñçÝ, ánaÝo Ñ3 U»ñ»Ý ½a0· añ1áoUÝ»ñÁ 3 é3 ççÝ 3 Ý. 3 U »Ý Ý»ñı́ 3 U3 óı áoU ı́ 3 U ÇU3 ei Ý»ñÁ Yañái Ç »Ý Uı́ Ý3 µ3 Ýı́ áoU: É 3 éÝ3 B÷ áÄÇo É áoè3 - ÷ »Éáo Yá3 ı́ 3 ı́ áı́ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÄUáoÝÝ»ñÇo ı́ 3 ı́ ñı́ 3 ı́ 3 é3 YÓÇÝ 1ñı́ 3. Ý»ñç U»çµ»ñáoUÝ»ñÁ ı́ ñı́ 3 ı́ »Ý 3 ı́ 3 Ý13 ı́ 3 Ý 3 ñı́ 3 é3 Yáo- ÄU3 Uµ, Çei 1ñ3 Yó Ä3 ñ. U3 YáoÄUáoÝÝ»ñÁ Äei ei ½µÝ3 ÖµUáoñç, Ä» B3 ı́ 1 »áú»ñáoU 3 ı́ ÝÑ3 Uı́ añ»Ý añnaß3 ı́ Ç éñ3 óU3 Ý ı́ Bi ı́ U3 Ý ı́ 3 ñçU áoÝ»Ý63:

aylo/e- [alu-še, alu-ke, ale, ale-ke... ale-ke, ale-be ı́ 3 UÉÝ] - Ñ3 U. 3 UÉ, - áU < *alio šaonçBı́. Äei U. Ð3 ñáoÄUáoÝU3 YÇ ı́ »ÉÇBÇYÇ »ñı́ É»½ı́ U3 3 ñ- Ó3 Ý3. ñáoÄUáoÝáoU alu-¶e-Á Ñ3 U3 á3 ı́ 3 eÉ3 YáoU ç 3 éáoñ. ¶a-ÇÝ ŞÇÝä, añÁ ı́ 3 UÉÝı́ ÇU3 ei áı [ı́ »e KYKH, çç 434]. Äei Ø»ÉÇUçBı́ ÇÉáo ¶a-ÇÝ ı́ 3 U ¶ummu-ÇÝ Ş»Ä», 1 »áúáoUı́ ÇU3 ei áı [YKH, çç 388] (3 - éáoñ3 ı́ 3 Ý ¶a-U3 eÝÇı́ Á µ3 ½UÇU3 ei ç ı́ Çñ ÑÇUÝ3 ı́ 3 Ý YB3 Ý3 ı́ áoÄU3 Uµ áa UÇ ı́ 3 á áoÝÇ áon3 ñı́. aylo/e-Ç Ñ»ı́. 3 UÝ ÑçB»óYáoU ç 3 Ý. É»ñ»ÝÇ the ı́ of U3 eÝÇı́ Ý»ñÁ): áon3 ñı́. al-u/e-Á U3 eÝ3. »ı́ Ý»ñç ı́ áOÜÇo Ä3 ñ. U3 Ýı́ áoU ç Şáı́-añ, añÁı́ ÁY1Ñ3 Yáoñ ÇU3 ei áı64, é3 ı́ 3 UÝ ı́ 3 ñµ»ñ 1ñı́ 3. Ý»ñáoU 1ñ3 Ý ı́ ñı́ áoU ç ı́ 3 ñµ»ñ ÇU3 ei Ý»ñ Ş3 Ñ3 ÇYáäÇeÇı́, Ş»ñµı́, Ş3 UÝı́, ŞáU3 Ýúı́, ŞUáoèeÝ»ñÁ, áı́ u»ñı́ ı́ 3 UÉÝ: ı́ »e Ñ»ı́ ı́ U3 É uñÇÝ3 ı́ Ý»ñÁ.

1. ... ali meše 1Argiştie 1Diauhinişe aruni - Ş3 Ñ3 ÇYáäÇeÇ Ñ3 ñı́ 1X- ÇÝ 1X -»óÇÝ ı́ ı́ »óı́ [KYKH 145, B19]:
2. šuiani ^{SADU} babanani ali bidia<di> waše ^{SAL} lu<tu> parubi - ŞÄBY3 - U3 ı́ 3 Ý É»éÝ»ñçó »ñµ ı́ »ñ3 13 ñÓ3 3 Uñ, ı́ ÇÝ úB»óÇı́ [KYKH, 2407]:
3. ^DHaldinie badusie DUB-te terubi ali ^{URU} Arşuniu-ini DUB-te terubi ali inaa [^{NA} 4pu]lusi inaa DUB-te terubi - ŞÐ3 ÓÄÇÝ Ñal3 ı́ 3 á · Çñ 1ñ»óç, 3 UÝ ú3 Ö3 úÇÝ 2ñı́ áoÝÇáoÝÇÇÝ · Çñ 1ñ»óç, 3 UÝ Ññ3 B3 ÉÇ(±) · ÇñÁ, Ññ3 B3 ÉÇ(±) 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÄUáoÝÁ, 1ñ»óçı́

[KYKH, 40 o. c. 3, 41 o. c. 2] ($\mu^3 \acute{\iota}^3 \acute{\iota}^3 \acute{\iota}^3 \acute{Y} \acute{E} \acute{n} \acute{A} \acute{C} \acute{Y} \acute{\iota} \acute{\iota}^3 \acute{e} \acute{\iota}^3 \acute{\iota}^3 \acute{\iota}^3 \acute{E} \acute{C}$
 $\acute{A}^3 \acute{n} \cdot \acute{U}^3 \acute{Y} \acute{a} \acute{o} \acute{A} \acute{U} \acute{o} \acute{Y}$):

4. uladi ^{KUR}X-edi ali aštadi ^{KUR}Etiunia ištynie - šáoŃ`aní »óÇ 1`»àÇ
^{KUR}X »ñµ Ñ³ ëi ³i »óÇ ¼ĀÇáoYÇÇ BÝáñÑÇí | [KYKH, 241 F5]:

5. ali ^{LU}tašmuše bidi manu biduni- §³/Ÿ · »ñÇY»ñÇY(±) añáYù
í »ñ³ 1³ ñÓ»É ĺÇY í »ñ³ 1³ ñŃñ»ó | [KYKH, 5317] `³ ŸÉY:

Ø»Ī ³ ŸÉ, alu-še Ó`ái, Ñ»i `Ÿ³ É ĺ³ Ō³ à³ ñ³ ŸÇY ³ ñi ³ Ñ³ Ÿi áo-
ĀŸáoYáoŸ.

6. aluše ini DUB-te pitu-lie... aluše... aluše ainei/ulie ini(e)li du-lie
(tiu-lie ulii turie) aluše uliše ti-ulie ieše... - šáí -añ ³ ŸY · ÇñĀ ÷ÉÇ
áí -añ... áí -añ ÇYá-áñ Ÿ»Ī ĺY /áonÇB Ÿ»Ī ĺY 1ñ³ Yù ĺëi ÇàÇ,
(ĺ³ èÇ · Y³ Ç³ ñ¹Ç) Ÿ»Ī áonÇBĀ ĺ³ èÇ »è... | [...]:

ÇëĪ, ale-ke... ale-ke Ó`ái, Ñ»i `Ÿ³ ÉáoŸ.

7. ale-ke zašgubi ale-ke šeheri/TI. LA parubi –š... áŸ³ Yó èã³ Y»óÇ
áŸ³ Yó ĺ»Y¹³ YÇ ùB»óÇ | [...]:

Ÿ»Ī ³ Y. ³ Ÿ Ñ³ Y¹Ç àáoŸ ĺ ali-p/bi (alipi kulu-arĪ-ibi = ayli-we koro-
arši-we) Ó`ái.

8. ali ^{LU}UKU^m GĪŠ^s surgini kaini kulu-ar(ub)š-ibi šatuni ^{ŠADU}X ^{ŠADU}X
badgulubi zašgubi alipi kulu-ar(ub)š-ibi ^{DIM}-še GIBIL-ni - §ŸŸáóé⁶⁵
Ÿ³ ñ¹ÇĪ (áí ù»ñ) èñÇ ³ èÇ` ÷³ É³ Y, µéY»óÇY X É»éĀ, X É»éĀ
BñÇ³ à³ ĺ »óÇ, ááYá³ onÇ, ŸŸáóé ÷³ É³ ĺ Y»ñÇY ^{DIM}-Ā ³ Ÿñ»ó |
[YKH, 155 F27]:

Đ³ Ÿ»ñ»YáoŸ ³ ŸÉ 1»ñ³ YáoYĀ Ñ³ Y¹»è ĺ · ³ ÉÇè µ³ ½Ÿ³ ½³ Y ³ ŸÉ
Ó`»ñáí `ÇŸ³ ëi Y»ñáí` 1) §ĺÉ, `è, ³ ŸÉ `è, Ÿ»Ī ĺÉ |, 2) §µ³ Ÿó, è³ -
ĺ³ ŸY |, 3) §Ñ³ à³, YáoŸY ÇëĪ |, 4) §³ ñ¹, ³ ñ¹ `è | Y³ `³ ŸÉ`, ³ ŸÉáoñ,
³ ŸÉáoëi, ³ ŸÉ³ ½, ³ ŸÉ³ ĺ, ³ Ō³ ĺ³ Ō»É `³ ŸÉY: ² ŸY Ñ³ Y¹»è ĺ · ³ ÉÇè
Y³ `³ ½³ Y³ ½³ Y 1³ ñŌĪ ³ ĺ ŸY»ñáoŸ ³ ŸÉ áù, ³ ŸÉ `³ ŸÉ, ³ ŸÉ AY¹ ³ ŸÉá
§`³ ŸÉY |, ³ ŸÉ ³ é ³ ŸÉá §Çñ³ ñáo | `³ ŸÉY: Āñ ÇŸ³ ëi Y»ñáí í »ñÇYè
ŸÇ³ Y. ³ Ÿ³ ŸY Ñ³ Ÿ³ ÑáoYá ĺ Ñ³ Ÿ³ à³ ĺ ³ èÉ³ Y ³ ñi ³ Ñ³ Ÿi áo-
ĀŸáoYĪ»ñÇY, áon ³ ŸY í ĺ³ Ÿi ³ ĺ ĺ, unÇY³ ĺ` 1) §... ³ Ñ³ ÇYáàÇèÇ Ñ³ ñi
'X-ÇY 'X -»óÇY í í »ó | -Ç ÷áÉ³ ñ»Y à»i ù ĺ ĺ³ ñ¹³ É §Ñ³ à³ Ñ³ ñi
'X-ÇY 'X -»óÇY í í »ó... |, 2) ŠĀBY³ Ÿ³ ĺ³ Y É»éY»ñÇó »ñµ í »ñ³ 1³ ñ-
Ō³ ... | -Ç ÷áÉ³ ñ»Y ŠĀBY³ Ÿ³ ĺ³ Y É»éY»ñÇó ³ ñ¹/Ñ³ à³ ĺ »ñ³ 1³ ñ-
Ō³ ... |, §³ Ñ³ ÇYáàÇèÇ · Çñ 1ñ»óÇ... | -Ç ÷áÉ³ ñ»Y §Ñ³ à³ · Çñ
1ñ»óÇ... |, 5) §³ ŸY · »ñÇY»ñÇY(±) añáYù í »ñ³ 1³ ñŌ»É ĺÇY í »ñ³ 1³ ñŌ-

ñ»ó| -Ç ÷ áĚ³ ñ»Ý ŞÇĕĭ Ñ»i Á »Ĕ³ Í (µ³ é³ óÇ ÛÝ³ ó³ Í) · »ñÇÝ»ñÇÝ(±)
 í »ñ³ 1³ ñÓñ»ó|, Çĕĭ Ş... ³ ŪÝ ù³ Ő³ ùÇÝ ² ñÍ áóÝÇáóÝÇÝ, · Çñ 1ñ»óÇ,
 ³ ŪÝ Ññ³ ß³ ĚÇ(±) · ÇñÁ, Ññ³ ß³ ĚÇ(±) ³ ñÓ³ Ý³ · ñáóĀŪáóÝÁ 1ñ»óÇ| ³ ñ-
 i ³ Ñ³ Ūi áóĀŪáóÝáóŪ Ñ³ Ū. ³ ŪĚ µ³ éÁ ŞÑ³ á³, Çĕĭ| · · ŞĚĚ, · Ě, Ū»Í ³ ŪĚ|
 Ýß³ Ý³ Í áóĀŪ³ Ūµ ß³ i ³ í »ĚÇ Ñ³ ĕĭ³ Ý³ ĚÇ ĺ Ş... Çĕĭ ū³ Ő³ ùÇÝ ² ñÍ áó-
 ÝÇáóÝÇ · Çñ 1ñ»óÇ, Ū»Í ³ ŪĚ Ññ³ ß³ ĚÇ(±) · Çñ, Ññ³ ß³ ĚÇ(±) ³ ñÓ³ Ý³ · -
 ñáóĀŪáóÝ 1ñ»óÇ|;

ay- [ai-, n-a-] - Ñ³ Ū. Ý-³ Ū-»Ě, Ñ-³ Ū-»Ě µñµĚ. ³ Ū-»Ě Şi »ĚÝ»Ě, áóß³ -
 1ñáóĀŪáóÝ 1³ ñÓÝ»Ě · · ³ ŪĚÝ|: i ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáóĀŪáóÝÝ»ñáóŪ í Í³ Ū-
 í ³ Í ĺ ai- · · na- Ő³ »ñái|:

ay- Ş|: i Í³ Ūí ³ Í ĺ Ñ»i · · Ū³ Ě³ ñi ³ Ñ³ Ūi áóĀŪáóÝáóŪ.

1. ... ini pile aguni qirani şirabae manu ui ainei eštini ai-uri - Ş... ³ ŪÝ
 çñ³ ÝóúÁ ³ Ýóĭ³ óñÇ, ÑáŐÁ ³ ÝŪ³ ñ1³ µÝ³ Í(±) ĺñ ŪÝáóŪ, áá áú
 ³ Ūĕi »Ĕ áĹñ · i Ýĭ »Ě(±)| [YKH 136₃]:

ĕái añ³ µ³ ñ Í³ ĕĭ³ Í³ Ýúái Á³ ñ · Ū³ Ýí áóŪ ĺ Ş · i Ýĭ »Ě| ÇŪ³ ĕi áí,
 Í³ á»áí ³ ŪÝ aie µ³ ĕÇ Ñ»i, áñÇÝ ĭ ñí áóŪ ĺ ŞÝĕi ³ í³ Ūñ(±)| ÇŪ³ ĕ-
 i Á: i »ñÇÇÝĕ í Í³ Ūí ³ Í ĺ Ñ»i · · Ū³ Ě³ ñi ³ Ñ³ Ūi áóĀŪáóÝáóŪ. ini É barzi-
 dididuni zaduni 1Menuai É barzidibiduni tini 1Menuanii aie - Ş³ ŪÝ É bar-
 zidibiduni ĕ³ ñŪ»óÇ, ŐÇÝáó³ ŪÇ É barzidibiduni ĺ ³ ÝáóÝÁ, ŐÇÝáó³ ŪÇ
 Ýĕi ³ í³ Ūñ|: ĕ³ Í³ ŪÝ aie µ³ ĕÇ ŞÝĕi ³ í³ Ūñ| ÇŪ³ ĕi Á, ÇÝáá»ĕ Ý³ ·
 µ³ ĕÇĕ · áŪáóĀŪáóÝÁ ÇÝŪÝÇÝ µ³ í³ Í³ Ý íÇ»ĚÇ ĺ, Ý³ Ū³ Ý³ í³ Ýĭ, »Ā»
 barzidib-Ý Í³ ááóŪ »ÝŪ Ñ³ Ū. µ³ ñÓáó/Ç-1Çŕ- µ³ ĕÇ Ñ»i, Şµ³ ñÓñ
 ³ ĕi í³ ÍÝ»ñ| ÇŪ³ ĕi áí (³ Ū¹ Ū³ ĕÇÝ ĭ »ĕ ³ ĕ³ ÝÓÇÝ, Ñ³ Ū³ á³ i ³ ĕ-
 Ě³ Ý ĭ»i áóŪ): ² ĕ³ Ç³ ñí í áŐ ³ Ū-»Ě µ³ éÁ ŞÝ³ Ū»Ě, Ñ»i · · »Ě, áóß³ 1ñáó-
 ĀŪáóÝ 1³ ñÓÝ»Ě| ÇŪ³ ĕi áí ŪÇ³ Ý · ³ Ū³ ŪÝ Ñ³ Ū³ ÑáóÝá ĺ í »ñáñÇßŪ³ Ě
 1ñí³ · ÇÝ:

n-ay- Şĕá³ ĕĕĚ(±)|: i Í³ Ūí ³ Í ĺ Ñ»i · · Ū³ Ě³ ñi ³ Ñ³ Ūi áóĀŪáóÝáóŪ.

2. III-še UD^{ME} na-ubi ^{1D}Haldi-ERUM ...- Ş»ñ»Ū ūñ ĕá³ ĕáóŪ(±) ĺ Ç
^DHaldi-ERUM-ÇÝ| [YKH 462₁₅],

añi »Ő na-ubi-ÇÝ Ą. Ū³ ÍáÝáiÁ Í³ ĕĭ³ Í³ Ýúái Á³ ñ · Ū³ ÝáóŪ ĺ
 Şĕá³ ĕĕ»óÇ(±)|: Đ³ Ū»ñ»Ý Ý³ Ū»Ě µ³ éÁ áóÝÇ Ý³ · · ŞÑ»i · · »Ě, ĕá³ ĕĕĚ|
 ÇŪ³ ĕi Á⁶⁶:

an-yardu- [an-iardu-] ŞŪ»Ő³ í áñ, ³ ÝÇñ³ í | - Ñ³ Ū. ³ Ý-Ū-³ ñ¹-áó
 <*ñ-(en)-artu- Ş³ Ý³ ñ¹³ ñ, Ū»Ő³ í áñ|: Á³ ñ · Ū³ ÝáóĀŪáóÝÁ Áĕi Ą.

„Ú³ ÍáYáíÇ: Ø»ÉÇÙÇBÍÇÉÇÝ Í³ èí³ Í³ Yuaí Á³ ñ· Ú³ YáoÙ ¿ §³ Ý-
 Í³ É(±): Í³ ½Úí³ Í³ ¿ Ñ³ Ú. ³Ý- ÁÈí³ Í³ Ý Ú³ èYÇÍÇÓ .. Ú³ ñ¹, -áo
 §³ ñ¹³ ñ, ×BÚ³ ñÇí .. ³ ÚÉY; µ³ éÇó: ì Í³ Úí³ Í³ ¿ Ñ»í .. Ú³ É³ ñí³ ³ Ñ³ Ú-
 í áóÁúáoYÝ»ñáoÙ.

1. ¹X LUGÁL ^{KUR}X an-iardu-ni manu ui ainii LUGÁL ištini ušturi - §X
 ³ ñù³ Ý X »ñíñÇ, ³ Ýí³ É (±) ¿ñ, áá ÚÇ ³ ñù³ ³ Úèí »Ø à¿ñ
 ³ ñß³ í »É; [YKH,155 E₄₂]:

2. ¹Rusani ^DŠebitui ^{LU}IR ^DŠebitu-kai an-iardu-ni ¹Rusani an-iardu NU-
 lini - Šeáoß³ Ý è»ðÇÁáoÇ Í³ é³ Ý, è»ðÇÁáoÇ ³ é³ Ç Ú»Ø³ í áñ ¿ñ,
 èáoß³ Ý Ááo Ú»Ø³ í áñ æÉÇÝÇ (±); [DB 5 ct. 152 IV₉]:

æ³ ÑáoÍÚ³ YÁ an-iardu-Y Í³ ááoÙ ¿ Ñ³ Ú. ³ Ý-Ú³ ñ- ŠaÑ³ ñáo, ³ ÝÇ³ í ;
 µ³ éÇÝ⁶⁷, áñÁ ³ ÝÑ³ ñÚ³ ñ ¿, »Á» ÁY¹áoYáoÙ »Yù „Ú³ ÍáYáíÇ
 ³ é³ Ç³ ñí³ Í³ §³ ÝÇñ³ í, Ú»Ø³ í áñ; ÇÚ³ èí Á:

ard- [ard-i/u] §Ññ³ Ú³ Ý, Í³ ñ·, ÇBÉ³ YáoÁúáoY; - Ñ³ Ú. ³ ñ¹Ç/áo-
 < *ar-ti/tu §³ ñ¹, Ó .., Í³ ñ·, Í³ YáY .. ³ ÚÉY; : ÆÚ³ èí Á áñáBíáoÙ ¿ Áá-
 ÷áo½³ í ³ ÚÇ »ñíÉ»½íÚ³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoYÇó: ì Í³ Úí³ Í³ ¿ Ñ»í .. Ú³ É
 í ÇáÇ ³ ñí³ ³ Ñ³ Úí³ áóÁúáoYÝ»ñáoÙ. 1) ter-ubi ardi-De [Áí³ ñí³ íáoÙ ¿ ½á-
 Ñ³ µ»ñáoÁúáoYÝ»ñÇ ó³ ÝíÁ], 2) h³ Ý¹»è ¿. ³ ÉÇè ½³ Ý³ ½³ Ý µ³ ñ»Ú³ è-
 YáoÁúáoYÝ»ñÇ ó³ ÝíáoÙ, áñáYù ³ ñù³ Ý ÈY¹náóÙ ¿ È³ É¹Ç (Ð³ ÓÁ)
 ³ èí Íáoó⁶⁸: ì Í³ Úí³ Í³ ¿ Ý³ .. eia-ardi-še Ó .. áí, ³ Ú¹ Ú³ èÇÝ í »è e- Ná¹-
 í³ ÍÇ í³ Í: ÆYáá»è Ý³ .. -iarđu- Ñ³ Ú. Ú-³ ñ¹ Ó .. áí an-iard-u(ni) µ³ -
 éáoÙ, ³ Ú¹ Ú³ èÇÝ í »è ³ é³ ÝÓÇÝ, Ñ³ Ú³ á³ í ³ èÉ³ Ý í »í áóÙ: ² é³ -
 Ç³ ñí³ íáoÙ ¿ ³ é³ ÇÇÝ í ÇáÇ ³ ñí³ ³ Ñ³ Úí³ áóÁúáoYÝ»ñáoÙ ardi-De-Á Ñ³ è-
 Í³ Ý³ É ½áÑ³ µ»ñáoÁúáoY Ý Í³ ñ· Á, í³ YáYÁ⁶⁹, Áèí áñÇ ³ ÚÝ á»í ù ¿ Í³ -
 í³ ñíÇ §¹ñ»ÓÇ Í³ ñ· .. [Áí³ ñí³ íáoÙ ¿ Á» áñ³ èí ÍáoY »ñµ, ÇYáú³ Ý ..
 ÇYá ½áÑ³ µ»ñíÇ]; : ñíñáñ¹ í ÇáÇ ³ ñí³ ³ Ñ³ Úí³ áóÁúáoYÝ»ñáoÙ áÓçáo-
 ÁÚ³ Ý, »ñÇ³ ÝíáoÁÚ³ Ý ÍáoÚÇÝ ÑÇB³ í ³ ÍíáoÙ ¿ Ý³ .. ardi-De-Á, áñÁ,
 Ýí³ í Ç ³ éY»éáí Ñ³ Ú. ³ ñ¹ ³ ñù³ í Ç µ³ ½ÚÇÚ³ èí áóÁúáoYÁ, Í³ ñ»ÉÇ ¿
 Ñ³ èí³ Ý³ É í³ ñµ»ñ Ó .. áí, ³ è»Yù Í³ ñ·, í³ Ú»ÉáoÁúáoY, ³ ñ¹³ ñáo-
 ÁúáoY .. ³ ÚÉY:Ð³ Ú»Ú³ í »ù Ý³ .. µ³ éÇè ÁÈí³ ³ Í³ Ý Ó .. Ç Ñ»í (í »è Ý³ -
 Éáñ¹ Í»í Á), áóñ ³ ñù³ Ý ½áÑ³ µ»ñáoÁúáoY ¿ Í³ í³ ³ ñáoÙ ³ èí Íá³ é³ Ç
 an-iard-u(ni) = ³ Ý-Ú³ ñ¹-áo(Y) §³ ÝÇñ³ í, Ú»Ø³ í áñ, ³ Ý³ ñ¹³ ñ; æÉÇÝ»-
 éáo Ñ³ Ú³ ñ:

ar-n-ui- Š! - Ń³ Ů. Ů³ ñ»É, Ů³ ñÝá»É < *ar ŠŃ³ ñ»É, ŮÇ³ Ý³É, ÍÇó³ ŮÉÝ!; Ì Í³ Ůí³ Í ĸ Ń»í³ Ů³É³ ñí³ Ń³ Ůí áóĀŮáoÝÝ»ñáoŮ.

1. burgalali LUGÁL^{mes} KUR X-eli arnui-ali - Š³ ŮñáoĀŮáoÝÝ»ñÁ, Ā³. Ń- í áñÝ»ñÇÝ X-»ñí ñÝ»ñÇ, Ů. ÝáoĀŮ³ Ý »Í³ Í... [YKH, 20 л. с. 14 о. с. 4]:

2. aleli LUGÁL^{mes} arnui-ali¹ -X ŠE. ŠE DŮ - ŠŮŮáoë Ā³. Ń í áñÝ»ñÇÝ Ů. ÝáoĀŮ³ Ý »Í³ Í¹ X-ÇÝ, Ç³ ñ¹ í íÇ [YKH, 128 B1₃₄]:

Ø»ÉÇŮ³ Bí ÇÉÇÝ Í³ ëí³ Í³ Ýúáí Ā³ ñ. Ů³ ÝáoŮ ĸ ŠŮ. ÝáoĀŮ³ Ý. ŃÉ(±)! . Ů. Đ³ ñáoĀŮáoÝŮ³ ÝÁ íëí³ Ń³ μ³ ñ íñíÝáoŮ ĸ ÝáoŮÝÁ⁷⁰: 2é³ Ç³ ñí íáoŮ ĸ arnui-a-li -Á Í³ ñ¹³ É Ń³ ñ»³É, ŮÇ³ Ó»³É: Ů³ Ó³ éí³ Í³ áĸ arnui-Ç Í³ áĀ Ń³ Ů. Ů³ éÝ»É, Ń ñÇ Ší »ñ Í»Ý³É, μ³ ñŌñ³ Ý³É, Ń ñβ³ í »É³ ŮÉÝ! μ³ éÇ Ń»í :

as - [aš-, aše, h-aš-, z-aš-] - Ń³ Ů. Ń-³ ë-³ Ý»É <* ə(n)k', ŠŃ³ ëÝ»É, Ń³ ëóÝ»É, í »Ō»Í³ Ý³É³ ŮÉÝ!; Đ³ Ů»ñ»ÝáoŮ μ³ ½Ů³ ĀÇí ÇŮ³ ëí Ý»ñáí Ń³ Ý¹»è »íáo³ ñŮ³ í ĸ: Ì Í³ ÝÇ³ ñŌ³ Ý³. ñáoĀŮáoÝÝ»ñáoŮ í Í³ Ůí³ Í ĸ aš-, h-aš-, z-aš- Ó»ñáí⁷¹, áñí »Ō h Ů³ Ů³ éÝÇíÝ»ñÁ ÍÇí íáoŮ ÝÝ áñá»é Ý³ É³ Í³ ÝóÝ»ñ (Ń³ Ů. Ń-³ ½-/Ō-)⁷²:

as- μ³ ŮÁ Ø»ÉÇŮÇBí ÇÉÇÝ Ā³ ñ. Ů³ ÝáoŮ ĸ ŠĀáoÝ»É(±), μÝ³ Í»óÝ»É(±); (Ń ÝáoĀŮ³ Í³ Ý) Ů ŠŃ»í³ Ń áÝ¹»É(±), . Ý³É(±)! (Ń Ý³ ÝáoĀŮ³ Í³ Ý). Ń³ Ů- Ů³ í »íáí³ ŮÝ Éáoë. as ŠÝëí »É, μÝ³ Í»óÝ»É! μ³ éÇ Ń»í⁷³, Çëí Ů. Đ³ - ñáoĀŮáoÝŮ³ ÝÁ Ń³ Ů³ á³ í Ń³ ëÉ³ Ý³ μ³ ñ ŠŃ»í³ Ń áÝ¹»É(±), Ůβ»É(±)! Ů ŠŃ»í³ »É(±), Ů³ ŮÉ»É(±)!⁷⁴: 2é³ ÇÇÝ ÇŮ³ ëí Á »ÝĀ³ ñíáoŮ ĸ Ń»í Ů³É³ ñí Ń³ Ůí áóĀŮáoÝÝ»ñáoŮ.

1. aš-uni ištini^{LU} X aš-uni^{LU} ZIB. GIR^m - ŠĀáoŮ³ Ó³ Ůëí »Ō^{LU} X, ĀáoŮ³ Ó³ ½áñŮ»ñ! [YKH 29₆]:

2. LUirdi^m ištini aš-ubi^{KUR} ebani^{KUR} ebaniukiedi abilidubi - Š^{LU}irdi-ÇÝ»ñ Ń Ůëí »Ō ĀáoŮ³ ÓÇ, »ñí ÇñÁ »ñí ñÇë³ í »É³ óñÇ! [155 B₂₃]:

3. LUirdi ištini aš-ubi^{KUR} X-hinii^{LU} šia ištini eršidubi - Š^{LU}irdi-Ç³ Ůëí »Ō ĀáoŮ³ ÓÇ X-»ñí ñÇÝ^{LU} šia Ń Ůëí »Ō μÝ³ Í»óñÇ! [YKH 155D₂₇]:

4. iu^{KUR} ebani /^{KUR} KUR-nii aš-ul-abi - Š»ñμ »ñí ÇñÁ ĀáoŮ³ ÓÇÝ! [YKH 155C₄₆ 155A₁₂]:

5. iu É. GAL^{mes} aš-ul-ani - Š»ñμ³ ŮñáoÝ»ñÁ ĀáoŮ³ ÓÇÝ! [YKH 24 л. с. 28 о. с. 35]:

Çëí »ñí ñán¹ ÇŮ³ ëí Á Ń»í Ů³ ÉáoŮ.

6. suuidulubi aš-ubi pari ^{URU}X - šBāñi »óç, Ñ»i ³āÝ¹»óç ÛçÝā''
^{URU}X | [YKH 130₁₃, 155E₁₁]:

7. aš-adi ini hari[ni] ^{URU}Amuša-di - š... · Ý³ óç ³ÛÝ ×³ Ý³ ā³ ñÑái
²Úáoß³ | [ДБ 1983, ст. 214]:

as- μ³ ÚÁ Ñ³ Ý¹çāáú ħ Ý³ '' ³ ÛÉ [YKH 448, 449] ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀúáoÝÝ»-
ñáoú, í Ý³ èi ³ Í '' ¹Áí ³ ñ Á³ ñ· Û³ Ýí áó Ñ³ i í ³ Í Ý»ñáoú, áñáÝú ³ Ûè-
í »ó μ»ñí ³ Í ā»Ý: ²é³ ç³ ñí í áó šÑ³ èÝ»É, Ñ³ èóÝ»É, í »ó»í ³ Ý³ É ''
³ ÛÉÝ | Á³ ñ· Û³ ÝáoĀú³ Ûμ í »ñáÑçBú³ É ³ ñi ³ Ñ³ Ûi áóĀúáoÝÝ»ñá ā»i ù
ħ Í³ ñ¹³ É:

1. šÑ³ éón»ó (μ»ñ»ó) ³ Ûèi »ó ^{LU}X Ñ³ éón»ó (μ»ñ»ó) ½áñú»ñ |:
2. š^{LU}ir-di-çÝ»ñ ³ Ûèi »ó Ñ³ éón»óç, »ñí çñÁ »ñí ñçé ³ í »É³ óñç |:
3. š... ³ Ûèi »ó Ñ³ éónç, ^{KUR}X-çÝ ^{LU}šia ³ Ûèi »ó Ááo»óç |:
4. š»ñμ, áñ »ñí ñçÝ Ñ³ é³ Ý |:
5. š»ñμ, áñ ³ ÛñáoÝ»ñçÝ Ñ³ é³ Ý |:
6. šBāñi »óç, Ñ³ éónç ÛçÝā'' ^{URU}X |:
7. šÑ³ é³ ³ ÛÝ ×³ Ý³ ā³ ñÑái ²Úáoß³ |:

ase - éái áñ³ μ³ ñ Á³ ñ· Û³ Ýí áóú ħ š»ñμ | çÚ³ èi áí ⁷⁵: Đ³ Ý¹çāáúú ħ
Ûç³ ÝÚ³ Ý šase ³ ÛèçÝā μ³ ÝÁ ³ ñí ç, ³ ÛÝçÝā μ³ ÝÁ Ááo Í³ i ³ ñí ç | ³ ñ-
i ³ Ñ³ Ûi áóĀúáoÝÝ»ñáoú: Đ³ Û»ñ»Ýáoú Ñ³ è³ Ý»É μ³ ÚÁ áóÝç Ý³ '' Á³ Û³ -
Ý³ Íç çÚ³ èi , '' ³ é³ ç³ ñí í áó (Ñ)³ è» ÁÝÁ»ñóú³ Ûμ ³ ñi ³ Ñ³ Ûi áó-
ĀúáoÝÁ ā»i ù ħ Ñ³ èi ³ Ý³ É Í. ³ ā³ ÑÁ, ÍÑ³ èÝç (· áñÁ, ā³ ÑÁ) ³ Ûè-
çÝāçÝ, Ááo Í³ i ³ ñí ç ³ ÛÝçÝā μ³ ÝÁ:

zas - ØÉççBí çÉçÝ Á³ ñ· Û³ Ýáoú ħ šáoÁ»ó³ óÝ»É(±), ³ Ûñ³ óÝ»É(±) |,
μÉ»óÝ»éái ³ ÛÝ zase šÑ½áñ ³ Úáoñ | μ³ éçó, áñÁ Áá-áó½³ í ³ Ûç »ñí-
É»½í Û³ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀúáoÝáoú [YKH 264_{26,28}] Í³ èi ³ Í³ Ýúái Ñ³ Û³ -
ā³ i ³ èÉ³ Ý»óí áóú ħ ³ éáón³ Í³ Ý lutu -çÝ šÑ½áñ, ³ Úáoñ | Ýß³ Ý³ -
ÍáoĀú³ Ûμ: é³ Í³ ÛÝ šáoÁ»ó³ óÝ»É(±), ³ Ûñ³ óÝ»É(±) | çÚ³ èi Á ³ ÛÝú³ Ý
ħ é ç Ñ³ Û³ ā³ i ³ èÉ³ Ýáoú ³ ÛÝ ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoĀúáoÝÝ»ñç ÍáÝi »ùè-
i çÝ, áón í Í³ Ûi ³ Í ħ zas- μ³ ÚÁ: î »è Ñ»i '' Û³ É ³ ñi ³ Ñ³ Ûi áóĀúáoÝÝ»-
ñá.

1. ... suuid[u] zaš-ubi pari[ ] - šBāñi »óç z-aš-ubi ÛçÝā'' [ ] | [YKH 156C₃]:
2. ali pat[ ] šiabi zaš-u[bi] ^{KUR}X - š³ ÛÉ pat[i] | i ³ ñí ³ í z-aš-u[bi] X
»ñí çñÁ | [YKH 156C₆]:

3. iu DINGIR^{mes}-ue taramu ^{KUR}šurieli z-aš-uali - š»ñµ (Ñ³ ŌĀĀ)
³ ēi í 3 ÍY»ñÇ(Y) taramu í Ç»½»ñŪĀ ³ Ūñ³ ōñ»Ō (+) | [YKH
 128A4₄]:

2 Ū Ķēī ā³ i ×³ éáí í »ñāñÇβŪ³ É³ 3 ñi 3 Ñ³ Ūi áŌĀŪáoYŶ»ñÇŌ »ñí áŌ-
 éáŌŪ zas- µ³ ŪĀ Ø»ÉÇŪÇβí ÇÉÇŶ āÇ Ā³ ñ· Ū³ YáoŪ: ĀYāā»ē 3 ñ¹ 3 ñ³ ōÇá-
 ñ»Y YáŌŪ Ķ Ū. Ð³ ñáoĀŪáoYŪ³ YĀ as- .. zas- µ³ Ū»ñÇ ÇŪ³ ēi áí Ūáí
 ÉÇŶ»ÉĀ Ñ³ i í³ ā»ē ā³ ñ½áñāβ »ñ»áoŪ Ķ 3 ñ¹»Y ÑÇβ³ i 3 í í 3 í suui-
 dulubi aŪ-ubi pari ^{URU}X .. suui-d[u] zaŪ-ubi pari[ ]... 3 ñi 3 Ñ³ Ūi áŌ-
 ĀŪáoYŶ»ñÇ Ñ³ Ū»Ū³ i áŌŪÇŌ⁷⁶: 2 é³ Ç³ ñí í áŌ ŠN³ ēY»É, Ñ³ éŌY»É ..
³ ŪEŶ; Ā³ ñ· Ū³ YáoĀŪáoYĀ ŪÇ³ Ŷ· 3 Ū³ ŪY AY¹áoY»ÉÇ Ķ Y³ .. µ³ éÇ ŪŪáoē
 í í³ ŪáoĀŪáoYŶ»ñÇ Ñ³ Ū³ ñ:

has- í 3 ñµ»ñ³ ĪĀ Ī »ÉÇβÇŶÇ »ñíÉ»½í Ū³ 3 ñŌ³ Ŷ³· ñáoĀŪáoYáoŪ
 [YKH 19yp₃₃] Ñ³ Ū³ ā³ i 3 ēÉ³ YáoŪ Ķ 3 éáŌñ³ í³ Y isime -ÇŶ (i₂ šemū
 -ÇŌ), áñĀ Yβ³ Ŷ³ ĪáoŪ Ķ šfē»É!; Ð³ Ū»Ū³ i »ū Y³ .. ÉáŌē. haš šfē»É, i »-
 Ō»í³ Ŷ³ É!; Ð³ Ū»ñ»Y Ñ³ ē³ Ŷ»É µ³ éĀ áŌŶÇ Ŷ³ .. šÇŪ³ Ŷ³ É, í »Ō»í³ -
 Ŷ³ É, ÁŪméŶ»É (Ō³ ñ· µ³ ñµ³ éáoŪ Ŷ³ .. áŌŌ³ í³ Ç šfē»É! ⁷⁷) ÇŪ³ ēi Ā:

at/t- [at/tu-, at-qa-na, h-at-, z-at-] - Ñ³ Ū. Ñ³ i -³ Ŷ»É šN³ i »É, í i ñ»É,
 ēā³ é»É .. ³ ŪEŶ; ½³ i -»É š³ é³ ŶŌŶ³ ōŶ»É, ½³ i »É!; Ð³ Ū»ñ»YáoŪ Ū»Ī
 ½³ ñ· 3 óáoŪ 3 āñ³ Ī .. µ³ ½Ū³ ĀÇí ÇŪ³ ēi Y»ñái Ñ³ Ŷ¹»ē »Īáo
³ ñŪ³ i Ķ: 2 éí³ Ķ Y³ .. Ū³ i -³ Ŷ»É, Ŷ-Ñ³ i -»É, ÁŶ¹-Ñ³ i -»É Ō»ñái:

at/t- šēŶŶí³ ōŶ»É, Ñ³ i »É (µ³ é³ ōÇ áŌi »É!; āñāβ 3 ñŌ³ Ŷ³· ñáo-
 ĀŪáoYŶ»ñáoŪ ÷ áÉ³ ñÇŶíáoŪ Ķ KŪ šáoī »É! · 3 Ō³ ÷ 3 ñ³· ñái, áñÇŌ ..
 áñāβíáoŪ Ķ šáoī »É! ÇŪ³ ēi Ā: Ø³ ēŶ³· Çí 3 í³ Ŷ· ñ³ í³ YáoĀŪáoYáoŪ
 éái áñ³ µ³ ñ 3 ŪY Ñ³ Ū»Ū³ i íáoŪ Ķ Ñ³ Ū. áŌi »É µ³ ŪÇ Ñ³ i ⁷⁸: i 3 ŶÇ
 3 ñŌ³ Ŷ³· ñáoĀŪáoYŶ»ñáoŪ í í³ Ūí 3 í Ķ Ñ³ i .. Ū³ É 3 ñi 3 Ñ³ Ūi áŌĀŪáoYŶ-
 Ŷ»ñáoŪ.

1. (URU^m amaštubi/GIBIL-bi) ... ^{KUR}ebani at-ubi / KŪ-bi ...-
 šŪ³ Ō³ ŪY»ñĀ 3 Ūñ»ŌÇ, »ñíÇñĀ Ī»ñ³ ... | [YKH 155 A₈, B₁₆, C₃₆,
 D₁₃, E₁₄ ...]:

2. aluše halulie gudi GŪB-di at-uli-e - šái , áñ halulie 1»āÇ 3 Ç 1»āÇ
 Ō³ É áŌi Ç! [YKH 96₃]:

3. iu tušuhani ^{KUR}X-di uštadi [eba]ani at-ubi amaštubi - š»ñµ tušuhani
 1»āÇ X-»ñíÇñ 3 ñβ³ í »ŌÇ »ñíÇñĀ Ī»ñ³, 3 Ūñ»ŌÇ! [YKH 28_{n.c.3}]:

atū – éái áñ³ µ³ ñ āÇ Ā³ ñ· Ū³ ŶíáoŪ. i 3 ŶÇ 3 ñŌ³ Ŷ³· ñáoĀŪáoYŶ»-
 ñáoŪ í í³ Ūí 3 í Ķ Ñ³ i .. Ū³ É 3 ñi 3 Ñ³ Ūi áŌĀŪáoYŶ»ñáoŪ.

4. inukani edin(i) [nahi-dini/ tarini/ azibi edani harari] aṭ-u - ṢYááóYÁ

³ÚYì »Ö ... . aṭ-u! [YKH 155 B₅₈, D₅₃, E₅₇]:

haṭ - í Ǿ Ǿ́ Ûí Ǿ́ í ħ Û»í Ǿ́ Ý. Ǿ Û, í Ý Ǿ́ eí Ǿ́ í ·· Ǿ́ Ýñ Ǿ́ eí Ǿ́ Ý Ǿ́ Éç Ǿ́ ñí Ǿ - Ñ Ǿ́ Ùí áóÄúáóÝáóÙ, áñí »Ö ÁY Ǿ́ Ñ Ǿ́ Ýáóñ Ǿ́ éÙ Ǿ́ Ûμ Éáéí áóÙ ħ ÇYá-áñ »ñí ñÝ»ñÇ Ýí Ǿ́ xÙ Ǿ́ Ý Û Ǿ́ eçÝ.

zaṭ - Ṣí Ǿ́ É, Ñ Ǿ́ í Ǿ́ Ǿ́ Ý»É (x Ǿ́ Ý Ǿ́ á Ǿ́ ñÑ)!: Ñ Ǿ́ Û. ½-Ǿ́ í -»É Ṣ½ Ǿ́ í »É, Ǿ́ é Ǿ́ ÝÓÝ Ǿ́ Ǿ́ Ý»É ·· Ǿ́ ÖÉY!: í Ǿ́ Ûí Ǿ́ í ħ Ñ»í ·· Û Ǿ́ É Ǿ́ ñí Ǿ́ Ñ Ǿ́ Ùí áóÄúáóÝáóÙ.

1. hašialme DINGIR^m zat-ume harie/KASKAL-(e) (ištedi) -ṢÉé»óÇÝ ÇÝÓ Ǿ́ eí í Ǿ́ í Ý»ñÁ, í í »óÇÝ x Ǿ́ Ý Ǿ́ á Ǿ́ ñÑ ('Ǿ́ áç Ǿ́ ìeí »Ö)!: [YKH 155 E_{8,47}, 156BI₁₂, 158₁₀]:

Á» ·· eáóÙY μ Ǿ́ ÉÁ í »Ö ħ · í »É ½áó- áñ 1 áóÙY»ñÇ ó Ǿ́ Ý í áóÙ, é Ǿ́ í Ǿ́ ÛY Ýñ Ǿ́ Ǿ́ é í Ǿ́ ÛáóÄúáóÝÁ ÛÇ Ǿ́ ñÁ»ù áĭ, ù Ǿ́ ÝÇ áñ ÝáóÙY Ñ Ǿ́ çáÓáóÄú Ǿ́ Ûμ í »ñçÝÇé ÷ áÉ Ǿ́ ñ»Ý í Ǿ́ ñ»Éç ħ í Ǿ́ ñ 1 Ǿ́ É za-tu- í Ǿ́ á»Éáí Ǿ́ ÛY tu- (d(u)-) Ṣ Ǿ́ Ý»É, í Ǿ́ É! Ñ Ǿ́ Û. í Ǿ́ É, í áó-, »í , Ǿ́ ñ Û Ǿ́ í Ç Ñ»í :

aṭ-qa-na- ṢÁÝí Ǿ́ |, ṢÝí Çñ»É, ÁÝí Ǿ́ Û»É!: Ǿ́ »ÉçBÇÝÇ »ñí É»½ í Û Ǿ́ ñÓ Ǿ́ - Ý Ǿ́ . ñáóÄúáóÝáóÙ Ǿ́ é í Ǿ́ »Ý Ñ»í ·· Û Ǿ́ É ½áó- áñ 1 áóÙY»ñÁ .

1. GAL^m aṭ-qa-na-ni iu ^Dhaldi-ka[ ] - (Ǿ́ éáóñ.) rabuti^m equte kii ina pani ^Dhaldi[ ] - ṢÚ»Á ½áÑ Ǿ́ μ»ñáóÄúáóÝ, »ñμ áñ Ñ Ǿ́ ÖÁÇ Ǿ́ eç·... | [YKH 19yp. 16, ac. 14]:

2. aṭ-qa-na-ditu ... (Ǿ́ éáóñ.) ana equte usaliku... - Ṣ½áÑ Ǿ́ μ»ñáóÄúáóÝ Ý Ñ Ǿ́ Û Ǿ́ ñ í í ÇÝ / ÁÝí Ǿ́ ì»óÇÝ... | [YKH 19yp. 28, ac. 26]:

2 ÛÉ Ǿ́ ñÓ Ǿ́ Ý Ǿ́ . ñáóÄúáóÝY»ñáóÙ í Ǿ́ Ûí Ǿ́ í ħ Ñ»í ·· Û Ǿ́ É Ǿ́ ñí Ǿ́ Ñ Ǿ́ Ùí áó- ÄúáóÝ»ñáóÙ.

3. ^Dhaldineli KÁ-li padusie kušuni at-qa-na-du-ni ^Dhaldie EN. ŠU - ṢḐ Ǿ́ ÖÁÇ 1 éÝ»ñÁ í »Ñ Ǿ́ eù Ǿ́ Ýá (±) í Ǿ́ éáóó»ó, Ýí Çñ Ǿ́ μ»ñ»ó Ñ Ǿ́ ÖÁÇÝ, Çñ í ÇñácÁ! [YKH 165₇]:

4. ^DIM-ni URU kušuni at-qa-na-du-ni ^Dhaldie - Ṣ IM-Ǿ́ eí í áó ù Ǿ́ Ö Ǿ́ úÁ í Ǿ́ éáóó»ó, Ýí Çñ Ǿ́ μ»ñ»ó Ñ Ǿ́ ÖÁÇÝ! [YKH 418₂]:

í »ñáÝÙ Ǿ́ É Ǿ́ ñí Ǿ́ Ñ Ǿ́ Ùí áóÄúáóÝY»ñáóÙ ÉáéùÁ í »ñ Ǿ́ μ»ñáóÙ ħ Ýí Çñ»-ÉáóÝ (ù Ǿ́ Ö Ǿ́ ú, 1 éÝ»ñ) ·· áá Á» ½áÑ Ǿ́ μ»ñ»ÉáóÝ: Qa- Ǿ́ í Ǿ́ ÝóÇ Ñ Ǿ́ Û Ǿ́ ñ Ñ Ǿ́ Û»Ù Ǿ́ í »ù Ý Ǿ́ ·· kap-qa- Ñ Ǿ́ Û. Ṣí Ǿ́ ÷ »É!: ÄÙ Ǿ́ eí Ç Ñ Ǿ́ Û Ǿ́ ñ í »é Ñ Ǿ́ Û»ñ»Ý ÝáóÙY Ǿ́ ñ Û Ǿ́ í Çó Ö Ǿ́ í áñ í Ǿ́ í Ǿ́ Ñ Ǿ́ í áóóáóÙ, Ñ Ǿ́ í áóó»É, Ñ Ǿ́ í - í Ǿ́ óÝ»É μ Ǿ́ é»ñÁ:

alg-ani [arg-ani] - Ñ Ǿ́ Û. Ǿ́ ñ· -»Éù, máóù-Ǿ́ ñ· <*ark Ṣ Ǿ́ ñ· »Éù, á Ǿ́ í - Ý»B!: ÖÇYá Ǿ́ ÖÁÙ eí Ǿ́ ó»É ħ í Ǿ́ ñμ»ñ Û»í Ý Ǿ́ μ Ǿ́ ÝáóÄúáóÝY»ñ: 2 Ûéá»é

Ø»ÉÇÙÇBÍ ÇÉÇÝ Í³ èí³ Í³ Ýuáí Á³ ñ· Û³ ÝáòÙ ç Šf»é(±)¡⁷⁹, Á. Û³ ÍáÝÁ-
 íÁ Šè³ ÑÛ³ Ý(±)¡, áñÁ á³ BÍ á³ ÝáòÙ ç Ý³ · Û. Ð³ ñáòÁúáóÝÛ³ ÝÁ⁸⁰, è.
 ÐÛ³ Û³ ÍÛ³ ÝÁ · Ð. Í³ ñ³. Úá½Û³ ÝÁ Á³ ñ. Û³ ÝáòÙ »Ý Š¹³ BÍ ¡⁸¹: ì Í³ Û-
 í³ Í ç Ñ»í · Û³ É³ ñí³ Ñ³ Ûí áóÁúáóÝÝ»ñáòÙ.

1. kuṭeadi pari ^{KUR}aššurnini ^{KUR}alg-ani - ŠÑ³ è³ ÛÇÝá ·³ éáóñ³ Í³ Ý
 è³ ÑÛ³ ÝÁ¡ [KYKH 173 IV₃₆, 174 B2₈]:
2. GUD 2 UDU ^{KUR}alg-ani-naue DINGIR. . - ŠóáóÉ 2 ááÉ³ ñ è³ ÑÛ³ -
 Ý³ ÛÇÝ »ñí ñÇ³ èí í³ ÍÝ»ñÇÝ... ¡ [KYKH 38_{18,63}]:

è³ ÑÛ³ Ý µ³ éÁ Çñ³ Ý³ Í³ Ý Í³. áóÙ áóÝÇ · Áéí »ñ· áóÚÁÇÝ ÑÝáòÙ
 Šè³ ÑÛ³ Ý¡ ÇÛ³ èí Ç Ñ³ Û³ ñ ÍÇñ³ éí »É ç ñ· -³ Ý-Á:

ap- [ap-tini] ŠÍáòÙ¡ - Ñ³ Û. Ñ ÷ Ý, -ÇÝ Š³ ÷, »½ñ, Íáí »½ñ¡:
 ì Í³ Ûí³ Í ç Ñ»í · Û³ É³ ñí³ Ñ³ Ûí áóÁúáóÝÝ»ñáòÙ.

1. [ ] i-šani ap-tini ^{KUR}X... [ ]-ni ap-tini ^{URU}X pari ^{KUR}X - Š³ Ûè ÍáòÙÁ
 X-»ñí ñÇ... [ ] ÍáòÙÁ X-ù³ Ò³ ùÇ ÛÇÝá · X-»ñí ÇñÁ¡ [YKH 28_{B, c, g}]:
2. dani ap-tini [ ]iei ^{NA4}qarbie ^{KUR}X aštani ap-tini [ ] - Š³ Û¹ ÍáòÙÁ... X-
 »ñí ñÇ³ Ûè ÍáòÙÁ¡ [YKH 28_{n. c. 6}]:
3. kuṭu[bij] pari ^{URU}X KUR šana ap-tini šunie - ŠÑ³ è³ ÛÇÝá · X-
 ù³ Ò³ ùÇ »ñí ÇñÁ, Ñ¹¹ ÍáòÙÁ Íáí Ç¡ [YKH 134₅]:
4. X LUGÁL^m i-nani ap-tini šuiniani... X LUGÁL^m i-šani ap-tini šuiniani
 -ŠX ñ³ ù³ Ý»ñ Ñ³ ÛÝ ÍáòÙÁ Íáí Ç... X ñ³ ù³ Ý»ñ Ñ³ Ûè ÍáòÙÁ Íáí Ç¡
 [YKH 266_{5,12}]:

´áéñ »ñ»ù Ñ³ Ò³ Ý³. ñáòÁúáóÝÝ»ñÝ çÉ · í Ýí »É »Ý É»ñÇ (ì Ñ³ Ý³ ·
 è ·³ Ý³) Ñ ÷ ÇÝ, Ñ Û¹ á³ í ×³ éáí µ³ éÇè Š³ ÷, Íáí »½ñ¡ ÇÛ³ èí Á³ -
 é³ í »É Ñ³ í³ Ý³ Í³ Ý ç Áí áóÙ, áÝ³ Û³ Í³ Ñ ÷ Ý ÝB³ Ý³ ÍáòÙ ç Ý³ · ÁÝ¹-
 Ñ³ Ýñ³ á»è ÇÝá-áñ ÛÇ í³ ÛñÇ »½ñ, Í³ Ûñ:

^{LU}**aweiti-ni** [aueiti-ni] - Ñ³ Û. Ñ í çí - <* aueid Š³ í çí Çè, É³ í éáóñ ·
 Ñ ÛÉÝ¡: Û. Ð³ ñáòÁúáóÝÛ³ ÝÁ Û»í ÝáòÙ ç áñá»è Ší Ñ³ ×³ ñáòÙ Í³ é³ ÚáòÇ
 ÇÝá-áñ Û³ èÝ³. Çí áóÁúáóÝ, unÙ³ í³ Ý¹³ è¡ [H. B. Арютнян НУНК çÇ
 44]: °Á» ×ÇBÍ ç Ñ³ Û»ñ»Ý Ñ³ Û»Ù³ í áóÁúáóÝÁ, Ñ á³ ^{LU}aweiti-ni-Á
 á»í ù ç Ñ³ èí³ Ý³ É· áóB³ Í áóÁúáóÝÝ»ñ Ñ³ Ýáò unÙ³ í³ Ý ÇÝá-áñ ÛÇ¹³ è
 Í³ Û Í³ é³ Úáò, Ñ í çí Ñ µ»ñ:

aw- [ab-] ŠÍ³ Û»Ý³ É(±), ó³ Ýí³ Ý³ É(±)¡ - Ñ³ Û. Ñ-³ ò - <*au, ŠÑ³ í³ -
 Ý»É, Ñ³ í³ í³ É, Ñ³ ×»Ý³ É, Ç³ Ý³ É · Ñ ÛÉÝ¡⁸²: ì Í³ Ûí³ Í ç Ñ»í · Û³ É³ Í³ -
 Ò³ á³ ñ³ ÛÇÝ Ñí³ Ñ³ Ûí áóÁúáóÝáòÙ.

1. hutidi ^DHaldiedi EN-di ^DIM-di ^DUTU-di (DINGIR-ašte ^{KUR}Bianašte) alusini alsušini ali aba-di - §³ ŌáĀ»óÇ (±) Đ³ ŌĀÇÝ ĩ ÇñáÇÁ..... ĩ ÇñáoÝ³ ĩ³ Ý Ú»Í áóĀŪ³ Ūμ, áñ ó³ ÝÍ³ ÝáoŪ (±) ĩÇ [³Ý»É] ĩ :

ò³ í áú, Ń³ Ū»ñ»Ý ½áo. ³Ń»éÁ á³ ñ½áoĀŪáoÝ áÇ Ūí óÝáoŪ í »ñáŃÇBU³ É ³ñí ³Ń³ Ūí áóĀŪáoÝáoŪ, ù³ ÝÇ áñ Ń³ Ū»ñ»Ý ³ñŪ³ ĩ Á μ³ ½Ū³ ÝB³ Ý³ ĩ ĩ ĩ³ ñáo ĩ ³ñí ³Ń³ Ūí »É ŪÇ ù³ ÝÇ ÇŪ³ ěĩ ` Ń³ x»Ý³É, ó³ ÝÍ³ Ý³É, Ç³ Ý³É (³óÇóÝ), Ń³ ĩ³ Ý»É³ ĩ³ ŪÉÝ:

barju/i-diw- [barzu/i-dib-] §ÇÝá-áñ BÇÝáoĀŪ³ Ý ³Ýí³ ÝáoŪ ĩ - Ń³ Ū. μ³ ñÓáo/Ç-¹Çó * < bhr̥g h + dhēs ĩ³ ½Ūí³ ĩ³ ĩ³ μ³ ñŌ- (μ³ ñŌñ, μ³ ñŌ»³ É) ĩ³ 1Çó (1Ç-ù, 1Çó-ó) ³ ěĩ ĩ³ ĩ³ μ³ é»ñÇó⁸³. ĩ³ ĩ³ Ūí³ ĩ³ ĩ³ Ń»ĩ ĩ³ Ū³ É³ ñí ³ - Ń³ Ūí áóĀŪáoÝÝ»ñáoŪ.

1. ini É barzu/i-dib-iduni zaduni ¹Menuai É barzi-dib-iduni tini - §³ ŪÝ É barzu/idibiduni ě³ ñŪ»óÇ ŌÇÝáo³ ŪÇ É barzu/idibiduni ĩ³ ÝáoÝÁ ĩ [YKH 89₄, 379₄, 90₃]:
2. É barzu-dibi-duni ini [ ] - §É barzu/idibiduni ³ ŪÝ... ĩ [YKH 88₄]:
3. ¹Menuaini barzi-dib-idu ašhulini - §ŌÇÝáo³ ŪÇ É barzidibidu ašhulini ĩ [YKH 89₁₂]:
4. barzi-dib-iduni tini - §barzidibiduni ĩ³ ÝáoÝÁ ĩ [YKH 299_{1,2}]:

dar-ani [dar-ani] §»ñĭñáñ¹ ³Ý. ³ Ū, ĩñĭÇÝ ĩ - Ń³ Ū. ¹³ éÝ-³ É, ¹³ ñŌÝ < *dher-(g'h) §¹³ éÝ³ É, ¹³ ñŌ»³ É ĩ³ ŪÉ ĩ: ĩ³ Ūí³ ĩ³ ĩ³ Ń»ĩ ĩ³ Ū³ É³ ñí ³Ń³ Ūí áóĀŪáoÝáoŪ.

1. inukani MU tar-ani uštadi ^{KUR}X-edi - §ÝáoŪÝ ĩ³ ñÇ ¹³ ñŌŪ³ É³ ñB³ ĩ³ »óÇ ¹»áÇ ^{KUR}X ĩ [YKH 155A₁₃]:

dən- [dan-] - Ń³ Ū. ¹Ý.»É < *dhē-ne §¹Ý»É ĩ: éáí áñ³ μ³ ñ Ń³ Ū»Ū³ ĩ - ĩ áú ĩ É áóé. tan ³ñŪ³ ĩ³ Ç Ń»ĩ , áñÇó ĩ ěĩ ³ÝáoŪ ĩ §³ Ý»É, ĩ³ ĩ³ ñ»É, ěĩ »Ōĭ »É ĩ ÝB³ Ý³ ĩ áóĀŪáoÝÁ: ĩ³ ĩ³ Ūí³ ĩ³ ĩ³ Ń»ĩ ĩ³ Ū³ É³ ñí ³Ń³ Ūí áóĀŪáoÝÝ»ñáoŪ.

1. ^DHaldina KÁ bidi suuiuli tan-uli-ni inaa [ ] edini šidulini - §Đ³ ŌĀÇ ¹éÝ»ñÇ ĩ áŪŪóÇ ĩ Bñĩ ĩ³ Ç, Ááo ĩ³ ĩ³ ñĩ³ Ç inaa [ ] edini Ááo ĩ³ éáóó ĩ³ ĩ [YKH 98₃]:
2. aše tan-uli MAS. TUR ^Dhaldie nipsidul[i] - §»ñμ ĩ³ ĩ³ ĩ³ ñĩ³ Ç, ŃáñĀ Đ³ ŌĀÇÝ Ááo ½áŃ³ μ»ñĩ ĩ³ ĩ³ [YKH 448₁₀]:
3. aše GUD šiduli aini urpaši ^Dhaldina KÁ t[an]-ulini - §»ñμ, §áoé ĩ³ -Á ĩ³ ě³ ñŪĩ³ Ç, ÇÝá-áñ Ū»ĭÁ urpaši Đ³ ŌĀÇ ¹éÝ»ñáoŪ Ááo ĩ³ ĩ³ ĩ³ ñĩ³ Ç [YKH 96₅]:

4. aše niqali šiduli tan-ulini urpaši ^Dhaldina KÁ - Š»ñµ niqali -Á
İ é³ ñiı Ç, ĀāŌ İ³ İ³ ĩı Ç urp-aşı Đ³ ŌĀÇ¹ éY»ñáŌŪ [YKH 96₃] :

5. aše ^{GIS}uldi tan-uli ^Dhaldie 3 UDU TAG... - Š»ñµ ³Ū Ç İŃÇÜYİÇ
(İ'ei »ŌÍ İÇ) Đ³ ŌĀÇY³ 3 óáŌÉ ĀáŌ ½áŃ³ µ»ñı Çı [YKH 27₃₀]:

2 é³ Ç³ ñı İ áŌ ŞİY»Éİ ÇÜ³ ěi Á ŪÇ³ Y. 3 Ū³ ŪY Ń³ Ū³ ŃáŌYá ħ İ »ñá-
ŃÇBŪ³ É İ ñı³ . Y»ñÇY: ĀYá İ »ñ³ µ»ñáŌŪ ħ ĒáŌéÇ»ñ»YÇŌ »İ áŌ Ş³ Y»É,
ei »ŌÍ »Éİ İ³ ñµ»ñ³ İÇY, 3 á³ İ³ ěi³ İ ħ 3 é³ Ç³ óYáŌŪ ^{GIS}uldi tan-uli
Ş³ Ū Ç (Ē³ ŌáŌÇ áñĀ) İŃÇÜYİÇ (İ'ei »ŌÍ İÇ) İ³ ñı³ 3 Ń³ Ūi áŌĀŪáŌYÁ,
ŭ³ YÇ áñ³ é³ YŌ µ³ ó³ éáŌĀŪ³ Y³ Ū Ç (^{GIS}uldi, ^{GIS}şari) ŃÇÜYİÇĕ İ³ YÇ
3 ñŌ³ Y³ . ñáŌĀŪáŌY»ñáŌŪ ŭ İ³ . áñÍ İ áŌŪ ħ der- ŞİY»Éİ Ń³ Ū . 1Çñ
µ³ ŪÁ:

darsu- [daršu-ani, daršu-an-arani] ŞĀáŌáí áŌñ¹, Ū³ ñ¹Çİİ - Ń³ Ū .
1³ ě, -áŌ, 1³ ñé Ş¹³ ě, İ³ ñ . , Ū³ ñ¹İ³ YŌ ĒáŌŪµ, 1³ ě³ í áñ»³ É µ³ ½-
ŪáŌĀŪáŌY İ³ ŪÉYİ: 2 ñŌ³ Y³ . ñáŌĀŪáŌY»ñáŌŪ darsu-anarani-Á ½áŌ- áñ-
1áŌŪ ħ UKU^m-rani-ÇY, Çĕİ darsu-ani-Á UKU^m-ÇY YáŌŪY ÇÜ³ ěi áí , UKU
YB³ Y³ İ áŌŪ ħ ŞĀáŌáí áŌñ¹, Ū³ ñ¹İ: Đ . 2 × 3 éŪ³ YÁ 1³ ě µ³ éÇ ŃY³ . áŌŪY
ŌYİ ħ Ń³ Ū³ ñáŌŪ 1³ ñĕ-Á (µñmé. 1³ ñĕ»É) İ³ . áŌŪÁ ĀáŌY»Éáí 3 Y-
Ń³ Ūi⁸⁴: æ³ ŃáŌİ Ū³ YÁ Ń³ Ū . 1³ ě µ³ éÁ µĒ»óYáŌŪ ħ Çñ³ Y³ İ³ Y dasa-
ÇŌ⁸⁵: İ³ YÇ 3 ñŌ³ Y³ . ñáŌĀŪáŌY»ñáŌŪ 3 éİ³ ħ darŪ (1³ ñĕ) ŌYÁ:

derj- [derz-uše] - Ń³ Ū . Ń³ Y-1»ñŌ Şá³ İ ñ³ ěi áŌĀŪáŌY, ěá³ ě İ³
ŪÉYİ: İ İ³ Ūİ³ İ ħ Ń»İ İ³ ŪÉ³ İ³ Ń³ Ūi áŌĀŪáŌYáŌŪ.

1. ¹Rusaše ^{1D}Şarduri-hiniše ale teelzu-še ištini terubi -ŞĕáŌB³ Y
é³ ñ¹áŌñÇ³ éáŌŪ ħ, *teelzu-še* 3 Ūěi »Ō 1ñ»ŌÇı [ĐB 5 ct. 132]:

Ø. é³ Éİ ÇYÇY³ ŪY YáŌŪY³ óYáŌŪ ħ YŪ³ Y³ İ Çá³ ñı 3 Ń³ Ūi áŌĀŪáŌY-
Y»ñáŌŪ derz-uše-Ç ÷ áĒ³ ñ»Y Ń³ Y¹»ĕ »İ áŌ ardi-še µ³ éÇ Ń»İ , áñÁ
YB³ Y³ İ áŌŪ ħ Şİ³ ñ . , Ńñ³ Ū³ Y İ³ ŪÉYİ: Ū³ İ áYáí Á ÁY¹ áŌYáŌŪ ħ ardi-
še-Ç İ³ derz-uše-Ç YáŌŪYáŌĀŪáŌYÁ, µ³ ŪŌ İ »ñÇYÇĕ İ³ ÉÇĕ ħ Şİ áŌñŪı
ÇÜ³ ěi Á µĒ»óY»Éáí ardi-še-Á ar-du-ÇŌ Şİ³ Éİ: Đ³ Ū»ñ»YáŌŪ Ń³ Y¹»ñŌ
µ³ éÁ µ³ ½ŪÇÜ³ ěi ħ İ áŌYÇ Ń»İ İ³ ŪÉ İŃÇÜYİ³ Y ÇÜ³ ěi Y»ñÁ
Ş½ »ěİ , Ń³ . áŌěİ , Bañı , Şá³ İ ñ³ ěi áŌĀŪáŌY, ěá³ ě, ½³ ñ¹ Y³ İ³ Ń-
1³ ñ»É, İ³ ½Ū»Éİ , ŞŪÇ³ ěÇY, Ū»İ İ »Ōı , Ş³ á³ . 3 , Ń»İ 3 . 3 İ: 2 ŪY Ń³ -
Ū³ ñı áŌŪ ħ Çñ³ Y³ İ³ Y ÷ áĒ³ éáŌĀŪáŌY, áñÇ 3 éİ³ ŪáŌĀŪáŌYÁ 3 ñ¹Y
3 Ūı Bñç³ YáŌŪ ŪÇ³ Y. 3 Ū³ ŪY ŃY³ ñ³ í áñ ħ: Đ»İ 3 ŭñŪÇñ ħ Y³ İ³ ŪY
÷ 3 ěi Á , áñ Çñ³ Y³ İ³ Y Y³ É³ İ Çá»ñÁ áŌY»Y Şİ³ ñ»É, İ³ á»Éİ

ÇÜ³ ëi Ý»ñÁ, ÛÇÝá¹»é³ Ûëi »Õ derj-Á Ñ³Ý¹»è³ ç³ ÉÇë Şă³ i ñ³ ëi áo-
ÁŮáoÝ, ³ñ¹, èă³ è, í³ ½UáoÁŮáoÝ! ÇÜ³ ëi áí :

e- [e-, ei-] - Ñ³Ů. »-Ů < *es Ş»Ů, ÉÇÝ»É! , ç Şç, . áŮ! : Ð³ Ů»ñ»ÝáoŮ
Ñ³Ý¹»è³ ç³ ÉÇë áñă»è³ µ³ Ů »Ů, »è, ç... ŞÉÇÝ»É, . áŮáoÁŮáoÝ áoÝ»Ý³ É³ ..
³ ŮÉÝ! , ÇÝăă»è³ Ý³ .. áñă»è³ . áŮ³ í³ Ý ç³ .. Ýñ³ÝÇó í³ ½Ůí³ í³ Ó³»ñáoŮ
(ç³ í, çáoÁŮáoÝ³ .. ³ ŮÉÝ) Ş. áŮ, ç³ í, Ý³ áñ . áŮáoÁŮáoÝ áoÝÇ! ÇÜ³ ëi Ý»-
ñái :

ei-Şç! - Áëi ³ Ů»Ý³ ŮÝÇ í í³ Ůí³ í ç ei-a Ó³ áí Ñ»i³ .. Ů³ É³ ç ñi³ ç Ñ³ Ů-
í áoÁŮáoÝáoŮ.

1. ^Dhaldinani ^{GIS}KÁ bidini man-ini.... ei-a ardi-še arni ušma-še -
ŞÐ³ ŌĂÇ¹ éÝ»ñÇ í áŮŮÇó ÁăŮ ÉÇÝÇ.... .. ÇBÉ³ ÝáoÁŮáoÝ ³ éÝ³ / ³ Ý
áoÁ! [YKH 448₅. 418₅]:

Ů³ í áÝái Á eia ardi-Ðe í³ ñ¹áoŮ ç ŮÇ³ éÇÝ, áñă»è³ Ů»í³ µ³ é³ Şµ³ -
ñ» . ÁáoÁŮáoÝ (±) ! ÝB³ Ý³ í áoÁŮŮ³ Ůµ⁸⁶, è³ í³ ŮÝ³ ç í ÝÑ³ Ůi áñ»Ý eia-Ý
Ñ³Ý¹Çè³ ÝáoŮ ç ardi-Ðe µ³ éÇ (ç³ ñ¹, í³ ñ, í³ ÝáÝ, . áñí³ .. ³ ŮÉÝ ÇÜ³ è-
í áí) µÝáoĂ³ . ñÇă, ×ÇBí³ ³ ŮÝă»è, ÇÝăă»è arni-Á µÝáoĂ³ . ñáoŮ ç ŮÐma-
Ðe-Á ŞáoÁ! : ²ŮeăÇëáí, arni ŮÐma-Ðe á»i ç Ů í³ ñ¹³É³ ³ éÝ³ / ³ Ý áoÁ,
Çéí ÇÝá í ñ³ µ»ñáoŮ ç eia-ÇÝ, ³ă³ ³ Ůëi »Ů³ ŮÝ á»i ç Ů³ éí³ Ý³ É
Şç³ í³ Ý, . áŮáoÁŮáoÝ áoÝ»óáo, Çñ³ í³ Ý³ .. ³ ŮÉÝ! ÇÜ³ ëi áí : Ð³ Ů»Ů³ -
í »ù Ý³ .. guni ardi-Ðe Ó³ Ç Ñ»i³ Ñ»i³ .. Ů³ É³ ÝŮ³ Ý³ í Çă³ ç ñi³ ç Ñ³ Ůi áo-
ÁŮáoÝáoŮ. ^Dhaldinani ^{GIS}KÁ bidini guni ardi-še guni ar[ ] man-uli... [YKH
448₆]: àñi »Ů guni-Á Áëi Ů³ í áÝái Ç ÝB³ Ý³ í áoŮ ç ŞÇñ³ í³ Ý, ×BŮ³ -
ñÇi³ !⁸⁷:

e- Ş»Ů, ÉÇÝ»É! - í í³ Ůí³ í ç ei-a Ó³ áí Ñ»i³ .. Ů³ É³ ç ñi³ ç Ñ³ Ůi áoÁŮáo-
ÝáoŮ.

1. ... ea-i ^{KUR}biainaše ea-i ^{KUR}luluina-še turinini... Ş... .. í³ Ý³
»ñí³ ñÇó .. ÁBÝ³ ŮÇ »ñí³ ñÇó ÁăŮ áăÝă³ óÝ»Ý (Ð³ ŌĂĂ, ³ ëi í³ í -
Ý»ñÁ)... ! [YKH 281_{40,41}]:

Ů. Ð³ ñáoÁŮáoÝŮ³ ÝÇ³ .. ³ Ůéáo⁸⁸ í áŮŮÇó e-ai-Ç ÝáoŮÝ³ óáoŮÁ ewe-Ç
(í³ ñµ»ñ³ í eue) Ñ»i³ Ş»Ů! ÇÜ³ ëi áí ç í ÝÑ³ Ůi áñ»Ý èÉ³ É³ ç, ù³ ÝÇ
áñ eai-Á áá ŮÇ í ñăă áÇ í³ ñáo ÑÝă»É ewe: ²Ů¹ ç í í³ ŮáoŮ Ý³ .. ³ ŮÝ
÷³ ëi Á, áñ ŮŮáoë máfán¹ »ăă»ñáoŮ, áñi »Ů í ëi³ ñ³ µ³ ñ³ éí³ ç ..
µ³ éÁ, ³ ŮÝ áá ŮÇ³ Ý. ³ Ů í í³ Ůí³ í ç ç ea(i) í »èŮáí [í »è Ý³ .. ard-
Ñái í³ í Á]: ² é³ ç³ ñí í áŮ Á³ ñ. Ů³ ÝáoÁŮŮ³ Ůµ í »ñăÑÇBŮ³ É³ ç ñi³ ç Ñ³ Ů-

í áóĀúáóYÁ á»i ù ĭ í 3 ŋ 1 3 É ŠÉÇYÇ ĭ 3 Ý 3 »ñí ħŋó ÉÇYÇ ĀBY 3 ÚÇ »ñí ħŋó ĀáŌ ááYá 3 óY»Y (Đ 3 ŌĀĀ, 3 ě ĭ 3 í 3 í Y»ñÁ) ... ĭ í 3 Ú ŠÉÇYÇ ĭ 3 Ý 3 »ñí ħáóÚ ÉÇYÇ ĀBY 3 ÚÇ »ñí ħáóÚ ĀáŌ ááYá 3 óY»Y (Đ 3 ŌĀĀ, 3 ě ĭ 3 í 3 í Y»ñÁ)... ĭ :

ejo- [egu-] Š 3 Ç ĭ - Ŋ 3 Ū. 3 Ç-áŪ <*sədhio Š 3 Ç ĭ : ĭ í 3 Ū ĭ 3 í ĭ Ŋ ĭ ĭ Ū 3 É 3 ħ ĭ 3 Ŋ 3 Ū ĭ áóĀúáóYáóŪ.

1. alu-še haluli egu-di GÜB-di atulie - Šái Ě 3 ŌáŌĀ(±) 3 Ç, 0 3 Ě ĭ áó ĭ Ç ĭ [KYKH 122₃]:

2. alu-še eglu-di GÜB-di haluli atulie] - Šái 3 Ç, 0 3 Ě Ě 3 ŌáŌĀ(±) ĭ áó ĭ Ç ĭ [KYKH 598₃]:

Ø»ÉÇÚ 3 BÍ ÇÉÇY ě Ě 3 ÉÚ 3 Ū μ Š. . haluli egu-di. . ĭ -Á ÁYĀ»ñóáóŪ ĭ Šhalulie gu-di... ĭ í 3 ŋ μ»ñ 3 í áí 89: Šegu-di GÜB-di ĭ -Á Áě ĭ 3 Ū»Ý 3 ÚYÇ á»i ù ĭ Ŋ 3 ě ĭ 3 Ý 3 É Š 3 Ç áó 0 3 Ě (μ 3 é 3 óÇ 1 »áÇ 3 Ç, 1 »áÇ 0 3 Ě) ĭ :

el- [er-] Š»Ō»éY, í áí áñ 3 í ĭ - Ŋ 3 Ū. »Ō»éY, ě»é. »Ō»ñ 3 Ý < *el₅ Š 3 - Ō ĭ ĭ , ÷ áñŌ 3 Ý Ū, á×Çñ, á 3 ŋ Ç Ū ĭ 3 ÚÉY ĭ : ĭ í 3 Ū ĭ 3 í ĭ Ā á ÷ áó 1/2 ĭ 3 ÚÇ »ñí ě ĭ 3 Ū 3 ŋ Ō 3 Ý 3. ħáóĀúáóYáóŪ, áñ ĭ »Ō ere-eli zašgubi-ÇY (Ū. Đ 3 - ħáóĀúáóYŪ 3 YÁ ĭ 3 ŋ 1 áóŪ ĭ Š...]rieda zašgubi [KYKH 387₁₈]) Ŋ 3 Ū 3 á 3 - ĭ 3 ě Ě 3 YáóŪ ĭ 3 ěáñ. [di]ik-tu aduka Š í áí áñ 3 í ĭ 3 1/2 Ū 3 í ĭ ħá»óÇ ĭ 3 ħ ĭ 3 Ŋ 3 Ū ĭ áóĀú 3 YÁ. ere-eli-Á éá í áñ 3 μ 3 ħ áÇ Ā 3 ħ. Ū 3 Ý í áóŪ, Ū 3 ÝÇ áñ zasgubi μ 3 ÚÇY ĭ ħ í áóŪ ĭ μ áñáñá í ÇY 3 ŪÉ ÇÚ 3 ě ĭ . Š í áí áñ»óÇ, ě á 3 - Ý»óÇ ĭ , Ū 3 Ý á 3 Ŋ 3 ÝÇáóŪ ĭ 3 ěáñ 3 í 3 Ý ĭ 3 ŋ μ»ñ 3 í Á 90: ØÇ. áóó» á»i ù ĭ Ā 3 ħ. Ū 3 Ý»É 3 Ō ĭ ĭ Ŋ 3 ěóñ»óÇ (Ŋ 3 Ū»Ū 3 ĭ »ù Ŋ 3 Ū. í Ý 3 ě Ŋ 3 ěóY»É, Ŋ 3 ħ í 3 í Ŋ 3 ěóY»É ĭ 3 ÚÉY 3 ħ ĭ 3 Ŋ 3 Ū ĭ áóĀúáóY»ñÁ) 3 - é 3 YŌY 3 óY»Éá í z-aš-g- / aš-g- μ 3 Ū»ñÇ Ū»Ç aš- Ŋ 3 Ū. Ŋ-3 ě-(3 Ý-»É) 3 ŋ-Ū 3 ĭ Ā, áñÁ 3 ħ 1 »Y 3 é í 3 ĭ ĭ 3 ÝÇ 3 ħŌ 3 Ý 3. ħáóĀúáóY»ñáóŪ (aš-, z-aš, h-aš- ĭ »éúá í): Đ 3 í 3 é 3 ĭ 1 »áúáóŪ ere-eli zašgubi-ÇY á»i ù ĭ ÁYĀ»ñ-ó»É Š 3 Ō ĭ ĭ 3 ÉÇ ĭ áí áñ»óÇ ĭ Ŋ 3 ě ĭ 3 Ý 3 Éá í ere-eli ĭ 3 Ū ĭ [ ]rieda-Y (= Ŋ 3 Ū. [3]Ō ĭ ĭ (±)), áñá»é 3 í 3 í 3 Ý:

el- [er-] Š Ŋ 3 Ū ĭ Ý í »É, ÉÇY»É ĭ -Ŋ 3 Ū. »Ō-3 Ý-»É < *el₆, Š. áŪ 3 Ý 3 É, ÉÇY»É ĭ 3 ÚÉY ĭ : 2 ŋŌ 3 Ý 3. ħáóĀúáóY»ñŋó Ū»í áóŪ [YKH 128 A₁₃] ÷ á Ě 3 ŋÇYáóŪ ĭ nun-Š Ŋ 3 Ū ĭ Ý í »É, ÉÇY»É ĭ μ 3 ÚÇY: Áě ĭ áñÇ áñáB í áóŪ ĭ μ 3 éÇ ě ÇÚ 3 ě ĭ Ā:

elp- [erp-] Š 3 ě 3 Ý. »É(±), Ŋ 3 ÷ B í 3 í »É(±), ě ě»É(±) ĭ - Ŋ 3 Ū. 3 Ō ÷ áó-ó 3 Ý»É < *alph, Š ĭ í 3 ŋ 3 óY»É, í 3 Ū ħ. ó»É, Ā 3 í 3 ħ 1 Á Ō. »É, Ā 3 í 3 ħ 1 á í

μÉÝ»É´´ ³ 0ÉÝ!; ì ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÙ í Ì³ Úí ³ Í ¿ Ñ»ì´´ 0³É ³ ñì ³ Ñ³ Úì áóÁúáóÝÝ»ñáóÙ.

1. inani LUGÁL-e nunabi mei ali ^{LU}A. SI^m-še irb-itu šeri paartu - §³ ÚÝ ³ Ú»YÁ Á³. ³ í áñÇÝ Ñ³ é³ í, Çèĭ ÇÝá-áñ ½áñúÁ Í »ñóñ»ó ³ é³ ÝÓÇÝ í ³ ñ³ í | [YKH 155 C₄₆];
2. Tataše ^{LU}ERUM GASAN(?)-i MIN. TUR irb-uni - §ĭ ³ ĭ ³ Ý ĭ ÇñáóÑáó Í ³ é³ Ý, ³ 0çÇĭ ³ é´´³ Ý. »ó! [YKH 456₁₇];
3. ... hini zaabzigiedi hušagie 1 ANSU. KUR. RA irb-uni - §... ³ ÚÁU zaabzi-giedi huš-agie 1 0Ç ³ é´´³ Ý. »ó! [YKH 462_{nc17}];

erši- [erši-d-] §μÝ³ Ī »óÝ»É(±), μ³ ó Áá0Ý»É(±) | - Ñ³ Ú. ½-»ñĭ -³ Ý-»É < *serg°, §³ ñÓ³ Ī »É, ³ ½³ ĭ »É, Ó»éúÇó μ³ ó Áá0Ý»É´´ ³ 0ÉÝ!; ì Ì³ Úí ³ Í ¿ Ñ»ì´´ 0³É ³ ñì ³ Ñ³ Úì áóÁúáóÝÝ»ñáóÙ.

1. X ^{LU}m gunušini eirši-du-bi ištini - §X Ú³ ñì ÇĭÝ»ñ μÝ³ Ī »óñÇ ³ 0èĭ »0! [YKH 127 II₃₄, 128 A2₂₁];
2. ^{LU}irdi ištini ašubi ^{KUR}X-hinii ^{LU}šia ištini eirši-dubi - §^{LU}irdi ³ 0èĭ »0 μÝ³ Ī »óñÇ X-»ñĭ ñÇÝ ^{LU}šia ³ 0èĭ »0 Ýèĭ »óñÇ! [YKH 155 D₃₀];
3. ^{LU}UKU^m-rani edini tašmubi parubi eirši-dubi ^{KUR}ebaniukie - §Ú³ ñ¹Çĭ ³ ÚÝĭ »0 · »ñ»óÇ` Ñ»é³ óñÇ, ÇÙ »ñĭ ñáóÙ μÝ³ Ī »óñÇ! [YKH 155C₄];
4. eirši-dubi esi meše ¹X-e a[runi] - §Ýèĭ »óñÇ (Çñ) ĭ »0Á, Ñ³ ñĭ Á ¹X-ÇÝ, ĭ í »ó! [YKH 128 B1₄₀];
5. eirši-dubi esi waldubi mešini pii - §Ýèĭ »óñÇ (Çñ) ĭ »0Á, · ó»óÇ Ñ³ ñĭ Ç ĭ ³ Ī | [YKH 155 C₃₉];
6. terubi ¹Urzanani ^{LU}EN. NAM eirši-dubi ^{URU}Ardinie - §¹ñ»óÇ ¹Urza-na -ÇÝ ÷ áÉ³ Ýáñ¹, Ýèĭ »óñÇ ^{URU}Ardin-áóÙ! [YKH 264₈];

½-»ñĭ ³ Ý»É μ³ ÚÁ §³ ½³ ĭ »É, ³ ñÓ³ Ī »É, Áá0Ý»É! ÇÙ³ èĭ áĭ ÚÇ³ Ý. ³ - Ú³ ÚÝ Ñ³ Ú³ ÑáóÝá ¿ í »ñáÑÇBÚ³ É ¹ñĭ ³. Ý»ñÇÝ: ² 0èĭ »é úñÇÝ³ Ī. 3. §Ú³ ñ¹Çĭ ³ ÚÝĭ »0 · »ñ»óÇ Ñ»é³ óñÇ, ÇÙ »ñĭ ñáóÙ ³ ½³ ĭ ³ ñÓ³ Ī »óÇ (Áá0»óÇ), 5. §Áá0»óÇ ĭ »0Á. · éáñ»óÇ Ñ³ ñĭ Ç ĭ ³ Ī |, 6. §¹ñ»óÇ ¹Urzana -ÇÝ ÷ áÉ³ Ýáñ¹, Áá0»óÇ ^{URU}Ardin-áóÙ!´´ ³ 0ÉÝ:

teq - Ñ³ Ú. Á»ù-»É < *tek §ĭ é»É, Í »Í »É, Í »Í »Éáĭ Ñ³ ñÁ»É´´ ³ 0ÉÝ!⁹¹. ĭ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÙ í Ì³ Úí ³ Í ¿ Ñ»ì´´ 0³É ĭ »èúÇ ³ ñì ³ - Ñ³ Úì áóÁúáóÝÝ»ñáóÙ.

1. Ð³ ÓÁÁ... (Ñ³ Ī ³ é³ Ī áñ¹) »ñĭ ÇñÁ / ú³ Ó³ úÁ / ³ ñú³ 0ÇÝ *teq-uni/-uali* ¹X-kai (³ éç´´):

éaí áñ³ μ³ ñ Ā³ ñ· Û³ Ýí áòÙ ħ Ší ³ á³ É»É, · »í ÝÇÝ ÷é»É!; Ð³ Ù»ñÝ ŠĀ»ù»É! μ³ ÚÁ ëí ½μÝ³ á»è ÝB³ Ý³ Í »É ħ ŠÍé»É, Í »Í»Éáí Ñ³ ñĀ»É!; Ý»ñ-Í³ ÚáòÙè Ý³ ... ŠÍé»É, Ā»ù»É!; ²Ùèi »Ō Ñ»Ýó ŠÍé»É, Ā»ù»É! ÇÙ³ ëi Ý ħ ³ é³ í »É Ñ³ ñÙ³ ñ í »ñáÑÇBÙ³ É ÍáÝi »ùèi ÇÝ, é³ Í³ ÕÝ í »ñÇÇÝè Ñ³ - Û³ ñí áòÙ ħ ³ í »ÉÇ áòB Ó»éúμ»ñáòÙ: Āëi »ñ''áòĀÇÝ á»i ù ħ Ñ³ ëí ³ Ý³ É Ší ñáñ»É, ÍáĒñi »É! (±): Ð³ í ³ Ý³ Í³ Ý ħ Ý³ ... Ñ³ Ù»Ù³ i áòÚÁ Ñ³ Ù. Ā³ - Í»ÉŠÍ »Í »É, · ³ Ý»É! μ³ éÇ Ñ»i ⁹².

tu- [tu-] - Ñ³ Ù. Āáò»É Ší ³ i Ý»É Í³ Ù Ñ³ ñ»É!; Āá ÷ áò½³ í ³ ÙÇ »ñÍÉ»½ í Ù³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáòĀÚáòÝáòÙ Ñ³ Ù³ á³ i ³ éĒ³ ÝáòÙ ħ ³ éáòñ. naqāru-ÇÝ ŠÍ áí ñ»É, ááÝá³ óÝ»É! ÝB³ Ý³ Í áòĀÙ³ Ùμ [YKH 264₂₃]: éaí á-ñ³ μ³ ñ μĒ»óí áòÙ ħ tur- ŠÇ³ ñ¹ »É, ÷Bñ»É! μ³ ÙÇó r-Ç èŌÙ³ Ùμ I -Çó ³ - é³ Ç (tu-lie < tur-(u)lie): ħ Í³ Ùí ³ Í ħ μ³ ½Ù³ ĀÇí ³ Ý. ³ Ù Ñ»i ''Ù³ É Í³ - Ō³ á³ ñ³ ÙÇÝ ³ ñi ³ Ñ³ Ùi áòĀÚáòÝáòÙ.

1. aluše ini DUB-te tu-lie... – Šáí ³ ÕÝ ³ ñÓ³ Ý³. ñáòĀÚáòÝÁ ÍááÝá³ ó-ÝÇ...!;

Āáò»É μ³ éÁ ŠÑ³ ñ»É! ÇÙ³ ëi áí ÙÇ³ Ý. ³ Ù³ ÕÝ Ñ³ Ù³ ÑáòÝá ħ í »ñáÑÇB-Ù³ É ³ ñi ³ Ñ³ Ùi áòĀÙ³ ÝÁ: ĀÝá í »ñ³ μ»ñáòÙ ħ r-Ç èŌÙ³ ÝÁ, ³ á³ ³ ÕÝ ĒÇëi Í³ ëí ³ Í »ÉÇ ħ:

i [i] - Ñ³ Ù. Ç < *en ŠÇ! Ý³ Ē¹Çñ: Ø³ èÝ³. »i Ý»ñÇ ÍáŌÙÇó i-Ý'', ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ á»è, áñ''Çó» ³ ÙÉ Ý³ Ē¹Çñ ħ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáòĀÚáòÝÝ»ñáòÙ áÇ ³ é³ ÝÓÝ³ óí áòÙ⁹³: é³ Í³ ÕÝ ³ éÝí ³ ½Ý ÙÇ ù³ ÝÇ ¹ñí ³. Ý»ñáòÙ ³ ÕÝ Ñëi ³ Í »ñ''áòÙ ħ: ħ »è Ñ»i ''Ù³ É ³ ñi ³ Ñ³ Ùi áòĀÚáòÝÝ»ñÁ.

1. X LUGÁL^m i-nani aptini ŝuiniani ... X LUGÁL^m i-šani aptini ŝuiniani - ŠX ³ ñù³ Ý»ñ ³ ÕÝ ÍáŌÚÁ Íáí Ç ... X ³ ñù³ Ý»ñ ³ Ùè ÍáŌÚÁ Íáí Ç! [YKH 266₅];
2. ^{KUR}X [ ] i-šani aptini - Š...X -»ñÍÇñÁ ... ³ Ùè ÍáŌÚÁ! [YKH 28₉];
3. i-šani bidi-adi ... - Š³ Ùèi »ŌÇó Bñçí »óÇ! [YKH 155 F₁₃, 445₅, 446₅];
4. 1-dini UD^m-ini i-dani anagie - Š! [ДБ. 5, 1988 ст. 148 (Ba. 2)];
5. ^{URU}X KUR šana ap-tini ŝunie - ŠX-ù³ Ō³ ùÇ »ñÍÇñÁ^a ³ Ùè ÍáŌÚÁ Íáí Ç! [YKH 134₅];
6. ^lX dani aptini[ ] ... ^{KUR}X aštani aptini - Š^lX-Á dani ÍáŌÚÁ ... X-»ñÍÇñÁ ³ Ùè ÍáŌÚÁ! [YKH 28_{n.c.6}];

ħ »ñáÑÇBÙ³ É ³ ñi ³ Ñ³ Ùi áòĀÚáòÝÝ»ñáòÙ ÝÙ³ Ý³ i Çá ÍáÝi »ùèi áòÙ ÙÇ ÍáŌÙÇó áòÝ»Ýù i-Īani, i-nani, i-dani, ÙÚáòè ÍáŌÙÇó Īana, dani Ó''ñÁ: Āëi ³ Ù¹ Ù i-Īani, i-nani, i-dani Ó''ñÁ ³ é³ Ç³ ñí í áòÙ ħ Ñ³ Ù³ á³ i ³ é-

É³Ý³µ³ñí³ñ¹³É i Ðani ŞÇ ë³ÜÝ(Ç)!, i nani ŞÇ Ý³ÜÝ(Ç)!, i dani ŞÇ
 ¹³ÜÝ(Ç)!: ì »ñáÝßÜ³É µ³é»ñÇ ÝÜ³Ý³í Çǎ ÇÜ³ëi áoÝ»Ý³Éáo Ñ³Ü³ñ
 í »ë Ý³... [YKH, 28 ÍÝ. 14]: ²Ü»Ý³ÜÝ Ñ³í³Ý³í³ÝáoÁÜ³Üµ Ç-Ý
 í³ñ»ÉÇ ¿³é³ÝÓÝ³óÝ»ÉÝ³... Ñ»i... Ü³É³ñi³Ñ³Üi áoÁÜáoÝáoÜ.

1. ea-i ^{KUR}biaina-še ea-i ^{KUR}luluinaše turinini... Ş... í³Ý³ »ñíñáoÜ...
 ÁBY³ÜÇ »ñíñáoÜ Ááo ááÝá³óÝ»Ý (Ñ³ÖÁÁ, ³ëi í³ÍÝ»ñÁ)...!
 [YKH 128 l_{40,41}]:

ea-i Ñ³Ü³ñí »ë e- Ñáí³ÍÇ í³Í:

laqu - Ñ³Ü. É³úáo-ó»³É ŞÁ³úóÝ»É!; Éáíáñ³µ³ñí³ëí³Í³Ýúáí
 Á³ñ. Ü³ÝíáoÜ ¿šíÝ³ë»É (±): ì í³Üí³Í ¿ Ñ»i... Ü³É³ñi³Ñ³Üi áo-
 ÁÜáoÝÝ»ñáoÜ.

1. mei giei inani arniušinani laku-iani - Ş... ³ÜÝ³ñ³ñüÝ»ñÁ / · áñí »-
 ñÁ áíÝ³ë»Ý! [YKH 169₇]:
2. aluše giei inani arniušinani laku-du-liie - Ş... áí³ÜÝ³ñ³ñüÝ»ñÁ /
 · áñí »ñÁ ííÝ³ëÇ! [YKH 169₁₇]:
3. e`a DINGIR^m UKKIN^m 3 GUD 30 UDU ui [ ]şu laku-ni... Ş...
 ³ëi í³ÍÝ»ñÁ Ü³ñí³Í³Ýó, 3 óáoÉ, 30 ááÉ³ñ ui [ ]şu laku-ni!
 [YKH 27₂₆]:

ŞÁ³úóÝ»É! ÇÜ³ëi Á ÜÇ³Ý. ³Ü³ÜÝ Ñ³Ü³ÑáoÝá ¿ í »ñáÑÇßÜ³É³ñi³Ñ³Üi
 áoÁÜáoÝÝ»ñÇÝ: °í³é³í»É ÁÝ¹áoÝ»ÉÇ, »ñµ ÉáëüÁ ³ñ³ñüÝ»ñÇ
 Ü³ëÇÝ ¿:

xor-isxi [hur-išhi] Şáéá. Ü³ÝÇÝá-áñ í³éáoÜó (±); - Ñ³Ü. Éáñ ŞÉáñ,
 ÉáñÁ í »Ö, ÷áë... ³ÜÉÝ!: -iÐhi-Ç Ñ³Ü³ñí »ë Ý³... Ður-iÐhi Ş³Éáé!-
 Ñ³Ü. éáñ-³-í³É Ş³Éáé³ǎ»í!, ur-iÐhi Ş½ÝÜ, Ü»i³ÖÜ³ Çñ! - Ñ³Ü.
 áóé-Ý Şíé³Ý, Úáoñ×!: ì í³Üí³Í ¿ Ñ»i... Ü³É³ñi³Ñ³Üi áoÁÜáoÝÝ»-
 ñáoÜ.

1. inani şue ¹Rusahinaue hur-išhi manini ... Ş...! [YKH 268₂₂]:
2. inahinaue URU^m ini PA₅ hur-išhi manini ...Ş³ÜÝ ü³Ö³üÝ»ñÇÝ³Üë
 çñ³ÝóüÁ Ááo ÉÇÝÇ áéá. Çǎ! [YKH 276₈]:
3. A^m şuini šiedue inukahinii hubinie hur-išhi manini... Şçñ»ñÁ É×Çó
 ÑáéáÖ ³ÜÝ Ñáíí ÇÝ Ááo áéá. ÇǎÉÇÝ»Ý! [YKH 276₁₅]:

²Ü»Ý³ÜÝ Ñ³í³Ý³í³ÝáoÁÜ³Üµ ³ÜÝǎ»íü ¿ Ýß³Ý³ÍÇ çñ³í³½³Ý
 í³ÜÝÜ³Ý³í Çǎ ÇÝá-áñ ³ÜÉßÇÝáoÁÜáoÝ: Ð³í³Ý³í³Ý ¿ Ý³... µÉ»ó-
 Ý»É Ñ³Ü. Éáé (Éáé-áá) Ş³Ýóü, í³í! ³ñÜ³í Çó, áñÁ éáíáñ³µ³ñÑ³-
 Ü³ñíáoÜ ¿ ë»Ü³í³Ý ÷áÉ³éáoÁÜáoÝ:

şeraw-aye [şerab-ae] - Ñ³Ù. Í³ ñ³ í ŞÍ³ ñ³ í, ÷³ ÷³. | : Ø»ÉÇÙÇB-
 í ÇÉÇÝ Í³ ëí³ Í³ Ýúáí Á³ ñ. Û³ ÝáoÙ ¿ (Áëí ÍáÝí »üëí Ç) Ş³ ÝÚ³ ñ¹³ -
 µÝ³ Í, ³ Û³ ÛÇ (±)⁹⁴: ì³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝÝ»ñáoÙ í Í³ Ûí³ Í ¿
 Ñ»í Û³ É³ ñí³ ³ Ñ³ Ûí áóÁÚ³ Ý Û»Ç.

1. ini pile aguni qirani şirabae manu ui ainei eštini aiuri - Ş³ ÛÝ
 çñ³ ÝóúÁ ³ Ýóí³ óñÇ, ÑáÓÁ ³ ÝÚ³ ñ¹³ µÝ³ Í (±) ¿ñ ÛÝáoÙ, áá áú
 ³ Ûëí »Õ á¿ñ µÝ³ Í »É(±) | [YKH 136₄]:

²é³ Ç³ ñ Í í áÓ ŞÍ³ ñ³ í, ÷³ ÷³. | Á³ ñ. Û³ ÝáoÁúáoÝÁ ÛÇ³ Ý. ³ -
 Û³ ÛÝ Ñ³ Û³ ÑáoÝá ¿ í »ñáÑÇBÚ³ É³ ñí³ ³ Ñ³ Ûí áóÁÚ³ ÝÁ, Û³ Ý³ í³ Ý¹ »Á»
 Ñ³ BÍÇ ³ éÝ»Ýú³ ÛÝ Ñ³ Ý. ³ Û³ ÝúÁ, áñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚ³ Ý Û»Ç Ý³ É³ -
 á»è Éáëí áóÙ ¿ çñ³ ÝóúÇ Í³ éáóó Û³ Ý Û³ éÇÝ: -ae Û³ éÝÇÍÇ Ñ³ Û³ ñ
 ÑÚÚí. durb-ae Ş³ áëí³ Ûµ|, ƒir-a(i)e ŞÑ½áñ|, tu-aie ŞÚ³ úáoñ(±),
 á³ ñ½(±) | Û³ ÛÉÝ:

ka- [ka-] ŞÍ³ Ý. Ý»É, ÉÇÝ»É| - Ñ³Ù. Í³ - Û < * g^uá ŞÍ³ Ý. Ý»É, ÉÇÝ»É| :
 Á³ ñ. Û³ ÝáoÁúáoÝÁ Æ. Û³ ÍáÝáí Ç (Áëí ÍáÝí »üëí Ç)⁹⁵: ì³ ÝÇ ³ ñ-
 Ó³ Ý³. ñáoÁúáoÝÝ»ñáoÙ í Í³ Ûí³ Í ¿ Ñ»í Û³ É³ ñí³ ³ Ñ³ Ûí áóÁúáoÝ-
 Ý»ñáoÙ.

1. ui ainiei LUGÁL ištini ka-uri - Şáá ÛÇ³ ñú³ ³ Ûëí »Õ á¿ñ *ka-uri* |
 [YKH 158₇]:

2. DINGIR^m zatume KASKAL-e ka-adi^{LU} A. SI^m-si^{URU} X-ka -
 Ş³ ëí í³ ÍÝ»ñÁ µ³ ó»óÇÝ ×³ Ý³ á³ ñÑÁ, *ka-adi* ½áñúÇ Û»Ç X-
 ú³ Ó³ úÇ³ é³ Ç | [YKH 158₁₁]:

Ð³Ù. Í³ - Û µ³ ÚÁ ÛÇ³ Ý. ³ Û³ ÛÝ Ñ³ Û³ ÑáoÝá ¿ í »ñáÑÇBÚ³ É³ ñí³. -
 Ý»ñÇÝ, Û³ í »ñÇÇÝÝ»ñë Ñ³ Û³ á³ í³ éÉ³ Ý³ µ³ ñ á»í ù ¿ Í³ ñ¹³ É Şáá
 ÛÇ³ ñú³ ³ Ûëí »Õ á¿ñ »Õ»É| Û³ Ş³ ëí í³ ÍÝ»ñÁ ½³ í³ »óÇÝ ×³ Ý³ á³ ñÑÁ
 Í³ Ý. Ý»óÇ ½áñúÇ Û»Ç^{URU} X-Ç³ é³ Ç | : ì³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝÝ»-
 ñáoÙ Ñ³ Ý¹Ç ááÓ ka(i) Ş³ éç | µ³ éÁ éáí áñ³ µ³ ñ ÝáoÙÝ³ óí áóÙ ¿ Ñ³ Û.
 ÝáoÙÝ³ ñ³ Û³ í áí Í³ ½Úí³ Í Í³ / ŞÍ³ Ý. Ý³ Í í »ÓÁ Û³ ÛÉÝ | µ³ éÇ Ñ»í :

karmexi [karmehi] - Ñ³Ù. Í³ Û³ É Şá³ í³ ³ ñ³. , ÁÝÍ³ | : éáí áñ³ -
 µ³ ñ Í³ ëí³ Í³ Ýúáí Á³ ñ. Û³ Ýí áóÙ ¿ Şí áÝ³ Í³ í³ ñáoÁúáoÝ (±) | :
 ì³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝÝ»ñáoÙ í Í³ Ûí³ Í ¿ Ñ»í Û³ É³ ñí³ ³ Ñ³ Ûí áó-
 ÁúáoÝáoÙ.

1. aše GISTIN^m šuhie [wajhulie qarmehi^D Haldie ašhulini^D Haldina
 KÁ qarmehi^D Warubani qarmehi^D Haldie pulusini-kai - Ş»ñµ É³ -
 ÓáÓÇ³ Û. áó í³ éáóó³ á³ í³ áóÚÁ (±) wahu-lie í áÝ³ í³ í³ ñáoÁúáoÝ

(±) Đ³ ŌĀÇÝ ĀáŌ Í³ ½Ú³ Í »ñǎí Ç(±) Đ³ ŌĀÇ 1éÝ»ñÇ Úaí í áÝ³ Í³-
 í³ ñáoĀŌáoÝ (±) ^DWarubani-ÇÝ í áÝ³ Í³ í³ ñáoĀŌáoÝ(±) Đ³ ŌĀÇ
 í ÇÚ³. ñÇ³ é³ Ç! [YKH 65_{3,4,5}]:

○ÝĀ³ 1ñí áoÚ ĺ, áñ ñ-Ý éŌí »É ĺ: ĄĒá í »ñ³ µ»ñáoÚ ĺ ÇÚ³ eí ÇÝ, 3 á³
 ší »áÝ³ Í³ í³ ñáoĀŌáoÝ (±) | Ā³ ñ. Ú³ ÝáoĀŌáoÝÁ Úaí 3 í áñ ĺ⁹⁶, .. šá³ -
 í³ ñ³. , ÁÝ³ 3 | Ýß³ Ý³ í áoĀŌáoÝÁ ÚÇ³ Ý. 3 Ú³ ÚÝ ÁÝ³ áoÝ»ÉÇ ĺ:

ke(i)ṭ-an- [keṭ-an-, kiṭ-an- Í³ Ú keṭ-an-] - Ñ³ Ú. Í³ ĺ í -³ Ý-»É < *geid
 šÍ »Ýí ñáÝ³ óÝ»É! : éáí áñ³ µ³ ñ Ā³ ñ. Ú³ Ýí áoÚ ĺ šáoŌ³ ñí »É!⁹⁷: í Í³ Ú-
 í³ ĺ ĺ Ñ»í .. Ú³ É³ ñí 3 Ñ³ Úí áoĀŌáoÝÝ»ñáoÚ.

1. ikukani [šá]li ^{LU}huradinili^m ked-an-uli ...- šÝáoŌÝ í 3 ñÇ ½áñù»ñ
 áoŌ³ ñí »óÇ! [YKH 28лс4]:
2. ikukani [š]ali šeštini [k]jleid-an-uli [^{LU}]hurad-inil[i] ^{KUR}X-edi...šÝáoŌÝ
 í 3 ñÇ »ññáñ¹ 3 Ý. 3 Ú (±) ½áñù»ñ áoŌ³ ñí »óÇ 1»áÇ X-»ñí Çñ!
 [YKH 155B₂₈]:
3. ^{LU}auerašili kid-an-ubi ^{KUR}Aššur suidubi... š^{LU}aueraši-li áoŌ³ ñí »óÇ,
 2éáoñÁ (»í) Bǎñí »óÇ! [YKH 127III₂₉]:

Đ³ Ú»ñ»ÝáoÚ éáoŌÝ 3 ñÚ³ í Á í Í³ Úí 3 Í ĺ Í³ ĺ í -, Í³ ĺ í - í 3 ñµ»ñ³ ÍÝ»-
 ñáí xÇBí 3 ÚÝá»è, ÇÝáá»è áoÝ»Ýú è»á³. Çñ í 3 ñµ»ñ³ í áoÚ: 2é³ -
 Ç³ ñí í áŌ šÍ »Ýí ñáÝ³ óÝ»É, ÚÇ í »Ō Ñ³ í 3 ú»É .. 3 ÚÉÝ! ÇÚ³ eí Á ÚÇ³ Ý-
 . 3 Ú³ ÚÝ Ñ³ Ú³ ÑáoÝá ĺ í »ñáñÇBŌ³ É 1ñí 3. Ý»ñÇÝ, .. Ñ³ Ú³ á³ í 3 è-
 Ē³ Ý Ñ³ í í 3 ÍÝ»ñÁ á»í ú ĺ Í³ ñ³ É. 1) š... ½áñù Í»Ýí ñáÝ³ óñÇ... !,
 2) š... ½áñù»ñÁ Í»Ýí ñáÝ³ óñÇ 1»áÇ X-»ñí ÇñÁ (Í³ Ú X -»ñí ñÇ áoŌŌáo-
 ĀŌ³ Úµ)!, 3. š^{LU}auerašili-í Í»Ýí ñáÝ³ óñÇ (Í³ Ú Ç ÚÇ Ñ³ í 3 ú»óÇ), 2éáo-
 ñÁ (»í) Bǎñí »óÇ! :

kol-uni [kur-uni] šÍ áŌÚÇŌ, í áŌÚA | - Ñ³ Ú. Í áŌÝ, -áoÝ < *gol, šÍ áŌ,
 í áŌÚ .. 3 ÚÉÝ! : ŌÇÝá 3 ÚĀÚ 3 ÚÝ eí 3 ó»É ĺ í 3 ñµ»ñ Ú»ÍÝ³ µ³ ÝáoĀŌáoÝ-
 Ý»ñ: 2úèá»è, Ō»ÉÇÚÇBí ÇÉÇÝ 1Çí 3 ñí áoÚ ĺ áñá»è 3 Í³ Í³ Ý` šÑ½áñ,
 µ³ ñŌñ! ÇÚ³ eí áí⁹⁸, í ÇÉñ»ÉÚA 3 é³ Ç³ ñí áoÚ ĺ šÍ áŌÚÇŌ! Ā³ ñ. Ú³ Ýáo-
 ĀŌáoÝÁ⁹⁹: í 3 ÝÇ 3 ñŌ³ Ý³. ñáoĀŌáoÝÝ»ñáoÚ í Í³ Úí 3 Í ĺ Ñ»í .. Ú³ É³ Í³ -
 Ō³ á³ ñ³ ÚÇÝ 3 ñí 3 Ñ³ Úí áoĀŌáoÝÝ»ñáoÚ.

1. ^Dhald-i(ni) kuruni(ni) ^Dhaldin-i(ni) ^{GIS}šuri(ni) kuruni(ni) - šĐ³ ŌĀĀ
 Ñ½áñ ĺ, Đ³ ŌĀÇ éáoñÁ Ñ½áñ ĺ! [YKH...]:
2. manu ^X kuruni ^X kuruni huradina X ^{GIS}GIGIR^m X PIT. HAL. LU^m...
 - šÚÝáoÚ ĺñ (Í³ ñ, ĺñ) ^X-Ý Ñ½áñ, ^X-Ý Ñ½áñ ĺ, µ³ Ý³ í áoÚ [áoÝ»ñ] X
 Ú³ ñí 3 Í³ éú»ñ X Ñ»Í Ú³ ÉÝ»ñ... ! [YKH 21₁₃, 22₁₅]:

(Ø»ÉÇuÇBí ÇÉÇÝ µ³ í ³ í ³ Ý ³ ÝÑ³ çáŦ ħ Á³ ñ· Û³ Ý»É): ÆÝǎǎ»è Ý³ ··
Ñ»í ··Û³ É ³ ñí ³ Ñ³ Ūí áóǎǎóÝÝ»ñáóŪ.

3. ^Dhaldii kuruni DINGIR^m-na kuruni manini ištini ¹X ardiše... - ŠĐ³ ŌÁÁ
Ñ½ǎñ ħ, ³ èi í ³ ÍÝ»ñÇ Û»ç Ñ½ǎñ ħ, ÁáŦ ÉÇÝÇ X-ÇÝ ³ Ūèi »Ŧ ÇBÉ³ -
ÝáóǎǎóÝ... | [YKH 89₅]:

4. i-šani aptin šuiniani ^{SADU} babania kuruni-e NAPHARU X LUGÁL^m...
ŠÍ áí Ç ³ Ūè Í áŦŪÁ Ñ½ǎñ (µ³ ñŦñ) É»éÝ»ñáóŪ ³ ŪµáŦçáóǎŪ³ Ūµ X
Á³ · ³ í áñÝ»ñ... | [YKH 266₁₃]:

² é³ ç³ ñí í áŦ Á³ ñ· Û³ ÝáóǎǎóÝÁ ŠÍ áŦŪÁ, Í áŦŪÇÝ, Í ÇŦŦ, áñ ÷ ³ èi á-
ñ»Ý Í ñí ÝáóŪ ħ ì ÇÉÑ»ÉŪÇ ³ é³ ç³ ñí Á, ŪÇ³ Ý· ³ Ū³ ŪÝ Ñ³ Ū³ ÑáóÝá ħ í »-
ñáÑÇBŪ³ É ³ ñí ³ Ñ³ Ūí áóǎǎóÝÝ»ñÇÝ: Đ³ Ū»Ū³ í »Ū Ý³ ·· Ñ»í ··Û³ É ÝŪ³ -
Ý³ í Çǎ ³ ñí ³ Ñ³ Ūí áóǎǎóÝÝ»ñÇ Ñ»í .

1. ^Dhaldii bedini DINGIR^m UKKIN bedini manini ulguše... -
[YKH 27_x]:

2. ^Dhaldii bedi(ni) ^Dhaldinani KÁ^m bedini manini ¹X ¹X ulguše..
ardiše.. - [YKH 469_x]:

3. ^{KUR} alia bedini ^DQueraina taramanu bedini manu... - [YKH 58_x]:

² Ūèi »Ŧ kuruni(ni) ÷ áÉ³ ñ»Ý Ñ³ Ý¹»è ħ · ³ ÉÇè bedi(ni) µ³ éÁ ŠÑ»í Á,
Í áŦŪÇŦŦŦ ŸB³ Ý³ Í áóǎŪ³ Ūµ:

kor - [kulu-(ar/ub)š-] Š ÷ ³ ÉÝ»É, ÷ ³ Éǎ»ÉŦ | - Ñ³ Ū. Í áñ-»É, Í áñ-áŦè-
Ū³ É ŠÍ áñǎ»É, ³ ÝÑ»í ³ Ý³ É ·· ³ ŪÉÝŦ: ì Í ³ Ūí ³ Í ħ Ñ»í ··Û³ É ³ ñí ³ Ñ³ Ū-
í áóǎǎóÝáóŪ.

1. ali ^{LU}UKU^m ^{GIŠ}šurgini kaini kulu-ar(ub)š-ibi šatuni ^{ŠADU}X ^{ŠADU}X
badgulubi zašgubi alipi kulu-ar(ub)š-ibi ^DIM-še GIBIL-ni - ŠŪláŦè
Ū³ ñ¹Çí èñÇ ³ éç ·· ÷ ³ É³ Ý µéÝ»ŦÇÝ X É»éÁ, X É»éÁ Bñç³ á³ -
í »Ŧç, áǎÝǎ³ ŦñÇ, ŪláŦè ÷ ³ É³ Í Ý»ñÇÝ ^DIM-Á ³ Ūñ»ŦŦ | [YKH, 155
F₂₇]:

ÆÝǎ í »ñ³ µ»ñáóŪ ħ µ³ éÇ í »ñç³ í áñáŦŪ³ ÝÁ, ³ á³ kor-ows-
ÁÝǎ»ñŦŪ³ Ūµ ³ ŪÝ ÑÇB»ŦÝáóŪ ħ Ñ³ Ū. Í áñ-áŦè- í ³ ñµ»ñ³ Í Á: ØŪáŦè
Í áŦŪÇŦŦ, ÑÝ³ ñ³ í áñ ħ Ý³ ·· kulu-ar-š- ÁÝǎ»ñáóŪÁ, ar- Ç Ū»ç í »èÝ»Éáí
ar(n)- Ñ³ Ū. ³ éÝ»É Š³ Ý»É, Í ³ í ³ ñ»ÉŦ | µ³ ŪÁ: Đ³ Ū»Ū³ í »Ū Ñ³ Ū»ñ»Ý
³ éÝ»É µ³ Ūáí í ³ ½Ūí ³ Í Ñ³ Ū³ á³ í ³ èÉ³ ÝŦ ··»ñÇ Ñ»í :

koŦŦl-ani [quŦŦl-ani¹⁰⁰] Ší ³ ×³ ñí | - Ñ³ Ū. Í áÁáŦ ŠÍ áÁáŦ, í ³ ×³ ñí |:
¶. Ō³ ÷ ³ ÝŦŪ³ ÝÁ ÝáŦŪÝ³ ŦÝ»Éáí áŦñ³ ñí . qudulani ·· Ñ³ Ū. Í áÁáŦ µ³ -
é»ñÁ ³ ŪÝ Á³ ñ· Ū³ ÝáóŪ ħ ŠÁèi ūñ»ÝÇŦ. ÑÇŪù ÁÝ¹áŦÝ»Éáí ³ ŪÝ Ñ³ Ý-

. 3 Ú3 ÝuÁ, ań ÍáÁáŌÝ»ñÇ í ñ3 éaí ań3 µ3 ñ · ñí áoÙ »Ý uñ»ÝuÝ»ñ Í 3 Ú 3 Ý»ÍúÝ»ñ [àòà, çÇ 145 ÍÝ. 1]: ÖB· ñÇi ÇÚ3 ëi Á i 3 ÉÇè ç Ð3 ñáö- ÁŰááŰŰ3 ÝÁ 3 ÚÝ ÝááŰÝ3 óÝ»éaí ŞÉ. BAR-ni|-Ç Ñ»i Şi 3 x3 ñi ÇÚ3 ëi aí, [i »ë H. B. Арутюнян, НУНК, çÇ 68]:

kur- [kur-eli] Şaí u| - Ñ3 Ű. Í ñááŰÝÍ < *Í áoñ-ááŰÝÍ < *gu-r ŞÍ ñááŰÝÍ |: i Í 3 Űi 3 Í ç Ñ»i ŰŰÉ 3 ñi 3 Ñ3 Űi ááŰŰááŰÝááŰŰ:

1. suluštibi šatuali (^DX-eli) kur-eli - ŞéáŌ3 ó µéÝ»ó (^DX-Ç) aí u»ñÁ| [YKH 36₁₄, 156 C₃₇, 158₂₄]:

3 éÁ í Í 3 Űi 3 Í ç Ñá· Ý3 Í Ç Áí aí` ŞÍ ñááŰÝÍ Ý»ñ, aí u»ñ |: 2 é3 - Ç3 ñí Í ááŰŰ ç 3 ñi 3 Ñ3 Űi ááŰŰááŰÝÁ Í 3 ñ1 3 É ŞéáŌ3 éaí ÁÝÍ 3 Í (^DX-Ç) aí u»ñÁ (Í ñááŰÝÍ Ý»ñÁ) |:

jayni- [zani-d-] ŞÉáèù, µ3 é, Ó3 ŰÝ| - Ñ3 Ű. Ó3 ŰÝ, -Ç < *g'huən-ji ŞÓ3 ŰÝ, Éáèù, µ3 é |: Úań Ñ3 Űi Ý3 µ»ñí 3 Í 3 ñÓ3 Ý3 · ñááŰŰááŰÝÝ»ñÇó Ű»Í ááŰŰ Ñ3 Ű3 á3 i 3 éÈ3 ÝááŰ ç INIM · 3 Ō3 ÷ 3 ñ3 · ñÇÝ ŞÉáèù, µ3 é| ÇÚ3 ëi aí: í »ë Ñ»i ŰŰÉ 3 ñi 3 Ñ3 Űi ááŰŰááŰÝÝ»ñÁ.

1. zani-d-abi TI. DINGIR guni... [YKH 333₁₆, 456₅, 457₁₄, 462₁₄]:
2. INIM. TI. DINGIR guni... [ДВ 5. ст. 142 (Ba1)]:

2 ùè Ú3 èÇÝ í »ë Ý3 · И. Дьяконов. ДВ 5. çÇ 142: 2 ñi 3 Ñ3 Űi ááŰŰ3 Ý ÁÝ1 Ñ3 ÝááŰ ÇÚ3 ëi Á 3 é3 ŰÁŰ 1Áí 3 ñ ç ÁŰµéÝ»é: Á» TI · DINGIR · 3 Ō3 ÷ 3 ñ3 · ñ»ñÇ ÇÚ3 ëi Á Ñ3 ëi 3 Ý3 ÉÇ ç, è3 Í 3 ŰÝ á3 ñ½ áç, Á» Ç±Ýá u»ñ3 Í 3 Ý3 Í 3 Ý Ó`aí »Ý 1ñ3 Ýu Ñ3 Ý1»è · 3 ÉÇè:

mək- [mak-] ŞÝ»í »É, Báñi »É (Ý»í Á) | Ñ3 Ű. Űi -ááŰÝ1 Ş · Ō3 ñ1, i »· |: ÁŰ3 ëi Ç Ñ3 Ű3 ñ Ñ3 Ű»Ű3 i »ù Ñ3 Ű. Ý»i · Ý»i -»É µ3 é»ñÁ:

mes- [meši-, meš-] ŞÑ3 ñí, µ3 ÁÇÝ| - Ñ3 Ű. Ű3 éÝ, -ÇÝ < *mə-k' ? Şµ3 ÁÇÝ, Ű3 è · 3 ŰÉÝ|¹⁰¹: i 3 ÝÇ 3 ñÓ3 Ý3 · ñááŰŰááŰÝÝ»ñááŰ í Í 3 Űi 3 Í ç Ý3 · µ3 Ű3 Í 3 Ý Ó`aí, ańÁ éaí ań3 µ3 ñ aÇ Á3 ñ · Ű3 Ýí ááŰŰ, Ñ»i ŰŰÉ 3 ñi 3 Ñ3 Űi ááŰŰááŰÝÝ»ñááŰŰ.

1. aše ^{GI5}uldi meš-uli ^DHaldie 3 UDU TAG... GESTIN meši-ulini - Ş(±) | [YKH 27₃₀]:
2. aše sali meš-uli kamnini zananini haitini ^DHaldina KÁ... - Ş(±) | [YKH 96₄]:

ÁŰ3 ëi Ç Ñ3 Ű3 ñ Ñ3 Ű»Ű3 i »ù Ñ3 Ű. Ñ3 ñí, µ3 ÁÇÝ µ3 é»ñÁ ŞÑ3 ñí, i ááŰñ | ÇÚ3 ëi aí: ñ í ááŰéÝ çÉ µ3 é3 óÇ ÝB3 Ý3 Í ááŰŰ »Ý Ű3 è: àñáB3 Í Ç

1 Áí 3 náóÁúáóÝ ĺ N3 náóóáóÚ 3 ÚÝ ÷ 3 èi Á, áñ N3 Ú»ñ»YáóÚ Ú3 éÝ µ3 éÁ 3 YÚÇÇ3 á»è ŞN3 ñÍ, i áóñú! ÇÚ3 èi Á ááóÝÇ:

nax- [nah] - N3 Ú. Ý3 È, Ý3 È-ÝÇ, Ý3 È-ÍÇÝ ... 3 ÚEÝ Ş3 é3 Ç, 3 é3 ÇÇ-ÝÁ, . fÈ3 í áñ, NÇÝÁ!; éáí áñ3 µ3 ñ i ñí áóÚ ĺ 1) Şµ»ñ»É, i 3 Ý»É, N»-é3 óÝ»É!, 2) Ş. 3 É / µ3 ñÓñ3 Ý3 É. 3 NÇÝ! ÇÚ3 èi Ý»ñ: 2 é3 ÇÇÝ ÇÚ3 è-í áí í 3 Úí 3 Í ĺ N»i ... Ú3 É 3 ñi 3 N3 Úi áóÁúáóÝÝ»ñáóÚ.

1. nah-uni uriši [gazul]i nirbi [gaz]uli nah-uni [ ]^m URUDU nah-uni šani URUDU nah-uni [ ] - Şµ»ñ»ó ½»Ýú»ñ ÷ 3 ÚEáóÝ, Çñ ÷ 3 ÚEáóÝ µ»ñ»ó [ ]^m, áÓÇÝÓ µ»ñ»ó, i 3 Áè3 áÓÝÓ µ»ñ»ó! [YKH 19 yp 8-14]:
2. X arše (ištini) nah-ubi - ŞX á3 i 3 ÝÇÝ»ñ (3 Úèi »Ó) i 3 ñ3 ! [YKH 155 A₂₆, B₄₂, C₁₂, D₅₃, E₂₇, F₂₉]:
3. `aše^{SAL} lutu^m ištini parubi X arše^m nah-ubi - Şi Ó3 Ú3 ñ1, i ÇÝ 3 Úèi »ÓÇó N»é3 óñÇ, X á3 i 3 ÝÇÝ»ñ i 3 ñ3 ! [YKH 155 A_{9,23}]:
4. niirbi didguši ištini nah-ubi `aše^{SAL} lutu^m parubi... arše nah-ubi - ŞÇñ didguši 3 Úèi »ÓÇó i 3 ñ3, i Ó3 Ú3 ñ1, i ÇÝ N»é3 óñÇ, X á3 i 3 ÝÇÝ»ñ i 3 ñ3 ! [YKH 156 C_{6,19}]:
5. nah-ubi GUŠKIN KU. BAB. BAR BI. BI didguši^{KUR} biana-idi ag-ubi - Şi 3 ñ3 áèi Ç, 3 ñí 3 Á, Ý3 ÈÇñÁ didguši, 1»áÇ i 3 Ý3 Ýóí 3 óñÇ! [YKH 158₂₄]:

Í »ÉÇBÇÝÇ »ñÍÉ»½í Ú3 3 ñÓ3 Ý3. náóÁúáóÝáóÚ nah-uni µ3 ÚÁ N3 Ú3 - á3 i 3 èÈ3 YáóÚ ĺ 3 éáóñ. naši-ÇÝ ŞÍñ»É, i 3 Ý»É, N»é3 óÝ»É ... 3 ÚEÝ! ÇÚ3 èi áí: àñáb 3 ñÓ3 Ý3. náóÁúáóÝÝ»ñáóÚ N3 Ý1»è ĺ . 3 fÇè par-ŞN»é3 óÝ»É, N»é3 Ý3 É! µ3 ÚÇ N»i ` ½áó. 3 N»é` ŞN»é3 óñÇ, i 3 ñ3 ! ÇÚ3 èi áí: 2 ÚÝ ÝÚ3 Ý ĺ N3 Ú. Ş3 é3 Ç3 Ý3 É/ 3 é3 Ç3 óÝ»É! µ3 ÚÇÝ, áñÁ ÚÇ í áÓÚÇó i 3 ñ»ÉÇ ĺ N3 èi 3 Ý3 É Ş3 é3 Ç ÁÝí Ý»É, 3 é3 Ç Nñ»É, 3 é3 Ç ÚÓ»É!, Úúáóè í áÓÚÇó` Ş3 é3 Ç . 3 É, Úáí »Ý3 É!; óñíñáñ1 ÇÚ3 èi áí í 3 Úí 3 Í ĺ N»i ... Ú3 É 3 ñi 3 N3 Úi áóÁúáóÝÝ»ñáóÚ ... á»i ù ĺ N3 èi 3 Ý3 É Ş3 é3 Ç Ýáñ1»É, . fÈ3 í áñ»É!.

6. iu^D Haldiše 'X 'X-hinie LUGÁL-tuhi aruni nah-abi^{LU} AD-ni esii - Ş»ñµ Đ3 ÓÁÁ 'X-ÇÝ 3 ñú3 ÚáóÁúáóÝ i í »ó, µ3 ñÓñ3 ó3 í N3 Úñ3 i 3 Ý i »ÓÁ... ! [YKH 128, A3₁₉]:
7. iu^D Haldišme LUGÁL-tuhi aruni nah-adi^{LU} AD-sini esii LUGÁL-tuhini - Ş»ñµ Đ3 ÓÁÁ ÇÝÓ 3 ñú3 ÚáóÁúáóÝ i í »ó, µ3 ñÓñ3 ó3 N3 Úñ3 i 3 Ý i »ÓÁ 3 ñú3 Ú3 i 3 Ý...! [YKH 155, G₂, 168₄, 156 A1+A11₂₇]:

8. iume ^DHaldiše LUGÁL-tuhi aruni nah-ad[i ^{LU}AD-sini] esii LUGÁL-tuhinii šeirhini - §»ñμ ÇÝÓ Ê³É¹Á (Ð³ŌĀĀ) ³nù³ĭáoĀĭáoÝ ĭ í»ó, μ³nŌñ³Ō³ Ñ³ĭñ³ĭ³Ý ĭ »ŌĀ ³nù³ĭ³ĭ³Ý, Ā³é³Ý. ³ĭ³Ý... | [YKH 448₃]:

9. ... alušme LUGÁL-tuhi taragi aruni naha-di LUGÁL-tuhinina ^{GIS}GU. ZAI] - §... añÁ ÇÝÓ ³nù³ĭáoĀĭáoÝ Û»ĭ/Ñ³žán ĭ í »ó, μ³nŌñ³Ō³ ³nù³ĭ³ĭ³Ý. ³ÑÁ | [YKH 276_{n.c.24}]:

10. iu ^{LU}ateini esi nah-ubi... - §»ñμ Ñ³ĭñ³ĭ³Ý ĭ »ŌĀ μ³nŌñ³Ō³... | [YKH 372₇]:

n-ewši- [n-ebssi-d-] ŠUáñÁ»É (±) | - Ñ³Ū. ³öβ-»É ŠÑábái »É, (ÜÇëÁ) ĭ ĭ añ ĭ ĭ añ ³Ý»É .. ³ŪÉÝ¹⁰²: ĭ ³½Ū ĭ ³ĭ ³öβ ³nŪ³ ĭ Çó Ñ³Ū»ñ»ÝÇ Ý(Ç) - Ý³É³ ĭ ³ÝóÇ Ñ³ ĭ »ÉáŪÁí, ĭ »ë Ý³ .. n-ul/ ul-, n-ul-ust-/ul-uĭt, n-ir-bi/ir-bi- Ñ³Ū. Çñ: Ð³Ū»ñ»ÝáŪŪ ³éĭ³ »Ý μ³éÇë ĭ³Ū áŵŌÇŌ, ĭ³Ū Ū - áí Ó ..»ñÁ (³öβ-»É, Ū-³öβ-ái -»É): ĭ ĭ³Ū ĭ ³ĭ Ñ» ĭ³Ū³É ³nĭ ³Ñ³Ū- ĭ áŵĀĭáoÝÝ»ñáŪŪ.

1. (UDU)MAS. TUR ^DHaldie nipsi-du-li-(ni) UDU ^DHaldie TAG/urp- ulini - Šáŵé Ð³ŌĀÇÝ ĀáŌ ŪáñÁí Ç, óáŵé Ð³ŌĀÇÝ ĀáŌ ½áÑ³ μ»ñĭ Ç | [YKH 25_{4,9} 281_{19,23} 448_{7,10,11,12}]:

2. 6 UDU. MAS. TUR ^DHaldie nipsi-du-li-`ali... - Šó áŵé Ð³ŌĀÇÝ ĀáŌ ŪáñÁí Ç... | [YKH 27_{3,35}]:

³Ō³éĭ³ ĭ ³ĭ Ý³ .. ĭ ³ÝÇ ³nŌ³Ý³. ñáoĀĭáoÝÝ»ñáŪŪ ÑÇβ³ ĭ ³ĭ- ĭ áŵ ^{UZU}hušu ŠÜÇëĭ μ³éÇ ëĭ áŵ. ³μ³ÝáŵŪÁ ³ŵë ÝáŵŪÝ ³nŪ³ ĭ Çó, añÁ Ñ³Ū»ñ»ÝáŵŪ ĭ ĭ³Ū ĭ ³ĭ Ý³ .. áβŌ`áí:

or-e- [ule, ule-še] §³ŪÉÁ (±), áŵñÇβÁ (±)-Ñ³Ū. añ, -áŵ, áŵñ < *k^u-ro Šáñ, áí añ |, Šáŵñ | : ĭ »ÉÇβÇÝÇ »ñĭÉ»½ĭŪ³ ³nŌ³Ý³. ñáoĀĭáoÝáŵŪ áŵñ³ñĭ. Šalu-ĭe ainei uli[...] | -Á Ñ³Ū³ á³ ĭ ³éÉ³ÝáŵŪ ĭ ³éáŵñ. «ĭummu meni-me[ni] | -ÇÝ Š»Ā» ÇÝā-áñ Û»ĭÁ | ÇŪ³ ëĭ áí : Ð³Ý¹Ç ááŵŪ ĭ Ý³ .. ŪÇ Ū³ÝÇ ³ÝÑ³éĭ³Ý³ÉÇ ³nŌ³Ý³. ñáoĀĭáoÝÝ»ñáŵŪ .. Ñ» ĭ³Ū³É ĭ³Ō³ á³ñ³ŪÇÝ³ñĭ ³Ñ³Ū ĭ áŵĀĭáoÝáŵŪ.

1. alu-še ainei / ule ineli du-lie (tiu-lie uli ture) alu-še ule-še tiu-lie... - Šáí añ ÇÝā-áñ Û»ĭÇÝ³ŪÝ μ³Ý»ñÁ ĭ ĭ ĭ ÇáÇ (ĭ³éÇ · Ý³ ç³ñĭÇ) Û»ĭ³É áŵñÇβÁ ĭ³éÇ... |,

áñĭ »Ō ³ŪÝ Ñ³Ý¹Ç ááŵŪ ĭ »ñĭáŵ ³Ý. ³Ū ule .. ule-ĭe Ó ..»ñáí, »ñĭ áŵëÇ ³nŪ³ ĭ Ý ĭÉ ule-Ý ĭ : áŵñ³ñĭ. ule .. Ñ³Ū. añ, -áŵ Ó ..»ñÇ ÑÇŪ³ŪÇÝ Ō³ŪÝ³ ĭ áñÝ»ñÇ ĭ ³ñμ»ñáoĀŪ³Ý Ñ³Ū³ñ ÑŪŪĭ. éáŵñá-Ū = suri, añÁá-Ū =

orte, Í³ éá-Ů = şare³ ŮÉ ½áō. ³ Ń»éÝ»ñÁ: ÆÝā í »ñ³ µ»ñáōŮ ħ alu-Ůe ule-
 Ůe tiu-lie ³ ñí ³ Ń³ Ůí áōĀŮ³ ÝÁ (áñí »Ō alu-Ůe-Á³ ule-Ůe-Á Ń³ Ý¹Çē³ -
 ÝáōŮ »Ý. áñí áŌáōĀŮ³ Ý éáōµŮ»Íí³ Ń³ Í³ »Ý ŮÇ³ ÝáōŮÝ áōŌŌ. Náíáí áí),
 ³ á³ ³ ŮÝ Ń³ Ů»ñ»Ýáí µ³ é³ óÇ á»í Ů ħ Í³ ñ¹³ É³ ŮÉÁ, áñÁ Í³ eÇ (tiu-
 lie -Ń³ Ů. Āáō»É, Āí »É)!, ³ ŮeÇÝŮÝ Şáí áñí!, ŞŮ»Í³ ŮÉ Ů»ÍÁ, áñÁ! Í³ Ů
 ŞáōñÇŮ Ů»ÍÁ, áñÁ! (³ ŮeÇÝā Í³ Ů ³ ŮÝÇÝā µ³ ÝÁ) Í³ eÇ:

ort- [ult-] ŞĚ³ ŌáŌÇ áñĀ! - Ń³ Ů. áñĀ, -áŮ < *or-th-o ŞĚ³ ŌáŌÇ áñĀ! :
 Đ³ Ý¹ÇááŮ Ů ħ µ³ ½Ů³ ĀÇí ³ ñŌ³ Ý³. ñáŌĀŮáŮÝÝ»ñáŮŮ: àñáß ³ ñŌ³ Ý³ -
 . ñáŌĀŮáŮÝÝ»ñáŮŮ ÷ áĒ³ ñÇÝí áŮŮ ħ GEŠTIN . ³ Ō³ ÷ ³ ñ³. ñáí ŞĚ³ Ōá-
 ŌÇ ³ Ů. Ç, Ē³ ŌáŌÇ áñĀ!, ÇÝáÇó ħĒ áñáßí áŮŮ ħ ÇŮ³ eí Á:

ost- [ušt-, ušt-ebti] Ş³ ñß³ í »É, áŌŮ³ áñí »É!, ŞAYÍ³ Ů»É, Ů³ í áŮŮ³ -
 Ý»É! - Ń³ Ů. áeí³ -³ Ý-áŮÉ, áeí³ ->É < *ozd- Ş¹ áŮñē ó³ í Í»É, Āéá»É, Í³ í³ É-
 í »É, ³ x»É³ ŮÉÝ! :

ost- [ušt-] Ş³ ñß³ í »É, áŌŮ³ áñí »É!, ŞAYÍ³ Ů»É, Ýí Çñ»É!: ² é³ ÇÇÝ
 ÇŮ³ eí áí í Í³ Ůí ³ Í ħ Ń³ í³ Ů³ É í »eŮÇ ³ ñí ³ Ń³ Ůí áŮĀŮáŮÝÝ»ñáŮŮ.

1. (¹X / ¹LU X^m) ušt-abi/li/di (¹KUR/URU X-edí) - Ş¹X / ¹LU X^m ³ ñß³ í -
 »Ō/»ŌÇÝ/»ŌÇ ¹»áÇ X-»ñí ÇñĀ / Ů³ Ō³ ŮÁ):
2. ušt-adi^{LU} ueli-şusinie^{KUR} X-giedi - Ş³ ñß³ í »ŌÇ^{LU} ueli-şusinie ¹»áÇ
 X-»ñí ÇñĀ! [YKH 155 F₁₆]:
3. iu^D Haldíşe masi DINGIR iniriaşe ušt-uni - Ş»ñµ Đ³ ŌĀĀ ŮáŮñ
 ³ eí í³ í³ ŮÇÝ iniri-aşe-Á Ů³ í áŮŮ»Ō! [YKH 128 A4₂]:
4. ^{URU}X-edí ušt-uni - Ş¹»áÇ X-Ů³ Ō³ ŮÁ áŮŌ³ ñí»Ō! [YKH 146_{1,2},
 147_{1,2...}]:
5. ui ainii LUGÁL ištini ušt-uri - Şáā ŮÇ Ā³. ³ í áñ ³ ŮÝí »Ō āĸñ
 ³ ñß³ í »É! [YKH 155 E₄₃]:

Ůñíñáñ¹ ÇŮ³ eí áí í Í³ Ůí ³ Í ħ ½³ Ý³ ½³ Ý ³ é³ ñí ³ Ý»ñÇ í ñ³
 . ñí ³ Í Ń³ í³ Ů³ É í »eŮÇ ³ ñí ³ Ń³ Ůí áŮĀŮáŮÝÝ»ñáŮŮ.

6. ^DHaldie EN.ŞŮ/eurie ini aşe/kubuşe/qarqarani/-/ ušt-uni
 (ulguşiani-edini / ir(e)puni-ed) - ŞĐ³ ŌĀÇÝ, í ÇñáÇĀ ³ ŮÝ (í³ -
 Ń³ ÝÁ/e³ Ō³ í³ ñí Á/½ñ³ ŃĀ) Ýí Çñ»Ō (Çñ Í Ů³ ÝŮÇ Ń³ Ů³ ñ) / (¹»áÇ
 ¾ñ»µáŮÝÇ):

eáŮŮÝ ÍáÝí »Ůeí áŮŮ áŮeáŮŮÝÝ³ eÇñáŮŮÝ»ñÇ ÍáŮŮÇó µ³ eÇÝ í ñí áŮ
 ŞÝí Çñ»É, ÁÝí³ Ů»É! ÇŮ³ eí Á ¹Áí ³ ñ ħ Í³ á»É ÇÝāā»ē ÁÝ¹áŮÝí ³ Í³
 Ş³ ñß³ í »É, áŌŮ³ áñí »É!, ³ ŮÝā»ē ħĒ ³ é³ Ç³ ñí í áŮ Ş¹ áŮñē ó³ í Í»É,
 Ń³ ñŌ³ Í í »É, Āéá»É, Í³ í³ É í »É! ÇŮ³ eí Ý»ñÇÝ: ŲÇ. áŮŮ» á»í Ů ħ Ń³ e-

Ī 3 Ȳ 3 É Š 1 áoñë µ»ñ»É, 1 áoñë Ñ 3 Ȳ»É 3 0ÉȲ | : Æëi 3 0»Ȳ 3 0ȲÇ ŠȲÍ Çñ»É, ÁȲÍ 3 0»É | ÇÙ 3 ëi Á ×β· ñÇi ā, 3 3 1»ñÁ í 3 0í 3 í 3 3 ñi 3 Ñ 3 0i áo-
 ĀŪáoȲȲ»ñÁ ā»i ù ĸ 3 0É Ī»ñĀ Ñ 3 ëi 3 Ȳ 3 É:

ost-ewti [ust-ebti] Š 3 ñβ 3 í 3 Ȳù | Ī 3 ½Ūi 3 í ĸ ost- 3 ñŪ 3 i ÇȲ -ew-ti
 3 í 3 ȲóÇ Ñ 3 í»ÉáoŪáí (Ñ 3 Ū»Ū 3 i »ù Ȳ 3 3 mer- 3 mer-ewti µ 3 é»ñÁ),
 Ñ 3 Ū. áëi -áŪĀ < *áëi -»ŌĀ Š 3 3 i Ī, ĀéÇāù |

1. ieše inili ebanili šusinie ušt-ipte ašguli - Š»ë 3 0Ȳ »ñiñȲ»ñÁ Ū»Ī
 3 ñβ 3 í áoŪ· ñ 3 í »óÇ | [YKH 266₃]:
2. ... 3-a esa ušt-ipti-ni zadubi. . - Š»ñ»ù Ī »Ō»ñáoŪ | ĸ 3 ñβ 3 í 3 Ȳù
 Çñ 3 Ī 3 Ȳ 3 óñÇ | [YKH 155 D₂]:

up - [up-ar(a)d-, ȳ-up-ard-] ŠÑñ 3 Ū 3 Ū»É(±), Ī 3 ñ· 3 1ñ»É(±) | - Ñ 3 Ū.
 ÑáoĀ- < *ub- Šë»ŪŪ»É, ×Ȳβ»É | : Ī 3 0í 3 í ĸ Ñ»i 3 0 3 É 3 3 ñi 3 Ñ 3 0i áo-
 ĀŪáoȲȲ»ñáoŪ.

1. ^DHaldiše ub-ardu-duni ieše šidištubi - ŠĐ 3 ŌĀĀ Ī 3 ñ· 3 1ñ»ó(±) »ë
 Ī 3 éáoó»óÇ | [YKH 280₆]:
2. ^DHaldiše ub-ardu-duni ieše ini ^{Giš}uldie terubi - ŠĐ 3 ŌĀĀ
 Ī 3 ñ· 3 1ñ»ó(±), »ë 3 0Ȳ Ē 3 ŌáoŪ 3 Ū· ÇȲ 1ñ»óÇ | [YKH 281₉]:
3. alušme ȳ-ub-ard-uni ub-aradu-ia[ali] aluš-me LU-tuhi taragi aruni -
 Š | [KYKH 406_{n.c.22}]:
4. [aluš]me t-ub-a[rđ-uni]¹⁰³ ub-aradu-ia]ali aluš-me LU-[tuhi taragi
 a]runi - Š | [KYKH 407_{n.c.16}]:

ÆȲā í »ñ 3 µ»ñáoŪ ĸ -ar(a)d- í»ñÇ 3 í áñáoŪŪ 3 ȲÁ, 3 ā 3 3 0ëi »Ō ÑȲ 3 -
 ñ 3 í áñ »Ȳ Ī 3 ñµ»ñ Ū»ĪȲ 3 µ 3 ȲáoŪáoȲȲ»ñ: Ī 3 ñ»ÉÇ ĸ, 3 ë»Ȳù, 3 0Ȳ
 Ñ 3 ëi 3 Ȳ 3 É áñĀ»ë 3 í 3 Ȳó, 3 é 3 ȲÓȲ 3 óȲ»É áñĀ»ë 3 é 3 ȲÓÇȲ 3 ñŪ 3 i ·
 ard- Š Ī 3 ñ·, Ññ 3 Ū 3 Ȳ | - Ñ 3 Ū. 3 ñ 1 3 0ÉȲ: 3 éÇ »ñiñáñ 1 Ō 3 Ç ŪÇ
 3 éi 3 ĸ ȳ- Ñ 3 Ū. Ī - Ū 3 éȲÇíÁ, áñÁ Ñ 3 Ū»ñ»ȲáoŪ áoȲÇ ĀĒi 3 Ī 3 Ȳ
 ÇŪ 3 ëi : Æëi 3 0Ū Ū ȳ-ub-ardu-ni ā»i ù ĸ Ȳβ 3 Ȳ 3 ĪÇ Šā 3 ñi 3 3 1ñ»É (±),
 áëi Çā»É (±), ĀáoŪĒ 3 i ñ»É (±) 3 0ÉȲ |¹⁰⁴:

ur- [ur-išhi, ur-išh-use, ^{LU}ur-urd-] - Ñ 3 Ū. áoé-Ȳ Š Ī é 3 Ȳ, Ūáoñ× | : Ī »ÉÇ-
 BÇȲÇ »ñíÉ»½i Ū 3 3 ñŌ 3 Ȳ 3 · ñáoŪáoȲáoŪ ur-išhi-Á Ñ 3 Ū 3 ā 3 i 3 ëĒ 3 -
 ȲáoŪ ĸ 3 éáoñ 3 Ī 3 Ȳ bēlu-ÇȲ Š½»Ȳù | Ȳβ 3 Ȳ 3 í áoŪŪ 3 Ūµ, é 3 Ī 3 0Ȳ Ñ 3 Ȳ 3 Ç-
 āáoŪ ĸ áá ŪÇ 3 0Ȳ ½ÇȲ 3 i »ë 3 ĪȲ»ñÇ, 3 0É 3 ½ 3 Ȳ 3 ½ 3 Ȳ Ū»i 3 0Ū 3 3 é 3 ñ-
 Ī 3 Ȳ»ñÇ (Ā 3 ë, ½ 3 Ȳ· 3 Ī, 1 é 3 Ȳ ÷ 3 Ī 3 Ȳ 3 3 0ÉȲ) í ñ 3 : 2 Ū 1 ā 3 i × 3 éáí
 éáí áñ 3 µ 3 ñ Ā 3 ñ· Ū 3 Ȳí áoŪ ĸ áá ŪÇ 3 0Ȳ Š½»Ȳù | ÇŪ 3 ëi áí, 3 0É 3 ÁȲ 1-
 Ñ 3 Ȳñ 3 ā»ë ŠÇñ, 3 é 3 ñi 3 | ÇŪ 3 ëi áí¹⁰⁵: Đ 3 BíÇ 3 éȲ»Éáí 3 0Ȳ ÷ 3 ë-

í Á, áñ ur-išhi · ñáoÁúáoYÁ Ñ³ Ý¹ÇááoÙ ħ ÚÇ³ ÚÝ Ù»í ³ ŐŪ³ ³ é³ ñí³ Ý»-
ñÇ í ñ³ ³ é³ í »É Ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ħ Ñ³ í í³ á»è ŠŪ»í ³ ŐŪ³ Çñ, ³ é³ ñ-
í³ ħ ÇŪ³ ëí Á: ³ é³ ñŪ³ í Á Ñ³ Ý¹ÇááoÙ ħ »ñ»ù ÑÇŪÝ³ í³ Ý Ó»ñái .

ur-išhi Š½»Ýù, Çñ (Ù»í ³ ŐŪ³)!, ur-išh-use Š½ÇÝ³ · áñí³ ñ³ Ý,
¹³ ñμYáo, Ù»í ³ Ő³ Úß³ í Ú³ Ý ³ ññ»ëí ³ Yáo!; í í³ Ūí³ í ħ ½³ Ý³ ½³ Ý
Ù»í ³ ŐŪ³ ³ é³ ñí³ Ý»ñÇ í ñ³ . - íPh (isx) Ñ³ Ū. -ÇèÉ ³ í³ YóÇ Ñ³ Ú³ ñ
í »è³ é³ ÝÓÇÝ:

^{LU}ur-urd- Š½ÇÝ³ · áñí, Ù»í ³ Ő³ · áñí, ¹³ ñμÇÝ!; Đ³ Ū»Ū³ í »ù Ñ³ Ū.
áoéY³ í Š»ñí³ Á í »í áŌ, Ūñ×³ í áñ! . -urd- (Ñ³ Ū. -án¹/-áoñ¹) ³ í³ YóÇ
Ñ³ Ú³ ñ í »è³ é³ ÝÓÇÝ: í í³ Ūí³ í ħ Ñ»í ³ ŪÉ³ ³ ñí³ ³ Ñ³ Ūí áóÁúáoYáoÙ.

1. X ^{GIŠ}GIGIR^m X PIT. HAL. LU^m X ^{LU}ZAB^m ... ^{LU}ASI^m-naniedini turubi
... hušubi X Ū³ ñ¹ X ÓÇ X áŌÇÝÓ ^{LU}ur-urd-ani-edini turubi - ŠX
Ū³ ñí ³ í³ éù X ÓÇ X ½ÇÝí áñ ... μ³ Ý³ íÇ Ñ³ Ú³ ñ ç³ ñ¹»óÇ(±)...
Á³ ÷»óÇ, X Ū³ ñ¹ X ÓÇ X áŌÇÝÓ ^{LU}ur-urd-ani-Ç Ñ³ Ú³ ñ ç³ ñ-
¹»óÇ(±)! [YKH 155G₃₋₁₂]:

ul- [ul-, ul-ušt-, n-ul-, n-ul-ušt-] - Ñ³ Ū. áŌ»É - < * ul- ŠáoŪ»áñ»É,
· Ý³ É!; í í³ Ūí³ í ħ Ñ»í ³ ŪÉ³ í ³ ñμ»ñ³ í Ý»ñái .

ul- ŠáoŪ»áñ»É, · Ý³ É ³ ŪÉÝ! - Ñ³ Ū. áŌ»É, áŌŪ³ ñí »É ŠáoŪ»áñ»É, · Ý³ É
³ ŪÉÝ! .

ul-ušt- ŠáoŪ»áñ»É, áŌŪ»áñ¹»É, ³ é³ ÇYáñ¹»É! - í³ ½Ūí³ í ħ Ý³ Éáñ-
¹Çó -ušt Ñ³ Ū. -áoëí Ū³ ëÝÇíÇ Ñ³ í »ÉáoUái .

n-ul- ³ n-ul-ušt - Š³ é³ ÇYáñ¹»É, · ÉÉ³ í áñ»É, í³ ñ»É, í³ é³ í³ ñ»É,
Ñái í »É! :

Áá÷áo½³ í³ ŪÇ »ñíÉ»½íŪ³ ³ ñŌ³ Ý³ · ñáoÁúáoYáoÙ n-ul- μ³ ŪÁ Ñ³ -
Ū³ á³ í ³ éÉ³ YáoÙ ħ ³ éáoñ³ í³ Ý re`u-ÇÝ (ir-ti-`i) Š · ÉÉ³ í áñ»É, í³ -
é³ í³ ñ»É, ³ é³ ÇYáñ¹»É ³ ŪÉÝ!, μáoÝ ÇŪ³ ëí Ý ħ Ñái í »É: éáoŪÝ μ³ -
é»ñÁ Ñ³ Ú³ á³ í ³ éÉ³ Ý³ μ³ ñ, í³ ½Ūí³ í »Ý ul- μ³ ŪÇ ul- ³ ul-u-št -
í ³ ñμ»ñ³ í Ý»ñÇÝ n(i)- Ñ³ Ū. Ý(Ç)- Ý³ É³ í³ YóÇ Ñ³ í »ÉáoUái ¹⁰⁶:

peṭ- [peṭ-] ŠÑ»í í ³ É, Bñç»É, í »ñ³ ¹³ éY³ É ³ ŪÉÝ! - Ñ³ Ū. Ñ»í , »í
< * ped ŠÑ»í , Bñç»É, ¹³ éY³ É ³ ŪÉÝ!; ² ñŌ³ Ý³ · ñáoÁúáoYÝ»ñáoÙ
í í³ Ūí³ í ħ Ý³ Éù³ Ý Ñ³ Ū»ñ»YÇÝ Ñ³ í áŌí p>h/- ³ YáoUÁ. Ñ³ Ū»Ū³ -
í »ù Ý³ ³ è»á³ · Çñ par- Ñ³ Ū. ³ é, Ñ»é: Đ³ Ý¹ÇááoÙ ħ ½³ Ý³ ½³ Ý Ó»ñái,
ñái, ³ Ūè»è» peṭu-iaDe -Š»í ¹³ ñŌÇÝ, í »ñ³ ¹³ éY³ ÉÇè!, peṭu/a-

ŠŃ»i i 3É, í »ñ³ 1³ nŃŮÝ»É, »i 1³ éÝ³É, Bñčí »É!, peŕi-(ni) -ŠÍÁŌŮÇŌ (±)!:

peŕu/o-iase Š»i 1³ nŃŮÇÝ, í »ñ³ 1³ éÝ³ÉÇè!: i 1³ Ůí³ í ĸ N»i 1³ Ů³ É 3 ni 3 N³ Ůi áŌÁŌáŃŮÝ»ñáŌŮ.

1. ... bedu-iaŕe uŕtadi... Š... »i 1³ nŃŮÇÝ 3 nß³ í »ŌÇ! [YKH 155

C₃₅, F₁₃):

peŕi-(ni) -ŠÍÁŌŮÇŌ!: i 1³ Ůí³ í ĸ N»i 1³ Ů³ É i »èuÇ 3 ni 3 N³ Ůi áŌÁŌáŃŮÝ»ñáŌŮ.

2. ^DHaldi-ni bedi(ni) ^DHaldi-nani KÁ bedi(ni) manini ... - ŠĐ³ ŌÁÇ ÍÁŌŮÇŌ, Đ³ ŌÁŮ³ Ý 1éÝ»ñÇ ÍÁŌŮÇŌ ÁáŌ ÉÇÝ»Ý.... !:

Đ³ Ů»ñÝ N»i, »i µ³ éÁ ááŃŮÇ ÍÁŌŮ ÇŮ³ èi Á: ä»i ù ĸ N³ èí³ Ý³ É ŠÍÇŌ, ÍÁŌŮÇÝ, N»i Á!:

pile- [pile] Šçñ³ ÝŃŮ! - N³ Ů. ä»Ō < * bel Š÷äè, Éáéää 1³ ŮÉÝ!: Đ³ - Ů³ ä³ i 3 èÉ³ ÝáŃŮ ĸ BáŃŮ»ñ. PA₅ Šçñ³ ÝŃŮ! . 3 Ō³ ÷ 3 ñ³. ñÇÝ: 1³ - ó³ éí³ í äĸ, áñ pile ä»i ù ĸ Í³ ñ¹³É bile (= bire), N³ Ů. µÇñ Šµñ»É, ÷ áñ»É!: ä»ŌŮ µ³ ŮÇ 1»äŃáŃŮ N³ Ů. »-Ç 1ÇŮ³ ó³ éí³ ĸ è»ä³. Çñ i ¹⁰⁷:

pit - [pit-] Šç³ ñ¹»É, ÷ Bñ»É! - N³ Ů. ÷ Á-áŃñ, ÷ Á-ñÇÉ Š÷Bñ»É, Ů³ Ýñ»É 1³ ŮÉÝ!: Áá÷áŃŮ³ í 3 ŮÇ »ñíÉ»í Ů³ 3 nŃŮ³ Ý³. ñáŃŮÁŃŮÝáŃŮ N³ Ů³ ä³ - i 3 èÉ³ ÝáŃŮ ĸ 3 éáŃñ. nabáŮu-ÇÝ Šç³ ñ¹»É, ÷ Bñ»É! ÇŮ³ èi áí: Đ³ Ů»ñÝ ½áŃ. 3 N³ éÁ áŃŮÇ ĸ Ý³ 1³ ÷ ÁáŃŮñ, ÷ ÁáŃŮŌ, ÷ ÁáŃŮÁ, ÷ Á»ÉŌ»ñÁ: Áèi 3 Ů¹ Ů³ 3 nŮ³ i Á ä»i ù ĸ ÉÇÝÇ * ÷ ÇĀ-Á Í³ Ů * ÷ áŃŮÁ-Á:

paŕ - [paŕ-usie, paŕ-g-, paŕ-ari] - N³ Ů. ä³ i Šä³ i, Bñç³ ä³ i, Bñç³ Í³ ŮŮ!, ä³ i -»É Šä³ i »É, Bñç³ ä³ i »É!:

paŕu-sie-Á ŮÇÝä 3 ŮÁŮ èi 3 ó»É ĸ i 3 ñµ»ñ Ů»ÍÝ³ µ³ ÝáŃŮÁŃŮÝ»ñ, 3 Ůèä»è Áèi Ø»ÝBá³ ÝÇÝáí Ç, Í³ èí³ í 3 Ýuáí Ý³ 1³ Ø»ÉÇŮÇBí ÇÉáŃ ŠŃáŮ³ Í³ ä, í »N³ èŮ³ Ýá!, Áèi äÇáí ñáí èí áŃ ŠŃŮáñ, 3 ŮáŃñ!, i 3 è [YKH, ĸç 392]: è³ éí ÇÝÇÝ NÇŮÝí »Éáí N»i 3. 3 ŮáŃŮ Nñ³ i 3 ñ³ í í 3 í Ůí 3 ½Ç »ñíÉ»í 3 ŮÇ 3 nŃŮ³ Ý³. ñáŃŮÁŮ³ Ý í ñ³ 1³ ŮÝ ÝáŃŮÝ³ óÝáŃŮ ĸ 3 éáŃñ Í³ Ý adi limiddi-šu-Ç N»i : 2 éáŃñ»ñÝáŃŮ adi ÝB³ Ý³ ÍáŃŮ ĸ ŠŮÇÝä» i 3 Ů ŠŃ»i Á, ŮÇ³ èÇÝ!, šu-Ý ŠÝñ³, Çñ!: è³ éí ÇÝÇÝ limiddi-ÇÝ Ů»ÍÝ³ µ³ ÝáŃŮ ĸ áñä»è liwitung, limitu, áñÁ ÝB³ Ý³ ÍáŃŮ ĸ ŠBñç³ ä³ i, Bñç³ Í³ ŮŮ!, µ³ ŮŃ á. Çi »è ÇÝááŃ, í »ñÇÝÇè i 3 ÉÇè ĸ Ý³ 1³ ŠÍ³ i 3 ñ»ÉÇáŃŮÁŃŮÝ! Í³ èí³ í 3 »ÉÇ ÇŮ³ èi Á 3 éáŃñ³ Í³ Ý i »èi Á Á³ ñ. Ů³ Ý»Éáí

ŠUČYá' Čñ Ī 3 ĩ 3 ñ»ÉÇáoĀŪ3 YÁ!; Ū3 ĪáYáíÁ Ī 3 ěĪ 3 Í Ç ĩ 3 Ī ĺ í »ñó-
 YáoŪ ě 3 ěí ÇYÇÇ Ā 3 ñ. Ū3 YáoĀŪáoYÁ ĩ 3 ě 3 Ç 3 ĩíáoŪ ĺ ŠÇñ NŪíáoŪ3 Y
 BÝánŇÇí | Ó'Á [í »ě DIB 5, ĺÇ 165]: 2 éáoñ 3 Ī 3 Y liwitung, limitu Ó'Á Čñ
 ŇČŪY 3 Ī 3 Y ČŪ3 ěí áí ŠBñç 3 á 3 ĩ , Bñç 3 Ī 3 Ūú; áá ŪÇ 3 ŪY 3 ŪmáŌçáo-
 ĀŪ3 Ūm Ň3 Ū3 á 3 ĩ 3 ěĚ 3 YáoŪ ĺ Ň3 Ū»ñ»Y á 3 ĩ' μ 3 ěÇY ĩ' adi limiddi-
 šu-Y á»í ù ĺ á 3 ñ½ 3 á»ě Ā 3 ñ. Ū3 Y»É ŠÇñ Bñç 3 á 3 ĩ 3 Ç Ň»í ŪÇ 3 ěÇY |,
 3 ŪĚ' ŪÇ 3 Y. 3 Ū3 ŪY Ň3 ěí 3 Y 3 ěÇ ĺ μ 3 ěÇě Ūáoě í Ī 3 ŪáoĀŪáoY»ñÇ ĪáY-
 í »üěíáoŪ: 2 Ūěá»ě, ŠĪ 3 éáoŌ»ŌÇ 3 ŪěÇYá BÇYáoĀŪáoYÁ pat-usie |
 Ī 3 Ō 3 á 3 ñ 3 ŪÇY 3 ĩí 3 Ň3 ŪíáoĀŪáoYÁ á»í ù ĺ Ň3 ěĪ 3 Y 3 ě ŠĪ 3 éáoŌ»-
 ŌÇ 3 ŪěÇYá BÇYáoĀŪáoYÁ Bñç 3 Ī 3 Ūúáí Ī 3 Ū Bñç 3 á 3 ĩ 3 í 3 Í (á 3 ĩ 3 áí),
 á 3 ñěá 3 á 3 ĩ 3 í 3 Í; ĐYáoŪ, ½ 3 Y 3 ½ 3 Y Ī 3 éáoŪŌY»ñÁ, éáíán 3 μ 3 ñ
 áóY»YáoŪ ĺ ÇY Čñ»Yó Bñç 3 á 3 ñÇěáÁ ĩ' 3 ŪĚ á 3 Bí á 3 YČá ūÁ 3 Y 1 3 Ī
 BÇYáoĀŪáoY»ñ¹⁰⁸.

paṭ-g- ŠBñç 3 á 3 ĩ 3 »É (±) | - Ň3 Ū. á 3 ĩ 3 »É Šá 3 ĩ 3 »É, Bñç 3 á 3 ĩ 3 »É |.

paṭ-ari ŠŪ 3 Ō 3 Ūú | - Ň3 Ū. á 3 ĩ 3 Šá 3 ĩ 3 , á 3 ñÇěá |¹⁰⁹. Áěí 3 Ū»Y 3 Ū-
 YÇ, paṭ-ari á»í ù ĺ Ň3 ěĪ 3 Y 3 ě Ň3 ĩ 3 Ī 3 á»ě, á 3 ñěá 3 á 3 ĩ 3 3 í 3 Y,
 ū 3 Ō 3 Ū, μY 3 Ī 3 í 3 Ūñ Ç Ň3 Ī 3 1 náóĀŪáoY 3 ě 3 Yó á 3 ñěáÇ μY 3 Ī 3 í 3 Ū-
 ñ»ñÇ: ÁYá í »ñ 3 μ»ñáoŪ ĺ -ari í »ñç 3 íáñáoĀŪ3 YÁ, 3 á 3 3 ŪY, Ā»ñ'ě
 Ī 3 ñ»ÉÇ ĺ Ň3 Ū»Ū 3 ĩ 3 »É Ň3 Ū. -3 Ō. Ç Ň»í (í »ě Ň3 Ū. μñě. 3 ōĀ-3 Ō
 Šě»YŪ 3 Ī | ĩ' 3 ŪĚY):

jar-ini [gar-ini] - Ň3 Ū. Ç 3 ěY Š 3 YŌ 3 í , Ī 3 ĩ 3 3 ĪáŪμ |; éáíán 3 μ 3 ñ
 Ī 3 ěĪ 3 Ī 3 Yúáí Ā 3 ñ. Ū3 YíáoŪ ĺ Š 3 Ūnáó (±) |; ĩ 3 YÇ 3 ñŌ 3 Y 3 . náó-
 ĀŪáoY»ñáoŪ í Ī 3 Ūí 3 Ī ĺ Ň»í ĩ' 3 ŪĚ 3 ĩí 3 Ň3 ŪíáoĀŪáoYáoŪ.

1. garini qarbi [agu]nuni [manu] [gunu-ša ha]aubi Š 3 ŪnáóÁ (±) Ā 3 ŪěÇ
 í ñ 3 3 Ūñ 3 óí 3 Í , Ū3 ĩíáoŪ · ñ 3 í »ŌÇ | [YKH 127 III₆₂]:

2 ě 3 Ç 3 ĩíáoŪ Š 3 YŌ 3 í , Ī 3 ĩ 3 3 ĪáŪμ | ČŪ3 ěí Á ŪÇ 3 Y. 3 Ū3 ŪY Ň3 Ū 3 -
 ŇáoYá ĺ í »ñáŇÇŪ 3 ě 3 ĩí 3 Ň3 ŪíáoĀŪ3 YÁ: Đ 3 Ū 3 ěí 3 YÇ ĩ 3 ñ 3 ÍúáoŪ
 Ī 3 Y á 3 Bí á 3 Y 3 Ī 3 Y Yá 3 ĩ 3 3 Īáí ÷áñ 3 í 3 3 ñŇ»ěí 3 Ī 3 Y Ī 3 Ū
 Ň3 ñŪ 3 ñ»óí 3 Í μ 3 ½Ū 3 ĀÇí μY 3 Ī 3 Y 3 YŌ 3 í Y»ñ:

jun- [gun-uše] ŠŪ 3 ĩí , Ū3 ĩí 3 Ī 3 Y | - Ň3 Ū. čáoY-ç < * g^hhon-
 šçYç»É, Īáíán»É, Ū3 ĩí ĩ' 3 ŪĚY |; ŪáoŪ 3 ñŪ 3 ĩ 3 ÇŌ »Y Y 3 ĩ' Ň3 Ū. ÇY»É
 ŠĪ »Ī »É, ½ 3 ĩí »É | , . 3 Y»É ŠĪ »Ī »É | ĩ' 3 ŪĚ Ó' »ñÁ: Āá ÷áo½ 3 í 3 ŪÇ »ñĪ »É»½-
 í Ū 3 3 ñŌ 3 Y 3 . náóĀŪ3 Y Ū»ç gunu-še Ň3 Ū 3 á 3 ĩ 3 3 ěĚ 3 YáoŪ ĺ 3 éáoñ.
 tuquntu-ÇY ŠŪ 3 ĩí , íěÇí | ČŪ3 ěí áí: 2 Ūě YáoŪ 3 ñŪ 3 ĩ 3 áí »Y 3 ĩí 3 -

Ń³ Ůi í áoŮ Ý³ · ŠŮ³ ņi ĆĪ, Ů³ ņi 3 Ī³ ÝĶ ÇŮ³ ěi Ý»ŃÁ: ¶. æ³ ŃáoĪ-
 Ů³ ÝÁ 3 ŮÝ Ń³ Ů»Ů³ í áoŮ ĵ Ń. -> *g^hen, *g^hono ŠŮ³ ņi Ķ 3 ņŮ³ Ķ Ç
 Ń»i [УИЯ, ĶÇ 32], ¶. Ő³ ÷ 3 ÝóŮ³ ÝÁ ŠáoĀĶ ÇŮ³ ěi áí Ń³ Ů. · áoÝ³ ěÇ
 Ń»i (Ī³ · áoŮ ĵ Ń. ->. ÝáoŮÝ 3 ņŮ³ Ķ Ćó) [àòä, ĶÇ 86]: ä³ Ķ »Ń³ ½ŮÇ
 Ń»i Ī³ áí 3 Ī Ń³ Ů»Ń»Ý³ µ³ ě»ŃÇó ß³ Ķ »ŃÁ áoß ßŃç³ ÝÇ ÷ áĒ³ éáó-
 ĀŮáoÝÝ»Ń »Ý · Áěi 3 Ů»Ý³ ŮÝÇ çáoÝ- 3 ņŮ³ Ķ Á, áŃÁ µÝĶĪ ĵ, ŃÝáoŮ
 Ē³ ŮÝáŃ»Ý Ů Ķ 3 · áŃĪ í »Ē ĵ:

sayt- [šat-] - Ń³ Ů. ě³ ŮĀ-³ Ů-»Ē Šě³ Ń»Ē, · 3 ŮĀ»Ē, ß»ŐÇĒ, ŮáěáŃ »ĒĪ:
 éáí áŃ³ µ³ Ń Ķ 3 Ń³ Ī áoě³ Ýúáí Ā³ Ń · Ů³ Ýí áoŮ ĵ ŠµĒÝ»Ē, Ī»ŃóÝ»Ē,
 ĒĒ»ĒĪ: Ķ 3 ÝÇ 3 ŃŐ³ Ý³. ŃáoĀŮáoÝÝ»ŃáoŮ Ī Ī³ Ůí 3 Ī ĵ Ń»i · Ů³ Ē
 3 ņi 3 Ń³ Ůi áoĀŮáoÝÝ»ŃáoŮ.

1. ... šat-uali (^DX-eli) kureli suluštbi - šěáŐ³ ó µĒÝ»ó (^DX-Ç) áí Ů»ŃÁĶ
 [YKH 36₁₄, 156 C₃₇, 158₂₄]:
2. ... URU^m GIBIL-bi X ^{GIS}GIGIR gunuš-ini šat-ubi - Š... Ů³ Ő³ ŮÝ»Ń
 3 ůŃ»óÇ, X Ů³ ņi 3 Ī³ ěŮ»Ń ĒĒ»óÇĶ [YKH 158₁₇]:
3. ... URU^m ištini šat-uli zatubi ^{LU}X Ķ-naue - ŠŮ³ Ő³ ŮÝ»Ń 3 ŮÝi »Ő
 Ķ »ŃóŃĶ, 1³ ŃŐŃÇ... Ķ [YKH 276 o.c. 2]:
4. ... ^{GIS}zari šuhi ištini ter-ubi URU šuhi ištini šat-uli - Š³ Ů. áó
 Ī³ éáóó³ á³ Ķ Ů³ Ý · áŃĪ (±) 3 ŮÝi »Ő 1³ Ń»óÇ, Ů³ Ő³ ŮÇ Ī³ éáóó³ -
 á³ Ķ Ů³ Ý · áŃĪ (±) 3 ŮÝi »Ő µĒÝ»óÇ... Ķ [YKH 281₁₃]:
5. ali ^{LU}UKU^m ^{GIS}šurigini kaini kuluaršibi šat-uni ^{ŠADU}X ^{ŠADU}X - ŠŮáoě
 Ů³ ņĶĶĪ ěŃÇ 3 ěÇ · ÷ 3 Ē³ Ý µĒÝ»óÇÝ X Ē»éÁ, X Ē»éÁĶ [YKH 155
 F₂₇]:

· 3 ěÇ ÇŮ³ ěi Á áŃáĪ áoŮ ĵ ŃÇŮÝĶ »Ēáí ŃÇŮÝ³ Ī³ ÝáoŮ [YKH 36₁₄,
 156 C₃₇, 158₂₄] 3 ŃŐ³ Ý³. ŃáoĀŮáoÝÝ»ŃÇ Ī Ń³, ě³ Ī³ ŮÝ µĒÝ»Ē ÇŮ³ ěi Á
 Ń³ ņŮ³ Ń ĵ Ń³ Ķ Ī³ á»Ē URU Ůuhi iŮtini Ůat-uli · URU^m iŮtini Ůat-uli
 3 ņi 3 Ń³ Ůi áoĀŮáoÝÝ»ŃÇ Ā³ Ń · Ů³ ÝáoĀŮ³ Ý 1»áúáoŮ: Ů³ Ē, Áěi ÝáŃ
 Ķ Ī Ů³ ĒÝ»ŃÇ Ůuhi Ýß³ Ý³ Ī áoŮ ĵ ŠÝáŃĶ · · áá Ā» Šě³ ņŮ, ě³ ņŮ³ Ķ áŃáoŮ,
 µ³ Ń»Ī³ Ń · áoŮ · 3 ŮĒÝĶ [Ķ »Ē KYKH, ĶÇ 465]: · 3 óÇ 3 Ů³ 3 ŮÝŮ³ Ý ĵĒ
 Ń³ Ůá½Çá ĵ · ĒŃĀÇÝ 3 ě³ çÇÝ 1³ ņĶ³. Á Ā³ Ń · Ů³ Ý»Ē ŠŮ³ Ő³ ŮÝ»Ń
 3 ŮÝi »Ő Ķ »ŃŃŃÇ (· Ń³ Ķ »óÇ)Ķ, ÇěĪ »ŃĪ ŃáŃĪ Á ŠŮ³ Ő³ ŮÝ»ŃÇ Ī³ éáóó³ -
 á³ Ķ Ů³ ÝĶ Ķ »Ń³ ÝáŃá · Ů³ Ý · áŃĪ Á 3 ŮÝi »Ő µĒÝ»óÇ (Ī³ Ů Ī³ éáóó³ -
 á³ Ķ áoŮÁ Ý³ Ē³ Ó»ĒÝ»óÇ)Ķ: Ø³ Ý³ Ķ 3 ÝĶ 1»Ā» ÝĶ Ķ 3 Ķ áoÝ»Ý³ Ýú, áŃ
 ŠŮ³ Ő³ ŮÝ»Ń 3 ŮÝi »Ő Ķ »ŃŃŃÇ (· Ń³ Ķ »óÇ)... Ķ Ā³ Ń · Ů³ ÝáoĀŮáoÝÁ Ī³ -
 Ķ 3 ņĶ 3 Ķ ĵ ½áoĪ ßÇÝ³ Ń³ Ń³ Ī³ Ý 3 ŃŐ³ Ý³. ŃáoĀŮáoÝáoŮ¹¹⁰: ØÇÝá1»ě

í »ñáÑÇBÚ³É 1ñí³. Ý»ñÇ Ñ³Ú»Ú³í áoÚÁ^{GIŠ} zari šuhi ištini ter-ubi, ^{GIŠ} zari ištini ter-ubi, URU šuhi ištini ter-ubi ³ñí³ ³Ñ³Ůí áoÁŮáoÝÝ»ñÇ Ñ»í³ á³ñžánaB NáoBáoU ĺ, áñ éáoŮÝ ÍáÝí »üei áoU šat-ubi .. ter-ubi Š1ñ»óÇ! μ^3 é»ñÁ³ñí³ ³Ñ³Ůí áoU »Ý ÝÚ³Ý³í Çá ÇÚ³ei .. Pat- á»í ù ĺ YB³Ý³ÍÇ ŠÑÇÚÝ»óÇ, 1ñ»óÇ .. ³ŮEÝ!; Í³Ú áoŮŮ³ÍÇ Š. ó»óÇ!, Ñ³Ú»-Ú³í »ù Ñ³Ů. β . Ç. ó»É Í³Ú ú³Ů³ú. ó»É³ñí³ ³Ñ³Ůí áoÁŮáoÝÝ»ñÇ Ñ»í³: ¶Ůó»É ÇÚ³ei Á ÚÇ³Ý. ³Ú³ŮÝ Ñ³Ú³ÑáoYá ĺ Ý³ .. ŮŮáoé 1ñí³. Ý»-ñáoU: ²Ůéá»è ŠéáŮ³ó ÁÝÍ³í/. óí»ó (^{1D}X-Ç) áí ù»ñÁ!, ³í»ÉÇ xÇBí ŠéáŮ³éái ÁÝÍ³í/. óí»ó (^{1D}X-Ç) áí ù»ñÁ (ÍñáoÝÍÝ»ñÁ)!, Š... X Ú³ñí³ ³Í³éú»ñ . ó»óÇ (í³á³É»óÇ, Báoé í íÇ)!, Š...÷³ÉÝ»éái ÁÝÍ³Ý/. óí»óÇÝ X É»éÁ, X É»éÁ!; °Á» éáoŮÝ ei áo. ³ μ^3 ÝáoÚÁ xÇBí ĺ, ³á³ Ñ³Ů»ñ»Ý é³ŮÁ- μ^3 Ú³ñÚ³í Á ei³ $\frac{1}{2}$ μ^3 á»è á»í ù ĺ YB³Ý³Í»ñ ŠÁÝÍÝ»É, . ó»É! (±):

ser- 1. - [šer-hini, šer-aše] - Ñ³Ů. è»é. -Ç < * k'ér, Ší áÑŮ, ³ $\frac{1}{2}$, ó»Ů!.

2. - [šere, Per-ť] Ñ³Ů. è»éÝ < * k'ér Š³ÝÉ³éÝ, $\frac{1}{2}$ áoí, á³ñ $\frac{1}{2}$, Ú³úáoñ!, Ý³ .. Š³Ůáoñ, ÉÇei, Ñ³ei ³í áoÝ!; Ø»ÉÇÚÇBíÇÉÇÝ šer- Š³é³ÝÓÇÝ, ³ÝÇ³í! ³ñÚ³í Çó μ^3 É»óÝáoU ĺ^a Perie Š³é³ÝÓÇÝ, ³ÝÇ³í, 1ñ³ÝÇó $\frac{1}{2}$ í! , Per-aŮe ŠáoñÇB!, Per-d-ubi ŠÁ³úóÝ»É, ³é³ÝÓÝ³óÝ»É! .. Per-hini μ^3 é»ñÁ³ í »üei áoU šer-hini-Ý Á³ñ. Ú³Ý»éái ŠÁ³é³Ý. ³Í³Ý! ÇÚ³ei áí¹¹¹: ²í»ÉÇ áoB Ú. Đ³ñáoÁŮáoÝŮ³ÝÁ Per-aŮe-Á Á³ñ. Ú³ÝáoU ĺ Šá³á»ñÁ(±), Ý³ÉÝÇÝ»ñÁ(±)! ÇÚ³ei áí¹¹²: ØÝÝ³ñí»Ýù í»ñáÑÇBÚ³É Ó»ñÁ³é³ÝÓÇÝ-³é³ÝÓÇÝ:

šer-hini - ŠÁ³é³Ý. ³Í³Ý! Í³Ú Š μ^3 ó³éÇÍ(±) .. ³ŮEÝ!; í³ÝÇ ³ñÓ³Ý³. náoÁŮáoÝÝ»ñáoU šeer-hini íÍ³Ůí³Í ĺ Ñ»í³Ů³É³ñí³ ³Ñ³Ůí áoÁŮ³Ý Ú»Ç.

1. nah-a[di ^{LU}AD-sini?] esi LUGÁL-tuhinii šeir-hini - ŠÝei »óÇ Ñ³Ůñ³Í³Ý í »ŮÁ³ñú³Ů³Í³Ý, μ^3 ó³éÇÍ! [HYHK 1₂] Í³Ú ŠÝei »óÇ Ñ³Ůñ³Í³Ý í »ŮÁ³ñú³Ů³Í³Ý Á³é³Ý. ³Í³Ý! [YKH 448₄]:

ÁÝáá»è »ñáoU ĺ íÍ³Ůí³Í³ñí³ ³Ñ³Ůí áoÁŮáoÝÝÇó, šeer-hini-Ç Ñ³Ú³ñ³é³Í»É. »ñ³1³é»ÉÇ ĺ Ší áÑŮ³Í³Ý, ó»Ů³Í³Ý, Á³é³Ý. ³Í³Ý! ÇÚ³ei Á, áñÝ³Ůé Ó»ái Í³áíáoU ĺ Ñ³Ů. è»é Ší áÑŮ, ³ $\frac{1}{2}$, ó»Ů! μ^3 éÇÝ. ³Ů³Ú³éÇÝ í »è Ý³ .. KYKH, ĺÇ 144, 148 ÍÝ. 21:

šer-aše - ŠáõñÇB-Á | (Ø»ÉÇùÇBí ÇÉÇ), Šá³ á»ñ-Á (±), Ý³ ÈÝÇÝ»ñ-Á (±) |
 (Ð³ ñáõÁáõÝÙ³ Ý): ì Í³ Ùí³ Í | Ç Ñ»í ï³É³ ñí³ Ñ³ Ùí³ áõÁáõÝÙ³ Ý Ù»Ç.

1. šer-aše LUGÁL^m-še qapqaašutu ute aišei haialani - ŠáõñÇB/
 Ý³ ÈÝÇ³ ñù³ Ý»ñÁ »ñµ»ù àçÝ Ý Çñ»É, àçÝ · ñ³ í »É | [YKH 372¹⁷,
 373¹⁵]:

² ÍÝÑ³ Ùí³ áñ»Ý ÈáèùÁ ì³ ÝÇ³ ñù³ Ý»ñÇ Ù³ èÇÝ Ç ï³ Ìer-a]e LUGAL^m-
 Ìe... á»í ù Ç Ñ³ èí³ Ý³É Šó»Õ³ ÍÇó / Ý³ ÈÝÙ³ ó³ ñù³ Ý»ñÁ... |, µ³ é³ -
 óÇ Šó»Õ³ ÍÇóÝ»ñÁ / Ý³ ÈÝÇÝ»ñÁ³ ñù³ Ý»ñÁ... |³ ÙÝ ÝáóÝÁ»è È³ -
 á»éáí Ñ³ Ù. è»é Ší áÑÙ, ³½, ó»Õ | µ³ éÇÝ:

šere - Š³ ÝÇ³ í, ³ é³ ÝÓÇÝ | Ñ³ Ù. è»éÝ < * k'ér: ì ññÇÝÈ
 Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ áóÝÇ Ý³ ï³ ÝÉ³ éÝ, ½áõí, á³ ñ½, Ù³ úáõñ | ÇÙ³ èí Á¹¹³:
 ì Í³ Ùí³ Í | Ç Ñ»í ï³É³ ñí³ Ñ³ Ùí³ áõÁáõÝÙ³»ñáóÙ.

1. ali^{LU}A. SI^m-še partu šeri partu iu^{KUR}ebani ašulabi - Š³ ÙÝ, ÇÝá-áñ
 ½áñùÁ ì³ ñ³ í, í³ ñ³ í ³ é³ ÝÓÇÝ... | [YKH 155 A₁₂]:
2. ali^{LU}A. SI^m-še erbitu šeri partu iu KUR-nii ašulabi - Š³ ÙÝ, ÇÝá-áñ
 ½áñùÁ ÈÉ»ó, ³ é³ ÝÓÇÝ í³ ñ³ í... | [YKH 155 C₄₆]:
3. ^{ID}X-še alie šeri `aše^{SAL}lutu^{LU}A. SI^m-ue arubi - Š^{ID}X-Á³ éáóÙ Ç,
 ³ é³ ÝÓÇÝ í³ Õ³ Ù³ ñ¹, ÍÇÝ í í »óÇ ½áñùÇÝ | [YKH 155 F₂₈]:
4. burgalali LUGÁL^m ^{KUR}X zašili ui meri ipari šeirli DUB-te Š | [20n.
 c. 33 o. c. 13]:

šer-t- Š³ é³ ÝÓÝ³ óÝ»É, Á³ úóÝ»É | : ì Í³ Ùí³ Í | Ç Ñ»í ï³É³ ñí³ Ñ³ -
 Ñ³ Ùí³ áõÁáõÝÙ³»ñáóÙ.

1. aluše^DUTU-kaini šeir-duli... - Šáí -áñ³ ñ³ Çó (µ³ é³ óÇ³ ñ³ ïÇÝ
 í »ÕÁ, ÍáÕÙÁ) Á³ úóÝÇ... | [20o. c. 26]:
2. aluše šeir-dulie... - Šáí áñ Á³ úóÝÇ... | :

Ð³ ×³ È³ ÙÝ Ñ³ Ù»Ù³ í áóÙ »Ý Ñ³ Ù. B»ñí »É µ³ ÙÇ Ñ»í ï³ »ÉÝ»éáí
 µ³ éÇè Š³ é³ ÝÓÝ³ óÝ»É | ÇÙ³ èí Çó: ² Ù¹ ¹ »áúáóÙ³ ñù³ í Á á»í ù Ç
 ÉÇÝÇ šer-t-Á, áñÁ áá ÙÇ Í³ á ááóÝÇ šer Š³ é³ ÝÓÝ³ óÝ»É | µ³ éÇ Ñ»í : ° í,
 ÁÝ¹ Ñ³ Ýñ³ á»è, B»ñí »É ÇÙ³ èí Á³ ÙÝú³ Ý Ç Ñ³ ñù³ ñ áç, Ñ³ í Í³ á»è
 ³ é³ ÇÇÝ³ ñí³ Ñ³ Ùí³ áõÁáõÝÙ³ »Ç:

sor-isxi [šur-išhi] Š³ Èáé, ÓÇ³ Ýáó |¹¹⁴ - Ñ³ Ù. èáñ-³ -í³ É³ É Š³ Èá-
 é³ á»í | : Ð. ² ×³ éÙ³ ÝÁ Ñ³ Ù. èáñ³ ñù³ í Á µÈ»óÝáóÙ Ç Çñ³ Ý. stor
 ŠÓÇ | µ³ éÇó, áñÁ á»í ù Ç í³ ñ³ èí áñ, Ñ³ Ù³ ñ»éáí, áñ í -Ý · ñÇáÝ»ñÇ
 ÍáóÙÇó µ³ ó Ç ÁáóÝí »É èÈ³ ÈÙ³ Ùµ: æ³ Ñáóí Ù³ ÝÁ³ ÙÝ í »Õ³ ñáóÙ Ç

Çñ³Ý³í³Ý í³ëí³í»ÉÇ í³·áoÙ áoÝ»óáÓ µ³é»ñÇ ó³ÝíáoÙ¹¹⁵: -isxi Ñ³Ù. -ÇëÉ í»ñçÝ³ í³ÝóÇ Ñ³Ù³ñí »ë³é³ÝÓÇÝ:

sor- [šur-i/a-] §³BÉ³ñÑ, í³ÙëñáoÁúáoÝ; - Ñ³Ù. éáñ-³Ùú §É³ÚÝáo-ÁúáoÝ; í»ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ½íÙ³³ñÓ³Ý³·. ñáoÁúáoÝáoÙ ^{KUR}šur- -Ý Ñ³Ù³-ä³í³éÉ³ÝáoÙ ç³éáon³í³Ý kiššatu-ÇÝ´ §µ³½úáoÁúáoÝ, ³BÉ³ñÑ, í³ÙëñáoÁúáoÝ, íÇ»½»ñú³ÙÉÝ; ÝB³Ý³íáoÁÚ³Ùµ: àñáB³ñÓ³Ý³·. - ñáoÁúáoÝÝ»ñáoÙ ^{KUR}šuraue -ÇÝ ÷áÉ³ñçÝáoÙ ç KUR KUR^m-ue. ³Ö³-÷³ñ³·. ÇñÁ´ §»ñíÇñ »ñíñÝ»ñç; µ³é³óÇ ÝB³Ý³íáoÁÚ³Ùµ¹¹⁶. í»ëÑ»í³Ù³ÉÁ.

1. ... LUGÁL ^{KUR}Bia(i)nauē LUGÁL ^{KUR}šuraue (í³Ù KUR KUR^m-ue) .

.. §³ñú³ í³Ý³ »ñíñç³ñú³³BÉ³ñÑÇ / (»ñíñÝ»ñç »ñíñç) ... í:

2é³ç³ñíí³í Á³ñ·. Ú³ÝáoÁÚ³Ùµ ^{KUR}šur-a-ue µ³é³óÇ à»íù ç í³ñ¹³É ÁÝ¹³ñÓ³í, É³ÚÝ »ñíÇñ, ³ÙëÇÝúÝ´ ³BÉ³ñÑ, í³ÙëñáoÁúáoÝ, ÇÝáà»è áñ à³Ñ³ÝçáoÙ »Ý³éáon³í³Ý Ñ³Ù³ñÁ»úÁ´´ KUR. KUR^m. ³Ö³÷³ñ³·. ÇñÁ:

tel- [tel-] - Ñ³Ù. í»Ö <* sede-lo §½»í »Ö»É, í»Ö³¹ñ»É, Ñ³ëí³í»É´´³ÙÉÝ;: éáíáñ³µ³ñ³ÚÝ Ñ³Ù³ñíáoÙ ç der- (ter-) §¹Ý»É! µ³éÇí³ñ-µ»ñ³íÁ, r/l Ñ»ñÁ³·. ³úáoÁÚ³Ùµ: 2Ùëí »Ö³é³ÝÓÝ³óí³í ç, ù³ÝÇ áñ Ñ³Ý¹ÇáoÙ ç ÚÇ³Ý·. ³Ù³ÚÝ³ÙÉíáÝí »ùëíáoÙ, ´Áëí³Ù¹Ù çÉ à»íù ç Ñ³éí³Ý³É áñà»è³é³ÝÓÇÝ µ³é: í³ÝÇ³ñÓ³Ý³·. ñáoÁúáoÝÝ»ñáoÙ í³Úí³í ç Ñ»í³Ù³É³ñí³Ñ³ÙíáoÁúáoÝÝ»ñáoÙ.

1. aluše tinini tulie masie tini teli-i - Šáí³ÝáoÝÁ ááÝá³óÝÇ Çñ³ÝáoÝÁ¹ÝÇ; [YKH 281₄₀]:

2. ^DHaldiše eue DINGIR^m-aše parie esini tel-ani -šÐ³ÖÁÁ´´³ëíí³íÝ»ñÁ ÚÇÝá´´í»ÖÁ¹Ý»ÝÝñ³Ý; [YKH 382ax₉ / ДВ. 5, 1988, ст. 140 (1₈):

tir- [tir-] §Ñ½áñ, B³í, Ú»í´´³ÙÉÝ; - Ñ³Ù. íÇñ §ÑáúÁ, B³í, ÉÇëí, àÇÝ¹, máfánaíÇÝ, ³Ú»Ý³;: í»ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ½íÙ³³ñÓ³Ý³·. ñáoÁÚ³ÝÚ»ç Ñ³Ù³ä³í³éÉ³ÝáoÙ ç³éáon³. ma`du-ÇÝ §µ³½áoÙ; ÇÚ³ëíáí, Çëí áñáB³ñÓ³Ý³·. ñáoÁúáoÝÝ»ñáoÙ Ñ»ñÁ³·. ³úáoÙ ç DAN. NU-ÇÝ §Ñ½áñ; ÇÚ³ëíáí: ´³éÁ Ú³éÝ³·. »íÝ»ñÇ íáoÚÇó éáíáñ³µ³ñí³ñ-¹³óíáoÙ ç țar Ó´áí, à»íù ç í³ñ¹³É țır í³à»éáí³ÚÝ Ñ³Ù. íÇñµ³éÇ Ñ»í¹¹⁷:

tur- [tur-] Ṣ³Ū. ī ṅ-āñ»É Ši ṅāñ»É, ÍÁÉñi »É ...³ŪÉY; : ī Í³Ūí³ Í ħ
Ñ»i ...³Éí »èuÇ³ ṅi³ Ṣ³Ūi áóÁóáóYÝ»ṅáóŪ.

1. tur-inini ^Dhaldiše ^Dtešebaše ^DUTU-še DINGIR^m-še - ŠÁÁŌ
ááYá³ óY»Y Đ³ŌÁÁ, ^Dtešebaše ^DUTU-še DINGIR^m-še; :

2. aluše...tiulie uli turi - Šái ... Í³èÇ · Ý³ ááYá³ óñáŵ; :

3. »ñµ ·³ Ṣ³ µ³ ṅŌ³ ó³ ...^{KUR}šura-ni-edini tur-ubi X Ū³ ṅi³ Í³èU X
ŌÇ X ½ÇYí áñ ...^{LU}ASi^m-nani-edini turubi ... huš-ubi X Ū³ ṅ¹ X ŌÇ
X áŌÇYŌ^{LU}ur-urd-ani-edini tur-ubi [YKH 155G₂₋₁₂]:

ÆU³èi Á áñáBí áóŪ ħ Í »ÉÇBÇYÇ »ñíÉ»½í Ū³ ṅŌ³Ý³ · ṅáóÁŪ³Ūµ,
áñi »Ō turi-ÇY Ṣ³Ū³ á³í³ èÉ³ÝáóŪ ħ³ éáóñ³ Í³Ý hipi-ÇY ŠÇ³ñ¹Ç;
ÇŪ³èi áí: 2YṢ³èí³Ý³ÉÇ ħ ŪYáóŪ í»ñÇY [YKH 155G] ṅŌ³Ý³ ·
· ṅáóÁŪáóYÁ, áñi »Ō turubi-ÇY, éáí áñ³µ³ñ, Á³ñ · Ū³Ýí áóŪ ħ ŠááYá³ ó-
ñ»óÇ; : 2Ūèá»è, »ñíñÇ (Í³ŪèñáóÁŪ³Ý) Ṣ³Ū³ñ ááYá³ óñÇ X
Ū³ ṅi³ Í³èU X ŌÇ X ½ÇYí áñ ... ½áñuÇ Ṣ³Ū³ñ ááYá³ óñÇ ... Á³ ÷»ŌÇ
(huŪ-ubi) X Ū³ ṅ¹ X ŌÇ X áŌÇYŌ^{LU}ur-urd-ani-Ç (Í³ñµÇY, ½ÇY³ · áñí)
Ṣ³Ū³ñ ááYá³ óñÇ: 2YṢ³èí³Ý³ÉÇ ħ, Á» ÇYááŵ á»i Ū ħ ṅñ³Ý ·³ Ṣ³
µ³ ṅŌñ³Ý³ÉÇè Ū³ ṅi³ Í³èU»ñ, Ū³ñ¹ÇÍ, ŌÇ»ñ, áŌÇYŌ ...³ŪÉ YŪ³Ý³ ·
í Çá µ³Ý»ñ ááYá³ óYÇ »ñíñÇ, ½áñuÇ Í³Ū ½ÇY³ · áñíY»ñÇ Ṣ³Ū³ñ:
Áèi³Ū»Y³ŪYÇ ÈáèuÁ áá Á» ááYá³ óY»éáŵ, ³ŪÉ µ³È»éáŵ Ū³èÇY ħ
tur-ubi-ÇY á»i Ū ħ Ṣ³Ū»Ū³í »É Ṣ³Ū. ÁáŌ-»É ŠÁáŌY»É, Ō · »É ...³ŪÉY; µ³-
éÇ Ṣ³»i : í »è Ý³ ... ÝáóŪY í »ŌáóŪ Ṣ³Ý¹Çááŵ huŪ-ubi µ³éÁ YŪ³Ý³ í Çá
ÇŪ³èi áí: 2Ū¹ 1»áúáŵ ŪŪáéè³ ṅŌ³Ý³ · ṅáóÁŪáóYÝ»ṅáóŪ Ṣ³Ý¹Çááŵ
ŠÇ³ñ¹»É; ÇŪ³èi Á á»i Ū ħ µ³ó³í ṅ»É³ŪÉ Í»ñá Í³Ū ÁY¹áóY»É, áñ
· áñí áóY»YŪ »ñí áóí³ ṅµ»ñ µ³é»ñÇ Ṣ³»i :

tu- **ta-?** [tu- ta-se ?, z-tu] Š³Ý»É, Í³í³ ṅ»É, ī³É; - Ṣ³Ū. ī³É,
ī áóñ, »i <*dŵ,*dŵ,*d Ši³É, 3Ý»É, Ṣ³ñí³Í»É ...³ŪÉY; : 2Ū¹ Ū³èÇY
ī »è Ý³ ... Đ. è³Ý¹Í³ÉÇŪ³Ý, ICU, ħÇ 351: Đ³Ū»ñ»YáóŪ Ū»Í³ á»è ī³-
ñ³Íí³Í³ ṅŪ³í ħ;

tu- Š³Ý»É, Í³í³ ṅ»É; - Ṣ³Ū. ī áó Ši³É, ī áóÇ ...³ŪÉY; : Ø³èY³ ·
· »í Ý»ñÁ Ṣ³Ýŵ³Ūè³ ṅŪ³í Ý »Ý³ è³ÝŌY³ óYáóŪ µ³½Ū³ÁÇÍ µ³Ū»-
ṅáóŪ Ṣ³Ý¹Çááŵ ...³ÉŪY ī³ ṅ³Í áóŪ · ī³Í -t(-d) í»ñÇY³ Í³ÝŵÇ Ū»Ç,
ŪñÇY³ Í aweli-t(d)u-, laqu- t(d)u -, sui- t(d)u - ...³ŪÉY, áñÁ YŪ³Ý ħ Ṣ³Ū»-
ñ»YáóŪ ÝáóŪY ṅŪ³í Çŵ Í³½Ū³í áñí³Í ŠṢáŵá ī³É, Ū³Ý í³É, í»ñÇ
ī³É ...³ŪÉY; Ō»ñÇY: è³Í³ŪY èÉ³É ħ máfáñ -t(d) -áí Ō»ñÁ µÉ»óY»É

tu- (d(u)-) 3 nU3 i Çó. B3 i N3 x3 È -t(d) -Y Í3 ñáõ ç á3 i Í3 Ý»É µ3 -
 é3 nU3 i ÇÝ Í3 U áoÝ»Ý3 É 3 ÒE Í3 . áoU:

ta-De ŞYÍ »ñ (±) | N3 U. i 3 É Şi 3 É, i 3 ÉÇù, i áoñu .. 3 ÒEÝ | : i Í3 Úi 3 Í
 ç Ù»Í 3 Ý. 3 Ú, ÈÇëi i Ý3 ëi 3 Í 3 ñÓ3 Ý3 . ñáoÁUáoÝáoU¹¹⁸: ÆU3 ëi Á
 ánaBí áoU ç fáÍ Èáóé. tase ŞYÍ »ñ, ÁYÍ 3 | µ3 éÇ ÑÇU3 Ý í ñ3 : Á» .. µ3 éÁ
 i »Ò ç . i »É ½áó. 3 Ñ»éÝ»ñÇ µ3 é3 ó3 ÝÍ áoU, 3 ÚYáo3 Ù»Ý3 ÚÝÇi ÈÇëi
 Í3 ëÍ 3 Í »ÉÇ ç 3 ÚÝ ëi áó. 3 µ3 Ý»É ÚÇ3 ÚÝ ½áó. 3 Ñ»éÇ ÑÇU3 Ý í ñ3 (ÈÇÝÇ
 13 Ñ3 Ú»ñ»Ý, Á» ÈáóéÇ»ñ»Ý) 3 é3 Ýó Ñ3 ëÍ 3 Ý3 Éáó 3 ñi 3 Ñ3 Úi áó-
 ÁU3 Ý ÁY1Ñ3 Ýáóñ ÇU3 ëi Á, áñi »Ò 3 ÚÝ í Í3 Úi 3 Í ç :

zə-tu (za-tu)- Ş3 Ý»É, Í3 i 3 ñ»É! - Ñ3 U. ½- i 3 É, i áó, »i Şi 3 É,
 i áóÇ .. 3 ÒEÝ | : Í 3 ½Úi 3 Í ç Ñ3 U. i 3 É, i áoñ, »i µ3 ÚÇó ½- Ý3 È3 -
 Í3 ÝóÇ Ñ3 í »ÉáoUáí :

wəl- [ʼal-d-] ŞÑ3 ÓÁ»É, Ñ3 ÓÁ3 Ñ3 ñ»É .. 3 ÒEÝ | - Ñ3 U. . 3 É-, . É -, . ÇÉ
 <*uəl, *uəl Ş. Éáñ»É, Ñ3 ÓÁ»É, Ñ3 ÓÁ3 Ñ3 ñ»É (Ý3 .. í »xÇ Ú»Ç, Èáéúáí),
 . »ñ3 ½3 Ýó»É .. 3 ÒEÝ | : Áá÷áó½3 í 3 ÚÇ »ñÍÉ»½i Ú3 3 ñÓ3 Ý3 . ñáoÁUáo-
 ÝáoU Ñ3 Ú3 á3 i 3 éÉ3 ÝáoU ç 3 éáóñ3 í 3 Ý alti-Úu-ÇÝ, áñÇ í »ñ3 µ»ñ-
 Ú3 É Ú3 éÝ3 . »i Ý»ñÇ BñÇ3 ÝáoU Í3 i 3 ñ3 Ó3 ÚÝáoÁUáoÝ: Ø»ÉÇúÇBí ÇÉÇÝ
 3 ÚÝ µÉ»óÝáoU ç Úe'u-Çó Ş÷Ýi ñ»É, Ñ3 ÚÁ3 ÚÁ»É .. 3 ÒEÝ | ÇU3 ëi áí¹¹⁹,
 Æ. 3 Ú3 í áÝáí Á' le'u-Çó ŞÑ3 ÓÁ»É, Ñ3 ÓÁ3 Ñ3 ñ»É .. 3 ÒEÝ |¹²⁰, áñÁ ÁY1áó-
 ÝáoU ç Ý3 .. Ú. Ð3 ñáoÁUáoÝU3 ÝÁ¹²¹: 2 Úëi »Ò . »ñ3 á3 i í áóÁUáoÝÁ
 i ñí áoU ç »ñí ñáñ1 í 3 ñí 3 Í ÇÝ Í3 á»Éáí 3 ÚÝ Ñ3 U. . É-»É 3 ñU3 i Ç
 Ñ»i : i 3 ÝÇ 3 ñÓ3 Ý3 . ñáoÁUáoÝÝ»ñáoU í Í3 Úi 3 Í ç Ñ»i .. Ú3 É 3 ñi 3 -
 Ñ3 Úi áóÁUáoÝÝ»ñáoU.

1. (URU / KUR X / LUGÁL URU X) 'al-dubi mešini pei - Ş(X-ú3 Ó3 úÝ»ñÁ /
 »ñí ñÝ»ñÁ / Á3 . 3 í áñÇÝ X-ú3 Ó3 úÇ) »ÝÁ3 ñí»óÇ Ñ3 ñí Ç i 3 í
 (ÈÇÝ»Éáó á3 ÚU3 Ýáí) | [KYKH 47₁₃, 53₁₅, 56₁₆ ...]:
2. URU X andani 'al-dubi - ŞX- ú3 Ó3 úÁ Ñ»i á (±) »ÝÁ3 ñí»óÇ | [KYKH
 174B₂₆, 173 I_{8,11}...]:
3. URU X andani 'ala-duni URU X URU X URU X - ŞX-ú3 Ó3 úÁ Ñ»i á (±)
 »ÝÁ3 ñí»óÇ Ý3 .. X-ú3 Ó3 úÁ, X-ú3 Ó3 úÁ... | [KYKH 77₁₀]:
4. 'X-še LU NA₄[DIB] NA₄pulusini[] 'al-di-tuu[] - Ş'X-Á, Í ÝÇù á3 ÑáÓ
 Ú3 ñ1Á, 3 ñÓ3 Ý3 . ñáoÁUáoÝÝ»ñÁ ÁáÓ Ñ3 ÓÁ3 Ñ3 ñÇ | [KYKH 428₁₂]:
5. ^{1D}Haldi-ERUM-ani 'X 'al-du-ul-uli Ş | [KYKH 520_{nc6}]:

6. 'X^{LU}X 'X^{LU}X bauše wal-duu LUGAL-li... - Š'X-Á Û³ñ¹Á X-Ç, 'X-Á Û³ñ¹Á X-Ç, Ēāēū(Á) wal-duu LUGÁL-li! [ДБ 5 ст. 142 (Ba1) / KYKH 393₄]:

Āá ÷ áó½³ í³ ÛÇ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀŪ³Ý³ ññ³. Á μñí³ í³ āç, ù³ÝÇ³ añ Ñ³Û³ā³í³ ÷ ēĒ³Ý³ í³ »ŌĀ í³Ý³ ēí³ í³ ç, .. Ý³Ē³1³ ēáoĀŪáoÝÁ³ ÝÁÝ-Ā»ēÝ»ÉÇ ç: Đ³Ū»ñ»Ý³ · É»É μ³ éÇ ÑÇÛÝ³ í³ Ý ÇÛ³ ēí³ Ý ç Š · éáñ»É, · ēí á-ñ»É! , Çēí³ ñŪ³ í³ Ç · 3É-í³ ñμ»ñ³ í³ Ç 1»āúáoŪ³ Š í³ é»É, áéáñ»É ..³ ŪÉÝ! : Đ³Ū»ñ»Ý³ μ³ éÇ³ Ū¹ ÇÛ³ ēí³ Á ÑÝ³ ñ³ í³ áñáoĀŪáoÝ ç í³ 3ÉÇ ēí³ Ý³ éáo³ ŪÝ³ ñí³ ñ³ Ūí³ áóĀŪáoÝ»ñÁ, áñí³ »Ō ŠÑ³ ŌĀ»É, Ñ³ ŌĀ³ Ñ³ ñ»É! ÇÛ³ ē-í³ Á³ ŪÝ³ ç É Ñ³ ñŪ³ ñ āç:

wale [ʼare] Š³ Ūμ³ ñ, ā³ Ñ»ēí³ | - Ñ³ Ū. · 3 Ō ÷ *uɪ ŠĀ³ úáoÝ, í³ í³ áóí³ ..³ ŪÉÝ! : í³ ÝÇ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀŪáoÝ»ñáoŪ í³ í³ Ūí³ í³ ç Ñ»í³ ..³ ŪÉ³ ñ-í³ ñ³ Ūí³ áóĀŪáoÝ»ñáoŪ.

1. ini 'ari šuni X kapi ištini - Š³ ŪÝ³ 3 Ūμ³ ñÁ í³ éáoó»ó X í³ āç× í³ ñ³ Ūēí³ »Ō! [YKH 401₃, 402₄ 420₃...]:
2. ini É 'ari šu-ni X kapi ištini - Š³ ŪÝ³ 3 Ūμ³ ñÁ í³ éáoó»ó X í³ āç× í³ ñ³ Ūēí³ »Ō! [YKH 419₇]:
3. e'a inili 'ari-li šu'ali X kapi ištini - Š... ..³ ŪÝ³ 3 Ūμ³ ñÝ»ñÁ í³ éáoó»ó X í³ āç× í³ ñ³ Ūēí³ »Ō! [YKH 458₂]:

2 é³ Ç³ ñí³ í³ áó ēí³ áó · 3 μ³ ÝáoĀŪ³ Ūμ · 3 Ō»-Ý ā»í³ ù ç Ñ³ ēí³ Ý³ É ŠĀ³ Ūēí³ áó, ā³ Ñ»ēí³ |:

por-use [pul-use] Š í³ ÇÛ³. Çñ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀŪáoÝ! - Ñ³ Ū. ÷ áñ»É <*pho-ro Š ÷ áñ³ · ñ»É, ÷ áñ»É! . í³ »ē Ý³ ..³ Đ. ē³ Ý³ 1³ ÉÇŪ³ Ý, ICU, ç Ç 408: í³ ÝÇ³ ñÓ³Ý³. ñáoĀŪáoÝ»ñáoŪ í³ í³ Ūí³ í³ ç Ñ»í³ ..³ ŪÉ³ ñí³ 3 - Ñ³ Ūí³ áóĀŪáoÝ»ñáoŪ.

1. ... ini (^{NA}4)pul-usi(e) ku(i)guni / kuitu(ni) - Š³ ŪÝ³ 3 ñÓ³Ý³. ñáo-ĀŪáoÝÁ í³ Ý · Ý»óñ»ó!»óÇÝ! [YKH...]:
2. aluše ini ^{NA}4pul-usi esini suidulie - Šáí áñ³ ŪÝ³ 3 ñÓ³Ý³. ñáo-ĀŪáoÝÁ í³ »ŌÇó Bñí³ Ç! [YKH 281₂]:
3. aluše ini ^{NA}4pu[-usi]-ni suidulie - Šáí áñ³ ŪÝ³ 3 ñÓ³Ý³. ñáoĀŪáoÝÁ Bñí³ Ç! [YKH 156 AI+AI1₅]:
4. ašhulini e'a ^DHaldina KÁ e'a pulu-sini kai... pulu-sini kai - Šašhulini ..³ Đ³ ŌĀŪ³ Ý 1éÝ»ñáoŪ ..³ ñÓ³Ý³. ñáoĀŪ³ Ý 3 é³ Ç... ..³ ñÓ³Ý³. ñáoĀŪ³ Ý 3 é³ Ç! [YKH 65_{29,36}]:

¶ñ»É ÑÝáóÙ Ýß³Ý³Í»É ĺ¹ ù»ñÍ»É, ÷áñ»É: ÆÙ³ëi Ç Ñ³Ù³ñ Ñ³Ù»-
 Ù³í »ù Ñ³Ù. ÷áñ-³ -- ñáoÁÙáoÝ, íÇÙ-³ -- ÷áñ / íÇÙ-³ -- Çñ (³ñÓ³Ý³. -
 ñáoÁÙáoÝ) Ó»ñÁ: NA₄ pur-use µ³é³ óÇ Í³ ñáo ĺñ Ýß³Ý³Í»É Şù³ñ³ -
 · Çñ, ÷áñ³ · ñí³ Í ù³ñ, í »ë Ý³ ... NA₄ pul-use alzena = ŞíÇÙ³ ÷áñ
 ³ñÓ³Ý³. ñáoÁÙáoÝ! ³ñi ³ Ñ³Ùi áóÁÙáoÝÁ [YKH 301]:

payļšani [paršani] - Ñ³Ù. ÷³Úí³ÓÝ, -³Ý < * ÷³ÙÓí³Ý < * phəlg'-
 niā Ş÷³Úí³Ó! : Ð³ ñáoÁÙáoÝÙ³ÝÁ Ù»íÝáoÙ ĺ áñǎ»ë Ş½áÑ³µ»ñíáÓ
 Í»Ý¹³Ýáo ÇÝā-áñ ÙÇ Ý»ñùÇÝ ùñ· ³Ý! [H. B. Арютнян, НУНК, ĺÇ 32]:
 ÐÝáoÙ ½áÑ³µ»ñíáÓ Í»Ý¹³Ýáo áñáb Ý»ñùÇÝ ùñ· ³ÝÝ»ñ, ³Ù¹ ÁíáoÙ
 ÷³Úí³ÓÁ, [³ÙÝáñ»Ý ù· í³ · áñíí»É ĺ ½³Ý³½³Ý · áóß³íáoÁÙáoÝ»ñÇ
 Ñ³Ù³ñ:

qal- [qar-] - Ñ³Ù. ù³Ó-»É <* kəl Şù³Ó»É, ǎáí»É Ñ³Ý»É .. ³ÙÉÝ! : éá-
 íáñ³µ³ñ Á³ñ· Ù³ÝíáoÙ ĺ ŞÝí³»É, Ñ³ÓÁ»É, »ÝÁ³ñí»É! : í³ÝÇ³ñ-
 Ó³Ý³. ñáoÁÙáoÝ»ñáoÙ íí³Ùí³Í ĺ Ñ»i .. Ù³É µÝáoÙÁÇ ³ñi ³ Ñ³Ùi áó-
 ÁÙáoÝ»ñáoÙ.

1. ^DHaldini uštabe masini ^{GIŠ}šuri kar-uni (... ^{KUR}ebani/ URU /
 LUGÁL/^{LU}A. S^Im) - ŞÐ³ÓÁÁ ³ñß³í»ó Çñ éñáí Ýí³»ó (³ÙéÇÝā)
 »ñíÇñÁ / ù³Ó³úÁ / ³ñù³ÙÇÝ / ½áñùÁ... ! :
2. LUGÁL ^{KUR}uelikuhi kar-ubi ERUM aštubi...- Ş^{KUR}uelikuhi-Ç ³ñù³-
 ÙÇÝ »ÝÁ³ñí»óÇ, ëi ñáoí ¹³ñóñÇ! [YKH 265₃]:

ŞÐ³ÓÁ»É! ÇÙ³ëi Ç Ñ³Ù³ñ Ñ³Ù»Ù³í »ù Ñ³Ù. íÇß³ǎ³ú³Ó (íÇ-
 ß³ǎÝ»ñÇÝ Ñ³ÓÁáÓ) µ³éÇ Ñ»i :

qar-wi [qar-bi] ŞÁ³Ùé, ù³ñ! - Ñ³Ù. ù³ñ, -Ç <*kar Şù³ñ, Á³Ùé! :
 ì »ñÇ³íáñáoÁÙ³Ý Ñ³Ù³ñ Ñ³Ù»Ù³í »ù zil(i)-bi [ceŋ-wi] Şó»Ó, íáñÙ!
 - Ñ³Ù. ó»Ó, Á»ñ·ë Ý³ .. nir-bi [n-ir-wi] ŞÇñ, í³Ñ! - Ñ³Ù. Çñ µ³é»ñÁ¹²²:

s- [eši-¹²³, eša-, šan-¹²⁴, a(i)še, aštani, eštini] Ş³Ùé, ³Ùëi »Ó .. ³ÙÉÝ! -
 Ñ³Ù. è- <*k'ó, *k'e Ş³Ùé, ³Ùëi »Ó .. ³ÙÉÝ! : ²é³ÇÇÝ ¹»ÙùÇ óáóó³Í³Ý
 ¹»ñ³ÝáoÝÁ: ²í³Ý¹³µ³ñ išan-, idan-, inan- ÁÝÁ»ñóíáÓ µ³é»ñÁ ǎ»i ù
 ĺ í³ñ¹³É ³ÝÇ³í · í šan-, i dan-, i nan-, ÝáoÙÝ³ óÝ»fáí í»ñÇÝÝ»ñë
 šan-, dan-, *nan- Ó»ñÇ Ñ»i . í »ë i (Ñ³Ù. Ç) Ý³É¹ñÇÝ í»ñ³µ»ñáÓ
 Í»i Á: ǎóñ³ñi . i[ti-di/ni .. Ñ³Ù. ³ëi Ý µ³éÇ Ñ³Ù»Ù³í Ù³Ý Ñ³Ù³ñ
 í »ë Ý³ .. Ð. é³Ý¹³ÉÇÙ³Ý, ICU, ĺÇ 384:

d- [edi-, eda-, dan-] Ş³Ù¹, ³Ù¹í »Ó .. ³ÙÉÝ! - Ñ³Ù. ¹- <*to, *tu Ş³Ù¹,
 ³Ù¹í »Ó .. ³ÙÉÝ! : óñíñáñ¹ ¹»ÙùÇ óáóó³Í³Ý ¹»ñ³ÝáoÝ:

n- [ini-, ina-, nan-, a(i)ne, andani?, inu-] §³ ÚÝ, ³ ÚÝi »Õ ·· ³ ÚÉÝ! - Ñ³ Ú. Ý- <*no §³ ÚÝ, ³ ÚÝi »Õ ·· ³ ÚÉÝ!; ° ññáñ¹ ¹»ÚuÇ óáóó³ Í³ Ý ¹»ñ³ - ÝáóÝ (andani µ³ éÁ áÚ³ Ýù Á³ ñ. Ú³ ÝáóÚ »Ý §¹³ Bì | ÇÚ³ ëi áí` ÝáóÚ- Ý³ óÝ»Éáí ³ ÚÝ Ñ³ Ú. ³ Ý¹ §¹³ Bì | µ³ éÇ Ñ»i): inu- ÑÇÚuÇó áóÝ»Ýù inuk-, inus- Ó··ñÁ:

ì »ñáÑÇBÚ³ É Ó··ñÁ Ñ³ Ú»ñ»ÝáóÚ Ý»ñí³ Ú³ óí³ Í »Ý` é³, ¹³, Ý³, éá-, ¹á-, Ýá- ³ Úé, ³ Úí, ³ ÚÝ óáóó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáóÝÝ»ñáí, ³ ëi - §³ Úëi »Õ, ³ Úé Á³ Ú³ Ý³ Í |, ³ Ý¹ - §³ ÚÝi »Õ |, ³ Ý¹Ý - §³ ÚÝi »Õ, ÝáóÚÝ i »ÓÁ, ³ ÚÝ Á³ Ú³ Ý³ Í |, ³ Ý¹ Ç - §³ ÚÝi »ÕÇó | ·· ³ ÚÉ i »ÕÇ ·· Á³ Ú³ Ý³ ÍÇ Ú³ Íµ³ ÚÝ»ñáí, ÇÝáá»é Ý³ ·· -é, -¹, -Ý Ñá¹»ñáí:

ëi áñ·· Ý»ñí³ Ú³ óí³ áóÚ »Ý Ñ³ Ú-áóñ³ ñi ³ Í³ Ý Í³ ëí³ Í »ÉÇ ½áó. áñ- ¹áóÚÝ»ñÇ µ³ é³ ó³ Ýí áóÚ µ»ñí³ Í áñáß µ³ é³ ñÚ³ i Ý»ñÇ µ³ ó³ i ñáó- ÁÚáóÝÝ»ñÁ:

dən-aşe [dan-aşe] §ÚáÚ³ Í³ É!¹²⁵ - Ñ³ Ú. *¹Ý-³ Í < dhē-ne + agþ- §¹Ý»É + ³ Í |; ì Í³ Ú³ Í Í Ú»Í ³ Ý. ³ Ú, á»ÓáóÚÝ»ñÇó Ñ³ Úi Ý³ µ»ñí³ Í ÚáÚ³ Í³ ÉÇ Ý»ñ··Ç Ú³ éáóÚ: ÐÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ ³ ÚÝ Í³ ½Ú³ Í Í ç ¹Ý»É µ³ ÚÇó -³ Í Ú³ ëÝÇí áí: ²Ú¹ ¹»áúáóÚ µ³ éÇ áóÓÇÓ ÝB³ Ý³ Í áóÁÚáóÝÁ á»i ù ç ÉÇÝÇ §Ñ»Ý³ Í³ É, ¹ñáó!:

yo [iu, iu-me] §áñ, »ñµ, ÇÝáá»é! Ñ³ Ú. á < *k^u- (ro) §Ñ³ ñó³ Í³ Ý- Ñ³ ñ³ µ»ñ³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáóÝ! . áñÇó áóÝ»Ýù Úá §áóñ, áñi »Õ |, *áó (áó- Í³ Ú, áó-á»i) , á-ñ §áñ, »Á», áí áñ ·· ³ ÚÉÝ! , áó-ñ §áóñ, áñi »Õ | Ý³ ·· §ÇÝááó, ÇÝáá»é! ·· ³ ÚÉ Ó··ñÁ: Í »ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ»½í Ú³ ³ ñÓ³ Ý³ . ñáóÁÚáó- ÝáóÚ iu-Ý Ñ³ Ú³ á³ i ³ éÉ³ ÝáóÚ ç ³ éáóñ³ Í³ Ý ki-ÇÝ` §ÇÝáá»é, »ñµ ·· ³ ÚÉÝ! ÝB³ Ý³ Í áóÁÚ³ Úµ: Ð³ Ú. á ¹»ñ³ ÝáóÝÁ ³ é³ Ýó ñ Ú³ éÝÇÍÇ áóÝÇ ÚÇ³ ÚÝ ³ ÝÓÇ (áí) Í³ Ú i »ÕÇ (Úá) ÇÚ³ ëi : ÐÝ³ ñ³ í áñ ç Ý³ ·· iu-Ç Í³ - áÁ *io §áñ! ÑÝ¹»í ñáá³ Í³ Ý Ñ³ ñ³ µ»ñ³ Í³ Ý ¹»ñ³ Ýí³ Ý Ñ»i , áñÁ Ñ³ Ú»ñ»ÝáóÚ áÇ á³ Ñá³ Ýí »É ÷ áÉ³ ñÇÝí »Éáí Ñ³ ñó³ Í³ Ý áñ¹ ¹»ñ³ - ÝáóÝáí (í »ñÇÇÝé Ñ³ Ú»ñ»ÝáóÚ áÇi Ç i ³ ñ *Úá > *çá)¹²⁶:

n-ir-wi [n-ir-bi] §Çñ, ³ é³ ñí³ , Í³ Ñ! - Ñ³ Ú. Çñ, Ç-³ <* k^u-ro §Çñ, Í³ Ñ! -bi ·· n- Ú³ éÝÇí Ý»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ Ñ³ Ú»Ú³ i »ù qar-bi (qar-wi) - Ñ³ Ú. ù³ ñ, zel-bi (ceł-wi) - Ñ³ Ú. ó»Õ, n-ul- (n-ul-) - Ñ³ Ú. *Ý-áóÕ-, n-a- (n-ay) - Ñ³ Ú. Ý-³ Ú. ·· ³ ÚÉÝ: Í »ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ»½í Ú³ ³ ñÓ³ Ý³ . ñáóÁÚáóÝáóÚ Ñ³ Ú³ - á³ i ³ éÉ³ ÝáóÚ ç ³ éáóñ³ Í³ Ý Bì. BU-ÇÝ, áñÁ Ú³ éÝ³ . »i Ý»ñÁ

Ā³ n̄ · Ū³ YáoŪ »Ý Š³ Y³ éáoÝ(±), i³ í³ ñ(±) | . Ā. Ū³ ÍáYáí Á BI. BU-Y
 Í³ ñ¹áoŪ ĸ KAS. PU Š³ ñ³ ñēi³ áoĀáoY, áoY»óí³ Íú, Çñ³ ŪEY | ÇŪ³ ē-
 í áí: 2Ū³ Ū³ ēÇÝ í »ē Ā. Ū³ ÍáYáí, ДБ. 5, ĸÇ 169-170 :

xu- [hu-] - Ń³ Ū. Ēáo³ Y-»É, Š³ ñ³ ñó³ Í í »É, í ñ³ Y í³ ½»É | : Ø»ÉÇŪÇ-
 BÍ ÇÉÇÝ Ā³ n̄ · Ū³ YáoŪ ĸ Š³ ÷³ ĒóY»É(±), i³ Y»É(±) | , Đ³ ñáoĀáoYŪ³ YÁ³
 ŠÇ³ ñ¹»É(±), ááYá³ óY»É(±) |¹²⁷: i³ Í³ Ūí³ Í ĸ Ń»i³ Ū³ É³ ñi³ Ū³ Ūí³ áo-
 ĀáoYÝ»ñáoŪ.

1. aluše ini DUB-te pitulie aluše hu-li-e... - Šáí áñ³ ŪY · ÇñÁ ÷³ á³ óYÇ,
 áí áñ³ ÷³ ĒóYÇ... | [YKH 20_{n.c.22}]:

2. aluše pahan[i-li ištini šiuiali aluše hu-l]i-ali... - Šáí áñ³
³ Y³ éáoYÝ»ñÇÝ³ Ūēi³ »ŌÇó Ń»é³ óYÇ, áí áñ³ ÷³ ĒóYÇ... |
 [YKH 63₈]:

i³ »ñÇÝ³ 1ñi³ · Á Í³ éí³ Í »ÉÇ ĸ, Ū³ YÇ áñ, hu- μ³ ŪÁ í Y³ éí³ Í ĸ³ ..
 í »ñ³ Í³ Y. YíáoŪ ĸ »YÁ³ 1ñ³ μ³ ñ: ØÇYá¹ »é Š³ ÷³ ĒóY»É(±), i³ Y»É(±) |
 ÇŪ³ ēi³ Á i³ ñí »É ĸ »ÉY»Éáí Ń»Yó³ Ūē³ ñó³ Y³ · ñáoĀáoYÇó: Đ³ Ū³ Ó³ ŪY³
³ é³ Ç³ ñí íáo Ā³ n̄ · Ū³ YáoĀŪ³ Y, ³ é³ ÇÇÝ³ 1ñi³ · Á á»i³ Ū ĸ Í³ ñ¹ Í³ É
 Šáí -áñ³ ŪY · ÇñÁ ÷³ á³ óYÇ, áí áñ³ í ñ³ Y Ń³ ñó³ Í í Ç... | :

karkar-ani [karkar-ani] Š³ ñ³ Ń³ | - Ń³ Ū. Í³ ñí³ é (±) Š³ ÷³ ñ³ ÍáoŪi³ ,
 á³ í | : áñ³ ñi³ Ū³ Y³ ½ñ³ ŃY»ñÁ³ Ūñi³ Ū³ ŪY³ á»ē Çēí³ á»ē
 ŃÇB»óYáoŪ »Ý Ū³ ñ³ Í³ ñí³ é: i³ Í³ Ūí³ Í ĸ ½ñ³ ŃÇ μñáY½» Íá×³ ÍÇ
 í ñ³ · ñí³ Í Ń»i³ Ū³ É³ ñi³ Ū³ Ūí³ áoĀáoYáoŪ.

1. ^DHaldie eurie ini qarqar-ani 'X-še NIG. BA - ŠĐ³ ŌĀÇÝ í ÇñáÇ³ ŪY
 ½ñ³ ŃÁ'X-Á Yí Çñ»ó | [YKH 149a лс₃]:

koš- [kus-] - Ń³ Ū. ÍáBÝ»É, ÍŪBÝ»É ŠÓáY»É, ÁYÍ³ Ū»É | : i³ Í³ Ūí³ Í ĸ
 Ń»i³ Ū³ É³ í »ēŪÇ³ ñi³ Ū³ Ūí³ áoĀáoYÝ»ñáoŪ.

1. ini É... šidištuni e`a ^DHaldinili KÁ-li badusie kuš-uni atqanaduni
^DHaldie EN. ŠŪ - Š³ ŪY í áoYÁ... Í³ éáoó»ó³ Đ³ ŌĀÇ³ 1éY»ñÁ
 í »ñ³ ēŪ³ Yá(±) Í³ éáoó»ó, Yí Çñ³ μ»ñ»ó Đ³ ŌĀÇÝ í ÇñáÇ³ Ūáoñ |
 [YKH 165₆]:

2. ini É susi šidištuni e`a ^DHaldinili ^{GIŠ}KÁ-li badusie ^hazaini KUR-ni
^DIM-ni URU kuš-uni atqanaduni ^DHaldie - Š³ ŪY í áoYÁ susi -Ç
 Í³ éáoó»ó³ Đ³ ŌĀÇ³ 1éY»ñÁ í »ñ³ ēŪ³ Yá(±), ^hazaini »ñí ñÇ IM
³ ēi³ Í á Ū³ Ō³ ŪÁ Í³ éáoó»ó, Yí Çñ³ μ»ñ»ó Đ³ ŌĀÇÝ | [YKH 448₂]:

3. [ ] kuš-ini ^DHaldini-ka ^DArubaini-ka išani šini zadini TAG É... - Š |
 [YKH 448₁₅]:

4. ... ašdulini É siirhanini susina-ka kuš-*ini* aššaštini [ ] - Š! [YKH 448₁₆]:

éaí aň³ μ³ ñ Ā³ ñ. Û³ Ýí áóÙ ĸ ŠÍ³ éáóó»É, BÇÝ»É!, e³ í³ ÛÝ Ç í³ ñμ»ñáóĀóáóÝ í³ éáóóÛ³ Ý ÇÛ³ eí³ ñí³ ñ³ Ûí³ áÓ Ûáóë μ³ é»ñÇ, í³ ñçÇÝè í³ Ûí³ Í³ ĸ ÛÇ³ ÛÝ³ ÛÝáÇèÇ ñí³ ñ³ Ûí³ áóĀóáóÝÝ»ñáóÙ, áñí³ »Ī Éáeí áóÙ ĸ ÛèÇÝá í³ Û³ ÛÝÇÝá BÇÝáóĀóáóÝÁ Ûè í³ Û³ ÛÝ³ 2 eí³ ÍáóÝ Ýí Çñ»Éáó Û³ eÇÝ: í³ ñçÇÝ »ñí³ áó 1^{ñí} 3. Ý»ñÁ á»Ý Ā³ ñ. Û³ Ýí áóÙ, ù³ ÝÇ áñ ñ³ ñÓ³ Ý³. ñáóĀó³ Ý Û³ Ûí³ í³ ÍÁ Û»² ĸ Ñ³ è»É Ñ³ í³ í³ Í³ μ³ ñ: ÁÝ¹ Ñ³ Ýáóñ Û³ éÛ³ Û³ μ³ ñÓ³ Ý³. ñáóĀó³ Ý Û³ Ûí³ Ñ³ í³ í³ ÍáóÙ Éáeí áóÙ ĸ eí³ í³ ÍÝ»ñÇÝ í³ ñí³ áó Ýí Çñ³ í³ í³ áóĀóáóÝÝ»ñç ḥáÑ³ μ³»ñáóĀóáóÝÝ»ñç Û³ eÇÝ:

ulx- [ulh-] ŠÑáè»É(±), Ā³ ÷ í³ »É(±)¹²⁸ - Ñ³ Û. áóĪÉ- ŠÑ»Ī»Ī»É!; Ø»ÉÇ- ùÇBí ÇÉÇÝ Ā³ ñ. Û³ ÝáóÙ ĸ ŠÑñ³ Û³ Û»É(±), Í³ ñ. ñ³ 1^ñ»É(±); í³ Ûí³ Í³ ĸ Ñ»í³ ḥ³ é³ ñí³ ñ³ Ûí³ áóĀóáóÝÝ»ñáóÙ.

1. ali A^[m] [^l]alainii URU Tušpainei[e] [ter]agi ulhu-*lini* - Š![[] KYKH 391₃₁]:

2. ištedi ulhu-di ^{URU}X qapqarulini - Š... Ûèi³ »Ī, ulhu-di X-ù³ Ī³ ùÁ ĀáĪ Ýí³ ×í Ç(±); [KYKH 242 BI 25, 244₂₂]:

ŠD»Ī»Ī»É! Ā³ ñ. Û³ ÝáóĀóáóÝÁ í³ eí³ Í³ »ÉÇ ĸ Áí áóÙ »ñí³ ñáñ¹ 1^{ñí} 3. áóÙ: ØÇ. áóó» ÉáèùÁ ù³ Ī³ ùÁ Bñç³ á³ í³ áÓ í³ Û³ Úáóí³ ùÁ ÷ í³ áÓ (qap-qarulini – Ñ³ Û. Í³ ÷-»É Š ÷ í³ »É ḥ³ é³ ÛÉÝ!) çñ»ñÇ Û³ eÇÝ ĸ:

mari [mari] Š³ ½Ýí³ í³ áÑÛÇÍ, ÇBÉ³ Ý³ - Ñ³ Û. Û³ ñ Ší³ »ñ! (±): éaí a- ñ³ μ³ ñ Ñ³ Û»Û³ í³ í³ áóÙ ĸ Éáóé. marianne-Ç ŠÍ³ éáó í³ ñ! ḥ³ Ñ³ Û³ è³ - Í³ Ý mariya-Ç Šμ³ ñÓñ³ eí³ Ç×³ Ý í³ Çí Óáè! μ³ é»ñÇ Ñ»í³ : Áí³ ñ ĸ è»É ñ³ Úáú Ñ³ Û»ñ»ÝÇ Û³ ñ μ³ éÁ Ší³ »ñ! ÇÛ³ eí³ áí í³ á áóÝÇ Ûè mari-Ç Ñ»í³ , Ā³ ÛÝ áóB Bñç³ ÝÇ³ éáñ³ í³ Ý ÷ áÉ³ éáóĀóáóÝ ĸ, ÇÝáá»è áñ éaí aň³ μ³ ñ Ñ³ Û³ ñí áóÙ ĸ¹²⁹:

muši [muši] Š×BÚ³ ñÇí, Ñ³ í³ í³ ñÇÙ! - Ñ³ Û. Ñ-Úáóí < *mōd? ŠÑÚáóí , · Çí áóÝ, Éí³ ÇÛ³ óáĪ: Āá ÷ áó½³ í³ ÛÇ »ñí³ É»² Û³ ñÓ³ Ý³ - ñáóĀóáóÝáóÙ Ñ³ Û³ á³ í³ ñ³ èÉ³ ÝáóÙ ĸ éáóñ. kienu (< kēnu) –ÇÝ Š×BÚ³ ñÇí, Ñ³ í³ í³ ñÇÙ ḥ³ ÛÉÝ! ÇÛ³ eí³ áí: °Ā» ×ÇBí ĸ éáóÝÝ ḥáó- · áñ³ áóÚÁ, ñ³ á³ Ûèi³ »Ī Úáóí³ μ³ éÁ Ñ³ Ýí³ »è ĸ. éÇè Çñ Úáóé» Úáóí³ ñμ³ ñ³ Íáí³⁰: í³ Ûí³ Í³ ĸ Ñ»í³ ḥ³ é³ ñí³ ñ³ Ûí³ áóĀóáóÝÝ»ñáóÙ.

1. 'X-ni ^DHaldie[i] [^{LU}ER]UM ^{LU}sie muṣi ^{LU}UKU^m-ue - Ṣ'X-Á¹ Đ³ ŌĀÇ
Í³ é³ Ý, Nái Çí Á ×BŪ³ nÇí, ĀáŌái áoñ¹Çí | [YKH 264₂₅]:

2. ^DHaldie[i] ^{LU}buran[i]? [^{LU}s]ie muṣi ^{LU}UKU^m - ṢĐ³ ŌĀÇ Í³ é³ Ý,
Nái Çí Á ×BŪ³ nÇí, ĀáŌái áoñ¹Çí | [YKH 276_{o. c. 32}]

pe- [pei-] Ṣi³ Í | - N³Ū. N»-Ý/ó ṢN»Ý»É, ÍÇó, ÷É. Ý³ ..³ á³ í »Ý,
³ á³ èi³ Ý³ Í³ ..³ ŌÉÝ; Ì Í³ Ūí³ Í³ ĸ N»i³ ..³ Ū³ É í »èuÇ³ n³ N³ Ūi áo-
ĀŪáoÝÝ»ñáoŪ.

1. `aldubi (^{URU/ KUR} X / LUGÁL X) meṣini pei - »ÝĀ³ ñĪ »óÇ(±) (X-»ñĪ Ç-
ñĀ/ ū³ Ō³ úĀ/ Ā³.³ í áñÇÝ) N³ ñĪ Ç í³ ÍÉÇÝ»Éáo á³ ŪŪ³ Ýái (±) |:

2. turinini ^Dhaldiše ^DIM-še ^DUTU-še DINGIR^m-še (mani armuzi . . .)
^DUTU-ni pei-ni - ṢĀáo ááÝá³ óÝ»Ý Đ³ ŌĀĀ...³ èi³ í³ ÍÝ»ñĀ Çñ»Ý,
³ nŪ³ í Ý»ñÇÝ...³ ñ³ Ç í³ Í (Çó) |:

ÇÝáá»è Ý³ ..³ N»i³ ..³ Ū³ É í³ N³ Ūi áoĀŪ³ Ý Ū»Ç.

3. inukani esinini ANŠU. KUR. RA arṣibini tini ¹Menua pei aištibi 22
1KUŠ - Ṣ³ ŪÝ í »ŌÇó³ ñĪ Çí Ç³ ÝáoÝái ÓÇÝ, ØÇÝáo³ ŪÇ í³ Í,
ó³ í³ Í »ó 22 1KUŠ | [YKH 110₅]:

2 ñ¹Ūáú± N»- ÝB³ Ý³ Í »É ĸ Ṣi³ Í (±) |, Ā±» pe- μ³ éÁ á»i³ ū ĸ
Ā³ ñ. Ū³ Ý»É³ ŪÉ Í »ñá:

šešt-ini [sest-ini] - N³Ū. B»Bí ṢB»Bí³ ÍÇ, èñÁÝÁ³ ó, áoĀ. ÝáoĀŪ³ Ūμ |:
í³ Í³ Ūí³ Í³ ĸ N»i³ ..³ Ū³ É í³ N³ Ūi áoĀŪáoÝÝ»ñáoŪ.

4. ikukani MU/šale šešt-ini uštadi - ṢÝáoŪÝ í³ ñÇ »ññáñ¹³ Ý. ³ Ū (±)
³ ñB³ í »óÇ | [YKH 155 A₂₂, D₁₇, E₂₀, F₂₁]:

5. ikukani MU/šale šešt-ini ^{LU}A. SI^m/ ^{LU}huradineli^m uelidubi / keidanuli
- ṢÝáoŪÝ í³ ñÇ »ññáñ¹³ Ý. ³ Ū (±) ½áñ Ū³ í³ ū»óÇ/áoŌ³ ñĪ »-
óÇ... | [YKH 127 VI, 128 A₄₇, 155 B₂₇]:

éái ááñ³ μ³ ñ í ñíáoŪ ĸ Ṣ»ññáñ¹ ³ Ý. ³ Ū (±) | ÇŪ³ èi³ Á¹³¹, áñĀ
ánábíáoŪ ĸ [YKH 155A] ³ ñŌ³ Ý³. ñáoĀŪ³ Ūμ, áñi »Ō Ý³ É³ á»è
ÉáéíáoŪ ĸ »ñĪñáñ¹ ³ Ý. ³ Ū (ikukani MU/šale darani) ³ ñB³ í »Éáo Ū³ -
èÇÝ: é³ í³ ŪÝ N³ çáñ¹ [YKH 155B, D, E, F] ³ ñŌ³ Ý³. ñáoĀŪáoÝÝ»ñáoŪ,
áñi »Ō ÝáoŪÝá»è³ éÍ³ ĸ ikukani MU/šale [e]t-tini ³ ñi³ ³ N³ Ūi áo-
ĀŪáoÝÁ, »ñĪñáñ¹ ³ Ý. ³ Ū ³ ñB³ í »Éáo Ū³ èÇÝ áá ŪÇ NÇB³ í³ ÍáoŪ áí³ :
Àèi³ Ū¹ Ū í »ñÇÇÝÇè ṢB»Bí³ ÍÇ, èñÁÝÁ³ ó; ÇŪ³ èi³ Á B³ í³ Í »ÉÇ
N³ í³ Ý³ Í³ Ý³ ĸ: Đ³ Í³ é³ Í³ 1 »áúáoŪ èi³ óíáoŪ ĸ, áñ ³ ñŪ³ Ý
³ ÝÁÝ¹ N³ í »ññáñ¹ ³ Ý. ³ Ū ĸ ³ ñB³ íáoŪ: ĐÝ³ ñ³ í áñ ĸ Ý³ ..³ [e]t-tini-Ç
N³ Ū»Ū³ íáoŪ N³ Ū. è³ èi³, è³ èi³ ÇÍ Ṣ½áñ»Ō, ÉÇèi³, áoĀ. ÇÝ ..³ ŪÉÝ |

μ³ εÇ Ñ»i : ÆÝā í »ñ³ μ»ñáoÙ ¿ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÚáoÝÝ»ñáoÙ
 Ā í ³ Í ³ ÝÝ»ñÇ ³ éí ³ ÚáoÄÚ³ ÝÁ, ³ ä³, ó³ í áú, èí áóÙ. í Í ³ ÚáoÄÚáoÝÝ»ñ
 ³ Úí ³ Ú³ εÇÝ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÚáoÝÝ»ñáoÙ áí ³ Ý: Ä»ñ·è í ³ ñ»éÇ ¿
 ³ é³ ÝÓÝ³ óÝ»É atibi šμúáóñ, í ³ è Ñ³ ½³ ñ; · šusi-ni šÚ»í | μ³ é»ñÁ¹³².
 í »ñÇÝé ÑÚÙí . Ñ³ Ú. éáéí šÚÇ³ ÚÝ, éáí | μ³ εÇ Ñ»i :

suli- [šuli-] - Ñ³ Ú. éáoÖ šéáoÖ, è³ í ³ í | : í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÚáoÝ-
 Ý»ñáoÙ í Í ³ Úí ³ Í ¿ Ñ»i ··Ú³ É³ ñí ³ Ñ³ Úí áóÄÚáoÝÝ»ñáoÙ.

1. ^{KUR}X hubii qjurani šulie manu ui giei ištini manuri - š ^{KUR}X -Ç
 Náí í Ç NáÖÁ ³ ÝÚß³ í ¿ñ ááÇÝā ³ ÚÝí »Ö áí ³ ñ | [YKH 281₇]:
2. ... e`a [KUR]KUR^m-še guni šuli manu... š | [YKH 268₈]:
3. ... e`a inusi [š]uini-i esi guni quuldi[ni] [š]u]li manu... š |
 [YKH 268₁₅]:

Ø»ÉÇÚÇßí ÇÉÇÝ í ³ èí ³ Í ³ Ýúáí ¿ Ä³ ñ. Ú³ ÝáoÙ š³ Ýçñ¹Ç(±) | -Ý
 ÑÇÚÝí »Éáí 3-ñ¹ ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóÄÚ³ Ý í ñ³, áñí »Ö, è³ í ³ ÚÝ, Úuli μ³ éÁ
 í Ý³ éí ³ í ¿ ·· í »ñ³ í ³ Ý. Ýí áóÙ ¿ »ÝÄ³ ¹ñ³ μ³ ñ: Ú. Ð³ ñáoÄÚáoÝÚ³ ÝÁ
 Ä³ ñ. Ú³ ÝáoÙ ¿ šÉúÚ³ É(±) | , š³ ÝÚß³ í (±) | · Ñ³ Ú³ ñ»éáí širab-ae ·· quuldini
 μ³ é»ñÇ NáÚ³ ÝÇß¹³³.

ı ÄÖ²ı² ¶ĐáoÄÚáoÙ

áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ èí áó. ³ μ³ Ýí ³ Í μ³ é³ ä³ ß³ ñÇ ·· Ñ³ Ú³ ä³ í ³ è-
 É³ Ý Ñ³ Ú»ñ»Ý ½áo. áñ¹áoÚÝ»ñÇ (³ é³ Ýó Ñ³ í áóí ³ ÝáoÝÝ»ñáoÙ ä³ Ñ-
 ä³ Ýí ³ Í, ÇÝāä»è Ý³ ·· í ³ èí ³ Í »ÉÇ Ñ³ Ú³ ñí áÖ μ³ é»ñÇ) ³ Ú ÷ á ÷ áóÚÁ,
 áñí »Ö ³ é³ ÝÓÇÝ Ýßí ³ Í »Ý »ñíÉ»½ í Ú³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÚáoÝÝ»ñái í ³ Ú
 Ñ³ Ú³ ä³ í ³ èÉ³ Ý . ³ Ö³ ÷ ³ ñ³ . ñ»ñÇ ÚÇçáoái èí áó. ³ μ³ Ýí ³ Í
 μ³ é»ñÁ (½áo. áñ¹Ú³ Ý »Ö³ Ý³ í áí ×ß. ñí í ³ Í μ³ é»ñ), Ý»ñí ³ Ú³ óÝáoÙ
 ¿ Ñ»i ··Ú³ É³ ä³ í ³ »ñÁ.

ëi áò. ³ µ³ Ý. ù³ Ý »Ó³ Ý³ ÍÁ	ëi áò. ³ µ³ Ýi ³ Í µ³ é»ñÇ ÁÝ¹Ñ³ Ýáòñ ĀÇi Á	Ð³ Ù»ñ»Ý ½áò. ³ Ñ»éÝ»ñ				´³ é»ñ, áñáÝó Ñ³ Ù³ ñ³ é³. Ç³ ñi í »É ÷ Ýañ ÇÙ³ ëi ´³ Ù. µáðÇáòĀÙ³ Ùµ i³ Ù Ù³ é³ Ùµ
		ÁÝ¹³ Ù»ÝÁ	µÝÇi	÷ áĒ. ³ éÙ³ É	³ ÝÑ³ Ùi í³. áòÙáí	
ÁÝ¹Ñ³ Ýáòñ	230-250	145 (58-63%)	91 (63%)	15	39	32
½áò. áñ¹Ù³ Ý	62-65	43 (66-69%)	29 (67%)	6-7	12-14	1-2

ÁÝ¹Ñ³ Ýáòñ ³ éÙ³ Ùµ µ³ é³ ó³ Ýi Á á³ ñáóÝ³ ÍáóÙ ÷ Úáí 145 µ³ é, áñÁ i³ ½ÚáóÙ ÷ áòñ³ ñi »ñ»ÝÇ ëi áò. ³ µ³ Ýi ³ Í µ³ é³ á³ ß³ ñÇ (230-250 µ³ é) 58-63%-Á: áòñ³ ñi »ñ»ÝÇ µ³ é³ á³ ß³ ñáóÙ ³ éi³ ´´ ½áò. . áñ¹Ù³ Ý »Ó³ Ý³ Íáí ëi áò. ³ µ³ Ýi ³ Í 62-65 µ³ é»ñÇó Ñ³ Ù»ñ»Ý ½áò. . Ñ»éÝ»ñ áóÝ»Ý 43-Á (66-69%): ²Ù¹ ÷³ ëi Á í i³ ÚáóÙ ÷, áñ áòñ³ ñi i³ i³ Ý µ³ é»ñÇ ÇÙ³ ëi Ý»ñÇ Ñ»i³ . ³ ×ß. ñi Ù³ ÝÁ ½áò. ³ Ñ»é Ñ³ Ù»ñ»Ý ½áò. ³ Ñ»é µ³ é»ñÇ ĀÇi Á áòñ³ ñi ³ i³ Ý µ³ é³ á³ ß³ ñáóÙ i³ ñáó ÷ ³ í »É³ Ý³ É¹³⁴: Ùßi ³ Í 145 ½áò. ³ Ñ»éÝ»ñÇó µÝÇi »Ý 91-Á, Úáí 63%, áñÁ µ³ i³ i³ Ý µ³ ñóñ ĀÇi ÷, ÷ áĒ³ éÙ³ É »Ý 15-Á Úáí 10 %, 27 %-Á i³ ½ÚáóÙ »Ý ³ ÝÑ³ Ùi í³ . Ù³ Ý µ³ é»ñ: i »ñáÑÇßÙ³ É 145 µ³ é»ñÇó 32-Ç Ñ³ Ù³ ñ éáóÝ ³ ßĒ³ i áóĀÚáóÝáóÙ, ³ ÙµáðÇáòĀÙ³ Ùµ i³ Ù Ù³ é³ Ùµ, ³ é³ ç³ ñi í ³ Í »Ý Ýañ ÇÙ³ ëi Ý»ñ¹³⁵: ÷ ñ³ Ýù ÑÇÙÝ³ i³ ÝáóÙ, µ³ ó³ éáó-ĀÙ³ Ùµ Ù»i »ñi áóèÇ, ááóÝ»Ý Çñ»Ýó ½áò. ³ Ñ»éÝ»ñÁ »ñi É»½i Ù³ ³ ñÓ³ -Ý³ . ñáóĀÚáóÝÝ»ñáóÙ, i³ Ù ßáóÙ»ñ³ i³ Ý/ ³ i³ i³ 13 i³ Ý . ³ Ó³ ÷³ ñ³ . . ñ»ñÇ i »ëuáí: ÁÝ¹ áñáóÙ, ³ Ù¹ 32 µ³ é»ñÇ Ù»Í Ù³ éÇ Ñ³ Ù³ ñ Ý³ Ē. ÍÇÝ Ù»ÍÝ³ µ³ ÝáóĀÚáóÝÝ»ñÁ Úáí ³ í áñ »Ý ´´ ß³ i Ñ³ ×³ Ē Ù³ éÝ³ . »i -Ý»ñÁ ÝáóÙ »Ý áñáß³ iÇ i³ éi³ í³ Ýuáí, Çëi ß³ i µ³ é»ñÇ ÇÙ³ ëi Ý»ñÇ í »ñ³ µ»ñÓ³ É, Ýñ³ Ýó ÙÇç´´ ³ éi³ ÷ ³ ÝÑ³ Ù³ Ó³ ÙÝáóĀÚáóÝ:

āā μÝÇİ ½āō. ³Ñ»é μ³ é»ñÇ B³ ñúáōÙ ³ éİ³ »Ý İ ³ ñμ»ñ É»½áōÝ»ñÇō
İ³ İ ³ ñİ³ İ Ñ»İ ³ Ò³ É ÷ áĒ³ éáōĀōáōÝÝ»ñĀ.

ĐáōÙ»ñ³ İ³ Ý ÷ áĒ³ éáōĀōáōÝÝ»ñ: ² éİ³ ĸ Ò»İ μ³ é`

1. ā³ İ Šā³ İ, Bñç³ İ³ Òù; - bad Šā³ İ, ³ Òñáōİ, ³ İİ³ 1.
puṭu(m) Šē³ ÑŪ³ Ý, Bñç³ Ý; :

Æñ³ Ý³ İ³ Ý ÷ áĒ³ éáōĀōáōÝÝ»ñ: ² éİ³ ĸ ŪāĀ μ³ é`

1. ³ İ³ Ý Š³ İ³ Ý, μÝÇ İ³ İ³ Ūñ; - Çñ³ Ý. āvān ŠμÝ³ İ³ İ »ŌÇİ; :
İ »ñÇÝĒ İ³ éİ³ İ »ÉÇ ĸ, ù³ ÝÇ āñ éáİ āñ³ μ³ ñ Ñ»İ ³ ½áİ áŌ-
Ý»ñĀ é»ā³. Çñ ebani-Ā İ³ ááōŪ »Ý Ñ³ Ū. ³ BĒ³ ñÑ³. ñ³ İ³ Ý
³ ÝáōÝÝ»ñÇ İ »ñçáōŪ Ñ³ Ý¹ÇāáŌ -»ō³ Ý Ò³ éÝÇİÇ Ñ»İ . ³ Ū¹
Ū³ éÇÝ İ »Ē İ Ý. 17.

2. Ñ³ Ý-1»ñŌ Š... , ā³ İ ñ³ éİ áōĀōáōÝ, ³ ñ¹, éā³ éİ - Çñ³ Ý.
handarj Š½- »ēİ , Ñ³ Ý¹»ñŌ³ Ýù, İ³ á»Éİ; .

3. áōĀ- ÇÝ ŠáōĀ, áōĀ- ÇÝ; - Çñ³ Ý. ōž ŠáōĀ, áōĀ- ÇÝ; .

4. ¹³ é Š¹³ é, İ³ ñ. , ÉáōŪμ ³ ŪÉÝ; - Çñ³ Ý. das Šμ³ ĀÇÝ, ¹³ é,
İ³ ñ. ; : ¹³ İ³ İ³ Ý İ³ éİ³ İ »ÉÇ ĸ, ù³ ÝÇ āñ Ñ³ Ū»ñ»ÝáōŪ
¹³ é-Ç İ áŌùÇÝ áōÝ»Ýù ³ é³ İ »É ÑÝ³. áōŪÝ ¹³ ñĒ Ō`Ā (³ ŪÝ
ā³ Ñā³ Ýİ »É ĸ Ý³ ³ Ý»ñİ³ ŪÇĒ Éāē³ İŌ³ İ³ Ý É»½İ áōŪ): İ ³ -
ÝÇ ³ ñŌ³ Ý³. ñāōĀōáōÝÝ»ñāōŪ ³ éİ³ ĸ Ñ»Ýō ³ ŪĒ darŪu- Ō`Ā.

5. İ³ áÇ× Šù³ BÇ ŪÇ³ İ āñ; - Çñ³ Ý. kaptč Šù³ BÇ ŪÇ³ İ āñ; .

6. Ū³ Ý Šù³ BÇ ŪÇ³ İ āñ; - Çñ³ Ý. *man? Šù³ BÇ ŪÇ³ İ āñ; . »Ý-
Ā³ ¹ñİ áōŪ ĸ é»Ū³ İ³ Ý İ³ . áōŪ.

7. Ý³ Ē- Š³ é³ Ç, Ý³ ĒİÇÝ ³ ŪÉÝ; - Çñ³ Ý. naxv Š³ é³ ÇÇÝ; :

Ē»Ā³ İ³ Ý ÷ áĒ³ éáōĀōáōÝÝ»ñ: ² éİ³ ĸ »ñİ áō μ³ é`

1. Ñ-³ İ -³ Ý-»É ŠÑ³ İ »É, İ İ ñ»É ³ ŪÉÝ; - Ē»Ā. hattāi ŠÑ³ İ »É,
İ İ ñ»É, İ³ İ »É; .

2. İ áß»É ŠŌáÝ»É, ÁÝİ³ É»É; - Ē»Ā. kuššan Šéá×Çİ, İ³ ñŌ³ İ ñāō-
ĀōáōÝ, · ÇÝ; :

Đ³ Ū³ é³ İ³ Ý ÷ áĒ³ éáōĀōáōÝÝ»ñ: ² éİ³ ĸ Ū»İ` İ³ éİ³ İ »ÉÇ
μ³ é`

1. Ū³ ñ Šİ »ñ(±) - Ñ³ Ū³ é. mariya ŠÇBĒ³ Ý, İ Çñ³ İ³ É ³ ŪÉÝ; ,
²×³ éŪ³ ÝĀ Ñ³ Ū. μ³ éĀ Ñ³ Ū³ ñāōŪ ĸ ³ éāñ³ İ³ Ý ÷ áĒ³ éáō-
ĀōáōÝ;

² éáōñ³ İ³ Ý ÷ áĒ³ éáōĀōáōÝÝ»ñ: ² éİ³ ĸ »ñİ áō μ³ é`

1. ĪāĀō ŠĪāĀō, YB³Y³ ù³ ñ, ĩ³ x³ ñ | - ³ĪĪ³¹. kudurru
Şē³ ÑŪ³ Y³ ù³ ñ, è³ ÑŪ³ Y(±) |¹³⁶.

2. è³ Y ŠĪ³ Āē³ | - ³ĪĪ³¹. šannu(m) Ş³ Ū³ Y |:

2 ēāñ³ Ī³ Y ÷ áĒ³ éáoĀŪáoYŸñ: 2 ēĪ³ ĭ »ñĪáo µ³ é

1. µáoñ· Y Şµáoñ·, ³BĪ³ ñ³ Ī | - ³éāñ. burgā Ş³ BĪ³ ñ³ Ī |.

2. ā³ Ēñĭ ŠĪ³ ĩ³ ñ | - ³éāñ. baqrā ? Ş³ ñç³ é, ĪáĪ |¹³⁷:

ĀYā ĩ »ñ³ µ»ñáoŪ ĭ ĒáoéÇ³ Ī³ Y ÷ áĒ³ éáoĀŪáoYŸñÇY Ī³ Ū ½áo· ³ -
Ñ»é Ō»ñÇY, ³ā³ ³Ū¹ Ñ³ ñóĀ ³ŪēĪ »Ō āÇ ūYŸ³ ñĪáoŪ¹³⁸:

Ī³ YÇ ³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŪáoYŸñáoŪ ĩĪ³ ŪĪ³ Ī »Y ŪÇ ù³ YÇ ĩ³ èYŪ³ Ī,
³ é³ ŪĀŪ äēĪ áó· ³ µ³ YĪ³ Ī µ³ é»ñ: ñ³ YóÇŌ B³ ĩ »ñĀ áóYŸY Ñ³ Ū»ñ»Y
½áo· ³ Ñ»éY»ñ, áñáYŪ áā ŪÇ³ ŪY Ñ³ ñŪ³ ñ »Y Ō»áĪ, ³ŪĒ· ÇŪ³ ēĪ áĪ
Ñ³ Ū³ ÑáoYā »Y Ñ³ Ū³ ā³ ĩ³ èĒ³ Y ĪáYĪ »ŪēĪ ÇY: è³ Ī³ ŪY ĩ³ Ñ³ YŪ
Ī »Ō āY· Ī »Ē ½áo· áñ¹ áóŪY»ñÇ ÑÇBŪ³ É µ³ é³ ó³ YĪ áóŪ:

2 é³ YŌÇY Ñ»Ī³ ūññáoĀŪáoY ĭ Y»ñĪ³ Ū³ óYáoŪ ÑY¹ »Īáā³ Ī³ Y
³ ŪY µ³ é³ ñŪ³ ĩ Y»ñÇ ÑY³ ñ³ ĩ áñ³ ñĪ³ ³ óáéáoŪĀ ĩ³ YÇ ³ ñŌ³ Y³· ñáo-
ĀŪáoYŸñáoŪ, áñáYŪ ½³ Y³ ½³ Y ā³ ĩ³ x³ éY»ñáĪ ā»Y ā³ Ñā³ YĪ »Ē
Ñ³ Ū»ñ»YáoŪ¹³⁹: āñā»ē ÑY³ ñ³ ĩ áñ ūñÇY³ Ī, µ»ñ»YŪ áóñ³ ñĪ. uedi-ani
ŞĪ³ Y³ ŪŪ, ĪÇYĪ Ñ. -». <*ued- ŞĪ áóY ĩ³ Y»Ē, ³ŪáoēY³ Y³ ÉĪ, ÑÇY ÑY¹.
vadhū ŞÑ³ ñē, »ñÇĪ³ è³ ñ¹ ĪÇYĪ µ³ é»ñĀ¹⁴⁰:

ĀēĪ³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŪáoYŸñáoŪ ĩĪ³ ŪĪ³ Ī ÇŪ³ ēĪ ³ ŪÇY ĒŪµ»ñÇ,
½áo· ³ Ñ»é µ³ é»ñĀ Y»ñĪ³ Ū³ óYáoŪ »Y Ñ»Ī³ Ū³ é ā³ ĩ Ī»ñĀ.

1. ŪÇ½ÇĪ³ Ī³ Y³ BĒ³ ññ

arĵena- Ş³ ñŌ³ Y, Ā³ ŪéĪ, qar- ŞŪ³ ñĪ, arg-ani- Şē³ ÑŪ³ YĪ, ap-
Ş³ ÷Ī, babani - ŞµáóñĪ, şue-ŞĪáĪĪ, howi- ŞÑáĪÇĪ, ¹³ BĪĪ, jarin-
Ş³ YŌ³ ĪĪ:

2. Ø³ ñ¹ĪáoĀŪáoY. è»é, ÁYĪ³ YÇŪ

ar- Ş³ ŪñĪ, armo-Ş½³ ñŪĪ, darsu-ani- ŞŪ³ ñ¹Ī³ Yó ĒáoŪµĪ:

3. Ī»Y¹³ YÇY»ñ

ulŧu-ŞáoŌĪĪ, pax-in- ŞĪ³ ĩ³ ñ, »ñÇYÇĪ:

4. Ø³ ñŪYÇ Ū³ è»ñ, Ū³ ñŪY³ Ī³ Y. áñĪ áŌáoĀŪáoYŸñ

payŧani- Ş³ ŪĪ³ ŌĪ, kur- ŞĪñáoYĪĪ, áĪ ūĪ, soĪ-ust-ŞéáŌ³ ÉĪ:

5. Ī»ñ³ Īáoñ, ĀŪā»éÇŪ, ³Ū³ Y»Ō»Y

sani- ŞĪ³ Āē³ Ī:

6. $\text{ }^1\text{Y}^3\text{I}^3\text{n}^3\text{Y}, \text{I}^3\text{N}^3\text{n}^3\text{e}\check{\text{C}}, \text{i} \text{ }^{\text{a}}\text{d}\text{Y}$
 dən-aşe- ŞUáU³ I³É!(±):
7. $\text{ }^{\text{o}}\text{n}^3\text{I}^3\text{n}^3 \cdot \text{ }^{\text{a}}\text{n}^3\text{I}^3\text{á}\text{á}\text{Á}\text{á}\text{á}\text{Y}, \text{ }^{\text{m}}\text{á}\text{é}\text{ }^3\text{I}^3\text{Y}\text{á}\text{á}\text{Á}\text{á}\text{á}\text{Y}$
 xor-isx- Şçñ³ I³½³Y!, pił- Şçñ³Yóu!, şar-ŞÍ³é, ³U- Ç!, ort -
 ŞÉ³ÓáÓÇ áñÁ!, toli- ŞÉ³ÓáÓÇ I³½!, kord- ŞĒáă³Y!, şeraw-ae-
 Ş³Yçñ¹Ç (Náó)!:
8. $\text{ }^{\text{U}}\text{Ç}\text{Y}\text{Ç}^3\text{I}^3\text{Y} \text{ }^{\text{i}}\text{ }^3\text{n}\text{m}\text{ñ} \cdot \text{ }^{\text{a}}\text{n}^3\text{I}^3\text{á}\text{á}\text{Á}\text{á}\text{á}\text{Y}\text{Y}\text{ñ}, \text{ }^3\text{é}\text{ }^3\text{Y}\text{Ó}\text{Ç}\text{Y} \text{ }^3\text{n}\text{ñ}\text{ñ}\text{e}\text{i} \text{Y}\text{ñ} \cdot \text{ }^3\text{n}^3\text{I}^3\text{ñ}\text{ñ}\text{e}\text{i} \text{Y}\text{ñ}, \text{ }^1\text{n}^3\text{Y}\text{ó} \text{ }^3\text{é}\text{Y}\text{á}\text{I} \text{á}\text{Ó} \text{Y}\text{U}\text{á}\text{á}\text{Á}\text{ñ}$
 arn- Ş³Y»É, ³n³n»É!, awel- ŞN³ó»É!É!, z-ał- Ş½³i »É!, tu-ŞN³n»É,
 ½³n³i»É!, xarxar- ŞÉ³nÉ³n»É, ú³Y¹»É!, kotoł-aní ŚÍáÁáÓ, i³-
 x³n³!, šuřog- Śăá!»É, µ³Á³Y»É!, ur-isx- Ś½»Yù, Çñ!, ur-isx-us-
 Ś¹³nµYáó, ½ÇY³Yáó!, ur-ord- ŞU»i³Ó³·áñI, ¹³nµÇY!, pał-us-
 ŚBñç³ă³nÇăá!, sor-isx- Ś³Ēáé!, tur- Śi năñ»É!, cel- Śx»Óù»É,
 ă³i é»É!, wał- ŚĀ³üei áó!, ^{NA4}por-us- ŚÍÇU³÷áñ ³nÓ³Y³-
 ·ñáóÁááY!, pił-Şç³n¹»É, ÷Bñ»É!:
9. $\text{ }^{\text{P}}\text{ }^3\text{n}\text{Á}\text{á}\text{ó}\text{U}, \text{i} \text{ }^{\text{ñ}}\text{ }^{\text{ó}}\text{ }^3\text{á}\text{É}\text{á}\text{á}\text{Á}\text{á}\text{á}\text{Y}, \text{ }^{\text{á}}\text{É}\text{ }^3\text{ }^1\text{n}\text{á}\text{ó}\text{U}$
 as- ŚN³eY»É, N³eóY»É!, z-as- ŚN³eóY»É!, eł- ŚÉÇY»É, ·i Yí»É!, keiř-
 an- ŚÍ»Yi năY³óY»É, Uç i »Ó N³I³ú»É!, kor- Ś÷³EY»É, Íáñ»É!,
 hos- ŚNăé»É, Ā³÷»É!, nax- Ś³é³ç³Y³É, Úái »Y³É!, ost- ŚÓ³i -
 Í»É, ³nB³I»É, N³nÓ³I»É!, uł-(ust)- ŚáóŃ`áñ»É, ³é³çYáñ¹»É!, n-
 uł-(ust)- Ś³é³çYáñ¹»É, I³n»É!, pał-g- ŚBñç³ă³i »É!, peł- ŚN»i
 »i!, saył- Ś·óÉ, ÁYÍY»É!, wəl- Ś·făñ»É!, par- ŚN»é³óY»É!:
10. $\text{ }^{\text{à}}\text{ó}\text{Y}\text{ }^{\text{ó}}\text{I}^3\text{U}, \text{è}\text{ }^{\text{á}}\text{ }^3\text{I}^3\text{Y}\text{á}\text{á}\text{Á}\text{á}\text{á}\text{Y} \cdot \text{ }^3\text{é}\text{ }^{\text{i}}\text{ }^{\text{a}}\text{ó}\text{ñ}$
 ar- Ś³eY»É, i³É!, tu- Ś³Y»É, i³É!, zə-tu-Ş³Y»É, i³É!, erşi-
 Ś³é³YÓY³óY»É, µ³ó ÁáÓY»É!, laqu- ŚĀ³úóY»É!, kap- ŚÍ³÷»É,
 I³É³Y»É!, kapi- ŚÍ³ăÇx (ă³÷)!, mana- ŞU³Y(ă³÷)!:
11. $\text{ }^{\text{I}}\text{ }^3\text{n}^3\text{I}^3\text{I}^3\text{Y} \text{ }^{\text{N}}\text{ }^3\text{n}^3\text{ }^{\text{m}}\text{ñ}\text{á}\text{á}\text{Á}\text{á}\text{á}\text{Y}\text{Y}\text{ñ} \cdot \text{i} \text{ }^{\text{ñ}}\text{ }^{\text{á}}\text{ }^3\text{ }^{\text{ó}}$
 ar-n-ui- ŚN³n»É, Uç³Y³É!, der/dən- Ś¹Y»É, ¹Çñ!, ełp-Ş³Ó÷áóó³-
 Y»É, Ā³I³n¹Á·ó»É!, ejo- Ś³ç!, toł- ŚĀáÓY»É!, ka- ŚÍ³É, ÉÇY»É!,
 kołuni- ŚÍáÓY, ÍáÓUA!, mən- ŞU³Y³É, ÉÇY»É!, ei-Ş»U, ç!, up-ard-
 ŚNáóă i³É, I³n·³n»É, ă³n³i³n»É!, ł-up-ard- ŚĀáóUÉ i³É,
 ăă³n³i³n»É!, uż-gini- ŚáóĀ·ÇY, N½áñ!, ser- Ś³Yç³i, ½áoi!,
 sor- ŚÉ³ÓY, ÁY¹³nÓ³I!, łeł-Ş½»i »Ó»É!, łi-ae- ŞU»Í!, łir-ŞU»Í,
 N½áñ, B³i!, łuł- ŚÍ³Uñ, »ñ!, barju/i- Śµ³nÓñ!:

12. **Ø³ Ý³ Ĩ · ĀÇĭ, Ā³ Ū³ Ý³ Ĩ**
mes- ŠÜ³ è, µ³ ĀÇÝĭ, dar-ani- Š¹³ éÝ³ Ē, ĨñĭÇÝĭ:
13. **¼· ³ ŌŪáoŪù, ½· ³ Ū³ Ĩ³ Ý ĀÝĭ ³ ĒáoŪÝ»ñ**
aw- Šó³ Ýĭ³ Ý³ Ēĭ, nay- ŠÝ³ Ū»Ē, Ñ»ĭ ·»Ēĭ, et- Šĭĭáĭ áñ³ Ĭ, »Ō»éÝĭ,
šešt- Šß»ßĭ ³ ĨÇ (±), èñÁÝĀ³ ó(±)ĭ, oljo- ŠáoÇ, ³ éáoÇĭ, arni- Š³ é-
Ý³ Ĩ³ Ý, ³ ñÇĭ:
14. **Øĭ ³ ĬáoáoŪáoŪ, ŪÇĭ ù**
has- ŠĀŪméÝ»Ē, Ēè»Ēĭ:
15. **Ō³ ŪÝ³ Ĩ³ Ý ³ ñĭ ³ Ñ³ Ūĭ áoŪáoŪ, Ēáoèù, · Çñ**
ba- ŠĒáoèù, µ³ Ýĭ, ti(u)- Š³ è»Ē, Ēáoè»Ēĭ, ĵayni- ŠŌ³ ŪÝ, Ēáoèùĭ:
16. **ĭ³ ñ³ Ĭ³ Ū³ ŪÇÝ Ñ³ è³ ñ³ Ĩ³ Ĩ³ Ý · Ū³ Ō³ Ū³ Ĩ³ Ý µ³ Ā³ ÝáoŪ-
Ý»ñ**
ewan- Š³ ĭ³ Ý, »ñĭñ³ Ū³ èĭ, paŧ-aŧ- Šµ»ñ¹³ Ū³ Ō³ ùĭ, ser- Šè»é,
ĭ áŪŪĭ, ceŧ- Šó»Ōĭ:
17. **è³ ½Ū³ Ĩ³ Ý · áñĬ**
aŧ/t-Šáoĭ »Ē, Ñ³ ĭ »Ē (»ñĭÇñĀ)ĭ, haŧ-ŠÑ³ ĭ »Ē (»ñĭÇñĀ)ĭ, burg-
Šµáoñ·, ³ ßĭ ³ ñ³ Ĩĭ, teq- Šĭĭ ³ á³ Ē»Ē, ĭ ñáñ»Ē (ĀßÝ³ ŪáoŪ)ĭ, xaŧaŧ-
ŠĒ³ Ō³ Ōĭ, mæk- Šßáñĭ »Ē (ĭ »· Ā, Ý»ĭ Ā)ĭ, jun- ŠŪ³ ñĭ ,
Ū³ ñĭ ³ Ĩ³ Ýĭ, sur- Šèáoñĭ, qaŧ- ŠÑ³ ŌĀ»Ē, ááÝá³ óÝ»Ēĭ:
18. **Ūñ»Ūù, ĬñáÝ · Ý³ Ē³ á³ ß³ ñŪáoŪù**
ard- Šĭ³ ñ·, Ĩ³ ÝáÝĭ, anyard- Š³ Ý³ ñ¹³ ñ, ³ ÝÇñ³ Ĭĭ, derŧ-
Šá³ ĭ ñ³ èĭ áoŪáoŪ, aŧqana- ŠĀÝĭ³, ÝĭÇñ»Ēĭ, aweĭŧ- Š³ èĭĭ -ĭ,
karmexi- ŠĀÝĭ³, á³ ĭ ³ ñ³ · ĭ, koš- ŠŌáÝ»Ē, ĀÝĭ³ Ū»Ēĭ, n-ewš-
ŠŪánĀ»Ē, ½áŪ³ µ»ñ»Ēĭ, -diw- Š³ èĭ ĭ³ Ĭĭ:
19. **»ñ³ Ýĭ³ Ý³ Ĩ³ Ý · èá³ è³ ñĭ áo µ³ é»ñ áo Ū³ èÝÇĭÝ»ñ**
in-Š³ ŪÝĭ, aine- Š³ ŪÝ Ū»ĬĀĭ, na- Š³ ŪÝĭ, es- Š³ Ūèĭ, aise- Š³ Ūè Ū»-
ĬĀĭ, sa-Š³ Ūèĭ, ešĭin- Š³ Ūèĭ »Ōĭ, ašĭani- Š³ Ūè ĬáoŪĀĭ, ed- Š³ Ūĭĭ,
da- Š³ Ūĭĭ, andani- Š³ Ūĭ ĬáoŪĀĭ, ayl- Š³ ŪĒĭ, an- Š³ Ý-ĭ, ewe- Šĭĭ,
ies- Š»èĭ, ĭ/y- ŠÇ (Ý³ Ē¹Çñ)ĭ, z/ĵ- Š½- / Ō-(Ý³ Ē¹Çñ)ĭ, mi- ŠŪÇĭ, oi-
Šááĭ, ni-ŠÝÇ-(Ý³ Ē³ Ĭ³ Ýó)ĭ, or- Šánĭ, ŧ- ŠĀĒĭĭ ³ Ĩ³ Ý Ū³ èÝÇĭĭ,
par- Š³ é, ŪÇÝáĭĭ:

àðàƆ ø° ð²î ²ü²î ²ü ð²ð°ð

Ü²É²î ²ÜðÜ°ð

Ø³ ëÝ³. »î Ý»ñÁ ì ³ÝÇ ³ ñÓ³Ý³. ñáoÁÜáoÝÝ»ñáoÜ éái áñ³ µ³ ñ
 Ý³ É³ Í³ ÝóÝ»ñ á»Ý³ é³ ÝÓÝ³ óÝáoÜ¹: é³ Ì³ ÜÝ Ü»Ýü Ì³ ñáo »Ýü Ýß»É
 ³ éÝí ³ ½Ý ÜÇ ü³ ÝÇ Ý³ É³ Í³ ÝóÝ»ñ, áñáÝü ½áo. ³ Ñ»éÝ»ñ áoÝ»Ý Ñ³ Ü»-
 ñ»ÝáoÜ:

- **z(a)**- Ñ³Ü. ½-, Ó- < *ghō, Ñ³Ý¹ÇááoÜ ç Ñ»î Ì³É µ³ é»ñáoÜ.
 zə-ʈu- Ş³Ý»É, Ì³î ³ ñ»É, Ì³É, ëî »ÓÍ»É! - ʈu- Ş³Ý»É, Ì³î ³ ñ»É,
 Ì³É!.
 z-aʈ- Ş½³î »É, ³ é³ ÝÓÝ³ óÝ»É! - aʈ- ŞÑ³î »É, Ìî ñ»É! Ñ³Ü. ½³î »É².
 z-aŋg- Şëá³Ý»É, ááÝá³ óÝ»É, Íáí áñ»É! - aŋg- Ş- ñ³í »É, Ýáo³ »»É,
 ááÝá³ óÝ»É!.
 z-as- ŞÑ³ éÝ»É, Ñ³ éóÝ»É Ì³ ÜÉÝ! - as- ŞÑ³ éÝ»É, Ñ³ éóÝ»É Ì³ ÜÉÝ!;
- **h**- Ñ³Ü. Ñ-, Ñ³Ý¹ÇááoÜ ç Ñ»î Ì³É µ³ é»ñáoÜ
 h-aʈ- ŞÑ³î »É, Ìî ñ»É! - aʈ- ŞÑ³î »É, Ìî ñ»É! Ñ³Ü. Ñ-³î -³Ý»É.
 h-as- ŞÇÜ³Ý³É, Éè»É, Ì»Ó»Ì³Ý³É! - as- ŞÑ³ é³Ý»É, ÇÜ³Ý³É! Ñ³Ü.
 Ñ-³ é-³Ý»É:
- **i**- Ñ³Ü. Ü/Ç < *en, Ñ³Ý¹ÇááoÜ ç Ñ»î Ì³É µ³ é»ñáoÜ.
 (an)-i-ardu- ŞÜ»Ó³ íáñ, ³Ý³ ñ¹³ ñ! - ardu- Ş³ ñ¹, Ì³ÝáÝ Ì³ ÜÉÝ!
 Ñ³Ü. ŞÜ-³ ñ¹-(³ ñ) !.
 Ì³ Ñ³Ü. ÇÝ³ É¹ÇñÁ: Ì³ÝÇ ³ ñÓ³Ý³. ñáoÁÜáoÝÝ»ñáoÜ ³ éÝí ³ ½Á ÜÇ
 ü³ÝÇ ³Ý. ³Ü í Ì³Üí ³ Í ç Ì-Ç Ì »èùáí: î »è Ñ³Ü³ á³ Ì³ éÉ³Ý
 Ì»î Á:
- **n**- Ñ³Ü. Ý(Ç)³- < *ni, Ñ³Ý¹ÇááoÜ ç Ñ»î Ì³É µ³ é»ñáoÜ.
 n-ul- ŞáoÖáñ¹»É, ³ é³ çÝáñ¹»É, í³ ñ»É! - ul- ŞáoÖ»É, ·Ý³É!;
 n-ul-ust- Ş³ é³ çÝáñ¹»É, Ì³ é³ í³ ñ»É, Ñáí í»É! - ul-ust-ŞáoÖáñ¹»É,

³ é³ çÝáñ¹»É! :

n-ew- SÚáñÁ»É, ÑúBáí »É! - *ew- SÑáBáí »É, Ú³ ñÚÇÝÁ Íí áñ
Íí áñ ³Ý»É! Ñ³Ú. ³öB-»É:

n-ir-wi SÇñ, Í³Ñ, ³ é³ ñÍ³ | - *ir-wi SÇñ! Ñ³Ú. Çñ (±):

- **an-** Ñ³Ú. ³Ý- < *ŋ, Ñ³Ý¹ÇááóÚ ç Ñ»í Ú³É µ³ éáóÚ.
an-iard- SÚ»Ö³ íáñ, ³Ý³ñ¹³ñ | - iard- SÍ³ñ. , ³ñ¹³ñ, .. ³ÚÉÝ!
Ñ³Ú. ³ÝÖ³ñ¹³ñ:
- **t-** Ñ³Ú. í -⁴ S³Ý-, áá-, á- | < *dus, Ñ³Ý¹ÇááóÚ ç Ñ»í Ú³É µ³ éáóÚ.
t-up-ard- S(±) | - up-ard- SÑñ³Ú³Ú»É(±), Í³ñ. ³ñ»É(±), ëí Çá»É(±) | :
- **par** - Ñ³Ú. ³ é SÚÇÝá .. | < *pors, Ý³É¹Çñ, áñÁ Ñ³Ú»ñ»ÝáóÚ Ñ³Ý¹»é
ç . ³ÉÇë Ý³ .. áñá»ë Ý³É³ Í³Ýó: í ³ÝÇ ³ñÓ³Ý³. ñáóÁáóÝÝ»-
ñáóÚ í Í³Úí ³ Í ç ÚÇ³ÚÝ pare SÚÇÝá .. | ³ é³ÝÓÇÝ µ³ éÇ (Ý³É¹ÇñÇ)
í »èuáí :

í °ðæ² | ²ÚðÚ°ð

- **-isxi** - Ñ³Ú. -ÇëÉ⁵: Ð³Ý¹ÇááóÚ ç Ñ»í Ú³É µ³ é»ñáóÚ.
sor-isxi S³Éáé! - Ñ³Ú. éáñ-³-Í³É S³Éáé³ á»í | , xor-isxi SÇñ³ -
í ³½³Ý(±) | - Ñ³Ú. Éáñ SÉáñ, ÷áé! , ur-isxi S½»Ýú, Ú»í ³Ú³ Çñ | -
Ñ³Ú. áóéÝ SÍé³Ý, Úáóñ×! (ÑÚÚí . LUur-urd- SÚ»í ³Ö³. áñÍ , ¹³ñ-
µÇÝ! , ur-isx-use S½ÇÝ³Ýáó, ¹³ñµÝáó, Ú»í ³Ö³ÚB³ ÍÚ³Ý ³ñÑ»é-
í ³Ýáó!):
- **-urd** - Ñ³Ú. -áñ¹ / -áóñ¹⁶: Ð³Ý¹ÇááóÚ ç Ñ»í Ú³É µ³ é»ñáóÚ.
LUur-urd- SÚ»í ³Ö³. áñÍ , ¹³ñµÇÝ! ÑÚÚí . ur-isxi- S½»Ýú, Ú»í ³Ö-
Ú³ Çñ | - Ñ³Ú. áóéÝ SÍé³Ý, Úáóñ×! , LUGar-urd- SÇÝá-áñ Ú³ éÝ³. Ç-
í áóÁáóÝ! , LUpur-ar-urd- SÇÝá-áñ Ú³ éÝ³. Çí áóÁáóÝ! :
- **ew-ti** - Ñ³Ú. - áÚÁ < *»öÁ < *ew-ti: Ð³Ý¹ÇááóÚ ç Ñ»í Ú³É µ³ é»-
ñáóÚ. ost-ewti S³ñB³ Í³Ýú, Ñ³ñÓ³ ÍáóÚ! , ost- S³ñB³ Í»É,
Ñ³ñÓ³ Íí»É, ¹áóñë . ³É! - Ñ³Ú. áëí -ÝáóÉ SÓ³ í Í»É, ÁéÝ»É,
Í³ í ³É í »É! , áëí -áÚÁ SÓ³ í Í, ÁéÇáú! , mer-ewti S(±) | - mer- S(±) | :
- **i-wi/e-wi** - Ñ³Ú. -Çö, -»ð, -³ö, -áó, -áí < *-bhi (. áñÍ Ç³ Í³Ý Ñáíáí Ç
³ñí ³Ñ³Úí Çá): Ð³Ú»ñ»ÝáóÚ Ñ³Ý¹»é ç . ³ÉÇë Ý³ .. Ú³ Íµ³Ú³ Í³Ý
ÇÚ³ ëí áí . í »è ùñÇÝ³ Í³ñ¹-³ñ-»ð, ³ÚÝáóÑ»í -»ð, ëí áú- Çö, éñ-

Çò, Ñ³ ½-Çò, í³ Ò-Çí ... ³ ÜÉÝ: Ð³ Ý¹Çááò ÿ Ñ»í ... ³ ÜÉ Ý³ é»ñáòÜ` al-e-wi, sol-ust-i-wi, kor-ows-i-wi í³ Ü koro-ars-i-wi⁷: ÐÝ³ ñ³ í añ ÿ Ý³ ... nax-i-wi, hes-an-i-wi §(±) | ... ³ ÜÉÝ:

í³ ÝÇ³ ñÓ³ Ý³. ñáòÄáòáóÝ»ñáòÜ Ñ³ Ý¹Çááò µ³ Ü³ í³ ÝóÝ»ñÁ í³ -ñ»ÉÇ ÿ µ³ Á³ Ý»É Ñ»í ... ³ ÜÉ Éáñé ÑÇÜÝ³ í³ Ý ÉÜµ»ñÇ.

- lu/o-, -la-, -li-**: ÿ ñí áóÜ ÿ ÑÇÜü³ í³ ½Ü í³ Ü Ý³ Éáñ¹áÖ³ í³ ÝóÇó »ÍáÖ u/o-, a-, i- Ó³ ÜÝ³ í añÝ»ñÇó Ñ»í á: í »ë, úñÇÝ³ Í` par-ul-uwi (paru-lu-wi), n-ewš-i-ŭ-li-ie (n-ewši-ŭ-li-e), as-ul-awi (asu-la-wi), asul-ani (asu-la-ni) ... ³ ÜÉÝ: é»á³ · Çñ I-Ý ÜÇ ÍáÖÜÇó Ñ³ Ü³ á³ í³ ë-É³ ÝáòÜ ÿ Ñ³ Ü»ñ»Ý ñ-ÇÝ, Úáòé ÍáÖÜÇó É-ÇÝ ... Ò-ÇÝ: ²Ü¹ á³ í³ ×³ -éáí í »ñáÑÇÜ³ É³ í³ ÝóÝ»ñÁ í³ ñáÖ »Ý Ñ³ Ü³ á³ í³ ëÉ³ Ý»É ÇÝá-á»è Ñ³ Ü»ñ»Ý ñ-áí, ³ ÜÝá»è ÿ É-áí ... Ò-áí Ó»ñÇÝ: Ð³ Ü»ñ»ÝáòÜ áóÝ»Ýü ñ-áí` -³ ñ-, -Çñ-, -áòñ-, -áñ- ³ í³ ÝóÝ»ñ, áñáÝü á³ Ñá³ Ý-í »É »Ý ³ é³ ÝÓÇÝ µ³ Ü»ñáòÜ (Ü»Í-³ ñ-»É, · É-áñ-»É, Ü³ ñ¹-³ ñ-»É ... ³ ÜÉÝ), ³ á³ éÝÇ »Ö³ Ý³ ÍáòÜ` áñá»è »ñí ñáñ¹ Ó` (-áòñ-áòÜ): ÄÝá-á»è Ý³ ... É-áí ... Ò-áí Ñ»í ... ³ ÜÉ É³ í³ ÝóÝ»ñÁ` -³ É, »É, -ÇÉ, -áöÉ, -áÖ ... ³ ÜÉÝ, áñáÝü Ñ³ Ü»ñ»ÝáòÜ ÑÇÜÝ³ í³ ÝáòÜ í³ í³ ñ»É »Ý · áñí áóÝ³ -Í³ Ýó ÉÇÝ»Éáöó ... Ñ³ Ý¹»è »Ý · ³ ÉÇè á»áú è»éÇ µ³ Ü»ñÇ (Ñ³ ñ»-É, ³ éÝáò-É, ëí ³ Ý³ -É, · á-É ... ³ ÜÉÝ), áñáb ¹»ñµ³ ÜÝ»ñÇ (· ñ»³ -É, Ñ³ -í »³ -É, · ñ-áÖ, Ñ³ í³ -áÖ ... ³ ÜÉÝ) í »ñÇ³ í áñáòÜáóÝ»ñÇ ¹»ñáòÜ: ° ñ-Íáö Ó` »ñÝ ÿ µÝÇÍ »Ý:

- du/o-, -da-, -di-** (Í³ Ü -**-ŭ/o-, -ŭa-, -ŭi-**): Í³ ñáÖ ÿ ¹ñí »É ÇÝáá»è u/o-, a-, i- Ó³ ÜÝ³ í añÝ»ñÇó, ³ ÜÝá»è ÿ µ³ Ö³ Ó³ ÜÝÇó Ñ»í á: í »ë, úñÇÝ³ Í` atqan-aŭ-u- (aŭ-qa-na-ŭ-), erš-i-ŭ- (erši-ŭ-), ŭajn-i-ŭ-a- (ŭajni-ŭ-a-), çel-ŭ- ... ³ ÜÉÝ: ²Üè ³ í³ ÝóÁ éáí áñ³ µ³ ñ µÉ»Óí áòÜ ÿ du- (= ŭ-) §³ Ý»É, í³ Éí µ³ Ü³ ÑÇÜüÇó⁸: ÄÝá í »ñ³ µ»ñáòÜ ÿ Í³ · Ü³ -ÝÁ, ³ á³ ¹Áí³ ñ ÿ ³ ÚÁÜ Ñëí ³ Í³ áñ»Çó» µ³ Ý³ ë»É: ¹³ ó³ éí³ Í³ á ÿ í »ñÇÝÇè Í³ áÁ (-ŭ- ÁÝÁ»ñóÜ³ Üµ) Ñ³ Ü. -áí -, -³ í⁹-, -í - µ³ Ü³ -Í³ ÝóÝ»ñÇ Ñ»í (í »ë, úñÇÝ³ Í` ÑÜß-áí -»É, Ñ³ ëí -³ í -»É, Í³ ×-í -»É, Éáó-áí -»É ... ³ ÜÉÝ): ÄÝá í »ñ³ µ»ñáòÜ ÿ ³ í³ ÝóÇ ¹ÇñÜÇÝ ... Ç-Ü³ ëí ÇÝ, ³ á³ ³ ÜÝ ÑÇÜ»óÝáòÜ ÿ Ñ³ Ü»ñ»ÝÇ ó-áí µ³ Ü³ í³ ÝóÝ»ñÁ: ÚñÇÝ³ Í³ aweli-ŭ-wi=³ ó»É-Çó-áöÇ, laqu-ŭ-wi=É³ ú-áöó-áöÇ ... ³ ÜÉÝ:

- **-tu/o-, -ti-**: Í ³ nãŃ ħ ħĩ »É ÇÝã»è u/o-, i- Ó³ ÚÝ³ í áñÝ»ñÇó, ³ ÚÝã»è ħ ħ³ Ő³ Ó³ ÚÝ»ñÇó Ñ»i á: î »è, ùñÇÝ³ Í, par-tu-, hai-tu-, kui-tu ³ ÚÉÝ: ² Òè ³ Í³ ÝóÁ éáí áñ³ ħ³ ñ ÁÝÍ ³ Éí áóÙ ħ áñã»è ÉáÝ³ ñÑÙ³ Ý óáóÇã:
- **-nu/o-, -ni-**: ħ ħĩ áóÙ ħ ÇÝã»è a-, i- Ó³ ÚÝ³ í áñÝ»ñÇó, ³ ÚÝã»è ħ ħ³ Ő³ Ó³ ÚÝ»ñÇó Ñ»i á: î »è, ùñÇÝ³ Í, keiř-an-u-(keiřa-nu-), ast-an-u- (asta-nu-), toř-in-i- (toři-ni-), ar-nu- ³ ÚÉÝ: Ð³ Ú³ á³ ħ³ èÉ³ -ÝáóÙ ħ Ñ³ Ő»ñ»Ý Ý-áí Ó»ñÇÝ, ùñÇÝ³ Í Ñ³ è-³ Ý-»É, Í ħ ħ³ Ý-»É, ³ é-Ý-»É, ³ é-Ý-áóÉ, Ő³ ħ-Ý-ã-»É ³ ÚÉÝ, máfáñÝ ħ ħ³ ħÝÇÍ:
- **-st-**: ħ ħ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁŃáóÝÝ»ñáóÙ Ñ³ Ý¹»è ħ ħ³ Éçè áñã»è ħ³ Ő³ Í³ Ýó Í³ Ù Ñ³ Ú³ á³ ħ³ èÉ³ Ý ¹»ñ³ ÚÝ»ñÇ Í³ ½ÚáóÙ: ħ ħĩ áóÙ ħ Ó³ ÚÝ³ í áñÇÝ Ñ³ çáñ¹áŃ ¹ÇñúáóÙ: î »è, ùñÇÝ³ Í ulu-st-, n-ulu-st-, solu-st-, řidi-st-, ama-st- ³ ÚÉÝ: Ð³ Ú³ á³ ħ³ èÉ³ ÝáóÙ ħ Ñ³ Ő»ñ»ÝÇ áó-èi, -³ -èi . -»-èi, -Ç-èi ³ Í³ ÝóÝ»ñÇÝ (÷³ É-áóèi, . ³ É-áóèi, Ñ³ Ý-Çèi, Ñ³ Ù-»èi ³ ÚÉÝ): àñi »Ń Ñ³ Ő. -èi -Ý Í³. áóÙ ħ Ñ. -». * -st -Çó:
 Á» ÁÝ¹ Ñ³ Ýáóñ ³ Í³ ÝóÝ»ñÇ Ù»çħ»ñáóÙÝ»ñÁ Í³ ñ»ÉÇ ħ Ñ³ ñáóÝ³ -Í»É¹⁰, è³ Í³ ÚÝ è³ ÑÙ³ Ý³ ÷³ Í³ Ýú ³ Úèù³ Ýáí: ² Ò¹ ³ Ù»ÝÁ ¹áóñè ħ ùÝÝ³ ñí í áŃ Á»Ù³ ŐÇó ³ è³ í »É ³ ÚmáŃÇ³ Í³ Ý ÍÝ»ñí ³ Ő³ óí Ç Ñ»i ³ . ³ ŐáóÙ¹¹:

ÐÙáÚáóÙ²Í ²Ù ²è²ÙŃÙ²Ð²Í¹ áŃÁŃáóÙŐŃ

- Áí ³ ñí í ³ Í ½áŃ. ³ Ñ»é ħ³ è³ ñÙ³ ħ³ Ý»ñáóÙ ³ éí ³ »Ý Ñ»i ³ Ő³ É ÑÝáŃáóÝ³ Í³ Ý ħ ħ³ ħ»ñáóÁŃáóÝÝ»ñÁ ³ Ñ³ Ő»ñ»ÝÇÝ Ñ³ ħ áóí ÑÝáŃáóÝ³ - ÷³ áÉáóÁŃáóÝÝ»ñÁ Í³ Ù ¹ñ³ Ýó ħ³ ó³ Í³ ŐáóÁŃáóÝÁ:
- Ð³ Ő. ³-Ç ¹ÇÙ³ ó è»á³. Çñ e-Ç ³ éí ³ ŐáóÁŃáóÝÁ Ñ»i ³ Ő³ É ħ³ è»ñáóÙ ewri - = ³ ōñÇ-áñ¹, eřp- = ³ Ő÷-áóó³ Ý»É, řeraw-ae = Í³ ñ³ í, arřena = ³ ñÓ³ Ý, n-ewři- = Ő³ ōß-»É ³ ÚÉÝ:
- Ð³ Ő. »-Ç ¹ÇÙ³ ó è»á³. Çñ i-Ç ³ ie-Ç Ù»Í³ Í³ Ý í Í³ ŐáóÁŃáóÝ Ñ»i ³ Ő³ É ħ³ è»ñáóÙ pilli = á»Ő-»É¹², iese = »è: Æ-Ç ¹ÇÙ³ ó è»á³. Çñ e-Ç Ù»Í í Í³ ŐáóÁŃáóÝ der = ¹Çñ:
  - Ð³ Ő. ³ Ő-Ç ¹ÇÙ³ ó è»á³. Çñ a-Ç ³ éí ³ ŐáóÁŃáóÝÁ Ñ»i ³ Ő³ É ħ³ è»ñáóÙ alu/e = ³ ÚÉá/», zani- = Ó³ ÚÝ, parřani = * ÷³ ŐŐÍ ³ Ý ³ ÚÉÝ:

- àñáβ μ³ é»ñáóÙ ë-ÇÝ (Ù) Ñ³ çáñ¹áó ¹ÇñúáóÙ Ñ³Ù. ì -Ç ¹ÇÙ³ ó è»ä³. Çñ t-Ç ³ éí³ ÚáóÁÚáóÝÁ (t-Ç ÷ áĚ³ ñ»Ý). ùñÇÝ³ Í ùšt- = áëì - ³ Ý-»Ě, eÙt-ini/e-di = ³ ëì -Ý, -v+ Ùt (μ³Ù³ Í ³ Ýó) = Ó³ÙÝ³ í áñ + ëì (-áó-ëì , -³ -ëì . -»-ëì , -Ç-ëì) .. ³ ÚĚÝ:
- ĐÇÙÙ³ Í ³ ½Ù n Ó³ÙÝ³ í áñÇ ÷ áĚ³ ñ»Ý ³ ÚĚ Ó³ÙÝ³ í áñÇ ³ éí³ - ÚáóÁÚáóÝ. *su-ro > éáóñá-Ù = suri (Á»ñ¹ë · áñÍ áóÝ»Ýù Ñ. -». *-ro/ri ³ Í ³ ÝóÇ Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóÁÚáóÝ Ñ»ì), *or-th-o> áñÁá-Ù = orte, *g´r-so > Í ³ éá-Ù = șare, *k^u-ro > ore, ore-se > áñ, -áÙ .. ³ ÚĚÝ:
- Ą .. Ç-³ Ñáfáí Ú³Ý áñáβ μ³ é»ñÇ í »ñçáóÙ wi (óÇ) -Ç ³ éí³ ÚáóÁÚáóÝ Ç-Ç ÷ áĚ³ ñ»Ý qar-wi – Ñ³Ù. ù³ ñ -Ç, çet-wi– Ñ³Ù. ó»Đ, -Ç, n-ir-wi? – Ñ³Ù. Çñ, Ç-³ :
- ĐÝ¹»í ñáá³ Í ³ Ý *g´, *g´h, *k´-Ç ¹ÇÙ³ ó è»ä³ · Çñ ș (s), j, s-Ç ³ é- Í ³ ÚáóÁÚáóÝ, Ñ³Ù³ ä³ ì ³ èĚ³ Ý³ μ³ ñ Ñ³Ù»ñ»Ý Í (»è μ³ éáóÙ è), Ó (áñáβ ¹»áù»ñáóÙ ½), è.

* serg´	> erši-	> ½-»ñÍ.
* eg´	> ieÙe	> »è.
* g´r-so	> șare	> Í ³ é, -áÙ.
* rǵ´ipi-io	> arşibi	> ³ ñÍ Çó.
* trǵ´	> -arașa	> ³ ñ³ Í ³ .
* g´en-os	> şinu-	> Í ÇÝ -Ç. ÑÇÝ *Í ÇÝá
* phǵ´-niá	> parşani	> * ÷ ³ ÚÓÍ ³ Ý - ÷ ³ ÚÍ ³ ÓÝ, -³ Ý.
* g´huɣn-ji	> zani-	> Ó³ÙÝ, -Ç.
* g´hō	> z-	> ½- Í ³ Ú Ó-
* bhǵ´h-	> barzu/i	> μ³ ñÓáó/Ç.
* ə(n)k´	> (h)añ-	> Ñ-³ è-³ Ý-»Ě.
* k´er	> șer-	> è»é, -Ç.
* k´er-no	> șer-	> è»éÝ.
* k´o-ro	> șuri	> éáóñ, -áÙ.
* k´o, *k´e	> eș-, șa-n-...	> μñmé. çë, ë³ - .. ³ ÚĚÝ:

ó Á» ì ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚáóÝ»ñáóÙ ÑÇβ³ ì ³ Í í áó ag- ș³ÝóÍ ³ ó-Ý»Ě, ì ³ Ý»Ě! μ³ ÚÁ Í ³ á áóÝÇ Ñ³Ù. ³ Í -»Ě ș³ÝóÍ ³ óÝ»Ě, ì ³ Ý»Ě .. ³ ÚĚÝ! μ³ ÚÇ Ñ»ì , ÇÝáá»è éáí áñ³ μ³ ñ ÝáóÙ »Ý áñáβ áóéáóÙÝ³ èÇñáÓÝ»ñ¹³, ³ á³ ³ Úëì »Đ · áñÍ áóÝ»Ýù Ñ³Ù»ñ»Ý Í -Ç Ý³ ĚÝ³ Í ³ Ý *g´ Ó´áí í Í ³ -

ÚáoÁÚ³Ý ÚÇ³Í¹ »áúÇ Ñ»i (±): ØÚáoè máfáñ¹ »áú»ñáoÙ ÑÝ¹»íñáá³ -
 Í³Ý *g⁻Ý³ ñi³ óáfí³ Í³ ; è»á³ · Çñ ş-ái, Ñ³Ù. Í: ²Ú¹ Çèí á³í ×³ -
 éái ag- ş³ Ýóí³ óÝ»É, í³ Ý»Éí µ³ÚÁ í »Õ áÇ · í »É ½áo áñ¹áoÚÝ»ñÇ óáo-
 ó³ÍáoÚ¹⁴: Ð»i³ úñúÇñ ; Ý³ · è»á³ · Çñ iku-kani, iku-kahini Ó¹»ñÇ³
 éí³ ÚáoÁÚáoÝÁ í³ ÝÇ³ ñÓ³Ý³ · ñáoÁÚáoÝÝ»ñáoÙ, ÷áÉ³Ý³Í iÚu-kani,
 iÚu-kahini. Ñ³Ú»Ú³í »ù inukani, inukahini¹⁵:

- ÐÝ¹»íñáá³Í³Ý *ph, *th, *kh-Ç¹ÇÚ³ó è»á³ · Çñ p, t, x-Ç³
 éí³ ÚáoÁÚáoÝ, Ñ³Ú»ñ»Ý ÷, Á, É: Æèí *bh, *dh, *gh-Ç¹ÇÚ³ó
 è»á³ · Çñ *b, *d, *g-Ç³ éí³ ÚáoÁÚáoÝ, Ñ³Ú³á³í³ èÉ³Ý³µ³ñ
 Ñ³Ú»ñ»Ý µ, ¹, . :

* bhṛg ¹ h-	> barzu/i-	> µ ³ ñÓáo/Ç.
* obhel	> abeli-	> ³ ò»ÉÇ.
* bhā	> ba-	> µ ³ -Ý.
* dhṛ-g ¹ h-no	> dar-ani	> ¹³ éÝ ³ É, ¹³ ñÓÝ.
* dhē-r/ ne	> der-, dan-	> ¹ Çñ, ¹ Ý-»É.
* phoro	> pulu-	> ÷áñ, -áÙ.
* phəlg ¹ -niā	> parşani	> * ÷ ³ ÓÍ ³ ÚÝ > ÷ ³ ÚÍ ³ ÓÝ, - ³ Ý.
* or-th-o	> ulte	> áñÁ, -áÙ.
* khal ?	> harari	> É ³ Ó ³ Ø.

- ì³Í³Úí³Í³ »Ý Ý³ · Ñ»i³ Ú³É ÑÝáoÚáoÝ³ ÷áÉáoÁÚáoÝÝ»ñÁ. Ñ. -». *g^uh > è»á. g > Ñ³Ù. ç, Ñ. -». *k^u > è»á. (-) > Ñ³Ù. (-), Ñ. -». *s > è»á. (-) > Ñ³Ù. (-), Ñ. -». *sk(*sk¹) > è»á. z > Ñ³Ù. ó, Ñ. -». *dhi > è»á. g > Ñ³Ù. ç: ØÇÇÓ³ÚÝ³ í áñ³ÚÇÝ¹Í³Ú³Ý³É³µ³Ó³Ó³ÚÝ³ÚÇÝ¹ÇñúáoÙ Ñ. -». *p > è»á. w/u > Ñ³Ù. ò.

* g ^u hon -	> gun-	> çáoÝ-Ç.
* k ^u -ro	> ule-	> áñ, -áÙ.
* serg ¹	> erşi	> ½-»ñÍ.
* sol(u)-io ?	> ulgu-	> áÖÇ, -áÙ.
* sədhio-	> egu-	> ³ ç, -áÙ.
* sede-lo-	> ţel-	> í »Õ, ½-»í »Õ.
* skel ₁	> zel-bi	> ó»Õ, -Ç.

*skel	> zel-d-	> ó»Ě-»Ě.
*epi	> eue, ewe	> »ò.

ĀYā í »ñ³ μ»ñáoŮ ĭ YáoŮY ¹ÇñúáoŮ Ń. -». *t > Ń³ Ů. Ů / ō / - ³ YóŮ³ YÁ, ³ ā³ ³ éí³ ĭ ŮÇ³ ŮY Ů»ĭ μ³ é * tərǵ' > è»ā. țuar-araşa Ń³ Ů. ³ ħ³ í:

- ° Ā» Ń³ Ů»ñ»YÇY Ń³ ĭ áoĭ, ŮÇYā ³ ŮĀŮ Ā ĭ ³ ħĭ ĭ ³ Í μáfāñ ŃYáŮáoY³ - ÷ áĒáoĀŮáoY³»ñÁ ĭ ³ YÇ Ā³. ³ í áñáoĀŮ³ Y BñÇ³ YáoŮ ³ ħ¹»Y Çĕĭ ĭ ³ ĭ ³ ħĭ »Ě ĭ ÇY .. è»ā³. ñ»ñáoŮ ³ ħĭ ³ óáfĭ ³ Í »Y ÷ á ÷ áĒĭ ³ Í ĭ »èüáí, ³ ā³ *u > . .. *p > h/- ŃYáŮáoY³ ÷ áĒáoĀŮáoY³»ñÁ ¹»é .. è āĭÇY ĭ ³ ĭ ³ ħĭ »Ě: ²Ůèā»è *p-Ç ¹ÇŮ³ ó èā³ ĕĭ »ĚÇŮ h/- -Ç ÷ áĒĭ³ - ñ»Y ³ éí³ »Y p, Çĕĭ *u-Ç ¹ÇŮ³ ó . -Ç ÷ áĒĭ³ ñ»Y w/u ŃYáŮáoY³»ñÁ.

*pors, *per -	> pare-, par-	> ³ é, Ń»é-.
*ped	> peț-	> Ń-»ĭ , »ĭ .
*uəl, *uēl	> wal-	> . ³ Ě-, . Ě-, . ÇĚ.
*уьl	> ware	> . ³ Ů-.

*u > u/w > . ŃYáŮáoY³ ÷ áĒáoĀŮ³ Y Ń³ Ů³ ħ ½áo. añ¹áoŮY»ñÇ μ³ é³ - ó³ YĭáoŮ ŃÇB³ ĭ ³ ĭ ³ Í μ³ é»ñÇY ĭ ³ ħ»ĚÇ ĭ ³ í »Ě³ óY»Ě Y³ .. Uel- equni = ¶»Ů³ úáoYÇ, Waşa = ² ħ³ .. ³ Í, -³ Ů ĭ »Ů³ YáoY³»ñÁ¹⁶:

- ² é³ í »Ě áoß BñÇ³ YÇ ĭ ³ YÇ ³ ħŮ³ Y³. ñáoĀŮáoY³»ñÇ` -a-(i)-e, -(i)-(i)-e, -u-(i)-e, -v-(i)-e-de Ńáfáí ³ ŮÇY ĭ »ñÇ³ í áñáoĀŮáoY³»ñáoŮ¹⁷ .. -v-(i)-e , -v-(i)-u- Ů³ èYÇĭY³»ñáoŮ ĭ(y)-Ç ÷ áĒĭ³ ñ»Y g-Ç ³ éí³ ŮáoĀŮáoYÁ Āĕĭ ³ Ů»Y³ ŮYÇ ³ ħĭ ³ óáfáoŮ ĭ Ń³ Ů»ñ»YÇY Ń³ ĭ áoĭ * ĭ > ç ³ Y- óáoŮÁ:
- è»ā³. Çñ r-Ç ¹ÇŮ³ ó Ń³ Ů. é-Ç, ñ-Ç .. Ů-Ç .. l-Ç ¹ÇŮ³ ó Ě-Ç, ñ-Ç .. Ů-Ç ³ éí³ ŮáoĀŮáoYÁ ĭ ³ ŮáoŮ ĭ ³ ŮY Ů³ èÇY, añ ³ ħ¹»Y ³ Ů¹ BñÇ³ - YáoŮ Ē-Y áñáß³ ĭ Çañ»Y ĭ ³ ħμ»ñ³ ĭ í áoŮ ĭ ħ Ů-Çó:

ĀYā í »ñ³ μ»ñáoŮ ĭ Ůáoè μ³ Ů³ Ů³ ŮY»ñÇY, ³ ā³ ³ éáoñ³ ĭ ³ Y è»ā³. ñ»ñáoŮ p/b, g/k/q, d/t/ț ŃYáŮáoY³»ñÇ Ń»ñÁ³. ³ ŮáoĀŮáoYÁ, ÇYā»è Y³ .. Ń³ Ů»ñ»YÇY Ń³ ĭ áoĭ ŮÇ B³ ñŮ μ³ Ů³ Ů³ ŮY»ñÇ μ³ ó³ ĭ ³ ŮáoĀŮáoYÁ ³ éáoñ³ ĭ ³ Y è»ā³. ñ»ñáoŮ, añÇ Ń»ĭ .. ³ Yúáf è»ā³. Çñ Ů»ĭ ŃYáŮáoYÁ Ń³ x³ Ē ³ ħĭ ³ óáfáoŮ ĭ Ń³ Ů»ñ»YÇ »ñĭáo .. ³ í »ĚÇ ŃYáŮáoY³»ñ, . añĭ - Y³ ĭ ³ YáoŮ ³ YŃY³ ħ ĭ ³ ħŮÓYáoŮ ĭ »ñáŃÇBŮ³ Ē ĭ ³ ħμ»ñáoĀŮáoY³»ñÇ YÇŮéáoŮÁ, »Ā», ÇŃ³ ħĭ », ³ Ů¹āÇĕÇŮ ³ éí³ »Y:

² 0øàøàø

Ð³ 0-áoñ³ ñí ³ í ³ Ý ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ µ³ é³ ñÙ³ ï Ý»ñÇ ó³ ÝíÇ ³ Ù ÷ á- ÷ áøÚÁ Ñ³ Ý. »óÝáoÙ ç Ñ»í ï Ù³ ÉÇÝ.

- í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÙáoÝÝ»ñáoÙ ÙÇÝá ³ ÙÁÙ èí áø. ³ µ³ Ýí ³ í 230-250 µ³ é»ñÇó 145-Á áóÝ»Ý ½áo. ³ Ñ»éÝ»ñ Ñ³ Ù»ñ»ÝáoÙ, áñáÝù í ³ ½ÙáoÙ »Ý í »ñÇÝÝ»ñÇè 58-62%-Á:
- í »ñáÑÇßÙ³ É 145 ½áo. ³ Ñ»é µ³ é»ñÇó 95-Á, Báóñç 66%-Á, µÝÇí »Ý ï, Ñ»í ï³ µ³ ñ, á»Ý í ³ ñáo ÷ áÉ³ èÙ³ É ÉÇÝ»É áøñ³ ñí »ñ»ÝÇó, »Á» ³ Ù¹ áÇèÇ É»½áo, ÇÑ³ ñí», »Ó»É ç:
- ½áo. ³ Ñ»é µ³ é»ñÇ Ù»ç Ù» í áí áè »Ý í ³ ½ÙáoÙ ³ ÙÝ áÇèÇÝ»ñÁ, áñáÝù éáí áñ³ µ³ ñ Ñ³ ½í ³ 1»á »Ý Ù»í É»½í Çó ³ ÝóÝáoÙ ÙÙáoèÇÝ (ùñÇÝ³ í, 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñ, Ù³ í µ³ ÙÝ»ñ, èá³ è³ ñí áø µ³ é»ñ ï³ ÙÉÝ):
- í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÙáoÝÝ»ñáoÙ ³ éí³ µ³ é³ á³ ß³ ñÇ ³ é³ í »É Ñ³ í ³ èí Ç èí áø. ³ µ³ Ýí ³ í µ³ é³ ÈÙµÇ Ù»ç (1»ñ³ Ýù ³ ÙÝ µ³ é»ñÝ »Ý, áñáÝó ÇÙ³ èí Ý»ñÁ áñáßí áøÙ »Ý »ñí É»½í Ù³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáo-ÁÙáoÝÝ»ñÇ ï Ñ³ Ù³ á³ ï ³ èÉ³ Ý. ³ Ó³ ÷ ³ ñ³. ñ»ñÇ ÙÇçáoái) ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ ³ èÙ³ Ùµ 62-65 µ³ é, 47-Á, Báóñç 65-68%-Á, áóÝ»Ý Ñ³ Ù»ñ»Ý ½áo. ³ Ñ»éÝ»ñ: ÁÝ¹ áñáoÙ í »ñÇÝÝ»ñÇó 29-Á µÝÇí »Ý, 7-Á ÷ áÉ³ èÙ³ É ï ÙÇ³ ÙÝ 11-Á ³ ÝÑ³ Ùí í ³. áøÙ áóÝ»Ý:
- ï³ ½Ù³ ÁÇí »Ý Ý³ ï Ñ³ Ù»ñ»Ý ³ ñÙ³ ï Ý»ñÁ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáo-ÁÙáoÝÝ»ñáoÙ í í ³ Ùí ³ í ½³ Ý³ ½³ Ý Ñ³ ï áóí ³ ÝáoÝÝ»ñáoÙ¹⁸:

øÝÝ»Éáí í »ñáÑÇßÙ³ É 1»ñáoÁÝ»ñÁ ÙÇ³ ñÁ»úáñ»Ý. ³ ÉÇè »Ýù ³ ÙÝ »½ñ³ í ³ óáoÁÙ³ Ý, áñ èÉ³ É ç. Çí áóÁÙ³ Ý Ù»ç ÇßÉáó ³ ÙÝ í ³ ñí ÇùÁ, Á» Ñ³ Ùí ³ í ³ Ý µ³ é³ ñÙ³ ï Ý»ñÁ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÙáoÝÝ»ñáoÙ è³ í ³ - í ³ ÁÇí »Ý, Çèí »Ó³ í Ý ç í Ù»í ³ Ù³ è³ Ùµ í ³ Ù á³ ï ³ Ñ³ í ³ Ý µÝáoÙÁ áóÝ»Ý, í ³ Ù ÷ áÉ³ èÙ³ É »Ý áøñ³ ñí »ñ»ÝÇó¹⁹: ÁÝ¹ Ñ³ í ³ é³ í Á, í »ñá-ÑÇßÙ³ É ÷ ³ èí »ñÁ ³ á³ óáoóáoÙ »Ý, áñ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÙáoÝÝ»-ñáoÙ ³ é³ í »É Ñ³ × ³ È Ñ³ Ý í Ç ááo ï ï³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÙáoÝÝ»ñÇ ÑÇÙúÁ í ³ ½Ùáo µ³ é³ á³ ß³ ñÇ Ù»í Ù³ èÁ ½áo. ³ Ñ»éÝ»ñ áóÝ»Ý Ñ³ Ù»ñ»ÝáoÙ:

AĒ³ ĩ³ ĩ³», ½áō. áñ¹áōŪŸ»ñĉ ó³ŸíáōŪ Ÿbí³ í³ áā máfáñ μ³é»ñŸ »Ÿ
 Ñ³ Ū³ ñĀ»úañ»Ÿ Ñ³ í³ ĩ³ ĩ³ ĉ, .. ÑŸ³ ñ³ í³ áñ ĩ³, áñ Ÿñ³ Ÿó Ū»ĉ ĒĉŸ»Ÿ á³ -
 ĩ³ Ñ³ ĩ³ Ÿ ½áō. Ñ³éŸ»ñ, áñáŸŪ Ñ³ ĩ³. Ñ³ ŪáōŪ 1áōñē ĩ³ ŪŌí »Ÿ³ Ū¹ óáō-
 ó³ ĩ³ ĉó: 3 Ūó Ñ³ Ūēi »Ō á³ ĩ³ Ū ĩ³ Ÿí³ ĩ³ ĉ áōŸ»Ÿ³ É Ÿ³ .. Ñ³ ŪŸ Ñ³. Ñ³ -
 Ū³ ŸŪĀ, áñ

1) μŸ³ ĩ³ Ÿ³ μ³ ñ áā máfáñ Ñ³ Ū-áōñ³ ĩ³ ĩ³ Ÿ ½áō. Ñ³é
 μ³é³ ñŪ³ ĩ³ Ÿ»ñŸ »Ÿ Ÿí³ ĩ³ í³ í³: Đ³ ĩ³ ĩ³ á³é »Ā» Ÿí³ ĩ³ ĉ Ñ³éŸ»ŸŪ
 Ñ³ ŪŸ ÷³ ĩ³ ĩ³ Ā, áñ ĩ³ ĩ³ ĩ³ ĩ³ Ÿ¹ »é áōēáōŪŸ³ ěĉñí³ í³ á³ Ñ³ Ū»ñ»Ÿĉ μ³ ñ-
 μ³éŸ»ñáōŪ á³ Ñ³ á³ Ÿí³ í³ μ³ ½Ū³ Āĉí μ³é»ñĉ ÑŸ³ ñ³ í³ áñ Ñ³ éí³ Ūáō-
 ĀŪáōŸĀ ě»á³. ñ»ñáōŪ.

2) Ñ³ éí³ »Ÿ μ³ ½Ū³ Āĉí, Ñ³ é³ ŪĀŪ ĩ³ ĩ³ ĩ³ »Ēĉ Ñ³ Ū³ ñí áŌ Ñ³ Ū-
 áōñ³ ĩ³ ĩ³ Ÿ ½áō. Ñ³é μ³é³ ñŪ³ ĩ³ Ÿ»ñ, áñáŸó Ūĉ Ū³ ěĀ μ»ñí³ í³ ĩ³
 ĩ³ éí³ í³ »Ēĉ ½áō. áñ¹áōŪŸ»ñĉ óáōó³ í³ áōŪ .. áñáŸŪ Ÿ»ñ³ éí³ í³ á»Ÿ íĉ-
 ×³ ĩ³. ñ³ ĩ³ Ÿ³ Ū ÷³ á ÷³ Ÿ Ū»ĉ:

2 ŪēáĉĒáí, ĉ Ÿí³ ĩ³ ĉ áōŸ»Ÿ³ Éáí, áñ Ñ³ Ū-áōñ³ ĩ³ ĩ³ Ÿ ½áō. Ñ³é
 μ³é³ ñŪ³ ĩ³ Ÿ»ñĀ í³ áōŪ »Ÿ ½³ Ÿ. í³ í³ ŪĉŸ μŸáōŪĀ, Ñ³ éí³ »Ÿ ěí³ áō. Ñ³ -
 μ³Ÿí³ í³ μ³é³ á³ Ñ³ ĉ máfáñ ĒŪμ»ñáōŪ, ÑĉŪŸ³ ĩ³ ŸáōŪ μŸĉí³ Ñ³ Ū-
 ĩ³ ĩ³ Ÿ μ³é»ñ »Ÿ. Ūĉ³ ñĀ»úañ»Ÿ ĩ³ ñ»Ēĉ ĩ³ áŸ¹ »É, áñ Ñ³ éí³ ĩ³ ĩ³ Ÿĉ
 Ñ³ Ūó³ Ÿ³. ñáōĀŪáōŸŸ»ñáōŪ á³ Ñ³ á³ Ÿí³ í³ Ē»íĉ, áñĀ . ĉí³ áōĀŪ³ ŸĀ
 Ñ³ Ūí Ÿĉ ĩ³ áōñ³ ĩ³ »ñ»Ÿ³ Ÿí³ Ūμ, .. Ñ³ Ū»ñ»Ÿĉ Ūáí ó»Ō³ í³ ó³ ĩ³ Ÿ
 ĩ³ á ĩ³ Ū³ Ū¹ Ē»½áōŸ»ñĉ ŸáōŪŸáōĀŪáōŸ:

áĀ»ñ³. Ÿ³ Ñ³ ĩ³ »Éáí μ³é³ ñŪ³ ĩ³ Ÿ»ñĉ 1»ñĀ Ñ³ Ūē ĩ³ Ū³ ŪŸ Ē»íĉ
 ĉ³ »Ÿ¹ ĉŸĉí³ óĉ³ Ūĉ . áñ¹ áōŪ³ Ñ³ ŪŸáō³ Ū»Ÿ³ ŪŸĉí³ á³ ĩ³ Ū ĩ³ ŸĒ»É Ē»íĉ
 ŪŪáōē μ³ Ō³ 1ñĉáŸ»ñĉ, í³ ŸóŸ»ñĉ, Ū»ñ³ ĩ³ Ÿ³ ĩ³ Ÿ³ Ō»ñĉ, Ñ³ ĩ³ áōí
 Ñ³ ŸáōŸŸ»ñĉ ĩ³ ñ³ »ñáōĀŪáōŸĀ í³ »ñĉŸ³ ĩ³ Ÿ »½ñ³ Ñ³ Ÿ. Ū³ Ÿ Ñ³ Ū³ ñ:

İ ² ÜàÂ² ¶ ðàóÂ ÚàóÜ Ü° ð

İ ² ÜÆ è° ä² ¶ Æð ² ðò² Ü² ¶ ðàóÂ ÚàóÜ Ü° ð

1. İ ³ ÝÇ Ä³. ³ í áñáóÂ ÚàóÜ Ü. İ ³. áñ í »É ĺ Ý³ .. Ü»Ñ»Ý³ İ ³ Ý. ÇñÁ: ² Ü¹ Ü³ èÇÝ İ »è ². **Øáí èÇè**³ Ý, Şì ³ ÝÇ Ä³. ³ í áñáóÂ Ü³ Ý (³ Ç³ ÜÝÇÈÇ, àòñ³ ñí áó, ² ñ³ ñ³ İ) Ü»Ñ»Ý³. ñáóÂ ÚàóÜ ÝÁ, ° ñ³ ³ Ý, 1998:
2. Ê áèÜÁ í »ñ³ µ»ñáóÜ ĺ Í »ÉÇßÇÝÇ [КУКН ³ ñÓ. 30] .. Áá÷áó½³ İ ³ ÜÇ [КУКН ³ ñÓ. 387] ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÂ ÚàóÜ Ý»ñÇÝ¹ ³ éáòñ³ İ ³ Ý .. áòñ³ ñí ³ İ ³ Ý ½áó. ³ Ñ»é İ »üèí áí:
3. ÜñÇÝ³ İ, 1949 Ä. Í ³ ñÜÇñ µéáòñÇó Ñ³ Üí Ý³ µ»ñí ³ Í µñáÝ½» Ä³ è»ñÇ í ñ³ ³ éí ³ ĺ 67 ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÂ ÚàóÜ Ý Ñ»í .. Ü³ É. ñáóÂ Ü³ Üµ. ^{md}Sar₅-du-ri-(e/i) NIG [КУКН ³ ñÓ. 310-376]:
4. İ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÂ ÚàóÜ Ý»ñáóÜ í İ ³ Üí ³ Í µ³ è»ñÇ ³ é³ í »É ³ ÜµáÓÇ³ İ ³ Ý ó³ ÝíÁ, İ »è **Н. Арутюнян**, КУКН, ĺÇ 431-476:
5. ² Ü¹ Ü³ èÇÝ İ »è **И. Дьяконов**, УПД, ĺÇ 18-21:
6. Øáí è»è Ê áñ»Ý³ óÇ, ð³ Úáó ä³ İ ÜáóÂ ÚàóÜ Ý, 1981, ° ñ³ ³ Ý, ĺÇ 66:
7. ² Üè Ü³ èÇÝ ³ é³ í »É Ü³ Ý ñ³ Ü³ èÝ İ »è ¶. æ³ Ñáóí Ü³ Ý, àóð, ĺÇ 127-131: İ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÂ ÚàóÜ Ý»ñÇ Ñ³ Üí Ý³ µ»ñÜ³ Ý .. í »ñ í ³ Ý Ü³ Ý Ü³ èÇÝ İ »è Ý³ .. ¶. **Ó³ ÷³ Ýó**³ Ý, àóä, ĺÇ 5-10:
8. **J. Sandalgian** „Les inscriptions conéíferes urartiques,, Venise, 1900.
9. İ »è **ð. ² ×³ é**³ Ý, ðËä I, ĺÇ 172-190:
10. İ »è **И. Дьяконов**, „Сравнительно-грамматический обзор хурритского и урартского языков,, ПС, Øáéí í ³, 1961. ÝáóÜ ÝÇ „Хуррито-урартский и восточнокавказские языки,, ДВ 3, ° ñ³ ³ Ý 1978. **М. Хачикян** „ Хурритский и урартские языки,, ° ñ³ ³ Ý, 1985:
11. İ »è **è. ÆÈÈ³ Ý**³ Ý, ð³ Ü Ááðáí ñ¹ Ç Í ³. Ü³ Ý áó ÑÝ³. áóÜ ä³ İ ÜáóÂ ÚàóÜ Ý Ñ³ ñó»ñ, ° ñ³ ³ Ý, 1994:

12. ↑ »ё Г. Капанцян, К происхождению армянского языка, Историко-лингвистические работы, II, օրն՝Յ, 1975, լՇ 212-213.
13. 2 Սե ՍՅ ԵՅՄ ԵՅ Ի ՔԷ ՍՅ ԿՆՅ ՍՅ ԵՅ Ի »ё ¶. æՅ ՆաոՒՍ Կ, ԹԵä ՍԻ, լՇ 427-445:
14. 2 Սե 1 ՇԻ աՕաոԱՕաոԿԱ Ն»Ի Ե. Ե ՍաոՍ Ե ԿՅ Ն1Յ ՆՅ օՇԿաՆ»Կ Ե ԿՆՆՅ Ա»ՅԻ աոՅՅ 1 Նաո- ԱՕՅ Կ աՇ Ե ՆԱՅ ԿՅ օՒԷ. ԱեԻ Ե Ս»ԿՅ ՍՅՇ 1 ՆՅ Կ ԿäՅ եԻ ՔԷ լ ՍՅ ՆՅ Կ. Ե ՍՅ ԿսԱ, աՆ ՍՅ ԵՅՄ. »Ի ԿՆԱ աոՆՅ ՆԻ Ն»ԿաոՍ -Ի-Շ 1 աՕսՇԿ Կ աՆä» Ե»ԵՅ 1 Յ Նաբա Կ ՍՅ ԵՅՇԻ ԵՅ ԿՅ ՅՕՅՅ օԿաոՍ »Կ ԿՅ » -Ե-Կ » -ԵԻ-Կ: ԵՅ 1 Յ ՍՅ Ե ԿՆՆՅ ՍԻ աՆ»Կ 1 Յ ԵՍ 1 ä» Ե: օ Ա» ՍՇ 1 աՕՍ ԱաՕԿ»Կս ՍՇ սՅ ԿՇ Ե ԿՆՅ ԵԻՅ ԿՅ ԿՇ » ԿՅ ԵԻՅ 1 ՔԷ ԿՅ 1 ՆԻ Կ. ԿՆԱ, աՆԻ »Օ Ե ԵԻՅ լ -ԵԻ ՍՅ ԵՅՇԻ Ա (Ի ՆՇՇԿԿԿ»Նե աՆä» Ե ԿՅ ԿաԿ աԿ ԱՅ Ն. ՍՅ ԿԻ աոՍ), Ե äՅ -ԵԻ-Կ Ի ԿՅ ՍԻ Ե Կ ՍՇՅ ՍՅ 1/2 ԿՅ 1/2 Կ ԵՅ ՆԻՅ ԿՆՇ Ի ՆՅ . ՆԻՅ Ի . ՆաոԱՕաոԿ- Կ»ՆաոՍ (սՆ. 1 Սքսսու-նԻ-ԵԻ սր-1 Սհ-սսԻ-նԻ-ԵԻ [ԿՄԿԻ 21-24], 1 Սքսսու-ԵԻ սր-1 Սե [ԿՄԿԻ 26-29] » ԵՅՄ), աՆաԿօՇօ ää ՍՇ 1 Նä ՆԿՅ ՆՅ Ի աՆ äՇ 1/2 ՆՅ 1 Յ օԿ»Է, Ա» Ե ՍԿԻ »Օ Ե ԵԻՅ -ԵԻ ՍՅ ԵՅՇԻ Ա ՆՅ ԿԻՇ ԵՅ ԿաոՍ լ Ե»ԵՅ 1 Յ Նաբա Կ օաոՇԿ, » ԿՅ Ս ՆՅ ՍՅ äՅ - Ի Ե ԵԵՅ Կ Յ ՆԻ Ե ՆՅ ՍԻ աոԱՕաոԿԿ»ՆԱ ԱԿՆՅ ԿՆՅ ä» Ե . ՆԻՅ Ի »Կ Ե»ԵՅ 1 Յ Նաբա- Ի աԻ : ՍՍՅ ԿՅ ä» Ե ՆՅ Ի Յ Կ ä»Կ -Ի(Ե) Ի ՆՇՇ Ի աՆաոԱՕՍ Սս 1 äսՆԱ: ՕՅ եԻ աՆ»Կ Ի Ե ԿՇ Ե ՆՕՅ ԿՅ . ՆաոԱՕաոԿԿ»ՆաոՍ Ե»ԵՅ 1 Յ Նաբա Կ ՆՅ Ի Յ եԻ Շ Ի Կ ՍաոԱՕաոԿԿ»- ՆաոՍ Ե ԵԻՅ լ -Ի ՍՅ ԵՅՇԻ Ա: Ի ՆՇՇԿԿԵ ՆՅ Ի ՔԷ Ի աոՍ լ ՆՇՍ ՍՅ 1 Յ Ս -a-, -u- ԿՅ Ս -Ի- ՕՅ Ս- ԿՅ Ի աՆ»Կ»ՆՇՇ Կ ՆՅ ՍՅ äՅ Ի Ե ԵԵՅ ԿՅ Ի ՆՅ 1 Յ Ս»ԷաԻ Ի -ai, -ui » -(Ի) Ի Ի ՆՇՇ Ի աՆաո- ԱՕաոԿԿ»Ն: Ի »ё Ն»Ի ԿՅ Ե սՆՇԿՅ Կ ԿՆԱ.

1. ^mRusa-ni ^dŠebitu-i ^{LU}ERUM ^dŠebitu-kai an-iardu-ni... - ՏեաոՅ Կ Ե»ՍՇԿԱ-Շ Ի ԵՅ ԿՅ Ե»ՍՇԿԱՇ Ե ԵՅ Կ Ս»ՕՅ Ի աՆ լն... | [ԿՄԿԻ 329g].

2. ter-uni ti-ni ^mRusa-i URU TUR - Տ1 Ն»ՕՇ Ե ԿաոԿԱ ԵաոՅ-Շ + սսՆ սՅ ՕՅ ս | [ԿՄԿԻ 419-].

3. ter-uni ti-ni ^mRusa-i šue - Տ1 Ն»ՕՇ Ե ԿաոԿԱ ԵաոՅ-Շ Ի աԻ | [ԿՄԿԻ 3914].

4. ^{URU}Mišta-ni kar-uni ^{KUR}Baršua-i ^{KUR}ebani-i - Տ Կ ՆեաոՅ (-Շ) »ՆԻ Ն-Շ ՕՇԵԻ Ե Կ սՅ ՕՅ սԱ . ՆՅ Ի »ՕՇ | [ԿՄԿԻ 35 օ. Կ6-7].

5. ^{LU}irdi ali ^{KUR}Qulha-i ištini manu zašg-ubi - ՏԻ Յ ՍՅ 1/2 աՆԱ(Տ) 1 աոԷՅ-Շ, աՆԱ Ե ՍեԻ »Օ Կ Ն ä»Կ օՆՇ | [ԿՄԿԻ 241 D11].

6. ^{KUR}Quarli-ni ^{hubi-i} qiura-ni šulie manu... - ՏաոՅ ԵՇԿ-Կ »ՆԻ ՆՇ) ՆաԻ Ի -Շ ՆաՕԱ Ե ԿՇ Ն1 Շ(±) լՆ | [ԿՄԿԻ 421g] » ԵՅԿ:

2 ՍեäՇԵաԻ, Ի Ե ԿՇ Ե ՆՕՅ ԿՅ . ՆաոԱՕաոԿԿ»ՆաոՍ ՆՅ Ի Յ եԻ ՇԿաՆ»Կ Ի ԿՅ ՍԻ Ե Ի »Յ Կ Շ Ե»ԵՅ 1 Յ ԿՇ -ai, -ui, -ii (-ay, -oy, -i) Ի ՆՇՇ Ի աՆաոԱՕաոԿԿ»ՆԱ Ե ՍսաՕՇԿաոԱՍ Սս ՆՅ ՍԱԿԻ- ԿաոՍ »Կ ՆՅ Ս. ԿաոԿ Նաբա Կ »Յ Կ Շ ԱԻ Շ Ե ՆԻ Ե սՇԿ äՅ ՆՅ Նաբա ՍՅ Կ. Ս, -սՍ » -Շ ՍՅ Ե- ԿՇ ԿՅ ՆՇՇ ԿՇ: ää Նաբա ՍՅ Կ ՆՅ ՍՅ Ն Ի Ե ԿՇ Ե ՆՕՅ ԿՅ . ՆաոԱՕաոԿԿ»ՆաոՍ աՆ ԿՇօ) ՆՅ Ի Յ եԻ Շ Ի Կ ՍաոԱՕաոԿ Ի Կ, աոԷԻ Շ ԵՅ ՍԱՍ 1 ԱԻ Յ Ն լ ԵԻ աոՍ . ԵՅ Կ Ե»Է Ե Ս 1 ՍՅ ԵՅԿ: ԱԿա Ի ՆՇ -

μ»ñáou̯ ĭ Ná· Ý³ ĭ Ç è»é³ ĭ³ ÝÇÝ, ³ ä³ ³ ŪÝ ĭ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³· ñáoĀláoÝÝ»ñáou̯ ĭ ĭ³ Ūĭ ³ ĭ ĭ -a-ui/e ĭ ĩ»éuáí, áñÁ ÁÝ¹Ñ³ Ýáon ĭ ÑÇŪú³ ĭ³ ½Ū máfán Ó³ ŪÝ³ ĭ ánÝ»ñÇ ¹»äúáou̯ Á» è»é³ ĭ³ ÝÇ, Ā» ĭ ñ³ ĭ³ ÝÇ Ñ³ Ū³ ñ. ÑŪŪĭ . Ñ³ Ū. Ē³ eÝ Náfáí Ū³ Ý Ná· Ý³ ĭ ÇÇ -(»)³ -ó ĭ »ñÇ³ ĭ áñáoĀŪ³ Ý Ñ» ĭ, áñÁ Ýáou̯Ýä»è ÁÝ¹Ñ³ Ýáon ĭ ĩ» è»é³ ĭ³ ÝÇ, ĩ» ĭ ñ³ ĭ³ ÝÇ Ñ³ Ū³ ñ:

Æ ĭ³ ĩ»ñ»ñáoĀláoÝ· ñ³ μ³ ñÇ` ĭ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³· ñáoĀláoÝÝ»ñáou̯ »½³ ĭ Ç ĭ ñ³ ĭ³ ÝÁ ³ ŪmaŌçáoĀŪ³ Ūμ ĭ³ ĩ»ñ»ñí áou̯ ĭ è»é³ ĭ³ ÝÇó: ²ŪÝ áou̯ÝÇ Ñ» ĭ³ Ū³ é³é³ ³ ĭ úÁ.

-a ÑÇŪúáí μ³ é»ñÇ Ñ³ Ū³ ñ a-a (Áēĭ »ñ»áou̯ÁÇ a-a < *a-ia), ĭ ĩ» Ū ÑÇŪúáí μ³ é»ñÇ Ñ³ - Ū³ ñ -i-(i)e, -u-(i)e: ĭ »ñÇÇÝÝ»ñè áou̯ Ñç³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³· ñáoĀláoÝÝ»ñáou̯ ÑÇŪÝ³ ĭ³ Ýáou̯ Ñ³ Ý¹»è »Ý· ³ éÇè -i-ge, -u-ge Ó»ñáí, áñáÝú Ñ³ ŪÁÝĭ Ýáou̯ »Ý Ñ³ Ū. »½³ ĭ Ç ĭ ñ³ ĭ³ ÝÇ Ç-áí Ó»ñÇ Ñ» ĭ³ ĩ»Ōáç, ³ Ū· óáç, ĭ Ýáç, ³ Ýĭ. ·»ŌÇ ĩ» ³ ŪÉÝ: ĭ »è Ñ» ĭ³ Ū³ é ūñÇÝ³ ĭ Ý»ñÁ.

1. GUD 2 UDU ^DHaldi-na-ue BE. LIMES.... 2 GUD 4 UDU ^DŠebitu-e 2 GUD 4 UDU ^DArsimela-a GUD 2 UDU ^DWanapša-a... . GUD 2 UDU ^DAtbini-ie GUD 2 UDU ^DQuera-a GUD 2 UDU ^DElipri-ie GUD 2 UDU ^DTaraini-e... - Šóáof 2 ááĒ³ ñ Ñ³ ŌĀÇ(Ý) ½»Ýú- ÇÝ,... 2 óáof 4 ááĒ³ ñ è»ŌÁáou̯-ÇÝ, 2 óáof 4 ááĒ³ ñ ²ñÇŪ»é³-ÇÝ, óáof 2 ááĒ³ ñ àŌ³ Ý³ äè³ -ÇÝ... óáof 2 ááĒ³ ñ ²ĀμÇÝ-ÇÝ, óáof 2 ááĒ³ ñ óáon»ñ³ -ÇÝ, óáof 2 ááĒ³ ñ °éÇáñÇ-ÇÝ, óáof 2 ááĒ³ ñ Ā³ ñ³ ÇÝ-ÇÝ... ĭ [КУКН 38₈₋₁₂]:

2. *inu-ka-hini-e* ^mRusa-ini-e *hubi-ge* - Š³ ŪÝ(-ÇÝ) èáou̯³-Ū³ Ý(-ÇÝ) ¹³ Ñĭ -ÇÝ ĭ [КУКН 421₁₆]:

3. UDU MAŠ. TUR ^dHaldi-e TAG UDU ^dIM-a UDU ^dUTU-ni-e šehadie ^dAniqu-gie - Šáof Ө³ ŌĀ-ÇÝ ĀáŌ ½áñ³ μ»ñí Ç, ááĒ³ ñ Ā»ß»μ³ -ÇÝ, ááĒ³ ñ ÑÇĭ ÇÝÇ-ÇÝ, šehadie ²ÝÇúáou̯-ÇÝ [КУКН 421₁₉]:

15. Г. Джаукян „Урартский и индоевропейские языки,, °ñ»³ Ý, 1963, Ýáou̯ÝÇ „Взаимоотношение индоевропейских, хуррито-урартских и кавказских языков,, °ñ»³ Ý, 1967:

16. ĭ »è ¶. æ³ Ñáou̯Ū³ Ý, àŌĐ, ĭç 136-150. Ýáou̯ÝÇ „Об урартских заимствованиях в армянском языке,, КНВ, È»ÝÇÝ· ñ³ ¹, 1985, ĭç 364-372:

17. ²éáon³ ĭ³ Ý³ · ñÇ ÑÝáŌáoÝ³ ĭ³ Ý³ ³ é³ ÝÓÝ³ Ñ³ ĭ³ ĭáoĀláoÝÝ»ñÇ Ū³ eÇÝ ĭ »è M. Хачикян, ХУ, ĭç 23-32:

18. Ēñ³ ĭ³ Ýáou̯ ³ éáon³ ĭ³ Ý³ è»ä³· ÇñÁ ÷áĒ ĭ ³ éÝĭ ³ ĭ³ Ñáou̯»ñ³ ĭ³ ÝÇó, ĩ» μÝ³ ĭ³ Ý³ μ³ ñ ³ ŪÝ áÇ ³ ñĭ ³ óáfáou̯ Ý³ ĩ» Ñ»Ýó ³ éáon»ñ»ÝÇ ÑÝáŌáoÝ³ ĭ³ Ý³ Ñ³ Ū³ ĭ³ ñ· Á: ²Ū¹ Ū³ eÇÝ ĭ »è Л. Липин, АЯ, ĭç 26-30:

19. î »ë **И. Дьяконов**, УПД չԸ 18-21, 29-31. ԿաձԿՇ „О некоторых направлениях в урартском языкознании и новых урартских текстах,, ДВ 5. 1988, չԸ 135-140, **М. Хачикян**, ХУ, չԸ 33-34:
20. î »ë **Պ. չԸ ՆաձԻՍՅ**, Взаим. չԸ 139. ԿՅ ձոճՅ ու . յՅ էԱ bed- ԱԿԱ»ոձՅ Սյ ՆՅ Ս»- ՍՅ ձձ չ Ն. -». *bhedh-Շ Ն»ի ՏԻ է»է, Ա»ձ»է! ՇՍՅ էի աի [Г.Джаукян, Взаим, չԸ 18]:
21. î »ë ՆՅ ի »էի Յ ի !:
22. ՍԱ-Ա ձոԿՇ ԿՅ յ us Յ ճԱ»ձԱ. Յ Սի »Օ ԱԿԱ»ոձ Յ ի չ Ս, ձՅ ԿՇ աճ ձոճՅ ու . s-Կ ՆՅ - ՍՅ ձՅ ի Յ էԷՅ Կաձ չ Յ էաճո. Ա-ՇԿ: Յ ՍՅ ՍՅ էՇԿ ի »ë **Г.І** ձեձեձեձեձեձեձե, УЯ, չԸ 22:
23. ձոճՅ ու »ոճ»ԿՇ յ ՆԿՅ ձի ձաձ Յ ի Յ ԿՅ էՅ է»ի Շ ՆՅ Ս»ՍՅ ի ձոձձՅ Կ ՆՅ ՍՅ ու ի »ë **Г. Джаукян**, „Урартский и индоевропейские языки,, օ ոճՅ Կ, 1963, **Т. Гамкрелидзе**, **В. Иванов** „, Индоевропейский язык и индоевропейцы,, I-II, ԱմբԸԸԸ, 1984, **Պ. ՕՅ Յ ԿձձՅ Կ**, ձձä, չԸ 28-30 յ Յ ՍԷԿ:
24. ի Յ էի Յ ի »էՇ յ ձաի Յ ի աճ ԱՅ ո. ՍՅ ԿաձձձՅ Սյ յ է»ոճ ՆՅ Ս»ՍՅ ի ՍՅ Կ Յ ձձձձձձ Յ Կ- ձՅ ՍՍՅ Կ ձձ ի ձ ՆՅ Յի Շ Յ էԿ»է ի աԿի »ձի Ա:
25. ԱճԿՅ ի յ şirabae -ՏԻ ճ ճ ի | (şeraw-ae = ՆՅ Ս. ի ճ ճ ճ ի) ԿՅ էԻՇԿ Սաի Յ ի աճ ԱՅ ո. ՍՅ ԿաձձձՅ Սյ ՏՅ ԿՍՅ ի (ձ), Յ ԿՍՅ ճ ճ ճ ի (ձ); (ԷաէձԱ ՆաՕՇ ՍՅ էՇԿ չ), barşani -ՏՅ ճ ՍՅ Օ! (paşani = ՆՅ Ս. Յ ճ ՍՅ Օ < *Յ ճ ՍՅ Յ), Աի Ա. ՃՅ ճաձձձաձձձձ- ՍՅ Կ Յ ձաճՅ յ ոճ ի յ ԿՅ ՇԿա-աճ Կ»ոձձձ յ ո. Յ Կ յ ՍԷԿ:
26. ձոճՅ ու . t-Կ Ա-ՇԿ ՆՅ ՇաճՅ աՕ յ Շոձաձձ ՆՅ ՍՅ ձՅ ի Յ էԷՅ Կաձ չ ՆՅ Ս. ի -ՇԿ (Ա-Շ Յ էԷՅ ճ»Կ).
27. ՕՇՅ ի ի յ ՍաձձձաձձձԱ ՍԱ-gi-ni ՏաՕԱ! - ՆՅ Ս. ձոԱ ձաձ- աճՅ աձձձ չ, աճի »Օ ՍԱ-Ա ի ճ ճ ճ չ չ ԱԿԱ»ոձ»է ԿՅ յ us, uz յ ՍԷԿ. Յ ՍՅ Շի ձՅ ի ճ էաի Ա=Ա ՆՅ ՍՅ ձՅ ի Յ էԷՅ - Կ»էՇաձձձաձձձ ձՅ ՍՍՅ ԿՅ ի Յ չ. ՆԿՅ ճ ճ ճ ի աճ չ ԿՅ յ s=Ա, z=Ա:
28. î »ë ոճՇԿՅ ի ալու- (= aylo-) - ՆՅ Ս. Յ ՍԷ, -á, zani- (= jayni-) - ՆՅ Ս. ՕՅ ՍԿ, -Շ, na- (= nay-) - ՆՅ Ս. ԿՅ Ս»»է յ ՍԷԿ.
29. î »ë ոճՇԿՅ ի աւի՛տ- (= aweiṭ-) - ՆՅ Ս. Յ ոճի , keiṭ-an- (= keiṭ-an-) - ՆՅ Ս. ի չի -Յ Կ»»է, ei- ՆՅ Ս. չ:
30. ՃՅ ի Յ էի Շ ի յ Սաձձձաձձձձ»ո ճ-Շ յ ա-Շ ՆՅ ՍՅ ո ի Յ ՅՇ Յ ոՅ Յ ԿՅ . ճաձձձաձձձձ»ոձձձ աճ Յ Կ. ui (= oi) - ՆՅ Ս. á-á , ar-n-ui- - ՆՅ Ս. Ս-Յ ճ-Կ»»է յ է»ոճ ՆՅ Ս»ՍՅ ի ձոձԱ աձՇԿա աՇ ի ճ էՇ:
31. î »ë **Г. Меликишвили**, УКН, Յ ոՕ. 17, ի Կ 1:

¼àòŋ²Ð°è ´²è²ðØ²† Û°ð

1. Ð³Ù-áòñ³ ñì ³ Ì³Ý ½áò. ³ Ñ»éÝ»ñÇ ó³ÝÍ áòÙ ³ èí³ µáfañ µ³é»ñÁ (É³ ÿ ÇÝ³ Ì³Ý ÿ ³ é³ ¹³ ñÓáòÁÙ³ Ûµ) µ»ñí ³ Í »Ý ³ ÒÈ³ ÿ áòÁÙ³Ý Í »ñÇáòÙ ÿ »Ø³ ñŋí ³ Í Ñ³ Í »É-Í ³ Í 1-áòÙ. 1) ³ éáòñ³ Ì³Ý. ñ³ÝÇÍ ³ Ì³Ý (Í³ÝÍ³. Çñ) ÿ »èúáí ³ Í ³Ý¹³ Ì³Ý. ³ é³ Ç³ ñí Í áÒ ÁÝÁ»ñoÙ³ Ûµ, 2) áòñ³ ñì ³ Ì³Ý ÑÝáÙáòÝ³ Ì³Ý ³ ñì ³ é³ ÝáòÁÙ³ Ûµ ÿ »ñ³ Ì³Ý. Ýí ³ Í Áèí Ñ³ Û»ñ»Ý ½áò. ³ Ñ»éÝ»ñÇ. ³ Ñ³ Û»ñ»Ý ½áò. ³ Ñ»éÝ»ñáí :
2. ÁÝ¹³ Û»ÝÁ »ñ»éáòÝ»ñí áò µ³ é:
3. Ø»Í ÝáòÙÁ Áèí **ŋ. æ³ ÑáòÍ³ÝÇ** [àòÐ, çÇ 149]: ÐÙÙí . Ý³. ³ Ñ³Ù. Û-³ ñ-»É ŠÍó»É, Ñ³ Í »É»É! < Ñ. -». *ar . ÝáòÙÁ ³ é³ Ç³ ñí áòÙ ç **Ð. è³Ý¹³ ÇÇ³ÝÁ** [ICU, çÇ 334]:
4. Û»ñí³ Û³ óí ³ Í Û»ÍÝ³ µ³ÝáòÁÙáòÝÁ Áèí **ŋ. æ³ ÑáòÍ³ÝÇ** [àòÐ, çÇ 150]. ÿ »èÝ³. **Ð. ²x³ è³Ý**, ÐÈä 1, çÇ 172: Û. Ð³ ñáòÁÙáòÝÙ³ÝÁ Í³ áòÙ ç Ñ³Ù. ³ Ûñ è»é. ³ éÝ Š³ Ûñ, ÿ Ò³ Û³ ñí | µ³ éÇ Ñ»ì ŠÑ»ñáéáòÁÙáòÝ | ÇÙ³ èí áí Ñ³ Û»Ù³ ÿ »Éáí ³ ÛÝ Ñ³Ù. ³ éÝ-³ Ì³Ý, ³ éÝ-³ µ³ ñ Ò »ñÇ Ñ»ì [Н. Арутюнян, КУКН, çÇ 436] (ÿ »èÝ³. ³ Ñ³ çáñ¹Á):
5. Û. Ð³ ñáòÁÙáòÝÙ³ÝÁ ar-a/i-ni µ³ éÁ Á³ ñ. Û³ÝáòÙ ç ŠáòÁ(±) | ÇÙ³ èí áí ÿ Ì³ á»Éáí ³ ÛÝ Ñ³Ù. ³ éÝ Š³ Ûñ, ÿ Ò³ Û³ ñí | ÷áÈ. ÇÙ³ èí áí ŠáòÁ»Ò, ³ ñÇ Û³ ñí | µ³ éÇ Ñ»ì [ÿ »è Н. Арутюнян, КУКН, çÇ 435]: ÿ »ñÇÇÝè ³ ñÓ³Ý³. ñáòÁÙáòÝÝ»ñáòÙ Ý³-Èáñ¹áòÙ ç ušma-še ŠÑ»ñáéáòÁÙáòÝ, Á³ ÷ | µ³ éÇÝ, ³ Áèí ³ Û¹Ù, arini ušma-še ³ ñ-ÿ Ì³ Ñ³ Ûí áòÁÙáòÝÁ á»ì ù ç Ñ³ èí ³Ý³ É Š³ éÝ³ Ì³Ý áòÁ, Á³ ÷ Ñ»ñáòÁÙáòÝ! : ²Ù¹ Û³ éÇÝ ³ é³ ÿ É Û³ Ýñ³ Û³ éÝ ÿ »è ardi-Ðe Ñá¹í ³ Í Á: Áèí ³ Û»Ý³ ÛÝÇ, ³ ñÓ³Ý³. - ñáòÁÙáòÝÝ»ñáòÙ ÝáòÙÝ ³ ñÙ³ ÿ Á Í Ì³ Ûí ³ Í ç Ý³. ar-Ðe Ò¹áí (Ñá. Ý. Ñáfaí), Šá³-ÿ ³ ÝÇ | Ý³Ý³ Ì³ áòÁÙ³ Ûµ (Á³ ñ. Û³ÝáòÁÙáòÝÁ Áèí ÍáÝ ÿ »èí Ç). Ðe Í »ñÇ³ Í áñáò-ÁÙ³Ý Ñ³ Û³ ñ ÑÙÙí . ÝáòÙÝ ÍáÝí »ùèí áòÙ Ñ³Ý¹»è »Í áò Û-Ðe ŠááÈ³ ñí, AB-Ðe ŠÍáí | ³ ÛÈÝ Ò¹»ñÇ Ñ»ì : Áí Í ³ÝÍÁ Ýñ³Ý Ñ³ çáñ¹áò Ðe-Ç Ñ»ì ÛÇ³ èÇÝ ÑÝ³ ñ³-Í áñ ç Ì³ ñ¹³ éÝ³. DUMU - Šá³ ÿ ³ ÝÇ | . ÝÙ³Ý. ñáòÁÙáòÝÁ, è³ Ì³ ÛÝ, µ³ ó³ Ì³-ÙáòÙ ç ³ éáòñ»ñ»ÝáòÙ (³ Û¹ Û³ éÇÝ ÿ »è УКН, ³ ñÓ. 127, ÍÝ. 3):
6. Ð³ Û»ñ»Ý Û»Í ÝáòÁÙáòÝÁ Áèí **ŋ. Ò³ ÷³Ýò³ÝÇ**, àòä, çÇ 39, ÿ »èÝ³. **ŋ. æ³ Ñáò-Í³Ý**, àòÐ, çÇ 150:
7. **ŋ. Ø»ÉÇÙÇßÍ ÇÉÇÝ** ³ Û¹ á»è ç Á³ ñ. Û³ÝáòÙ Ñ»Ýí »Éáí ³ ñÓ³Ý³. ñáòÁÙáòÝÝ»ñÇÓ Û»Í áòÙ Ñ³Ý¹ÇááÒ Š... alzinai pulusi... | ñí³. Ç Í ñ³. ÿ »è УКН, çÇ 301, ÍÝ. 1. Н. Арутюнян, КУКН, çÇ 434:

8. ì í³ úí³ í ç ali, ale-ke, alu-De alu-ke, alu-Ð-me šáí çÝÓ, áñÁ çÝÓ; .. ³ ÒÉ Ó``ñáí : Ð³ Ò. ³ ÒÉ¹ »ñ³ Ýí³ Ý Ñ»í Ñ³ Ò»Ð³ ï áòÁÓ³ Ý Ñ³ Ò³ ñ í »ë Ý³ .. Ð. **Ð³ Ý¹³ çÐ³ Ý**, ICU, çç 324:
9. ì í³ úí³ í ç µ³ ½Ó³ ÁÇí³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáòÁÒáòÝÝ»ñáò Ò éí³ Ý»ñÒáóÍ Ò³ Ý µ³ Ý³. Ó``ñáò: Ð³ Ò»ñ»Ý Ò»í ÝáòÁÒáò Ý Ñ³ Ò³ ñ í »ë. **Н. Арутюнян**, КУКН, çç 432: **¶. æ³ Ñáóí Ò³ ÝÁ Ñ³ Ò³ Ò³ ï áò Ò Ñ³ Ò. ³ Òç` šÑ³ á³, µ³ Òó ³ ñ¹ | µ³ éç Ñ³í [àòÐ, çç 143]:**
10. Ð³ Ò»ñ»Ý Ò»í ÝáòÁÒáòÝÁ Áëí **¶. Ó³ ÷³ Ýóó³ Ýç** [àòä, çç 38]. ï »ë Ý³ .. **¶. æ³ - Ñáóí Ò³ Ý. àòÐ, çç 149:**
11. Ð³ Ò»ñ»Ý Ò»í ÝáòÁÒáòÝÁ Áëí **Ð. Ð³ Ý¹³ çÐ³ Ýç**, ICU, çç 324. ï »ë Ý³ .. **Ò. ²¹áÝó, Ðä, çç 403, ¶. æ³ Ñáóí Ò³ Ý, àòÐ, çç 141, Н. Арутюнян**, КУКН, çç 44:
12. Ð³ Ò»ñ»Ý Ò»í ÝáòÁÒáòÝÁ Áëí **¶. Ó³ ÷³ Ýóó³ Ýç. ï »ë Ý³ .. ¶. æ³ Ñáóí Ò³ Ý. àòÐ, çç 141, Н. Арутюнян**, КУКН, çç 440: Ð³ Ò»ñ»Ý µ³ µ³ Ò šµéáòñ | µ³ éç Ñ³ Ò³ ñ í »ë š`³ é. çñ Ñ³ Òáó ³ ñ³ ñ»³ É` ç éáòñµ ¼ç Òç³ Í çÝ` ò»Òç³ Ò í ³ ñ¹³ á»í ç | Ò³ éç-Í úéÝ³ Ò, 1698 Á, çç 43. Øç³ ÒÝ ÝáòóÝ Ñ»ÓçÝ³ Í ç Òáí »Ý á³ Ñá³ Ýí³ í³ Ý³ .. ï ³ Ýç ³ ñÓ³ Ý³. ñáòÁÒáòÝÝ»ñáò Ò í³ Òí³ í³ Ááò»É ší³ ï Ý»É í³ Ò Ñ³ ñ»É |, Ò»Ò³ ñ¹ç šÉáò-éçÝ |, éáí Ò šÉáòéù |, éáñ³ Ò Ò šÉ³ ÒÝù |, Á»ñ`ë Ý³ .. Í áßÝáò šÓáÝáò | µ³ é»ñÁ (í »ë Ñ³ Ò³ á³ ï³ ³ èÉ³ Ýí »Ò»ñáò):
13. ÁË³ èí Á áñáí áò Ò ç Í »ÉçßçÝç .. Áá÷áò½³ í³ Òç »ñíÉ½í Ò³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáòÁÒáòÝ-Ý»ñç Òççáóáí, áñí »Ò áòñ³ ñí . ba-uÐe-Á ½áò- áñ¹ áò Ò ç áò Ò»ñ. INIM-çÝ .. ³ éáòñ. amatu-çÝ šÉáéù, Ññ³ Ò³ Ý |, šçñ, µ³ Ý | ç Ò³ èí Ý»ñáí. ï »ë **Н. Арутюнян**, КУКН, çç 440: Ð³ Ò»ñ»Ý Ò»í ÝáòÁÒáòÝÁ Áëí **¶. æ³ Ñáóí Ò³ Ýç** [àòÐ, çç 150]:
14. **Ð. ²x³ éó³ ÝÁ** áòñ³ ñí . teru- (á»í ù ç Í³ ñ¹³ é der(u)-) - Ñ³ Ò. ¹çñ ½áò- áñ¹ áò ÒÁ µ»ñáò Ò ç Ññ Í áÒóçó í ñí³ í³ šÝ Ò³ Ý ÑÝááò µ³ é»ñç | óáòó³ Í áò Ò. ï »ë **Ð. ²x³ éó³ Ý ÐÉä, I, çç 172:**
15. Ð³ Ò»ñ»Ý Ò»í ÝáòÁÒáòÝÁ **Ð. Ð³ Ý¹³ çÐ³ Ýç** [ICU, çç 360]: `³ éÁ ³ ñÓ³ Ý³. ñáòÁÒáòÝÝ»ñáò Ñ³ Ý¹çááò Ò ç e'a .. eue Ó``ñáí : `A-Ý³ éáòñ»ñ»Ýáò Ò³ ñáò ç Ýß³ Ý³ Í »É w + ó³ Ý¹³ ó³ Í³ Ò³ Ò³ í áñ, Áëí ³ Ò¹ Ò e'a-Ý á»í ù ç Í³ ñ¹³ É e-we ÝáòóÝ³ óÝ»Éáí eue-ç Ñ³í , ï ³ ñ³ Ýç³ ï »Éáí ³ ñÓ³ Ý³. ñáòÁÒáòÝÝ»ñáò Ñ³ Ý¹çááò eai .. eia Ò³ éÝçÍÝ»ñçó: ² Ò¹ Ò³ éçÝ ï »ë **И. Дьяконов**, „О некоторых направлениях в урартском языкознании и новых урартских текстах,,, ДВ 5. 1988, çç 142: Ò. Ð³ ñáòÁÒáòÝÓ³ ÝÁ áÑ³ Ò³ Ò³ Ò³ ÝÝ»Éáí ³ Ò¹ ï »é³ Í»í ç Ñ³í ` ÝáòóÝ µ³ éçÝ ç í »ñ³. ñáò Ò³ Ý³ .. eia .. eai Ó``ñÁ [í »ë **Н. Арутюнян**, КУКН, çç 442, 138, Í Ý. 7]: ï »ñççÝç è ù ï çÝ áç Éáéáò Ò³ Ý³ .. ³ ÒÝ ÷³ èí Á, áñ e'a/eue .. eai, eai Ó``ñÁ Ñ³ Ý-

- 1 ԿճաօՍ »Մ ՍՉՅՅ. Յ ՍՅ ՍՄ Ի Յ ըմն Ի աՄի »սեր ճօՍ: շՍ Ե Յ եՉՄ Յ ԵՅ Ի Ք Ս Յ ԿնՅ . Ս Յ ԵՄ Ի »Ե ei- Նա Ի Ի Չ Ի Յ Ի :
16. Ի ՔՅՅՅՅ Մ . Աա÷ճօՅ ի Յ ՍՉ »նի է»ձի ՍՅ Յ ըՍ Յ ՅՅ . ըաօԱՍաօՄՄ»նաօՍ ՆՅ Ս Յ ճ Յ Ի Յ Ե-Է Յ ԿաօՍ շ ԵաօՍն. ԵՆ-ՉՄ Տի »ն ի Չ Ս Յ Եի ա Ի : Թ Ս Սն»Մ Ս»Ի ԿաօԱ Կեր Դ. Օ Յ ÷ Յ Կ-Օ Յ ԿՅ [ձօձ, շՅ 38]. Մ ճօն ը նի Յ Ի Յ Յ Եւրի-Կ ԿաօՍՅ օԿաօՍ շ ՆՅ Ս. Յ օնՇ-ճն Ի ՏնՇճն Ի ! ի Յ ԵՉ Յ ԵՉ Յ ՉՄ Ս Յ ԵՇ Ն» Ի . Ս»Ի Կ»էա Ի Յ ՍՄ Յ օնՇ Տի »ն ի ; + ճն Ի (Շ) :
17. Թ Ս Սն»Մ Ս»Ի ԿաօԱ Կեր Դ. ճ Յ Նաօ Ի Ս Յ ԿՅ : Ի ընՇՅԵ Յ ՍՄ Ն Յ Ս»Ս Յ Ի ճօՍ շ Ն Յ Ս Ի Յ . Ի Յ Մ աճաԵ Ե ԵԷ Յ ըՆՅ . ը Յ Ի Յ Մ Յ ԿաօՄՄնՇ -»օ Յ / - Յ օ Յ Մ Ի ընՇ Ի աճաօԱՍաօՄՄնՇ Ն» Ի (սն. Ս Յ Է յ-»օ Յ / Ս Յ Է յ- Յ օ Յ Մ, շ է-»օ Յ Մ), ՆՄ Յ ը ի աճ Ն Յ Ս Յ ը»էա Ի Ն» Ի Յ . Յ Ս Յ ԵՄ Յ Ի Շ ի ճ Ս Յ ի աօԱ Շն Յ Յ Յ Ի Յ Մ Ի Յ . ճօՍ ճօՄ»օաօ Յ օ Յ Մ (ճ Յ ըՆ. avan) . Ի Յ Մ (Շն Յ Մ. van) ի Յ է»նՇ Ն» Ի . Ի »Ե Դ. ճ Յ Նաօ Ի Ս Յ ձօԹ, շՅ 143: Դ. Օ Յ ÷ Յ ԿօՍ Յ Կ ԿաօՍ Յ օԿաօՍ շ Ն Յ Ս. Յ օ Յ Մ ՏմՄ Յ Ի Յ ի Յ Սն ! ի Յ ԵՉ Ն» Ի [ձօձ, շՅ 38]:
18. A. Mordtmann, ZDMG, Bd, XXVI, 1872, շՅ 525. Ի »Ե Մ Յ . Թ. Ե Յ Մ Ի Յ ԸՍ Յ ԿՅ, Ի Ս Ս, շՅ 337. Դ. Զ յա յկյան, ՍԻՅԱ - շՅ 107, Թ. Յ Յ Յ Յ Յ Յ ԿՅ, ԹԷձ , Ի, շՅ 172:
19. Ե. Ս Յ Ի աԿա Ի Ա Յ ը . Ս Յ ԿաօՍ շ Տ Յ Օմաօն(±) ! Ն Յ Ս»Ս Յ Ի ճա Ի Ն Յ Ս. Ա Յ ը Ս ի ճ ԵՉ Ն» Ի . Ն Յ Սն»ԿաօՍ Ա Յ ը Ս ԿՅ Յ Յ Ի ճօՍ շ Տ Ա Յ ը Ս, Կաճ !, ի Յ Սօ ճ ճ Յ Օմաօն Ի Յ Ս ՇնՇ Ն» Ի Ի Յ ձ Ի Յ Ի ճն Շօ » Յ Ս Ե ի Յ Մ :
20. Ի ՔՅՅՅՅ Յ »նի է»ձի ՍՅ Յ ըՍ Յ ՅՅ . ըաօԱՍաօԿաօՍ Ն Յ Ս Յ ճ Յ Ի Յ ԵԷ Յ ԿաօՍ շ Յ Եաօն. qabú-ՉՄ ՏԷճճե, Յ Ե»Է, Նն Յ Ս Ս Ս»Է ! Չ Ս Յ Եի ա Ի : ՍաօՍ Յ ը Ս Յ Ի Շօ շ Ի Յ Յ ի Յ Յ Յ Ի Յ Յ . ti-ini Տ Յ ԿաօՍ ! ի Յ ԷԱ : Թ Յ Ս Յ ճ Յ Ի Յ ԵԷ Յ ԿաօՍ շ Ն Յ Ս. ԱՇօ Տ Ա Ի ճա, Յ Ե»Է !, Աաօ»Է Տ Յ Ե»Է, ճ Յ Ի Ս»Է ! ի Յ ԵՉՄ . Յ Ս Ե Յ ԵՉՄ Ի Յ »Ե Դ. ճ Յ Նաօ Ի Ս Յ ԹԷձ Ս Բ, շՅ 433: Ս. Յ Ի աԿա Յ Ն Յ Ս»Ս Յ Ի ճօՍ շ ԷճօԷ. tiwe ՏԷճճու, ի Յ Մ ! ի Յ ԵՉ Ն» Ի [Թձ, շՅ 269]:
21. Աա÷ճօՅ ի Յ ՍՉ »նի է»ձի ՍՅ Յ ըՍ Յ ՅՅ . ըաօԱՍաօԿաօՍ Ն Յ Ս Յ ճ Յ Ի Յ ԵԷ Յ ԿաօՍ շ Յ Եաօն. sulmu-ՉՄ ՏԷ Յ ՕՅ ՕաօԱՍաօՍ ! Չ Ս Յ Եի ա Ի : Թ Ս Սն»Մ Ս»Ի ԿաօԱՍաօԿ Կեր Դ. ճ Յ Նաօ Ի Ս Յ ԿՅ [ձօԹ, շՅ 142]:
22. Թ Ս Սն»Մ Ս»Ի ԿաօԱՍաօԿ Կեր Թ. Ե Յ Մ Ի Յ ԸՍ Յ ԿՅ [Ի Ս Ս, շՅ 370]: Թ Յ Ի Յ Յ Կ»էա Ի Կ Ս Յ Յ Ի Շ ճ ի ճ ԵՉ ՆՄ Յ ը ի աճ Յ Է Ի Յ ՍաօԱՍաօԿ ԷճօԷՇ»ն»ԿաօՍ [Ն. Մկրտչյան, Субстратные названия растений в армянском языке, ԾՅ 4, շՅ 27], ԿաօՍ Կ Ի նի ԿաօՍ շ Ս. Թ Յ ըաօԱՍաօՄ Յ Կ [ԿՍԿՆ, շՅ 445, 461]:
23. Թ Ս Սն»Մ Ս»Ի ԿաօԱՍաօԿ Թ. Ե Յ Մ Ի Յ ԸՍ Յ ԿՅ [Ի Ս Ս, շՅ 371]. Ի Յ »Ե Մ Յ . Դ. ճ Յ Նաօ Ի Ս Յ ԿՅ, ձօԹ, շՅ 141:
24. Թ Յ Ս Յ ճ Յ Ի Յ ԵԷ Յ ԿաօՍ շ ԵաօՍն. Դի Ս-ՉՄ, Յ Եաօն. işu Տ Յ Է !: Թ Ս Սն»Մ Ս»Ի ԿաօԱՍաօԿ Թ. Ե Յ Մ Ի Յ ԸՍ Յ ԿՅ [Ի Ս Ս, շՅ 447] . Ի Յ »Ե Մ Յ . Դ. ճ Յ Նաօ Ի Ս Յ ԿՅ, ձօԹ, շՅ 149. Ն. Արտյոնյան, ԿՍԿՆ, շՅ 461:

35. Թ³Ս»ն»Յ Ս»՛Ի ԿաճԱճաՅԱ Թ. Թ³ Կ¹³ լճՍ³ ԿՃ [ICU, լճ 415]. Ի »Ե Կ³ .. Պ. Ծ³ +³ Կ՝ թՍ³ Կ ձօձ, լճ 39. Պ. Թ³ Նաճ՛՛՛՛՛ ՍՅ, ԹԵձ ԱՍ, լճ 436:
36. Դ »ԷՐՅՐՅՐՅ »ն՛Ի »ՀԻ ՍՅ ³ ԿՈՅ ԿՅ. լաճԱճաՅաճ ՆՅ ՍՅ ձ³ ի ³ ԵԷՅ Կաճ լ Եաճ»ն. Tl. LA-ՇԿ (Յ Եաճ. balāṣu) Տ՛Ի ՍՅ Կ, աՄՇ, Դ »Կ¹³ ԿՃ, · աճաճԱճաՅ ՚ ՔՍՅ Ե՛ ԳԻ: Թ³Ս»ն»Յ Ս»՛Ի ԿաճԱճաՅԱ Պ. Ծ³ +³ Կ՝ թՍ³ ԿՃ, ձօձ, լճ 39. Ի »Ե Կ³ .. Պ. Թ³ Նաճ՛՛՛՛՛ ՍՅ, ԹԵձ ԱՍ, լճ 428. **Н. Арутюнян, КУКН, լճ 472:**
37. ԷՅ Գճ՛Ի ՍՅ ԿԱ ՆՅ Ս»ՍՅ՛ ի աճՍ լ ԷաճԵ. oya-Շ Ն»՛՛ ՋաճՍ ԿՅՅ ԿՅ՛Ի աճԱՍՅ Սս [M. ԿաճԻկյան, ԽԿ, լճ 37]:
38. Թ. ² × ³ ԵՍ՛ ԿԱ ule-ՔԵ-Ա (Յ լսՅ՛ ի Ա ule-Կ լ) ՆՅ Ս»ՍՅ՛ ի աճՍ լ ՆՅ Ս. աճ՛՛՛՛՛ Տաճ՛՛՛՛՛, Յ ՍԷ | μ^3 ԵՇ Ն»՛ | [ԹԵձ, I, լճ 172]: ԿՍՅ ԿաճԱճաՅԱ ՆՅ ՍՅ լաճ Կճ ի ³ ՆՅ ՛ յ Յ: Պ. Թ³ - Նաճ՛՛՛՛՛ ՍՅ ԿԱ աճ՛՛՛ լ. uli / ule-ՔԵ Տաճ՛՛՛՛՛, Յ ՍԷ | μ^3 Է՛ Ա՛ Յ ձաճՍ լ Ն. -». * al-, ol- Յ լսՅ՛ - ի Շ Ն»՛ |, Գ՛ճՅ աճ՛՛՛ ԿՍ ՆՅ Ս. Յ ՍԷ, աճ < Ն. -». * al-io ¹ լաճ՛՛ ԿաճԱճաՅ [Ի »Ե ձօձ, լճ 139]:
39. ² ԿՈՅ ԿՅ. լաճԱճաՅՍՅ»՛՛՛՛՛ ՛՛՛՛ Ս»՛՛՛՛՛ աճ՛ս ulṣu-ni + ԷՅ՛՛ լաճ՛՛ Կ Նաճ՛՛՛՛՛ լաճ՛՛՛՛՛. ANՍԱ. Ա. ԱՅ. ՅԱ-ՇԿ Տաճ՛՛՛ | ՔՍՅ Ե՛ ԳԻ [Ի »Ե **Н. Арутюнян, КУКН, Յ ՆՕ. 173 IV**]: Թ³Ս»ն»Յ Ս»՛Ի ԿաճԱճաՅ Կ ՆՅ ՍՅ լ ի »Ե Թ. Թ³ Կ¹³ լճՍ³ ԿՃ, ICU, լճ 442. ԿաճԱճաՅ Ի լ ի Կաճ լ Պ. Թ³ Նաճ՛՛՛՛՛ ՍՅ [ձօձ, լճ 141]. Ա. Թ³ լաճԱճաՅՍՅ ՍՅ [ԿԱճԱճաՅ, լճ 472]:
40. Դ »ԷՐՅՐՅՐՅ .. Աճ+ճաճ՛՛ ՛ ՛ ՛ ՍՅ »ն՛Ի »ՀԻ ՍՅ ³ ԿՈՅ ԿՅ. լաճԱճաՅՍՅ»՛՛՛՛ լաճ՛՛ ՆՅ ՍՅ ձ³ ի ³ ԵԷՅ Կաճ լ Յ Եաճ. alāku-ՇԿ Տ. ՅՅ Է, լս՛՛՛՛՛ Է՛ | ՔՍՅ Ե՛ ԳԻ [**Н. Арутюнян, КУКН, լճ 471**]: Թ³Ս»ն»Յ Ս»՛Ի ԿաճԱճաՅԱ Պ. Ծ³ +³ Կ՝ թՍ³ ԿՃ [ձօձ, լճ 39]. Ի »Ե Կ³ .. ԿաճՍԿ ,,Կայաս – կոլիբել արման,, լճ 215:
41. Օճ՛Ի ԿաճԱճաՅ ԿԵ՛Ի Թ. Թ³ Կ¹³ լճՍ³ ԿՃ [ICU, լճ 447]: Յ ՍԷ Ն»ՕՇԿՅ՛ ՛Կ՛՛ն ԱՅ՛ լ. ՍՅ Կաճ ՍՅ ՏԵԿ՛Ի լաճ Կ ՕՃ՛՛ ԿՅ լաճ | ՆՅ Ս»ՍՅ՛ ի »Է՛Ի լաճ. Յ ՆՅ՛ Կ Եաճ՛՛ ՛ յ Յ ի »ՍԵ՛ Շ tenieni-Շ Ն»՛ | . Ի »Ե **И. Дьяконов, УПД, լճ 92. Г. Вильгельм, ДВ, 5. լճ 95, Г. Меликишвили, УКН, լճ 412. Н. Арутюнян, КУКН, լճ 461:**
42. Ի »Ե Պ. Թ³ Նաճ՛՛՛՛՛ ՍՅ, ձօձ, լճ 139:
43. Պ. Թ³ Նաճ՛՛՛՛՛ ՍՅ ԿԱ ՆՅ Ս»ՍՅ՛ ի աճՍ լ ՆՅ Ս. Նա՛՛՛ -»Ս (< Ն. -». *per) μ^3 ՍՇ Ն»՛ | [Պ. Թ³ - Նաճ՛՛՛՛՛ ՍՅ, ձօձ, լճ 139]. Ի »Ե Կ³ .. Պ. Ծ³ +³ Կ՝ թՍ³ ԿՃ, ձօձ, լճ 29:
44. Թ³ ՍՅ ձ³ ի ³ ԵԷՅ Կաճ լ Եաճ՛՛՛՛՛ լաճ՛՛՛՛՛. GUD-ՇԿ Տաճ՛՛՛, Է՛ԳԳ՛՛ ձՕճ՛՛՛ լ աճ ³ ԿՅ Եաճ՛՛՛ | ՔՍՅ Ե՛ ԳԻ [Ի »Ե **Н. Арутюнян, КУКН, լճ 457**]: Թ³Ս»ն»Յ Ս»՛Ի ԿաճԱճաՅԱ Պ. Ծ³ +³ Կ՝ թՍ³ ԿՃ [ձօձ, լճ 39]. Ի »Ե Կ³ .. ԿաճՍԿ, ,,Կայաս – կոլիբել արման,, լճ 215:
45. Թ³ Ս. ձ»Օ-ՍՇ-Շ Ն»՛ | ՆԿՅ լաճ լ աճ լաճ. աճ՛՛՛՛ ՍՅ ՍՅ ԵՇԿ՛ ի »Ե Պ. Ծ³ +³ Կ՝ թՍ³ ԿՃ, ձօձ, լճ 39. **Г. Джаукян, УИЯ, լճ 101:**
46. Դ »ԷՐՅՐՅՐՅ »ն՛Ի »ՀԻ ՍՅ ³ ԿՈՅ ԿՅ. լաճԱճաՅաճ ՆՅ ՍՅ ձ³ ի ³ ԵԷՅ Կաճ լ Եաճ՛՛՛՛ լաճ՛՛՛՛ լաճ՛՛՛՛. (DU)UTÚL -ՇԿ (Յ Եաճ. diqaru) Տ՛Ի Յ ԱԵՅ, Յ ՍՅ ՛: Թ³Ս»ն»Յ Ս»՛Ի ԿաճԱճաՅԱ Թ.

- ē³ ȳ¹³ fçl³ ȳç** [ICU, çç 421]. ȳ »ē ȳ³ .. **¶. Ō³ ÷³ ȳol³ ȳ**, àðä, çç 39. **¶. æ³ Ñáol³ ȳ**, àðð, çç 141, **Н. Арутюнян**, КУКН, çç 462:
47. ȳ³ ½ȳ¹³ í ç l Pul- (Ñ³ ȳ. éað-³ É, éaðäéí-»É) ³ ñȳ³ í çó .. -u-¶t- Ñ³ ȳ. -áo-èi ³ í ç ȳóçó (Ñȳȳ¹. ȳ³ .. -³ -èi / -ç-èi / -»-èi ³ í ç ȳóȳ»ñÁ): ð³ ȳ»ñ»ȳ ȳ»í ȳáoÁȳȳ ȳ Ñ³ ȳ³ ñ ȳ »ē **¶. æ³ Ñáol³ ȳ**, ðĒä ȳȳ, çç 436. ȳáoȳç Взаим., çç 134:
48. ð³ ȳ³ ñÁ»ù ç Baóȳñ. Gl¶-çȳ .. ³ éaðñ. BE. LI-çȳ Ş½»ȳù: ð³ ȳ»ñ»ȳ ȳ»í ȳáoÁȳáoȳÁ **¶. Ō³ ÷³ ȳol³ ȳç** [Г. Капанцян, О концептуально-идеологической стороне некоторых урартских слов и выражений, ArOr, XVII, Ñ³ ȳ³ ñ 1, 1949, çç 371]. ȳ »ē ȳ³ .. **¶. æ³ Ñáol³ ȳ**, àðð, çç 149, **Н. Арутюнян**, КУКН, çç 465:
49. Æ. ȳ³ ȳ³ ȳáí Á Ñ³ ȳ»ȳ³ í áol ȳ É áóé. teae Şµ³ ½áoȳ, B³ í | µ³ éç Ñ»í , áñÁ Áȳ¹áo-ȳáoȳ ç **ȳ. ð³ ñáoÁȳáoȳȳ ȳÁ** [КУКН, çç 469]: **¶. æ³ Ñáol³ ȳÁ** Ñ³ ȳ»ȳ³ í áol ȳ Ñ³ ȳ. ȳ ç-. ȳ ç- Şȳ»í | ³ ñȳ³ í ç Ñ»í (í ç-»½»ñȳ, í ç-ȳçȳ, í çñ- *í ç-³ ȳñ) µ³ é»ñáoȳ Ñ³ ȳ³ ñ»éáí áóñ³ ñí »ñ»ȳçó Ñ³ ȳ»ñ»ȳçȳ ³ ȳó³ í Ñȳ³ ñ³ í áñ µ³ é. ȳ »ē àðð, çç 141: Áèi ³ ȳ»ȳ³ ȳȳç µ³ éç xçBí Ó·ȳ ç ti-ae-Á. -ae-ȳ ³ ȳèi »ð ä»í ù ç 1çí »é áñä»é Û³ éȳçí, áñÁ í ³ ȳç ³ ñó³ ȳ³. ñáoÁȳáoȳȳ»ñáoȳ Ñ³ x³ É Ñ³ ȳ¹çááoȳ ç -v-(i)e (áoß Bñç³ ȳç ³ ñó³ ȳ³. ñáoÁȳáoȳȳ»ñáoȳ -v-ge) Ó»ñáí. ȳ »ē ùñçȳ³ ȳ` durbae < durb-ae Ş³ äèi ³ ȳµ|, ȳrae < ȳir-a-(i)e Şñ½áñ|, şerabae < şerab-ae Ş³ í ñ³ í |, tuaie < tu-a-ie Şȳ³ úáóñ(±), ä³ ñ½(±), paŋusi(i)e < paŋ-us-i-(i)e Şä³ ñéä³ ä³ í | .. ³ ȳèȳ: àóñ³ ñí . -a(i)e Û³ éȳçí ç Ñ³ ȳ³ ñ í »ē ȳ³ .. **И. Дьяконов**, УПИД, çç 75-76:
50. ² ñó³ ȳ³. ñáoÁȳáoȳȳ»ñçó ȳ»í áol ^{GEU}-duli-Á ÷ äÉ³ ñçȳáoȳ ç ^{GEU}uldi-çȳ ŞÉ³ Óáoç Ááo÷, ³ ȳ-ç | çȳ³ èi áí: ȳ. ð³ ñáoÁȳáoȳȳ ȳÁ ^{GEU}uldulí-çȳ ȳ»ñí ȳ³ ȳ³ óȳáoȳ ç áñä»é ^{GEU}uldi-ç ȳ ñµ»ñ³ í [**Н. Арутюнян**, КУКН, çç 472]: é³ í ç ȳȳ ¹ñ³ ȳù í ³ ñµ»ñ µ³ é»ñ »ȳ. ³ é³ ççȳÁ Ñ³ ȳ³ ä³ í ³ éÉ³ ȳáoȳ ç Ñ³ ȳ. ȳ áfç-çȳ Şí ³ ȳñç É³ Óáoç [ȳ »ē **¶. Ō³ ÷³ ȳol³ ȳç** àðä, çç 39], çéí »ñí ñáñ¹Á Ñ³ ȳ. áñÁ-çȳ ŞÉ³ Óáoç áñÁ | (³ ȳ¹ ȳ³ éçȳ í »ē ³ é³ ȳóçȳ):
51. àóñ³ ñí . dudi(e) Şë³ Ñȳ³ ȳ³ ù³ ñ, »½ñ³ ù³ ñ|. µ³ éç Á³ ñ. ȳ³ ȳáoÁȳáoȳÁ Áèi **Æ. ȳ³ ȳáí ç** [УПИД, çç 71 .. 88]: **¶. æ³ Ñáol³ ȳÁ** ȳȳ³ ȳáoÁȳáoȳÁ Ñ³ ȳ. ȳ áoi Şí ³ ȳñ, »½ñ | µ³ éç Ñ»í Ñ³ ȳ³ ñáoȳ ç ȳ³ èí ȳ³ í »Éç [ȳ »ē ðĒä ȳȳ, çç 437]:
52. ȳ»fçBçȳç »ñíÉ»½í ȳ³ ³ ñó³ ȳ³. ñáoÁȳáoȳáoȳ Ñ³ ȳ³ ä³ í ³ éÉ³ ȳáoȳ ç Baóȳñ. NUMUN-çȳ (³ éaðñ. zëru) ŞÁȳí ³ ȳçù, é»ñȳ, ó»ð | çȳ³ èi áí: ð³ ȳ»ñ»ȳ ȳ»í ȳáoÁȳáoȳÁ **¶. æ³ Ñáol³ ȳç** [àðð, çç 150]:
53. Áá÷áo½³ í ç ȳç »ñíÉ»½í ȳ³ ³ ñó³ ȳ³. ñáoÁȳáoȳáoȳ Ñ³ ȳ³ ä³ í ³ éÉ³ ȳáoȳ ç ³ éaðñ. siäqu-çȳ Şȳ»ð»é, x½ȳ»é | çȳ³ èi áí [**Н. Арутюнян**, КУКН, çç 476]. Áèi ȳ »ñ»Á»fçç Şä³ í é»é |. ³ ȳ¹ ȳ³ éçȳ í »ē **Н. Арутюнян**, НУНК, çç 28:

65. ä»i ü ç Ñ³ eï³ Ý³ é ŞÇëï! , Ñ³ I³ é³ i ¹»äüáoü ä»i ü ç Āí áí Ñ³ Û³ Ó³ ÛÝí ñ^{LU} UKU^m-Ç Ñ»i (Ñá. Ý. ĀÇí):
66. î »ë **Ð. 2 x³ éú³ Ý**, Ð² ´ III, çÇ 29:
67. î »ë **¶. æ³ Ñáóíú³ Ý**, ÐĒä ÛÞ, çÇ 443:
68. î »ë üñÇÝ³ í`
 - ^Dhaldinani ^{GIŠ}KÁ bidini man-ini..... eia ardi-še arni ušma-še - ŞÐ³ ŌĀ³ eï í á
 ¹eÝ»ñÇ í áŌŪÇŌ ĀáŌ éÇÝÇ.... ´ äŌĀ, BÝañÑ, Ñ½añáŌĀŌáŌÝ! [УКН 448, 418_x]:
 - man-ini ^{DŠ}iuiini bidini..... ulgu-še pišu-še alsui-še [УКН 95₄].
 - man-ini ^DHaldini bidini..... ulgu-še pišu-še alsui-še [УКН 93₄] ´³ ūÉÝ:
69. ²Ū¹ Ō´áí ç Ā³ ñ. Û³ ÝáoŪ **Ð. Í³ ñ³. Ūáñú³ ÝÁ** [äŌ², çÇ 45], áñĀ ĀÝ¹áoÝáoŪ ç Ý³ ´
ë. ÐŪ³ Ū³ íŪ³ Ý [í ĀäĀ çÇ 92, í Ý. 15]:
70. î »ë Ñ³ Û³ ä³ i³ eÉ³ Ý³ µ³ ñ УКН, çÇ 390. НУНК, çÇ 436:
71. Āññ`è ÝáoŪ³ ç ñŪ³ i³ ÇŌ ç í³ ½Ūí³ í³ Ý³ ´ aŪd- (aŪ-d-) µ³ ŪĀ. ÑŪŪí . ar-(d)-, suui-(d)-, ter-(d)- ´³ ūÉ Ō´»ñÇ Ñ»i :
72. ¼ Ý³ É³ í³ ÝŌÇ ÑÝ³ ñ³ í áñ . áŪáoĀŪ³ Ý Û³ éÇÝ í »ë **Н. Арутюнян**, КУКН, çÇ 476, i³ »ë Ý³ ´ í Ý. 31:
73. УКН, çÇ 391. aŪ- µ³ ŪÇ Ñ³ Û³ Û³ i³ áŌŪĀ ĒáŌé. as ŞÝëi »É, µÝ³ í³ ŌóÝ»É! µ³ ŪÇ Ñ»i
 úÇá Ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ç ÇŪ³ ëi³ ç ŪÇÝ³ éáoŪáí :
74. ²ñ¹³ ñ³ ŌÇañÝ³ ç ŪÝ ÇŪ³ eï áí Ūáí Ñ³ Û³ ñ»éáí ul(a)-, uŪt(a)- µ³ Ū»ñÇÝ. i³ »ë
 КУКН, çÇ 437-438: **¶. Ō³ ÷³ ÝŌŪ³ ÝÁ Ñ³ Û³ Û³ i³ áŌŪ ç Ñ³ Ū. Ñ³ ë-³ Ý-»É µ³ ŪÇ Ñ»i**
 [i³ »ë äŌä, çÇ 56]´ i³ »ñÇÝë Ā³ ñ. Û³ Ý»éáí ŞŪ. ÝáoĀŪ³ Ý Ñ³ eÝ»É! :
75. î »ë **Н. Арутюнян**, НУНК, çÇ 437:
76. î »ë **Н. Арутюнян**, КУКН çÇ 476 ´ 254 í Ý. 14:
77. î »ë **Ð. 2 x³ éú³ Ý**, Ð² ´ III, çÇ 47:
78. î »ë **Ð. 2 x³ éú³ Ý**, ÐĒä, I, çÇ 171. **¶. æ³ Ñáóíú³ Ý**, äŌÐ, çÇ 139: ²Ūë Ō´Ā (atú-bi, atú-ni) Ç i³ ç ñµ»ñáoĀŌáoÝ aŷu-, haŷu-, aŷ-qa-na- Ō´»ñÇ . ñí³ í ç t-áí (t-Ç ÷ áÉ³ - ñ»Ý). ŪÇ. áŌŌ . áñí áŌÝ»ÝŪ »ñí áŌ i³ ç ñµ»ñ ç ñŪ³ i³ Ý»ñÇ Ñ»i (i³ ç ÝÇ ç ñŌ³ Ý³ - . ñáoĀŪáoÝÝ»ñáoŪ tú í³ Ýí Ç tu ç ñĀ»úáí Ñ³ Ý¹»ë . ç éáo Ñ³ Û³ ñ Ñ³ Û³ Û³ i³ »ü Ý³ ´´ túbardu- [КУКН 407 лс₁₇] ´´ túbardu- Ō´»ñĀ [КУКН 406 лс₂₁):
79. УКН, çÇ 387:
80. **И. Дьяконов**, УПД, çÇ 77, 78. **Н. Арутюнян**, КУКН, çÇ 432:
81. **ë. ÐŪ³ Ū³ íŪ³ Ý**, í ĀäĀ , çÇ 11, 94-95 í Ý. 30. **Ð. Í³ ñ³. Ūáñú³ Ý**, äŌ², çÇ 46, ç ñŌ. 6:

82. Û. Ð³ ñáóĀúáóŸŮ³ ŸÁ Ñ»í ˘»éáí ¶. Ō³ ÷³ ŸóŮ³ ŸçŸ... ali aba-di ³ ñí ³ Ñ³ Ůí áó-
ĀúáóŸÁ Ĩ³ ñ¹áóŮ ĺ Ůç³ éçŸ, aliaba-di Ĩ ˘éúáí . Ĩ ˘»**Н. Арутюнян**, КУКН, ĺç 433:
83. ¶. æ³ ÑáóĨŮ³ ŸÁ µ³ éÁ µ³ Ā³ ŸáóŮ ĺ »ñ»ù Ů³ éç bazi/u-dibi-du(ni)˘ dibi-ç Ůç» ĺ ˘é-
Ÿ»éáí Ñ³ Ů. Ĩ çó šó»ñ»Ĩ, éáóŮé! (ÁéĨ çñ»Ÿ Ÿ³ ˘ ˘ éĨ í ç í), çéĨ duni-ç Ůç Ñ³ Ů.
Ĩ áóŸ µ³ éÁ (ni-ç µ³ ó³ Ĩ³ ŮáóĀúáóŸÁ ³ ñŌ³ Ÿ³ . ñáóĀúáóŸŸ»ñçó Ů»Ĩ áóŮ Ñ³ Ů³ ñ»éáí
í ñçá³ Ĩ), ˘ ˘ Ůáóç³ ³ á»è µ³ éÁ Ĩ³ ñ¹áóŮ ĺ µ³ ñŌáó/ç-Ĩ çó-ç-Ĩ áóŸ šµ³ ñŌñ-
³ éĨ Ĩá-Ĩ áóŸ! [áŌÐ, ĺç 156]: Ÿç. áóó š-Ĩ çó-ç-Ĩ áó-Ÿ á»Ĩ ù ĺ Ñ³ éĨ³ Ÿ³ é Ĩ çó
šéáóŮé!, Ĩ áó šĨ í áŌ! (Ñ³ Ů. Ĩ áó µ³ éÁ Ĩ³ Ÿç ³ ñŌ³ Ÿ³ . ñáóĀúáóŸŸ»ñáóŮ ³ éĨ³ ĺ
du (= tù) Ō˘áí) Ůç³ éçŸ Ĩ çó-ç-Ĩ áó Ñ³ éĨ³ Ÿ³ éáí šéáóé³ Ĩ áó, Ůáéñ³ Ĩ Ĩ:
84. Ð² ˘, 1, ĺç 625:
85. ÐĒäŮÐ ĺç 522:
86. Ĩ ˘»è **И. Дьяконов**, ДВ, 5, ĺç 172:
87. Ĩ ˘»è **И. Дьяконов**, УПД, ĺç 88:
88. ²ŮĨ Ů³ éçŸ Ĩ ˘»è **Û. Ð³ ñáóĀúáóŸŮ³ Ÿ** КУКН, ĺç 442:
89. УКН, ĺç 395. УКН, ³ ñŌ. 96:
90. УКН, ³ ñŌ. 264 Ĩ áŌ, 18:
91. ²ŮĨ Ů³ éçŸ Ĩ ˘»è Ÿ³ ˘ **Г. Капанцян**, ОЭУХЯ, ĺç 33, **Н. Арутюнян**, КУКН,
ĺç 468:
92. Ð. é³ Ÿ¹³ [çŮ]³ ŸÁ Ñ³ Ů»Ů³ Ĩ áóŮ ĺ Ñ³ Ů. *Ā»ĨŸšĀçĨ áóŸŮ!* µ³ éç Ñ»Ĩ ˘ *Ā»ĨŸ³ Ĩ³ é³ é*
çŮ³ éĨ áí [ICU, ĺç 432]: ²ŮĨ ¹»áúáóŮ »éŸ»éáí ĨáŸĨ ˘»éĨ çŌ š...X-kai tequalie!-Ā
á»Ĩ ù ĺ Ñ³ éĨ³ Ÿ³ é šX-ç ³ éç ˘ ĀçĨ áóŸŮáí ¹³ ñŌñ»ó (ĀŸŸ³ ŮçŸ»ñçŸ), ³ ŮéçŸŮŸ
éĨ çá»ó Ÿ³ Ñ³ Ÿç»é!:
93. Ÿ³ éŸ³ . »Ĩ Ÿ»ñç Ĩ áŌŮçó áñá»è ³ Ů¹áçéçŸ ¹çĨ ³ ñĨ í áóŮ ĺ pare-Ā, áñ Ñ³ Ů³ á³ -
Ĩ ˘ éĒ³ ŸáóŮ ĺ Ñ³ Ů. ³ é-çŸ:
94. Û. Ð³ ñáóĀúáóŸŮ³ ŸÁ Ñ³ Ů³ ñáóŮ ĺ ÑáŮ³ Ÿçß quldini šĒéáá³ ŸĨ! ˘ Ůuli š³ ŸŮß³ Ĩ (ç);
µ³ é»ñÁ. Ĩ ˘»è **Н. Арутюнян**, КУКН, ĺç 462:
95. Ĩ ˘»è **И. Дьяконов**, УПД, ĺç 74, **Н. Арутюнян**, КУКН, ĺç 451:
96. Ā³ ñ. Ů³ ŸáóĀŮ³ Ÿ Ñ³ Ů³ ñ Ĩ ˘»è **Н. Арутюнян**, КУКН, ĺç 459:
97. Ĩ ˘»è **Н. Арутюнян**, КУКН, ĺç 451:
98. Û. Ð³ ñáóĀúáóŸŮ³ ŸÁ ŸáóŮŸá»è ÁŸ¹áóŸ»éáí šµ³ ñŌñ, Ñ½áñ! Ā³ ñ. Ů³ ŸáóĀúáóŸÁ ³ ŮŸ
Ñ³ Ů»Ů³ Ĩ áóŮ ĺ Ñ³ Ů. *Ĩáé* µ³ éç Ñ»Ĩ . Ĩ ˘»è **Н. Арутюнян**, КУКН, ĺç 452:
99. Ĩ ˘»è **Г. Вильгельм**, „К хуритской и урартской грамматике,,, ДВ 5. ĺç 96:
100. Ĩ³ Ÿç ³ ñŌ³ Ÿ³ . ñáóĀúáóŸŸ»ñáóŮ –ani í »ñç³ í áñáóĀúáóŸÁ Ñ³ Ÿ¹çááóŮ ĺ Ÿ³ ˘
½³ Ÿ³ ½³ Ÿ ŸçŸáóĀúáóŸŸ»ñŸŸ³ Ĩ ŸŸ³ Ÿ³ Ĩ áŌ Ůç Ů³ Ÿç ³ Ůé µ³ é»ñáóŮ, ŮñçŸ³ Ĩ ˘ burgan-

ani, iar-ani .. 3 UEY. NUUi . N3U. - (3 n)3 Y 3 I 3 YoC N3i ` NYO-3 Y, I 3 U-3 Y, I 3 n-3 Y .. 3 UEY;

101. **¶. O3 + 3 YoU3 YA N3 U»U3 i aoU z N3 U. U»e-aoAUaoY SYr Cnr 3 I aoAUaoY |, U»e-CU SYr Cn»E! m3 eC N3i (N3 U»n»Y m3 eC U»I Y3 m3 YaoAUaoYA AeI O3 + 3 YoU3 YC).** àdä, zc 39:

102. **Ð. I 3 n3 . OaYU3 YA .. e. ÐU3 O3 I O3 YA A3 n. U3 Yaou »Y SaO3 I 3 C»E, 3 Un»E! [i AäI , zc 92, I Y. 17], ü. OaYU3 YA A3 3 i e»E! [Hchl, zc 54]:**

103. **ÄeI U. Ð3 naoAUaoYU3 YC:** Ð3 Br C 3 eY»EaI 3 UY CnaOaoAUaoYA, a3 3 eao3 i 3 Y tu-Y aa UÇ I n»a aÇ I 3 naO i 3 E tu .. N3 I 3 e3 IA, 3 a3 N3 I 3 I »Yu 3 UY N3 U3 n»E i nÇäaoU: OÇ- aoo» tu-Y ä»i u z I 3 n1 3 E tu_x :

104. Ð3 naoAUaoYU3 YA N3i .. »EaI Ø. E 3 aÇI U3 YÇY .. A. U3 I aYaI C Y 3 UY N3 U»U3 - i aoU z Eäe. tubue SaOA»O! m3 eC N3i .. A3 n. U3 Yaou S3 Un3 oY»E(±)!. i »E **H. Аругтюянн, КУКН, zc 435:**

105. i »E **H. Аругтюянн, КУКН, zc 473:**

106. 2 UYä»e, ÇYaä»e aoY»Yu N3U. UO»E < *U-aoO-»E, a3A I 3 1/2 U3 I z YaouY 3 nU3 i ÇO U»I 3 UE ÇU Y3 E 3 I 3 YoC N3 i »EaOUaI : ÐUUi . Y3 .. N3 U. N-3 U-»E / Y-3 U-»E, U-»-ó-»E / Y-»-ó-aoI, U-er 3 I / Y-er 3 I .. 3 UEY m3 e»nA:

107. ÐY3 n3 i a3 z Y3 .. i »nÇYÇe I 3 äA N3U. N»O/ aO < * pel/pol S»N»O»O, NaéaO çao3 i 3 nU3 i Ç N3i : ÐUUi . N. -». *ped > e»ä. peç > N3U. (N)»i , N. -» *per > e»ä. par > N3U. 3 e, N»e, N3 n:

108. UaoUY -usi 3 I 3 YoaI »Y I 3 1/2 U3 I Y3 .. su-si SÇYa-än i 3 x3 n!, pul-usi Si ÇU3 . Çn 3 nO3 Y3 . naoAUaoY (I aAaOA . nÇ N3i UÇ3 eÇY) |, ur-iU-usi S»U»i 3 O3 - UB3 I U3 Y 3 nN»er 3 Yaó, I 3 nµYaó! m3 e»nA pafa3 Y z E YB3 Y3 I aoU »Y 1/2 Y3 1/2 Y BÇYaOAUaoY»n: AYa i »n3 m»naoU z -i-(i)e i »nÇ3 i anaOAU3 YA, 3 a3 3 UY ä»i u z YaouY3 oY»E -v-(i)e 3 I 3 YoC N3i , i »E I Y. 49:

109. **¶. O3 + 3 YoU3 YA e»ä. pat-ari-A N3 U»U3 i aoU z N3 U. + 3 A 3 nU3 i Ç N3i . i »E àdä, zc 39:**

110. **Æ. U3 I aYaI A S. . URU Uuhi iUini Uat-uli! 3 ni 3 N3 U: aoAUaoYA N3 U3 naoU z ä3 i x»Y3 N3 Yaou 3 eao3 i 3 Y šalu ana eUuti ašbat- u3 O3 uA Ya3 ÇO »e i »no3 Ç! O ÇO šU3 O3 uA »e i »n3 µY3 I »o3 Ç! + äE3 m»n3 I 3 Y ÇU3 er aI . i »E УПД, zc 53: 2 U1 1 »äúaoU ÇYaä»e m3 o3 i n»E šURU^m iUini Uat-uli! 3 ni 3 N3 U: aoAUaoYA:**

111. i »E **Г. Меликишвили, УКН, 3 nO. 448, i aO 4 (I ÇO A3 n. U3 YaOAUaoYA):**

112. i »E **H. Аругтюянн, КУКН, zc 463:**

113. Aëi Ö³ ÷ ³ Yol³ ÝÇ Ðeri §³ í »foáol¹, Ðer §µ³ nÖn¹, anÁ Ý³ Ñ³ Ú»Ü³ í áoÜ ç Ñ³ Æ. è³ ñ µ³ éÇ Ñ»í . í »ë àòä, çÇ 39:
114. Á³ ñ· Ü³ ÝáoÁáoÝÁ Aëi . **äÇáí naréí áo** [КБ, III, çÇ 43], anÁ ÍñíÝáoÜ ç Ü. **Ð³ náóÁáoÝÜ³ ÝÁ** [КУКН, çÇ 466]. Æ. ³ Ü³ ÍáÝáí Á ³ é³ Ç³ ñí áoÜ ç §½ÇÝ³ Ýáo(±) í ³ ä»fáí ç ÜÝ Ðuri §½»Ýü¹ µ³ éÇ Ñ»í [УПД, çÇ 91]:
115. í »ë **Ð. 2 x³ éÜ³ Ý**, Ð² ´, 4, çÇ 247. **¶. æ³ NáolÜ³ Ý**, ÐÈä ÜÐ, çÇ 510:
116. Æ. ³ Ü³ ÍáÝáí Á ³ ÜÝ Í³ äáoÜ ç šuri šéaon¹ ç ñÜ³ í Ç Ñ»í §^{KUR}Ður-í-ÇÝ Ñ³ è-Í³ Ý³ fáí §½ÇÝí ç Í Ü³ ñ¹ Í³ Ýó (³ ½³ í Ý»ñÇ) »ñíÇñ¹ [УПД, çÇ 80], anÁ è³ Í³ ÜÝ Ñ³ Í³ éáoÜ ç Á»^{KUR KUR^m} Ó´ÇÝ, Á»° éaon³ Í³ Ý ½áo. ³ Ñ»éÇÝ:
117. í ³ Ýí³ · Çñ tar-a- / tar-gi-ni ä»í ù ç Í³ ñ¹ é tíra- / tír-gi-ni:
118. Ð³ Æ. ší ³ -É¹ µ³ éÇ Ñ»í Ñ³ Ú»Ü³ í áoÁÜ³ Ý Ñ³ Ü³ ñ í »ë **¶. æ³ NáolÜ³ Ý**, àòÐ, çÇ 166: í »üëi áoÜ áon³ ñí . µ³ éÁ í Í³ Üí ç Í ç Ñ»í ´Ü³ É ç ñí ç Ñ³ Üí áoÁáoÝáoÜ. ...] ali bidi aÐtanulabi ali taÐe amani bidi... [КУКН 193_d] §(áÇ Á³ ñ· Ü³ Ýí áoÜ)¹:
119. í »ë **Г. Меликишвили**, УКН, çÇ 387:
120. í »ë **И. Дьяконов**, ДВ 5,1988, çÇ 144:
121. í »ë **Н. Арутюнян**, КУКН, çÇ 439:
122. **¶. æ³ NáolÜ³ ÝÁ** ÑÝ³ ñ³ í an Ñ³ Ü³ ñ»fáí zil(i)-bi šó»Ö, í anÜ¹ - Ñ³ Æ. ó»Ö ½áo. an-¹áoÜÁ [àòÐ, çÇ 150] ÜÇ`ÝáoÜÝ Á³ Ü³ Ý³ í qar-bi-ÇÝ Ñ³ Ü»Ü³ í áoÜ ç Ñ³ Æ. Í³ ñµÇ í »Ö³ Ýí ç Ý Ñ»í [àòÐ, çÇ 147], Á»¹ »ñí áoeÝ çÉ ÜÇ`ÝáoÜÝ Ó¹»í »Ý Í³ ½Üí ç Í:
123. ØÇ ÍáoÜÇó es-ší »Ö¹, esia- ší »ÖáoÜ, ç Üëi »Ö¹ - (í ç ñµ»ñ³ Í eÐ-. í »ñÇÝë ¹Çí - í áoÜ ç anä»ë ³ é³ ÝÓÇÝ µ³ é´´ áÇ Á³ ñ· Ü³ Ýí áoÜ), Üláoe ÍáoÜÇó ed-š³ ÜÝí »Ö¹ µ³ é»ñÇ Ñ³ Ü»Ü³ í áoÁÜ³ Ý Ñ³ Ü³ ñ í »ë, ünÇÝ³ Í, Ñ»í ´Ü³ É Ñ³ í í ç Í Ý»ñÁ¹ - terubi ¹X íštini ^{LU}EN. NAM - §¹ñ»óÇ X-ÇÝ ç Üëi »Ö ÷ áÉ³ Ýan¹¹ [КУКН 59₁₈]. ^{LU}EN. NAM esia terubi-š÷ áÉ³ Ýan¹ í »ÖáoÜ (³ Üëi »Ö) ¹ñ»óÇ¹ [КУКН 174 BI₁₇]. ^{LU}EN. NAM edia terubi - š÷ áÉ³ Ýan¹ ç ÜÝí »Ö ¹ñ»óÇ¹ [КУКН 388_d] í »ÖÇ ÇÜ³ ëí Ç Ñ³ Ü³ ñ Ñ³ Ü»Ü³ í »ù Ý³ ´´ Ñ³ Æ. ç Üëñ/³ Ü¹ñ §³ Üë, ç Üëi »Ö /³ Ü¹, ç Ü¹ í »Ö¹ µ³ é»ñÁ¹:
124. Ü. Ð³ náóÁáoÝÜ³ ÝÁ dani-ÇÝ´´ idani- ÇÝ Ñ³ Ü³ náóÜ ç ³ é³ ÝÓÇÝ µ³ é»ñ, anáÝü Ý³ áÇ Á³ ñ· Ü³ ÝáoÜ: Æ. ³ Ü³ ÍáÝáí Á idani-ÇÝ ¹Çí ç ñí áoÜ ç anä»ë µ³ Æ id- ÑÇÜüÇó´ ší ç í ç ñ»É. · an¹ ç ñí »É¹ ÇÜ³ ëí áí [ДВ 5, çÇ 152], anÁ Ü»ñÁáoÜ ç Ü. **Ð³ náóÁáoÝÜ³ ÝÁ** [КУКН, çÇ 447]: Ø»ÉÇÜÇBí ÇÉÇÝ dani, inani, iÐani´´ aÐtani Ó¹»ñÇ Ñ³ Ü³ ñ ÑÝ³ ñ³ í an ç Ñ³ Ü³ náóÜ §³ Üë ÍáoÜ(Çó), ç ÜÝ ÍáoÜ(Çó); ÁÝ¹Ñ³ Ýáoñ ÇÜ³ ëí Á [УКН, ç nÓ. 28, í Ý. 14,15]: Ü. Ð³ náóÁáoÝÜ³ ÝÁ inani-ÇÝ Á³ ñ· Ü³ ÝáoÜ ç §³ Ü¹, ¹³¹, i-Ðani-ÇÝ´´ Ðana-ÇÝ §³ Ü¹ ÍáoÜÁ(±)¹ ÇÜ³ ëí Ý»ñáí [í »ë **Н. Арутюнян**,

135. 'afañ ³ UÝ aón³ nī . μ³ é»ñÁ, añaYó Ñ³ Ú³ ñ ³ é³ ç³ ñí í aóU ç ÇU³ eī ³ UÇÝ Yañ (U³ éY³ ÍÇ Í³ Ú ³ ÚmáOÇ³ Í³ Ý) ³ ñÁ»uY»ñ, U³ Yñ³ Ú³ éY ¹Çí ³ ñí í ³ Í »Y Aeī ÍáYī »üēī Ç:
136. Ð³ Bī Ç ³ éY»fáí ì ³ YÇ ³ nÓ³ Y³ . ñáoÁUáoYÝ»ñáoU éáoUÝ μ³ éÇ Şí ³ x³ ñī YB³ Y³ - ÍáoÁUáoYÁ ³ éáoñ³ Í³ Ý ÷ aÉ³ éáoÁUáoYÁ Í³ eī ³ Í »fÇ ç Áí aóU:
137. ì »ñçÇYē μ³ í ³ Í³ Ý Í³ eī ³ Í »fÇ ç, ù³ YÇ añ è»á³ . Çñ pax-ini/-ani Ó´Á óáoúó ç í ³ fÇè, añ ³ ñU³ í Á á»í ù ç fÇYÇ á³ É-A:
138. É áóéÇ»ñ»YÇ Ñ»í aóY»ó³ Í ÁY¹Ñ³ YñáoÁUáoYÝ»ñÁ ÁY¹Ñ³ Yñ³ á»è μ³ ó »Y ÁáoYí ³ Í ´ ³ Uēī »Ö a»Y ¹Çí ³ ñí í aóU:
139. Ð³ U»ñ»YÁ á³ í Í³ YáoU ç ³ UÝ É»ááoY»ñÇ Áí ÇY, añaYú μ³ í ³ Í³ Y³ á³ ÷ Yí ³ Ö»É »Y, ³ UéÇYúY Í aónñ»É »Y Çñ»Yó eī ½μY³ Í³ Ý (μYÇÍ) μ³ é³ á³ B³ ñÇ UÇ ½- ³ fÇ Ú³ eÁ ÷ aÉ³ ñÇY»fáí ³ UÝ »Í³ Úáoī μ³ é»ñái: Ð³ U»ñ»YÇ Ú»Ç Ñ³ í Í³ á»è B³ í »Y Çñ³ Y³ Í³ Ý μ³ é»ñÁ: ì ³ YÇ Á³ . ³ í añaóÁU³ Y Bñç³ YáoU ³ U¹ μ³ é»ñÇ U»Í Ú³ eÁ ¹»é´é Úáoī ù áÇY . áñÍ »É Ñ³ U»ñ»YÇ μ³ é³ á³ B³ ñ: ´Y³ Í³ Y³ μ³ ñ, ì ³ YÇ ³ nÓ³ Y³ . ñáoÁUáoYÝ»ñáoU ÑY³ ñ³ í án ç, añ á³ Ñá³ Yí ³ Í fÇY»Y ¹ñ³ Yó μYÇÍ Ñ³ Ú³ ñÁ»uY»ñÇó B³ í »ñÁ: É áéúÁ í »ñ³ μ»ñáoU ç Ñ³ í Í³ á»è ³ UÝ μ³ é»ñÇY, añaYó μYÇÍ ÑáU³ YÇBY»ñÁ á»Y á³ Ñá³ Yí »É:
140. í »ë Г. Джаукян, Взаим., çç 45:

àðàð ø° ð²Í ² Ù²Í ² Ù ð²ð° ð

1. àñá»è μ³ ó³ éáoÁUáoY aón³ nī »ñ»YáoU z- Y³ É¹ÇñÇ ÑY³ ñ³ í án ³ eī ³ UáoÁU³ Y Ú³ éÇY í »ë Н. Арутюнян, КУКН, çç 476:
2. àón³ nī . zať-Á UÇ Í áOÚÇó ÑY³ ñ³ í án ç Ñ³ eī ³ Y³ É z-ať- Ñ³ U. ½-³ í -»É, Uúáoé Í áOÚÇó zə-ť- Ñ³ U. ½(A)-í aó-, ½(A)-í ³ -: ²U¹ á³ í x³ eái ¹Áí ³ ñ ç áY¹»É í »ñá- ÑÇBÓÉ »ñí aó μ³ é»ñÇ UÇ³ Á³ Ú³ Y³ Í Ú³ ³ eī ³ UáoÁUáoYÁ í ³ YÇ ³ nÓ³ Y³ . ñáo- ÁUáoYÝ»ñáoU:
3. Ð³ U. Y(Ç) - Y³ É³ Í³ YóÇ Ñ³ Ú³ ñ í »ë Ñ»í ´´U³ É μ³ é»ñÁ` Y-ÇóÁ/ Ñ-ÇóÁ, Y-³ U-»É/ Ñ-³ U-»É, Y-eī ³ Í / U-eī ³ Í, Y-»-ó-áoí /U-»-YáoÉ, Y-BáUÉ / BáÖ, YÇ-eī -»U, Y-í aóÖ ´´ ³ UÉY:
4. Ð³ U. ì - Y³ É³ Í³ YóÇ Ñ³ Ú³ ñ í »ë Ñ»í ´´U³ É μ³ é»ñÁ` í -Í³ ñ, ì -Ñ³ è, ì -Ñ³ É, ì -úY»É, ´´ ³ UÉY:

5. Ð³Ù»ñ»ÝáóÙ -ÇèĒ í»ñçÝ³ í³Ýóáí áóÝ»Ýù Ñ»í ``Ù³Ē μ³é»ñÁ` Ēán-ÇèĒ ŠÙ»Ōñ³ Ñ³ó, ÚáÚáí Ù»Ōñ!, Ē³ñ-ÇèĒ Šá³í í³Ý¹³Ý, Ý³ íÇ »ñí³Á ``³ ÚĒÝ!;
6. Ð³Ù»ñ»ÝáóÙ Ýáñ μ³é»ñ »Ý Ĩ³½ÚáóÙ μ³Ù³ ÑÇÙú»ñÇó ``. áÙ³Ĩ³ÝÝ»ñÇó: í »ë ùñÇÝ³ Ĩ` Ù»í Ý-án¹, áñè-án¹, ÷áĒ-³Ý-án¹, Ý³Ē-án¹, áóŌŌ-án¹, ³é³çÝ-án¹, ÙÇçÝ-án¹, ³Ýó-án¹, ÁáŌáí-áóñ¹, Ēánñ-áóñ¹ ``³ ÚĒÝ: ¶Ĭ. æ³ ÑáóĬÙ³ ÝÁ Ñ³Ù. ³ í³Ýóç í³. áóÚÁ ÑÝ³ ñ³ í áñ ĸ Ñ³Ù³ ñáóÙ Ñ. -». *dhro-Çó, ¹ñ³ ÷áĒáóÁÙ³ Ùμ [ÐĒä ÙÐ, ĸÇ 237]:
7. í »ë ùñÇÝ³ Ĩ, Ñ»í ``Ù³Ē ³ ñí ³ Ñ³Ùí áóÁúáóÝÁ. nun-abe/ Ði-abe ka-iu-ke sul-uÐt-**ibe** Ðat-u-ale kul-eli -Š»Ĩ³ í ĸÙ ³ éç `` éáŌ³Ē-áĬ ÁÝĬ³ í (μéÝ»ó) áí ù»ñÁ [Ā³. ³ í áñÇ]; [KYKH 53₁₄, 241 C₃₈, E₅₃, F₂₀, 242 B₁₃₀, 244₂₃]:
8. ¶Ĭ. æ³ ÑáóĬÙ³ ÝÁ í»ñçÝĒ Ñ³Ù»Ù³ í áóÙ ĸ Ñ. -». *dhē-Ç Ñ»í, áñÇó áóÝ»Ýù Ñ³Ù. ¹Ý»Ē μ³ÚÁ [àóÐ, ĸÇ 139]:
9. ²ÙÝ éáí áñ³ μ³ ñ Ĩ³ ááóÙ »Ý Ñ-³ í -³Ý-»Ē μ³ÙÇ Ñ»í . í »ë ¶Ĭ. æ³ ÑáóĬÙ³ Ý, ÐĒä ÙÐ, ĸÇ 353:
10. ŌñÇÝ³ Ĩ. 1) è»á. - ani (í³½ÚáóÙ ĸ. áÙ³Ĩ³ÝÝ»ñ: í ³ÝÇ ³ ñŌ³Ý³. ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÙ Ĩ³ Ý³ `` Ù»Ĩ³ ³ ÚĒ, Ñá. Ý³ ĨÇ³ Ĩ»ñí, - ani Ù³ éÝÇĬ. Ĩ »ë ùñÇÝ³ Ĩ` darÐu-ani ŠÙ³ ñ¹ÇĬ, Ù³ ñ¹Ĩ³Ýó Ēáóúμ!, uedi-ani ŠĬ³Ý³ Ùú! ``³ ÚĒÝ: ÐÙÙí . Ñ³Ù. -³Ý, -³ÝÇ Ñ³ í³ ù³ í³Ý ÇÙ³ éí ³ ñí ³ Ñ³Ùí áŌ Ù³ éÝÇĬÝ»ñÇ Ñ»í), qudul-ani = kotol-an(i) ŠĬ³ ³ ³ ñ!, iar-ani = yar-an(i) Šá³ í í³Ý¹³Ý, ó»Ē³! (ÙÇ. áóŌ» Ù³ ñ-³Ý (±), alg-ani = arg-an(i), Šé³ ÑÙ³ÝĬ, burgan-ani = burgn-an(i) Š³ Ĭí ³ ñ³ ĨĬ!, qarqar-ani Š½ñ³ Ñ! ``³ ÚĒÝ) – Ñ³Ù. -³Ý/ -³ ñ-³Ý (í³Ù-³Ý, Ēán-³Ý, á³ í í³Ý¹.³Ý, Ñ»Ý-³ ñ-³Ý, ³ ñ. -»Ē-³Ý ``³ ÚĒÝ). 2) è»á. – uni (í³½ÚáóÙ ĸ ³ í³Ĩ³ÝÝ»ñ `` / Ĩ³Ù ³ í³Ĩ³. Ý³ Ĩ»ñá ¹»ñμ³ (Ý»ñ), ag-un-uni Š³ Úáóñ Ĩ³ Ù³ Ùñ³ óí³ í!, an-iard-uni = an-yard-un(i) ŠÙ»Ō³ í áñ, ³Ý³ ñ³ ñ³ ñ!, uÐt-ak-uni = ost-aq -un(i) Š(±)! (í³½Ù³ í ĸ uÐt-Š³ ñß³ í »Ē, Ñ³ ñŌ³ Ĩ í »Ē! μ³Ù³ ÑÇÙúÇó) - Ñ³Ù. -áóÝ (í³Ù-áóÝ, é³ Ñ-áóÝ, ÷³ ÚĒ-áóÝ ``³ ÚĒÝ). 3) è»á. -v-q-, řep-iq-ani (í³½Ù í³ í ĸ řep(u) - Ñ³Ù. Í »÷-»Ē μ³Ù³ ÑÇÙúÇó), uÐt-aq-uni Š(±)!, urb-iq-ani/aÐe (í³½Ù í³ í ĸ urb- Š½áñ»Ē! μ³Ù³ ÑÇÙúÇó) – Ñ³Ù. -Çù/ -áóù/ -³ ù ``³ ÚĒÝ: Ō³ éí áñ»Ý í ³ÝÇ ³ ñŌ³Ý³. ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÙ Ñ³Ý¹ÇááŌ . ñ»Á» μáfañ ³ í³ÝóÝ»ñÁ áóÝ»Ý Çñ»Ýó ½áó. ³ Ñ»éÝ»ñÁ Ñ³Ù»ñ»ÝáóÙ:
11. Ð³Ù-áóñ³ ñí ³ í³Ý ½áó. ³ Ñ»é ³ í³ÝóÝ»ñÇ Ñ³Ù³ ñ í »ë Ý³ `` ¶Ĭ. æ³ ÑáóĬÙ³ Ý, ÐĒä ÙÐ, ĸÇ 437-440:
12. Ō`Á, ÇÑ³ ñĬ » , áóñ³ ñí . pile-Á á»Ýù Ĩ³ ááóÙ Ñ³Ù. μÇñ < * bër Šμñ»Ē, ÷áñ»Ē! μ³ éÇ Ñ»í :
13. í »ë Ð. ² ³ éŌ³Ý, ÐĒä, I, ĸÇ 172. ¶Ĭ. æ³ ÑáóĬÙ³ Ý, àóÐ, ĸÇ 139:

14. Սառնի օճի Կննն ասնն նի . aՍt- Տնն էր Յի »է, Յ Կ»է, 13 ոՕԿ»է . Յ ՍԵԿ՝ ժՅ ՍԱ, անԱ
ՇՍ էր ար . Օճի ԷՇարի ՇԿ ՆՅ ՍՅ ձՅ ի Յ ԵԷ Յ Կառ շ ՆՅ Ս. (Ն)- Յ էր -»է Տնն էր Յ ի »է,
ԵՅ ՆՍ Յ Կ»է . Յ ՍԵԿ՝ ժՅ ԵՇԿԿ: ԵՅ ի Յ ՍԿ ի »նՇՇԿԵ ի Յ . աս շ Ն. -». *past-ՇՅ ի Յ ՅՇ
Յ ոՕ Յ ՅՅ . նաՍԱՍաՍԿԿ»նաՍ ձճ ի շ շ ի ի Յ յ ն *paՍt- ի Յ Եսար ի :
15. ՕՇ. ասՕ» ku-Շ +աԷՅ ն»Կ ձճ ի շ շ ի ի Յ յ ն 13 է ճ :
16. Waşa »նի ՇնԱ Շն ի Յ Ն ի Յար ՆՅ ՍԱԿԿ Կառ շ ձճ ի ՍՅ ի Յ Յ շ նՅ . Յ ի ար ՅՇԿ . ի Յ »
Н. Арутюнян, ТУ, շՇ 13:
17. -v-(i)e / (-v-ge)-Ա ի Ն ի Յ Յ Նարի Շ ի »նՇ ի անաՍԱՍաՍԿ շ, անՇՅ -de Ս Յ ԵԿԿ Շ
ՆՅ ի »ԷաՍար ի Յ Յ Ս շ Յ ԵԷ »Է Էար Յ ի ասՕճ ան Յ Յ Յ Նարի Ա:
18. ի Յ ՅՇ Յ ոՕ Յ ՅՅ . նաՍԱՍաՍԿԿ»նաՍ ՆՇՅ ի Յ ի ի Յ ի Յ »ՕՅ ԿառԿԿ»նաՍ ՆՅ Ս. ժՅ ԵՅ ն-
ՍՅ ի Յ »նՇ ՆՅ Ս յ ն ի Յ »**Պ. ԵՅ Նարի Ս Յ Կ**, ձՕՕ, շՇ 154-168:
19. ի Յ »Ե, յնՇԿՅ ի Յ . **Г. Джаукян, КНВ** „Об урартских заимствованиях в армянском
языке,,, շՇ 364-372:

Ɔ³ ɹ »ǿǿ Ǽǿ Ǽǿ

Ɖǿǿǿǿǿǿ³ · Ɔǿ		ǿ³ ǿǿ³ · Ɔǿ		Ɖǿǿǿ, Ǽǿ Ǽǿ ǿǿǿǿǿǿ
ǿ³ ǿǿǿǿǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿǿǿǿ	ǿǿǿǿ³ ǿǿǿǿ³ - ǿ³ ǿ³	ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿǿǿǿ ǿǿǿǿ	ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿ³	
[ab-]	aw-	- (ǿǿǿǿǿ)	ab-	Ǽǿ-ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿ³
[abeli-]	aweli-	a-bé-li-	a-bi-li-	Ǽǿ-ǿ³ ǿ³ »ǿǿ
[ai-]	ay-	-	a-i-	ǿ³-ǿ³ ǿ³ »ǿǿ, Ǽǿ-ǿ³ ǿ³ »ǿǿ
[alg-ani]	arg-ani	-	al-ga-ni	ǿ³ ǿ³ - »ǿǿ
[ale-, alu-]	ayle-, aylo-	a-le/lu-	a-li/lu	ǿ³ ǿ³ »ǿǿ, ǿ³ ǿ³, -ǿ
[alzena/i]	arjena/i	al-ze-na/ni	al-zi-na/ni	ǿ³ ǿǿ ǿ³ ǿ³, Ɔ-ǿ³
[an-]	an-	-	an-	ǿ³ ǿ³-
[an-iardu-ni]	an-y-ardu-ni	-	an-i-ar-du-ni	ǿ³ ǿ³-Ǽǿ-ǿ³ ǿ³¹, -ǿǿ
[ap-]	ap-	-	ap-	ǿ³ ÷ ǿ³
[ar-]	ar-	-, -, -	ar-, a-ru, a-ri-	ǿ³ ǿ³-ǿǿǿ
[ar-n-]	ar-n-	-	ar-ni-(ǿ)-ǿ-	ǿ³ ǿ³ »ǿǿ
[ar-n-úi-]	ar-n-úi-	-	ar-nu-i-	Ǽǿ-ǿ³ ǿ³ »ǿǿ, Ǽǿ-ǿ³ ǿ³-ǿ³-ǿ³ »ǿǿ
[ar-ni, ar-]	ar-ni, ar-	-	ar-(a)-ni, ár-	ǿ³ ǿ³, ǿ³ Ǽǿ
[ardi/u-]	ardi/u-	-	ar-di/u-	ǿ³ ǿ³¹-Ɔǿ, ǿ³ ǿ³¹ǿǿ
[armu-]	armo -	-	ar-mu-	ǿ³ Ǽǿ, -ǿ
[aš-]	as-	-	áš-, a-še, a-šu-	(Ǽ)-ǿ³ ǿ³-ǿ³ ǿ³ »ǿǿ
[aɸ-]	aɸ-	a-ɸù-, -, - ?	a-tu, a-ɸu,a-tú-?	(Ǽ)-ǿ³ ǿ³ - ǿ³ ǿ³ »ǿǿ
[aɸ-(qa-na)-]	aɸ-(qa-na)-	-	aɸ-qa-na-	(Ǽ)-ǿ³ ǿ³ -ǿǿǿ »ǿǿ
[auciɸ-]	auciɸ-	-	a-ue-i-ɸè-	ǿ³ ǿ³ ǿ³ -
[ba-]	ba	-	ba-ú-	ǿ³ ǿ³-ǿ³, ǿ³ ǿ³-Ǽǿ
[baba-ni]	babani	-	ba-ba-ni	ǿ³ ǿ³ ǿ³ Ǽǿ
[barzu-dib-]	barju/i-diw-	-	bar-zu-di(i)-bi-	ǿ³ ǿ³ Ǽǿǿ/Ɔ-ǿ³ ǿ³-ǿ³
[barzi-diib-]	-	-	bar-zi-di(i)-bi-	-
[burg-an-]	burg-an-	-	bur-ga-na-	ǿǿǿǿ- ǿ³, -ǿ³ ǿ³
[dan-]	dǿn-	dá-nu-	ta-nu-	ǿ³ ǿ³ »ǿǿ
[dar-ani]	dar-ani	dá-ra-ni	ta-ra-ni	ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿ³, ǿ³ Ǽǿ ǿ³ ǿ³
[daršu-ani]	darsu-ani	dá-ar-šú-a-ni	ta-ar-šú-a-ni	ǿ³ Ǽǿ, ǿ³ ǿ³, -ǿǿ
[delzu-]	derɸo-	dè-el-zu-	ɸè-el-zu-	Ǽǿ ǿ³ ǿ³-ǿ³ »ǿǿ, -Ɔ/ǿ
[der-]	der-	de,(e)-ru/ri-	te-(e)-ru/ri-	ǿ³ Ɔǿ
-	-	de,(e)-er-	te-ir-	-
[e-, ei]	e-, ei	-	e-, e-i	»-Ǽ, ǿ
[eban-i/a]	ewan-i/a	-	e-ba-ni/na-	-ǿǿ ǿ³ ǿ³, -ǿ³ ǿ³ ǿ³ ǿ³
[egu]	ejo	-	e-gu-	ǿ³ Ɔ, -ǿ

1	2	3	4	5
[eri-]	el-	-	e-ri-	»Ö-³ Ý»É
[er-]	el-	e-re-	e-ri-	»Ö-, ³ Ö-
[erpi-]	elpi-	er-pí -	ir-bi-	³ Ö÷-áóó³ Ý»É
[erşi-]	erşi-	-	e-er-şi-	½-»ñí
[eue, ewe]	ewe	e-u-e, e-we	e-ú-e, e-wa	»ó
[euri]	ewri	-	e-ú/u-ri	³ öñÇ-áñ¹
[gar-ni]	jar-ni	-	gar-ni	Ç³ éÝ
[gun-]	jun-	-	gu-(ú)-nu-	ÇáóÝ-Ç
[i]	i	-	i	Ç
[ieşe]	iese	-	i-e-şe	»é
[ti-u/a-]	ti-(w/a)-	-, -,	ti-ú-, ti-(i)-a-,	ÃÇÖ, Ãáó»É
[ti-e]		-,	ti-i/e-	
[teq-]	teq-	-	te-(e)-qu-	Ã»ú-»É
[tu-]	tu-	-	tú -	Ãáó-»É
[tur-]	toł-	-	tú-ru/ri-	ÃáóÖ, Ãáó-»É
[laqu-]	laqu-	la-qú-	la-ku-	É³ úáó-ó³ Ý»É
[halule]	xalofe	ha-lu-le	ha-lu-li	É³ ÓáÓ, -áÓ, -³ ó
[harari]	xalafi	-	ha-ra-ri	É³ Ó³ Ó
[harhar-]	xarxar-	-	ha-ar-ha-ru-	É³ ñÉ³ ñ-»É
-		-	ha-ar-har-	
-		-	ha-ar-ha-ar-	
-		-	har-ha-ar-	
-		-	har-har-	
[haş-]	h-as-	-	ha-(a)-şi/şú/şu-	Ñ-³ ë-³ Ý-»É
[hař-]	h-ař-	-	ha-řu-	Ñ-³ ĩ -³ Ý»É
[hubi]	howi	-	hu-bi-	ÑáóÇ-ĩ
[hur-işhi]	xor-isxi-	-	hu-ri-iş-hi	É áñ+ ÇëÉ
[hus-]	hos-	-	hu-şú/şa-	Ñáë-»É
[şare]	şare	şa-re-(e)	za-ri-(e)	í³ é, -á
[şerab-ae]	şeraw-aye	şe-ra-ba-e	şi-ra-ba-e	í³ ñ³ ö
[şep-]	şep-	şe-pu-	şi-pu-	í³ »÷-»É
[şu-e]	şu-e	-	şu-e	í áí
[ka-]	ka-	-	ka-	í³ -É
[ka(i)-]	kay	-	ka-(i)-	í³ Ö
[karmehi]	karmexi	kâr-me-hi	qar-me-hi	í³ Ö³ É, -Ç
[kap-]	kap-	kâ-ap-	qa-ab-	í³ ÷-»É
[kapi]	kapi	-	ka-pi	í³ âÇ-x
[keř-an-u-]	keř-an-	ke/ké-řa-nu-	ki/ké-da-nu-	í³ ĩ -³ Ý-»É
[keiř-an-u-]	keiř-an-	ke-e-i-řa-nu-	ki-e-i-da-nu-	í³ ĩ -³ Ý-»É

1	2	3	4	5
[kulu-]	koru-	-	ku-lu-	í áñ-»Ě, í áñ-áóĚ ³ Ý»Ě
[kur-uni]	koł-uni	-	ku-ru-ni	í áĔ-áóÝ
[kurdi-ni -]	kordi-ni	ku ₃ -ul-di-(i)-ni kul-di-ni	qu-ul-di-(i)-ni, qul-di-ni	í áñ ¹
[kur-]	kur-	-	ku-ri-	í áóñ-áóÝí
[kutul-ani]	kotoł-ani	ku ₃ -tù-la-ni	qu-du-la-ni	í áĀáĔ, -Ç
[mana]	mana	-	ma-na-(e)	ú ³ Ý
[man-] -	məñ-	- -	ma-nu/ni- man-nu-	úÝ- ³ Ě
[mak-]	mək-	-	ma-ku-	úí -áóÝ ¹
[meše/i]	mesi	-	me-(e)-še/ši	ú ³ èÝ, -ÇÝ
[mi]	mi	mì-(i)	me-(i)	úÇ
[na-]	nay-	-	na-	Ý ³ ú-»Ě
[nah-]	nax-	-	na-hu/ha/hi-	Ý ³ Ě-
[nebsi-]	n-ewši-	né-eb-si-	ni-ib-si-	(Ý)- ³ óĚ-»Ě
[n-ul-]	n-uł-	-	nu-ul-	(Ý)-áóĔ-
[n-ul-ušt-]	n-uł-ust-	-	nu-lu-uš-tú-	(Ý)-áóĔ-áóĚí -
[pařu/i]	pařu/i	pá-řù/ři-	ba-(a)-du/di-	á ³ í -
[pař-are]	pař-aĚ	pa-řa-re-(e)	pa-ta-ri-(e)	á ³ í + ³ Ő (±)
[pař-gu-]	pař-	pá-ař-gu-	ba-ad-gu-	á ³ í -»Ě
[pare]	pare	pa-re-(e)	pa-ri-(e)	³ é
[par-] -	par-	- -	pa-ra/ru- pa-ar-	Ń»é- ³ Ý- ³ Ě, (Ń) ³ ñ-(í)-
[pahi-ni] [paha-ni]	pax-ini/-ani	- -	pa-hi-(i)-ni, pa-ha-ni	á ³ ĚñĚ, -Ç
[peři/u-]	peř-	pé-(e)-ři/řù-	bi-(e)-di/u-	Ń-»í , »í
[pile]	piĚ	pi-(i)-Ěe-(e)	pi-(i)-li-(e)	á»Ĕ-»Ě
[pit-]	pit-	-	pi-(i)-tú-	+ Ā-(áóñ)
[pulu-še]	poro-se	-	pu-lu-še	+ áñ, -á, + áñ-»Ě
[parřani]	pařani	pár-řa-ni	bar-za -ni	+ ³ Őí ³ ŐÝ < * + ³ ŐŐí ³ Ý
[qar-]	qał-	qà-ru-	ka-ru-	ú ³ Ő-»Ě
[qar-bi]	qar-wi	-	qar-bi	ú ³ ñ, -Ç
[suřug-]	řuřog-	su-řu/řù-gu-	su-řu/du-gu-	ří á- ³ Ý»Ě
[ui]	oi	-	ú-i-(e)	áá
[ul-] -	uł-	-, -, -	ú-la/li-, u-la- ú-lu-, u-lu-	áóĔ-
[ul-ušt-]	uł-ust-	-	ú-lu-uš-ta-	áóĔ-áóĚí -

1	2	3	4	5
[ulgu-še]	oľjo-	-	ul-gu-še	áŎç, -áŎ
[ule-(še)]	ore-(se)	ú-le-(e)-(še)	ú-li-(e)-(še)	áñ, -áŎ
[ulte]	orte	ul-tè-(e)	ul-di-(e)	áñÁ, -áŎ
[ulřu]	uľřu	-	ul-řu	áŎí , -áŎ
[up-ar(a)d-]	up-ar(a)d-	ú-pár-(a)-du	ú-bar-(a)-du-	Ń-áŎă-
[ur-iřhi/u]	ur-isxi/u-	-	ú-ri-iř-hi/u-	áŎé-Ÿ
[ur-urd-a-]	ur-ord/urd-a-	-	ur-ur-da-?	áŎé-áñ¹/áŎñ¹
[uřt-]	ost-	-	uř-ta/tú/tu -	áéí -
[uřt-ebte]	ost-ewte	uř-te-eb-te	uř-ti-ip-te	*áéí ->ŎĀ > áéí - áŎĀ
[uř-gini]	uř-gini	uz-gi-ni ?	uř-gi-ni	áŎĀ-(é)
[řani]	sani	-	řá-ni	é³ Ÿ, -ç
[řat-]	sayt-	-	řá-tú\te-	é³ ŎĀ.³ ù-»Ě
[řer-]	ser-	ře-er-, -	ře-ir-, ře-ra- ?	é»é, -ç
[řer-]	ser-	-	ře-ri-	é»éŸ
[řul-uřt]	soľ-ust-	řu ₁₁ -lu-uř-ti-	su-lu-uř-ti-	éáŎ-áŎéí -
[řuri]	suri	- , -	řú-ri, řur-	éáŎñ, -áŎ
[řuri/a]	sori/a	-	řu-ri/ra-	éáñ-³ Ŏù
[řur-iřhi-]	sor-isxi-	-	řur-iř-hi	éáñ-³ -Ī³ Ě
[řel-]	řel-	ře ₄ -li/la-	te-li/la-	í »Ŏ, ½-»í »Ŏ
[ři-ae]	ři-aye	ři-a-e	ře-a-e	í ç, í ç
[řir-]	řir-	řír-	tar-	í çñ
[řuř-]	řuř-	řù-ři- ?	du-di-	í áŎí , -Ÿ
[řup-ardu-]	ř-up-ardu-	t/řu-pár-du-	tú?/řu-bar-du-	í -(Ń)áŎă-
[řu, řa]	řu, řa	řù-, řa- ?	du-, da-	í áŎ, í³ -Ě, »í
[u-řule]	-řole	ú - řù-le-e	ú-du-li-e	í áĚç
[zani-]	řayni-	-	za-ni-	Ŏ³ ŎŸ-»Ě, Ŏ³ ŎŸ, -ç
[zař-]	z-as-	-	za-řu-	½-(Ń)³ é-³ Ÿ-»Ě
[za-řu-]	ză-řu-	za-řù-	za-du-	½-í áŎ-
[zař-]	z-ař-	za-řù-	za-du/tú-?	½-³ í -»Ě
[zel(i)-]	cel-wi	ze-el-, ze-li-	zi-il-, zi-li-	Ŏ»Ŏ, -ç
[zel-]	cel-	ze-el-	zi-el-	Ŏ»Ě-»Ě
[ware]	wale	wa-(a)-re-e	wa-(a)-ri-(e)	.³ Ŏ-»Ě, .³ Ŏ
[wal-]	wal-, wăł-	-	wa-al-	.³ Ě, .³ Ě-, .³ Ě-
[ini]	ini	-	i-ni/na	μñμé. çŸ, çŸ
[(i)- nani]	i nayni	-	i-na-(a)-ni	ç Ÿ³ ŎŸ-
[aine]	aine	a-(i)-né	a-(i)-ni	³ ŎŸ

1	2	3	4	5
[inu-]	inu-	-	i-nu-ka/ki/si-	Ýá-
[eši]	esi	-	e-ši/ša	μῆμέ. ζῆ
[(i) - šani]	i sayn	-	i-šá-ni	Ç ë³ 0Ý-
[aiše]	aise	-	a-(i)-še	³ 0ḗ
[ešti-ini]	est-ini	eš ₁₅ -ti-ni	iš-ti-ni	μῆμέ. ζῆi ÇÝ
[ešte-]		eš ₁₅ -te ₉ -(e)-	iš-ti-(e)-	μῆμέ. ζῆi -
-		eš ₁₅ -te-	iš-te-	
[aštani]	aštani	-	aš-ṭa-ni ?	³ ëi Ý
[edi/a-]	edi/a-	-, -	e-di/a-, e-din	μῆμέ. ζ ¹
[(i)- dani]	i - dayni	-	i-da-ni,	Ç ¹ ³ 0Ý-
[andani]	andani	-	an-da-ni	³ Ý ¹ Ý

1	aš, às, àş, àz, dil, ÷il, til ₄ , ti ₅ , rum, rù, dâl, tâl, ìn, šùp, eš ₄
2	hal
3	mug, muk, muq, wuk, šùk, puk
4	mùk, mùq, šúk
5	ba, pá
6	zu, sù, šú
7	su, sùm, kus, kuš, šu ₁₁
8	rug, ruk, ruq, riq ₄ , rik ₄ , riq ₄ , san(?), šin, šun
9	bal, pal, bùl, pùl
10	ád, át, áť, gír, qir _x (?), ul ₄
11	búl, púl, búr
12	t/÷ar, (tar), dar _x , t/÷ír, kud/t/÷, has/ş/š/z, s/šil, šil, gùg, tím. dim ₅ , tur ₆
13	an, él, il, le ₄ , li ₄ , al ₇ , sa ₈ , ul ₆
14	ka, qâ, ga ₁₄ , pe ₄ , pi ₄ , zib ₄ , iš ₅ , su ₁₁ , bu _x , bum _x , bi _x , pu _x , pum _x , šu _x , zur, zú
15	pu ₄ , bu ₆ , ba ₁₁ (?)
16	bum, pum, bù, pù, ba ₁₂ , pi _x
17	ba ₅
18	em ₄ , im ₄
19	ma ₅
20	nag, nak, naq
21	ré, rí, er ₄ , ir ₄ , ru ₉
22	ru ₄
23	gâl, qâl, sùk, u _x
24	èr, ìr
25	ir ₁₁
26	šah, sáh, šáh, sih, ših, seh
27	la, hir ₄
28	pin
29	mah, meh, mih
30	tu, dú, ÷ú tur ₅ , kur ₉ , pi ₁₀
31	li, le, gúb, gúp i ₁₂ , ex(?)
32	bab, bap, pap, kúr, ah ₄ , pa ₄ , gur ₁₂ , ba _x
33	búš, púš
34	bu ₁₀ , bur ₁₄
35	mu, wu ₄ , šát, šùm, i(a) ₅ , šu ₁₀ , i ₁₄
36	qa, ka ₄ , ga ₅ , šál, síl. šíl, sal ₄
37	kád, kát, šíd, šít, šít, qat ₆
38	kád, gât, kât
39	gil, kíl, qíl
40	dad/t, tad/t, ÷ad/t, kíd, gid ₆ , šid/t/÷, tak ₆
41	ru, šub, šup
42	be, pè, pì, bad/t/÷, pád/t/÷, b/pít, mid/t/÷, tel, til, ÷él, tíl, sun, ziz, zaz, šiş, qid/t, me ₄ , bi ₄ , úš, mát, mút,

		šum ₄ , gam ₅ , ti ₆
43		na
44		šir, sir ₄ , šūr
45		kul, qul, gúl, zir, zar ₄
46		ti, dī, ðī te ₉ , de ₉
47		bar, p̄ar, war, maš, maš, maš, maš, ma ₇ , ba ₇ (?)
48		nu, lâ
49		máš, kun ₆
50		kun, qun, ku ₁₄
51		hu, bak/q, pag, pak, paq, bah, (bak), `u, u ₁₁
52		u ₅ , šam ₄ (?)
53		nam, sim, šim, zim, bir ₅ , tum ₇ , lam ₈ , sín _x , šín _x
54		eg, ek, eq, ig, ik, iq, gāl (?)
55		mud, mut, muṭ, mu ₁₂
56		sa ₄ , še ₁₈ , ša _x
57		rad, rat, raṭ, rud, ruṭ, ra ₄
58		ze, zi, sé, sí, šé, ší
59		ge, gi, ké, kí, qè, qì, qān
60		re, ri, dal, tal, ṭal, sar ₅ , ta ₆ (?)
61		nun, ṣil, zil, síl, nu ₆ (?)
62		kab, kap, gāb, gāp, qāb, qāp, húb, húp, kùb, qùp
63		hub, hup, kúp, qúp
64		gad, gat, gaṭ, kad, kat, kaṭ, kúd, kút, kúṭ, qad, qat, qaṭ, gid ₄ , qid ₄ , kid ₉
65		dim, tim, ṭim, tām, tī, tum ₈ , di ₁₁ , ṭúm
66		mun
67		ag, ak, aq
68		en, in ₄
69		dār, tār, tār
70		sur, šur, ṭir
71		suh, šuh, múš, sih ₄ (?), šuk _x
72		múš
73		sa, śa, śa ₁₀
74		gān, kán, kār, gā
75		tig, tik, tiq, gú, qú, ku _x , dik ₄
76		ḍur, ṭur, túr
77		lāl
78		dar, tār, ṭār, dír, tir, ṭèr, ṭir ₄
79		gur, qur, kùr
80		se, si, še, sí, šé, ší
81		su ₄ , ši ₅ , šu ₇ , še ₂₀
82		sag/k/q, šag/k/q, res, ris, reš, riš, ša _x , sur
83		má
84		dir, tir ₄ , ṭir, mál, sa ₅
85		tab, tap, ṭab, ṭap, dáb, dáp, dub _x
86		šum, šum, taq/k/q, lāh, pāh, tà, tuk ₅ , sum ₆ (?), šu ₁₄ (?)
87		ab, ap, ès, èš, èš, is, iš, iz
88		nab, nap
89		mul, náp

90		ug, uk, uq
91		as, aš, az, uš ₄ , uz ₄
92		gin ₆ , kin ₆ , da ₅ , gi ₂₇
93		ká, báb
94		um, u _{r6}
95		dub, dup, tub, tup, čub, čup
96		ta, dá, tá
97		i, nād, nāt, nāṭ, e _x
98		gan, kan, qan, kám, qám, hé, li ₆
99		tur, tūr, mar ₅
100		ad, at, ač àb, àp
101		ia, ja, je, ju, jí
102		še, ší, zé, zí, se _x , si ₂₀
103		in, en ₆
104		rab, rap
105		dīm
106		dim ₈
107		šàr
108		hir, sar, sèr, sîr, šar, šèr, šîr
109		bād, bāt, ug ₅ , uk ₅ , uq ₅ , dur ₈ (?), u ₉
110		sum, sùm, sîm, sè, sî, ší ₆ , še _{2I}
111		kas, káš, ras, raš, buš, bú, íš
112		gab/p, qab/p, káp d/t/čuh, d/t/čáh, du ₈ , tu _x
113		ru ₆ (?)
114		dah, tah, čah, túh
115		am
116		šîr ₄ , sir ₇
117		b/pil, ne, šah, zah, šéh, ših, bí, k/qúm, dè, tèt, te ₄ , ti _x , saš ₅ , pi ₅ , be ₈ , suh ₈ , li _x
118		rúm, rîm
119		bíl, píl, bi ₅ , be ₆
120		šan, šâm
121		ram, ám, ág
122		šám
123		šàm
124		šam _x
125		zik, ziq, híš, šíb, šíp, zíb, zaq _x
126		gum, kum, qum, qu, kùn gu ₈ , ku ₁₃
127		gaš, gaz, kaš, kàs, kàz
128		kas ₅
129		kas ₄ , ím
130		úr
131		il, èl
132		du, gub, kub, qub, gup, kup, qup, gin, rá, tùm, dum _x , tù, tù, ša ₄ , kin ₇ , im _x
133		súp, lah ₄
134		đ/t/čum, íb/p, éb/p, dâm, tam ₄ , du ₄ , tu ₄ , ču ₄ , tim ₄
135		uš, ús, úš, úz, nid, nit, nič
136		iš, mil, ís, íš, íz, eš ₁₇

137		bi, gaš, kaš, kás, bé, pé, pí
138		šim, rig, rik, riq, šin _x
139		kib, kip, qib, qip, hùl, ùl, tur ₄ , țur ₄
140		ia ₄ , (= ja ₄)
141		gag, kak, qaq, rú, dù, kâl, re ₁₃ , ri ₁₃ , ki _x , qi _x , dâ
142		ni, ne, șal, zal, dig/k/q/, lê/î, tíg/k/q, î(a), șá, zár
143		ia ₆ (=ja ₆)
144		er, ir
145		mal, gá, mà, ba ₄
146		ùr
147		dag, dak, daq, țag, țak, tág/k/q, pâr, tuk ₉
148		pa, had/t/ț, bá, hás/ș, zág/k/q, sàk, șàg
149		sab, sap, șab, șap, sip ₄ , sîb, sîp
150		sîb, sîp, șáp, sap _x
151		es/ș/z, is/ș/z, gis/ș/ș/z, níș, iș ₆ , es ₁₆ , kiș _x
152		bîl, pîl
153		bil ₄ , pil ₄
154		kák
155		al
156		ub, up, ár
157		mar, war
158		e, i _x
159		duq, duk, duq, lud, lut, luț, tùq, tùk, tùq
160		un
161		gid, giț, giț, kid, kit, kiț, sah, síh, líl, suh ₄ , qi ₅ , qid, qit
162		lag, lak, laq, rid, rit, riț, šid, šit, šiț, lík, líq, mis, miș, miš, sîn, piš ₁₀ , mèš
163		ú, șam, sam, ba ₈ , bu ₈ , ša ₁₇
164		ga, qá, kâ
165		íl, gîl
166		luh, lâh, nah, lîh, rah, rih, ruh
167		kal, qal ₄ , rib, rip, rub, lab, lap, dan, tan, líb, líp, rab ₄
168		nîg, nîk, nîq
169		bid/t/ț, pid/t/ț, é, `è, `è, `à, `î, `u ₄ , pi ₁₁
170		ner, nir, nâr
171		ge ₄ , gi ₄ , ki ₄ , qi ₄ , qe ₄
172		ra
173		súr, dùl
174		lú, qál, na ₆
175		sis, siš, șas, șaš, șes, šeš, šis, šiș, šiz, áh, nan(?)
176		= 108
177		zag, zak, zaq, zà, sak ₆
178		qar, gâr, kâr, qer _x
179		ed, et, eț, id, it, iț, á
180		da, ța, tá
181		lil
182		dé, țe ₅

183	ás, áš, áš, áz, tàš, es ₄ , is ₄
184	ma
185	gal, qal, kál, gel ₅
186	bár
187	kuk, gúg, lù, qat _x
188	bis/š, peš, pis/š, pus, pùš, gir, kir, qir, kar _x
189	mir
190	bur, pur
191	ši ₇
192	túb, túb, túp, dúb, búm, bu ₁₁
193	ša
194	šu, qad, qat, qa _x
195	qád, qát, qa ₄
196	kad ₄ , kat ₄ , ka _t ₄ , qat ₅
197	kad ₅ , kat ₅ , ka _t ₅ ,
198	lib, lip, lub, lup, lah, lul, nar, pah, pih, puh, bah, lu ₅
199	sa ₆
200	eš _x , iš _x
201	gam, qam, gúr, gum ₄ , qur _x , gar ₁₇
202	mad, mat, ma _t , nad, nat, na _t , lad/t/ṭ, šad/t/ṭ, sad/t/ṭ, kur, qúr, gín, kín, qín, gur ₁₆
203	še
204	bu, pu, sír, šír, gíd/t/ṭ, qíd/t/ṭ, šúd
205	us, uš, uz, uš ₁₁
206	sir, šud, šut, šu _t , šù, sar ₄ , šuz, šir ₈ , šu ₁₂
207	muš, wuš, šir, zèr, zír
208	tir, dir ₄ , ṭer ₅ , ṭir ₅
209	te, de ₄ , ṭe ₄ , di _x , ti _x
210	kar, qár, ka _x
211	lis, liš. liš, liz(?)
212	ud, ut, u _t , par, pir, lah, lih, hší, tam, bír, dám, ṭám, húd, hút, hú _t , úm, ta ₅ , sa ₁₅ , tú, pur _x
213	è
214	pe, pi, wa, we, wi, wu, aw, iw, uw, ja, ji, ju, bí, be ₆ , tá1
215	lìb, lìp, ša
216	úh, u _x
217	šab, šap, zap, zab, sáp, bìr, pír, láh, líh
218	šib, šip, zib, zip, šip
219	he, hi, ṭà, i ₁₁ , du ₁₀ , da _x , šár, dí, té, tí, ṭé, tí, sár
220	tàp
221	a ^{`</sup> , e <sup>`} , i ^{`</sup> , u <sup>`} , `a, `e, `i, `u
222	ah, eh, ih, uh, á ^{`</sup> , é <sup>`} , í <sup>`</sup> , `á, `é, `í, `ú, u ₁₃
223	gán, kam, qám, qùm, ka _x
224	em, im, ní, in ₅ , šar ₅
225	bir, pir
226	har, hur, hír, mur, kín, ur ₅
227	huš, ruš
228	sìh, sùh
229	šun

230		hir ₅
231		u, bür, bu ₁₂ , šu ₄
232		muh
233		lid, lit, liṭ, áb, áp, rém, rím, li ₈
234		kír, qír ₆
235		kír, qír, ùb
236		kis, kiš, qis, qiš
237		mi, mé, šíl, gi ₆ , wi _x
238		gul, kúl, qúl, sún, šùn
239		qír
240		ná
241		nim, num, nām, nù, ni ₆ , tu ₈ , tum ₄
242		kír, qír, tùm
243		kír, tum _x
244		lam, la ₁₁
245		šur, zur, sur _x , bur ₁₃
246		ban, pan
247		gim, kim, qim, dím, ṭím, ṭém, kin _x
248		ul, ru ₅ , du ₇ (?)
249		úg, gír, qír
250		qiq
251		ši, lim, lúm, lì, lam ₅ , ín, bad ₅ , bat ₅ , zi ₅ , gi ₈ , si ₁₇ , še _x , pan _x
252		pà
253		ar
254		ù, ša ₁₉
255		hul
256		de, di, ṭe, ṭi, sá, ša ₁₈ , ti ₄ , šul _x
257		dul, tul, ṭúl
258		tíl, dul _x , ṭul _x
259		ke, ki, qé, qí, ge ₅ , gi ₅
260		u ₇
261		din, tin, ṭin, dún, ti _x
262		dun, sul, šul, šáh, tun _x
263		kù, kuk _x , qu _x
264		pad, pat, paṭ, šug, šuk, šuq, bát
265		man, niš, nis, mam, mìm, nùn, mìn, naš, šar ₄
266		sin, és, eš, bà, iš, is ₅ , uš _x
267		min ₅
268		diš, tiš, ṭiš, tis, tiz, dáš, táš, gî, eš ₄ , iš ₄ , il ₄ , li ₅ , har ₆ , duš _x , ana
269		lal, lá
270		lál, la ₅
271		šur ₄
272		kil, qil, gíl, hab, hap, rim, rin, kír, qír, rè, rì
273		šar, zar, sar _x
274		ú`, `ú, u ₈
275		ṭul, túl, háp, pú
276		bul, pul, bu ₅
277		suk, suq, zuk, zuq

278		kìl
279		me, mî, šib/p, meš, qad ₄ , qat ₄ , kat _x , we _x
280		meš, míš, meš _x , wìs(?), eš ₁₈
281		eb, ep, ib, ip
282		ku, qú, duš, tus, tuš, ŕuš, dúr, ŕúr, tur ₇ , zì, túk, úb, úp, šù, š è, mu ₄ , hun, ši ₄ , éš, uš ₄ , dab ₅ , iš _x , nah _x
283		lu, dib, dip, tib, tip, ŕib, ŕip, dab, tap
284		kin, qin, qe, qi
285		šík, šíq
286		šú
287		húl
288		sal, šal, rag, rak, raq, rat(?), mim, mín, mám, mán, šel _x
289		šu, š/zum, súm, ríq/k/q, šim(?), zù, su _x , šum _x
290		nin, nín, min ₄ , in ₆ , (ereš, eriš)
291		dam, tam, tám, da ₄ , ta ₄ , ŕa ₄ , dùm, tum ₉
292		gu, qú, ku ₈
293		(amat, amtu)
294		ùh
295		nig, nik, niq
296		el, il ₅ , (ili ₅)
297		hum, lum, gúm, kum _x , qum _x , hus, kús, kuz, nu ₄ , nim ₄ , hu _x
298		sùh, sah ₄
299		tug, tuk, tuq, dúk, ráš
300		ur, lig, lik, liq, das, daš, tas, taš, taš, taz, tís, tíš, tíš, tíz, téš, tàn
301		a, `a <sub>4</sub> , `e ₄ , `i <sub>4</sub> , `u ₅ , me ₅ , dur ₅ , ŕur ₅
302		`am, a ₄
303		ér
304		ít
305		aa, aia, aja, ai, aj, ajji, ajju
306		ša, za, sà
307		ha, ku ₆ , `a _x , a ₇
308		gug, guq
309		sig, sik, siq, šik, šiq, bik, pik, piq, zík, zíq, ši, si ₁₁ , še ₁₉ , šak _x
310		ur ₄
311		ŕu
312		gar, šá, níq, níq, nì, ga ₄ , sa ₁₆ , qar _x
313		í, ía, já
314		áš

¶ð²Í²ÙàòÃÙàòÙ òì Ð²Ø²èàì²¶ðàòÃÙàòÙÙ°ð

1. ä´Ð - ä³ì Ù³-µ³Ý³ èçñ³í³Ý Ñ³Ýì»è. òñ³Ý
2. Ðäì - Ù. ²¹äÝó, Ð³Ù³èì³Ýç ä³ì ÙàòÃÙàòÝ, òñ³Ý, 1972
3. Ð²´ - Ð. ²x³èÛ³Ý, Ð³Ù»ñ»Ý³ ñÙ³ì³í³Ý µ³éç ñ³Ý, I-IV, òñ³Ý, 1972-1979
4. ÐÈä - Ð. ²x³èÛ³Ý, Ð³Ùàó è»½íç ä³ì ÙàòÃÙàòÝ, I, òñ³Ý, 1940
5. àòÐ- ´. ²é³Ù»ò³Ý, ¶. æ³ÑàóíÙ³Ý, ¶. è³ñ èÛ³Ý, àòñ³ ñì áó-Ð³-Ù³èì³Ý, òñ³Ý, 1988
6. è. ÆÈ³ÝÙ³Ý, ´Ýçí Ñ³Ù»ñ»Ý µ³é»ñÁ´ ÑÝ³. áóÝ ÷äÈ³éáó-ÃÙàòÝ»ñÁ, òñ³Ý, 1989
7. è. ÆÈ³ÝÙ³Ý, Ð³Ù ÁáÓáíñ¹ç í³. Ù³Ý áó ÑÝ³. áóÝ ä³ì Ùàò-ÃÙà³Ý Ñ³ñó»ñ, òñ³Ý 1994
8. Ðáíèèè Èáñ»Ý³óç, Ð³Ùàó ä³ì ÙàòÃÙàòÝ, òñ³Ý, 1981
9. àò²- Ð. Í³ñ³. Ðáñ³Ý, àòñ³ ñì³í³Ý ç ÕµáòñÝ»ñÁ Ð³Ùí³í³Ý èèÝ³ ÆÈ³ñÑç´ Ñ³ñ³Ý ä»ì áóÃÙàòÝ»ñç Ù³èçÝ, Ð³Ù Áá-Óáíñ¹ç ä³ì ÙàòÃÙà³Ý ùñ»èì áÙ³ì çç, çç 37-92, òñ³Ý, 1981
10. ìÃä - è. ÐÙ³Ù³íÙ³Ý, ì³Ýç Á³. çíáñáóÃÙà³Ý ä»ì³í³Ý ÌñáÝÁ, òñ³Ý, 1990
11. àòä - ¶. Õ³÷³ÝóÙ³Ý, àòñ³ ñì áóç ä³ì ÙàòÃÙàòÝ, òñ³Ý, 1940
12. ¶. Õ³÷³ÝóÙ³Ý, Ð³Ùàó è»½íç ä³ì ÙàòÃÙàòÝ, òñ³Ý, 1961
13. È. ²³ÑçÝÙ³Ý, àòñ³ ñì áó-³é»Õí³í³Á, òñ³Ý, 1994
14. ÐÈäÛÐ ¶. æ³ÑàóíÙ³Ý, Ð³Ùàó è»½íç ä³ì ÙàòÃÙàòÝ, Ý³È³. ñ³ÙçÝ Á³Ù³Ý³í³ Æñç³Ý, òñ³Ý, 1987
15. ВДИ - Вестник древней истории, Ðáéíí³
16. ДВ - Древний Восток, I, II, III, IV, V, òñ³Ý
17. ПС - Преднеазиатский сборник, Ðáéíí³
18. РАК- С. Айвазян, Расшифровка армянской клинописи, 1963
19. НУНК - Н. Арутюнян, Новые урартские надписи Кармир-блур, 1966
20. ЗСУ - Н. Арутюнян, Земледелие и скотоводство в Урарту, 1964
21. Бнл-. Н. Арутюнян, Биайнили (Урарту), 1970
22. ТУ - Н. Арутюнян, Топономика Урарту, 1985
23. КУКН - Н. Арутюнян, Корпус урартских клинообразных надписей, 2000
24. ИЯИ - Т. Гамкрелидзе, В. Иванов, Индоевропейский язык и индоевропейцы, I-II, Æµççèç, 1984
25. УПД - И. Дьяконов, Урартские письма и документы, Ðáéíí³-È-ÝçÝ. ñ³¹, 1963
26. АВИУ - И. Дьяконов, Ассиро-вавилонские источники по истории Урарту, ВДИ, 1951, 2-4
27. ПАЯ - И. Дьяконов, Предистория армянского народа, òñ³Ý, 1968
28. УИЯ - Г. Джаукян, Урартский и индоевропейские языки, òñ³Ý 1963

29. Взаим. **Г. Джаукян**, Взаимоотношение индоевропейских, хуррито-урартских и кавказских языков, $\circ \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1967
30. КНВ - „Культурное наследие востока,, $\dot{E} \gg \dot{Y} \dot{C} \dot{Y} \cdot \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1985
31. АВАЯ- **Л. Липин**, Аккадский (вавилонно-ассирийский) язык, I-II, $\dot{E} \gg \dot{Y} \dot{C} \dot{Y} \cdot \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1957
32. АЯ- **Л. Липин**, Аккадский язык, $\text{Ø} \acute{a} \acute{e} \acute{l} \acute{i} \text{ }^{\text{з}}$, 1964
33. НУ - **Г. Меликишвили**, Наири-Урарту, $\tilde{A} \mu \dot{C} \dot{f} \dot{C} \acute{e} \dot{C}$, 1954
34. УЯ - **Г. Меликишвили**, Урартский язык, $\text{Ø} \acute{a} \acute{e} \acute{l} \acute{i} \text{ }^{\text{з}}$, 1964
35. УКН - **Г. Меликишвили**, Урартские клинообразные надписи, $\text{Ø} \acute{a} \acute{e} \acute{l} \acute{i} \text{ }^{\text{з}}$, 1960
Г. Меликишвили, Урартские клинообразные надписи, ВДИ, 1971, N 3, ст. 229-255, ВДИ 1971, N 4, ст. 267-293.
36. АСУЯ- **И. Мещанинов**, Аннотированный словарь урартского (биайнского) языка, $\dot{E} \gg \dot{Y} \dot{C} \dot{Y} \cdot \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1978
37. ВЦ- **Б. Пиотровский**, Ванское царство (Урарту), $\text{Ø} \acute{a} \acute{e} \acute{l} \acute{i} \text{ }^{\text{з}}$, 1959
38. СШ- **Д. Саркисян**, Страна Шубриа, $\circ \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1989
39. УУ- **В. Хачатурян**, Урарты или урартийцы, кто они, $\circ \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1991
40. ХУ - **М. Хачикян**, Хурритский и урартские языки, $\circ \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1985
41. ХКА - **Г. Капанцян**, Хайаса – колибель армян, $\circ \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1948
42. ИЛР - **Г. Капанцян**, К происхождению армянского языка, Историко-лингвистические работы, I-II, $\circ \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1956, 1975
43. ИЛТДА - **Г. Капанцян**, Историко-лингвистическое значение топонимики древней Армении, $\circ \tilde{n}^{\text{з}} \dot{Y}$, 1940
44. УПГ- **Г. Церетели**, Урартские памятники музея Грузии, $\tilde{A} \mu \dot{C} \dot{f} \dot{C} \acute{e} \dot{C}$, 1939
45. АВЗ- **Rykle Borger**, Assyriah-babylonische Zeichenliste, Neukirchen-Vluyn, 1978
46. АВ - **Rykle Borger**, Akkadisch Zeichenliste, Neukirchen-Vluyn 1971.
47. АД - **I. Gelb, B. Landsberger, A. Oppenheim, E. Reiner**, Assyrian Dictionary, $\acute{a} \dot{C} \acute{i} \text{ }^{\text{з}} \cdot \acute{a}$, 1956-1968
48. НchI - **F. König**, Handbuch der chaldischen Inschriften, I-II, $\text{¶} \tilde{n}^{\text{з}} \acute{o}$, 1955, 1957
49. Ahw - **Wolfram van Soden**, Akkadisches Handwörterbuch, I-III, $\grave{i} \gg \acute{l} \acute{e} \mu^{\text{з}} \dot{Y}$, 1965, 1972, 1981
50. ICU - **J. Sandalgian**, Les inscriptions conéíferes urartiques, Venise, 1900.

Í 3 Ý 1 3 Ī áóĀŮáoÝ

Ī 3 ÝÇ è»ǎ 3 . Çñ 3 ñÓ 3 Ý 3 . ñáoĀŮáoÝ»ñÁ	3	2
ÁÝ 1 Ñ 3 Ýáoñ Ī »Ó»ĪáoĀŮáoÝ»ñ	3	
Đ 3 Ů»ñ»ÝÇ Ñ»Ī Ē»½ Ī 3 Ī 3 Ý 3 éÝáoĀŮáoÝ»ñÇ Ñ 3 ñóÁ	5	
ĐÝáŮáoÝ 3 Ī 3 Ý Ñ 3 Ů 3 Ī 3 ñ.	8	
¼áo· 3 Ñ»é μ 3 é 3 ñŮ 3 Ī Ý»ñ	17	
¼áo· 3 Ñ»é μ 3 é 3 ñŮ 3 Ī Ý»ñÇ ÁÝ 1 Ñ 3 Ýáoñ ó 3 ÝĪ Á	17	
2 é 3 ÝÓÇÝ ½áo· áñ 1áoŮÝ»ñÇ μ 3 ó 3 Ī ñáoĀŮáoÝ»ñ	24	
Ī Ç× 3 Ī 3 . ñáoĀŮáoÝ	63	
àñáb ù»ñ 3 Ī 3 Ý 3 Ī 3 Ý Ñ 3 ñó»ñ	69	
Ů 3 Ē 3 Ī 3 ÝóÝ»ñ	69	
Ī »ñç 3 Ī 3 ÝóÝ»ñ	70	
ĐÝáŮáoÝ 3 Ī 3 Ý 3 é 3 ÝÓÇÝ Ñ 3 Ī ĪáoĀŮáoÝ»ñ	72	
2 Ů ÷ á ÷ áoŮ	76	
Ī 3 ÝáĀ 3 . ñáoĀŮáoÝ»ñ	78	
Ī 3 ÝÇ è»ǎ 3 . Çñ 3 ñÓ 3 Ý 3 . ñáoĀŮáoÝ»ñ	78	
¼áo· 3 Ñ»é μ 3 é 3 ñŮ 3 Ī Ý»ñ	82	
àñáb ù»ñ 3 Ī 3 Ý 3 Ī 3 Ý Ñ 3 ñó»ñ	94	
¶ñ 3 Ī 3 ÝáoĀŮáoÝ · Ñ 3 Ů 3 éáĪ 3 . ñáoĀŮáoÝ»ñ	102	

ê² ð ¶ Æ ê² úì² ¼ú² ù

ì² ùÆ Æ² ¶² ì² àðàòÆú² ù

ê° ä² ¶ Æ ð

² ðò² ù² ¶ ðàòÆú² àòùù° ðÀ

ð² úí² ð² ù² ´² è² ðð² ì² ù² ð

° ð° ì² ùÆ ð² ð² È ê² ð² ùÆ ðð² ð² ð² ð² ààòÆú² àòù

° ð° ì² ù² – 2003

201 24020 e207Ae e240A1 A

1 20A A2721 a0a0A020 e° ä27Ae
20020270a0A0a0U0°0A

0201 21 20 12e20021 0°0

0n°i . E0m° . 0n° 0. 1. ä»i na00°Y

1»E. E0m° . 0n° 1 . 1. 1a0°Y

0°U° 1° n. a° 0ÇY 0°° 1 a0a0A° 2. 20a0a0U0°° YÇ

e°i a0° . n° 1° 1° i ä° . na0A0° Y 30.10.03 A.:

ä° ±eA° 60x84 1/16: Aa0A° üye»A: 0n°i . 6.0 U° Ua0e, i ä° . n 7.5 U° Ua0e=7.0 ä° U0.

U° Ua0eÇ: 1 ä° ü° Y° 1° 150: ä° i 1° »n° 81:

°n°° YÇ N° U° e° n° YÇ N° i ° n° 1 a0A0Ua0Y, °n°° Y, 2E. 0° Ya0i U° Y 1

°n°° YÇ N° U° e° n° YÇ i ä° n° Y, °n°° Y, 2 ma° i U° Y ±., A. 52

ê² ð¶Æê ²Úì ²¼Ú²Ü

ì ² ÜÆ Â² ¶² ì à ð à ô Â Ú² Ü
ê° ä² ¶Æ ð
² ð ò² Ü² ¶ ð à ô Â Ú à ô Ü Ü° ð À

II

à ô ð² ð í ° ð ° ÜÆ-ð² Ú ° ð ° ÜÆ
ä² í ð² ð² ð° ð² í ² Í ² Ü ð° ð² Í ² Ü à ô Â Ú à ô Ü

° ð ° í ² ÜÆ ð² ð² È ê² ð² ÜÆ ð ð² í ² ð² Í à à ô Â Ú à ô Ü

° ð ° í ² Ü - 2006

Đĩ 809.198.1:941(479.25)

¶ 81.2Đ+63.3(2Đ)

² 551

ê³ ñ. Çè ²¶ĩ ³ ½³ Ý

² 551 ì³ ÝÇ Á³. ³ í áñáoÁl³ Ý è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÁ: àò-
ñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ-Ñ³ l»ñ»ÝÇ á³ ì Û³ Ñ³ Û»Û³ ì ³ Ì³ Ý ù»ñ³ Ì³ ÝáoÁláoÝ:
- òñ.: òñ³ ÝÇ Ñ³ Û³ Èè. Ññ³ ì ., 2006, 252 ìç:

²BE³ ì áóÁláoÝÁ Ñ»ÓÇÝ³ ÌÇ Ñì ³ ÝÇ è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÁ ì ³ é³ çÇÝ
. ñuÇ B³ ñáoÝ³ ÌáoÁláoÝÝ ì: Ûí Çñí³ Ì ì ³ ÝÇ è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÇ
È»½íÇ: áòñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ Ì Ñ³ l»ñ»ÝÇ ÷ áEN³ ñ³ ì ñáoÁláoÝÝ»ñÇ ÈÝ¹ñÇÝ: ²é³ ì »É
Û³ Ýñ³ Û³ èÝ ùÝÝ³ ñí ì áó ì áòñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ ù»ñ³ Ì³ Ý³ Ì³ Ý Ñ³ Û³ Ì³ ñ. Á Ñ³ l»ñ»-
ÝÇ Ñ³ Û»Û³ ì áóÁl³ Ûµ: ÓánÓ ì ³ ñí áó Û Ý»ñí³ Ì³ óÝ»Éáo ³ lè È»áóÝ»ñÇ á³ ì Û³ Ñ³.
Û»Û³ ì ³ Ì³ Ý ù»ñ³ Ì³ ÝáoÁláoÝÁ »ÈÝ»Éáí ³ lÝ ì »é³ Ì»ì Çó, áñ áòñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ ÑÇÙ-
ùáo Û ÁÝí³ Ì ì Ñ³ l»ñ»ÝÁ:

Û³ È³ ì »éí³ Ì ì Û³ èÝ³. »ì Ý»ñÇ: Ñ³ l³. »ì Ý»ñÇ, áòñ³ ñĩ ³. »ì Ý»ñÇ Ì ì ³ ÝÇ
è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁláoÝÝ»ñÁí Ñ»ì ³ ùññíí áÓ ÁÝÁ»ñáoÓÝ»ñÇ Ñ³ Û³ ñ:

40602020100
² ————— 2006 Á.
704(02)06

¶ 81.2Đ+63.3(2Đ)

ISBN 5-8084-0810-5

© è. è. ²¶ĩ ³ ½³ Ý, 2006 Á.

Ü°ö²ì áóÁúáoÜ

1. Ð³ ñóÇ á³ì ÚáoÁúáoÝÁ · Ýá³ì ³ ÌÝ»ñÁ: Ð³ Ù-áóñ³ ñì ³ Ì³ Ý È»½ì ³ Ì³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ áóéáoÜÝ³ èÇñÜ³ Ý á³ì ÚáoÁúáoÝÁ Ì³ ñ»ÉÇ ÿ µ³ Á³-Ý»É »ñí áó ÷ áóÉÇ: ² é³ ÇÇÝ ÷ áóÉÝ ÁÝ¹. ñí áóÜ ÿ ÿ ³ ÝÇ è»á³. Çñ ³ ñÓ³ Ý³. - ñáoÁúáoÝÝ»ñÇ (³ ÚéáoÑ»ì ··· ÿ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝÝ»ñÇ) í »ñí ³ ÝÜ³ Ý ··· Çì ³ Ì³ Ý áóéáoÜÝ³ èÇñÜ³ Ý í ³ Ó ÒñÇ³ ÝÁ: ² Úè ÷ áóéáoÜ áñáß áóéáoÜ-Ý³ èÇñáÓÝ»ñ áóñ³ ñì »ñ»ÝÁ ÝáoÜÝ³ óáoÜ ÿÇÝ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ñ»ì¹: ° ñíñáñ¹ ÷ áóÉÝ èíèí »ó · Çì áóÁÜ³ Ý Ù»Ç · »ñ³ Ì³ ¹³ ñÓáÓ ³ ÙÝ Ì³ ñíÇuáí, áñ áóñ³ ñì »ñ»ÝÁ Ù³ èÝ ÿ Ì³ ½úáoÜ ³ Úèá»è Ìááí ³ Í ÈáóÉÇ³ -áóñ³ ñì ³ Ì³ Ý È»½áoÝ»ñÇ ··· áñ»Çó» Ì³ á ááoÝÇ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ñ»ì: áÝ³ Ù³ Í ¹ñ³ Ý» Ñ³ Ù-áóñ³ ñì ³ Ì³ Ý È»½ì ³ Ì³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ áóéáoÜÝ³ èÇñáoÁúáoÝÝ»ñÁ Ò³ ñáoÝ³ ÌíáoÜ ÿÇÝ: Á»° ³ é³ ÇÇÝ, Á»° »ñíñáñ¹ ÷ áóéáoÜ áóéáoÜÝ³ èÇñáÓ-Ý»ñÁ ÑÇÜÝ³ Ì³ ÝáoÜ ³ Ý¹ñ³ ¹³ ñÓ»É »Ý Ñ³ Ù-áóñ³ ñì ³ Ì³ Ý ½áo. ³ Ñ»é µ³ é³ ñÜ³ ÿ Ý»ñÇÝ, ··· ³ Úè Ñ³ ñóÇÝ ÝíÇñí ³ Í µ³ í ³ Ì³ Ý³ á³ ÷ · ñ³ Ì³ Ýáo-ÁúáoÝ ÿ ³ éí³: ÆÝá í »ñ³ µ»ñáoÜ ÿ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ ··· áóñ³ ñì »ñ»ÝÇ ù»ñ³ Ì³ Ý³ Ì³ Ý ÁÝ¹Ñ³ ÝñáoÁúáoÝÝ»ñÇÝ, ³ á³ ÝÜ³ Ý · ñ³ Ì³ ÝáoÁúáoÝÁ µ³ ó³ Ì³ ÚáoÜ ÿ: Ö³ èì áñ»Ý ÙÇÝá ³ ÚÁÜ Ù³ èÝ³. »ì Ý»ñÁ µ³ í ³ ñ³ ñì »É »Ý ÙÇ³ ÙÝ ³ Úè »ñí áó È»½áoÝ»ñÇ ù»ñ³ Ì³ Ý³ Ì³ Ý ÝÜ³ ÝáoÁúáoÝÝ»ñÇÝ Ì³ Ù ÿ ³ ñµ»ñáo-ÁúáoÝÝ»ñÇÝ í »ñ³ µ»ñáo ÁÝ¹Ñ³ Ýáoñ µÝáoÜÇ Ñ³ ÿ áóí»Ýì¹ Çì áÓáoÁúáoÝ-Ý»ñáí: ÙÜ³ Ý Úáí »óÜ³ ÝÁ Ýá³ èì »É ÿ · Çì ³ Ì³ Ý ÒñÇ³ Ý³ ÌÝ»ñáoÜ Ì³ ñíñ³ ó³ Í ³ ÙÝ Ì³ ñíÇuÁ, áñ ³ Úè »ñí áó È»½áoÝ»ñÁ ÙÇ³ Ý. ³ Ù³ ÙÝ ÿ ³ ñ-µ»ñ »Ý, á³ ÿ Ì³ ÝáoÜ »Ý ÿ ³ ñµ»ñ È»½ì ³ ÁÝì ³ ÝÇuÝ»ñÇ ··· Ñ»ì¹ ³ µ³ ñ ÝÜ³ ÝáoÁúáoÝÝ»ñÁ Ì³ ñáoÜ »Ý í »ñ³ µ»ñ»É éáèí µ³ é³ á³ Ò³ ñÇÝ á³ ÙÜ³-Ý³ í áñí ³ Í ÷ áÉ³ ¹³ ñÓ ÷ áÉ³ éáoÁúáoÝÝ»ñáí: ÿ ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáo-ÁúáoÝÝ»ñÇÝ ÝíÇñí ³ Í Ù»ñ ³ é³ ÇÇÝ · ñúáoÜ² Ù»Ýü ³ ñ¹»Ý Ù³ Ýñ³ Ù³ èÝ ³ Ý¹ñ³ ¹³ ñÓ»É »Ýü Ñ³ Ù-áóñ³ ñì ³ Ì³ Ý ½áo. ³ Ñ»é µ³ é³ ñÜ³ ÿ Ý»ñÇÝ ··· Ñ³ ñ³ ÌÇó Ñ³ ñó»ñÇÝ, áóèì Ç ³ Úèì »ó ³ Ù¹ Ñ³ ñó»ñÁ á»Ýü ùÝÝ³ ñíÇ³ µ³ ó³ éáoÁÜ³ Ùµ ³ é³ ÇÇÝ · ñúáoÜ áÁÝ¹. ñí í ³ Í Ýáñ ½áo. ³ Ñ»é µ³ é³ ñ-Ü³ ÿ Ý»ñÇ (í »è VI): éáoÜÝ ³ ÒÉ³ ÿ áóÁúáoÝÁ, áñÁ ÷³ èì áñ»Ý ³ é³ ÇÇÝÇ

¹ èñ³ ÝóÇó Ì³ ñ»Ç ÿ Ýß»É Ð.è.³ Ý¹³ èÇÜ³ ÝÇ ³ ÝáoÝÁ:

² è.²0í³ ½³ Ý, 2003:

B³ náoY³ í áoÁláoY³ ĺ, YíÇñí³ í ĺ³ Úē »ñíáo É»áóY»ñÇ ù»ñ³ í³ Y³ í³ Y³ AY³ í³ N³ Y³ náoÁláoY³»ñÇY: ²BE³ í áoÁláoY³ í»ñçáoU, áñǎ»è ùñÇY³ í, í³ Y³ í³ n³ 1³ eY³ Y³ú áoñ³ ñí³ í³ Y³ ÚÇ ù³ Y³ Ç³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ³ Y³ n³ Y³ó³ e³ Y³ÓÇY³ N³ í í³ íY³»ñÇ AY³»ñóU³ Y³ú áo³ Á³ ñ. Ú³ Y³áoÁláoY³»ñÇY, áñáY³ú NÇUY³ í³ ĺ »Y³ N³ Ú-áon³ ñí³ í³ í³ Y³ É»áóY³ í³ Y³ AY³ í³ N³ Y³ náoÁláoY³»ñÇ³ 1³ n³ Y³óáí á³ Ú³ Y³ í áñí³ í³ áoñ³ ñí³ »ñ»Y³ áñáB³ x³ ñí³ áoUY³»ñÇ í³ n³: Ú³ Y³ AY³»ñóáoUY³»ñÇ ½»í »ÓáoÚÁ éáoUY³. ñúáoU á³ í³ 3³ N³ í³ Y³ á³ í³ í³ ááí³ í³ ĺ³ Ú³ n³ á³ Y³ í»éáo Ú»ñ³ ÚY³ í »è³ í³ »í³ Á, Áeí³ áñÇ³ N³ Y³ n³ í³ áñ³ ĺ áñ³ Çñ³ í³ Y³áoU áon³ ñí³ »ñ»Y³Á N³ Y³. áoUY³ N³ Ú»ñ»Y³ ÚÇ³ µ³ ñµ³ é³ ĺ: Ð³ Ú³ Y³ ÚY³ 1³ »áè, ÇY³áǎ»è í³ »èY³»Y³ú, N³ Ú-áon³ ñí³ í³ í³ Y³ É»áóY³ í³ Y³ AY³ í³ N³ Y³ náoÁláoY³»ñÁ N³ Y³ n³ í³ áñ³ á³ á³ Ú³ Y³ í áñ»É éáèí ÷ áÉ³ éáoÁláoY³»ñáí í³ Ú³ ½³ 1³ »óáoÁláoY³»ñáí:

2. **ÓµláoñY»ñÁ:** ²BE³ í áoÁláoYáoU NÇUY³ í³ YáoU ú. í í»É »Y³ú í³ 3³ ñ-µ»ñ Á³ Ú³ Y³ í³ B³ñç³ Y³»ñáoU áoéáoUY³ eÇñáOY³»ñÇ í³ áOÚÇó N³ n³ í³ 3³ n³ í³ í³ í³ í³ í³ Y³ Ç³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ í³ Y³ í³. Çñ³ É³ í³ ÇY³ í³ 3³ é³ í³ 3³ é³ -1³ nÓáoÁláoY³»ñÇó (· ñ³ 1³ nÓáoÁláoY³»ñÇó), áñáY³ú áñǎ»è í³ YáoY³ áoO»ÍóíáoU »Y³ N³ n³ í³ 3³ n³ í³ áç í³ áOÚÇó³ n³ í³ í³ Á³ ñ. Ú³ YáoÁláoY³»ñáí³ Ú³ Y³ n³ Ú³ eY³ Ú»í³ Y³ µ³ YáoÁláoY³»ñáí³: Ú³ Y³ í³ 3³ é³ 1³ nÓáoÁláoY³Á N³ Y³ -ñ³ í³ áñáoÁláoY³ ĺ í³ Çè³ 3³ Y³ N³ n³ Á»Bí³ áoÁláoY³ 1³ »áúáoU í³ n³ í³ Y³. Y³»É³ máoY³ è»á³. ñ»ñÁ: áñáB³ 1³ »áú»ñáoU, 3³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ í³ Y³ éí³ í³ ÉÇY³»éáo í³ Ú³ 3³ Úē á³ í³ x³ eY³»ñáí 3³ é³ Ç³ ó³ í³ í³ éí³ í³ »ÉÇ N³ í³ í³ í³ Y³»ñÇ x³ ñí³ Ú³ Y³ N³ Ú³ ñ, ú. í í»É »Y³ú Ó»éúÇ í³ í³ »Ó³ í³ è»á³. Çñ³ µY³. ñ»ñÇ Éáoè³ Y³ í³ ñY³»ñÇó í³ Ú³ / · í³ Y³ í³ ñY³»ñÇó: ÁY³ í³ »ñ³ µ»ñáoU ĺ áon³ ñí³ »ñ»Y³Ç ù»ñ³ í³ YáoÁláoY³ Éáoè³ µ³ Y³ Ú³ Y³Á, 3³ á³ 3³ Úeí³ »Ó³ ú. í í»É »Y³ú ÇY³áǎ»è 3³ í³ Y³ í³ Y³, 3³ ÚY³áǎ»è ĺÉ Y³áñ áoOáoÁláoY³ Y³ Y³ñí³ Ú³ óáoóçáY³»ñÇ 3³ BE³ í³ áoÁláoY³»ñÇó:

3. **Áí³ náoÁláoY³»ñÁ:** Ð³ Ú»ñ»Y³ » áon³ ñí³ »ñ»Y³Ç ù»ñ³ í³ YáoÁláoY³ Y³, AY³ í³ N³ Y³ n³ áǎ»è 3³ Úē »ñíáo É»áóY»ñÇ N³ Ú»Ú³ í³ áoÁláoY³ N³ n³ óáoU 3³ éí³ 1³ Áí³ náoÁláoY³»ñÁ í³ ñ»ÉÇ ĺ µ³ Á³ Y³»É »ñ»ú NÇUY³ í³ Y³ ÉÚµÇ:

3) áon³ ñí³ í³ í³ Y³ è»á³. Çñ³ 3³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñáoU · áñí³ í³ í³ áO 3³ éáoñ³ -µ³ µ»É³ í³ Y³. ñÇ 3³ Y³ í³ í³ náoÁláoY³, áñÁ NÇUY³ í³ YáoU á³ Ú-Ú³ Y³ í³ áñí³ í³ ĺ 3³ Úí³ N³ Ú³ í³ ñ. Ç N³ YáoY³ í³ Y³ í³ ½ÚÇ e³ í³ í³ áoÁláoY³ Úµ (½³ Y³ ½³ YáoU ĺ AY³ 1³ Ú»Y³Á 22-23 N³ YáoY³) 3³ YÚÇ³ nÁ»úáoÁláoY³ Úµ (ááÉÇ-

³ ÐÇUY³ í³ YáoU ú. í í»É »Y³ú Ú. Ð³ náoÁláoY³ Ú³ Y³ Ç³ ¶. Ð»ÉÇÚÇBí³ Çéáo, Çéí³ Y³ Ú³ í³ Y³»ñÇ³ ÷ 3³ éí³ 3³ ÁOÁ»ñÇ 1³ »áúáoU³ Y³ » É. Ú³ í³ áYáí³ N³ n³ í³ 3³ n³ í³ í³ áoñ³ ñí³ í³ Y³ 3³ nÓ³ Y³. náoÁláoY³»ñÇ 3³ é³ í³ »É 3³ ÚµáOÇ³ í³ Y³ 1³ Çí³ Y³»ñÇó: 2³ Y³ N³ n³ Á»Bí³ áoÁláoY³ 1³ »áúáoU ú. í í»É »Y³ú Y³ 3³ Úē 3³ ÓµláoñY³»ñÇó:

UánYÇUáí), »ñm Uáon³ ú³ YáUáon è»á³. Çñ YB³ YÇY Í³ náO ÷ Ñ³ Ú³ á³ -
í³ èÉ³ Y»É UÇ ú³ YÇ í³ YÍ³ ÚÇY³ nÁ»ù³ Ñ³ Í³ è³ ÍÁ:

μ) áon³ ñí »ñ»YÇ Ú»½ Ñ³ è³ Í³ Ñ³ èí³ Y³ ÉÇ ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ YUáOÁÇ³
O³ x³ í³ í³ ÍáOÁUáOY³ á³ ÚO³ Y³ íáñí³ Í³ ñO³ Y³. náOÁUáOY³»ñÇ á³ x³ -
Í³ Y³ ÚÇ³ í³ ÇááOÁU³ Úμ³ Ñ³ O³ á³ ñ³ ÚYáOÁU³ Úμ: Ñ³ í³ á³ è³ ½³ ÉÇ
÷ μ³ Ú»ñÇ ÉáY³ ñNÚ³ Y³ Ñ³ Ú³ Í³ ñ. Ç á³ ñ½³ μ³ YU³ Y³ Ñ³ náOáU:

.) Ð³ Ú»ñ»YÇ μ³ ½Ú³ ÁÇí ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ O³»ñÇ Y³ ÉY³ Í³ Y³ Í³ Ç³ Í³ Ç
(ÉáèUÁ áon³ ñí Í³ Y³ è»á³. ñ»ñÇ èí »OÍ Ú³ Y³ Á³ Ú³ Y³ Í³ BñÇ³ YáOÚ
ÑY³ ñ³ íáñ íÇ³ Í³ Ú³ èÇY³ ÷) í»ñ³ Í³ Y³. YU³ Y³ ÷ YÑY³ ñÇYáOÁUáOY³ Ñ³ Ú³
÷ YÑáOé³ ÇáOÁUáOY³: 2Ùè »ñ³ áOÁÁ ÑÇU³ Y³ Í³ YáOÚ á³ ÚO³ Y³ íáñí³ Í³ ÷
áon³ ñí »ñ»YÇ ÑÇY³ Ñ³ Ú»ñ»YÇ (3ÙèáOÑ»í Ñ³ Ú»ñ»YÇ)⁴ Ú»½ Ñ³ è³ Í³
ñ³ μ³ ñ. ñ³ íáñ 3ÙμáOáOY³»ñÇ ÚÇÇ³ èí³ Á³ Ú³ Y³ Í³ ÚÇY³ Ú»Í³ í³ ñμ»-
náOÁU³ Úμ (1000-1300 í³ ñÇ), 3Ù¹ ÁYÁ³ óUáOÚ Ñ³ Ú»ñ»YÇ Íñ³ Í³ ½³ ÉÇ
÷ á÷ áÉáOÁUáOY³»ñáí, Ñ³ í³ á³ è³ ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ Ñ³ Ú³ Í³ ñ. áOÚ, Ñ³
½³ ÉÇ ú³ Y³ Í³ Ç úí³ ñ³ í³ ññ»ñÇ Y³ ñUáOÍ Ú³ Úμ: 2Ùè 3Ù»YÇ 3ñ³ ÚáOYUáOÚ
Ñ³ Ú»ñ»YÇ μ³ ½Ú³ ÁÇí ú»ñ³ Í³ Y³ Í³ Y³ O³»ñÇ Í³. áOÚÁ Ñ³ Y³ É³. ñ³ ÚÇY³
BñÇ³ YÇ íÇ³ Í³ (Y»ñ) Á³ Ú³. Çí 3Í³ Y³ BñÇ³ Y³ Í³ Y³»ñáOÚ ÚÇYá 3ÚÁU ÚYáOÚ
÷(»Y) 3YÑ³ Úí³ Ú³ Í³ Ç³»ÉÇ:

4. Ð³ Ú»Ú³ í³ Ú³ Y³ Ú»Á³ Í³ Y³: °Á» Éáè»YU Ñ³ Ú»ñ»YÇ ñ³ áon³ ñí »ñ»-

YÇ Ñ³ Ú»Ú³ í³ áOÁU³ Y³ Ú³ èÇY³ YÍ³ í³ Ç áOY³ Y³ Éáí ÚÇ³ YáOÚY É»Í³ Ç³ í³ ñμ»ñ
Á³ Ú³ Y³ Í³ ÚÇY³ íÇ³ Í³ Y³»ñÁ, »Á» 3è³ ÇÇY³ íÇ³ Í³ Á³ (áon³ ñí »ñ»YA)
Y»ñ³ Ú³ óY»YU b-áí, Çèí »ñ³ íáñ³ Á³ (Ñ³ Ú»ñ»YA) c-áí, 3á³ ÁY³ Ñ³ YáOñ
3èÚ³ Úμ á»í ÷ ÷ YÍ³ í³ Ç áOY³ Y³ É Ñ³»í Ñ³ É ÑY³ ñ³ íáñ Çñ³ íÇ³ Í³ Y³»ñÁ.

1) c=b, 2) b→c 3) c≠b: è³ Í³ ÚY³ Çñ³ Í³ YáOÁUáOYÁ Í³ náO ÷ í³ ñμ»ñí »É
í»ñáYBU³ É á³ í³ Í»ñÇÓ. 3Ùèí »O á»í ÷ ÷ YÍ³ í³ Ç áOY³ Y³ É Y³ Ñ³ í³ ñ³ Í³ -
ú³ ÚÇY³ (3BÉ³ ñN³. ñ³ Í³ Y³). áñí áYÁ, áñÇ 3ñ³ ÚáOYUáOÚ c ÷ b íÇ³ Í³ Y³»ñÇ
ÚÇÇ³ ÑY³ ñ³ íáñ »Y³ Y³ μ³ ñμ³ è³ ÚÇY³ í³ ñμ»ñáOÁUáOY³»ñ: 3ñμ³ -
è³ ÚÇY³ í³ ñμ»ñáOÁUáOY³»ñ »Y³ èí³ Ñ³ Yó³ Y³ c-Ç ÷ b-Ç è³ ÑÚ³ Y³»ñáOÚ⁵:
í³ è³ Í³ Yáñ»Y Ñ³ Ú»Ú³ í³ áOÁUáOYÁ ÑY³ ñ³ íáñ ÷ 3Yóí³ óY³ É b-ÇÓ c-Y
Í³ Ú³ Ñ³ Í³ è³ ÍÁ, ÇYááè³ Y³ ÷ áñO»É B³ ñÁí »É »ñ³ áO áOÓOáOÁU³ Úμ ÷É:
°Á» YÍ³ í³ Ç áOY³ Y³ YU Ñ³ Ú»ñ»YÇ ÑY³ í³ íáñá³ Í³ Y³ Í³. áOÚÁ, 3á³
YBí³ Í³ »ñ³ áO íÇ³ Í³ Y³»ñÇY á»í ÷ ÷ Ñ³ í³ É»É Y³ ñ³ íáñ³ Á³ ÑY³ í³ íáñá³ -
Í³ Y³ Y³ É³ É»áOY³: °Á» 3ÚY³ YB³ YU a-áí, 3á³ ÑY³ ñ³ íáñ »Y³ Ñ³»í Ñ³ É

⁴ °Á» ÉáèíáOÚ ÷ 3ñ³ Ç Ñ³ Ú»ñ»YÇ Í³ Ú³ Ñ³ Ú»ñ»YÇ áñ³ ÇÓ ÚÇ μ³ ñμ³ è³ Ú³ èÇY³, 3á³
í³ ÚáOÚ Í³ í³ ñí áOÚ ÷ ÷ Ñ³ Ú³ á³ í³ 3èÉ³ Y³ YBáOÚ 3Ù¹ Ú³ èÇY³:

⁵ ¶.Ø»ÇÇÇÇBí ÇÇÇY, óñÇY³ Í³, áon³ ñí 3Í³ Y³ í³ ÷ ÷ èí³ »ñáOÚ 3èí³ áñáB í³ ñμ»ñáOÁUáOY³»ñÁ
μ³ ó³ í³ náOÚ ÷ ÷ ŠUáOÍ³ Í³ ÇñÚ³ Y³; μ³ ñμ³ è³ Ç. áUáOÁU³ Úμ [1960, ÇÇ 82-89]:

Çñ³ íÇ×³ ÍÝ»ñÁ. 1) a=b=→c, 2) a→b=→c, 3) a→b, 4) b→c: ÚÍ³ í Ç áoÝ»Ý³ Éaí Ú½ Ñ³ è³ Í áoñ³ ñí ³ Í³ Ý í »uëí »ñÇ á×³ Í³ Ý ÚÇ³ í Çááo-ÁúáoYÁ .. 1ñ³ Yáí á³ ÚÚ³ Ý³ í añí ³ Í ³ éÍ³ ùñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý ÝúáoÁÇ è³ Ñ-Ú³ Ý³ ÷³ Í áoÁúáoÝÝ áo Ñ³ í í ³ Í³ ÚÝáoÁúáoYÁ áoñ³ ñí »ñ»YÁ .. Ñ³ Ú»ñ»YÁ Ñ³ Ú»Ú³ í »ÉÇè³ áoñ³ ñí »ñ»ÝÇó ß³ ÑÁí »É »Ýú ¹ »áÇ Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ ÝúáoÁÁ (b=→c), ÑÝ³ ñ³ í añaóÁÚ³ Ý ¹ »áúáoÚ Ú³ èÝ³ ÍÇañ»Ý ú. í í »É »Ýú Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ Ñ³ Ú»Ú³ í ³ Í³ Ý ú»ñ³ Í³ ÝáoÁÚ³ Ý ÁÝÓ»é³ Í ÝúáoÁÇó. í ³ Éaí Ý³ .. ÑÝ¹ »í náá³ Í³ Ý íÇ×³ ÍÁ: áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ. áñá»è »YÁ³ 1ñí áÓ ÑÝ¹ .. ná-á³ Í³ Ý É½áo (a→=b), ³ é³ ÝÓÇÝ ¹Çí ³ ñí áoÚÝ»ñ á»Ý ³ ñí »É: ² ÚèáÇéaí, Ú»ñ Í áoÚÇó ÁÝí ñí ³ Í Ú»Áá¹Çí³ Ý ³ Ú÷á÷ Ý»ñí³ Ú³ óYáoÚ ¿ Ñ»í .. Ú³ É èÉ»Ú³ Ý:

3) Ú³ É í ñí áoÚ ¿ áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ ³ Úè Í³ Ú ³ ÚÝ ú»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý Í³ ñ. Ç í »ñ³ µ»ñÚ³ É Ú³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý. ñ³ Í³ ÝáoÁúáoYáoÚ »Ó³ Í á³ í Í»ñÁ, Ñ³ Í³ éáoÁúáoÝÝ»ñÇ Í³ Ú í ³ ñ³ Ó³ ÚÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ ¹ »áúáoÚ í í Ú³ É Ñ³ ñóÁ Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ úÝÝ³ ñí í áoÚ ¿ áoñ³ ñí ³ Í³ Ý í »uëí »ñáoÚ ³ éÍ³ Ñ³ Ú³ -á³ í ³ èÉ³ Ý í Í³ ÚáoÁúáoÝÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ í »uëí áoÚ: ² ÝÑñ³ Á»Bí áoÁÚ³ Ý ¹ »áúáoÚ í í Ú³ É Ñ³ ñóÇ í »ñ³ µ»ñÚ³ É Ý»ñí³ Ú³ óí áoÚ ¿ Ý³ .. Ú»ñ í »è³ Í»-í Á Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ á³ ñ½³ µ³ ÝáoÚÝ»ñáí .. ÑÇÚÝ³ í añaóÚÝ»ñáí.

µ) Ú»ñí³ Ú³ óí áoÚ »Ý Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ í í Ú³ ÉÝ»ñÁ: óÝÝ³ ñí í áÓ ÝúáoÁÁ Ñ³ -Ú»Ú³ í í áoÚ ¿ ÇÝáá»è ÓÇ, ³ ÚÝá»è ¿É ú»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý ÇÚ³ èí Ç ³ éáoÚaí: ÚÍ³ í Ç áoÝ»Ý³ Éaí, áñ áoñ³ ñí ³ Í³ Ý ßñÇ³ ÝáoÚ Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ ß³ í í ³ ññ»ñ Í³ ñáo »Ý Ý»ñí³ Ú³ óí ³ Í ÉÇÝ»É Çñ»Ýó ÑÇÝ Ó»ñáí, ³ ÝÑñ³ Á»Bí áoÁÚ³ Ý ¹ »áúáoÚ í ñí áoÚ ¿ Ý³ .. Ñ³ Ú»Ú³ í ³ Í³ Ý É½í³ µ³ ÝáoÁÚ³ Ý, É½í Ç Ý»ñ-úÇÝ í »ñ³ Í³ Ý. ÝÚ³ Ý í³ Ú ³ Úè Ú»Áá¹Ý»ñáí í »ñ³ Í³ Ý. Ýí ³ Í Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ Ý³ ÉÝ³ Í³ Ý íÇ×³ ÍÁ:

.) áñá»è Í³ ÝáÝ Ñ³ Ú»Ú³ í í áoÚ ¿ ÚÇ³ ÚÝ Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ .. ÉáoéÇ»ñ»ÝÇ áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÝúáoÁÁ, ³ Úè É½áoÝ»ñÇ Ñ»í (³ Ú¹ Áí áoÚ .. ÉáoéÇ»ñ»ÝÇ, áñÇ Ñ»í, Ñ³ í Í³ -á»è ÑÇÝ ÉáoéÇ»ñ»ÝÇ, áoñ³ ñí »ñ»ÝÝ áoÝÇ áñáß³ ÍÇ ÝÚ³ ÝáoÁúáoÝÝ»ñ) Ñ³ Ú»Ú³ í áoÁúáoÝÝ»ñ Í³ í ³ ñí »É »Ý ÚÇ³ ÚÝ ³ é³ ÝÓÇÝ ¹ »áú»ñáoÚ⁶:

1) í ñí áoÚ ¿ ³ Ú÷á÷ »ñ³ Í³ óáoÁúáoÝ úÝÝ³ ñí í áÓ ÝúáoÁÇ .. Í³ í ³ ñ-í ³ Í Ñ³ Ú»Ú³ í áoÁÚ³ Ý í »ñ³ µ»ñÚ³ É:

⁶ Ó³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý. ñ³ Í³ ÝáoÁúáoYáoÚ Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ .. ÉáoéÇ»ñ»ÝÇ É½í³ Í³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝ-Ý»ñÇ Ñ³ ñóÁ ÝáoÝá»è ÑÇÚÝ³ Í³ ÝáoÚ è³ ÑÚ³ Ý³ ÷³ Í í »É ¿ áñáß ½áo. áñ¹ áoÚÝ»ñÇ áoéáoÚÝ³ èÇñ-Ú³ Úµ. áñá»è Í³ ÝáÝ 1ñ³ Ýú ¹Çí ³ ñí »Éaí áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÚÇçáoáí Ñ³ Ú»ñ»ÝÇÝ ³ Ýó³ Í µ³ é³ Ó»ñ: ÓÇÝá¹ »è Ñ³ Ú-ÉáoéÇ³ Í³ Ý É½í³ Í³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ Í³ ÝáÝ³ í áñ áoéáoÚÝ³ èÇñáo-ÚÁ Í³ ñáo ¿ áá ÚÇ³ ÚÝ ½. ³ ÉÇañ»Ý úÁ³ Ý¹³ Í »É Ñ³ Ú-áoñ³ ñí ³ Í³ Ý É½í³ Í³ Ý ³ éÝáoÁúáoÝÝ»ñÇ á³ ñ½³ µ³ ÝÚ³ ÝÁ, ³ Úè .. Í³ ñ³ áñ ¹ »ñ É³ Ó³ É Ñ³ Ú³. Çí áoÁÚ³ Ý .. ÉáoéÇ. Çí áoÁÚ³ Ý ÚÇ:

5. $\dot{\text{I}}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoYÁ} \quad \cdot \quad \text{NÝaláoY}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoYÁ} \text{:} \quad \dot{\text{I}}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓÚ}^3 \text{Y}^3$
 $\text{N}^3 \text{nóáoU, É}^3 \text{éY}^3 \text{B} \div \text{áÁÇó Éáoé}^3 \div \text{»fáo Yá}^3 \text{i}^3 \text{3} \text{Íái, áon}^3 \text{ní}^3 \text{3} \text{Í}^3 \text{Y}$
 $\text{i}^3 \text{»üei}^3 \text{»ñÇ} \text{áñ}^3 \text{Çó} \text{»} \text{ÚÇ} \text{N}^3 \text{i}^3 \text{Í}^3 \text{Ç} \text{Í}^3 \text{Ú}^3 \text{é}^3 \text{YÓÇY} \text{ } \mu^3 \text{é}^3 \text{»ñÇ} \text{Ú} \text{»çm}^3 \text{»náóUÝ}^3 \text{»nÁ}$
 $\text{Y}^3 \text{»ní}^3 \text{3} \text{Ú}^3 \text{óí}^3 \text{áoU} \text{»} \text{Y}^3 \text{i}^3 \text{Í}^3 \text{É}^3 \text{N}^3 \text{»ÓÇY}^3 \text{Í}^3 \text{Ç} \text{(N}^3 \text{n}^3 \text{i}^3 \text{3} \text{n}^3 \text{Í}^3 \text{áÓÇ)} \text{Í}^3 \text{áÓÚÇó} \text{i}^3 \text{n}^3 \text{Í}^3$
 $\text{i}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{Ú} \mu \cdot \text{Á}^3 \text{n}^3 \text{. Ú}^3 \text{YáoÁláoY}^3 \text{Ú} \mu \text{ }^3 \text{é}^3 \text{Yó} \text{án}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{ } \div \text{á} \div \text{áÉáoÁláoY}^3 \text{Y,}$
 $\text{Çéí} \text{YláoÁÇ} \text{Í}^3 \text{»n}^3 \text{B}^3 \text{n}^3 \text{1}^3 \text{n}^3 \text{YúÇ} \text{ }^1 \text{»} \text{áúáoU} \text{Aeí} \text{Ú} \text{»n} \text{Í}^3 \text{áÓÚÇó} \text{AY}^3 \text{áoY}^3 \text{Í}^3 \text{Í}^3$
 $\text{Ó}^3 \text{Ç: AY}^3 \text{N}^3 \text{Yáoñ} \text{3} \text{é}^3 \text{Ú}^3 \text{Ú} \mu, \text{ }^3 \text{BÉ}^3 \text{i}^3 \text{áoÁláoYáoU} \text{.} \text{án}^3 \text{Í}^3 \text{Í}^3 \text{»} \dot{\text{I}}^3 \text{»ñ}^3 \text{»} \text{i}^3 \text{Ç} \text{áÇ}$
 $\text{i}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{. 1) } \text{áon}^3 \text{ní}^3 \text{»ñ}^3 \text{YÇ} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{n}^3 \text{3} \text{i}^3 \text{3} \text{Y}^3 \text{13} \text{ } \mu^3 \text{n}^3 \text{AY}^3 \text{áoY}^3 \text{Í}^3 \text{Í}^3$
 $\text{i}^3 \text{Y}^3 \text{Í}^3 \text{. Çñ} \text{i}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{(ÇYá} \text{á}^3 \text{»é} \text{YB} \text{»óÇY}^3 \text{Ú}^3 \text{Üé} \text{Ó}^3 \text{»} \text{Í}^3 \text{í}^3 \text{n}^3 \text{áoU} \text{»Y}$
 $\text{NÇUÝ}^3 \text{Í}^3 \text{YáoU} \text{Ú}^3 \text{éY}^3 \text{. Çi}^3 \text{3} \text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{. n}^3 \text{Í}^3 \text{YáoÁláoY}^3 \text{Çó} \text{ }^3 \text{n}^3 \text{Í}^3 \text{áon}^3 \text{ní}^3 \text{3} \text{.}$
 $\text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{i}^3 \text{»üei}^3 \text{»ñÇ} \text{Ú} \text{»çm}^3 \text{»náóUÝ}^3 \text{»nÁ), 2) } \text{Ú} \text{»n} \text{Í}^3 \text{áÓÚÇó} \text{ }^3 \text{é}^3 \text{ç}^3 \text{n}^3 \text{Í}^3 \text{í}^3 \text{áÓ} \text{ }^3 \text{ÜE}$
 $\text{AY}^3 \text{i}^3 \text{n}^3 \text{Yú}^3 \text{ÚÇY}^3 \text{i}^3 \text{Y}^3 \text{Í}^3 \text{. Çñ} \text{i}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{(}^3 \text{Üé} \text{»ní}^3 \text{áóéÇ} \text{NÇU} \text{úáoU} \text{ } \dot{\text{I}}^3$
 $\text{AY}^3 \text{Í}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{ }^3 \text{é}^3 \text{áon}^3 \text{-} \mu^3 \text{ } \mu^3 \text{»} \text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{é}^3 \text{á}^3 \text{. Çñ} \text{. n}^3 \text{ÚÇY}^3 \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{Í}^3 \text{n}^3 \text{. Ç} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{n}^3$
 $\text{AY}^3 \text{áoY}^3 \text{Í}^3 \text{Í}^3 \text{É}^3 \text{i}^3 \text{ÇY}^3 \text{i}^3 \text{é}^3 \text{i}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓÚ}^3 \text{Y}^3 \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{Í}^3 \text{n}^3 \text{. Á. 1}^3 \text{n}^3 \text{Yú} \text{»ní}^3 \text{áóéY}$
 $\text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{ }^3 \text{áoné} \text{á}^3 \text{»Y}^3 \text{. }^3 \text{ÉÇé} \text{ }^3 \text{Ú}^3 \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{Í}^3 \text{n}^3 \text{. Ç} \text{é}^3 \text{N}^3 \text{Y}^3 \text{»nÇó), 3) } \text{NÝaláoY}^3 \text{Í}^3 \text{Y}^3$
 $\text{i}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{(NÝaláoY}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{),} \text{ánÁ} \text{NÝ}^3 \text{n}^3 \text{Í}^3 \text{ánÇYé} \text{x} \text{B.} \text{n}^3 \text{i}^3 \text{á}$
 $\text{n}^3 \text{»Y}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{ }^3 \text{n}^3 \text{i}^3 \text{óáfáoU} \text{i}^3 \text{Í}^3 \text{É}^3 \text{ } \mu^3 \text{éÇ} \text{Çñ}^3 \text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{ }^3 \text{n}^3 \text{i}^3 \text{é}^3 \text{YáoÚA: }^2 \text{Üé} \text{Í}^3 \text{»nÇÇYÁ}$
 $\text{NÝ}^3 \text{n}^3 \text{Í}^3 \text{áñ} \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{.} \text{án}^3 \text{Í}^3 \text{Í}^3 \text{»} \text{ÚÇ}^3 \text{ÚY}^3 \text{ }^3 \text{ÚY}^3 \text{ } \mu^3 \text{é}^3 \text{»ñÇ/Ó}^3 \text{áoUÝ}^3 \text{»ñÇ} \text{ }^1 \text{»} \text{áúáoU} \text{ánáYó}$
 $\text{N}^3 \text{Ú} \text{»n}^3 \text{Y}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{áo. }^3 \text{N}^3 \text{»éY}^3 \text{»nÁ} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{YÇ} \text{»Y}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{ánáYó} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{á}^3 \text{i}^3 \text{é}^3 \text{E}^3 \text{Y}^3 \text{n}^3 \text{3} \text{.}$
 $\text{é}^3 \text{YáoÁláoYÁ} \text{i}^3 \text{Í}^3 \text{É}^3 \text{ }^3 \text{n}^3 \text{Bñç}^3 \text{YáoU} \text{YáoUÝ}^3 \text{á}^3 \text{»é} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{YÇ} \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{: } \dot{\text{I}}^3 \text{é}^3 \text{13}$
 $\text{13} \text{nÓÚ}^3 \text{Y}^3 \text{NÝaláoY}^3 \text{13} \text{nÓÚ}^3 \text{Y}^3 \text{NÇBU}^3 \text{É} \text{Ó}^3 \text{»nÁ} \text{i}^3 \text{ }^3 \text{n}^3 \text{»n}^3 \text{Í}^3 \text{»fáo} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{n}^3$
 $\text{»ní}^3 \text{nán}^3 \text{Á} \text{i}^3 \text{n}^3 \text{áoU} \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{éái}^3 \text{án}^3 \text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{, Çéí} \text{»ññán}^3 \text{Á}^3 \text{áoÓ}^3 \text{Y}^3 \text{Í}^3 \text{áoY}^3 \text{ } \div \text{ }^3 \text{Í}^3 \text{. Í}^3 \text{»}$
 $\text{náoU: } \text{ }^3 \text{»n}^3 \text{Yú} \text{ÚÇ} \text{únÇY}^3 \text{Í}^3 \text{.} \text{áon}^3 \text{ní}^3 \text{.} \text{al-zí-na} \text{ } \text{§}^3 \text{nÓ}^3 \text{Y}^3 \text{,} \text{Á}^3 \text{Üé!} \text{-} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{.}$
 $\text{ }^3 \text{nÓ}^3 \text{Y}^3 \text{,} \text{Ç-}^3 \text{ } \text{§}^3 \text{nÓ}^3 \text{Y}^3 \text{,} \text{Á}^3 \text{Üé!} \text{ } \mu^3 \text{éÇ} \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{n}^3 \text{.}$

1) al-zi-na - $\text{ }^3 \text{i}^3 \text{3} \text{Y}^3 \text{13} \text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{Y}^3 \text{Í}^3 \text{ÚÇY}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{(} \text{n}^3 \text{-}$
 $\text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{),}^7$

2) (al-ze-na) - $\text{ }^3 \text{é}^3 \text{ç}^3 \text{n}^3 \text{Í}^3 \text{í}^3 \text{áÓ} \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{Y}^3 \text{Í}^3 \text{ÚÇY}^3 \text{ } \dot{\text{I}}^3 \text{é}^3 \text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{(} \text{n}^3 \text{-}$
 $\text{13} \text{nÓáoÁláoY}^3 \text{),}$

3) [arjena] - NÝaláoY³ 13 nÓáoÁláoY:

$\text{É}^3 \text{nÓ}^3 \text{náoÁláoY}^3 \text{N}^3 \text{Ú}^3 \text{n}^3 \text{,} \text{ánáb} \text{N}^3 \text{i}^3 \text{»fáoUÝ}^3 \text{»nái,} \text{Í}^3 \text{n}^3 \text{ÍY}^3 \text{ }^8 \text{Y}^3 \text{»ní}^3 \text{3} \text{Ú}^3 \text{ó}$
 $\text{Y}^3 \text{Yú} \text{N}^3 \text{Ú} \text{»n}^3 \text{YÇ} \text{NÇU} \text{úÇ} \text{Í}^3 \text{n}^3 \text{Í}^3 \text{»n}^3 \text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{. Y}^3 \text{Í}^3 \text{Í}^3 \text{,} \text{áon}^3 \text{ní}^3 \text{3} \text{Í}^3 \text{Y}^3 \text{i}^3 \text{»üei}^3 \text{»}$

⁷ áxi ú ç YÍ³ i Ç áoY³Y³É, án Yán é»nY¹Ç B³ i áon³ní³. »i Y»n YáoUÝ³»é Ú»nÁáoU »Y³ i 3 i 3 Y¹³Í³Y³ i 3 é³13 nÓáoÁláoYÁ³ é³éç³n³Í³»fái³ éÜEAY³ n³Yú³ÚÇY³ i 3 n³»n³Í³Y³n³: i »é, únÇY³Í, Á, Ú³ÍáYáíÇ³ BÉ³ i áóÁláoY³»nÁ [1971, çç 24-58; ДВ, 5, çç 133-140] » ÜEY:

⁸ i »é. 2013 2013 Y, 2003, çç 15-16

ñáóÙ · áñí³ í í áó, ³ éáóñ³ -μ³ μ»É³ í³ Ý è»á³ · ñ»ñÇ³ áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ áóÝ»ó³ í ÑÝ³ ñ³ í áñ ÑÝáóÙáóÝ³ í³ Ý³ ³ ñÁ»ùÝ»ñÁ⁹:

2. Óáóé³ í 1

è»á³ · Çñ í³ é³ í³ ñÓáóÙ	ÐÝáóÙáóÝ	
	áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ	Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ
b	b, v, w	μ, í, ò
p	p, œ	á, ÷
d	d	í
ʈ	ʈ	í
t	t	Á, í (st = ëí)
k	k	í
q	q	ù
g	g, j, ç (±)	·, ç, á (±)
m	m	Ù
n	n	Ý
r	ʀ, r, ʀ	é, ñ, Ò
l	l, ʎ, r	É, Ó, ñ
h	x, h	È, Ñ
z	c, j, z	ó, Ó, ½
š	s, ž ?	è, Á (±)
s	š, c, j (±)	β, ó, Ó (±)
š	š	í
w	w, u (±)	ò, í, áó(±)
a	a, œ, ay	³, Á, ³Ù
u	u, o, w	áó, á, ò
e	e (μ³ é³ í »ñÇáóÙ Ø/æ)	», (Ø / Á)
i, í	i, y	Ç, Ù
ei	ei (ë)	ç (< »Ù)
?	ç	x

⁹ á»í ù ç Ýí³ í Ç áóÝ»Ý³É, áñ ³ Óáóé³ í áóÙ Ý»ñí³ Ù³ ó í³ í á³ í í »ñÁ áñáβ 1»á»ñáóÙ á³ ÙÙ³ Ý³ í³ Ý³ Ç: ÙñÇÝ³ í. ³ éáóñ»ñ»ÝÇ k-Ç 1ÇÙ³ ó Ù»Ýù Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ñ³ Ù³ ñ í ³ÉÇè »Ýù í, Çéí q-Ç ù, è³ í³ ÙÝ Çñ³ í³ ÝáóÙ á³ í í »ñÁ í³ ñáó ç ³ ÙÉÉÇÝ»É, ù³ Ý½Ç ³ éáóñ³ -μ³ μ»É³ í³ Ý · ÇñÁ k-Ý ³ q-Ý áá ÙÇβí ç í³ ñμ»ñ³ í áóÙ (Ù³ Ýñ³ Ù³ éÝ ³ Ùè ³ Ñ³ ñ³ í Çó Ñ³ ñó»ñÇ Ù³ éÇÝ í »è é. 2013 3003 Ý, 2003, çÇ 8-16):

I. 0°i 2 12 Úa0AÚa0Ü

I.1 AÝ1Ñ3 Ýá0ñ i »0»Íá0Á0á0ÝÝñ

13 e3 Í3 ½Úa0Á0á0Ý: à0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ü µ3 e3 ñÜ3 i Ý»ñÁ ÑÇÜÝ3 Í3 Ýá0Ü ÜÇ3 í3 ÝÍ »Ý: ÐÇÜúÁ µ3 ÖÍ3 ó3 Í ç 3 ñÜ3 i Çó Í3 Ü 3 ñÜ3 i Çó Ñ3 í»ÉÜ3 É Ü3 eÝÇÍ(Ý»ñ)Çó (3 Í3 ÝóÝ»ñ, 3 x3 Í3 ÝÝ»ñ): i »ñÇÇÝÝ»ñë Í3 ñá0 »Ý Ñ3 í»Éí»É 3 ñÜ3 i ÇÝ Í3 Ü Ü»Í 3 ÜÉ ÑÇÜuÇÝ ÇÝá»è ëí ½µÇó (Ý3 É3 Í3 Ýó-Ý»ñ), 3 ÜÝá»è çÉ Í»ñÇÇó (í»ñÇ3 Í3 ÝóÝ»ñ, 3 x3 Í3 ÝÝ»ñ): ÐÇÇ3 Í3 ÝóÝ»ñ á0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ü á»Ý í3 Üí 3 Í (3 Í3 ÝóÝ»ñÇ Ü3 eÇÝ Ü3 Ýñ3 Ü3 eÝ i »è ëí áñ 1.3 1.4, µ3 e3 ÷áÉá0 3 Í3 ÝóÝ»ñÇ (Ü3 eÝÇÍÝ»ñÇ) Ü3 eÇÝ i »è Ý3 11.2 111.2):

2 Ýí 3 Ý3 Í3 Ý ÑÇÜu»ñÁ á0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ü áñá»è Í3 ÝáÝ µÝ3 íáñ »Ý í»ñÇ3 Ýá0Ü »Ý Ó3 ÜÝ3 íáñáí (Ñ3 Ü»Ý3 ÜÝ 1»á»è · ñá0Ü): ñ3 Ýó Üç · »ñ3 Íbéá0Ü »Ý i-áí ÑÇÜu»ñÁ: Þ3 i µ3 é»ñÇ á0ÓÇÓ Ó»ñÁ · ñá0Ü 3 í3 ñi íá0Ü »Ý e-Ó3 ÜÝ3 íáñáí í3 ÝÍ3 · Çñ -ci/e-(e), -ce-(e), e3 Í3 ÜÝ Ñáíáí í»ÉÇë Í3 Ü 3 Í3 Ýóí »ÉÇë e-Ç ÷áÉ3 ñ»Ý Ñ3 Ý1»è ç · 3 ÉÇë i-Ý, ÇÝá»è` ulguše - ulguši=ane, alsuiše - al-suiši=nine, gunuše - gunuši=ie, uštipte - uš-tipti=ne, 10Minuahe - 10Minuañi=nele 3 ÜÉÝ10: 2 Üë »ñ»á0ÜÁÁ Áñ»è á3 ÜÜ3 Ý3 íáñí 3 Í ç Þ»ßí 3 Íáñá0Üë 1Çñuá0Ü µ3 e3 í»ñÇÇ i Ó3 ÜÝ3 íáñÇ Áá0É3 óÜ3 Üµ Í3 Ü 3 ÝÍ3 Ü3 Üµ11: 2 Üëí »0 e-Ý, Áëí »ñ»á0ÜÁÇÝ, á»í ü ç 3 ñi 3 e3 Ý»Éæ Í3 Ü Ø12: ÁÉÝá í»ñ3 µñá0Ü ç má0Ý e-áí ÑÇÜu»ñÇÝ, 3 á3 3 e3 ÜÁÜ íëí 3 Ñ3 µ3 ñ Í3 ñ»ÉÇ ç Éáè»É Áñ»è ÜÇ3 ÜÝ erele š3 ñü3 | (çñ · Ñáíáí` erele=še), ule šá0ñÇß! (çñ · Ñáíáí` ule=še) 11

10 eñ3 Yo ÁíÇÝ »Ý á3 i3 Ýá0Ü -ñe, -ibte (-ebte), -(u)se, -še 3 Í3 ÝóÝ»ñáí Í3 Üí 3 Í (3 Üë 3 Í3 ÝóÝ»ñáí í»ñÇ3 óá0) máíáñ µ3 é»ñÁ: °Á» 1ñ3 Yu Ñáíáí á0Ü »Ý Í3 Ü ÍñÝ3 ÍÇ 3 Í3 Ýóí á0Ü, 3 á3 í»ñáÝßÜ3 É 3 Í3 ÝóÝ»ñÁ Ñ3 Ý1»è »Ý · 3 ÉÇë -ñi-, -ebti-, -(u)si-, -ši- i »ëuáí:

11 2 Üë Ü3 eÇÝ i »è Ý3 11 G.Wilhelm, 2004, çÇ 123:

12 Ð3 eÝ3 · Çí 3 Í3 Ý · ñ3 Í3 Ýá0Á0á0Ýá0Ü eáí áñ3 µ3 ñ · ññ3 13 éí á0Ü ç æ-Ý, Ü»Ýu ÑÝá0á0Ý3 · 13 ñ0»É »Ýü Ø:

ale §³ŮĚ, Çĕĭ! (NŮŮi . ale=ke §³ŮĚ! i 3 ħ̄»ñ³ĪÇ N̄»i ̄ Ī³½Ůi³Ī
 YáŮŮY ale 3 nŮ³i ÇŮ -ke Ů³ĕYÇĪÇ N̄³í«fáŮŮáí) μ³é»ñÇ Ů³ĕÇY¹³:
 àŋñ³nī »ñ»YáŮŮ a-áí NÇŮY³Ī³YáŮŮ 3 í³nī íáŮŮ »Y N̄³i áŮí 3 YáŮŮY-
 Y»ñÁ, ÇYáâ»è^dAdia, ^dAdaruta, ^dAia, ^mErimena, ^mMinua,
^{KUR}Baršua, ^{KUR}Eria, ^mKatarza ̄ 3 ŮĚY: Ů-áí NÇŮŮ»ñÁ (Ů-YĪ³ñáŮ ĺ
 3 nī 3 ĕ³Yí »Ě ÇYáâ»è [u], 3 ŮYáâ»è ĺ [o]) β³i á»Y:

1. ̄ 3 nī áŮŮ ̄ Ī nī YáŮŮáŮŮY: Ī nī YáŮŮáŮŮ³Y 1»áŮ»ñÁ àŋñ³nī »ñ»YáŮŮ
 β³i á»Y: Ī Ī³Ůí 3 Ī »Y N̄»i ̄ Ů³ĚY»ñÁ qarqara=ne §½ñ³N̄! (NŮŮi .
 N̄³Ů. Ī³nī³ĕ §½ñ³N̄³Y, Ů³ñ³ĪáŮŮi, á³i!), ħarħar(š)-
 §Ě³nĚĚ!»Ě! (N̄³Ů. Ě³nĚ³n-»Ě §Ě³nĚĚ!»Ě!), ħilħili §(±)!, mur-
 muri=aħe §(±)!; ¾Ě 3 ĕ³í»Ě ĕ³Ī³í »Y μ³nīŮ³Y 1»áŮ»ñÁ: àñâ»è
 3 Ůí áÇĕÇŮ Ī³n»ĚÇ ĺ 1Çi 3 nī!»Ě ariberi- §³éμ»ñĚ!, Āñ»è Y³ ̄ -
 barzu/idibidu=(ne) μ³é»ñÁ: Ī »ñÇYĕ 3 ŮY³ŮY N̄³í 3 Y³Ī³YáŮŮ-
 ÁŮ³Ů μ³Ůí³Ů³ ĺ barzu/i (NŮŮi . N̄³Ů. μ³ñŮ, -áŮ §μ³ñŮñ! (±)) ̄
 dibidu Ī³Ů dibi μ³é³nŮ³i Y»ñÇŮ (ĕ³Ī³ŮY 1ñ³YŮ 3 ĕ³YŮÇY-
 3 ĕ³YŮÇY àŋñ³nī 3 Ī³Yí »Ůĕi »ñáŮŮ Ī³Ůí 3 Ī á»Y): 2ĕ³ŮÁŮ 1Áí 3 n ĺ
 ĪáŮŮYáñáBí!»Ě qarqar(š)- < qar=qar(š)- (±) §βñÇ³ ÷ 3 Ī!»Ě, βñÇ³-
 á³i »Ě! (NŮŮi . N̄³Ů. Ī³÷-»Ě), kulu=ar/ubši- < kulu=ar/ub(=)
 ši- (±) §÷³ĚY»Ě! (NŮŮi . N̄³Ů. Īáñ-»Ě) ̄ 3 ŮĚ YŮ³Y³i Çâ μ³é»ñÇ
 N̄³ñáŮŮ¹⁴: ŮBí 3 Ī μ³é»ñÇ »ñĪñáñ¹ μ³Ů³1ñÇáY»ñÇ Ů»Ç Ī³n»ĚÇ ĺ
 i »ĚY!»Ě ̄ ÇYŮYáŮñáŮŮY μ³é³nŮ³i Y»ñ, ̄ 3 x³Ī³Y»ñ, 3 Ī³YŮY»ñ:
 Ī »ñÇY 1»áŮáŮŮ 1ñ³YŮ Ī³ñáŮ »Y ĚÇY!»Ě μ³Ů³1ñŮ³Ě: àŋñ³nī »ñ»YÇ
 áñáB 3 Ī³YŮY»ñ ̄ »i 1ÇñY»ñ YáŮŮYá»è Ī³n»ĚÇ ĺ 1Çi 3 nī!»Ě áñâ»è
 μ³é»ñÇ »ñĪñáñ¹ 3 nŮ³i Y»ñ: ĕñ³YŮ áŮY»Y ÇYŮYáŮñáŮŮY μ³é³ŮÇY
 3 ñÁ»Ů, Çĕĭ áñáBŮ»ñÁ Y³ ̄ . áñĪ 3 Ī áŮŮáŮŮ¹⁵:

1.2 2 Ī³YŮáŮŮ

ĕáŮŮY 3 βĚ³i áŮÁŮ³Y 3 ĕ³ÇÇY . nŮáŮŮ, áñÁ YíÇñí 3 Ī ĺñ N̄³Ů-
 áŋñ³nī 3 Ī³Y ½áŮ. 3 N̄»é μ³é³nŮ³i Y»ñÇY [ĕ. 2 Ůí 3 ½Ů³Y, 2003, ĺÇ 69-

¹³ àŋñ³nī »ñ»YáŮŮ μ³é»ñÇ áŮŮŮŮŮŮ»ñÁ . náŮŮ í »ñÇŮŮ N̄³x³Ě ĕi 3 YáŮŮ »Y N̄³í »ĚŮ³Ě ĕ,
 áñÇ μYáŮŮÁÁ á³ñ½ áĺ (í »Ě II.2.3 Ī»i 2):

¹⁴ ŮBí 3 Ī μ³é»ñÇ ÇŮ³ĕi Y»ñÇ ̄ μ»ñí 3 Ī N̄³Ů»ñY ½áŮ. 3 N̄»éY»ñÇ N̄³Ů³n i »Ě
 ĕ. 2 Ůí 3 ½Ů³Y, 2003, ĺÇ 18-22, 33, 42:

¹⁵ ŮñÇY³Ī, áñâ»è 3 Ůí áÇĕÇŮ Ī³n»ĚÇ ĺ 1Çi 3 nī!»Ě up- (N̄³Ů. NáŮá-) Y³Ě³Ī³YŮá ̄ up-
 =ardu-, ı̄=up=ardu- μ³é»ñáŮŮ [ĕ. 2 Ůí 3 ½Ů³Y, 2003, ĺÇ 20, 47], -kai[-kay] »i 1ÇñÁ
 (NŮŮi . N̄³Ů. Ī³Ů 3 nŮ³i áí Ī³½ŮáŮáŮáŮY»ñÇ N̄»i , Ů³Yñ³Ů³ĕYí »Ě IV.2) ̄ 3 ŮĚY:

72], Û»Ýù 3 ñ¹»Ý Ñ³ Û³ éáí 3 ÍÇ 3 Ý¹ñ³ 13 ñÓ»É »Ýù áõñ³ ñí 3 Í³ Ý 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÇÝ .. Ñ³ Û»ñ»ÝÇ Ñ»í áõÝ»ó³ Í 3 éÝááóÁúáóÝÝ»ñÇ Ñ³ ñóÇÝ: 2 Ûëí »Õ Í ñíÇÝ Í 3 Ý¹ñ³ 13 éÝ³ Ýù 3 Ûë Ñ³ ñóÇÝ Ý»ñí 3 Û³ óÝ»éáí 3 ÛÝ 3 é³ í»É Û³ Ýñ³ Û³ éÝ .. 3 Û»»áÓÇ³ Í³ Ý í »è»áí: Í 1Çí 3 ñí»Ýù áá ÛÇ³ ÛÝ 3 ÛÝ 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÁ, áñáÝù ½áó. 3 Ñ»éÝ»ñ áõÝ»Ý Ñ³ Û»ñ»ÝáóÙ, 3 ÛÉ³ áõñ³ ñ-í 3 Í³ 3 Ý 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÁ ÁÝ¹ Ñ³ Ýñ³ á»é¹⁶: 13 ó³ éáóÁúáóÝ Í³ 3 ½Ù»Ý ÛÇ³ ÛÝ Ñ³ í áóí 3 ÝáóÝÝ»ñÇÝ ìÝáñáß 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÁ: 13 Û³ Í³ 3 ÝóÝ»ñÁ .. 3 Ýí 3 -Ý³ Í³ 3 Ý 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÁ ÍÝ»ñí 3 Û³ óÝ»Ýù 3 é³ ÝÓÇÝ-3 é³ ÝÓÇÝ:

éí áñ³ 3 Òúáé³ ÍÇ í »è»áí 3 Û÷á÷ í ñíáóÙ ç áõñ³ ñí 3 Í³ 3 Ý í »èéí »ñáóÙ ÛÇÝá 3 ÒÁÙ í³ 3 Ûí 3 Í ìáéáñ 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÁ .. Ñ³ Û³ á³ í 3 é-É³ Ý Ñ³ Û»ñ»Ý ½áó. 3 Ñ»éÝ»ñÁ:

2 Òúáé³ Í 2

áõñ³ ñí »ñ»ÝÇ 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÁ .. Ýñ³ Ýó ½áó. 3 Ñ»éÝ»ñÁ Ñ³ Û»ñ»ÝáóÙ

2 Í ³ 3 ÝóÝ»ñ		Û ³ Ý ³ Í áóÁúáóÝÁ	
áõñ ³ ñí »ñ»ÝáóÙ	Ð ³ Û»ñ»ÝáóÙ		
2 Ýí 3 Ý ³ Í ³ 3 Ý 3 Í ³ 3 ÝóÝ»ñ			
Ý ³ É ³ Í ³ 3 ÝóÝ»ñ			
z(a)-	[z(æ) -]	½-, 0- < *ghō	½áñ ³ óáóóÇá 3 Í ³ 3 Ýó
h-		Ñ-	-
ç-		Ç/Ù- < *en	-
an-		3 Ý- < *η	ÁÉí 3 Í ³ 3 Ý Û ³ éÝÇí
t-		í - < *dus	ÁÉí 3 Í ³ 3 Ý Û ³ éÝÇí
n-		Ý(Ç)- < *ni, *nei	Şó ³ Í
up-		Ñ-áóá < *sub-	Şúáí , Û»ñÓ
í »ñÇ ³ Í ³ 3 ÝóÝ»ñ			
-a-ne	[-a-n]	-3 Ý	Í ³ 3 ½ÚáóÙ ç . áó ³ Í ³ 3 ÝÝ»ñ .. 3 Í ³ 3 Ý ³ ÝÝ»ñ
-i-ne	[-i-n]	-ÇÝ < *-e-ni/o	Í ³ 3 ½ÚáóÙ ç 3 Í ³ 3 Ý ³ ÝÝ»ñ, . áó ³ Í ³ 3 ÝÝ»ñ .. 3 ÛÉÝ
-ne	[-n]	-Ý < *-ni/o, *-en	Í ³ 3 ½ÚáóÙ ç 3 ÝáóÝÝ»ñ (Ñ ³ × 3 É áÇ-Ç-í 3 Í óí áóÙ)
-(i)a-ne	[-(i)a-n]	-(») 3 Ý	Ñá- Ý ³ ÍÇ ³ Í»ñí -Ñ ³ í 3 Û ³ Í ³ 3 Ý
-ne(é)	[-n]	-Ý (±)	3 Í ³ 3 ÝóÝ»ñ

¹⁶ áõñ³ ñí »ñ»ÝÇ 3 Í³ 3 ÝóÝ»ñÇ Û³ éÇÝ í »é Г.Меликишвили, 1960(УКН), çÇ, 51-52; 1964, çÇ 28-30; I.Diakonoff, 1971, çÇ 58-87, 139-147; M.Хачикян, 1985, çÇ 57-69; G.Wilhelm, 2004, çÇ 119-137 .. 3 ÛÉÝ:

≥ [³ ÝóÝ»ñ		Üß³ Ý³ [³ áóÁúáóÝÁ
áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÜ	Ð³ Ü»ñ»ÝáóÜ	
-(u)-aşe [-(-u)-aş]	-(áó)-³ [< ³ [->Ü (±) < *ag' - µ³ ÜÇó	µ³ Ü³ ÑÇÜù»ñÇó [³ ½áóÜ ç . áó³ [³ ÝÝ»ñ
-išhe, -išhi- [-isx, -isxi-]	-ÇëÉ	[³ ½áóÜ ç ³ ÝáóÝÝ»ñ
-ibte, -ibti- [-iw, -iwti-]	-áŰ, -Ç < *-eu-ti	[³ ½áóÜ ç [³ ñ³ ó³ [³ Ý³ ÝáóÝÝ»ñ
-urda/i [-orda/i]	-áñ¹, Ç-³ < *dhro(±)	Ü³ éÝ³ . Çí áóÁúáóÝÝ»ñ [³ Ü³ ñ¹ [³ Ýó ÉÜµ»ñ/i »é³ [³ Ý»ñ
-use, -usi- [-oc, -oci-]	-áó, Ç-³ < *-sk´(sk)	í »Ð³ óáóó . aní Çu/ÜÇçaó, anáí ÜÇ µ³ Ý³ Ý³ ÝáóÜ
-(v)-ze/-zi- [-(-v)-c/-ci-]	-ó < *-sk´(sk)	[³ ½áóÜ ç ³ ÝáóÝÝ»ñ
-ka-(ne) [-ka-(n)]	-[(Ý), -[³ Ý < *-kō-n	³ Ýó óáóó [í áó ÇÜ³ éí , Ñ³ Ü»ñ»ÝáóÜ
-ku-ne [-ku-n]	-[(Ý), -[áóÝ < *ko-n	Ý³ .. ÷áúñ³ óáóÇá-÷³ Ó³ úß³ [³ Ý
-(u)mene [-(-u)men]	-(áó)ÜÝ, -Ü³ Ý, -ÜáóÝ < *-men	[³ ½áóÜ ç . aní áóáóÁó³ Ý³ ÝáóÝÝ»ñ
-bi [-wi, -vi] (±)	-µ, -ó, -[< *-bhi	[³ ½áóÜ ç Ü³ [³ µ³ ÜÝ»ñ, Ñ³ Ü»ñ»ÝáóÜ Ý³ .. aní . Náfat Ç óáóÇá
-še, -ši- [-s, -si-]	-ü (±) < *-s (±)	[³ ½áóÜ ç [³ ñ³ ó³ [³ Ý . áó³ [³ ÝÝ»ñ, áóÝÇ Ý³ .. Ná . Ý³ [Ç³ [³ ñí -Ñ³ [³ - ü³ [³ Ý ÇÜ³ éí
-šine, -šini- [-sin, -sini-]	-üÇÝ (±), -ü³ Ý (±)	---
-e-le [-e-r]	-»ñ, -(Ý)»³ ñ, -áñ(»³)Ü	áóñ³ ñí . Ná . Ý³ [Ç áóÓ³ [³ ÝÇ [³ ñÇ³ - í anáóÁúáóÝ, Ñ³ Ü . Ná . Ý³ [Ç³ [³ ñí - Ñ³ [³ ü³ [³ Ý³ [³ Ýó
-he, -hi- [-he, -hi-]	-Ç (±) < *-hi < *-sio (±)	á³ [³ [³ Ý»éáóÁó³ Ý³ [³ Ýó ([³ . áóÜ ç é»é . Náfat Ç Ü³ éÝÇ[Çó (±))
-hine, -hini- [-hin, -hini-]	-çÝ (±), -ÇÝ (±)	Ü³ [³ µ³ Ü³ [³ Ý Ü³ éÝÇ[
-(u)-tu-ñi-(ne)	-	[³ ½áóÜ ç [³ ñ³ ó³ [³ Ý . áó³ [³ ÝÝ»ñ (±)
-hali/e (±)	-	óáóó »Ý [³ ÉÇ³ Üé [³ Ü³ ÜÝ [³ ÜñÇó ÉÇÝ»ÉÁ
-a-lhe, -u-lhe	-	
³ Ü³ ÝáóÝÝ»ñ, ¹»µ³ ÜÝ»ñ		
-ure, -aure [-ol, -awl]	-áó, -³ áó (-úó), Ç-³ < *-o-lo/i, *-a-tl (±)	áóñ³ ñí . ¹»µ³ Ü³ [³ ñí ³ [³ Ýó, Ñ³ Ü. [³ ½áóÜ ç ÝÁ³ [³ Ü³ [³ Ý³ ¹»µ³ ÜÁ
-u	-áó < *-ues (±)	áóñ³ ñí . ¹»µ³ Ü³ [³ ñí ³ [³ Ýó (±), Ñ³ Ü . [³ ½áóÜ ç µ³ Ü³ ÝáóÝÝ»ñ .. µ³ Ü³ [³ [³ ÝÝ»ñ
-u(ne) [-u(n)]	-áó(Ý) < *-o/u-no/i	[³ ½áóÜ ç µ³ Ü³ [³ [³ ÝÝ»ñ, ¹»µ³ ÜÝ»ñ
-v-i/ge [-v-y/j(>č?) (æ)]	-³ (Ý)á (±), -(Ý)á (±) -Çá (±), -áóá (±)	¹»µ³ Ü³ [³ ñí /³ [³ [³ Ý³ [³ ñí ³ [³ Ýó, Ñ³ Ü . Ý³ .. µ³ Ü³ [³ Ýó

2 [3 YóY »ñ		ÜB 3 Y 3 Í áoÁUáoYÁ
áon 3 ní »ñ»YáoU	Ð 3 U»ñ»YáoU	
3 U 3 [3 YóY »ñ		
-v-št- [-v-st-]	-3 /áo/Ç/»-ëi < *-v-st	áon 3 ní . µ 3 U 3 [3 Yó, Ñ 3 U. µ 3 U 3 ÑÇUu- ñÇó Í 3 ½UáoU Ç 3 YáoYÝ »ñ
-(v)-t- [-(v)-t-]	-3 i -, -ái -, -i - (±)	áon 3 ní . µ 3 U 3 [3 Yó(Y »ñ), Ñ 3 U. µ 3 ½U 3 á 3 i Í 3 Í 3 Y µ 3 U 3 [3 YóY »ñ
-an- [-an-]	-3 Y-	µ 3 U 3 [3 Yó
-nu- [-nu-]	-Yáo- < *-nu-	µ 3 U 3 [3 Yó
-ul- [-or-(±)]	-áñ- (±)	µ 3 U 3 [3 Yó, Ñ 3 U. Í 3 ½UáoU Ç Y 3 .. 3 YáoYÝ »ñ

ÆYáá»è »ñ»áoU Ç µ»ní 3 Í 3 ÓUáoë 3 Í Çó i 3 YÇ 3 nÓ 3 Y 3 . náoÁUáoYÝ»-
 náou í í 3 Uí 3 í 3 í 3 YóY »ñÁ U»Í 3 U 3 è 3 Uµ ½áo. 3 Ñ»éY »ñ áoYÝ Ñ 3 U»ñ»-
 YáoU: ÁY í ánaoU, 1ñ 3 Yó . »ñ 3 Í BéáO U 3 éÁ ÑY í náá 3 Í 3 Y Í 3 . U 3 Uµ
 µYÇÍ Ñ 3 U»ñ»Y 3 Í 3 YóY »ñ Ç: 2 é 3 í »É U 3 Yñ 3 U 3 èY áon 3 ní 3 Í 3 Y
 3 Í 3 YóY »ñÇ .. Yñ 3 Yó Ñ 3 U»ñ»Y ½áo. áñ 1Y »ñÇ U 3 èÇY í »è èi áñ ..

1.3 2 Yí 3 Y 3 Í 3 Y 3 Í 3 YóY »ñ

1. **Ü 3 É 3 Í 3 YóY »ñ:** Ø 3 èY 3 . »i Y »ñÁ áon 3 ní »ñ»YáoU éáí áñ 3 µ 3 ñ
 Y 3 É 3 Í 3 YóY »ñ áY 3 é 3 YóY 3 oYáoU µ 3 ó 3 éáoÁU 3 Uµ Ü. Ð 3 náoÁUáoYU 3 YÇ,
 áñÁ ÑY 3 ñ 3 í áñ Ç Ñ 3 U 3 náou áon 3 ní »ñ»YáoU z- Y 3 É 3 Í 3 YóÇ . áUáo-
 ÁUáoYÁ YB»éáí í »ñÇÇYÇè YU 3 YáoÁUáoYÁ Ñ 3 U»ñ»YÇ ½- Y 3 É 3 Í 3 YóÇ
 (Y 3 É 1ñÇ) Ñ»i [Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ÇÇ 476]: è 3 Í 3 UY U»ñ
 Í 3 í 3 ñ 3 í 1 Çí 3 ní áoUY »ñÁ U ½ µ»ñ»É »Y 3 UY Ñ 3 èi 3 í Ñ 3 Uá ½U 3 Y, áñ
 áon 3 ní »ñ»YáoU Ñèi 3 Í áñ»Y í 3 ñ 3 YÇ 3 í í áoU Ç áá UÇ 3 UY z-, áñY
 3 YBáoBi á»i Ü Ç Í 3 á»É Ñ 3 U. ½-Ç Ñ»i , 3 Uè .. h-, i-, an-, n(i)-,
 t/t- .. up- Y 3 É 3 Í 3 YóY »ñÁ, áñáYù máfáñY ÇÉ ½áo. 3 Ñ»éY »ñ áoYÝ
 Ñ 3 U»ñ»YáoU: Çí 3 ní »Yù 1ñ 3 Yù 3 é 3 YÓÇY-3 é 3 YÓÇY:

z(a)- [z(æ)]- - Ñ 3 U. ½-, Ó- <*ghō: ÆYáá»è 3 ñ 1Y ÝBi »ó, áon 3 ñ-
 í »ñ»YáoU YU 3 Y Y 3 É 3 Í 3 YóÇ . áUáoÁUáoYÁ ÑY 3 ñ 3 í áñ Ç Ñ 3 U 3 náou Ü.
 Ð 3 náoÁUáoYU 3 YÁ, ÇYáÁ Y 3 3 ñ 13 ñ 3 óÇáñ»Y ÑÇUY 3 í ánaoU Ç i 3 YÇ 3 ñÓ 3 -
 Y 3 . náoÁUáoYÝ»náou 3 é Í 3 aš(u/a)- ŞÑ»i 3 áY 1»É(±), úB»É(±), Ñ»-
 í .. »É(±), ú 3 Uè»É(±),¹⁷ - zaš(u) - ŞÑ»i 3 áY 1»É(±); .. ašg(u) - Ş. ñ 3 í »É!

¹⁷ 2è µ 3 é»ñÇ Ñ 3 U 3 ñ YU 3 Y Á 3 ñ. U 3 YáoÁUáoY Ç 3 é 3 Ç 3 ní áoU Ü. Ð 3 náoÁUáoYU 3 YÁ
 [2001(КУКН), ÇÇ 476]: Óáí 3 Y 3 UÇó Ñ 3 Uí Y 3 µ»ní 3 í Áá÷áó 3 í 3 UÇ »ní é»½í 3 3 ñÓ 3 Y 3 . náo-

- zašg(u)- šááYá³ óY»É, èä³ Ý»É! μ³ Ú»ñÇ Ñ³ Ú»Ú³ í áóÚÇó, áñáYú Ñ³ x³ È Ñ³ Ý¹ »è »Ý . ³ÉÇè Ñ³ Ú³ YÚ³ Ý Ñ³ Ú³ í »üèi »ñáóÚ: ÁYáä»è Çñ³ í ³ óÇáñ»Ý ÝáóÚ ĸ Ú.Đ³ náóÁúáóYÚ³ YÁ, aš- '' zaš- μ³ Ú»ñÇ³ ÇÚ³ èi áí Úáí ÉÇY»ÉÁ Ñ³ í í³ ä»è ä³ ññáñáß »ñ''áóÚ ĸ šsuui-dulubi aš-ubi pari ^{URU}X; '' šsuui-d[u] zaš-ubi pari[ ]... | ³ ñi ³ Ñ³ Ú- í áóÁúáóY»ñÇ Ñ³ Ú»Ú³ í áóÚÇó¹⁸:

²íYÑ³ Úi áñ»Ý YáóÚY ³ í ³ YóY ĸ ³ éí ³ Ý³ '' zad(u)- (ä»í ù ĸ ÁYÁ»ñó»É zaṭ(u)- [zæ=ṭ(u)-]) š³ Ý»É, í ³ É! μ³ ÚáóÚ. ÑÚÚi . d(u)- (ä»í ù ĸ ÁYÁ»ñó»É ṭu- š³ Ý»É, í ³ É!) - Ñ³ Ú. »í, í áó, í áó-ñ)¹⁹: Øúáóè í áóÚÇó¹ áñáß Ñ³ Ú³ í »üèi »ñáóÚ zaṭ- μ³ ÚÁ ÑY³ ñ³ í áñ ĸ áñ í ³ ½Úí ³ í ÉÇYÇ aṭ/t- š í ³ Èè»É, áóí »É, Ñ³ í »É! (Ñ³ Ú. Ñ-³ í -(³Ý)-»É) μ³ ÚÇó z- Ý³ È³ í ³ YóÇ Ñ³ í »ÉáóÚáí (zaṭ- < z=aṭ-)²⁰: ²Ú¹ ä³ í - x³ éáí áñáß ¹»äù»ñáóÚ ¹Áí³ ñ ĸ áñáß»É, Á» Ñ³ í í³ ä»è áñ μ³ ÚY ĸ Á³ úYí ³ í zaṭ- . ñÇ í ³ í: ²ÚèäÇéáí, í³ ñáó »Yú ÷³ èi »É, áñ Ñ»í ''ÚÉ áóñ³ ñi ³ í ³ Ý μ³ Ú»ñáóÚ μ³ é³ èí ½μÇ z-Ç í ³ í ä³ ññáñáß »ñ''áóÚ ĸ z- Ñ³ Ú. ½-/Ó- Ý³ È³ í ³ YóÁ.

²é³ Yó z-Ç μ³ Ú³ Ó''»ñ	z-áí μ³ Ú³ Ó''»ñ
[t(u)-] š³ Ý»É, í³ í ³ ñ»É, í ³ É!	[zæ-ṭ(u)-] š³ Ý»É, èi »Ó! »É, í³ í ³ ñ»É, í ³ É!
[aṭ-] šÑ³ í »É, í³ Èè»É, ÚèÈ»É!	[z=aṭ-] (±) š³ é³ YÓY³ óY»É, ½³ í »É!
ašg- š- ñ³ í »É, Yí³ x»É!, šááYá³ óY»É!	z=ašg- šèä³ Ý»É, ááYá³ óY»É, í áí áñ»É!
[as-] š- ³ É, Úi Ý»É, μñ»É, Ñ³ èY»É, Ñ³ èóY»É '' ³ ÚEY!	[z=as-] š- ³ É, Ñ³ èY»É, Ñ³ èóY»É '' ³ ÚEY!

ñ- [h-] - Ñ³ Ú. Ñ-: Đ³ Ý¹ÇááóÚ ĸ ÚÇ³ ÚY Ú»í ³ Ý. ³ Ú í í³ Úí ³ í

ÁÚ³ Y Yáñ³ Ñ³ Úi í ñí YúnÇY³ í áóÚ áóñ³ ñi . aš=d- (aš=ṭ-) μ³ ÚÁ Ñ³ Ú³ ä³ í ³ èÉ³ YáóÚ ĸ ³ éáóñ. erēbu-ÇY šÚi Ý»É, Ñ»é³ Y³ É, Y»ñè μñ»É, í áóñè í ³ Ý»É '' ³ ÚEY! ÇÚ³ èi áí [í »è **B.André-Salvini, M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, ĸÇ 5-66]:** ĐÚÚi . Ñ³ Ú. Ñ-³ è (Ñ³ è-Ý-»É, Ñ³ è-³ Ý-»É, Ñ³ è-áóó-³ Ý-»É) μ³ ÚÇ Ñ»í [í »è **è.²Úí ³ ½Ú³ Ý, 2003, ĸÇ 28-30):**

¹⁸ **Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĸÇ 254, í³ Ý.14:**

¹⁹ í »è **è.²Úí ³ ½Ú³ Ý, 2003, ĸÇ 55-56:**

²⁰ í »è **è.²Úí ³ ½Ú³ Ý, 2003, ĸÇ 30-31:**

h=at-[h=at-]²¹ ŠN³i »E(±), aoi »E(±)! .. μ³ ½UÇöë íí³ Úí³ Í h=as-
 [h=as-] ŠÇU³ Y³E, Èë»E, i »O»Í³ Y³E! μ³ U»ñáóU: 2 é³ ÇÇYÁ N³-
 Ú³ Á³ i³ eÉ³ YáóU ĺ N³Ú. N³i -(³Y)-»E ŠN³i »E, Í³ Èë»E, Íi n»E ..
³ ÚEY!, Çëi »ñíñāñ¹ A³ N³ë-(³Y)-»E μ³ UÇY, añA N³ U»ñYáóU áóYÇ Y³ ..
 Ši »O»Í³ Y³E, N³ éáo EÇY»E, Èë»E! ÇU³ ëi Y»ñA²²:

i-[y-] - N³Ú. Ç/Ú- <*en: Đ³ Y³ÇÁáóU ĺ Ú»Í³ Y³. Ú³
 an=i=ardu=(ne) [an=y=ardu=(n)] ŠU»O³ íañ, Y³ n³ n³! μ³-
 éáoU: Í³ ½ÚÍ³ Í ĺ an-(N³Ú. Y³-) ÁE³ i³ Y³ Ú³ eYÇÍÇÓ ..
i=ardu[y=ardu] (N³Ú. Ú-³n¹, -áo) NÇUúÇó, añY Çñ N»ñÁÇY μ³ O-
 Í³ ó³ Í ĺ ardu (N³Ú. ³n¹, áo) Š³ n¹, Í³ n. Ó .. ³ ÚEY! μ³ é³ nÚ³-
 i Çó .. y- (N³Ú. Ú-) Y³ É³ Í³ YóÇó: °Á» áon³ n¹ . i arane[y=ar=an]
 ŠÁ³ i³ í³ Y³ Y³, ó»E³ ! Í³ Ú Šeñμ³ í³ UñÇY ÍÇó ÇYá-āñ Í³ éáoUó; μ³ eÇ
 Ú»Ç N³Y³ n³ íañ ĺ i »eY»E ĺ N³Ú. Ú³ n ŠÍÇÓ; μ³ é³ nÚ³ i A³ -an- N³Ú. -³Y
³ Í³ Yóái (Úë ³ Í³ YóÇ Ú³ eÇY i »ë 1.3 Í»i 2), ³ Á³ éáoU³ μ³ éáoU
 ÍáoY»Y³ Yú y- Y³ É³ Í³ YóÇ . añ³ Í³ Ú³ Y³ »ë Ú»Í³ Í³ ÚáoÁUáoY:

an- - N³Ú. Y³- < *n: i Í³ Úí³ Í ĺ Ú»Í³ Y³. Ú³ an=i=ardu=(ne)
 ŠU»O³ íañ, Y³ n³ n³! μ³ éáoU (i »ë Y³ Éañ¹ Í»i A): Đ³ U»ñYáóU
 ó³ Úëùn¹ i³ n³ í³ í³ .. ³ Íi Çí ÁE³ i³ Y³ Ú³ eYÇÍÇó ĺ:

n- - N³Ú. Y(Ç) - < *ni, *nei Šó³ Í !; Úë Ú³ eYÇÍÁ N³ U»ñYáóU
³ é³ í »E³ Á»ë N»ñÁ³. ³ Úí áóU ĺ N/Ú-Ç N»i , únÇY³ i` Y-ÇóÁ/N-ÇóÁ,
 Y-³Ú-»E/N-³Ú-»E, Y-ëi³ Í/Ú-ëi³ Í, Y-»-ó-áoÍ/Ú-»-YáoÉ,
 μ³ Úó áá ÚÇBi , ÇYá»ë` Y-BáUÉ/BáO, Y(Ç)-ëi (-»U), Y-ÍáoO ..
³ ÚEY: áon³ n¹ »ñYáóU Úë ³ Í³ Yóái áóY»Yú N»i .. Ú³ É μ³ é»ñA. 1)
 n=uł-[n=uł-] ŠáoOóañ¹»E, ³ é³ ÇYáñ¹»E, í³ n»E, Nái í»E!, NÚUí .
 ul=[uł-] ŠáoO`añ í»E, . Y³ E! (N³Ú. áóOÇ, Ú-áoO-³n¹ »E, ÚO»E <
 *Ú-áoO-»E), 2) n=uł=u=šť-[n=uł=u=šť-] Š³ é³ ÇYáñ¹»E, Í³ é³-
 í³ n»E, Nái í»E!, NÚUí . ul=u=šť-[uł=u=šť-] ŠáoOóañ¹»E, ³ é³ ÇYáñ-
 1»E!³ Í³ ½ÚÍ³ Í ĺ Y³ Éañ¹Çó¹ -u=šť-[-u=šť-] ³ Í³ YóÇ N³ í»EáoUái

²¹ i »ë YKH 130₁₅: Ú.Đ³ náoÁUáoY³ YA, »EY»Eáí N³Ú³ i »Uëi Çó, hā-tu-bi-Ç +áÉ³ n»Y
³ é³ Ç³ n¹ áóU ĺ Í³ n¹ ŠE za(?) -du(?) -[bi] [KYKH, 176₁₅ .. Í³ Y. 21]: °Á» YÍ³ i Ç áóY»-
 Y³ Yú, āñ z-ad- (=z-at-) μ³ UÇ NÇUúáoU Í³ náo ĺ AYÍ³ Í EÇY»E YáoU³ at- ³ nÚ³ i A, ÇYáÇó āñ
 áóY»Yú h-at--A, ³ Á³ Yñ³ Yó¹ UÇ³ YU³ Y N³Ú³ i »Uëi áóU N³ Y³ »ë . ÉA .. ÇU³ ëi áí Úái
 EÇY»EÁ UÇ³ Y. ³ Ú³ Ú³ N³ e³ i³ Y³ EÇ ĺ, .. Í³ nÇU áí³ ³ Ú³ i Á³ i³ x³ éái hā-tu-bi-Y Í³ n¹ ŠE
 za(?) -du(?) -bi:

²² 2 é³ í»E Ú³ Yñ³ Ú³ eY³ Ú³ i Ú³ eÇY³ i »ë e.20í³ »Y, 2003, ĺÇ 28-30:

(3) ðe 3 í 3 ýoç ð 3 èçý í »è 1.4 í »i 1), 3) n=ebsi-[n=ewši-]²³-
 şUañÁ»É! - Ñ 3 ð. 3 ðß-»É, ð-3 ðß-3 í /áí -»É şÑábáí »É, UañÁ»É,
 Í í ñ 3 í »É, ð 3 ñ ð ÇÝÁ Í í añ-Í í añ 3 Ý»É!²⁴, 4) n=a-[n=ay-] şè ð 3 è»É(±),
 Ý 3 ð»É(±)! - Ñ 3 ð. Ý-3 ð-»É şÝ 3 ð»É, Ñ 3 í »É, è ð 3 è»É » 3 ðÉÝ!²⁵: 3 ó 3 è-
 í 3 í ð, añ ÝáóÙÝ 3 í 3 ýóý í í 3 ð í 3 í ý 3 » áõñ 3 ñí . nun- (< n=un-(±))
 ş. 3 É, Ñ 3 ð í Ý í »É! µ 3 ðáóÙ, añÁ èá í añ 3 µ 3 ñ Ñ 3 ð ð 3 ð 3 í í áóÙ ç Èáóé. un-
 ş. 3 É, Ñ 3 ð í Ý í »É! µ 3 ðç Ñ 3 í »É!²⁶: ° Á » nirbe áõñ 3 ñí »ñ »ÝáóÙ Çñ 3 á »è
 Ýß 3 Ý 3 Í áóÙ ç şÇñ, 3 é 3 ñ í 3 í, ÇÝáá »è añ 3 é 3 ç 3 ñ í áóÙ ç Á. 3 ð 3 Í áÝáí Á,
 3 á 3 ð 3 ð è µ 3 éáóÙ »è ÑÝ 3 ñ 3 í añ ç í »èÝ»É Ñ 3 ð. n(i)- Ý 3 È 3 í 3 ýóÁ
 n(i)=ir=be í »ñéáó ð 3 ð µ (ÑÙÙí . Ñ 3 ð. Çñ şÇñ, 3 é 3 ñ í 3 í, µ 3 é 3 í »ñçÇ
 -be-ç Ñ 3 ð 3 ñ ÑÙÙí . qar=be şù 3 ñ, Á 3 ðé! - Ñ 3 ð. ð 3 ñ şù 3 ñ, Á 3 ðé!,
 zel=be şó »ð, í áñÙ! - Ñ 3 ð. ó »ð şó »ð, í áñÙ! ½áó- añ 3 áóÙÝ »ñÁ²⁷):
 í »ñáÝß 3 É áñáß µ 3 é »ñáóÙ ([n=uɫ=(u=sɫ)-], [n=ewši-]) áõñ 3 ñí »-
 ñ »Ýç n(i)-á í Ó »ñç ð á É 3 ñ »Ý Ñ 3 ð »ñ »ÝáóÙ á 3 Ñ 3 á Ý í »É »Ý ð-á í í 3 ñ-
 µ »ñ 3 Í Ý »ñÁ (ð-áóð-3 ñ í »É, ð-3 ðß-(3 í /áí)-»É):

up- - Ñ 3 ð. Ñ-áóá- < *sub- şÍ çó, ð »ñÓ! : áõñ 3 ñí »ñ »ÝáóÙ 3 ð è
 3 í 3 ýóçó áóÝ »Ý ð up=ardu=ɫ-, up=ardu=i=ale/ge şÑñ 3 ð 3 -
 ð»É(±), í 3 ñ- 3 í ñ»É(±), ðñçÝ 3 í 3 ý áóÁ í 3 É(±)! µ 3 ð 3 Ó »ñÁ » ÝáóÙÝ ÑÇÙóçó
 í 3 ½ ð 3 í áñ í 3 í ɫ/t=up=ardu=ne µ 3 éÁ (í »è Ñ 3 çáñ Á): 2 ñ ð 3 í ç
 Ñ 3 ð 3 ñ ÑÙÙí . áõñ 3 ñí . ardi- şÑñ 3 ð 3 ý, í 3 ñ. » 3 ðÉÝ! - Ñ 3 ð. 3 ñ 1, -
 áó/ç şÍ 3 ñ. Ó » » 3 ðÉÝ!²⁸:

ɫ- - Ñ 3 ð. í - ş 3 ý-, áá-, á-! < *dus: áõñ 3 ñí 3 í 3 ý í »èí »ñáóÙ
 3 ð è ð 3 èÝçÍ á í áóÝ »Ý ð ðç 3 ðÝ ɫ/tupardune µ 3 éÁ: Á. 3 ð 3 Í áÝáí Á 3 ð Ý
 Ñ 3 ð ð 3 ð 3 í áóÙ ç Èáóé.²⁹ tubue şáóÁ »ð!, tib- ş 3 ðñ 3 óÝ »É! µ 3 é »ñç Ñ 3 í
 (Ý 3 ɫ/tupardune-Ý í »ñéáó ð áóÙ ç ɫupar=d(u)- Ó »á í d(u)-ç ðç
 í »èÝ »É á í áõñ 3 ñí . -d- µ 3 ð 3 í 3 ýóÁ) [I. Diakonoff, 1971, çç 76]: è 3 í 3 ð Ý
 ÑÙÙí . Ý 3 Èáñ³⁰ upardu- şÍ 3 ñ. 3 í ñ »É(±), ðñçÝ 3 í 3 ý áóÁ í 3 É(±),

²³ áõñ 3 ñí . e-ç 1 ç ð 3 ó Ñ 3 ð. 3 ç Ñ 3 ð 3 á 3 í 3 é É 3 ÝáóÁáóÝÁ µ 3 í 3 í 3 ý Ñ 3 × 3 É 3 í ç ç :
 ðñçÝ 3 í [ewri=] - Ñ 3 ð. 3 ðñç-áñ 1, [şeraw=a(æ)] - Ñ 3 ð. í 3 ñ 3 ó, [arçjena/i] - Ñ 3 ð.
 3 ñ 3 ó 3 ý, ç-3, aleke[ayle=k] - Ñ 3 ð. 3 ð É 3 í - » 3 ðÉÝ: 2 ð è ð 3 èçý í »è Ý 3 » è. 2 ð í 3 ½ 3 ý,
 2003, çç 72:

²⁴ í »è è. 2 ð í 3 ½ 3 ý, 2003, çç 45:

²⁵ í »è è. 2 ð í 3 ½ 3 ý, 2003, çç 26-27:

²⁶ í »è ðñçÝ 3 í М.Хачикян, 1985, çç 47:

²⁷ 2 ð è ð 3 èçý í »è Ý 3 » è. 2 ð í 3 ½ 3 ý, 2003, çç 59:

²⁸ 2 ð è ð 3 èçý í »è Ý 3 » è. 2 ð í 3 ½ 3 ý, 2003, çç 47 » 3 ð Ý í »ð Ý ð í 3 í . ñ 3 í 3 ÝáóÁáóÝÁ:

ÉÇ³ ½áñ»É(±)| μ³ eÇ Ñ»i : °Á» í »ñÇÝÇÈ ÝÚ³ Ý Á³ ñ. Ú³ ÝáoÁúáoÝÁ ×ÇBí ç,

³ á³ ç=up=ardu=ne á»i ù ç Úái³ ³ í áñ³ á»è ÝB³ Ý³ ÍÇ §³ Ýúñ»Ý(±),
³ Ýí³ ñ. (±), ³ ÝÇBÉ³ Ý(±)| ÁÈi³ ³ Í³ Ý *up=ardu=ne-ÇÓ²⁹:

2 Ú÷á÷áú: ² ÚèáÇéái, Í³ ñ»ÉÇ ç áÝ¹»É, áñ áóñ³ ñi »ñ»ÝÇ ÚÇ B³ ñú
μ³ é»ñáoÚ Ñèi³ Í³ ³ é³ ÝÓÝ³ ÝáoÚ »Ý Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ¹ ½-, Ñ-, Ú-, Ý(Ç) -,
Ñáoá-, í -, ³Ý- Ý³ È³ Í³ ÝóÝ»ñ: áóB³. ñ³ í ç Ý³ ³ ÚÝ ÷³ èi Á, áñ
í »ñáÝBÚ³ É ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ μáfáñÝ çÉ, Ñ³ Ú»ñ»ÝáoÚ μÝÇÍ »Ý: ÚÍ³ i í áó
³ é³ ÝÓÝ³ Ñ³ i ÍáoÁúáoÝ»ñÇó Í³ ñ»ÉÇ ç ÝB»É áñáb áóñ³ ñi . μ³ é»ñáoÚ
Ý(Ç) - Ú³ èÝÇÍÇ . áñÍ³ ÍáoÚÁ Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ Ú-ái í ³ ñμ»ñ³ ÍÝ»ñÇ ÷áÉ³ -
ñ»Ý: ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ á»è ³ Úè Ú³ èÝÇÍÁ áóñ³ ñi »ñ»ÝáoÚ ³ ÍÝÑ³ Úi áñ»Ý ³ é³ -
í »É Ñ³ ×³ È ç . áñÍ³ ÍáoÚ, ú³ Ý Ñ³ Ú»ñ»ÝáoÚ:

2. í »ñÇ³ Í³ ÝóÝ»ñ: í »ñÇ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ áóñ³ ñi »ñ»ÝáoÚ Í³ ñáo »Ý ³ Ý-
ÚÇÇ³ á»è Ñ³ í »Éí »É μ³ é³ ÑÇÚÚÇ í »ñÇÇ Ó³ ÚÝ³ í áñÇÝ (³ Úè ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ
áñá»è Í³ ÝáÝ èí éi áóÚ »Ý μ³ Ó³ Ó³ ÚÝái) Í³ Ú ÷áÉ³ ñÇÝ»É ¹ñ³ Ý (³ Úè
³ Í³ ÝóÝ»ñÁ èí éi áóÚ »Ý Ó³ ÚÝ³ í áñái): Ú»ñÍ³ Ú³ óÝ»Ýú áóñ³ ñi ³ Í³ Ý
i »úèi »ñáoÚ í Í³ Úi³ Í³ ÑÇÚÝ³ Í³ Ý ³ Ýi³ Ý³ Í³ Ý í »ñÇ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ
³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ:

-v-ñe/-ñi³⁰, -v-ñine [-v-h/hi-, -v-hin] - Ñ³ Ú. --Ç, -çÝ, -ÇÝ (±):
Ø³ èÝ³. Çi³ ³ Í³ Ý . ñ³ Í³ ÝáoÁúáoÝáoÚ Ñ³ Ú³ ñi áóÚ ç á³ i³ Í³ Ý»ÉáoÁúáoÝ
óáoúó i í áó ³ Í³ Ýó³¹: ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇÝ³² ³ Úè ³ Í³ ÝóÇ Ó³ Ý ç Ñ³ Ú³ ñáoÚ -
ñi(ni)-Ý »ÝÁ³ ¹ñ»Éái -ñini/-ñi Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÚ: ² ÚÝ, Áèi Ýñ³,
Í³ ½ÚáoÚ ç. 1) Ñ³ Úñ³ ÝáoÝ»ñ, ÇÝáá»è³¹ Menuañi(ni), Işpuuini-
ñi(ni), 2) ó»Ó³ ÝáoÝ»ñ, ÇÝáá»è³² Abelian(e)ñi, Diau(e)ñi,
Erikuañi, 3) áñáb . áú³ Í³ ÝÝ»ñ, ÇÝáá»è³³ şuñi Şè³ ñú(±)|³³,
kamnañe Ş(±)|, panitñe Ş(±)|, qarmeñi Şi áÝ(±)|, urişñi
Ş½»Ýú| 4) i »Ó³ ÝáoÝ»ñ Ñá. Ý³ ÍÇ³ Í»ñi -li Ú³ èÝÇÍÇ Ñ»i ÚÇ³ èÇÝ,
ÇÝáá»è³⁴ Menuañinili, Rusañinili, ^{SAL}Taririañinili ..

²⁹ Ð³ ÓÇÇ [КУКН 406] .. á»É»μÇμ³ ÓÇ [КУКН 406] ³ ñÓ³ Ý³ . ñáoÁúáoÝ»ñáoÚ ³ Úè »ñÍáo
μ³ é»ñÁ í Í³ Úi³ Í³ »Ý Ñ³ Ú³ i »Ó³ ÚÇ»ÝáoÚÝ ³ ñi ³ Ñ³ Úi áóÁúáoÝáoÚ Ñ³ Í³ ñi »Éái Ú»ÍA ÚúáoéÇÝ
(Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ i »è III.2.4):

³⁰ ³ é³ í »ñçáoÚ ÚÇBí ³ èí³ ç -ñe, μ³ é³ ÚÇçáoÚ -ñi-:

³¹ í »è J.Friedrich, 1933, çÇ 9:

³² Г.Меликишвили, 1960, çÇ 51-52; 1964, çÇ 29-30:

³³ Æñ³ í³ ÝáoÚ şuñe ÝB³ Ý³ ÍáoÚ ç ŞÝáñ| [í »è F.König, 1957, çÇ 202; H.Арутюнян
2001(КУКН), çÇ 465], Ñ»i ³ μ³ ñ³ Í³ Í³ Ý ç:

3 UEY: A. U³ íáYáíA³⁴ Éáóé. -ñi/e-Ý " áóñ³ ñí. -ñi/-ñæ-Ý
 Ñ³ Ú³ ñáóÚ ħ 3 í 3 í 3 Ý 3 í »ñí 3 í 3 Ý óÝ»ñ, áñáYú 3 í 3 í 3 ÝÝ»ñ »Ý í 3 ½-
 ÚáóÚ Ñ³ í 3 3 á»è ħÁYÇí 3 í 3 Ý " 3 BÉ³ ñÑ³. ñ³ í 3 Ý 3 ÝáóYÝ»ñÇó, áóñ³ ñ-
 í »ñ»YáóÚ Ý³ " Ñ³ Úñ³ YáóYÝ»ñ: Ú³ áóñ³ ñí 3 í 3 Ý í »ueí »ñáóÚ
 Ñ³ Ý í Çááó " Diau(e)ñe, "Uelekuñe í »èùÇ í »Ó³ YáóYÝ»ñÁ 3 ñ¹³-
 ñ³ óÇañÝ Ñ³ Ú³ ñáóÚ ħ 3 í 3 í 3 ÝÝ»ñ 3 é³ Ç³ ñí »fáí 1ñ³ Yú Ñ³ Ú³ á³-
 í 3 èÉ³ Ý³ µ³ ñ Á³ ñ. Ú³ Ý»É Ş, Ç³ áó(»)-3 í 3 Ý í, Şáó»ÉÇí áó-3 í 3 Ý í, áñ-
 á»è 3 í 3 í 3 Ý³⁵, 3 UE áá Á» Ş, Ç³ áó(»)ÉÇí, Şáó»ÉÇí áóÉÇí, áñá»è
 · áó³ í 3 Ý, ÇYáá»è 3 YáóÚ ħ ¶.Ø»ÉÇúÇBí ÇÉÇY³⁶: ¶.í ÇÉÑ»ÉUÁ 3 UE YáóY
 3 í 3 ÝóÝ ħ í »éYáóÚ Ý³ " eguru=ñæ/ñu ŞU³ úáóñ, 3 Ý³ ñ³ í,
 3 YáÇÓ í, babana=ñæ (< babanæ ŞÉ»éÝ³ ÚÇÝ Bñç³ Ý í) " áñáá 3 UE µ³-
 é»ñáóÚ, ÇYáá»è Ý³ " -i-şñæ (3 UE 3 í 3 ÝóÇ Ú³ éÇÝ í »è èí áñ")
 µ³ Ó³ 1ñÚ³ É (Áèí Çñ»Ý) 3 í 3 ÝóáóÚ³⁷:

ĐÇUÝ³ í 3 YáóÚ Ñ³ Ú³ Ó³ ÚY»fáí A. U³ íáYáíÇ Ñ»í · Ý³ É áó½áóÚ »Yú
 ÝB»É, áñ áóñ³ ñí »ñ»YáóÚ éáóÚ 3 í 3 ÝóÁ · áñ í 3 í áóÚ ħ Ý³ " ááóó³ í 3 Ý
 1»ñ³ YáóYÝ»ñÇ " Ýñ³ ÝóÇó í 3 ½Ú í 3 í Ú³ í µ³ Ú³ í 3 Ý Ó"ñáóÚ, ÇYáá»è
 ina=ñine, inuka=ñine, iša=ñine, išuka=ñine (Ý³ É í ÇÝ
 ÁYÁ»ñóÚ³ Úµ ikuka=ñine), išer=ñine, ineri=ñine³⁸: ÁYá
 í »ñ³ µ»ñáóÚ ħ -ñine/-ñe Ñ»ñÁ³. 3 ÚáóÁU³ YÁ, 3 á³ µ³ óÇ í »ñáYBU³ É
 1»ñ³ YáóYÝ»ñÇ " 1»ñ³ Ý í 3 Ý³ í 3 Ý Ú³ í µ³ ÚY»ñÇ, ÚUáóé µáfáñ 1»áú»ñáóÚ
 -ñe í 3 ñµ»ñ³ í Á í í 3 Ú í 3 í ħ ÚÇ³ ÚÝ 3 ÚÝ 1»áú»ñáóÚ, »ñµ éáóÚ 3 í 3 ÝóÁ
 èí 3 ó³ í µ³ éÁ 1ñ í 3 í ħ ½³ í Ç áóÓ³ í 3 Yáí, 3 UEÇYúY aÇ èí 3 YáóÚ
 áñ"Çó» Náfáí 3 ÚÇÝ í »ñç³ í áñáóÁUáóY: ñ³ Ý Ñ³ í 3 é³ í, ó³ Ý í 3 ó³ í Áú
 Náfáí Ç í 3 Ú Ñá· Ý³ í Ç áóÓ³ í 3 ÝÇ 1»áúáóÚ 3 é í 3 ħ -ñine: ¶.í ÇÉÑ»ÉUÁ
 3 UE Ñ³ í »ÉU³ É ne-Ý YáóYÝ³ óYáóÚ ħ Náfáí Ý»ñÇ Ñ³ Ú³ Ó³ ÚY»óÚ³ Ý -n(e)-
 B³ Ó í 3 áÇá Ú³ éYÇí Ç Ñ»í " ÝÁ³ 1ñ»fáí, áñ 3 ÚY Ñ³ í »Éf áóÚ ħ -ñe 3 í 3 Ý-
 óáí í 3 ½Ú í 3 í µ³ é»ñÇÝ, »ñµ í »ñçÇÝè Ñ³ Ý í »è · 3 fái Çµñ" Éñ³ áóóÚ

³⁴ Diakonoff, 1971, ħÇ 70:

³⁵ И.Дьяконов, 1963, ħÇ 30:

³⁶ Áèí 3 Ú¹ Ú, úñÇÝ³ í " Utupuršini LUGAL "Diaúéñi 3 ñí 3 Ñ³ Ú í áóÁáóYÁ, áñÁ
 ¶.Ø»ÉÇúÇBí ÇÉÇY Á³ ñ· Ú³ YáóÚ ħ Şáóí áóááóñBÇ-Ý³ 3 ñú³ Ý (í áNU) , Ç³ áó»ÉÇ-Ç í [Г.Меликиш-
 вили, 1964, ħÇ 33], á»í ú ħ Á³ ñ· Ú³ Y»É Ş...³ ñú³ Ý (í áNU) , Ç³ áó»-3 í 3 ÝÚ³ Ý/óÇ í, áñí »Ó,
 µÝ³ í 3 Ý³ µ³ ñ, "Diaúé 3 YáóYÁ 1ñ í 3 í ħ áóÓÇ " áá Á» è»è. Náfáí áí, ÇYáá»è áñ èÉ³ ÉU³ Úµ
 í 3 ñf áóÚ ħ ¶.Ø»ÉÇúÇBí ÇÉÇY:

³⁷ G.Wilhelm, 2004, ħÇ 125:

³⁸ ÚU³ Ý Ú»í Ý³ µ³ ÝU³ Ý Ñ³ Ú³ ñ í »è II.3. 4:

Náfaíraf N³Ú³Ó³ÚYáóU ħ ħn³óU³ÉÇ N³i : e³í³ÚY¹³ 3Ú¹á»e áĵ :
 Añ³í³YáóU N³í»ÉU³É ne-Y³eí³ ħ máfañ³ ÚY¹»áú»náóU, »ñm -ñe-áf
 í³½Úí³ í³ μ³eÇY N³í»Éí áóU ħ añ³Çó» Náfaí³ÚÇY í»ñç³í»náóÁUáóY³
 ħn³óáóU-ñ³óU³É í³á³í³óáóÁU³Y Ú»Ç ÉÇY»Éáóó 3Yí³E (3Úe Ú³eÇY
 Ú³Yñ³Ú³eY í »e II.2.11): 2Úe 3 í³YóÇ ÚUáóe 3 e³YÓY³N³i í áóÁUáóY³
 3ÚY ħ, añ eáóU³ 3 í³Yóaf 3 í³Yóí»ÉÇe μY³í añ i-áf μ³e»ñÇ i-Y ÷ áÉ-
 í áóU ħ e-Ç, xÇBí ÇYáá»e e»e³í³Y Náfaí Ç¹»áúáóU (Ú³Yñ³Ú³eY í »e
 II.2.5): AÉā í»ñ³μ»náóU ħ 3Úe 3 í³YóÇ N³Ú»ñ»Y³háó. 3N»eÇ N³ñóÇY,
 3á³áóñ³ní. -ñi--Y Áñ³e í³ñ»ÉÇ ħ YáóU³óY»É N³U. -Ç 3 í³YóÇ
 N³i`hi > i 3YóáóUáf: Ð³U»ñ»YáóU -Ç-Y í³náó ħ í³.»É ÇYáá»e
 NY¹í»náá³í³Y μY³í»ñÇ é»e³í³YÇ *-sio óáóÇÇáó (*-sio
 > *-hio > -hi > -i/y)³⁹, 3ÚYá»e ħf -(i)ios/-(i)iom/-(i)ia
 3 í³YóÇó⁴⁰ (í»ñçÇYé NY¹í»náá³í³Y É»ñí áóU NÇÚY³í³YáóU í³½U»É ħ
 3 í³í³YÝ»ñ³ 3 í³í³YÝ³í»ñ³. áóU³í³YÝ»ñ): ØUáóe í áóUÇó á³ñ½ áĵ
 è»á³. Çñ ħi/e-Ç xB. ñÇí NYáóUÁ. 3ÚY í³náó ħ NYá»É ÇYáá»e`x, h,
 3ÚYá»e ħf y í³ÚUáf añ³ NYáóUáf:

-(u)tu=ñe/-ñi=ne: Ø³eY³. Çí 3 í³Y . ñ³í³YáóÁUáóYáóU 3Úe
 3 í³YóÁ N³Ú³ñí áóU ħ í»ñ³ó³í³Y 3YáóYÝ»ñ í³½Uáó μ³Ó³ñóU³É
 3 í³Yó: áóñ³ní 3 í³Y í »ueí »náóU 3 eí³ »Y 3Úe 3 í³Yóaf í³½Úí³ í³
 N³i`U³É μ³e»ñÁ LUGÁL-túñi(ne) ŠĀ³. 3 í»náóÁUáóY!⁴¹,
 LÚ.ta(ú)túñe Š³eY³í³YáóÁUáóY!, ŠN»náéáóÁUáóY!⁴², LÚ-túñi(ne)
 (YáóUYY ħ Ý³Eán¹Ç N³i(±)), huṭutú(ú)ñe ŠN³çáóÁUáóY!;
 A. Ú³íáYáf Á NY³ñ³í»ñ ħ N³Ú³náóU, añ LUGÁL-túñi(ne)-ÇY³ LÚ-
 túñi(ne)-ÇY á»í ù ħ ÁYÁ»ñó»É LUGÁL.TÚ-ñi(ne) (=SĀRRU.TÚ-)
 LÚ.TÚ-ñi(ne) (=AMÉLU.TÚ-) N³Ú³Ú³í »Éáf 3úú³. Šarrūtu Š³ñ-
 ú³Ú³í³Y íÚ³Yú! amēlūtu ŠU³ñ¹Çí, Ú³ñ¹í áóÁUáóY! Ó³»ñÇ N³i : Aēí
 3Ú¹Ú, Ý³ í»náYBU³É μ³e»ñÁ N³Ú³á³í 3 eÉ³Y³μ³ñ Á³ñ. Ú³YáóU ħ
 Š³ñ³Ú³Ú³í³Y ÇBÉ³YáóÁUáóY/3ñÁ³Y³á³í í áóÁUáóY!, Ší»Y¹³YÇ

³⁹ «Á» Yí³í Ç áóY³Yú Ý³ 3ÚY ÷ 3 eí Á, añ eáóU³ 3 í³YóÁ³ yáóYíóÇaY³É, ..
 . añ í³í³Y éáóUáf B³í Uáf ħ e»e³í³Y NáfaíÇY, 3á³áóñ³ní. -ñe/-ñi--Ç N³Ú³ñ
 3 e³í»É N³í³Y³í³Y ħ Áí áóU N»Yó 3Úe í³. áóUÁ:

⁴⁰ í »e ¶.æ³NáóU³Y, 1987, ħÇ 231-232:

⁴¹ í »e Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 29; Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ħÇ 420:

⁴² 2Ú¹á»e ħ Aēí Ø.í »ñ»Á»éáó [RA, XXXII, ħÇ. 32], añY ÁY¹áóYáóU ħ Y³ ¶.Ø»ÉÇuÇBí ÇÉÇY
 [1964, ħÇ 29]: Ú.Ð³náóÁUáóY³YÁ [2001(КУКН), ħÇ 467] ¶ ¶.í ÇN»UÁ [2004, ħÇ 125] í»í YáóU »Y
 A. Ú³íáYáf Ç Á³ñ. Ú³YáóÁUáóYÁ (í »e eí añ³):

3 í 3 ñ(±)⁴³: ÐÝ³ ñ³ í áñ Ñ³ Û³ ñ»éáí, áñ huṭutú(ú)ñe-Ç Û»Ç YáóUÝÄ»è
 ä»í ù ÿ ÿ »éÝ»é -úu ³ úú³ 1³ Í³ Ý Û³ èYÇÍÁ, áñÁ ÿ ³ ñ³ Í í»é ÿ ÿ í Ò³ É
 áon³ ñí ³ Í³ Ý µ³ éÇ í ñ³: ÛÙ³ Ý Úáí »óU³ Ý 1»äúáóU huṭutú(ú)ñe-Ý,
 Á»ñ"è ä»í ù ÿ ÁYÁ»ñó»é huṭu-ṬṬ-ñe(±): 2 Û»Ý 1»äúáóU ³ é³ ÚÁU
 èí Çáí ³ Í »Ýú ÷ ³ èí »é, áñ ³ Úè ³ Í³ ÝóÇ Ñ³ ñóáóU ³ Û»Ý ÇYá ä ÿ ä³ ñ»:

-a-lñe, -u-lñe: Ð³ Ý¹ÇäáóU »Ý ÛÇ Ò³ ñú ÿ »Ò³ YáoYÝ»ñÇ Û»Ç, ÇYáä»è⁴⁴
^{URU}Meliṭi(=)a=lñe, ^{KUR}Huš(=)a=lñe " ³ ÚEY: ¶.Ø»ÉÇuÇBí ÇÉÇY⁴⁴
 »ñíñY»ñÇ " ù³ Ó³ úY»ñÇ ³ Ýí ³ YáoUÝ»ñáóU Ñ³ Ý¹Çäáó -ñali í »ñÇ³ íá-
 ñáóÁúáóYÁ Ñ³ Û³ ñáóU ÿ µÝ³ í ³ í ³ Ûñ»ñÇ ³ Ýí ³ YáoUÝ»ñ í ³ ½Úáó -ñinili
 ³ Í³ ÝóÇ ÛÇ ÿ ³ ñµ»ñ³ Í (í »è í »ñÁ -v-ñine-ÇÝ í »ñ³ µ»ñáó Í»í Á),
 áñÇó " , Áèí Çñ»Ý, 1ñ³ ÷ áÉáóÁU³ Ûµ Í³ ½Úí ³ Í ÿ -alñe ³ Í³ ÝóÁ:
 ØÇ»YáoUÝ Á³ Û³ Ý³ Í Ý³ áÇ µ³ ó³ éáóU, áñ í »ñÇÇYè Í³ ñáó ÿ ÉÇY»é
 µ³ Ó³ 1ñU³ É ³ Í³ Ýó -ñe/-ñi µ³ Ó³ 1ñÇááí⁴⁵: Ø.è³ Éí ÇYÇY ³ é³ Ç ÿ
 ù³ ÒáóU ³ ÚÝ ÿ »è³ Í»í Á, áñ éáóUÝ ³ Í³ ÝóY»ñÇÝ í »ñ³. ñí áó a " u
 Ó³ ÚY³ í áñY»ñÁ ä³ ÿ í ³ YáoU »Ý ÑÇUúÇÝ " Ñ»í " ³ µ³ ñ Çñ³ í ³ Ý ³ Í³ ÝóÁ
 -lñe-Ý ÿ [1971, ÇÇ 95-96]: ÚáóUYÁ Íñí YáoU ÿ Ý³ " ¶.í ÇEñ»ÉUÁ [2004, ÇÇ
 125]: Ø»½ Áí áóU ÿ, áñ ¶.Ø»ÉÇuÇBí ÇÉáó ÍáóUÇó ¹Çí ³ ñí í áó 1ñ³ ÷ á-
 ÉáóÁU³ Ý ÿ ³ ñµ»ñ³ ÍÁ úÇá Ñ³ í ³ Ý³ Í³ Ý ÿ, ù³ Ý½Ç ³ Ýµ³ ó³ ÿ ñ»ÉÇ ÿ
 ÚYáoU -ulñe ÿ ³ ñµ»ñ³ ÍÇ Í³. áóUÁ: ÆYá í »ñ³ µ»ñáóU ÿ Ø. è³ Éí ÇYÇÇ
 ÍáóUÇó ³ é³ Ç ÿ ù³ ÒáóU ÿ ÿ »è³ Í»í ÇÝ, ³ ä³ ³ Úèí »ó ÁáóUÉ ÍáóUÁ *-
 i/e=lñe ÿ ³ ñµ»ñ³ ÍÇ µ³ ó³ Í³ ÚáóÁúáóYÝ ÿ áon³ ñí ³ Í³ Ý ÿ »èí »-
 ñáóU, Á»" i Ñáfáí Ú³ Ý µ³ é»ñÁ ³ Ú»Ý³ ÿ ³ ñ³ Í í ³ Í Ý »Ý ³ ÚYí »ó: ØÇ³ Í
 µ³ YÁ, áñ ³ é³ ÚÁU ÑÝ³ ñ³ í áñ ÿ í èí ³ Ñ³ µ³ ñ ³ è»é, ³ ÚÝ ÿ, áñ éáóUÝ
 ³ Í³ ÝóÁ µ³ Ó³ 1ñU³ É ÿ " áñ Ýñ³ »ñíñáñ¹ µ³ Ó³ 1ñÇÇáÇ ÿ ³ Í Á³ úYí ³ Í ÿ
 ä³ ÿ í ³ Ý»éáóÁU³ Ý -ñe/-ñi- ³ Í³ ÝóÁ (í »è í »ñÁ): ³ Ñèí ³ Í »ñ"áóU
 ÿ áon³ ñí ³ Í³ Ý ÿ »èí »ñáóU éáóUÝ ³ Í³ ÝóÇ í Í³ ÚáóÁúáóYÝ»ñÇó,
 áñáYóáóU -a/u=lñe ³ Í³ ÝóÁ Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóU ÿ ä³ ÿ í ³ Ý»éáóÁU³ Ý -
 ñe/-ñi ³ Í³ ÝóÇÝ í ³ Ú è»é³ í ³ Ý Ñáfáí ÇÝ (³ Úè Ú³ éÇÝ ÿ »è II.2.5 Í»í
 2): ¹³ ó³ éí ³ Í ä ÿ, áñ -u/a-lñe-Ý ä»í ù ÿ ÿ ÿ ³ ñ³ ÝÇ³ ÿ »é máóÝ ÿ »ó³ -
 YáoYÇó ¹ñ³ Ýó Û»Ç ÿ »éÝ»éáí áon³ ñí . ule ŞáonÇB, ³ ÚE! " ale Ş³ ÚE!

⁴³ И.Дьяконов, 1963, ÇÇ 63, Í³ Ý. 71:
⁴⁴ Г.Меликишвили, 1960, ÇÇ 51-52; 1964, ÇÇ 29-30:
⁴⁵ Æ. Û³ ÍáYáíÁ èí½µÝ³ ä»è ÑÝ³ ñ³ í áñ Ñ³ Û³ ñ»éáí, áñ éáóUÝ ³ Í³ ÝóY»ñÇ Û»Ç -1-
 µ³ Ó³ 1ñÇÁ áon³ ñí »ñ»ÝÇ Ñá-Ý³ ÍÇ áóÓ³ Í³ ÝÇ -1e-Ý ÿ, Ñ»í ³. ³ ÚáóU Ññ³ Á³ ñí áóU ÿ Çñ ³ Û¹
 ÿ »è³ Í»í Çó [ДВ, 5, 1988, ÇÇ 174-175, Í³ Ý. 22]:

1»ñ³ YáoYÝ»ñÁ: ÐUÙi . ùñÇÝ³ Í^{URU} Eraṭelie-ule Şǵñ³ i »EÇ»-áonÇB; [KYKH 173 III₅₈] i »Õ³ Ýi ³Ý Ñ»i , µ³ Úó ³ Úè 1»áúáóÚ èá³ éfáóÚ ǵñ * -ule=ñe , *-ale=ñe, Á»ñ³ á»Ý µ³ ó³ éfáóÚ -ul=ñe , -al=ñe Ó»ñÁ:

-iñhe, -iñhi- [-isx, -isxi-] - Ñ³ Ú. -ÇÈÈ: áon³ ñi ³ Í³ Ý i »uèi »ñáóÚ ³ Úè ³ Í³ ÝóÁ Í³ ½ÚáóÚ ǵ ³ YáoYÝ»ñ (¶.i ÇFN»ÉUA ³ ÚY Ñ³ Ú³ ÑáóÚ ǵ µ³ Ó³ 1ñÚ³É ³ Í³ Ýó (-i=ş=ñe/ñi-), áñÇ Ú»ç áñá»è »ñíñáñ¹ µ³ Ó³ 1ñÇá Ý³ i »eYáoÚ ǵ á³ i Í³ Ý»fáóÁÚ³ Ý -ñe/ñi- ³ Í³ ÝóÁ. i »è í»ñÁ): 2 Úè ³ Í³ ÝóÁ áon³ ñi »ñ»YáoÚ Ñ³ Ý¹ÇááóÚ ǵ Ñ»i ³ Ú³ É µ³ é»ñáóÚ ñur=iñhe [xor=isx] Şǵñ³ í³ ½³ Ý(±) (ÑUÙi . Ñ³ Ú. Éáñ ŞÉáñ, +áèí⁴⁶), ur=iñhe [ur=isx] Ş½»Ýú, Ú»i ³ ÓÚ³ Çñ! (ÑUÙi . Ñ³ Ú. áóéÝ Şíé³ Ý, Úáonx, . ³ Ú! . ÑUÙi . Ý³ » YáoÚÝ ³ ñÚ³ i Çó Í³ ½Úi ³ Í^{LÚ}ur=urda- ŞÚ»i ³ Ó³ . áñÍ, 1³ ñµÇÝ!, ur=iñh=use Ş½ÇÝ³ Yáo, 1³ ñµYáo, Ú»i ³ Ó³ ÚB³ ÍÚ³ Ý ³ ññ»èi ³ Yáo! µ³ é³ Ó»ñÁ⁴⁷): Á»ñ³ è YáoÚÝ ³ Í³ ÝóÝ ǵ ³ éí³ Ý³ » tu=iñhe(±) ŞÚ³ úáon, á³ ññ(±)! (ÉáèUÁ . »i Ç Ú³ èÇÝ ǵ⁴⁸) (ÑUÙi . tu=ai/ge ŞÚ³ úáon! í»ñ³ µ»ñáóÚ ǵ áéíáóÝ), şur=iñhe(±) [sor=isx] Ş³ Éáé!⁴⁹ (ÑUÙi . Ñ³ Ú. éáñ-³-í³ É Ş³ Éáé³ á³ Ý!⁵⁰) µ³ -é»ñáóÚ: 2 é³ ÚÁÚ 1ÁÍ ³ ñ ǵ ³ è»É³ ³ ñ¹Úá±Ú ³ Úè YáoÚÝ ³ Í³ ÝóÝ ǵ ³ éí³ Ý³ »^{LÚ}tardaşñie(±) <^{LÚ}tarda=şñie(±) ³ ÝÑ³ Úi µ³ éáóÚ: Ð³ Ú»ñ»YáoÚ ³ Úè ³ Í³ ÝóÇó áóÝ»Ýú É³ ñÇÈÈ ŞÉ³ ñÇÈÈ, Ý³ íÇ »ñí³ Á! » ÉáñÇÈÈ ŞÚ»Öñ³ -Ñ³ ó, ÚáÚáí Ú»Öñ! µ³ é»ñÁ⁵¹:

⁴⁶ i »è **é.20r³ ½³ Ý**, 2003, ǵÇ 39:

⁴⁷ Ur=iñhe µ³ éÇ » Ýñ³ Ýó Í³ ½Úi ³ Í Ó»ñÇ ÝÚ³ Ý Á³ ñ. Ú³ YáoÁúáóYÝ»ñÁ i »è **é.20r³ ½³ Ý**, 2003, ǵÇ 47-48: 2 Úè Ñ»ÖÇÝ³ ÍÝ»ñ Á³ ñ. Ú³ YáoÚ »Ý Ş½»Ýú!, ŞÇñ, ³ é³ ñí³ , . áóú! (³ Ú! ³ èÇÝ i »è **Н.Арутюнян**, KYKH (2001), ǵÇ 475): Ø.é³ éíÇÝÇÝ, ÑÇUYi »fáí áon³ ñi ³ Í³ Ý i »uèi »ñáóÚ ³ éí³ ÑÍG.GA/ú-ri-iş-ñi Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóÚ³ Ý íñ³, í»ñÇÝÇÈ Ñ³ Ú³ ñ ³ é³ Ç³ ñíáóÚ ǵ ŞáoÝ»óí³ Íú. . ³ ÝÓ! Á³ ñ. Ú³ YáoÁúáóYÁ [SMEA, 22, 1980, ǵÇ 186], ³ ÚYáoÚ»i » YáoÚYÁ áY¹áóÚ ǵ [SMEA, 43/2, 2001, ǵÇ 252]-áóÚ, µ³ Úó páfáñáí ÇÝ Ñ³ BfÇ aÇ ³ éYáoÚ i »EÇBÇÝÇ ³ ñÓ³ Ý³ . ñáóÁúáóYÁ, áon í»ñÇÝÈ Ñ³ Ú³ á³ i ³ eÉ³ YáoÚ ǵ ³ éáon. bēlu-ÇÝ Ş½»Ýú! [KYKH 30₈]:

⁴⁸ 2 Ú! á»è Áèí Ø.í ³ Ý ÉááÇ [AnSt, Fs. Güterbock, 1974, ǵÇ 189]: Ú.Ð³ ñáóÁúáóYÚ³ YÁ Á³ ñ. Ú³ YáoÚ ǵ³ Şçñ³ é³ i (±), Ñáñ¹³ é³ i (±) [2001 (KYKH), ǵÇ 469]:

⁴⁹ 2 Ú! á»è Áèí . áÇ³ i ñáíéíáó [1988, KB III, ǵÇ 43]: Á. Ú³ ÍáYáíÁ ³ é³ Ç³ ñíáóÚ ǵ Ş½ÇÝ³ Yáo(±)! Í³ á»fáí ³ ÚY şuri Ş½»Ýú! µ³ éÇ Ñ»i [1963, ǵÇ 91]: Ø.é³ éíÇÝÇÝ^Éşur-iş-he (Éşur=iñhe)-Ç +áÉ³ ñ»Ý í³ ñ¹áóÚ ǵ ur-iş-he [SMEA, 43/2, 2001, ǵÇ 252]:

⁵⁰ **é.20r³ ½³ Ý**, 2003, ǵÇ 53:

⁵¹ ¶.æ³ ÑáóíÚ³ YÁ, ÑÇUYi »fáí áon³ ñi »ñ»YáoÚ ³ Úè ³ Í³ ÝóÇ . áúáóÚ³ Ý + ³ èi Ç íñ³, Ñ³ Ú. É³ ñÇÈÈ » ÉáñÇÈÈ µ³ é»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ »YÁ³ ¹ñáóÚ ǵ áon³ ñi ³ Í³ Ý ÑY³ ñ³ íáñ í³ . áóÚ [1987, ǵÇ 438]:

-ibte, -ibti- [-iwɬ-, iwɬi-]⁵² - Ñ³Ū. -áŪĀ, -Ç (< *ÇŌ-ĀÇ) < *»ō-ĀÇ < *eu-ti: ¶.Ō»ÉÇŪÇBí ÇÉÇÝ Ñ³Ū³ náŌŪ ħ μ³é³í³½Ū³í³Ý³ 3 í³ÝŌ³ 3 ŪÝ³ í »èÝ»áí uštipt(e/ini) §³ñ³í³! μ³éáŌŪ, áñĀ Ý³ 3 ñ³í³ñ³óÇáñ»Ý μĒ»ŌÝáŌŪ ħ ušt- §³ñ³í³»É! μ³ŪÇŌ⁵³: Ą. Ū³íáYáíĀ⁵⁴ máŌÝ³ í³ÝŌÝ ħ Ñ³Ū³ náŌŪ -pti-Ý, áñĀ, Ąëi Ýñ³, í³½ŪáŌŪ ħ í»ñ³ó³í³Ý. áŪ³í³ÝÝ»ñ: í³óÇ í»ñáYŪ³É μ³éÇŌ Ý³ 3 Ūè ÝáŌŪÝ 3 í³ÝŌÝ í »èÝáŌŪ ħ Ý³ meri=pte §(±)!, (ÑŪŪi. mer- §(±)!, μ³ŪÇ Ñ»i⁵⁵), DUB-te §. Çñ, 3 ñŌ³Ý³. náŌĀŪáŌÝ! Ñ ħa-pti-ne §(±)!, μ³é»náŌŪ: ¶.ì ÇĒ»ĒŪĀ⁵⁶, -i(=)ptæ í»ñéáŌŪŪ³Ūμ, éáŌŪÝ 3 í³ÝŌÝ ħ í »èÝáŌŪ ušt=i=ptæ mer=i=ptæ μ³é»náŌŪ ÇŪ³ëi Ā Ñ³Ū³ñ»éáí 3 Ýáñáb: àŋñ³ñi. [-iwte/i-]-Ý 3 ÝBáŌBí Ñ³Ū³á³í 3 èĒ³ÝáŌŪ ħ Ñ³Ū, -áŪĀ-Ā μ³-Ō³ñŪ³É 3 í³ÝŌÇÝ, áñĀ í³½Ūí³ í Ñ.-». -*ti Ū³èÝÇíÇ ÑÇŪúÇ íñ³: Đ»í 3. 3 ŪáŌŪ *eu > -áŪ 3 ÝŌŪ³Ý Ñ»i³ Ýúáí 3 ŪÝ ëi 3 ó»É ħ -áŪĀ, -Ç í »èŪĀ: Đ³Ū»ñ»ÝáŌŪ, ÇÝáá»è Ñ àŋñ³ñi »ñ»ÝáŌŪ, 3 ŪÝ í³½ŪáŌŪ ħ μ³Ū³-ÝáŌÝÝ»ñ⁵⁷, ÇÝáá»è í »ñ-áŪĀ, -Ç, ½³Ūñ-áŪĀ, -Ç (½³Ūñ-³Ý-³Ū), »ñ-áŪĀ, -Ç (»ñ-ÇŪ) Ñ ŪÉÝ: ŌĀ» àŋñ³ñi. ħa-pti-ne-Ç Ū»Ç ÇĒí³-á»è á»i Ū ħ í »èÝ»É ÇÝá-áñ. áŪ³í³Ý³ í³½Ūí³ í ħa- μ³Ū³ñŪ³í ÇŌ- pti 3 í³ÝŌÇ Ñ³í»éáŌŪáí (ÇÝáá»è áñ 3 é³ç³ñíáŌŪ ħ Ą. Ū³íáYáíĀ), 3 á³ í »ñÇÝĒ Ąñ»è á»i Ū ħ Ñ³Ū»Ū³í »É Ñ³Ū. ÝŪ³Ý³í Çá -ŌĀ(-³-ŌĀ) 3 í³ÝŌÇ Ñ»i, áñĀ μ³Ū³ñŪ³í Ý»ñÇŌ í³½ŪáŌŪ ħ. áŪ³í³ÝÝ»ñ, ÇÝá-á»è í³Ý³-ŌĀ § í³ÝáĀ!, 3 Ū³-ŌĀ §³ŪáĀ!, 3 Ō³-ŌĀ-Ū §³ŌáĀŪ! (ÑŪŪi. : x³Ý³-ā-»É, 3 Ū³-ā-»É, 3 Ō³-ā-»É μ³Ū»ñÇ Ñ»i):

-u - Ñ³Ū. -áŌ: Ą. Ū³íáYáíĀ Ñ³Ū³ náŌŪ ħ í»ñμ³Ū³í»ñi 3 í³ÝŌ, áñĀ í³½ŪáŌŪ ħ Ý³ μ³Ū³ÝáŌÝÝ»ñ / μ³Ū³ í³ÝÝ»ñ: ŌĀ» 1³ ÇñáŪ 3 Ū³-á»è ħ, 3 á³ 3 ŪÝ 3 ÝBáŌBí Ñ³Ū³á³í 3 èĒ³ÝáŌŪ ħ Ñ³Ū. -áŌ 3 í³ÝŌÇÝ, áñĀ μ³Ū»ñÇŌ Ñ³Ū³ ÑÇŪú»ñÇŌ í³½ŪáŌŪ ħ μ³Ū³ í³ÝÝ»ñ, 3 í³ÝÝ»ñ Ñ³Ū³íμ³ŪÝ»ñ: 2 ŪÝ, Ąëi 3 Ū»Ý³ŪÝÇ, í³. áŌŪ ħ Ñ.-». Ý»ñ- áñ í³Ý³ è»éÇ í³í³ ÑŪ³ÉÇ *-ues 1»ñμ³Ū³í³Ý³Ū³èÝÇíÇŌ (3 é³í»É Ū³Ýñ³Ū³èÝ³Ūè

⁵² éáíáñ³μ³ñ ĀYĀ»ñŌíáŌŪ ħ -ip/b-ti-ne, -ip/b-te, ÑÝ³ñ³íáñ ħ Ý³ ĀYĀ»ñŌ»É -ebti-ne[-ewti-n], -ebte[-ewt]: í »ñÇÇ í-Ý á³Ñá³Ýí»É ħ ŪÇ³ŪÝ Ñ³çáñ¹ -ne-Ç 3 éí³ŪáŌĀŪ³Ý³áŪáŌŪ B»Bí Çí 3 í:

⁵³ Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 30:

⁵⁴ I.Diakonoff, 1971, ħÇ 146:

⁵⁵ 2Ū³í³èÇÝ í »èÝ³ Ñ. А.Арутюнян, 1966, ħÇ 39 í³Ý. 143, 101; 2001(КУКН), ħÇ 455:

⁵⁶ G.Wilhelm, 2004, ħÇ 125

⁵⁷ Đ³½ í³á»á³ Ý³ 3 Ūè ÝáŌŪÝ»ñ: 2 Ūè Ñ³ñ³í³ÇŌ Ñ³ñŌ»ñÇ Ū³èÇÝ í »è ¶.æ³ NáŌíŪ³Ý, 1987, ħÇ 240:

3 [3 Yoc U3 ecYi »e III.3 I»i 2. i »e Y3 .. N3 canA):

-u-(ne) [-u-(n)] - N3U. -ao(Y), -aU/-3U/-C: AeI AE. U3 IaYaI C: 1»nμ3 UY»n I3U μ3U3 [3 I3 YY»n I3 ½UaO 3 I3 Yo ζ, aNA Y3 N3 U»U3 - i aoU ζ -u 1»nμ3 U3 I»ni 3 [3 Yoc N»i (i »e Y3 EanA): aon3 ni »n»- Yaou 3 Ue 3 [3 YocO aoY»Yü agunu=ne §3 Uaon, 3 Un3 oi 3 I, aniar- du=(ne) [an=y=ardu=(n)] §U»O3 í añ! (N3U. *3Y-U-3ñ1 ao-Y, aNA a»i ü ζ YB3Y3 I»n §3 Y3 n13 n!, NUUi . YaouY 3 nu3i Cö I3 ½Uí 3 I U- 3ñ1-3ñ-aoY §3 n13 n!, ½-3ñ1-(3ñ-)aoY (< ½-3ñ1 ao-Y) §½3 n- 13 naóYi) .. t»uardu=ne [t=up=ardu=n] §3 Yün»Y(±), 3 Yí 3 ñ. (±), 3 YÇBE3 Y(±) μ3 é»nA: aon3 ni . [-u-(n)]-A 3 YBaöBi N3 U3 a3 i 3 e- E3 Yaou ζ N3U. -ao(Y) 3 [3 YocY, aNA 3 e3 cÇY N»nAÇY μ3 U3 NÇU»nÇö I3 ½Uaou ζ 3 [3 I3 YY»n, ÇYa»e Y3 .. aU3 I3 YY»n .. U3 I3 μ3 UY»n (unÇ- Y3 IY»nÇ N3 U3 n i »e III.3 I»i 2): ¶.æ3 NaóI U3 YA 3 UY N3 U3 naou ζ μYÇI 3 I3 Yo, aNA U3 e3 Uμ . 3 EÇe ζ N.» . *-o-mno-Çö (UÇÇY é»eÇ 1»nμ3 U3 I3 Y 3 I3 Yo), U3 e3 Uμ *-o-no/i, *-u-no/i (Ç. *-o-nā, *-u-nā) i ÇaÇ I3 ½UaouAaoY»nÇö (3 Ue *-no-Y, añÇ U»I 3 Ue i 3 nμ»- n3 IY ζ *-ni-Y, NY1 »í naa3 I3 Y E»½í aoU I3 ½U»E ζ 3 [3 I3 YY»n .. μ3 U3 - YaouY»n)58:

-urd-a/i [-ord-a/i, -urd-a/i (±)] - N3U. -añ1, Ç-3, -aon1: AE. U3 Ia- YaI A 3 Ue 3 [3 Yoc O»A N3 U3 naou ζ -o/urda-Y, aNA Y3 3 e3 YOY3 oYaou ζ LÜ ur=urda- .. LÜ.GIŠ ga(?)r=urda μ3 é»naou YB»eáI, aN 3 UY aon3 ni »n»Yaou I3 ½Uaou ζ i 3 nμ»n U3 eY3 . Çi aoAaoY»nÇ 3 Yí 3 Yaou- Y»n59: 3 oc I»naYBU3 E LÜ ur=urda= - §U»i 3 O3 . aN1, 13 nμÇY!60, LÜ.GIŠ ga(?)r=urda - §ÇYa-añ U3 eY3 . Çi aoAU3 Y 3 Yí 3 Yaou! (Aei Ø.e3 í ÇYÇÇ3 §3 i 3 OÖ3 . aN1!61) μ3 é»nÇö, 3 Ue 3 I3 YoA N3 Y1Çaou ζ Y3 .. LÜ purun=urda- §ÇYa-añ U3 eY3 . Çi aoAaoY! (U. Ð3 naoAaoYU3 YA »YA3 1naou ζ §i 3 x3 nÇ ÇYa-añ I3 e3 UaO!62) μ3 éaou: A»n»e 3 Ue YaouY

58 i »e ¶.æ3 NaóI U3 Y, 1987, ζÇ 234, 241:

59 I.Diakonoff, 1971, ζÇ 70 .. 72:

60 A3 n. U3 YaouAaoYA U»nY ζ: U.Ð3 naoAaoYU3 YA N3 U3 naou ζ ÇYa-añ U3 eY3 . Çi aoAU3 Y 3 Yí 3 Yaou [2001(KYKH), ζÇ 473], U.ouAYÇ. A' Sbeamte! (a»i 3 I3 Y ÇYa-añ I3 e3 UaO) [1957, II, ζÇ 208]: Ð.I 3 n3 . UaU3 YA A3 n. U3 Yaou ζ §U3 ni 3 I3 éu í 3 naO, I3 e3 í 3 n! N3 U»U3 i »eáI N3U. í 3 nañ1 μ3 eÇ N»i [1998, ζÇ 44-46]: 2 Ue 1»a»aou UÇ: aou ur=urda-Y (í 3 YI3 . Çñ ú-ru- ur-da-) a»i ü ζ I3 n13 E bar=urda- (í 3 YI3 . Çñ ba»-ru-ur-da-): é3 I3 UY YI3 i Ç aoY»- Y3 eáI N3U. í 3 n. 3 nu3 i Ç Çn3 Y3 I3 Y I3 . aoUA YU3 Y ei ao. 3 μ3 YaouA uCa N3 í 3 Y3 I3 Y ζ:

61 M.Salvini, 1988, (Bastam II), ζÇ 135:

62 H.Арутюнян, 2001(KYKH), ζÇ 458:

3 [3 YóY ç 3 éí 3 Ý 3 " şepurdi/e⁶³ < şep=urdi/e µ³ éáóU, NÚUí : şep- şÍ »÷»É!, ^mşep=ani/L^Uşepi=kane ŞÇYá-án Ú³ éY³. Çi áóÁU³ Ý í »ñ Ú³ n¹ÇÍ (N³ í 3 Ý³ µ³ n¹ Í »÷3. ánÍY»ñ)!; ò³ í áú N³ Ú³ í »üèí Çó NÝ³ n³ í áñ á; á³ nñ»É í »ñÇYÇë Náfaí Á: °Á» Ú»ñ¹ Çi³ n¹ áóUÝ»ñÁ xÇBí »Ý, 3 á³ 3 ÚY á»i ú ç YB³ Ý³ ÍÇ şÍ »÷3. ánÍ!, µ³ é³ óÇ *Í »÷-án¹ " á»i ú ç 1^{ní} 3 Í ÉÇYÇ »½³ ÍÇ áóÖ³ í 3 Yáí Ç N³ í 3 1^{náo}ÁUáóY -urda-áf Í³ ½Uí 3 Í µ³ é»ñÇ, áñáYú 3 Ú»Y³ ÚY N³ í 3 Ý³ í 3 YáóÁU³ Úµ 1^{ní} 3 Í »Y án¹ Çó» Á»ú Náfaí Ç (3 é³ í »É N³ í 3 Ý³ í 3 Ý ç µ³ ó³ é³ í 3 YÇ) Ná. Y³ ÍÇ Áíáí⁶⁴:

2Üè 3 [3 YóY 3 ÍYÑ³ Úí áñ»Y á»i ú YáóUÝ³ óY»É N³ Ú. -án¹, Ç-3 (ÜÇ. áóó» Ý³ " -áóñ¹) 3 [3 Yó(Y»ñ)Ç N³ í, áñáYú N³ Ú»ñ»YáóU Yáñ µ³ é»ñ »Ý Í³ ½UáóU µ³ Ú³ NÇUú»ñÇó, . áU³ í 3 YÝ»ñÇó " 3 [3 í 3 YÝ»ñÇó, 1^{ní} 3 Yú NÇUÝ³ í 3 YáóU, ÇYáá»è " áóñ³ n¹ »ñ»YáóU, YB³ Ý³ ÍáóU »Y ½³ Ý³ ½³ Ý Ú³ éY³. Çi áóÁUáóY»ñ Í³ Ú Ú³ n¹ í 3 Yó ÉUµ»ñ/í »è³ ÍY»ñ, ÇYáá»è Ú»í Y-án¹, áñè-án¹, ÷áÉ-³Y-án¹, Y³E-án¹, 3 é³ ÇY-án¹, ÚÇÇY-án¹, 3 Yó-án¹, ÁáÓaí -áóñ¹, ÉañN-áóñ¹ " 3 ÜEY: -án¹ í »ñÇ³ í áñáóÁU³ Úµ µ³ é»ñÁ N³ Ú»ñ»YáóU á³ í í 3 YáóU »Y Ç-3 É³ éY Náfaí Ú³ YA⁶⁵, áñí xÓ NÝ³ n³ í áñ ç áñ á³ N á³ Yí »É »Y áóñ³ n¹ 3 - í 3 Ý 3 [3 YóÇ -a/-i(±) Ó³ ÚY³ í áñY»ñÁ): Æéí -áóñ¹-áf µ³ é»ñÁ á³ í - í 3 YáóU »Y í 3 nµ»ñ Náfaí áóUÝ»ñÇ:

-(u)aşē [-(-u)aş] - N³ Ú. -(áó)³ í: áóñ³ n¹ »ñ»YáóU -aşē-Á éáí áñ³ µ³ n N³ Ú³ n¹ áóU ç »i 1^{Çñ} Y»ñ. áU³ í 3 Y ÇU³ éí áí í 3 Ú Y»ñ. áU³ í 3 Y Náfaí Ç óáóóÇá (locative-illative), í »è II.2.9 Í»i 3: é³ í 3 ÚY 3 éYí 3 ½Y urbuaşē Ş½áN, ½áN³ µ»ñáoÁUáóY! (í 3 ½Uí 3 Í ç urbu- Ş½áN»É, ½áN Ú³ í áóó»É µ³ ÚÇó!) " Á»ñ»è tanaşi/e şÍ³ YÁ»Ö í 3 Ú N»Y³ Í! (»Á» xÇBí ç »ñíáñ¹ ÇU³ éí Á, 3 á³ 3 ÚY NÝ³ n³ í áñ ç áñ í 3 ½Uí 3 Í ç tan=u- Ş¹Y»É í 3 Ú NÇUÝ»É! µ³ ÚÇó) µ³ é»ñáóU (áñáYú »ñíáóèY çÉ . áU³ í 3 YÝ»ñ »Y), N³ Yí»è ç . 3 ÉÇè áñá»è ½áóí µ³ é³ í 3 ½U³ í 3 Ý 3 [3 Yó: Áéí 3 Ú¹U, 3 ÚY

⁶³ şep-, N³ Ú³ Ó³ ÚY N³ Ú. Í »÷-»É µ³ ÚÇ, 3 ÜE N»ÖÇY³ ÍY»ñÁ í 3 n¹ áóU »Y şip- (í »è **è.2Üí³ ½U³ Ý**, 2003, çÇ 19):

⁶⁴ ÖÇ. áóó» şepurdi/e-Y á»i ú ç í 3 n¹ 3 É N³ çáñ¹ ale-Ç N³ í ÜÇ³ éÇY (í »è [Ay-susi II₈]) şepurde(e)ale [şex=ord=ear] 3 Üè µ³ éÇ Ú»ç í »éY»faí Ná. Y³ ÍÇ áóÖ³ í 3 Y şex=ordi/e-Çó: 2Üí 1 »áúáóU -eale[-ear]-Á í 3 n»ÉÇ ç N³ Ú»Ú³ í »É N³ Ú. Ná. Y³ ÍÇ í 3 »ñí ->³ n Ú³ éYÇÍÇ N³ í :

⁶⁵ ¶.æ³ Náóí Ú³ YA NÝ³ n³ í áñ ç N³ Ú³ náóU N³ Ú. -án¹, Ç-3 3 [3 YóÇ [3. áóUA N.-».
*dhro-Çó 1^{ní} 3 ÷áÉáóÁU³ Úµ [1987, çÇ 237]:

ã»i ù ç i ³ ñµ»ñ»É µ³ é³ ÷ áĒĈã - (i) aşe ³ í ³ ÝoÇó (³ ũe Û³ eÇÝ i »ë II.2.9 Ī»i 3 .. IV.2): Ö»áf .. ÇÛ³ eī áí eáouŸ ³ í ³ ÝoÁ N³ Ū³ ä³ i ³ e-Ē³ ÝáoŸ ç Ñ³ Ū»ñ»ŸÇ - (áo) ³ í -ÇÝ, áñÁ Ñ³ Ū»ñ»ÝáoŸ Ī³ ½úáoŸ ç . áŪ³ - Ī³ ÝŸ»ñ ÑÇÛÝ³ Ī³ ÝáoŸ µ³ Ū»ñÇó (unÇÝ³ Ī³ ³ e³ í, . áñ í ³ í, í ³ É³ í, áñ Ū³ í şä³ i, ó³ Ý i ³ ä³ i |, ³ Ý í ³ í, í áí áñ³ í, ³ o»ñ³ í ş³ í »ñ |, . á. ³ í ş. á. ³ í áñáoŸáoŸŸ | ³ ŪÉÝ) .. ³ í ³ í ³ ÝŸ»ñ (³ ñ³ ñ³ í, áÓáñ Ū³ í, ³ e³ í, ó³ o³ í şÑÇ í ³ Ý áí |, ùÝ³ í Ī³ Ū ùÝ ç ³ í .. ³ ŪÉÝ): Ð»i ³. ³ ŪáoŸ ³ ŪÝ ÷ áĒ í »É ç ¹ »ñµ³ Ū³ Ī³ ñi ³ í ³ ÝoÇó⁶⁶: Ø³ eÝ³ . Çi ³ í ³ Ý . ñ³ Ī³ Ýáo-ĀŪáoÝáoŸ ÁÝ áoŸ í ³ í ç, áñ Ñ³ Ū. -³ í ³ í ³ ÝoÁ í ³. áoŸ ç ³ í -»Ū µ³ ŪÇó, e³ Ī³ ŪÝ áñáß Ñ»i ³ ½áí áÓŸ»ñ Ī³ ³ ñµ»ñ³ íáoŸ »Ÿ . áŪ³ Ī³ Ý³ Ī³ ñi .. ³ í ³ í ³ Ý³ Ī³ ñi ³ í ³ ÝoŸ»ñÁ, áñáÝó Ñ³ Ū³ ñ »ŸÁ³ íñáoŸ »Ÿ Ī³ ³ ñµ»ñ í ³. áoŸ⁶⁷:

-ure, -aure [-oŸ, -awŸ] - Ñ³ Ū. -áŌ, -³oŌ (-ŪŌ), Ç-³: àoñ³ ñi »-ñ»ÝáoŸ ³ ũe ³ í ³ ÝoŸ»ñÁ µ³ Ū³ ÑÇÛ»ñÇó Ī³ ½úáoŸ »Ÿ ¹ »ñµ³ ŪŸ»ñ: ²ÝáoŸßi Ñ³ Ū³ ä³ i ³ eĒ³ ÝáoŸ »Ÿ Ñ³ Ū. »ŸÁ³ Ī³ Ū³ Ī³ Ý ¹ »ñµ³ ŪÇ - áŌ/-³oŌ ³ í ³ ÝoŸ»ñÇÝ (Ī³ ½úáoŸ »Ÿ . áñ í áŌ ³ ÝáoŸŸ»ñ): Ø³ Ýñ³ Ū³ eÝ Ī³ »ë III.3 Ī»i 2:

-use/-usi-, -v-se/si-(±) [-oc/-oci-, -v-c/ci- (±)] - Ñ³ Ū. -áo, Ç-³, -ó: Ø³ eÝ³ . Çi ³ í ³ Ý . ñ³ Ī³ ÝáoŸáoŸáoŸ ³ ũe ³ í ³ ÝoÇ í »ñ³ µ»ñŪ³ É ŪÇ³ - Ī³ ñ íáoŸáoŸ áí ³: Ū³ ÉĪÇÝáoŸ ³ ŪÝ Ñ³ Ū³ ñíáoŸ ç ñ ³ í ³ í ³ Ý³ Ī³ ñi ³ í ³ Ýo, ÇŸáÇ Ñ³ Ū³ ñ ¶.Ø»ÉÇuÇßí ÇÇÇŸ⁶⁸ µ»ñáoŸ ç Ñ»i .. Ū³ É únÇŸ³ ĪŸ»ñÁ badusi/e - şí »Ñ³ Báou(±), LUGAL-(nu)si - ş³ ñú³ Ū³ Ī³ Ý |, (É)urişhusi - ş½ÇŸ³ ä³ Ñ»ëi | (µ³ é³ oÇ ½ÇŸ³ Ýáo³ ŪÇÝ "оружейный" ÉáeŸÁ BÇÝáoŸŪ³ Ý Ū³ eÇÝ ç) |, inusi - ş³ Ū¹ äÇeÇ | .. ³ ŪÉÝ: ¶. Ī ÇÉ-Ñ»ÉŪÁ⁶⁹ ³ ŪÝ Ñ³ Ū»Ū³ i áoŸ ç Éáéé. Ñ³ Ý i »ñŌ³ Ýú, ä³ i ß³ »áoŸáoŸ áoŸŸó Ī í áŌ -u/o=ssi ³ í ³ ÝoÇ Ñ»i, ÇŸáä»è aşt=u/o=ss- şÑ³ . áoëi | (aşti şíÇŸ |), şën(a)=iffu=ssi şä³ i ß³ × ÇŪ »ŌµáñÁ |, pağ=u/o=ss- ş.ÉĒ³ ñí | (paği/e ş.ÉáoÉ |) ŪÇ»ÝáoŸŸ Á³ Ū³ Ý³ Ī Ýß»Éáí, áñ áoñ³ ñi »ñ»ÝáoŸ É³ í ³. áoŸŸ ¹ »äúáoŸ ŪÇ³ ŪŸ ŪÇ Ū³ ÝÇ µ³ é»-

⁶⁶ Æñ³ Ī³ ÝáoŸ ¹ »ë Ý³ É³ Ū³ ßi áoŸ³ Ý ÑñÇ³ ÝáoŸ -³ í ³ í ³ Ýo í ³ ñáo ç ñ Ñ³ Ý i »ë . ³ é Ý³ .. ¹ »ñµ³ Ū³ Ī³ Ý ³ ñÁ»áí: ³ »Ÿ í í ³ ŪáoŸ şí Çä³ e³ Ý³ Ī³ Ý i Ñ³ Ū»ñ»ŸÇ Ū»½ Ñ³ e³ í ä³ i ³ eÇí -Ÿ»ñÁ (³ ũe Û³ eÇÝ i »ë ¶.æ³ ÑáoŸŪ³ Ý, 1987, çç 368):

⁶⁷ ² ũe Û³ eÇÝ i »ë ¶.æ³ ÑáoŸŪ³ Ý, 1987, çç 249:

⁶⁸ Г.Меликишвили, 1964, çç 70:

⁶⁹ G.Wilhelm, 2004, çç 106, 126:

náoU ħ NÝ³ n³ í aň ħ »eÝ»É ÉáóéÇ»ň»Ý³ í³ ÝóÇÝ Úaí ÇU³ eí⁷⁰: aňn³ n-
 ħ »ň»Ý³ í³ ÝóÇ ÇU³ eí Á N³ Ú³ n»fáí³ ÝaňáB³ Ý³ μ»náoU ħ N»i³ U³ É
 ūňÇÝ³ ÍÝ»ňÁ³ urišh=usæ - Š½ÇÝ³ Ýáo, ·³ ÝÓ³ n³ Ý! (urišhæ Š½»Ýú! ,
 Š· aňÍ ÇUÇ Ú³ eí), aših=usæ ŠBÇÝáoÁUáoÝ N³ ó³ N³ í ÇÍÇ N³ Ú³ n!
 al=usæ ŠŌ»Í³ í³ n, ħ Çñ³ í³ f! , pul=usæ ŠÍáÁáŌ, eí »É³ ! , bad=usæ
 ŠÍ³ í³ ħ»ÉÇáoÁUáoÝ(±) ! · ·³ ŪÉY: Ø.ê³ Éí ÇÝÇÝ, ³ Ý³ n³ 1³ eÝ³ fáí³ Ú³ e
 N³ nócÝ, -use-Ý N³ Ú³ náoU ħ · áU³ í³ ÝÝ»ňČó í»ň³ ó³ í³ Ý · áU³ í³ ÝÝ»ň
 í³ ½Uáo³ Č í³ Ýó³ Ú³ e³ í³ Ýóaí í³ ½Uí³ í³ μ³ é»ňÇÝ ħ í³ fáí N»i³ U³ É
 Á³ n- Ú³ ÝáoÁUáoÝÝ»ňÁ³ urišh=use ŠN³ nēi áUáoÝ! , LUGAL-(n=u)se
 ŠÁ³ ·³ íánaáoÁUáoÝ! , bad=use ŠÍ³ í³ ħ»fáoÁUáoÝ! , daš=use ŠÍ³ Ý-
 Á»Ō/fáoé³ íánaáoÁUáoÝ! , ird=use Šá³ Bí á³ ÝáoÁUáoÝ!⁷¹ (Çñ³ í³ ÝáoU,
 N³ ½ í³ 1»á³ 1»á³ U»náoU ÚÇ³ ŪÝ³ Ú³ e³ í³ Ýóaí í³ ½Uí³ í³ μ³ é»ňÁ í³ n»ÉÇ
 ħ N³ Ú³ n»É³ í³ í³ ÝÝ»ň í³ Ú í³ n»ó³ í³ Ý · áU³ í³ ÝÝ»ň): Đ³ nÓÁ á³ n-
 ½³ μ³ Ý»fáo N³ Ú³ n Áí³ níl»Ýú máfáň³ Ú³ ŪÝ³ μ³ é»ňÁ, áňi »Ō³ eí³ ħ -
 (u)se/i-³ í³ ÝóÁ³ ÈÚ³ μ³ íána»fáí³ n³ Ýú Aeí ÇU³ eí Ç: ² e³ ÇÇÝ
 ÈÚ³ μáoU ÁÝ³ · níl»Ýú³ í³ ÝN³ Ūi aň»Ý³ ½³ Ý³ ½³ Ý³ BÇÝáoÁUáoÝÝ»ň í³ Ú³ e³ n-
 í³ Ý»ň/· aňÍ ÇUÝ»ň ÝB³ Ý³ ÍáŌ μ³ é»ňÁ, »ňí náň³ áU³ · 1»ň³ ÝáoÝÝ»ňÁ
 (1»ň³ Ýí³ Ý³ í³ Ý³ NÇUú áoÝ»óáŌ μ³ é»ňÁ) · · »ňnáň³ áU³ ŪÝ³ ó³ Í Á:

1) ^Éadun=usi=ne - ŠÇÝá-áň BÇÝáoÁUáoÝ/i áoÝ! , ^Éaših=use/i=
 =(ne) - ŠÇÝá-áň BÇÝáoÁUáoÝ/i áoÝ! , (^É)su=use/i=(ne) - Šeňμ³ í³ Ūň,
 í³ ×³ n!³ , (^É)urišh=use/i=(ne) - ŠU»i³ Ō³ ŪB³ í³ Ú³ Ý³ nň»eí³ Ýáo,
 ½ÇÝ³ · aňÍ³ n³ Ý, 1³ nμÝáo!⁷² , (^{NA4}) pul=use/i=(ne) - Š³ nŌ³ Ý³ ·
 · níf³ í³ èUáoÝ/i áÁáŌ! , paɥ=usi=(ne) /ie⁷³ (éáfáň³ μ³ n ÁÝÁ»ňóí áU
 ħ bad=usi-) - Šá³ nēá³ á³ i , Bñç³ á³ i (· áU³ í³ Ý) /á³ nēá³ ·
 á³ i , (Bñç³) á³ i í³ í³ (í³ í³ Ý/Ú³ í³ μ³ Ō)!⁷⁴: ² Ūé í»ňÇÇÝÁ Æ. , Ú³ Íá-

⁷⁰ aňn³ · n³ í ħ, aň N³ Ū. - áó³ í³ ÝóÁ áoÝÇ Ý³ · · ÉáóéÇ»ň»Ý³ í³ ÝóÇÝ N³ Ú³ á³ i³ eÉ³ Ý³
 ÇU³ eí, ÇÝáá»é³ ÍnĪÝ-áo, Ú»ÍÝ-áo, ÁÇÍÝ-áo. máfáňÝ ħ ÝB³ Ý³ ÍáoU »Ý ŠÁÇÍÝ-áo,
 í»ň³ nÍáo, ÷ÇfáÝ! , · ÉÉ-áo Š· ÉÉ³ nÍ! (NŪŪi · Éáóé. paɥ=u/o=ss- Š· ÉÉ³ nÍ! · pági/e
 Š· fáóÉ; -Čó), Ó»éÝ-áo (³ n³ íÇ N³ Ū»ň»ÝáoU) · · ŪÉY:

⁷¹ ħ »e **M.Salvini**, SMEA, 43/1, 2001, ħÇ 35-36:
⁷² ħ »e **ē.ĐŪr³ ħŌ³ Ý**, 2003, ħÇ 47-48: ² ŪÉ N»ŌÇÝ³ ÍÝ»ň Á³ n- Ú³ ÝáoU »Ý Šá³ N»eí (½»ÝúÇ/
 · aňÍ ÇUÝ»ňÇ)!, Š· ÝÓ³ í³ áoÝ!, ³ Ūé Ú³ eÇÝ ħ »e **Н.Арутюнян**, 2001(КVKH), ħÇ 479:

⁷³ ĐŪŪi · N³ Ū. á³ i Šá³ i ; · · áoň³ nī · bad=g-(paɥ=g-) ŠBñç³ á³ i »É! (Ú³ Ýn³ Ú³ eÝ
 ħ »e **ē.ĐŪr³ ħŌ³ Ý**, 2003, ħÇ 49-50):

⁷⁴ aňn³ nī³ í³ Ý ħ »eúé³ náoU éáoŪÝ μ³ eÁ í³ Ūr³ í³ ħ³ Ý³ · · aňá»é · áU³ í³ Ý, ūňÇÝ³ í³ 1) · ·
 ...^dHal-di-ni-e ba-du-si-e DUB-te te-ru-ú-bi a-li^{URU}Ar-šu-ni-ú-i-ni
 DUB-te te-ru-ú-bi... ŠÉ³ í³ ÇÝ Náo³ í³ á Ō³ í³ (±) (Ú³ í³ μ³ Ō) ³ nŌ³ Ý³ · náoÁUáoÝ³ n³ nŌ³ Ç

Yáí Á .. ¶. ì ÇĒÑ»EÜÁ ³ ñ¹³ ñ³ óÇañ»Ý í »ñfáóí áóÙ »Ý bad=usi=ie Ó`ái` Ñ³ Ú³ ñ»fáí, áñ ³ ÚÝ íñí ³ í ĸ ì ñ³ Ĩ³ Ý Náfáí áí: ¶. ì ÇĒÑ»EÜÁ, »ÉY»fáí ³ ÚÝ ÷ ³ eí Çó, áñ ³ ÚÝ áñǎ»è Ĩ³ YáÝ aÇ Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝáóÙ Ý³ Ē³ ¹³ éáóÁÙ³ Ý ³ ÚĒ ³ Ý¹³ ÚÝ»ñÇ Ñ»í, ³ ÚÝ Ñ³ Ú³ ñáóÙ ĸ Ú³ Ĩ³ Ú³ ð. ñí ³ í ù³ ñ³ ó³ í Ĩ³ Ĩ³ Ý Náfáí áí⁷⁵, ÇYáÝ ÁÝ¹áóÝáóÙ ĸ Ý³ .. Ą. Ú³ Ĩ³ ÁYáí Á⁷⁶:

2) inu=se/i=(ne) - Š³ Ú¹(ǎÇèÇ), ³ ÚÝ(ǎÇèÇ)!, šu=se/i= (ne/nele) - ŠÇÚ!, ŠéáóÚÝ(±)!, ma=se/i=(ne/nele) - ŠÚáóñ, Ýñ³ ! (èñ³ Yó Ú³ èÇÝ Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ Ĩ »è Ĩ.3 Ĩ» Ĩ 1, 2):

3) URU LUGAL-(n=u)se - Š³ ñú³ Ú³ Ĩ³ Ý! (Ēáèüá Ú³ Ó³ úÇ Ú³ èÇÝ ĸ) / ŠĀ³. ³ íáñáóÁÙáóÝ!, ^{L0}AD-si=ni(ne) - ŠÝ³ ĒÝÚ³ ó, Ñ³ Úñ³ Ĩ³ Ý!, daš=use ŠĨ³ YĀ»Ō/éáóè³ íáñáóÁÙáóÝ!, ird=use - Šǎ³ Bí ǎ³ YáóÁÙáóÝ! (µ»ñáóÙ »Ýù è³ ĨíÇÝÇÇ Ā³ ñ. Ú³ YáóÁÙáóÝÁ, áñÁ, è³ Ĩ³ ÚÝ, ááYáí NÇÚÝ³ íáñí ³ í áĸ), alu=se ŠĨ »ñ, Ĩ³ é³ í³ ñÇá!, alu=si=ni/a= =ne/EN-si=ni=ne - ŠĨ ÇñáóÝ³ Ĩ³ Ý!, ĸiru=se - Šǎ³ ÷ Ç ÚÇ³ íáñ!,^(GIŠ) ši=si=ne - ŠÇYá-áñ ³ é³ ñí³ ½»Ýù!: ì »ñÇÇÝ »ñíáó µ³ é»ñÁ ³ ĨÝÑ³ Úí áñ»Ý ³ Ĩ³ Ĩ³ Ý á»Ý, ĸiru(=)se-Ç Ú»Ç -use-Ý Ñ³ í³ Ý³ Ĩ³ Ý ĸ, áñ ǎ³ Ĩ³ Ĩ³ YáóÙ ĸ ³ ñÚ³ Ĩ³ ÇÝ (±), Ā» .. áÇ µ³ ó³ éíáóÙ, áñ ³ Úèí »Ō YáóÚÝǎ»è · áñí áóÝ»Ýù YáóÚÝ ³ Ĩ³ YóÇ Ñ»í: Al=use-Ý Ā³ ñ. Ú³ Ýí áóÙ ĸ ŠĨ »ñ, Ĩ³ é³ í³ ñÇá!, .. Ñ³ èí³ Ý³ ĒÇ áĸ, Ā» ÇYááó ǎ»í ù ĸ aluse-Ç Ú»Ç ³ é³ YÓY³ óÝ»Ē ³ Ĩ³ Ĩ³ Ý³ Ĩ³ »ñí -usi Ĩ³ Ú -si ³ Ĩ³ YóÁ: ĄYá í »ñ³ µ»- ñáóÙ ĸ alusi=ni=ne/EN-si=ni=ne-ÇÝ, ³ ǎ³ ³ é³ ÇÇYÁ µ³ ½Ú³ ĄÇí ³ Ý. ³ Ú í Ĩ³ Úí ³ í ĸ ÚÇ³ ÚÝ alusi=ni=ne alsuiši=ne ³ ñí ³ - Ñ³ Úí áóÁÙáóÝáóÙ, áñÝ áóŌŌ³ ĨÇ YB³ Ý³ ÍáóÙ ĸ Šalusi--Ç Ú»Ĩí áóÁÙ³ Úµ!:

... ||[KYKH 40obop.3; 41obop.2], 2)... Ē-i-ni ši-di-ši-tú-ni i-nu-ki ba-du-si-ni ú-i gi-e-i ši-da-(g)u-ri Š...í áóÝÝ (Ē-ini) Ĩ³ éáóó»ó ³ Ú¹ǎÇèÇ Nál³ Ĩ³ ǎ (±), ááÇYá áĸñ Ĩ³ éáóóí ³ í! [KYKH 181.2 191.2]: íñí ³ í Ā³ ñ. Ú³ YáóÁÙáóÝ»ñÁ ǎ»í ù ĸ áóŌŌí»Ý, Ñ³ Ú³ ǎ³ Ĩ³ ³ éĒ³ Ý³ µ³ ñ¹ 1) ŠĤaldi-Ç badusi-ÇÝ³ ³ ñŌ³ Ý³. ñáóÁÙáóÝ íñ»óÇ ...!, µ³ é³ óÇ ŠĤaldi-Ç(-ÇÝ) badusi-ÇÝ!, »ñí áóéÝ ĸ íñí ³ í »Ý Ĩ³ Ĩ³ Ý Náfáí áí (Ĥaldi-Ý Ñ³ Ĩ³ Ĩ³ óáóÇáÝ ĸ, .. -n(e)- Ú³ èYÇĨÇ ÚÇÇáóáí Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝíáóÙ ĸ Ĩ³ Ĩ³ Ý Náfáí áí íñí ³ í Ñ³ Ĩ³ Ĩ³ Ú³ ĒÇ badusi-Ç Ñ»í ` eí ³ Ý³ fái í »ñÇÇÇè Náfáí áí ³ ÚÇÝ í »ñÇ³ íáñáóÁÙáóÝÁ), 2) Š...í áóÝÁ (Ē-ine) Ĩ³ éáóó»ó, ³ Ú¹(ǎÇèÇ)(±) badusi=ne Ĩ³ éáóóáŌ áĸ ñ!; ² Úèí »Ō badusi=ne-Ý Ñ³ í³ Ý³ Ĩ³ Ý ĸ, áñ · áó³ Ĩ³ Ý ĸ: èí ³ óí áóÙ ĸ, áñ áóñ³ ñí . í »Úèí »ñáóÙ bad=usi--Çó áóÝ»Ýù bad=usi=ie (í ñ³ Ĩ³ Ý Náfáí), bad=usi=ne (áóŌŌ³ Ĩ³ Ý Náfáí) · áó³ Ĩ³ YÁ .. bad=usi=ie ³ Ĩ³ Ĩ³ YÁ (Ú³ Ĩ³ Ú³ Á(±)):

⁷⁵ ² Úè Ú³ èÇÝ Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ Ĩ »è Г.Вильгельм, ДВ, 5, 1988, ĸÇ 98, 118-119, Ĩ³ Ý.19:

⁷⁶ И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, ĸÇ 165, 180, Ĩ³ Ý. 64:

20ei »O alsui--Y. aU³ i³ Y i³ 1ni³ i³ i³ e»e³ i³ Y Na³fa³ ai³, " -n(e)-
 B³ OI³ a³o U³ eYCI³ U³Ca³oai³ N³ U³ O³ UYa³oU i³ N³ i³ i³ oU³ eC³
 alsui³si--C N³xi " mY³ i³ Y³ m³ n aa U³ i³ a³ aaoY³ C i³ i³ Y³ Y³ i³ Y³
 N³xi : U³ Y³ a³e " EN-sinine⁷⁷-Y: O³ ei an³Y³ O³ Ue E³Um³Co U³ Y³
 LUGAL-(n=u)se " ^{L⁶}AD-si=ni(ne) m³ e>nC U³ C i³ N³ Y³ n³ i³ a³ i³ »e-
 Y³e i³ i³ Y³Y³n, O³ U³ i³ e³ ana³ i³ n³ a³ N³aoU³»na³i, u³ Y³ C³ O³ Ue »ni³ ao
 m³ eY i³ U³ C³ U³ U³ eY³ i³ C³ »Y. ni³ i³ i³ i³ Y³ i³. C³ n³ i³ »eu³ai, N³xi " m³ n³
 1n³ Yo U³ C³ N³ Y³ n³ i³ a³ i³ a³ i³ n³ U³ i³ A³ i³ ei³ N³an³Y³ e³ Y³ O³ Y³ oY³e³
 i³ i³ Y³ o(Y³n³)C³o⁷⁸: O³ ei an³Y³ aon³ ni³ »n³ Ya³oU -use/-usi- i³ i³ Y³ oai³
 m³ e>nA N³ C³ U³ Y³ i³ Y³ a³oU i³ Y³ N³ U³ i³ an³Y³. aU³ i³ Y³Y³n³ »Y, ana³Yo U³ C³. »-
 n³ i³ Be³aoU »Y 1/2 Y³ 1/2 Y³ B³ C³ Ya³oU³ a³oY³»nA (6 1»a³u), C³ Ya³ a³ n³ ka³ na³ B³
 »n³ aoU i³ O³ Ue m³ e>nA m³ Ya³oA³. na³o N³ i³ aoi³ Y³ B³ Y³Y³n³ C³ ana³ B³ Ca³Y³n³ C³
 C³ U³ ei C³ o (E³ adun=usi=ne, E³ a³sih=usi/e=(ne), (E³) su=usi/e=
 =(ne) " (E³) uri³sh³=usi/e=(ne) m³ e>nA m³ Ya³oA³. ni³ aoi³ »Y E³ Si³ aoi³Y,
 B³ C³ Ya³oU³ a³oY³!, C³ ei (NA⁴) pul=usi/e=(ne)-C³Y NA⁴ Su³ n³! ana³ B³ Ca³ai³):
 D³xi " m³ n³ O³ Ue ma³fa³ m³ e>nA a³xi u³ i³ Y³ B³ Y³ i³ »Y C³ Ya³-an³ i³ e³ aoi³ oY³n,
 O³ U³ i³ aoi³ U³ (E³) uri³sh³=usi/e=(ne), an³ e³ i³ C³ Y³ C³ Y³ e³ E³ A³ n³. U³ Ya³oU i³
 S³ N³ nei³ aoi³ aoi³ aoi³ Y³! E³ i³ aoi³ Y³ 1»a³ u³ aoi³ O³ U³ i³ na³o i³ n³ Y³ B³ Y³ i³ »E³ S³. Y³-
 O³ n³ Y³!, m³ o³ aa³ »n³ »u³ S³ N³ nei³ aoi³ aoi³ aoi³ Y³! Ae³ i³ pa³ C³ =usi=ne-Y³ a³xi u³ i³
 Y³ B³ Y³ i³ C³ S³ a³ n³ e³ a³ a³ i³, B³ n³ C³ a³ i³ i³ | (aU³ i³ Y³ i³, a³ a³xi u³ i³ B³-a³ A³e³
 pa³ C³ =usi=ie S³ a³ n³ e³ a³ a³ i³ i³ | i³ i³ Y³ C³ /U³ i³ m³ C³ U³ N³xi), O³ Ue aa³ A³
 S³ i³ i³ n³ »e³ aoi³ aoi³ aoi³ Y³! Ae³ Ya³ i³ n³ m³ »naoi³ i³ LUGAL-(nu=)se-C³Y, a³ a³ O³ U³
 i³ »uei³ »naoi³ N³ Y³ i³ C³ aoi³ U³ i³ U³ C³ U³ URU LUGAL-(nu=)se m³ e³ i³ i³-
 a³ i³ oaoU³ aoi³ aoi³ aoi³ Y³oU (N³ Y³ n³ i³ a³ i³ i³ Y³ " ^{URU} LUGAL-(nu=)se) " A³ i³ O³ U³-
 Y³ O³ Y³ C³ a³xi u³ i³ A³ n³. U³ Y³ »E³ S³ n³ U³ U³ Y³ C³ ei³ u³ O³ u³ i³ O³ n³, an³ i³ »O³
 . i³ Y³ aoi³ U³ i³ n³ U³ Y³! : i³ Y³ N³ U³ i³ an³Y³ E³ ae³ u³ C³ Ya³-an³ i³ e³ aoi³ oC³ U³ e³ C³ Y³ i³
 Y³ " irdu=se-C³ 1»a³ u³ aoi³ U³, u³ Y³ C³ i³ »uei³ aoi³ aoi³ Y³ u³ šidi=št³=u=be
 der=u=be ti=ne ^dhalde=i ird=use š i³ e³ aoi³ oC³, 1n³ oC³ Y³ aoi³ YA

77 20Y i³ i³ O³ i³ i³ i³ i³ i³ ^dhal-di-ni-ni uš-ma-ši-ni/ba-ú-ši-ni/al-su-ši-ni
 EN-si-ni-ni N³ U³ Y³ U³ Y³ i³ n³ i³ N³ U³ i³ aoi³ aoi³ aoi³ Y³ »naoi³ [KYKH 389i, 241C₃₀, 406 лиц.₁₄,
 407лиц.₁₁ " O³ U³ Y³]:

78 O³ eY³. C³ i³ Y³. n³ i³ Y³ aoi³ aoi³ aoi³ Y³oU ^{L⁶}AD-si-ni m³ e³ O³ C³ n³ U³ i³ Y³ i³ N³ U³ ni³ aoi³
^{L⁶}ate-ini S³ N³ U³ n³! m³ e³ A³, e³ i³ O³ U³ -si- i³ i³ Y³ oai³ O³ U³ aa³ U³ C³ Y³. O³ U³ a³ C³ i³ i³ O³ i³ i³ i³: Ae³ i³ LUGAL-
 (nu)si O³ A³ U³. D³ n³ aoi³ aoi³ aoi³ Y³oU N³ U³ U³ i³ aoi³ U³ i³ i/ernu-tuñi-C³ N³xi " LUGAL-(nu)si-C³
 i³ i³ i³ »eY³ »fa³ i/ernu- n³ U³ i³ A³:

Ē³Ē¹Ķ⁷⁹ irdu=se! [shisheh11 (SMEA, 43/1, Ķ 36)]: Daš=use-Ÿ
ī³ ūī³ ī³ ūī³ ĩ ūī³ ĩ 3. ūī³ m̄nāYħ» ī³ YĀ»ŌĶ ī³ n̄³ 80, ānī »ŌĶó · ānāfī āōŪ ĩ
μ³ēĶ ÇŪ³ ēī Á, · μY³ ī³ Y³ μ³ n̄ ā»ī ū ĩ Y³ Y³ Ĩ Ķ Šī³ YĀ»Ōī · āā Ā»
šĶāōē³ í ānāōĀlāōYī; · 2 ŪēÇYŪY YāōŪYā»ē · ānī āōY»YŪ³ ē³ nī³ ŪĶ · āā Ā»
ī»n̄³ ō³ ī³ Y · āŪ³ ī³ YĶ N̄ī: · 2 ŪēāÇēáf, -use Ū³ ēYĶīáf āōn̄³ nī³ ·
ī³ Y ĩ »ūēī »nāōŪ āōY»YŪ 12 μ³ ē³ 10 · āŪ³ ī³ Y · »nī³ āō 1»n̄³ YāōY: Āēī
-se-áf ī Ūī³ · āŪ³ ī³ Y (G¹⁵) šī(=)si=ne) · Ūī³ 1»n̄³ YāōY (ma=si-
=ne⁸¹): LŪAD-si=ni(ne)-Ç · țiru(=)se-Ç 1»āōāōŪ ā³ n̄ Ķ ā:

Đ³ Ū»n̄»YāōŪ -use/-usi-³ ī³ YōÇY N̄³ Ū³ ā³ ī³ 3 ēĒ³ Y āōY»YŪ -
āō, Ç-³ ī³ YōÁ, ānY³ Ū»YČó³ 3 ē³ Ç Ĩ ŪāōŪ ĩ 1) ĩ »Ō³ nī³ 3 ōáfāō
μ³ ē³ n̄, ÇYāā»ē Ānīāō, ĒāN̄³ ī»nāō (ĒāN̄³ Yāō), N̄³ Éāō (N̄³ É»Éāō
3 Ū³ Y), í Ōī āō (í Ōī 3 Yāō), N̄Yāō, Ū³ nī³ ī āō (í éī »Éāō ĩ »Ō, 3 Ūnāō-
ĀlāōY), ūĀāō (YĶ³ n̄³ Y) · 3 ŪēY, 2) ōāōŪ ĩ ĩ 3 ĒĶē Y³ · ānī ÇŪ, ŪÇcāō,
ānāf ŪÇ μ³ Y »Y³ YāōŪ, ÇYāā»ē ĩ īnāō, Ē³ ŪĀāō, ēŌāō, ŪĒāō
(3 Ū³ Y ĩ), ÇYČāō · 3 ŪēY, 3) »n̄μ»ŪY³ nī³ 3 N̄³ ūī āōŪ ĩ Y³ · 3 Ūē ÇŪ³ ēī -
Y»n̄ 3 Ūī ĀíāōŪ Y³ · í»n̄³ ō³ ī³ Y · āŪ³ ī³ YĶ»n̄Ç. ūn̄ÇY³ ī Ēī nāō
šĒī n̄³ ī³ YāōĀlāōYī; · 2 Ūē 3 ī³ YōÁ Ķn ÇŪ³ ēī áf 3 ŪμāŌcāōĀŪ³ Ūμ N̄³ Ū³ -
ā³ ī³ 3 ēĒ³ YāōŪ ĩ āōn̄³ nī³ 3 ī³ Y -use/-usi--ÇY: · 2 Ūēī »Ō Ĩ³ nī³ »ē Ā»
ānāf³ Ĩ Ķ Ĩ³ ēī³ Ĩ Ķ ĩ »ŌĶŪ ĩ ĩ 3 ĒĶē ē»ā³ · Ķn s-Ç c(ó) 3 nī³ 3 ē³ YāōŪĀ,
ānÇ N̄³ Ū³ n̄ āōn̄³ nī³ 3 ī³ Y ē»ā³ · n̄»nāōŪ ēáf ān³ μ³ n̄ · ānī 3 í í āōŪ ĩ z-Y,
ÇYāā»ē zel(i)be šō»Ōī - N̄³ Ū. ō»Ō, zel=ț- šā³ ĩ ē»É, x»ŌŪ»Éī - N̄³ Ū.
ó»É-»É šx»ŌŪ»Éī (ț): ē³ ī³ ŪY »Ā» Yī³ ĩ Ķ āōY»Y³ YŪ, ān s-Y 3 Ūē

---

⁷⁹ Ū³ ĒĶYāōŪ Ū»n̄ YāōŪÇō āōn̄³ nī³ · ^dĶaldi 1Çó³ Yī 3 Y N̄³ Ū³ n̄ 3 ē³ Ç³ nī í Ē ĩn šĐ³ ŌĀĶ
ĀYĀ»nōāōŪĀ Ĩ³ ā»áfāf 3 ŪY N̄³ Ū. Ū³ ŌĀ/N̄³ ŌĀ šŪ»Ķī; μ³ ē³ n̄Ū³ ĩ Ķ N̄ī (ĩ »ē ē. 2Ōī³ ĶĶ³ Y,
2003, Ķ 23): ē³ ī³ ŪY Yī³ ĩ Ķ āōY»Y³ áf 3 ŪY N̄³ Y. 3 Ū³ YŪĀ, ān āōn̄³ nī³ 3 ī³ Y ĩ »ūēī »nāōŪ
^dĶaldi-Y ŪÇ ū³ YÇ 3 Y. 3 Ū í ūī³ ūī³ Ķ Ķ^dAlđi, Çēī ŌN»n̄Ç, ē³ Y³ 3 nŌ³ Y³. nāōĀlāōYāōŪ Ūī³
3 Y. 3 Ū Y³ · ^ddi Ō'áf [KYKH 38 I₁₇], 3 ŪĀŪ N̄Y³ n̄³ í ān »YŪ N̄³ Ū³ nāōŪ, ān ĩ »nÇYē Ān»ē
ā»ī ū ĩ μ³ Ō³ ĩ »Ķ (Ķ)al=đi Ō'áf, ÇYāā»ē ān 3 ē³ Ç³ nī āōŪ »Y ānāb āōēāōŪY³ ēÇnāōY»n̄³
3 ē³ ÇY³ μ³ Ō³ ĩ nÇāÇ Ūç ĩ »ēY»áfāf āōn̄³ nī³ . al šī »n̄; μ³ ē³ n̄Ū³ ĩ Á, Çēī »nī nānī āōŪ N̄³ Ū. Ĩ
š³ ēī í Ķ Ķ; μ³ ēĀ, ānĀ Ĩ³ n̄ Ķē Ā» ĩ Ķ³ ūī³ Ķ Ķ³ Y³ · ^dAršibi=đi=ne! 1Çó³ YāōYāōŪ, NŪŪī .
āōn̄³ nī . Aršibi=ne (N̄³ Ū. 3 nī ĶĶ) 3 Yī³ Y N̄ī: ĒYā ĩ »n̄³ μ»nāōŪ ĩ al-ÇY, 3 ā³ ānāb
āōēāōŪY³ ēÇnāōY»n̄ 3 Ūē 3 n̄Ū³ ĩ Y »Y ĩ »ēYāōŪ N̄³ Ū. 3 Ō³ ĒÇY³ μ³ ēāōŪ, ānĀ Yn̄³ YŪ ĩ »n̄fāōŪ āōŪ »Y
3 Ō(-) 3 -ĒÇY Ō'áf, ānā»ē Ā» šī ÇnāÇĀ ĒY³ ūāŌ; (ĩ »ē ūn̄ÇY³ ĩ **М.Хачикян**, 1985, Ķ 55):
ē³ ī³ ŪY μ³ ō³ ē³ í Ķ ā, ān 3 Ūē al-Ā ā»ī ū Ķ ĀYĀ»nō»É [ar] Ō'áf ēn̄³ Ūç ĩ »ēY»áfāf N̄³ Ū.
3 n̄(Ç) μ³ ē³ n̄Ū³ ĩ Á (NŪŪī . N̄.-) . *ar(i)io šā»ī , ĩ Çnāō, Nn̄³ Ū³ ūāŌ):

⁸⁰ ĩ »ē **M.Salvini**, "Orientalia", 60, 1991, Ķ 344-346:
⁸¹ Ē.Ō»Bā³ YČYáf Ā í 3 ĒĶē ĩ ma-si-ni-Ç 3 Ūē Ū»Y³ μ³ YāōŪ [1978, Ķ 204]:

è»ǎ³· Çñ È»ǎóÝ»ñáoÙ Í³ñáo ÷ñ ³ñî ³óáf»É Ý³· c(ó) NYááoÝÁ⁸², ÇÝǎǎ»è Ý³· ³ÙÝ ÷³èî Á, áñ è»ǎ³· Çñ È»ǎóÝ»ñÇ Ñ³Ù³ñ, ³Ùî ÁíáoÙ· áóñ³ñî »ñ»ÝÇ, ÛÇ·ÝáoÙÝ í³ÝíÇ Ñ³Ù³ñî ³ñµ»ñ Ýß³ÝÝ»ñÇ · áñí³ ÍáoÙÁ éáfáñ³ Í³Ý »ñ·áoÙÁ ÷, ³ǎ³ ³Ùè ¹Áí³ñáoÁáoÝÁ Ñ³ñÁíáoÙ ÷:

-v-ze/-zi, [-v-c/-ci] - Ñ³Ù. -ó(±): Æ. ³Ù³ ÍáÝáíÁ áóñ³ñî ³ Í³Ý armu=zi Şè»ñáoÝ¹, ½³ñÙ! (Ñ³Ù. ½-³ñÙ, -áÙ), nañi=ze Ş(±)! - (NUÙî . nañi=be Ş±!, nañ- Şµ»ñ»É, · ÉÉ³ íáñ»É!); ñarni=zi=nei Ş(±); µ³é»ñáoÙ ÑÝ³ñ³ íáñ ÷ Ñ³Ù³ñáoÙ ³é³ÝÓÝ³ óÝ»É -zi Û³èÝÇÍÁ, áñÁ Ý³ Ñ³Ù³ñáoÙ ÷ ³Ýí³Ý³ Í³ñî ³ Í³Ýó: Û³ ÑÝ³ñ³ íáñ ÷ Ñ³Ù³ñáoÙ ³Ùè ÝáoÙÝ ³ Í³ÝóÇ · áúáoÁáoÝÁ Ý³· aş(a)ze ŞÑ³éáoÙÁ(±), éá×ÇÍ(±)!⁸³, salzi/e Ş½³éÇÁ³ ÷(±)!, ÇÝǎǎ»è Ý³· gal(a)zi/e Ş(±)! · zabzi/e Ş(±); µ³é»ñáoÙ⁸⁴: Æèî ³Ù»Ý³ÙÝÇ, ÇÝǎǎ»è »ñ·áoÙ ÷ áóñ³ñî ³ Í³Ý Ýî »ùèî »ñáoÙ í»ñáÝß³É µ³é»ñÇ í Í³ÙáoÁáoÝÝ»ñÇó, Í³ñí»è Á» áóñ³ñî »ñ»ÝáoÙ ³éí³ »Ý »ñíáo ÷ ³ñµ»ñ ³ Í³ÝóÝ»ñ -ze[-c] · -zi[-ci]: ²é³ÇÇÝÁ ³éí³ ÷ armuzi (-ñáoÙ` ar-mu-ze/i-(i)), Çèí »ñíñáñ¹Á nañi=ze (-ñáoÙ` na-ñi-ze/i-(e)), aş(a)=ze (-ñáoÙ` aş-(a)-ze/i-(e)) µ³é»ñáoÙ: ØúáoèÝ»ñÇ Ñ³Ù³ñ ǎ³ñ½ ÷:

éáoÙÝ ³ Í³Ýó(Ý»ñ)Á Á»ñ·è ǎ»î ù ÷ Ñ³Ù»Ù³î »É Ñ³Ù. -ó/-óÇ ³ Í³Ýó(Ý»ñ)Ç Ñ»î⁸⁵, áñáÝù Í³. áóÙ »Ý Ñ·». *-sk´(sk)-Çó (NY¹»íñá-ǎ³ Í³Ý É»ñíáoÙ ³ÙÝ Í³½Ù»É ÷ ³ Í³ Í³ÝÝ»ñ· Û³è³Ùµ · áú³ Í³Ý³ óí³ Í³): Ð³Ù»ñ»ÝáoÙ ³éí³ ÷ ó-áf Í³½úáoÁáoÝÝ»ñÇ »ñíáo ÷ Çǎ. 1) ½áoî ³Ýí³Ý³ Í³Ý, áñáÝù ½áo. ³ Ñ»èÝ»ñ ááoÝ»Ý µ³Ù³ Í³Ý ó-áf Ó·»ñÇ Û»Ç, 2) ³Ýí³Ý³ µ³Ù³ Í³Ý, áñáÝó ¹»ǎúáoÙ Ý Í³í íáoÙ ÷ ³Ýí³Ý³ Í³Ý · µ³Ù³ Í³Ý Ó·»ñÇ ½áo. ³ Ñ»éáoÁáoÝ: Ð³×³ É -ó-áf µ³Ù³ Í³Ý ÑÇÙ»ñÁ · áñí³ ÍáoÙ »Ý áñǎ»è ÇÝùÝáoñáoÙÝ ³Ýí³Ý³ Í³Ý Ó·»ñ, ÇÝǎǎ»è ÁÝÁ³ó-ù` ÁÝÁ³Ý³Ù-Çó, è³éáÙó` è³èÝ³Ù-Çó · ³ÙÈÝ: ²Ùè -ó-Çó ÷ · ³ÉÇè Ñ³Ù»ñ»ÝÇ -(³-, »-)óÇ ³ Í³ÝóÁ, áñÁ óáoÙ ÷ ÷ ³ÉÇè ÇÝá-áñ

⁸² ²Ùè Û³éÇÝî »è, ùñÇÝ³Í, **М.Хачикян**, 1985, çÇ 23-44:

⁸³ °А» ×ÇВî ÷ Æ. ³Ù³ ÍáÝáíÇ ÍáoÙÇó aş(a)ze µ³éÇÝ í níáo ŞÑ³éáoÙÁ(±), éá×ÇÍ(±); ÇÙ³èî Á, áñÁ ÍñíÝáoÙ ÷ Ý³· Ù.Ð³ñáoÁáoÝ³ÝÁ[2001(КУКН), çÇ 437], ³ǎ³ ³Ù»Ý³ÙÝ Ñ³ Í³Ý³ Í³ÝÝáoÁú³Ùµ ³Ùè µ³éÇ Û»Ç ǎ»î ù ÷ ÷ »èÝ»É aş-[as-] Ş. ³É, Ñ³èÝ»É, Ùî Ý»É! (Ñ³Ù. Ñ-³è(³Ý) →É Ş. ³É, Ñ³èÝ»É · ³ÙÈÝ!); µ³Ù³ñÙ³î Á (NUÙî . Ñ³Ù. Ñ-³è, Ñ-³è-áoÙÁ ŞÑ³è, Ñ³éáoÙ, µ³ÁÇÝ!; ÷è VI):

⁸⁴ ÷è **И.Дьяконов**, 1963, çÇ 70; **I.Diakonoff**, 1971, çÇ 146, Í³Ý. 153:

⁸⁵ Ð³Ù»ñ»ÝáoÙ ³Ùè -óÇ ÷áÉ³ñ»Ý »ñµ»ÙÝ ³éí³ ÷ -è Í³Ù ½, ÇÝǎǎ»è »É-áÙ½-³Ý»Ù, Íáñ-áoè-³Ý»Ù, ÷É-áo½-³Ý»Ù ÷áÉ³Ý³Í · *»É-áoó-³Ý»Ù, *Íáñ-áoó-³Ý»Ù, *÷É-áoó-³Ý»Ù:

i »OÇó EÇY»ÉA I³U I³. »ÉA⁸⁶: êñ³ YÇó ç I³½Uí 3 Í Y³ .. -áo 3 Í 3 YóÁ, aňY aón³ nî 3 Í 3 Ý i »üëi »ñáou . nî áou ç -use/-usi- O`ái .. áoYÇ YáoUÝ ÇU³ èi A, ÇYá aň N³ U»ñ»YáoU (i »è i »ñA): ÁYáà»é 3 ñ¹»Ý i »è³ ÝU, μ³ óÇ -use/-usi--Çó I³½Uí áO μ³ é»ñÇó, aón³ nî »ñ»YáoU 3 Uè 3 Í 3 Ý-óÇó áoY»ÝU .. è »ñ»U-áañè μ³ é, aňáÝU μáfanÝ çÉ . áU³ I³ ÝÝ»ñ »Ý: Ö³ èi aň»Ý aón³ nî »ñ»YáoU -c(-ó) U³ èYÇÍÁ, Ç i ³ ñμ»ñáou ÁoáY N³ U»ñ»ÝÇ, μ³ ó³ I³ UáoU ç Náfaí U³ Ý .. ÉaY³ ñNU³ Ý N³ U³ I³ ñ . »ñáou (3 Uè U³ èÇY i »è Y³ .. II.2.10 .. III.2.5): Áèi ³ U¹U, I³ ñ»ÉÇ ç I³ ñÍ»É, aň aón³ nî »ñ»YáoU ³ UÝ N³ Ý¹»è ç . ³ EÇè Çñ Y³ ÈY³ i ³ Ý μ³ é³ I³ ½U³ I³ Ý . aň I³ éáou Áaí .. áoYÇ ³ é³ í»É Ý i ³ ½ . aň I³ í áoÁoáY, ú³ Ý ³ UÝ O»éu ç μ»ñáou N»i ³ . ³ UáoU N³ U»ñ»YáoU:

-(a, i)-ni/e [- (a, i)-n(i)] - N³ U. -³Ý, -ÇÝ, -Ý: Á. ³ U³ í áYáí Á⁸⁷ aón³ nî i ³ I³ Ý i »üëi »ñáou ³ é³ YOY³ óYáoU ç -(a)-ne/a- ³ Í 3 Yó(Y»ñ)A` μ»ñ»Éaí N»i `U³ é únÇY³ íÝ»ñÁ. 1) -(a)na--ái` tarma=na/e=1æ Š³ ÔμáaonÝ»ñ!, burg=ana- Šμáon-, ³ Uñáo, á³ Bî á³ YáoÁoáY!, aτq=ana- Š½áN, ÁYÍ ³ !, 2) -a-næ-ái` baba=næ Šf»é!, eba=næ Š»ñÍ ñ³ U³ è, »ñÍ Çñ!, paña=næ ŠÉáBaň »OÇ»ñ³ í aň ³ Y³ éáou Ý!, 3) -ne-ái` pañi=næ (i »è Y³ Éañ¹A), ti=næ Š³ YáoÝ!, ar(-a)=næ Šμ³ náou ÁoáY!, ïara=næ Šá³ i i ³ Y¹³ Ý, ó»É³ !: U³ Y³ .. U³ i Ý³ óáou ç ³ YáoU, aň éáou Ý ³ Í 3 YóY»ñA O`ái YU³ Ý í áou »Y aón³ nî »ñ»YÇ -nä aňáBÚ³ É Na¹ÇY .. á³ i i ³ Ý»ÉaóÁoáY óáou í í áO -nä ³ Í 3 I³ Ý³ I³ ñi ³ Í 3 YóÇY: ¶. i ÇÉN»EUÁ⁸⁸ -nä ³ Í 3 YóY ç ³ é³ YOY³ óYáoU aón³ nî . ti=næ Š³ YáoÝ! μ³ éáou NÝ³ ñ³ í aň N³ U³ ñ»Éaí, aň ³ Uè YáoU Ý ³ Í 3 YóY ç ³ é¹³ Ý³ .. ebanæ Š»ñÍ Çñ!, ïaranæ ŠÍÇó I³ éáou !, qarqaranæ Š½ñ³ N!⁸⁹, sirhanæ ŠÇYá-aň I³ éáou ! μ³ é»ñáou, aňáYó ³ nU³ i Ý»ñA

⁸⁶ 2Uè U³ èÇY ³ é³ í»É U³ Ýñ³ U³ èY i »è ¶. æ³ NaóI O³ Ý, 1988, çç 235-236: ³ ó³ éí ³ í áZ, aň N³ U»ñ»ÝÇ ³ óÇ ³ Í 3 YóY ç í I³ Uí ³ í aón³ nî . ¹⁰tard=as(=az/s)=ñè μ³ éáou tard-³ óÇ ÇU³ èi áí, »Á» ÇN³ NÍ aón³ nî . -ñè/-ñi-[-he/-hi-] - N³ U, -Ç N³ U³ á³ i ³ èÉ³ Yáo-ÁoáYÁ »ÇBî ç (i »è í »ñA):

⁸⁷ I.Diakonoff, 1971, çç 66:

⁸⁸ G.Wilhelm, 2004, çç 125:

⁸⁹ O»Í ³ Ý. ³ U í I³ Uí ³ í á aón³ nî ³ Í 3 Ý ñ³ NÇ μñáY½» Í á×³ ÍÇ í ñ³, aňi »OÇó .. Š½ñ³ NÍ YB³ Ý³ í áoÁoáYÁ, NUUÍ . Éáé. karkarni ,kerkerni Š½ñ³ NÍ [i »è Б.Пиотровский, КБ, III, çç 35; М.Хачикян, 1985, çç 48; Н.Арутюнян, 2001 (КУКН), çç 459 .. 3 OÉY]: ³ ó³ éí ³ í áZ, aň ³ UÝ á»i ú ç Á³ ñ . U³ Ý»É Š×³ nU³ Ý¹ , Í á×³ Í !. NUUÍ . N³ U I³ é- ŠÍ ³ éá»É! μ³ U³ nU³ i Ç N»i : Oáóé í áOUCó* áoB³ . ñ³ í ç, aň N³ U»ñ»YáoU I³ ñÍ ³ é Š í áou i , ¹½, á³ i ! μ³ éÇ NaU³ ÝÇBY ç ½ñ³ N³ Ý-Á' Š í áou i , ¹½! ÇU³ èi áí, aňA Ü`ÐÈ-Ý [2, 1981, çç 752] μÉ»óYáoU ç ½ñ³ N Š½ñ³ NÍ

ē³ĩ³ŮY ³ē³YŌÇY ĩ³Ůĩ³Ĩ ā»Y: Ů³ . āñĩ³ éáóŮĀáĩ` ĩ³ ĩ̄m»ñ, ē³ĩ³ŮY Ō`áĩ` YáóŮY -næ ³ ĩ³ YōY ĩ` ĩ »ēYáóŮ qułdi=naæ ŠĚáá³Yĩ; ³ ĩ³ ĩ³ - YáóŮ (ā»ĩ ù ĩ ÁYĀ»ñŌ»Ě kuldi=ne - Ñ³Ů. ĩáñ¹): Ů³ Ě ³Yñ³ 1³ē- Y³YŮ Ą. Ů³ ĩáYáĩÇ ĩáŌŮÇŌ »YĀ³ ĩñĩáŌ -(a)-na- ³ ĩ³ YŌÇY: ŮB»YŮ, āñ Çñ ĩáŌŮÇŌ μ»ñĩ ³ ĩ tarmana=læ μ³ éÁ ēĚ³ ĩ ÁYĀ»ñŌŮ³ Y³ ĩñĩáóYŮ ĩ` »Y»ñĩ³ ŮáóŮē ³ ŮY ĩ³ ĩ³ óĩáŌŮ ĩ tarmane=le (Ñá. ĄÇĩ) » tarmane (»½. ĄÇĩ) ĩ »ēúáĩ, Çēĩ burg=ana=ne » atq=ana=ne μ³ é»ñÁ, Ąēĩ Ů»½, ā»ĩ ù ĩ »ñēáŌĚ Ě burga(=)na=ni, at=qa(=)na=ne Ō`áĩ: at=qa(=)na=ne⁹⁰-Ç Ñ³ Ů³ ñ, āñÁ éáĩ āñ³ μ³ ñ Ą³ ñ. Ů³ Yĩ áŌŮ ĩ` Š½āÑ, ÁYĩ ³ ĩ, Š½āÑ³ μ»ñáŌŮáŌŮY(±)<sup>91</sup>, ĩēÇBÇYÇ »ñĩē»½ĩ Ů³ ³ ñŌ³ Y³. ñáŌ- ĄŮáŌYáŌŮ áŌY»YŮ Ñ»ĩ »Ů³ ĩ Ñ³ Ů³ ā³ ĩ³ ³ ēĚ³ YáŌŮáŌŮYÁ` [UDU.MĀŠ] GAL^{MEŠ} at-qa-na-ne » [UDU].MĀŠ GAL^{MEŠ} e-qu-te ŠŮ»Ĩ ³ Ůĩ»ñ ½āÑ³ μ»ñáŌŮ³ Y (Ñ³ Ů³ ñ)! [КУКХ 30 áŃñ³ ñĩ . 16/3 éáŃñ. 14], āñĩ »Ů e- qu-te (ē»ē. đááĩ eqũtu(m)-ÇŌ) YB³ Y³ ĩáŌŮ ĩ Š½āÑ³ μ»ñáŌŮ³ Yĩ: Ąēĩ ³ ŮĩŮ, atq(a=)na=ne-Y ĩ³ Ů ģ»ĩ ù ĩ ĩñĩ³ ĩēÇYÇ ē»ē³ ĩ³ Y đááĩáĩ, ĩ³ Ů ĩēÇYÇ ³ ĩ³ ĩ³ Y` Š½āÑ³ μ»ñáŌŮ³ Y Ñ³ Ů³ ñ Y³ Ě³ ĩ` ēĩ ³ ĩ, Ů³ ĩ³ ŮŌ³ óáŌ; Ůáĩ ³ ĩáñ YB³ Y³ ĩáŌŮŮ³ Ůμ: ² é³ ĩ»ē Ñ³ ĩ³ Y³ ĩ³ Y ĩ` ĩ»ñÇYÁ: áŃñ³ ñĩ ³ ĩ³ Y ĩ` »uēĩ »ñáŌŮ -a-ni/e ³ ĩ³ YŌáĩ áŌY»YŮ Y³` »ñ»ĩ »Ů³ ĩ μ³ é»ñÁ` kai=ani Šĩ³ Ů³ Yĩ⁹² (Ñ³ Ů. ĩ³ Ů-³ Y), am=ani Š³ Ů³ Y(±)! (Ñ³ Ů. ³ Ů-³ Y⁹³), alg=ani Šē³ ÑŮ³ Yĩ; (Ñ³ Ů. ³ ñ. , ÑŮŮĩ . μŮ- ³ ñ. , ³ ñ. -»Ě-³ Y)⁹⁴: ĄYā ĩ»ñ³ μ»ñáŌŮ ĩ Çμñ Ą» ā³ ĩ³ ĩ³ Y»ēáŌŮáŌŮY

μ³ éÇŌ: ē³ ĩ³ ŮY Đ. 2 x ³ ēŮ³ YÁ [Đ²` II, 1973, ĩÇ 111-112] ĩñ³ YŮ Ñ³ Ů³ ñáŌŮ ĩ ĩ³ ĩ̄m»ñ μ³ é»ñ ĩ³ ĩ̄m»ñ ĩ»áĩ ³ Ů ĩ` »ñĩáŌ ÇŮ³ ēĩ Y»ñÁ: ³ ŮŌ áŃñ³ ñĩ ³ ĩ³ Y qarqar=ane-Y ĩ³ ñĩ»ē Ą» Ñ³ ĩ³ ē³ ĩ³ Y ĩ³ Ñ³ ēĩ ³ ĩ áŌŮ: ² Ůē 1»āŮáŌŮ áŃñ³ ñĩ /ĚáŌē. qarqar=ane[karkar=an]/kar- karni-Y Ąññ` ē ā»ĩ Ů ĩ³ Ů³ Ů³ ĩ»ē ĩ³ Ů. ĩ³ ĩñ ĩ³ ēÇ Ñ»ĩ :

⁹⁰ atqana ÑÇŮŮÇŌ áŃñ³ ñĩ »ñ»YáŌŮ áŌY»YŮ Y³` atqana=t- Š½āÑ Ů³ ĩ áŌŮ»ē! μ³ ŮĄ [ĩ` »ē

Н.Арутюнян, 2001 (КУКХ), ĩÇ 439]:

⁹¹ ĩ»ē **Н.Арутюнян**, 2001 (КУКХ), ĩÇ 439:

⁹² Ą³ ñ. Ů³ YáŌŮáŌŮYÁ Ů»ñY ĩ (³ é³ ĩ»ē Ů³ Yñ³ Ů³ ēY ³ Ů ĩ³ ēÇY ĩ` »ē IV.2): Ą. Ů³ ĩáYáĩ Á ĩ³ ēĩ³ ĩ³ Yúáĩ Ą³ ñ. Ů³ YáŌŮ ĩ ŠYñ³ ³ é³ Ç(±)! [1963, ĩÇ 72, 89]:

⁹³ Ą³ ñ. Ů³ YáŌŮáŌŮYÁ` » Ñ³ Ů³ Ů³ ĩ` áŌŮĄ Ñ³ Ů»ñ»Y ³ Ů³ Y μ³ éÇ Ñ»ĩ` Đ. ē³ Y ĩ³ ēÇŮ³ YÇ [1900, ĩÇ 327], ĩ` »ē Y³` » **Н.Арутюнян**, 2001 (КУКХ), ĩÇ 434]:

⁹⁴ Qu-du-la-ni/é (ku₃-tũ-la-ni/é) Šĩ ³ x³ ñ, ĩáĀáŌ! - Ñ³ Ů. ĩáĀáŌ, i-me-na- ni/é ĩ³ Ů ĩ-mi-na-ni/é (ē` ñĩ áŌŮ ĩ` Y³` URU<sub>4</sub>-na-ni/é. ³ ŮŌ ÷ ³ ñ³. Çñ ĩ` »ēúáĩ) ŠÑÇŮŮ; - Ñ³ Ů. ÑÇŮY μ³ é»ñÇ ŮÇ μ³ é³ ĩ»ñÇ - (a)-ni/e-Y ³ Ů»Y³ ŮY ĩ³ ĩ³ Y³ ĩ³ YáŌŮ³ Y đááĩáĩ ŮÇY ĩ»ñÇ ĩáñáŌŮáŌŮY ĩ: ēñ³ YŮ Ñ³ Ů³ ā³ ĩ³ ³ ēĚ³ Y³ μ³ ñ ĩ³ Ů ĩ³ ĩ` »Y ŮÇ³ ŮY Ñ»ĩ` Ů³ ĩ μ³ é³ - ĩ³ ā³ ĩóáŌŮáŌŮY»ñáŌŮ` qu-du-la-ni šũ-ñi-na-ši(e)/GIBIL-ši [КУКХ 36, І, ІІ,

óáóóó í íáó -i-ne 3 í 3 YóÇÝ, áñÁ Ñ3 Ú3 ñí áóó ÷ ñ É3 ÚÝ í 3 ñ3 í áóó
 áóÝ»óáó 3 í 3 í 3 Ý3 í »ñí 3 í 3 Yó, 3 á3 ¶.í ÇÈÑ»ÉÚÁ 3 ñ3 ñ3 óÇáñáÝ
 Ú»ñÁáóó ÷ 3 Ú1 í »è3 í »í Á 3 ÚÝ Ñ3 Ú3 ñ»éáí ß3 Óí 3 áÇá Ú3 éÝÇí, áñÁ
 Ñ3 í »éí áóó ÷ è»é3 í 3 Ý Náéáí áí 1ñí 3 í Éñ3 óÚ3 ÝÁ (Ñ3 í í 3 óáóóÇáÇÝ):
 Náéáí Ý»ñÇ Ñ3 Ú3 Ó3 ÚÝ»óÚ3 Ý ÁÝÁ3 óúáóó Ó3 ÚÝ3 í áñÝ»ñÇ í áóí 3 í áóóÚÝ»-
 ñÇó Éáóè3 ÷ »éáó Ýá3 í 3 í áí (3 Úè Ú3 éÇÝ Ú3 Ýñ3 Ú3 éÝ í »è II.2.1 í »í
 1): 2 ÚÝáó3 Ú»Ý3 ÚÝÇí áóñ3 ñí »ñ»Ýáóó 3 éÝí 3 ½Ý ÚÇ ú3 ÝÇ µ3 é»ñáóó í 3 -
 ñ»ÉÇ ÷ Ñèí 3 í í »èÝ»É -(i)ne/i 3 í 3 í 3 Ý3 í »ñí 3 í 3 YóÁ, áñÁ áá ÚÇ
 í 3 á ááóÝÇ í »ñáÝßÓ3 É Ú3 éÝÇíÇ Ñ»í : ÁÝáá»è alsu(i)=ne ŞÚ»Í!
 (ÑÚÚí . alsu(i) =şe ŞÚ»Í áóÁóáóÝ!), urbi=ne Ş½áÑ3 µ»ñáóÁÓ3 Ý Ñ3 Ú3 ñ
 Ý3 É3 í »èí 3 í, ½áÑ3 µ»ñí áóó! (ÑÚÚí . urb- Ş½áÑ»É! µ3 ÓÁ, ÇÝáá»è Ý3 ..
 urbi=ka=ni .. urbi=ka=şe 3 ÝáóÝÝ»ñÁ⁹⁵) .. 3 ÚÉÝ⁹⁶: Áèí »ñ»áóóÁÇÝ,
 3 Úè µ3 é»ñáóó ÝáóóÝá»è á»í ÷ ÷ í »èÝ»É ÝáóóÝ -(v)=ni/e 3 í 3 YóÁ:
 áóñ3 ñí »ñ»Ýáóó áóÝ»Ýú Ý3 .. -v=ne` Ná. Ý3 í Ç3 í »ñí -Ñ3 í 3 ú3 í 3 Ý ..
 -u=(ne) 3 í 3 í 3 Ý3 í »ñí 3 í 3 YóÝ»ñÁ, áñáÝó ÚÇÇ ÝáóóÝá»è ÑÝ3 ñ3 í áñ
 ÷ í »èÝ»É ÝáóóÝ -ne í 3 ññÁ (3 Úè 3 í 3 YóÝ»ñÇ Ú3 éÇÝ í »è 3 é3 YÓÇÝ):
 Áèí »ñ»áóóÁÇÝ, Á. 3 Ú3 í áÝáíÇ ÑÇß3 í 3 í 3 í pañi/a=næ ŞÉáááñ
 »ÓÇ»ñ3 í áñ 3 Ý3 éáóÝ! únÇÝ3 í Á á»í ÷ ÷ 1Çí 3 ñí »É Ñ»Ýó 3 Úè` Ná. Ý3 -
 í Ç3 í »ñí -Ñ3 í 3 ú3 í 3 ÝÇÚ3 éí áí (±):

2 ÚèáÇéáí, áóñ3 ñí »ñ»Ýáóó -(a, i)-ni/e [-a-n(i), -i-
 n(i), -n(i)] 3 í 3 Yó(Ý»ñ)áí áóÝ»Ýáóó »Ýú Ñ»í 3 Ú3 É µ3 é»ñÁ`
 tarma=ni, Ş3 Óµááóñ!⁹⁷ í 3 Ú ŞÁ3 ñÚ3 |⁹⁸, burgana=ni Şµáóñ. 3 Úháó,

38b11; 270s; 392s; 424r] .. i-na-(na)-ni i-me-na-ni /^ÉURU4-na-ni [KYKH 202s, 247r, Ay-
 susi II4 (Ayanis I)]:

⁹⁵ í »ñÇÇÝ »ñí áóóÇ Ú3 éÇÝ í »è 1.3.2 (-v-ka-(ne) 3 í 3 YóÇÝ í »ñ3 µ»ñáóó í »í áóó):

⁹⁶ ÚÚ3 Ý3 í Çá 3 í 3 Yó ÷ 3 éí 3 Ý3 .. áóñ3 ñí 3 í 3 Ý Ñ3 í áóí 3 ÝáóÝÝ»ñáóó, ÇÝáá»è
^dAiraini/e, ^éÁuþuini/e, ^íŞpuuini/e, ^ñNalaini/e, ^óŞiuini/e, Waruba-
 (i)ni/e, Ardini/e, ^{URU}Arşuniuini/e, ^{KUR}Bia(i)ne=le, ^{KUR}Elaini/e .. 3 ÚÉÝ:
 ÁÝ1Ñ3 Ýñ3 á»è áóñ3 ñí »ñ»Ýáóó -ni/e Ú3 éÝÇíÁ Ñ3 Ý1Çááóó ÷ í 3 ñµ»ñ 1Çñú»ñáóó .. áóÝÇ
 í 3 ñµ»ñ ýáóÝí óáÇá3 É Ýß3 Ý3 í áóÁáóÝ áó í 3. áóó, áñáÝó í 3 ñµ»ñ3 í áóÁ Ñ3 ×3 É 13 éÝáóó ÷
 3 ÝÑÝ3 ñ: únÇÝ3 í ÝáóóÝ í »èÇ Ú3 éÝÇí ÷ 3 éí 3, áñá»è µ3 Ó3 1ñÚ3 É í 3 ññ, Ý3 .. -usine ..
 -v=şine 3 í 3 YóÝ»ñáóó, áñáÝú Ñ3 ×3 É Ñ3 Ý1»è »Ý . 3 ÉÇè -use-Ç .. -v=şe-Ç ÷ áÉ3 ñ»Ý
 Ñ3 í í 3 á»è -kai(ne) »í 1ÇñÓ .. pei(ne) »í 3 1ñáóÁóáóÝÇó 3 é3 Ç: é3 í 3 ÚÝ Ñ3 ½Çí Á » í ñ-
 ÇÇÝé í 3 á áóÝ»Ý3 í »ñáÝßÓ3 É 3 í 3 Yó(Ý»ñ)Ç Ñ»í : áóñ3 ñí »ñ»Ýáóó 3 Úè ÝáóóÝ í »èÚÝ áóÝ»Ý Ý3 ..
 µ3 ó3 é3 í 3 Ý .. áóÓ3 í 3 Ý ½. ÁÇí` áñáßÓ3 É 3 éáóÚáí` Náéáí Ý»ñÇ í »ñÇ3 í áñáóÁóáóÝÝ»ñÁ:

⁹⁷ 2 Ú1 á»è` Áèí Á. 3 Ú3 í áÝáíÇ [1963, ÇÇ 61, 91; 1971, ÇÇ 66, 77, 85]:

⁹⁸ ÐÚÚí . Ñ3 Ó. Á3 ñÚ3 [¶.æ3 Ñáóí Ó3 Ý, 1988, 143]:

ä³ ßi ä³ ÝáoÄÜáoÝ!, aṭqana=ni Ş½añ³ µ»ñáoÄÜ³ Ý Ñ³ Û³ ñ Ý³ È³ i »ë-
 í³ í! (³ í³ í³ Ý), baba=ni Şf»é!, sirña=ni ŞÇÝá-añ BÇÝáoÄÜáoÝ!,
 eba=ni Ş»ñíñ³ Û³ è, »ñíÇñ!(±), ti=ni Ş³ ÝáoÝ!, ar(a)=ni Şµ³ -
 ñáoÄÜáoÝ! í³ Û³ Ş³ éÝ³ í³ Ý(áoÄÜáoÝ)!⁹⁹, iar=ani Şä³ í³ í³ Ý¹³ Ý, ó»f³ í!,
 alg=ani Şë³ ÑÜ³ Ý!, kai=ani Şí³ Û³ Ý!¹⁰⁰ (Ñ³ Õ. í³ Õ-³Ý), ama=ni
 Ş³ Û³ Ý(±)! (Ñ³ Õ. ³ Õ-³Ý), qarqara=ni Ş½ñ³ Ñ! í³ Õ³ Ş×³ ñ Û³ Ý¹!,
 kuldi=ne ŞÉáä³ Ý, È³ Õ!, alsu(i)=ne ŞÜ»í! (³ í³ í³ Ý), urbi=ne
 ŞÛ³ í³ Õ³ óáo, ½añ³ µ»ñíáo(í»Ý¹³ ÝÇ)! (³ í³ í³ Ý): ² Õ¹ ÁíáoÜ`
 aṭqana=ne, urbi=ne, alsu(i)=ne, kuldi=ne, Ä»ñë Ý³ ...
 ar(a)=ni, baba=ni, tarma=ni, ti=ni, eba=ni µ³ é»ñáoÜ
 máóÝ³ í³ ÝóÁ -ni/e-Ý ç kai=ani-áoÜ, iar=ani-áoÜ .. alg=ani-áoÜ
 ³ Õ»Ý³ ÕÝ Ñ³ í³ Ý³ í³ ÝáoÄÜ³ Õµ` -a=ni-Ý: ØáoéÝ»ñÇ Ñ³ Û³ ñ ä³ ñ½ äç:

Ð³ Õ»ñ»ÝáoÜ Ñ³ Û³ ä³ í³ ³ èÈ³ Ý³ µ³ ñ áóÝ»Ýü. 1) -³Ý, í³ ½ÜáoÜ ç
 .áoÜ³ í³ ÝÝ»ñ .. ³ í³ í³ ÝÝ»ñ Ñ³ í³ ä³ è µ³ Û³ ÑÇÜ»ñÇó (µ³ Õó áá
 ÛÇ³ ÕÝ), ÇÝáä»è í³ Õ-³Ý, -Ç (ÑÜÜi .áoñ³ ñi .kai=ani), Éáñ-³Ý,
 Ç-³, ÑÝÓ-³Ý, Ç-³, Bñç-³Ý, Ç-³, çÝç-³Ý, Ç-³, áñ¹-³Ý
 (í³ ñÜÇñ Ý»ñí` áñ¹Ý-Çó) .. ³ ÕÉÝ, 2) -ÇÝ, Ç ÁÇí è ³ ÕÉ .áñí³ íáoÄÜáoÝ»ñÇ
 í³ ½ÜáoÜ ç Ý³ .. ³ í³ í³ ÝÝ»ñ, ÇÝáä»è í»ñ-ÇÝ, ÜÄ-ÇÝ, ëí áñ-ÇÝ,
 Éáñ-ÇÝ, ÛÇç-ÇÝ .. ³ ÕÉÝ, 3) -Ý, áñä»è ³ í³ Ýó .ñ³ µ³ ñÇ µ³ ½Ü³ ÁÇí
 µ³ é»ñáoÜ ³ ñ¹»Ý äçñ .Çí³ íóíáoÜ, ÇÝáä»è ³ ÝÓ-Ý, ³ é-Ý (ÑÜÜi .
 áoñ³ ñi .ar(a)ni), »½-Ý, ³ ñ¹-Ý .. ³ ÕÉÝ: èñ³ Ýü Û³ è³ Õµ . ³ Éçè »Ý
 Ñ.-». *(-e, -o) - no/i, *-nā ³ í³ ÝóÇó, áñÝ ëí ½µÝ³ ä³ è í³ ½ÜáoÜ
 çñ ³ í³ í³ ÝÝ»ñ .. µ³ Û³ ÝáoÝÝ»ñ, Û³ è³ Õµ * -en/-on-Çó, Û³ è³ Õµ çÉ
 ³ ÕÉ í »Ö»ñÇó¹⁰¹:

-(i)a-ne, -ne[-(i)a-n, -n] - Ñ³ Õ. -(»)³Ý, -³ÝÇ, -Ý (Ñá. Ý³ íÇ³ -
 í»ñi -Ñ³ í³ Û³ í³ Ý³ í³ ÝóÝ»ñ): äáoñ³ ñi »ñ»ÝáoÜ áóÝ»Ýü Ñ³ í³ Û³ í³ Ý
 ÇÛ³ ëí áí .áñí³ íáoÜ ÛÇ ß³ ñü µ³ é»ñ, áñáÝü ëí ³ ÝáoÜ »Ý -(i)ane
 í»ñç³ íáñáoÄÜáoÝÁ: ² é³ çÇÝ Ñ»ñÁÇÝ ³ Õè µ³ é»ñÇ Õ»ç ä»í ü ç
 ³ é³ ÝÓÝ³ óÝÉ^{LÜ} daršu=ane^(MEŠ) [LÜ darsu=an] ŞÛ³ ñ¹Çí, Û³ ñ¹í³ Ýó
 ÈáoÜµ! (Ñ³ Õ. ¹³ (ñ)è, -áo¹⁰²) .. LÜ/SAL uedia=ne^(MEŠ) (è»é.

⁹⁹ ÐÜÜi . Ñ³ Õ. ³ éÝ [H.Арутюнян, 2001(КУКН), çÇ 435]:

¹⁰⁰ Ä³ ñ. Û³ ÝáoÄÜáoÝÁ Õ»ñÝ ç (i »è IV.2): Ä. Õ³ íáÝáíÁ [1963, çÇ 72, 89] í³ ëí³ í³ Ýúáí
 Ä³ ñ. Û³ ÝáoÜ ç ŞÝñ³ ³ é³ ç(±):

¹⁰¹ Ø³ Ýñ³ Û³ éÝ³ Õ¹ Û³ èÇÝ í »è ¶.æ³ Ñáoí Õ³ Ý, 1987, çÇ 234, 238, 241:

¹⁰² í »è e.² Õí³ ³ ½³ Ý, 2003, çÇ 34:

L¹⁰uedia=ne=i) ŠI³Y³U³, I³Y³Y³ÇI (N¹⁰U³i . L¹⁰uedia=t- ŠI³Y³ 1³n¹⁰n¹⁰o³ÇI; µ³U³ N¹⁰i) µ³e³n¹⁰n¹⁰A: 2U³Y³U³ N³i³Y³I³Y³á³o³Á³U³µ³ 3U³e³ Y³á³o³Y³ ÇI 3e³i³Y³Ç³ .. m³sep=ane/i ŠI³÷÷á³o³Y³n¹⁰, I³÷÷. á³n¹⁰I³Y³n¹⁰!¹⁰³, and=ane/i ŠN³Y³i³n¹⁰! (N³U³. (N³) 3Y³(±)¹⁰⁴) µ³e³n¹⁰n¹⁰!¹⁰⁵:

Đ³U³n¹⁰n¹⁰Y³á³o³Y³U³ á³o³Y³U³ N¹⁰A: Y³I³Ç³I³n¹⁰i -N³i³3U³I³Y³ÇU³e³i 3n¹⁰i 3- N³U³i á³o³ -(») 3Y³, 3Y³Ç, 3I³Y³o³Y³n¹⁰A, ÇY³á³»e³ I³á³o³e³-3Y³, Ç-3 ŠI³á³o³e³Y³U³!, Éá³o³Á³Y³, -Ç ŠÉ³Á³á³o³U³á³ 3U³µ³É³!, U³e³3Y³, -Ç ŠU³I³Y³á³o³Y³U³!, 3½³i³-3Y³Ç, »ñ³ó³-3Y³Ç, ·ÉÉ³-3Y³Ç Š·Éá³o³É³Y³n¹⁰!, Y³U³3I³-3Y³Ç, 3I³3- 3Y³Ç, I³Y³-3Y³Ç .. 3U³ÉY³ (á³n¹⁰á³»e³ I³Y³á³Y³-3Y³Ç-á³i µ³e³n¹⁰n¹⁰ á³3³i³ I³Y³á³o³ »Y³ á³-3 É³3e³Y³ N¹⁰á³á³i³U³Y³A): Đ³U³n¹⁰n¹⁰Y³á³o³U³ I³n¹⁰á³Y³U³3É³-3Y³ .. -3Y³Ç 3I³Y³o³Y³n¹⁰á³i I³½³U³i³ 3I³ .. N³i³3U³I³Y³ÇU³e³i 3n¹⁰i 3N³U³i á³o³ µ³e³n¹⁰n¹⁰ N¹⁰á³á³i³á³o³U³ »Y³ ½. Á³i³á³, u³n¹⁰ÇY³I³ I³Y³Y³Ç - è»é. I³Y³Y³o³á³U³, »ñ³ó³3Y³Ç - è»é. »ñ³ó³Y³o³á³U³ .. 3U³ÉY³: U³á³o³Y³ á³3³i³I³n¹⁰Y³ Ç Y³ .. á³o³n¹⁰3n¹⁰i »ñ¹⁰Y³á³o³U³, ÇY³á³á³ñ¹⁰á³n¹⁰á³»ñ¹⁰á³o³U³ Ç L¹⁰/SAL¹⁰uedia=ne=i µ³e³Ó³Ó³ (è»é3I³Y³N¹⁰á³á³i, »½. Á³Çi): Á³e³i³ 3U³Y³, á³n L¹⁰/SAL¹⁰uedia=ne-Y³ á³»i³ ù Ç Á³Y³I³É³É³N¹⁰A: Y³I³Ç³I³n¹⁰i - N³i³3U³I³Y³ÇU³e³i á³i, N³e³i³ 3i³á³o³U³ Ç L¹⁰//SAL¹⁰uedia=ne^{MEŠ} ·ñá³o³Á³U³µ³, á³n¹⁰ »o³ MEŠ á³n¹⁰á³Çá³Y³B³Y³á³ oá³o³o³ Ç I³É³Çe³N¹⁰A: Y³I³Çá³o³Á³U³á³o³Y³ (N¹⁰U³i . Y³Ç³ .. L¹⁰darš³u=ane^{MEŠ} ŠU³n¹⁰i³ÇI³, U³n¹⁰i³Y³o³ É³á³o³U³µ³); Đ³U³·Çi 3I³Y³ ·ñ³I³Y³á³o³Á³U³á³o³Y³á³o³ 3U³e³ 3I³Y³o³Y³n¹⁰Ç I³3·U³Y³ I³n¹⁰3µ³n¹⁰3É³ 3e³i³ »Y³ i³ 3ñ¹⁰µ³n¹⁰ I³ñ¹⁰i³Ç³U³Y³n¹⁰!¹⁰⁶: á³o³n¹⁰3n¹⁰i 3I³Y³ i »ùe³i »ñá³o³U³ 3U³e³ 3I³Y³o³Y³n¹⁰Ç I³I³á³o³Á³U³á³o³Y³ É³á³e³á³o³U³ Ç I³n¹⁰Y³o³ N³ÇY³É³ÇY³É³á³o³ U³e³ÇY³:

-v-še, -v-ši(-ne) [-v-s, -v-si-(n)]: á³o³n¹⁰3n¹⁰i »ñ¹⁰Y³á³o³U³ i 3ñ³I³3I³3I³Y³o³ Ç: è³n¹⁰Y³á³i I³½³U³i³ 3I³ µ³e³n¹⁰n¹⁰ Çñ¹⁰Y³o³ á³o³Ç³Ó³ Ó³»ñá³o³U³ e³i 3Y³á³o³U³ »Y³ -še I³n¹⁰Ç³I³á³n¹⁰á³o³Á³U³á³o³Y³A, è³i³3U³Y³ »Á³» µ³e³Á³ N¹⁰á³á³i³á³o³U³ I³3U³ N³i³É³U³É³ 3I³Y³o³i³á³o³U³ Ç, 3á³3³ -ši-: 2U³Y³ á³o³Y³Ç N¹⁰i³ U³3É³ N³ÇU³Y³I³Y³ I³Ç³n¹⁰é³á³o³-

¹⁰³ U³Đ³ñá³o³Á³U³á³o³Y³I³Y³Á³ Á³ñ¹⁰·U³Y³á³o³U³ Ç ŠÇY³á³-á³n U³Ç BÇY³ñ³ñ³I³3Y³U³e³Y³·Çi á³o³Á³U³á³o³Y³! [КУКН (2001), ÇÇ 461-462] 3U³Y³ 3ñ³ñ³ó³Çá³n¹⁰»Y³ N³U³µ³3³i³É³á³i L¹⁰š³ipikani (=L¹⁰š³epi-kani/e) .. š³i³p- (=š³ep-) (µ³U³) µ³e³n¹⁰Ç N¹⁰i : Á³·U³Y³á³á³i Á³N³U³ñá³o³U³ Ç 3Y³o³Y³Y³á³o³Y³ [1963, ÇÇ 36, 94]:

¹⁰⁴ 3e³Ç³e³i³ á³o³ 3µ³Y³á³o³U³Á³ Á³e³i³ ¶.æ³ N¹⁰á³o³I³3Y³Ç [1988, ÇÇ 149-150]:

¹⁰⁵ 3ó³é³3I³á³, á³n N³i³3U³I³Y³ÇU³e³i á³i Ç á³»i ù Á³Y³I³É³É³Y³ .. è³n¹⁰Y³o³ N¹⁰i U³Ç³Y³á³o³Y³ N³U³3³i³ »ùe³i á³o³ I³U³i³ 3I³ pañ¹⁰i=ne^{MEŠ} ŠÉ³á³á³n »o³Ç³n¹⁰3I³á³n I³Y³1³Y³Ç(Y³n); (N³U³. á³E³n¹⁰Ç), ul³tu=ne^{MEŠ} Šá³o³i³ (»ñ¹⁰); (N³U³. á³o³o³i³, -á³o³) µ³e³n¹⁰n¹⁰: Á³» N³Y³ñ³I³á³n Ç µ³e³3I³n¹⁰ÇÇ -ne-Ç 3U³É³Y³á³o³U³:

¹⁰⁶ 2U³i³ U³e³ÇY³ U³Y³n³U³e³Y³ i »è Н.Мкртчян, “Армянские ареальные показатели множественности”, Ø»ñ¹⁰. 2000, ÇÇ 369-377:

ĀláoYÝ»nĀ¹⁰⁷. 1) μ³Ú³ŇÇÚu»ñÇó Ĩ³½ÚáoÚ ħ Ĩ»ñ³ó³Ĩ³Ý . áÚ³Ĩ³ÝÝ»ñ, ÇYáǎ»è` aru=še Šμ<sup>3</sup>ñ». ĀáoĀláoY, μ<sup>3</sup>ñ»` anĪ áóĀláoYĪ` ar=u- ŠĨ<sup>3</sup>ÉĪ μ<sup>3</sup>ÚÇó (Ň<sup>3</sup>Ú. Ú-<sup>3</sup>ñ-»É ŠŇ<sup>3</sup>ñ»É, ÚÇ<sup>3</sup>óY»ÉĪ), izidu=še ŠĨ<sup>3</sup>ñ-<sup>3</sup>ñáo-ĀláoY(±)Ī` izid=u- ŠĨ³ñ-³ñ»É, Ňñ³Ú³Ú»É(±)Ī μ³ÚÇó, manu=še Š(±)Ī` man=u- ŠÚY³É, ÉÇY»ÉĪ μ³ÚÇó (Ň³Ú. ÚY-³É, ŠÚY³ÉĪ) Ĩ³ÓÉY, 2) ³YáoYÝ»-ñÇó Ĩ³½ÚáoÚ ħ Ĩ»ñ³ó³Ĩ³Ý . áÚ³Ĩ³ÝÝ»ñ (ñ»μÚY ÚÇ³Ý. ³Ú³ÚY ĨáYĪñ»Ī ÇÚ³èĪ áĪ), ÇYáǎ»è` alsui=še ŠÚ»ĪáoĀláoYĪ` alsui--Çó (ŇÚÚĪ. alsui=(i)ne- ŠÚ»ĪĪ), ardi=še ŠŇñ³Ú³Ý, Ĩ³ñ-³ñáo-ĀláoYĪ` *ardi--Çó (Ň<sup>3</sup>Ú. <sup>3</sup>ñ<sup>1</sup>, -Ç/áo ŠĨ<sup>3</sup>ñ-Ī), ulgu=še ŠáoÇáo-ĀláoYĪ` \*ulgu--Çó (Ň³Ú. áÓÇ, -áÚ ŠáoÇĪ) Ĩ³ÓÉY, 3) ³ñĪ³Ň³ÚĪ áÚ ħ Ná. Y³Ĩ³Ĩ³Ĩ³ñĪ-Ň³Ĩ³Ú³Ĩ³Ý ÇÚ³èĪ, ÇYáǎ»è` LÚ<sup>3</sup>ar=še<sup>MEŠ</sup> Šǎ<sup>3</sup>Ĩ<sup>3</sup>YÇ(Y»ñ)Ī Ĩ<sup>3</sup>Ú Š<sup>3</sup>Úñ(»ñ)Ī<sup>108</sup> (Ň<sup>3</sup>Ú. <sup>3</sup>Úñ, Š<sup>3</sup>ÚñĪ` Ná. Ň³Úó. ³ñè), LÚ³wa(=)še^{MEŠ} ŠĨ³Ó³Ú³ñĪ(ÇĪ)Ī¹⁰⁹, kumemu=še (·³Ó³÷³ñ³. Çñ³GIŠ³TUKUL^{MEŠ}) Šħ»Yú»ñĪ, LÚ³tašmu=še Š. »ñÇ(Y»ñ)(±)Ī, LÚ³DUMU^{MEŠ}-ni=še Šán¹ÇY»ñĪ, ÚKUM^{MEŠ}-=še ŠÚ³ñĪÇĪĪ, III PIT.ĤAL.LU=³š[e](±) Š³Ň»ĪÚ³ÉY»ñĪ Ĩ³ÓÉY¹¹⁰, 4) óáoÚ ħ Ĩ³ÉÇè ÇYá-an Ĩ³»Çó ÉÇY»ÉÁ, ÇYáǎ»è` Biaini=še Š³Ç³ÇY-(»óÇ)Y»ñĪ, luluini=še ŠéáoéáoÇY-(»óÇ)Y»ñĪ:

2Úè³Ĩ³ÝóÇó ħ Ĩ³½Ú³íánĪ³Í -ši=ne/-ši=ni- μ³Ó³ñÚ³É³Ĩ³ÝóÁ, anĪY³éĪ³ ħ gunu=ši=ne ŠÚ³ñĪ ÇĪĪ μ³éáoÚ: áóĔ³. Ĩ³Í Ó³ ħ III-še . ³Ó³÷³ñ³. Çñ ĀĪ³Ĩ³ÝÁ Ĩ³ÚĪ³Í III-še UD^{ME}: na-ú-be - Šñ»ú úñ éǎ³è»óÇ(±)Ī (Ā³ñ. Ú. ĀèĪ Ā. Ú³ĨáYáĪ Ç) ³ñĪ³Ň³ÚĪ áóĀláoYáoÚ, anĪY áóYÇ -še[-s] ŇYáoYáoY³Ĩ³Ý Ň³Ĩ³éáoÚÁ: ĐÚÚĪ. Ň³Ú. »ñ»-ú, áán»-ú ĀĪ³Ĩ³ÝÝ»ñÇ Ň»Ī: Āñ . anĪ³ÍáoĀÚ³Úμ Ĩ³Ý³Ĩ³Ĩ³ÍáoĀÚ³Úμ³Úè -še[-s] ³Ĩ³ÝóÁ ŇÇβ»óYáoÚ ħ Ň³Ú. Ná. Y³Ĩ³áoÓ³Ĩ³ÝÇ -ú (Ň³Úó. -è) Ú³éYÇĪÁ, anĀ Ň³Ú»ñ»YáoÚ Ň³Ý¹»è ħ³ÉÇè

¹⁰⁷ 2Úè³Ĩ³ÝóÇ Ĩ³ñ³Ň³Ý³án ÇÚ³èĪ Y»ñÇ Ú³éÇYĪ »èY³ Ĩ³» G.Меликишвили, 1964, Ç³29; I.Diakonoff, 1971, Ç³59; M.Хачикян, 1985, Ç³64; G.Wilhelm, 2004, Ç³125:

¹⁰⁸ Ĩ³»è. 2ÚĪ³ÝóÇ, 2003, Ç³17:

¹⁰⁹ LÚ³ar=še^{MEŠ} Ĩ³Ú³wa=še^{MEŠ} μ³é³Ó³»ñÇ Ň³Ĩ³Ú³Ĩ³Ý ÇÚ³èĪ Ç Ň³Ú³ñ Ĩ³»èY³ Ĩ³»

I.Diakonoff, 1971, Ç³69:

¹¹⁰ ³ó³éĪ³Í áĪ, an³Úè³YáoY³Ī³ÝóY ħ³éĪ³Ý³ Ĩ³» UDU³šuse/UDU-še, ĀB-še, GUD-še μ³é»náoÚ: Ó³éY³. ÇĪ³Ĩ³Ý . Ň³Ĩ³ÝáoĀláoYáoÚ Ň³Ú³ñíáoÚ ħ, an³UDU³šuse μ³éÇ ÚÇĪ³ñÇÇ -še-Y³ǎ³Ĩ³ÝáoÚ ħ ŇÇÚÚÇY, ÇéĪ UDU-še, ĀB-še, GUD-še Ó³»nÁ.Ú.úñÇ¹ñÇÉÁ³é³Ç³ñíáoÚ ħ Ĩ³ñ¹Ç³ UDU.ŠE, ĀB.ŠE, GUD.ŠE` ŠE-ÇĪ³Ĩ³»éY»éáí Šǎ³ñ³ñĪ ħ³Ó³÷³ñ³. ÇnÁ, ÇYáǎ»è an³É»Á³Ĩ³Ýé»ǎ³.ñ»náoÚ ħ [1952, Ç³298]:

Ý³· μ³ε³ί³Ή³Ψ³ί³Ý ÇÙ³εί αί, ÇŸáǎ»ε³ ³Ýóυ, · Çñù, »ñ»ù, áǎñ»ù, Ûçìù, í³½ù, ½³ñÙ³Ýù, ÑÙ³Ùù, ÷áóù(÷áóùè), Ùù-ñáóù(Ùùñáóè) · ³Ùε μ³Ή³ÁÇí μ³ε»ñáòÙ (ÝÙ³Ý · ǎñí³ íáòÁÙ³ Ùμ · ǎñí áóŸ; Ý³· ³ñ¹Ç Ñ³Ù»ñ»ÝáòÙ): Ð³Ù»ñ»ÝáòÙ -ù-Çó áóŸ»Ýù Ý³· -ùÇŸ, -ù»³Ý Ó³»ñǎ, ÇŸáǎ»ε³ »ñí áùÇŸ Ÿ»ñí áóèÁ ÙÇ³ εÇŸí, »ñí áù»³Ý · ³ÙÉŸ: Ð³Ù»ñ»ÝáòÙ ³Ùε³ í³ÝóŸ»ñáí í³Ή³Ψ³ í μ³ε»ñǎ Ñǎǎí í áòÙ »Ÿ Ñá· Ý³ íÇ Áí αί (³Ý»½³ í³Ý μ³ε»ñ »Ý): ØÇŸá¹»é áóñ³ ñí »ñ»ÝáòÙ [-s/-si-] ³ í³ÝóÁ · Çí ³ íóí áòÙ ç ÑÇÙùÇ Ù³ è¹¹¹, Ñ³Ù»Ý³ ÙŸ ¹ǎè í »ñ³ ó³ í³Ý · áù³ í³ÝŸ»ñÇ ÇÙ³ εí αί Ñ³Ýí»è · ³ǎáó: Ð³Ù. ù-Ç í³. Ù³Ý Ñ³ñóáòÙ Ù³ èŸ³. »í Ÿ»ñÇ ÑñÇ³ ÝáòÙ ÙÇ³ èŸáòÁòáóŸ áí³, Áèí ³ éç í»é í ³ñ³ í í³ í í³ ñí ÇùÇ³ ÙŸ í³. áòÙ ç ÑŸŸ¹í ñǎǎ³ í³Ý é»½í Ç Ñá· Ý³ íÇ áóòó³ í³ÝÇ - *es/-*os í »ñÇ³ í áñáòÁòáóŸÇó¹¹²:

-i-ka-(ne), -a-ku-ne - Ñ³Ù. -í (Ý), -áóí, -Çí, -Çí-³Ý: áóñ³ ñí »ñ»ÝáòÙ ³Ùε³ í³ÝóŸ»ñÇó áóŸ»Ýù^{LÜ} Ÿepi=ka=ne [Ÿæei=ka=n]¹¹³ Ÿí »÷³ · ǎñí (Ý»ñ)(±); (ÑÙÙí · Ÿep- Ÿí »÷»é! - Ñ³Ù. í »÷»É), ^{LÜ}urbi=ka=ne, Ÿǎñ³ μ»ñ(í)áò(±), (½ǎñ) Ù³í áóò(í)áò(±)!, ^{LÜ}urbis=ka=Ÿe¹¹⁴ Ÿí; (ÑÙÙí · urb- Ÿǎñ»é, ½ǎñ Ù³í áóò»é!, urbi=ne (³ í³-í³Ý) Ÿǎñ³ μ»ñ(í)áò(±)!), uŸç=ak=une [ostǎ=ku=n] Ÿ(±); (ÑÙÙí · uŸç-[ostç-] Ÿ³ ñβ³ í»é! - Ñ³Ù. áèí (³)ÝáóÉ Ÿó³ í í»é, Ç μ³ó Ñ»é³-Ý³ é³ · ³ÙÉŸ!)¹¹⁵: Ð³Ù»ñ»ÝáòÙ -í (Ý) (Ñá· Ý. áóò. Ñ³Ùó. -í áóŸ-ù/è, Á»ù Ñǎǎí. -í³Ý) ³ í³Ýóáí áóŸ»Ýù μ³Ή³ÁÇí μ³ε»ñ, ÇŸáǎ»ε³ ³ñùáó-íÝ,

¹¹¹ ÅŸáǎ»ε³ ³ñ¹Ç Ñ³Ù»ñ»ÝáòÙ, ùñÇŸí³ Éáèù (è»é. ÉáèùÇ, · ǎñí. Éáèùáí), ùñ»Ýù (è»é. ùñ»ÝùÇ, · ǎñí. ùñ»Ýùáí) · ³ÙÉŸ:

¹¹² Ø³Ÿñ³ Ù³ èŸ í »è Γ.Джаукян, 1982, çÇ 139 · 222 í³Ý. 75:

¹¹³ Ù.Ð³ñáòÁòáóŸÙ³ÝÁ ³ÙŸ μ³ó¹³í áòÙ ç^{LÜ} Ÿipi-kani Ó³áí³ -kani-Ç ÙÇ³ í »èŸ»ǎí áóñ³ ñí. -ka(i) »í ¹çñǎ³ Ÿ³ éç³; ÇÙ³ εí αί, Çèí μ³ éŸ ³ ÙμáóçáòÁò³ Ùμ Á³ñ-Ù³ ÝáòÙ ç ŸŸipi-Ç (Ÿipi Ù³ ñ¹áò) ³ éç³ ç! [Н.Аругюнян, 2001(КУКН), çÇ 462]: è³ í³ ÙŸ ÑÙÙí. Ñ³ Ù³ ÝÙ³ Ý^{LÜ} urbi=kani/e=kai Ÿurbi=ka=ni/e-Ç ³ éç³ ç!, áóñ ÙÇ³ Á³ Ù³ Ý³ í³ éí³ ç · -ka(i) »í ¹çñǎ, · -ik-ani/e μ³ éç³ í³ Ή³ Ψ³ í³ ÝóÁ:

¹¹⁴ ²Ùε Ó³á í³ ÙáòÙ ç áóñ³ ñí »ñ»ÝáòÙ -v-ka³ í³ÝóÇ · áòáòÁò³ Ý Ù³ éÇŸ, ǎǎ Ñ³ Ù³ -ǎ³ í³ éÉ³ ÝáòÙ ç Ñ³Ù. -³/áó/Ç-í-ÇŸ: í »ñçÇŸε Ñ³ Ù³ ñí áòÙ ç Çñ³ Ý³ í³ Ý ÷áÉ³ éáòÁòáóŸ, μ³ ùó áá ÙÇßí :

¹¹⁵ ³ó³ éí³ í áì, áñ ³Ùε³ í³ÝóŸ ç ³ éí³ Ý³ ·^{LÜ} ù-di-ku₃-né (^{LÜ} udi=ku=ne) (éáí ǎñ³ μ³ ñ ÁŸÁ»ñóí áòÙ ç^{LÜ} ù-di-qu-ni) Ÿí³ éç³ í³ ñçá(ə), Ù³ ñ½ǎ³ Ý(ə); μ³ éáòÙ, ÑÙÙí. ù-di-da-be Ÿ(±); ÑŸ³ ñ³ íǎñ μ³ ó⁰ Ç Ñ»í : ²Ùε ¹ǎáòáòÙ udi/e- ³ ñÙ³ í Ç Ùç» uti/e-ÁŸÁ»ñóÙ³ Ùμ, Á»ñ»é í³ ñçÇ ç í »èŸ»é Ñ³Ù. áóí »è μ³ Ù³ ñÙ³ í Á: ÅÙ³ éí Ç Ñ³ Ù³ ñ ÑÙÙí. Ñ³Ù. í »ñ ŸÁòÙ. · ³ í³ é; μ³ éç Ñ»í, ǎñÇ ÝÙ³ Ý ÇÙ³ éí Á · ³ éçè ç Ÿáóí »ǎáí · ³ Ó³ ÷³ ñÇó [í »è Ð.²·x³ éó³ Ý, Ð² · II, çÇ 576]:

13Éaō-īY, īñāō-īY, Ūaō-īY, 3ñ». 3-īY, ī3Ūī3-īY .. 3ŪEY: 2Ūē
 3ī3YōÁ. 3ÉÇē ĭ Ñ.-». -kōn/kon-Çó (μ3Ō3 1ñŪ3É 3ī3Yó ĭ ī3½Ūī 3ī -
 ko/kō--ÇŌ -n Ū3ÉYÇİÇ Ñ3í »ÉaōŪáí): -Āī, -áōī 3ī3YōYñÁ Ñ3Ūñ»-
 YáōŪ μ3í3ī3Y ī 3ñ3 íí3 í »Y: 3ñ3 Yū ÑÇŪY3 ī3YáōŪ áōY»Y ÷ áūñ3 -
 óáóÇā- ÷ 3Ō3 ūβ3 ī3Y ī3Ū 3YŌ óáōŪó ī íáŌ ÇŪ3 ēī, ÇYāā»ē 3ŌÇ-Çī
 (-ī3Y), 3ēī Ō-Çī (-ī3Y), ÉóÇī (-ī3Y), Ū3Y-áōī, Ū3ñ½-
 Çī, Ū3ñī-Çī, é3½Ū-Çī, Ū3Ūñ-Çī, ÷ áūñ-Çī (-ī3Y) .. 3ŪEY,
 Çēī Ū3ñ-Çī (-ī3Y) μ3éáōŪ Y3 .. Ñá- Y3 īÇ3 īññī: -Āī -3Y Ō`áí
 áōY»Yū áŌÇ-Çī -3Y ŞáŌÇÇī; μ3éÁ: ēñ3 Yū Ū3é3 Ūμ . 3ÉÇē »Y
 Y3 Éañ1Çó μ3é3 í »ñÇÇ Y-Ç 3 YíáŌŪáí¹¹⁶, Ū3é3 Ūμ áōY»Y Çñ3 Y3 ī3Y
 í3 . áōŪ, áñáYū Ñ3Ūñ»YáōŪ É3 éYí »É »Y: `YÇī á»ī ù ĭ Ñ3 Ū3ñ»É Ñ3 ī -
 ī3 á»ē Yñ3 Yū, áñáYū Ñá . áŌŌŌ/Ñ3 Ūó . .. Ā»ù Ñáíáí YñáŌŪ á3 Ñá3 Y»É »Y
 í »ñÇÇY -Y-Y (-ī3Y/-ī áōY-ù/è)¹¹⁷: àñ3 ñī »ñ»YáŌŪ 3ŪY í ī3Ūī 3 ī ĭ -
 ku-ne .. -ka-ne Ō`»ñáí: ŪŪáŌAÇ é3 ī3 í áŌŪŪ3 Y á3 ī x3 éáí 3 é3 ŪÁŪ
 1Áí 3 ñ ĭ Éáé»É 3 Ūē »ñíáŌ ī 3 ñμ»ñ3 īYñÇ Ā»ù ī3 Ū áŌŌÇŌ Ñáíáí YñÁ
 Yñī3 Ū3 óY»ÉáŌ Ū3 éÇY: °ÉY»Éáí Ñ3 Ū3 ī »ùēī ÇŌ Āñ`ē ī3 ñ»ÉÇ ĭ »Y-
 Ā3 1ñ»É, áñ^{LŪ}şepi=ka=ne μ3éÁ 1ñí 3 í ĭ è»é3 ī3 Y Ñáíáí¹¹⁸: °Á» 13
 ÇñáŪ 3 Ū1 á»ē ĭ, 3 á3, Āñ`ē ī3 ñ»ÉÇ ĭ Ūī 3 í »É, áñ éáŌŪY 3 ī3 YóÇ »ñíáŌ
 ī 3 ñμ»ñ3 īYñÇ (Ō3 ŪY3 13 ñŌ»ñÇ) Ñ3 Ū3 ñ Ñáíáí Ū3 Y Ñ3 Ū3 ī3 ñ . áŌŪ
 . áñí áŌŪ ĭ Ñ3 Ūñ»YÇY Ñ3 Ū3 YŪ3 Y μ3BÉáŌŪ: é3 ī3 ŪY 13 Ū»½ ūÇā Ñ3 -
 í 3 Y3 ī3 Y ĭ Āí áŌŪ:

-(u)-mene [- (u)-men] - Ñ3Ū. - (áŌ) ŪY (Ā»ù Ñáíáí . - (áŌ) Ū3Y, Ñá .
 áŌŌŌ/Ñ3 Ūó. - (áŌ) ŪáŌY-ù/è) <* -men: Ā. Ū3 í áYáí Á ÑY3 ñ3 í áñ ĭ
 Ñ3 Ū3 náŌŪ áñ3 ñī . sudumeniedi Ş(±) (Áēī Çñ»Y á»ī ù ĭ í »ñÉáŌí »É
 sud=umæ=nedæ¹¹⁹) μ3éÇ Ū»Ç 3 é3 YŌY3 óY»É -umæ 3 ī3 YŌÁ, áñÁ Y3
 Ñ3 Ū»Ū3 ī áŌŪ ĭ Éáéé. -umme / -ume 3 ī3 YŌÇ Ñ»ī¹²⁰: é3 ī3 ŪY 3 īYÑ3 Ūī

¹¹⁶ 2Ūē . áñíAYÁ3 óÁ B3 náŌY3 í »É ĭ Y3 .. Ñ»ī 3 . 3ŪáŌŪ, áñÇ 3 ñŪáŌYáŌŪ 3 ñÇ
 Ñ3Ūñ»YáŌŪ 3Ūē 3 ī3 YŌáí ī3½Ūī 3 í B3 ī μ3é»ñ, áñáYū . ñ3 μ3 náŌŪ 1»é á3 Ñá3 YáŌŪ ĭ ÇY
 μ3é3 í »ñÇÇ -Y-Y, íáñŌñ»É »Y 3 ŪY:

¹¹⁷ 2Ūē .. Ñ3 ñ3 īÇŌ 3ŪE Ñ3 ñŌ»ñÇ Ū3éÇY 3 é3 í »É Ū3 Yñ3 Ū3 éY ī »ē ¶.æ3 ÑáŌŪŌ3 Y, 1987,
 ÇÇ 238-239; 2. 2μñ3 Ñ3 ŪŌ3 Y, 1976, ÇÇ 27-34 .. 3ŪEY:

¹¹⁸ 2ñŌ3 Y3 . ñáŌŪŪ3 Y 3 ŪY Ñ3 ī3 í áŌŪ, áññ í3 Ūī 3 í ĭ éáŌŪY μ3éÁ, Áí3 ñí í áŌŪ »Y
 ½3 Y3 ½3 Y 3 ñí 13 YŌ ÉŪμ»ñ, áñáYŌ ŪÇ Ū3 éÁ 3 īYÑ3 Ūī áñ»Y ñí 3 í ĭ è»é3 ī3 Y Ñáíáí . ī »ē
 H.Арутюнян, КУКН (2001), 3ñŌ. 412b ī3 Y. 14:

¹¹⁹ Āñ3 ī3 YáŌŪ áñ3 ñī »ñ»YÇ »½3 īÇ áŌŪ`áñ3 ī3 YÇ í »ñÇ3 í áñáŌŪáŌŪYÁ - (e) di ĭ, .. áá Ā»
 -nedi, ÇYāā»ē áñ »YÁ3 1náŌŪ ĭ Ā. Ū3 í áYáí Á: 2Ūē Ū3éÇY ī »ē II.2.8:

¹²⁰ Éáé»Éáí Éáéé. -umme, -ume 3 ī3 YŌÇ Ū3éÇY Ā. Ū3 í áYáí Á YáŌŪ ĭ, áñ μ3 ó3 é3 í ĭ
 áĭ, áñ áñ3 ñī »ñ»YáŌŪ 3 ŪY í3 Ūī 3 í ĭ sud-ume-niedi Ş(±), áñÁ Y3 Ñ3 Ū»Ū3 ī áŌŪ ĭ sud-u-

ĺ, añ ³ Ůei »Ō · añÍ aóY»Yù [- (u)men] - Ñ³ Ů. - (áō) ŮY (³ñ-ŮY
 §³ ñŮ³ ĺ, µ»Ō-ŮY §µ»ñŮĺ, · »ŌŮY §µáōñ¹ĺ, ÑÇŮY §ÑÇŮŮĺ, è»ñŮY
 §è»ñŮĺ; ³ ŮEY) ³ Í³ YóÇ Ñ»ĺ: àōñ³ ñĪ »ñ»YáoŮ ³ Ůè ³ Í³ YóáÍ aóY»Yù
 imen- §ÑÇŮŮĺ - Ñ³ Ů. ÑÇŮY, -Ů³Y/ŮáoY-Ů¹²¹ ĺ »ñāYŮŮ³É sud=u-
 =mene §(±)ĺ µ³ é»ñÁ: Sud=u- ³ ñŮ³ ĺ áÍ Í³ ½ŮÍ ³ Í µ³ é»ñ aóY»Yù
 ŮÇ³ ŮY ³ ñŮ³ Y³ · ñáoŮŮáoY»ñÇŮ Ů»ÍáoŮ [KYKH 520 л.с.13, о.с.8, 8], Ů»Í
 ³ Y. ³ Ů sud=u=meni / e=edi · áŮ³ Í³ YÇ (áōŮ»añ³ ĺ³ Y ÑáfáÍ *sud=u-
 =mene / i-ÇŮ) ĺ »ñÍáo ³ Y. ³ Ů sud=u=št=u (=ne) µ³ ŮÇ ĺ »èŮáÍ:
 àōß³ · ñ³ ĺ, añ Ñ³ Ů»ñ»YáoŮ--áō-èĪ ³ Í³ YóáÍ ³ Í³ YóáÍ aŮ µ³ é»ñÁ -
 (áō)-ŮY-áÍ Í³ ½ŮáoŮŮáoY»ñáoŮ Ñ³ Y¹»è »Y · ³ ÉÇè Ñ»Yó -áō-ŮY ĺ ³ ñ-
 µ»ñ³ ÍáÍ: ÆYá»è óáoŮŮŮ »Y ĺ ³ ÉÇè sud=u=št- / sud=u=meni- µ³ -
 é³ Ů»ñÁ, YáoŮY á³ ĺ Í»ñY ĺ ³ éÍ³ Y³ · áōñ³ ñĪ »ñ»YáoŮ (³ Ůè Ů³ èÇY
 ĺ »è Y³ · 1.4 Í»Ī 1): Ð³ Ů»ñ»Y -ŮY ³ Í³ YóÁ Í³ · áŮŮ ĺ Ñ-». * -men/-mŋ-
 ÇŮ, añÁ ÑÇŮY³ Í³ YáoŮ Í³ ½ŮáoŮ ĺ · añÍ aŮáoŮŮ³ Y³ YáoY»ñ: Ð³ Ů»ñ»YáoŮ
 ³ Ůè ³ Í³ YóÇ -áō-ŮY ĺ ³ ñµ»ñ³ ÍÁ µ³ Ů³ ÑÇŮŮ»ñÇŮ Í³ ½ŮáoŮ ĺ µ³ Ů³ -
 YáoY»ñ, ÇYá»è` ÈŮ-áŮŮY, ÑáfáÍ -áŮŮY ĺ ³ ŮEY. ³ ŮY Ñ³ Ů³ ñÍáoŮ ĺ
 Ñ³ Ů»Ů³ ĺ ³ µ³ ñ áŮß · áŮ³ óáoŮŮáoY¹²² (ĺ »è Y³ · 1.4 Í»Ī 1` -v-št-
 ³ Í³ YóÇY ĺ »ñ³ µ»ñáo Ñ³ ĺ Í³ ÍÁ):

-v-bi [-v-wi/-vi] - Ñ³ Ů. -ÇŮ, -»ō, -³ō, -áō, -áÍ, -µ < *-bhi:
 Ð³ Ů»ñ»YáoŮ · añÍ Ç³ ĺ³ Y ÑáfáÍ Ç óáoŮÇáY ĺ: Í³ ½ŮáoŮ ĺ Y³ · Ů³ Íµ³ ŮY»ñ,
 ÇYá»è` ³ñ¹-³ñ-»ō, ³ ŮYáoŮ»Ī-»ō, èĪ áŮ. -ÇŮ, Èñ-ÇŮ, Ñ³ ½-
 ÇŮ, Í³ ŮŮ-ÇÍ ĺ ³ ŮEY: àōñ³ ñĪ »ñ»YáoŮ -v-bi Ů³ èYÇÍÁ Í³ ñÍ»è Á»
 Í Í³ ŮÍ ³ Í ĺ Ñ»Yó ³ Ůè Ů³ Íµ³ Ů³ Í»ñĪ Yß³ Y³ ÍáoŮŮ³ Ůµ:

1.4 ³ Ů³ Í³ YóY»ñ

1. àōñ³ ñĪ »ñ»YÇ µ³ Ů³ Í³ YóY»ñÁ: àōñ³ ñĪ »ñ»YÇ µ³ Ů³ Í³ YóY»ñÇ

št-u(ni) µ³ ŮÇ Ñ»ĺ, ÇYá»è` Y³ · kulme §á³ ÑáoèĪ ĺ µ³ é»ñáoŮ: ĺ ñÇÇYÁ Y³ Ñ³ Ů»Ů³ ĺ áŮŮ
 ĺ kulu- ŠÁáoY»É, ÷ Éá»Éĺ µ³ ŮÇ Ñ»ĺ ĺ »YÁ³ 1ñ»Éáf *kul-ume > kulme ³ YóáoŮ [I.Diakonoff,
 1971, ĺÇ 146, Í³ Y. 154]: ² Í»ÉÇ áŮß ÍñÍÇY ³ Y¹ñ³ 1³ èY³ Éáf ³ Ůè Ñ³ ñŮÇY Y³ YáoŮ ĺ, añ áōñ³ ñ-
 ĺ »ñ»YáoŮ ³ Ůè ³ Í³ YóÁ Y»ñÍ³ Ů³ óÍ³ Í ĺ ŮÇ³ ŮY Ů»Í³ éÍ³ Í»ÉÇ µ³ éáf (Ñ³ Í³ Y³ µ³ ñ YĪ³ ĺ Ç
 áŮY»Y³ Éáf sudumeniedi-Y) [И.Дьяконов, 1979, ĺÇ 75]: ¶Ī.ĺ ÇÈÑ»ÉŮÁ -umæ-Y Í³ èĪ³ Í³ Yúáf
 YáoŮ ĺ áñá»è` ³ YáñáßÇ óáoŮÇá µ»ñ»Éáf Ñ»ĺ Ů³ É ŮÇÇY³ ÍY»ñÁ` ašhume ŠAYÍ³ ŮáoŮ(±)ĺ,
 sudumeniedi §(±)ĺ [G.Wilhelm, 2004, ĺÇ 125]:

¹²¹ ÈĪ áŮ. ³ µ³ YŮ³ Y Ñ³ Ů³ ñĪ »è VI:

¹²² ² Ů¹ Ů³ èÇY ĺ »è ¶Ī.æ³ ÑáoŮŮ³ Y, 1987, ĺÇ 239:

13 ē3 ǐ3 n̄. Ǫ3 Ȳ Ǫ3 ēčȲ ǐ »ē III.1 ǐ»ǐ 1: ǐ3 Ǫ3 ȲáoȲȲ»n ǐ3 ½úáǪ
 3 ǐ3 ȲóȲ»nč Ǫ3 ēčȲ ǐ »ē I.3 ǐ»ǐ 2: 2Ǫēǐ »Ǫ Ǫ3 Ȳn3 Ǫ3 ēȲ ǐȲ»nǐ3 Ǫ3 ó-
 Ȳ»Ȳú 3 ǪȲ μ3 Ǫ3 ǐ3 ȲóȲ»nÁ, áǎáȲó ú»n3 ǐ3 Ȳ3 ǐ3 Ȳ ÇǪ3 ēǐ Á áǎn3 nǐ »n-
 ȲáǪǪ ǐ3 Ǫ B3 ǐ ÁáǪē ħ . Çǐ 3 ǐóǐ áǪǪ, ǐ3 Ǫ ÁȲǐN3 Ȳn3 á»ē áÇ
 . Çǐ 3 ǐóǐ áǪǪ: Đ3 Ǫ»Ȳ3 ǪȲ 1»áē, »Ǫ3 ǐ ǐ ǐ3 ǪáǪÁǪáǪȲȲ»nǪǪ áÇ »n̄ áǪǪ:

-v-št- [-v-st-] - N3Ǫ. --Ç/3/»/áǪ-ēǐ < *-v-s-ti: áǪn3 nǐ »n̄ȲáǪǪ
 ǐ 3 n3 ǐ ǐ ǐ 3 μ3 Ǫ3 ǐ3 Ȳó ħ: ǪÇȲá 3 ǪÁǪ »Ǫ3 ǐ μáǐǎ ǐ ǐ3 ǪáǪÁǪáǪȲȲ»nǪǪ
 3 ǪȲ N3 ǐ»ǐǐ áǪǪ ħ 3 ȲǪÇÇ3 á»ē μ3 Ǫ3 NÇǪúÇ μȲ3 ǐǎ Ǫ3 ǪȲ3 ǐǎčȲ,
 ÇȲáá»ē` ama=sčt- š3 Ǫn»ǐ! (NǪǪǐ . am- š3 Ǫn»ǐ!), šulu=sčt- šǐá-
 Ǫ3É, . »ǐ ÇȲ ÁȲȲȲ»ǐ! (N3Ǫ. `éáǪ-3É, éáǪ-áǪ-ǪȲ), šidi=sčt- šǐ3 éáǪ-
 ó»ǐ! (NǪǪǐ . šid- šǐ3 éáǪǪ»ǐ!), sudu=sčt- š(±)! (NǪǪǐ . sudu-
 =meni- š(±)!) 3 ǪȲȲ: áǪn3 nǐ . ǐ »Ǫēǐ »nǪǪ 3 Ǫē 3 ǐ3 ȲóÇ ÇǪ3 ēǐ Á
 á3 n½ áħ áÇ »n̄ áǪǪ¹²³: Đ3 Ǫ»n̄ȲáǪǪ -v-ēǐ 3 ǐ3 ȲóÁ μ3 Ǫ3 nǪ3 ǐ Ȳ»nčǪ
 ǐ3 ½úáǪǪ ħ μ3 Ǫ3 ȲáoȲȲ»n (. áǎǐ áǪáǪÁǪ3 Ȳ 3 ȲáoȲȲ»n) 3 ȲáǪǪȲá»ē
 N3 ǐ»ǐǐ áǪǪ ħ μ3 Ǫ3 nǪ3 ǐ ÇȲ (μȲ3 ǐǎ Ǫ3 ǪȲ3 ǐǎčȲ), ÇȲáá»ē` áǪǐ »-ēǐ
 (áǪǐ »-Ǫ), N3Ȳ. Ç-ēǐ (N3Ȳ. -áÇǪ < * N3Ȳ. Ç-áÇ-Ǫ), ½. 3-ēǐ
 (½. 3-Ǫ), ÇǪ3-ēǐ (ÇǪ3-Ȳ3-Ǫ, ÇǪ3-ó), »ÉáǪ-ēǐ (»É3-Ȳ»-
 Ǫ, »É-áǪ-ǪȲ), ÷3ÉáǪ-ēǐ (÷3É-á»-Ǫ, ÷3É-áǪ-ǪȲ) 3 ǪȲȲ: 2ǪȲ
 ǐ3 . áǪǪ ħ N̄.-». *-s-ti-Çó, áǎÁ μ3 Ǫ3 1nǪ3É 3 ǐ3 Ȳó ħ¹²⁴: Áēǐ ¶.
 æ3 NǪǪǐǪ3 ȲÇ N3 Ǫ»n̄ȲáǪǪ éáǪȲ 3 ǐ3 ȲóÇ--áǪ-ēǐ ǐ 3 n̄μn3 ǐ Çó
 ǐ3 ½Ǫǐ 3 ǐ μ3 é3 Ǫ»nčǪ B3 ǐ »nÁ Ȳǎn3 ǐ3 ½úáǪÁǪáǪȲȲ»n »Ȳ, áǎǐ »Ǫ -áǪ-Ȳ
 áǪȲȲ ȲáǪȲ 1»nÁ, ÇȲá áǎ μ3 Ǫ3 ȲáoȲȲ»n ǐ3 ½úáǪ - (áǪ) -ǪȲ 3 ǐ3 ȲóáǪǪ¹²⁵:
 ÁȲáá»ē »n̄ áǪǪ ħ áǪn3 nǐ . sudu=sčt- / sudu=men- Ǫ»nč N3 Ǫ»Ǫ3 ǐ áǪ-
 ǪÇó, ȲáǪȲ á3 ǐ ǐ»nȲ ħ 3 éǐ3 Ȳ3 3 áǪn3 nǐ »n̄ȲáǪǪ: ĐǪǪǐ . Ȳ3 ...
 (n)=ulu=sčt-[(n)=uǪu=sčt=-] šáǪǪ»ǎ(ǐ)»ǐ, 3 é3 ÇȲǎn!»ǐ! - N3Ǫ.
 ǪǪ-áǪ-ǪȲ < *Ǫ-áǪǪ-áǪ-ǪȲ, šulu=sčt-[soǪu=sčt=-] šǐáǪǪ3É,
 . »ǐ ÇȲ ÁȲȲȲ»ǐ! - N3Ǫ. éáǪ-áǪ-ǪȲ 3 ǪȲȲ:

-(v)-t- (éǐǐ áǎ3 μ3 n̄ ǐ 3 é3 13 nǪǐ áǪǪ ħ -(v)-d-) - N3Ǫ. -3ǐ-, -áǐ-,
 -ǐ- (±): áǪn3 nǐ »n̄ȲáǪǪ 3 é3 ǐ»ǐ N3 x3 É N3 Ȳ1ÇááǪ μ3 Ǫ3 ǐ3 ȲóȲ»nčǪ
 ħ: ǐ 3 nǪǪ ħ 1nǐ »ǐ ÇȲáá»ē` u/o, a, i/e Ǫ3 ǪȲ3 ǐǎȲ»nčǪ, 3 ǪȲá»ē ħ ħ

¹²³ Á. Ǫ3 ȲáȲǐ Á, N3 Ǫ»Ǫ3 ǐ »ǐǐ ÉáǪē. -v-st- μ3 Ǫ3 ǐ3 ȲóÇ N»ǐ , NȲ3 n3 ǐǎ ħ N3 Ǫ3 nǪǪ,
 áǎ 3 ǪȲ 3 nǐ 3 N3 Ǫǐ áǪǪ ħ . áǎǐ áǪáǪÁǪ3 Ȳ ÇȲǐ »ēȲÇǐ áǪÁǪ3 Ȳ, 3 ǐ3 nǐ »ÉÇáǪÁǪ3 Ȳ ÇǪ3 ēǐ [1971, ħÇ
 117] (ǐ »ē Ȳ3 ... **М.Хачикян**, 1985, ħÇ 61): é3 ǐ3 ǪȲ »Ǫ3 ǐ ǐ 3 ǪáǪÁǪáǪȲ»nčǪ 13 áÇ »n̄ áǪǪ: ¶.ǐ ÇÉ-
 N»ǪÁ 3 ǪȲ ȲáǪȲá»ē N3 Ǫ»Ǫ3 ǐ áǪǪ ħ ÉáǪē. Ȳǐǐ 3 ǐ μ3 Ǫ3 ǐ3 ȲóÇ N»ǐ 3 Ȳ»ǐǐ é3 ǐ3 ǪȲ, áǎ áǪn3 nǐ »-
 n̄ȲáǪǪ éáǪȲ 3 ǐ3 ȲóÇ ȲB3 Ȳ3 ǐ áǪáǪáǪÁ N3 Ǫǐ ȲÇ áħ [G.Wilhelm, 2004, ħÇ 129]:

¹²⁴ ǐ »ē ¶. **æ3 NǪǪǐǪ3 Ȳ**, 1987, ħÇ 240:

¹²⁵ Г.Джаукян, 1982, ħÇ 125-126:

3 é3 ÝÓÝ3 óÝ»éáí ÝáóÙÝ -an- μ3 Ú3 Í3 ÝóÁ, 1ñ3 Ýβ3 Ý3 ÍáóÁÙáóÝÁ Ñ3 Ú3 ñáóÙ ζ 3 ÝÑ3 Ùí¹³¹: 2Ùè 3 Í3 ÝóÁ, Áèí »ñ`áóÙÁÇÝ, á»í ù ζ Ñ3 Ú»Ù3 í »É Ñ3 Ù. -3Ý- μ3 Ú3 Í3 ÝóÇ Ñ»í, áñÁ Ñ3 Ù»ñ»ÝáóÙ áóÝÇ É3 ÙÝ · áñÍ3 ÍáóÁÙáóÝ: ì »ñÇÝÈ Ù3 è3 Ùμ Í3 · áóÙ ζ Ñ-». \*-ne-Çó` Ý3 Èáñ`áó -a- Í3 Ù -æ- í 3 ññáí, ÇÝáá»è` 3éá. -3Ý-»Ù, Ñ3ñó-3Ý-»Ù .. 3 ÙÉÝ, Ù3 è3 Ùμ · 3 Éçè ζ Ñ-». -n- ÙÇç3 Í3 ÝóÇó Í3 Ù3 ÙÉ í »ÓÇó, ÇÝáá»è` 3óÍ -3Ý-»Ù, μ»Í -3Ý-»Ù, μáó-3Ý-»Ù, Ù»Í -3Ý-3É, ÑÝ-3Ý-3É .. 3 ÙÉÝ¹³²:

-ul- [-or-(±)] - Ñ3 Ù. -áñ- (±): áòñ3 ñí »ñ»ÝáóÙ μ3 ½ÙÇóè í Í3 Ùí 3 Í 3 Í3 Ýó ζ, è3 Í3 ÙÝ áá ÙÇβí ζ, áñ èñ3 í 3 Í3 ñ»ÉÇ ζ í »èÝ»É μ3 Ú3 Í3 Ýó: Þ3 í 1 »áù»ñáóÙ 3 ÙÝ Ñ3 Í3 Ý3 μ3 ñ á»í ù ζ 1Çí 3 ñí »É áñá»è áòñ3 ñ-í 3 Í3 Ý μ3 ÙÇ 3 ÝÇñ3 Í3 Ý »Ó3 Ý3 ÍÝ»ñÇ ÈáÝ3 ññÙ3 Ý áñáß óáóóÇáÝ»ñÇ í 3 ññ (3 Ùè Ù3 èçÝ Ù3 Ýñ3 Ù3 èÝ í »è III.2.3): Ù.ÙñÇ1ñÇÉÁ [1933, ζç 5] .. ¶.Ø»ÉÇùÇβí ÇÉÇÝ [1964, ζç 50-51] 3 Ùè 3 Í3 ÝóÁ Ñ3 Ú3 ñáóÙ »Ý 3 ÝóáÓ3 -Í3 Ý μ3 Ù»ñÇÝ Ñ3 í áóÍ μ3 Ú3 Í3 Ýó, áñÇ Ýβ3 Ý3 ÍáóÁÙáóÝÁ áç ½- 3 óí áóÙ: Ø.È3 áçÍ Ù3 ÝÁ ÑÝ3 ñ3 íáñ ζ Ñ3 Ù3 ñáóÙ, áñ 3 ÙÝ Í3 ñáó ζ 3 ñí 3 Ñ3 Ùí »É Çñ (éáóμ»Í í Ç) ù · í ÇÝ Í3 í 3 ñí áó · áñÍáóáóÁÙáóÝ` μ»ñ»éáí par=ul-šμ»ñ»É, í 3 Ý»É (Çñ»Ý) | .. badg=ul- (á»í ù ζ Í3 ñ13É paç=-) šβñç3 á3 í »É! μ3 Ù»ñÇ ùñÇÝ3 ÍÝ»ñÁ<sup>133</sup>: Áèí »ñ`áóÙÁÇÝ, 3 Ùè 3 Í3 ÝóÁ Ñ3 Ú3 á3 í 3 èÉ3 ÝáóÙ ζ Ñ3 Ù. -áñ- μ3 Ú3 Í3 ÝóÇÝ (ÑÙÙí . . É-(áñ)-»É, ÚáÉ-(áñ)-»É .. 3 ÙÉÝ): Ð3 Ù»ñ»ÝáóÙ 3 ÙÝ Í3 ½ÚáóÙ ζ Ý3 .. 3 ÝáóÝÝ»ñ: éáóÙÝ 3 Í3 Ýóáí Í3 ½Ùí 3 Í áòñ3 ñí . 3 ÙÉ μ3 Ù»ñÇó Ýβ»Ýù der=(ul)-[der=(or)-] šÝ»É, í »Ó3 1ñ»É! (Ñ3 Ù. 1Çñ, 1 »ñ šÝ»É!), suui=(ç)=(ul)-[-=ç=(or)-] šÓ · »É, Βáñí »É!¹³⁴, wal(=)ç=(ul) [wæl(=)ç=(or)-] šÑ3 ÓÁ3 Ñ3 ñ»É, · ó»É, · éáñ»É! (Ñ3 Ù. · É-(í)- (áñ)-»É)¹³⁵, Á»ñ`è Ý3 .. mak=ul-[mæk=ol-] šÝ»í »É (Ý»í Á) | (ÑÙÙí . Ñ3 Ù. Ùí -áóÝ1 ší »·, ÝÇ½3 Í!), ur=(ul)- š(±) ùñÇÝ3 ÍÝ»ñÁ: ÁÝáá»è »ñ`áóÙ ζ suui=(ç)=(ul)- μ3 Ú3 Ó`Çó (ÑÙÙí . suui- μ3 ÙÇ Ñ»í ) -ul-[-or-], 3 Í3 ÝóÁ Ñ3 çáñ`áóÙ ζ -ç--ÇÝ¹³⁶ (í »ñÇÝÇè Ù3 èçÝ í »è

¹³¹ G. Wilhelm, 2004, ζç 129:

¹³² 2 Ùè Ù3 èçÝ Ù3 Ýñ3 Ù3 èÝ í »è Г. Джаукян, 1982, ζç 170-187:

¹³³ М. Хачикян, 1985, ζç 61:

¹³⁴ ØÇ · áóó» áòñ3 ñí . suui=(ç)- šβáñí »É, Ó · »É! μ3 Ù3 Ó`Á á»í ù ζ Ñ3 Ù»Ù3 í »É Ñ3 Ù. Ó · (í) -»É (< Óáó · -(±) ÝáóÙÝÇ Ù3 èí μ3 ÙÇ Ñ»í :

¹³⁵ í »è é. 2 Ùí 3 ½Ù3 Ý, 2003, ζç 56-57:

¹³⁶ °Á» »ÝÁ3 1ñ»Ýù, áñ · É-(í) -(áñ) -»É μ3 ÙáóÙ -í - Ý ÝáóÙÝ ζ, ÇÝá áñ áòñ3 ñí . -ç--Ý, 3 á3 wal(-)ç-(ul)-[wæl(-)ç-(or)-] μ3 ÙáóÙ áóÝ»Ýù .. è ÙÇ ùñÇÝ3 Í, áñí »Ó -ul-[-or-]-Á

í »ñÁ):

2. 20E NY3ñ3 íáñ μ303 í3 YóYñ: E. 03 íaYáí Á áon3ñi »ñ»YÇ μ303 í3 YóYñÇ B3 ñuáou YBáou ç ÚÇ ú3 YÇ 3 í3 YóYñ "è, ÇYáã»è. 1) - ar-, áñÁ Y3 Ñ3 Ú3 ñáou ç ÉáoeÇ3-áon3ñi 3 í3 Y μ303 í3 Yó' á3 i - x3 é3 í3 Y (factitive) 3 ñÁ»úái: ¶.ì ÇEñ»ÉUA¹³⁷, μñ»fái qapq=ar=ul-šBñç3 á3 i »É, ÷3 í »É!, up=ar(=)d=d-, tɯp=ar(=)d- ûñÇY3 í-YñÁ, 3 ðe -ar-Á YáouYá»è Ñ3 Ú»Ú3 i áou ç ÉáoeÇ»ñ»YÇ Ñ3 Ú3 á3 i 3 è-É3 Y μ303 í3 YóÇ N»i , è3 í3 ÚY í »ñÇYÇè YB3 Y3 í áoÁúáYÁ áon3ñi »ñ-Yáou Ñ3 Ú3 ñáou ç 3 Yñ3 Úi (upardu=(d)- " tɯpardu- μ3 é3 Ó"ñÇ Ñ3 Ú3 ñ, áñáYú, Áei »ñ"áouÁÇY, í3 ½Úí3 í »Y ardu/i (Ñ3 Ú. 3ñ1, -áo/Ç š3ñ1, í3ñ. !) 3ñÚ3 i Çó, í »è III.2.4 " e.20r3 ½03 Y, 2003, çÇ 27): E. 03 íaYáí Á áon3ñi »ñ»Yáou 3 é3 YÓY3 óYáou ç Y3 " -iy-, -uy- μ303 í3 YóÁ, áñÁ, Áei Yñ3, éái áñ3 μ3ñ . áñí3 í íáou ç -ar--Ç Ñ»i " áoYÇ Y3 " Çñ ú. i ÇY í3 i 3ñ3 í . áñí áoáouY ÇÚ3 èi , ÇYáÁ Y3 ÑÇÚY3 íáñáou ç μñ»fái bed=uy=a(r)=šæ š»i 13 ñÓÇY!, kul=uj=ar=š- š÷3 Éáoeí áí ÷ñí í »É!, an=iy=ar=d=u/o=(næ) š3 YñY3 - ½3 Y1(±)! ûñÇY3 í YñÁ: Eñ3 í3 Yáou èñ3 YóÇó 3 é3 çÇYÁ . ní áou ç be-du-i-a-šæ, Ñ»i " 3 μ3ñ 3 ðei »Ó μ3 ó3 í3 Úáou ç -ar- Ú3 èYÇíÁ, " ÁY1Ñ3 Yñ3 á»è 3 ðe μ3 éÇ YÚ3 Y μ3 Ó13 i áouÁ Úi 3 ó3 í ÇY ç " áá Náoe3 ÉÇ: °ñíñáñ1Ç 1»áúáou áoY»Yú ku-lu-ar-ši-, áñi »Ó, Á» kul=uj=ar=ši- í »ñfáoi áouÁ NY3ñ3 íáñ ç, μ303 áá á3 ñi 3 1Çñ: Áei »ññáñ1 μ3 éÁ, áñÁ Y3 3 í »ÉÇ áob Á3ñ. Ú3 Yáou ç šÚ»Ó3 íáñ!, 3 Yí3 èí3 í í3 ½Úí3 í ç *y=ardu (Ñ3 Ú. (Ú) -3ñ1, -áo š3ñ1, í3ñ. !) 3ñÚ3 i Çó an- (Ñ3 Ú. 3Y-) ÁÉi 3 í3 Yái¹³⁸, Ñ»i " 3 μ3ñ í »ñÇYè YáouYá»è á»i ú ç 1áonè ÁáOY»É: ÚÚ3 Y3 á»è í3 èí3 í »ÉÇ ç Y3 " Çñ íáouÇó YBí áó -il 3 í3 YóÁ, áñÇ Ñ3 Ú3 ñ Y3 YBáou ç abili- šÑ3 í »É»É! μ3 ÚA: ÚáouYÁ íñí Yáou ç Y3 " ¶.ì ÇEñ»ÉUA: è3 í3 ÚY 3 ðe μ3 éÇ 3ñÚ3 i Á 3 YBáobí abeli-[aweli-]-Y ç (Ñ3 Ú. 3Ó»ÉÇ, Ú-3Ó»É»-É): °Á» áon3ñi . arnu=iale šÚ. YáouYá »í3 Y/»í3 í! μ303 Ó"Ç Ú»ç á»i ú ç í »èY»É Ñ3 Ú. Ú-3ñ-(Yá)- šÑ3ñ»É, ÚÇ3 Y3 É, 3 éYái »É! μ303 ñÚ3 i Á [í »è e.20r3 ½03 Y, 2003, çÇ 72], 3 á3 3 Yí3 èí3 í áon3ñi »ñ»Yáou á»i ú ç

Ñ3 çáñ1 áou ç -t--ÇY:

¹³⁷ G. Wilhelm, 2004, çÇ 129:

¹³⁸ í »è e.20r3 ½03 Y, 2003, çÇ 27-28:

3 é3 ÝÓÝ3 óÝ»É -nu- μ3 Ú3 Í 3 ÝóÁ, áñÁ Ā»ñ''è ð»i ù ¿ Ñ3 Ú»Ú3 i »É Ñ3 Ú.
 ÝÚ3 Ý3 i Çá -Ý(áo) - <*-nu- 3 Í 3 ÝóÇ Ñ»i (3é-Ýáo-Ú <*ar-nu-
 mi, Ç»é-Ýáo-Ú <*g^hher-nu-mi, É-Ýáo-Ú <*plē-nu-mi ''
 3 ÚÉÝ): i »è Ý3 '' é. 2 Úr 3 ½03 Ý, 2003, ¿Ç 28:

2 Ú÷á÷áoÚ: ÁÝ1Ñ3 Ýñ3 óÝ»Éáí áòñ3 ñi »ñ»ÝÇ 3 Í 3 ÝóÝ»ñÇ ùÝÝ3 ñí áó-
 ÚÁ . 3 ÉÇè »Ýù Ñ»i '' 3 É »½ñ3 Í 3 óáoÁÚ3 Ý:

1. àòñ3 ñi »ñ»ÝáoÚ í Í 3 Úr 3 Í 3 Ýí 3 Ý3 Í 3 Ý 3 Í 3 ÝóÝ»ñÁ, μ3 ó3 éáo-
 ÁÚ3 Úμ Ú»Í »ñí áóèÇ, Çñ»Ýó Ñèi 3 Í ½áo. 3 Ñ»éÝ»ñÝ áóÝ»Ý
 Ñ3 Ú»ñ»ÝáoÚ: ðñ3 Ýù Ñ3 ×3 È Ñ3 Ý1»è »Ý . 3 ÉÇè Çñ»Ýó 3 é3 í »É
 ÑÇÝ i »èuáí '' . áñÍ 3 Í áóÁÚ3 Úμ: úñÇÝ3 i' Ñ3 Ú. -áÚÁ, -Ç < *-
 eu-ti - áòñ3 ñi . [-ewt(i-)] Í 3 Ú [-iwt(i-)], Ñ3 Ú. -
 Í (Ý), -Í 3 (Ý), -Í áó(Ý) <*-kō-n/ko-n - áòñ3 ñi . -ka-
 (n)/ku-n '' 3 ÚÉÝ: ðñ3 Ýù Ú»Í Ú3 è3 Úμ Ñ3 Ú»ñ»Ý μÝÇÍ
 3 Í 3 ÝóÝ»ñ »Ý '' áóÝ»Ý ÑÝ1»í ñáð3 Í 3 Ý Í 3 . áóÚ:
2. Ð3 Ú»ñ»ÝÇ ÑÝ3 . áóÚÝ Ñ»ñi Á Ý»ñí 3 Ú3 óÝáo μÝÇÍ 3 Ýí 3 Ý3 Í 3 Ý
 3 Í 3 ÝóÝ»ñÇ Ú»Í Ú3 éÁ í Í 3 Úr 3 Í ¿ áòñ3 ñi 3 Í 3 Ý i »èi »ñáoÚ:
3. àòñ3 ñi »ñ»ÝáoÚ í Í 3 Úr 3 Í μ3 Ú3 Í 3 ÝóÝ»ñÁ ÝáoÚÝð»è Çñ»Ýó ½áo-
 . 3 Ñ»éÝ»ñÝ áóÝ»Ý Ñ3 Ú»ñ»ÝáoÚ »ñμ»ÚÝ áòñ3 ñi »ñ»ÝÇó áñáß3 -
 Í Çáñ»Ý i 3 ñμ»ñí áó . áñÍ 3 éÝáoÁÚ3 Úμ: 2 Úèi »ó ÑÇÚÝ3 Í 3 Ý
 i 3 ñμ»ñáoÁúáoÝÁ Ñ3 Ú»ñ»ÝáoÚ é3 ÚÝáñ»Ý i 3 ñ3 Í 3 Í óáo3 Í 3 Ý (-
 ó- 3 ýñÇÍ 3 i áí Í 3 ½Úr 3 Í) μ3 Ú3 Í 3 ÝóÝ»ñÇ μ3 ó3 Í 3 ÚáoÁúáoÝÝ ¿
 áòñ3 ñi »ñ»ÝáoÚ: óáÈ3 ñ»ÝÁ' ó-áí Ó''ñÁ í Í 3 Úr 3 Í »Ý Çñ»Ýó
 èÍ ½μÝ3 Í 3 Ý 3 Ýí 3 Ý3 Í 3 Ý (μ3 é3 Í 3 ½Ú3 Í 3 Ý) Ýß3 Ý3 Í áóÁÚ3 Úμ:
4. àñáb áòñ3 ñi . 3 Í 3 ÝóÝ»ñ Çñ»Ýó ½áo. 3 Ñ»éÝ»ñÝ áóÝ»Ý Ý3 '' 3 ÚÉ
 É»½áoÝ»ñáoÚ Ú3 éÝ3 í áñ3 ð»è ÈáoéÇ»ñ»ÝáoÚ:

II. 2 ÚaðÓ

II.1 AÝ1Ñ3 Ýaðñi »Ó»ÍáoÁúáoÝÝ»ñ

ðoñ3 ñi »ñ»ÝáoÓ 3 ÝáoÝÁ áoÝÇ Náfaí, ÁÇí («½3 ÍÇ .. Ná· Ý3 ÍÇ), áñáBÓ3 É .. 3 ÝánaB íÇ×3 Í: é»éÇ Í3 ñ. ðoñ3 ñi »ñ»ÝáoÓ áÍ3: Ðafaí Á .. ÁÇí Á áñáBí áoÓ »Ý Ñ3 í áoí í »ñç3 Í3 ÝoÝ»ñÇ/Ú3 eÝÇíÝ»ñÇ ÚÇçáoái, Çeí áñáBÓ3 É íÇ×3 ÍÁ` ini (Ná· Ý. ÁíáoÓ` inele) 1»ñ3 Ýí 3 Ý/Ná1Ç ÚÇçáoái (ÑÇÚÝ3 Í3 ÝáoÓ áoÝÇ Ý3 É3 13 e ÍÇñ3 éáoÁúáoÝ, µ3 Óó Í3 náÓ ç. áñí 3 Í í »É Ý3 .. »i 3 13 e) Í3 Ú -ne[-n] Ná1Ç ÚÇçáoái: ðoñ3 ñi »ñ»ÝáoÓ Náfaí- íáoÓ »Ý · aÓ3 Í3 Ý .. 3 Í3 í3 Ý 3 ÝáoÝÝ»ñÁ, 1»ñ3 ÝáoÝÝ»ñÁ, Á»ñ` e Ý3 .. áñáB 1»ñµ3 ÚÝ»ñ: ðoñ3 ñi »ñ»ÝÇ Áí 3 Í3 ÝÝ»ñÇ Náóè3 ÉÇ í Í3 ÚáoÁúáoÝÝ»ñ áÍ3 Ý:

II.2 Ðafaí áoÓ

II.2.1 ðoñ3 ñi »ñ»ÝÇ Náfaí Ú3 Ý Ñ3 Ú3 Í3 ñ. Ç AÝ1Ñ3 Ýaðñ µÝáoÁ3 · ÇñÁ¹³⁹

Ðafaí Ý»ñÇ Í3 ½ÚáoÚÁ: ðoñ3 ñi »ñ»ÝÁ á3 í Í3 ÝáoÓ ç Íó3 Í3 Ý É»½áo- Ý»ñÇ B3 ñuÇÝ: Ðafaí Ý»ñÁ 3 e3 í »É3 á»è Í3 ½ÚíáoÓ »Ý µ3 e3 ÑÇÚú»ñÇÝ Ñ3 Ú3 á3 í 3 eÉ3 Ý 3 Í3 ÝoÝ»ñÇ (Náfaí 3 Í»ñi Ú3 eÝÇíÝ»ñÇ) Ñ3 í »ÉÚ3 Ý ÚÇçáoái (Áeí Á. Ú3 ÍáÝaíÁ Ç) ðoñ3 ñi »ñ»ÝÇ Náfaí Ý»ñÇó B3 í »ñÁ · í ÝíáoÓ »Ý 3 ÝáoÝÇó »i 1Çñ .. »i 1ÇñÇó Náfaí 3 ÚÇÝ óáoóÇá 3 ÝoÚ3 Ý ÷ áóÉáoÓ¹⁴⁰): ðoñ3 ñi »ñ»ÝÁ í 3 ñµ»ñáoÓ ç »ñíáo ÁÇí` »½3 ÍÇ .. Ná· Ý3 ÍÇ, áñáÝú ÑÇÚÝ3 Í3 ÝáoÓ Í3 ½ÚíáoÓ »Ý ÚÇ3 ÝÚ3 Ý` ÝáoÓÝ Náfaí 3 Í»ñi Ú3 e- ÝÇíÝ»ñÇ ÚÇçáoái, 1ñ3 Ýú »½3 ÍÇÇ 1»áúáoÓ Ñ3 í »ÉíáoÓ »Ý 3 ÝÚÇÇ3 á»è 3 Ýí 3 Ý ÑÇÚúÇÝ (µÝ3 í áñ Ó3 ÚÝ3 í áñÇÝ), Çeí Ná· Ý3 ÍÇÇ` Ná· Ý3 ÍÇáoÁúáoÝ

¹³⁹ ðoñ3 ñi »ñ»ÝÇ Náfaí Ú3 Ý Ñ3 Ú3 Í3 ñ. ÇÝ 3 e3 í »É3 Ú3 Ýñ3 Ú3 eÝ 3 Ý1ñ3 13 ñÓ»É »Ý Ú.ÚñÇ1ñÇÉÁ [1933, çç 10-16], ¶.Ó»ÉÇuÇBí ÇÉÇÝ [1960, çç 55-56; 1964, çç 33-34], Á.Ø»Ba3 ÝÇÝaí Á [1958, çç 124-126], Á. Ú3 ÍáÝaíÁ [1971, çç 87-106; 1979, çç 61-67], Ø.É3 aÇÍÚ3 ÝÁ [1988, çç 71-78], ¶.í ÇÉÑ»ÉÚÁ [1988, çç 93-132; 2004, çç 126-127] .. 3 ÚÉú:

¹⁴⁰ í »é И.Дьяконов, 1979, çç 61, 76:

oáooló i íáó -(n)a¹⁴¹- (áoóó³í³YáoU³ -(n)e-) Ú³eYÇÍÇÝ, ańY Çñ
N»ñÁÇÝ ÍóíáoU ħ³Ýí³Ý NÇUúÇÝ (-n-Ç μ³ó³í³UáoÁU³Ý³ 1»áúáoU³
μÝ³ í ań Ó³UÝ³ í ańÇ³Ýí³Ú³Ú³): Đá-Ý³ÍÇáoÁU³Ý³ Ú³eYÇÍÇÝ»ñÇ³ .. Ýñ³Ýó
· ańí³ í ááoÁU³Ý³ Ú³eÇÝ³ é³ í »É³Ú³Ýñ³Ú³eÝ³ í »ë II.2.2 Í»i 1:

Ø³eÝ³· Çí³í³Ý³· ñ³í³ÝáoÁUáoYáoU³ áon³ñí³ »ñ»YáoU³ í³ñμ³ñ³í-
íáoU³ »Ýe, i, u¹⁴² .. a NáfáíáoUÝ»ñÁ (Aei³Ýí³Ý NÇUúÇ í»ñÇ Ó³U-
Ý³í ańÇ), ańáYó á³í³Ýáo μ³e»ñÁ NÇUÝ³í³ÝáoU NáfáíáoU³ »Ý
ÁY³Ñ³Ýáoñ³ í³ñ· aí: áñá»ë ÚÇ³í³ μ³ó³éáoÁUáoY³ 1Çí³ñí³íáoU ħ³a
NáfáíÚ³Ý³ μ³e»ñÇ »½³ÍÇ í ñ³í³ÝÁ (Ú³Ýñ³Ú³eÝ³ í »ë II.2.6 Í»i 1):
Aei³Æ, Ú³íáYáíÇ í»ñáYáU³É μÝ³í ań Ó³UÝ³í ańY»ñÁ, e»é³í³Ý³
(»½³ÍÇ), í ñ³í³Ý³(»½³ÍÇ) .. áóó³áñ³í³Ý³(ÁY³Ñ³Ýñ³á»ë) NáfáíÝ»ñÇ
Náfáí³í»ñí Ú³eYÇÍÇÝ»ñÇ N»í ÷áÉ³½³í»fáí, í³ñáo³ »Ý³é³Ç³óY»É
»ñí³μ³ñμ³eÝ»ñ, ańáYú³Ñ³×³É ÚÇ³μ³ñμ³e³ÝáoU³ »Ý³í»ñ³í³í»fáí³ Úë
í³Ú³Ú³UÝ³Ó³UÝ³í ańÇ (Ú³Ýñ³Ú³eÝ³ í »ë II.2.2):

1. ĐáfáíÝ»ñÇ Ñ³Ú³Ó³UÝ»óáoUÁ: 2ÝáoYÝ»ñÁ áon³ñí³ »ñ»YáoU³ ańá»ë
í³ÝáY á³Ñ³ÝçáoU³ »Ý³Ñ³Ú³Ó³UÝ»óáoU³, 3ÚëÇYúÝ³Ý³É³13éáoÁU³Ý³
Úç³· aU³í³ÝÇ í³Ú³· aU³í³Ýç³μ³ñ³· ańí³í³í³ μ³eÇ NáfáíÇ .. ÁíÇ
í³ñ³íáoUÁ Éñ³óU³Ý³í ñ³, »Á»³UíáÇeÇÝ³éí³ ħ: ÁY³ ańáoU,
Ñ³í³í³óáoÇÇaÇ³ .. Ñ³í³í³óU³ÉÇ Ñ³Ú³Ó³UÝ»óáoUÁ í³í³ñíáoU ħ Ñ³-
í aóí³í³ÝáYáí (3Úë Ú³eÇÝ³Ú³Ýñ³Ú³eÝ³ í »ë II.2.11):

2. ĐáfáíÝ»ñÇ ÁÇíÁ: áon³ñí³ »ñ»ÝÇ NáfáíÝ»ñÇ ÁíÇ í»ñ³μ³ñU³É
Ú³eÝ³· Çí³í³Ý³· ñ³í³ÝáoÁUáoYáoU³éí³ »Ý ańáB í³ñ³Ó³UÝáoÁUáoY-
Ý»ñ: ¶.Ø»ÉÇUÇBíÇÉÇÝ¹⁴³ í³ñμ³ñ³íáoU ħ 8 Náfáí³· áó³í ańí³í³, áóó³-
í³Ý³, ħñ³· 3í³Çí, e»é³í³Ý³, í ñ³í³Ý³, μ³ó³é³í³Ý³· ańí³Ç³í³Ý³, áóó³-
ñ³í³Ý³ .. Ýñ³· aU³í³Ý¹⁴⁴: Æ, Ú³íáYáíÁ Ý»ñUáoUáoU ħ 3Úëá»ë í aáí³í³
ańáBU³É NáfáíÚ³Ý³· 3Ó³÷³ñÁ aÁY³áoY»fáí ¶.Ø»ÉÇUÇBíÇÉáo íáoUÇó
3é³Ç³ñí³íáo³ »ñíáo áóóÇÓ NáfáíÝ»ñÇ (áó³í ańí³í³í³· áóó³í³Ý³) í »ë³-
í»i Á: Ú³ »YÁ³íáoU ħ Ú»í áóóÇÓ NáfáíÇ³éí³ÚáoÁUáoY, ańÁ íáoáoU ħ
μ³ó³ñó³í Náfáí (Ú³Ýñ³Ú³eÝ³ í »ë II.2.3): ØÇ³ÝáoUÝ Á³Ú³Ý³í³Ý³

¹⁴¹ Đá-Ý³ÍÇ áóó³áñ³í³ÝáoU³ »ñμ³ÚÝ³ -(n)aš-, ańÁ, Aei³ í³ñ³í³í³í³í³ñí³ÇUÇ, 3Úë
Ú³eYÇÍÇ NÝ³· áóU³Ó³Ý ħ .. á³Ñá³Ýí»É ħ ÚÇ³UÝ³Ú³óáñ³ÚÇÝ³Ó³áí: 2Úë Ú³eÇÝ³ í »ë
И.Дьяконов, 1979, ħ 61; М.Хачикян, 1985, ħ 75 .. 3ÚEÝ:

¹⁴² Æñ³í³ÝáoU u NáfáíÚ³ÝÁ í»ñ³·ñíáo³ μ³e»ñÁ μ³Á³ÝíáoU »Ý »ñíáo ÉÚμÇ³ ..
á³í³í³ÝáoU »Ý »ñíáo³ í³ñμ³ñ³ [u] .. [o] NáfáíáoUÝ»ñÇ (í »ë II.2.2 Í»i 3):

¹⁴³ Г.Меликишвили, 1964, ħ 30-40:

¹⁴⁴ Ø»Bá³ÝÇYáíÁ í»ñÇÇÝÇé³éí³ÚáoÁUáoYÁ áon³ñí³ »ñ»YáoU³ Ñ³Ú³ñáoU ħ aa Nábé³ÉÇ,
ú³ÝħÇ³Ú³UÝ³é³ÝÓÝ³óíáoU ħ ÚÇ³UÝ³Ú³ÝÇ³ 1»áú»ñáoU [1958, ħ 131-132]:

$1\bar{n}^3 \bar{Y}o \bar{N}^3 \bar{r} \bar{e} \bar{a}o\bar{U} \bar{c} \bar{e} \bar{7} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} . \bar{n} \bar{I} \bar{n} \bar{a} \bar{n}^1 \bar{a}o\bar{O} \bar{a} \bar{n}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{a}o\bar{O} \bar{a} \bar{n}^3 \bar{I}^3 \bar{Y}$
 $\mu^3 \bar{o}^3 \bar{e}^3 \bar{I}^3 \bar{Y}$ (directive-ablative), $\bar{n} \bar{I} \bar{n} \bar{a} \bar{n}^1 \bar{Y} \bar{n} . \bar{a}o\bar{U} \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{Y} \bar{n} . \bar{a}o\bar{U} \bar{I}^3 \bar{Y}$
 $\bar{n} \bar{h}^3 \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{a}$ (locative-illative), $\bar{U}^3 \bar{I} \bar{\mu}^3 \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{e} \bar{i} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{i}$ (stative), $\bar{c} \bar{Y} \bar{a} \bar{a} \bar{e}$
 $\bar{Y}^3 \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{I}$ (предстоятельный), $\bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{i}$ (пред-
 стоятельный отложительный), $\bar{s} \bar{e} \bar{a}o\bar{\mu} \bar{c} \bar{e} \bar{c} \bar{i}$ ($\bar{e} \bar{a}o\bar{\mu} \bar{e} \bar{c} \bar{i}$)! (субессивный),
 $\bar{s} \bar{e} \bar{a}o\bar{\mu} \bar{c} \bar{e} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{i}$ (субессивный отложительный) $\bar{U} \bar{n} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{c} \bar{Y}$
 $\bar{a} \bar{a} \bar{n} \bar{e} \bar{A} \bar{a} \bar{n} \bar{a} \bar{e} \bar{x} \bar{i} \bar{I} \bar{c} \bar{n} \bar{Y} \bar{n} \bar{I} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{I} \bar{e} \bar{a}o \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{Y} \bar{I}^3 \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{N} \bar{e}$
 $\bar{i} \bar{a}o\bar{U} \bar{A} . \bar{U}^3 \bar{I} \bar{a} \bar{Y} \bar{a} \bar{i} \bar{c} \bar{Y} \bar{Y} \bar{B} \bar{e} \bar{f} \bar{a} \bar{i} , \bar{a} \bar{n} \bar{A} \bar{c} \bar{i} \bar{n} \bar{c} \bar{c} \bar{Y} \bar{Y} \bar{n} \bar{e} , \bar{c} \bar{N}^3 \bar{I}^3 \bar{I} \bar{n} \bar{a}o\bar{A} \bar{l} \bar{a}o\bar{Y}$
 $\bar{N} \bar{c} \bar{U} \bar{Y}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{Y} \bar{n} \bar{c} , \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{O}^3 \bar{U} \bar{Y} \bar{o} \bar{a}o\bar{U} \bar{a} \bar{Y} \bar{a} \bar{c} \bar{N}^3 \bar{Y} \bar{c} \bar{a}o\bar{U} , \bar{c} \bar{U} \bar{Y} \bar{a}o^3 \bar{U} \bar{Y}^3 \bar{U}$
 $\bar{Y} \bar{c} \bar{i} \bar{1} \bar{n}^3 \bar{Y}u \bar{a} \bar{c} \bar{I}^3 \bar{n} \bar{e} \bar{f} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{I} \bar{e} \bar{a} \bar{n} \bar{a} \bar{e} \bar{x} \bar{a}o\bar{O}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{a} \bar{i} \bar{1} \bar{n}^3 \bar{I}$
 $\bar{c} \bar{Y} \bar{a}o\bar{Y} \bar{n} \bar{c} \bar{Y} \bar{N}^3 \bar{I} \bar{e} \bar{i} \bar{a}o \bar{x} \bar{i} \bar{I} \bar{c} \bar{n} \bar{Y} \bar{n} , \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{I} \bar{e} \bar{a} \bar{n} \bar{c} \bar{U} \bar{i} \bar{1} \bar{a} \bar{u} \bar{a}o\bar{U} \bar{N} \bar{a} . \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{A} \bar{i} \bar{a}o\bar{U}$
 $\bar{1} \bar{n}^3 \bar{Y}u \bar{a} \bar{x} \bar{i} \bar{u} \bar{c} \bar{I} \bar{o} \bar{i} \bar{c} \bar{Y} \bar{N} \bar{a} . \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{a}o\bar{O}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{c} - (n) e \bar{l} e \bar{i} \bar{n} \bar{c}^3 \bar{i} \bar{a} \bar{n} \bar{a}o$
 $\bar{A} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{a} \bar{a} \bar{A} \bar{A} \bar{A} \bar{u} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{Y} \bar{n} \bar{c} \bar{N} \bar{a} . \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{a}o\bar{A} \bar{U}^3 \bar{Y} - (n) a - \bar{o} \bar{a}o\bar{c} \bar{a} \bar{c} \bar{Y} \bar{1} \bar{4}6 :$
 $\bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{N} \bar{e} \bar{U} \bar{A} \bar{a}o\bar{n}^3 \bar{n} \bar{i} \bar{n} \bar{n} \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{c} \bar{e}^3 \bar{Y} \bar{o} \bar{Y}^3 \bar{o} \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{c} \bar{Y}^3 \bar{c} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y}$
 (comitative) $\bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{N}^3 \bar{U} \bar{U}^3 \bar{i} \bar{e} \bar{f} \bar{a} \bar{i} \bar{c} \bar{U} \bar{Y} \bar{e} \bar{a}o\bar{e} \bar{c} \bar{n} \bar{Y} \bar{c} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{a} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{e} \bar{E} \bar{c} \bar{Y} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{c}$
 $\bar{N} \bar{x} \bar{i} \bar{1} \bar{4}7 : \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{Y} \bar{A} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{Y}^3 \bar{U} \bar{n} \bar{A} \bar{a}o\bar{U} \bar{c} \bar{A} . \bar{U}^3 \bar{I} \bar{a} \bar{Y} \bar{a} \bar{i} \bar{c} \bar{c} \bar{e}^3 \bar{c} \bar{U}^3 \bar{B}^3 \bar{I}$
 $\bar{a} \bar{n} \bar{a} \bar{B} \bar{U}^3 \bar{e} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{U}^3 \bar{Y} . \bar{c} \bar{O}^3 \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{A} , \bar{c} \bar{e} \bar{i} \bar{Y} \bar{n}^3 \bar{I} \bar{a}o\bar{U} \bar{c} \bar{o} \bar{c} \bar{e}^3 \bar{c} \bar{c} \bar{I} \bar{e} \bar{i} \bar{a}o \bar{x} \bar{i} \bar{n} \bar{I} \bar{n} \bar{a} \bar{n}$
 $\bar{1} \bar{c} \bar{U} \bar{c} \bar{Y} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{Y} \bar{n} \bar{A} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{n} \bar{a}o\bar{U} \bar{x} \bar{i} \bar{I} \bar{c} \bar{n} \bar{Y} \bar{n} \bar{I}^3 \bar{U} \bar{x} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{a}o\bar{A} \bar{l} \bar{a}o\bar{Y} \bar{n} \bar{1} \bar{4}8 :$

II.2.2 $\bar{a}o\bar{n}^3 \bar{n} \bar{i} \bar{n} \bar{n} \bar{Y} \bar{c} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{Y} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y}$ **$\bar{a} \bar{n} \bar{a} \bar{B} \bar{a} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{Y} \bar{n}$**

1. $\bar{c} \bar{a} . \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{Y} \bar{n} \bar{c} \bar{I}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{U} \bar{a}o\bar{U} \bar{A} \bar{a}o\bar{n}^3 \bar{n} \bar{i} \bar{n} \bar{n} \bar{Y} \bar{a}o\bar{U}$. 2. $\bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{o} \bar{x} \bar{i} \bar{1} \bar{4}9$
 $\bar{I} \bar{e} \bar{f} \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{U} \bar{c} \bar{Y} \bar{c} \bar{N} \bar{I} \bar{e} \bar{x} \bar{i} \bar{U}^3 \bar{c} \bar{N} \bar{O}^3 \bar{Y}^3 . \bar{n} \bar{a}o\bar{A} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{U} \bar{B}^3 \bar{I} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{A} \bar{Y} \bar{A} \bar{c} \bar{o} \bar{u} \bar{a}o\bar{U} \bar{a}o\bar{n}^3 \bar{n} \bar{i} \bar{n}$
 $\bar{n} \bar{Y} \bar{c} \bar{N} \bar{a} . \bar{Y}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{Y} \bar{n} \bar{c} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{n} \bar{c} \bar{e}^3 \bar{Y} \bar{o} \bar{Y}^3 \bar{o} \bar{n} \bar{x} \bar{o} -na- \bar{o} \bar{a}o\bar{c} \bar{a} \bar{A} , \bar{a} \bar{n} \bar{A}$
 $\bar{e}^3 \bar{I}^3 \bar{U} \bar{Y} \bar{N} \bar{x} \bar{i} \bar{c} . \bar{c} \bar{U} \bar{a}o\bar{U} \bar{U}^3 \bar{e} \bar{Y}^3 . \bar{x} \bar{i} \bar{Y} \bar{n} \bar{c} \bar{I} \bar{a}o\bar{U} \bar{c} \bar{o} \bar{U} \bar{n} \bar{A} \bar{i} \bar{x} \bar{o} , \bar{c} \bar{e} \bar{i} \bar{U} . \bar{U} \bar{c} \bar{n} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{Y}$
 $\bar{e} \bar{A} \bar{1} \bar{50} \bar{c} \bar{e}^3 \bar{c} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{x} \bar{o} \bar{a} \bar{n} \bar{a} \bar{e} \bar{x} \bar{i} \bar{U} \bar{a} \bar{c} \bar{e} \bar{c} \bar{Y} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{n} \bar{e} -a- \bar{Y} , \bar{c} \bar{Y} \bar{a} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{I}^3 \bar{Y}$

¹⁴⁵ $\bar{i} \bar{x} \bar{o} \bar{e}$ Г.Меликишвили, 1964, $\bar{c} \bar{c} 59-60$:

¹⁴⁶ М.Хачикян, 1985, $\bar{c} \bar{c} 77$: $\bar{c} \bar{U} \bar{e} \bar{a} \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{A} \bar{i} \bar{c} \bar{x}^3 \bar{n} \bar{i} \bar{e} \bar{f} \bar{c} \bar{i} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{c} \bar{I} \bar{c} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{I}^3 \bar{Y} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{c} \bar{Y} , \bar{1} \bar{n}^3 \bar{Y}u \bar{I}^3 \bar{n} \bar{a}o \bar{x} \bar{i} \bar{N}^3 \bar{I} \bar{e} \bar{i} \bar{x} \bar{i} \bar{Y}^3 \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{Y} \bar{n} \bar{c} \bar{Y} , \bar{N}^3 \bar{I}^3 \bar{I}^3 \bar{a} \bar{x} \bar{e} \bar{x} \bar{i} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{a}o\bar{A} \bar{l} \bar{a}o\bar{Y} \bar{n} \bar{A} , \bar{a} \bar{n} \bar{a} \bar{Y}u \bar{N}^3 \bar{U} \bar{n} \bar{n} \bar{Y} \bar{a}o\bar{U} \bar{e} \bar{a} \bar{i} \bar{a} \bar{n}^3 \bar{\mu}^3 \bar{n} . \bar{a} \bar{n} \bar{I}^3 \bar{I} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{U} \bar{Y} \bar{N} \bar{Y} \bar{o} \bar{A} \bar{x} \bar{i} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{r} \bar{Y} \bar{n} \bar{c} \bar{N} \bar{x} \bar{i} :$

¹⁴⁷ Г.Вильгельм, ДВ, 5, 1988, $\bar{c} \bar{c} 103-105$:

¹⁴⁸ G. Wilhelm, 2004, $\bar{c} \bar{c} 127, 134$: $\bar{i} \bar{x} \bar{o} \bar{e} \bar{Y}^3 \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{I} \bar{n} \bar{c} \bar{A}$:

¹⁴⁹ A. Götze, ZA, 39, 1930, $\bar{c} \bar{c} 115$:

¹⁵⁰ J. Friedrich, ZA, 40, 1934, $\bar{c} \bar{c} 274$:

U³ i³ í ańí »ó ań³ nī 3. Çi áoÁláoYáoU: ÁYá í »ń³ µ»ńáoU ħ Ná. Y³ ÍÇáí
 1ńí aó µ³ é»ńÇ Ú»ç 3 Uè -a-ÇY N³ x³ É³ ÍÇ Y³ Éań1áo -n-ÇY, 3 á³ 3 UY
 Ú»ÍYíáoU ħ i³ ńµ»ń í »ńá: 2 Uèá»è, ÇYUÁ Ú. ÚńÇ1ńÇÉÁ 3 Uè -n-Ç Ú»ç
 í »èYáoU ħ -ini 3 Í³ YóÁ, ańÇ í »ńÇÇ i-Y ÁYÍYáoU ħ a -Çó 3 é³ ç:
 Ø»ÉÇUÇBíÇÇY¹⁵¹ 3 UY N³ Ú³ ńáoU ħ áoÓÓ³ Í³ Y Náfaí Ç í »ńÇ³ í ańáoÁláoY,
 ańÇY, 3 Yí 3 Y Ú³ úań NÇUúÇY ½áo. 3 N»é, Í³ ńáo ħ N³ í »Éí »É ó³ YÍ³ ó³ Í
 Náfaí 3 ÚÇY í »ńÇ³ í ańáoÁláoY: ¶.i ÇĚŃ»ÉUA¹⁵², 3 Y¹ ń³ 1³ eY³ faí éáoUÝ
 N³ ńóÇY, YáńÇó 3 é³ ç³ ńí »ó ań³ nī »ń»YÇ Á»ù Náfaí Y»ńÇ Ná. Y³ ÍÇÇ
 óáoóÇá N³ Ú³ ń»É -na-Y, Çéí 3 UY 1»áú»ńÁ, »ńµ -na-Ç ÷ áÉ³ ń»Y 3 éí³ ħ
 -a-, Y³ µ³ ó³ í ńáoU ħ ÉáoéÇ»ń»YÇ YÚ³ YáoÁU³ Úµ ań³ nī »ń»YáoU
 »YÁ³ 1ńí aó -rvn->r(r), -lvn->l(l) NÝaáoY³ ÷ áÉáoÁU³ Y úń»Y-
 úaí, 3 UY í 3 ńµ»ńáoÁU³ Úµ, ań ań³ nī »ń»YáoU, Ç N³ Í³ 1ńáoÁláoY
 ÉáoéÇ»ń»YÇ, 3 UY aÇ í 3 ń³ í íáoU -nvn- NÝaáoY³ Í³ Y Í³ á³ í óáoÁU³ Y
 í ń³ ÷ áÉ³ ń»YÁ NÝ³ ń³ í ań N³ Ú³ ń»faí -svn->s(s) 3 YóáoUÁ
 arṭuwarasau µ³ éáoU: ØÇ: YáoUÝ Á³ Ú³ Y³ Í Y³ aÇ µ³ ó³ éáoU, ań í »ń-
 ÇÇYè 1ńí 3 Í ħ ½³ ÍÇ Áíáí, Çéí µ³ éÇ 3 ńÚ³ i Y (NÇUúY) ħ ar-
 ṭuwarasau-Y 3 Uèí »Ó á³ ń½³ á»è . ańí aóY»Yú ½³ ÍÇ í ń³ Í³ Yáí
 1ńí 3 Í u Náfaí Ú³ Y µ³ éÇ N»i : í »ńÇ»ńè Ø.é³ ÉíÇYÇY¹⁵³, Ú³ i Y³ YB»faí
 Çń í aÓUÇó Nń³ i 3 ń³ í í 3 Í Óaí 3 Y³ ÚÇ 3 Ø»ń. »N Ø³ ńí 3 YÇ 3 ńÓ³ Y³ .
 ńáoÁláoYáoU í í³ Úí 3 Í ſuiaše Ó`Á, ańÁ Y³ N³ Ú³ ńáoU ħ Ná. Y³ ÍÇ
 ħ ħ³ i Çí` ſui-Çó (ſuiaše < ſui=a=še), Í³ éí³ ÍÇ í 3 Í ħ 3 éYáoU
 ¶.i ÇĚŃ»ÉUÇ í »ńáYBÚ³ Éí »è³ í »i Á` YB»faí, ań í 3` Ú á»i ù ħ ÁY¹ aóY»É, ań
 na-Ç í aÓUÇY ań³ nī »ń»YáoU 3 éí³ ħ Y³ 3 Ná. Y³ ÍÇÇ a óáoóÇaÁ, Í³ Ú
 á»i ù ħ ÁY¹ É³ UY»É ¶.i ÇĚŃ»ÉUÇ í aÓUÇó »YÁ³ 1ńí aó NÝaáoY³ ÷ áÉáo-
 ÁláoY»ńÇ ó³ YÍÁ: ØUáoè í aÓUÇó` 3 í »ÉÇ aóB ¶.i ÇĚŃ»ÉUA ańáb xB. ńí aóU-
 Y»ń ħ Úí oYáoU Çń í »è³ í »i Ç Ú»ç` »YÁ³ 1ń»faí, ań ań³ nī »ń»YÇ
 Náfaí Y»ńÇ N³ Ú³ Ó³ UY»óU³ Y -na- 3 -ne- 3 Í³ YóY»ńÁ (B³ Óí³ áÇá
 Ú³ eYÇíY»ń) N³ Y¹ »è »Y . 3 ÉÇè Y³ 3 ańá»è Ná. Y³ ÍÇÇ Í³ ½Ú³ í ańÚ³ Y
 3 Í³ YóY»ń: ÁY¹ ańáoU, »Á» µ³ é³ NÇUúÇ í »ńÇÇY Ó³ UY³ í ańÇY Y³ Éań-
 1áoU ħ r, n í³ Ú 1 µ³ Ó³ Ó³ UY»ńÇó Ú»íÁ, 3 á³ i »ÓÇ ħ aóY»YáoU -
 rvn- > -r-, -lvn- > -l-, -nvn- > -n- NÝaáoY³ ÷ áÉáoÁláoY
 (éÓáoU): 3 Uó »Á» -na- 3 -ne- 3 Í³ YóY»ńÁ N³ Y¹ »è »Y . 3 ÉÇè ańá»è

¹⁵¹ Г.Меликишвили, 1964, ħç 31-32:

¹⁵² Г.Вильгелм, ДВ, 5, 1988, ħç 100-102:

¹⁵³ M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, ħç 14-16:

Ńafáí Ý»ñÇ Ń³ Ú³ Ó³ ÚÝ»óÚ³ Ý Ú³ eÝÇÍÝ»ñ, ³ ǎ³ YÚ³Ý ŃYáúáóÝ³ ÷áÉáó-
 ÁúáóÝ áÇ ÉÇYáóÚ` Áeí Yñ³` í»ñÇÇYÝ»ñÇè Ý³ Éáñ¹áó è»e³ í³Ý Ńafáí Ç í
 óáóóÇáÇ ǎ³ í ×³ éafí¹⁵⁴:

²Ýíñ³ ¹³ eÝ³ éafí ¶.ì ÇĔŃ»ĔUÇ ÍáÓÚÇÓ ³é³ Ç ú³ Bí³ Í í »è³ Í»í ÇÝ`
 Ý³ É áó½áóÚ »Yú YB»É, áñ arṭuwarasau-e-Ç ÍáÓÚÇÝ áóñ³ ñí ³ Í³ Ý
 ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁúáóÝÝ»ñáóÚ áóÝ»Yú Ý³ ... III-a e-sa-a(III-a
 esa=(a)) [u]š-ti-ip-te za-du-ú-bi - Š...»ñ»ú í »Ó»ñáóÚ ³ ñ-
 B³ í³ Ýú ³ Yóí³ óñÇ; [KYKH 241 D₂₁] ³ ñí ³ Ń³ Úí áóÁúáóYÁ, áñí »Ó esi
 Ší »Ó; µ³ eÇ Ńá. Ý³ ÍÇ Áí Ç Ń³ Ú³ ñ YáóÚÝǎ»è áóÝ»Yú a-áf í ³ ñµ»ñ³ Í:
 ÚÚ³ Ý³ ǎ»è áóÝ»Yú Ý³ ... Ĥal-di-né-le še-iš-te-le(Ĥaldi=-
 i=ne=le šeište=le) - ŠĔ ³É¹ÇÇ ¹éÝ»ñ; [KYKH 92₃] µ³ é³ Í³ ǎ³ Í-
 óáóÁúáóYÁ, áñí »Ó ³ ñ¹»Ý áóÝ»Yú -ele Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ ÝÇ í»ñÇ³ íá-
 ñáóÁúáóYÁ, ÇÝáÁ YáóÚÝǎ»è Ń³ Í³ éáóÚ ĸ ¶.ì ÇĔŃ»ĔUÇ í »è³ Í»í ÇÝ, Ń³ Ú³ -
 Ó³ ÚÝ áñÇ` í»ñáYBÚ³ É úñÇÝ³ ÍÝ»ñáóÚ ǎ»í ú ĸÉÇÝ»ñ (*III-a esi=na-
 =(a)) ... (*Ĥaldi=i=ne=le šeišt=v=ne=le): Ĕñ³ Í³ YáóÚ, ÇÝá-
 ǎ»è óáóó »Ý í ³ ÉÇè ÚÇYá ³ ÚÁÚ Ń³ Úí YÇ áóñ³ ñí ³ Í³ Ý í »ueí »ñáóÚ
 »Ó³ Í í Í³ ÚáóÁúáóÝÝ»ñÁ, Ńá. Ý³ ÍÇ Ńafáí Ç Í³ ½Ú³ íáñÚ³ Ý Ń³ ñóáóÚ
 áóñ³ ñí »ñ»YáóÚ ÝÍ³ í í áóÚ »Ý Ń»í ... Ú³ É úñÇÝ³ ǎ³ ÷ áóÁúáóÝÝ»ñÁ:

³) Á»ú Ńafáí Ý»ñÇ Ńá. Ý³ ÍÇÝ Í³ ½Úí áóÚ ĸ ÇÝáǎ»è -a-, ³ ÚÝǎ»è ĸÉ -
 na- óáóóÇáY»ñÇ ÚÇÇáóafí: Ĕeí Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ YÁ Ń³ Ú³ ǎ³ -
 í ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ eí ³ YáóÚ ĸ -ele (³ eÝÍ³ ½Ý í ... e Ńafáí Ú³ Ý
 µ³ é»ñÁ)¹⁵⁵ Í³ Ú -nele í»ñÇ³ íáñáóÁúáóÝÝ»ñÁ: AY¹ áñáóÚ, µáfáñ ³ ÚÝ
 µ³ é»ñÁ, áñáYó Á»ú Ńafáí Ý»ñÇ Ńá. Ý³ ÍÇ áóÚ ³ éÍ³ ĸ -na- í ³ ñµ»ñ³ ÍÁ,
 Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ YáóÚ eí ³ YáóÚ »Ý -nele í»ñÇ³ íáñáóÁúáóYÁ, ...
 Ń³ Í³ é³ ÍÁ: ²ÚeÇÝúY` Á»ú ... áóÓÇÓ Ńafáí Ý»ñÁ Í³ ½Úí áóÚ »Ý ÚÇ³ Í»ñǎá-
 ñ»Ý, éafí ³ ÚÝ í ³ ñµ»ñáóÁÚ³ Úµ, áñ áóÓÇÓ Ńafáí Ç ¹»áúáóÚ -na-Ç
 ÷áÉ³ ñ»Ý ³ éÍ³ ĸ -ne-, Çeí -a-Ç` -e-, ÇÝáǎ»è` arniúši=ne=le
 /arniúši=na=ni, baúši=ne=le/baúši=na=ni, huradi=ne-
 =le/ĥuradi=na=ue/ĥuradi=na, babane¹⁵⁶=le/baban=a=ue/
 baban=a=ni/baban=a=di, eban=e=le/eban=a=idi/eban=a-

¹⁵⁴ G. Wilhelm, 2004, ĸÇ 123, 126:

¹⁵⁵ Úúáé Ńafáí áóÚY»ñÇÝ ǎ³ í Í³ Yáó µ³ é»ñÁ Ńá. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ YáóÚ eí ³ YáóÚ »Ý -v-
 nele í»ñÇ³ íáñáóÁúáóYÁ: ²Úe Ú³ eÇÝ ³ é³ í»É Ú³ Yñ³ Ú³ eÝ í »è II.2.3:

¹⁵⁶ ²Úe µ³ eÇ ŃÇÚUÁ babani/e-Ý ĸ, ÇÝáÁ »ñ` áóÚ ĸ babani=edi »½³ ÍÇ áóÓ` áñ³ Í³ ÝÇó:

=(a), ^{KUR}šure=le/^{KUR}šur=a=ni, tarmane=le/tarman=a
3 ÚĚY:

μ) ØÇŸā 3 ÚĀU í 3 Úr 3 Í μafāñ 3 ÚŸ μ³é»ñĀ, āñāŸú í »ñç³ŸáoU »Ÿ
-ri/e, -li/e .. -ni/e í 3 ŸÍ »ñái, Ná. Ÿ³ÍÇ ĀíáoU N³Ú³ā³í 3 ē-
Ē³Ÿ³μ³ñ ēi 3 ŸáoU »Ÿ -r/l/na + Náfái 3 í »ñi Ú³ēŸÇÍ (Ā»u Náfái-
Ÿ»ñ) .. -r/l/ne + le (áoŌŌ³Í³Ÿ Náfái) í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñĀ:

.) Đá. Ÿ³ÍÇ í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñç n-ái í 3 ñμ»ñ³ÍŸ»ñç 1»āúáoU
Náfái í áŌ μ³éç μŸ³ í āñ Ó³ŸŸ³ í āñĀ ā³Ńā³Ÿí áúU ĸ, Çēi 3 é³Ÿó n-Ç
í 3 ñμ»ñ³ÍŸ»ñáoU³ āā:

2. āōñ³ñi »ñ»ŸÇ NáfáiŸ»ñç ĀíÇ N³ñóĀ: ĀŸāā»ē 3 ñ³Ÿ ŸBí»ó,
Ú³ēŸ³. Çí 3 í 3 Ÿ. ñ³Í³ŸáoĀúáoŸáoU 3 Úē N³ñóáoU 3 éí³ ĸ í 3 ñ³Ó³Ú-
ŸáoĀúáoŸ NÇUŸ³Í³ŸáoU ā³Ú³Ÿ³ í āñí 3 í 3 ŸáoŸŸ»ñçŸ N³×³Ē³ÍÇ
N³í »í »í áŌ -kai/kai-ne, -pei/pei-ne Ú³ēŸÇÍŸ»ñç »i 1ÇñŸ»ñ
í 3 Ú Náfái 3 ÚÇŸ óáoÇāŸ»ñ N³Ú³ñ»éáo ĒŸ³ñái: ēñ³Ÿó »i 1ÇñŸ»ñ
ĒÇŸ»éáo ú. í ÇŸ ĸ ÉáéáoU 3 ÚŸ ÷³ ēi Ā, āñ í »ñçŸŸŸ»ñē āŸ ā³Ń³ŸçáoU
N³Ú³Ó³ŸŸ»óáoU: Āēi ÇŸā í »ñ³μ»ñáoU ĸ 3 ÚŸ í »ē³í »i ÇŸ, āñ 1ñ³Ÿú
»i 1Çñ 1Çí 3 ñí »éáo 1»āúáoU Ná. Ÿ³ÍÇ ĀíáoU ā»i ú ĸ í Óí »ÇŸ Ná. Ÿ³ÍÇ
áoŌŌ³Í³ŸÇ -(n)ele í »ñç³ í āñáoĀú³ŸĀ .. āā Ā» Ā»u NáfáiŸ»ñç
Ná. Ÿ³ÍÇáoĀU³Ÿ -(n)a- óáoÇāÇŸ, 3 ā³ ā»i ú ĸ Ÿí 3 í »É, āñ 3 Úē
ā³Ń³ŸçĀ μafāñáiÇŸ ĸ ĸ ā³ñi 3 1Çñ ā: 2 Úē Ú³ēŸÇÍŸ»ñĀ í 3 ñáo »Ÿ
N³í »í »í .. Ā»u NáfáiŸ»ñçŸ, unÇŸ³í³ μ³ó³é³í 3 ŸÇŸ, ÇŸāā»ē āñ áúŸŸú
»i 3 1ñáoĀúáoŸŸ»ñç 1»āúáoU (í »ē IV.3 í »i 2): 2 ÚŸáo³ÚŸ³ŸŸÇí,
í »ñçŸŸŸ»ñçē 1Çí 3 ñí áúUĀ āñā»ē Náfái 3 ÚÇŸ í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñ
ŸáoŸŸā»ē NŸ³ñ³ í āñ ĸ, μ³ó³éáoĀU³ Úμ pei(ne)-Ç (3 Úē Ú³ēŸŸ í »ē
ēi āñ): āōñ³ñi »ñ»ŸáoU ĒÇ³ñĀ»u Náfái āÇ í 3 ñ»ÉÇ N³Ú³ñ»É Ÿ³ ..
áoŌ .. āñ³Í³ŸĀ, āñĀ í 3 ½Úí áúU ĸ í ñ³Í³Ÿ NáfáiÇŌ edi- §³Úí³ »Ō;
1»ñ³Ÿí 3 Ÿ³Í³Ÿ (í »ŌÇ) Ú³í μ³ÚÇ N³í »éáoUái .. ŸáoŸŸā»ē āÇ ā³Ń³Ÿ-
çáoU N³Ú³Ó³ŸŸ»óáoU: 2 í »ÉÇ ×ÇBí³ N³Ú³Ó³ŸŸáo μ³éĀ (N³í 3 í 3 óáoÇ-
āĀ) 1ñí áúU ĸ í ñ³Í³Ÿ Náfái áí (Ú³Ÿñ³Ú³ēŸ í »ē II.2.8): 2 ÚĀU 3 Ÿí ñ³-
1³ēŸ³Ÿú Ā. Ú³í áŸáíÇ í áŌÚÇó 3 é³ç³ñí í áŌ áŌ .. āñ³Í³Ÿ-μ³ó³-
é³í 3 Ÿ (directive-ablative) NáfáiÇŸ, āñĀ, Āēi Ÿñ³, . āñí 3 í í áúU ĸ
aptine §í áŌU! »i 1ÇñÇ N»i .. áúŸÇ -dane (»½. ĀÇí) .. -áštani (Ná.
ĀÇí) í »ñç³ í āñáoĀúáoŸŸ»ñĀ: Đ³ñí ĸ ŸB»É, āñ ēñ³Ÿú í 3 Úr 3 í »Ÿ ÚÇ³ŸŸ
^mŠá-da-`a-li-e-ñi-ni(-)da-a-ni aptini [KYKH 44 л.с.6] ..
^{NA4}gar-bi-e ap-ti-ni ^{KUR}Ĥa-ti-na-áš-ta-a-ni [KYKH 44

л.с.7] 1ñí³.Ý»ñáóÙ` Ù»í³í³Ý ³Ý.³Ù, Ñ»í`³³µ³ñ Ñáóè³ÉÇ á»Ý, Ù³Ý³í³Ýí áñ áóñ³ñí³. »í Ý»ñÇ ÑñÇ³ÝáóÙ í³Ý í³ñ³Ó³ÙÝáóÁóáóÝ-Ý»ñ` í³áí³í Ýbí³í Ñ³í í³íÝ»ñÇ ÁÝÁ»ñóÙ³Ý Ñ»í: ²Ùèá»è, ³é³çÇÝÁ ÑÝ³ñ³ íáñ ¿ ÁÝÁ»ñó»É` ¢šá-da-`a-li-e-ñi-ni da-a-ni aptini, ÇÝáá»è áñ ³ÝáóÙ »Ý ¶.Ø»ÉÇÙÇbíÇÉÇÝ` Ù.Ð³ñáóÁóáóÝ³ÝÁ¹⁵⁷: Áèí`ñíñáñ¹Á íí³Ùí³í ¿ <sup>KUR</sup>Ĥa-ti-na(-)áš-ta-a-ni í»Ó³Ýí³Ý Ù»Ç (Ñ»í), áñÁ ¶.Ø»ÉÇÙÇbíÇÉÇÝ í»ñéáóí áóÙ ¿ <sup>KUR</sup>Ĥa-ti-na áš-ta-a-ni Ó`áí`áš-ta-a-ni-Ý Ñ³Ù»Ù³í »éáí`íšani, inani`dani ¹»ñ³ÝáóÝ»ñÇ Ñ»í<sup>158</sup>: ²Ù»Ý ¹»áúáóÙ Ù»í íí³ÙáóÁóáóÝ íñ³ ÑÇÙÝí³ í áñ`çó» Ñáéáí³ÙÇÝ í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ ³é³ÝÓÝ³ óáóÁÁ Ñáóè³ÉÇ á¿, Ñ»í`³³µ³ñ Ù»Ýú³Ù á»Ýú úÝÝ³ñíÇ: ÙáóÙÝ á³í ×³éáí á»Ýú úÝÝ³ñíÇ ÝáóÙÝá»è Á. Ù³ íáÝáíÇ íáóÙÇó Ý»ñáóí í³ í ŠÙ³íµ³Ù³ í³Ý/èí³ í Çí (stative); ÑáéáíÁ¹⁵⁹: ÁÝá í»ñ³µ»ñáóÙ ¿ ¶.ì ÇÉÑ»ÉÙÇ íáóÙÇó ³é³ç³ñí-í³ í ŠÑ³Ù³í»ó; ÑáéáíÇÝ, ³á³ áóñ³ñí³ í³Ý í »ùèí »ñáóÙ³ÙÝ ³é³ÝÓÝ³ óí áóÙ ¿ ÙÇ³ÙÝ taršwana=rani (< *taršvani=a=rani) µ³éÇ ÑÇÙ³Ý íñ³, áñÁ, »ÉÝ»éáí Ñ³Ù³í »ùèí çó, ¶.ì ÇÉÑ»ÉÙÝ ³é³ç³ñ-íáóÙ ¿ Á³ñ.Ù³Ý»É ŠÙ³ñí³Ýó Ñ»í ÙÇ³éÇÝí`-rani Ù»Ç í »èÝ»éáí ÉáóèÇ»ñÝÇ ŠÑ³Ù³í»ó; (комитатив) ÑáéáíÇ -ra óáóóáÇ áóñ³ñí³ í³Ý ÝÙ³Ý³ íÁ<sup>160</sup>: é³ í³ÙÝ Çñ³ í³ÝáóÙ µ³ó³ éí³ í á¿, áñ³Ùè -a-rani-Ç í³ í áóóó³ íÇ á»í ù ¿ í »èÝ»É ÇÝá-áñ ÙÇ³ í³Ýó: Ðèí³ í á¿Ý³` í »ñÇÇ-ÝÇè ÇÙ³èí Á: ²Ù»Ý ¹»áúáóÙ, ÇÝáá»è³ñ¹Ý Ýbí»ó, Ù»í³ í³Ý ùñÇÝ³ íÝ»ñÇ íñ³³Ùè í³Ù³ÙÝ ÑáéáíÇ ³é³ÝÓÝ³ óáóÁÁ` Ñáéáí³ÙÇÝ Ó`áóÙÁÝ»ñÇ í»ñ³ í³Ý. ÝáóÁÁ Ñáóè³ÉÇ á¿: ²Ù¹ á³í ×³éáí ¹ñ³Ýú Ù»Ýú µ³ó »Ýú Ááó»É úÝÝ³ñí í áóÝ»ñÇ ó³Ýí çó:

°Á» áñá³Ý í³Ý³ í³Ý í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ»ñÇ Ñáéáí³ÙÇÝ óáóóáÇá»ñ í³Ù »í`¹ÇñÝ»ñ ÉÇÝ»éáó Ñ³ñóÁ ÁáóÝ»Ýú ÙÇ íáóÙ`³³Ù³Ý³ í³Ýáñ»Ý ¹ñ³Ýú Ñ³Ù³ñ»Ýú »ñíñáñ¹³ÙÇÝ ÑáéáíÝ»ñ (ÑáéáíÝ»ñÇ í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ-Ý»ñ), ³á³ áóñ³ñí»ñÝÇ ÑáéáíÝ»ñÁ Ñèí³ íáñ»Ý í³ñ»ÉÇ ¿ µ³Á³Ý»É »ñíáó ÈÙµç:

1) `áóÝ ÑáéáíÝ»ñ: èñ³Ýó í»ñÇ³ íáñáóÁóáóÝ»ñ (Ó`áóÙÁÝ»ñÁ) áñ`¿ ³Ý í³Ý³ í³Ý³ñÁ»ù ááóÝ»Ý` Áèí`»ñ`áóÙÁÇÝ í³½Ùí³ í »Ý áóñ³ñí»ñ-ÝÇ µáóÝ Ñáéáí³ í»ñí`Ù³ èÝÇíÝ»ñçó: ²Ùè ÑáéáíÝ»ñÁ á³ Ñ³ÝçáóÙ »Ý Ñ³-

¹⁵⁷ КУКН 44 л.с.6, УКН 28 л.с.6:

¹⁵⁸ í »è Г.Меликишвили, 1960(УКН), ³нó. 28, í³Ý. 16:

¹⁵⁹ ¶.ì ÇÉÑ»ÉÙÁ ³ÙèáÇèÇ Ñáéáí áóñ³ñí »ñ»ÝáóÙ áÇ ÝáóÙ [2004, ¿ç 127]:

¹⁶⁰ Г.Вильгелм, ДВ, 5, 1988, ¿ç 103-105:

U³ Ó³ UY»óáoU: 2 òè ÈUμÇÝ »Ý á³ i í³ YáoU áoÓ³ í³ Ý, ¿ñ· 3 i Çí, è»é³ í³ Ý, í ñ³ í³ Ý, μ³ ó³ é³ í³ Ý-. áñÍÇ³ í³ Ý .. Ý»ñ· áU³ í³ Ý (±) Náfái Ý»ñÁ:

2) »níñán¹³ UÇÝ Náfái Ý»ñ¹⁶¹: èñ³ Ýó óáoÇaÝ»ñÁ Í³. áoU »Ý í³ ñμ»ñ μ³ é³ ñU³ í³ Ý»ñÇó, áñáYú · áñÍ³ Í³ áoU »Ý Ý³ .. 3 ÝÍ³ È³ μ³ ñ³ í³ ñμ»ñ ÈáèUÇ Ú³ è»ñÇ í³ èuáí: 2 òè Náfái Ý»ñái íñ³ Í³ μ³ é»ñÁ Ñ³ Ú³ - Ó³ UY»óáoU á»Ý á³ Ñ³ YçáoU: Àèí 3 U¹U, íñ³ Yú Çñ³ í³ YáoU á»í ù ¿ Ñ³ Ú³ ñ»É »í 1ÇñÝ»ñ Í³ Ú »í 3 íñáoÁUáoYÝ»ñ: °½³ ÍÇ Áí áoU íñ³ Yú Íóí áoU »Ý í³ ñμ»ñ Náfái Ý»ñái íñ³ Í³ 3 ÝÍ³ YÁ, Çèí Ná· Ý³ ÍÇáoU Á»ú Náfái Ý»ñÇ Ná· Ý³ ÍÇáoÁU³ Ý -(ñ)a- óáoÇaÇÝ: °Á» 1áonè ÁáOÝ»Yú U³ í³ - Í³ Ý í³ Í³ UáoÁUáoYÝ»ñÇ ÑÇU³ Ý íñ³ 3 é³ YÓY³ óí áO Í³ èí³ Í³ »ÉÇ Náfái Ý»ñÁ, 3 á³ áon³ ñí »ñ»YáoU ÑÝ³ ñ³ íáñ ¿ í »èÝ»É Ñí»í .. Ú³ É »níñán¹³ UÇÝ Náfái Ý»ñÁ 1ÇU³ í³ (μ³ ó³ é³ í³ Ý) ”предстоятельный (отложительный)”, Šéáoμ¿èÇí (μ³ ó³ é³ í³ Ý)¡ (субессивный (отложительный) .. áoÓ·áñ³ í³ Ý: ÁYáá»è á³ ñ½áñáß »ñ·áoU ¿ áñáß 3 ñO³ Ý³ · ñáoÁUáoY-Ý»ñáoU, Á. 3 U³ íáYáí Ç .. Ø.È³ aÇÍU³ YÇ íáOÚÇó Náfái 3 UÇÝ í»ñÇ³ íáñáo-ÁUáoY Ñ³ Ú³ ñíáO pei(ni) U³ èYÇÍÇ Ñ³ çáñ¹ í áO 3½³ í³ í»O³ - ÷áÉáoUÇó 3 UY á»í ù ¿ Ñ³ Ú³ ñ»É 3 é³ YÓÇÝ μ³ é³ É³ í³. áoUÝ 1»áúáoU 1Çí 3 ñí»fái áñá»è »í 3 íñáoÁUáoY, ÇYáá»è áñ kurune-Ý .. peçi-Ý (èñ³ Ýó Ú³ èÇÝ 3 é³ í»É Ú³ Yñ³ Ú³ èÝ í »è IV.3 Í»í 2): Ð»í .. 3 μ³ ñ Šéáoμ¿èÇí | .. Šéáoμ¿èÇí μ³ ó³ é³ í³ Ý; Náfái Ý»ñ áon³ ñí »ñ»YáoU á³ ñ-½³ á»è á»Ý í³ ñáo ÉÇÝ»É: 2 òèáÇèáí, áon³ ñí »ñ»YÇ Ñ³ Ú³ ñ ÑÝ³ ñ³ íáñ ¿ »YÁ³ íñ»É Ñí»í .. Ú³ É Náfái Ý»ñÁ.

1áoY Náfái Ý»ñ

áoÓ³ í³ Ý

¿ñ· 3 i Çí

è»é³ í³ Ý

í ñ³ í³ Ý

μ³ ó³ é³ í³ Ý-. áñÍÇ³ í³ Ý

Ý»ñ· áU³ í³ Ý, -(i)așè Náfái (±)

»níñán¹³ UÇÝ Náfái Ý»ñ (»í 1ÇñÝ»ñ)

áoÓ·áñ³ í³ Ý

1ÇU³ í³ (μ³ ó³ é³ í³ Ý) ”предстоятельный (отложительный)”

¹⁶¹ èñ³ Ýó Ñ³ Ú³ ñ ŠNáfái | 3 ÝÍ³ 3 YáoUÁ · áñÍ³ Í³ áoU »Yú á³ U³ Ý³ í³ Yán»Ý:

‘áoY ‘áoŦ‘án³ I³ Y Náfai Y»ñÇ I³ ½UáoUA, . aní³ I³ áoÁUáoYA ‘Yñ³ Yo N»i I³ áI³ I³ ÚE N³ n³ I³ Çó N³ n³ áU³ Yñ³ Ú³ eY I³ uY³ nI³ »Yu eir an³ ‘
³ e³ YÓÇY-³ e³ YÓÇY: Aeí ŠIÇU³ I³ (µ³ ó³ e³ I³ Y) | -A I³ Çi³ nI³ »Yu
 añá»e »i I³ Çñ, añÇ Ú³ eÇY i »e IV.2:

3. Đáfai Ú³ Y NÇUúA ‘ Náfai ÇaY»ñA áon³ ni »ñ»YáoU: Aÿá»e³ n³ »Y
 YBí »ó, ¶.Ø»EÇUÇBí ÇEÇY áon³ ni »ñ»YÇ³ Yí³ Y áoŦŦO O³ Ç N³ Ú³ n³
³ e³ YÓY³ oYáoU ç nI³ áo i³ nµ»ñ Náfai Y»ñ aŦ³ í ańí³ I³ (Ú³ uáon NÇUú)
 ‘ áoŦŦO³ I³ Y (Ú³ uáon NÇUú + ni)¹⁶²: Ú³ »YÁ³ í náou ç, añ³ Ú³ e »ní³ áo
 Náfai Y»ñái í nI³ I³ µ³ e»ñY çE I³ náO »Y NÇUú I³ eY³ E³ ÚE Náfai Y»ñÇ
 (ÇYá»e³ ½³ I³ Ç, ÚYá»e³ çE N³ i I³ á»e Ná. Y³ I³ Ç Áí áoU) I³ ½U³ í ańU³ Y
 N³ Ú³ n³¹⁶³: 2ÚeáÇeái, ³ e³ Ç ç ú³ Bí áoU³ ÚY i »e³ I³ »i Á, Aeí añÇ
 áon³ ni »ñ»YÇ Náfai Ú³ Y N³ Ú³ I³ n. áoU NÇUúA I³ náO ç N³ Y³ »e . 3E
 ÇYá»e³ Çñ Ú³ uáon O³ áí (áŦ³ í ańí³ I³ Náfai), ÚYá»e³ çE áoŦŦO³ I³ Y
 Náfai Ç O³ áí: A. Ú³ í aYái Á [1979, çç 62-65] Ú»ñÁáoU ç Ú³ e i »e³ I³ »i Á ‘
 AY³ áoYáoU ç ÚÇ³ ÚY Ú³ i áoŦŦO (µ³ ó³ n³ O³ I³) Náfai ÚÇ³ YáoUÝ Á³ Ú³ Y³ I³
 Y»ñUáoU »fai³ Úeá»e í aái³ I³ añáBÚ³ E Náfai Ú³ Y . 3Ŧ³ ÷³ nÁ, añái Y³
 µ³ ó³ i náou ç áon³ ni »ñ»YÇ Náfai Y»ñÇ O³ í ańU³ Y I³ n. áoU e í³
 añáB³ I³ Ç »ní³ I³ ÇáoÁUáoYA¹⁶⁴: ¶.i ÇEñ»EUA [ДВ 5, 1988, çç 93-102],
 AY³ áoY»fai³ ÚÇ³ ÚY Ú³ i µ³ ó³ n³ O³ I³ Náfai Ç e í³ ÚáoÁUáoYA, ÚÇ³ YáoUÝ Á³ -
 Ú³ Y³ I³ Ú»ñÁáoU ç añáBÚ³ E Náfai Ç A. Ú³ í aYái Ç . 3Ŧ³ ÷³ nÁ³ e³ Ç³ n-
 í »fai³ YBí I³ »ní³ I³ ÇáoÁUáoYA µ³ ó³ i náO Çñ i »e³ I³ »i Á: 2e³ í »E Ú³ Y-
 n³ Ú³ eY Ú³ e Ú³ eÇY i »e II.2.1 I³ »i 1, añí »O Y»ñI³ Ú³ óI³ I³ »Y Y³ ‘
 Ú»ñ I³ Çi³ nI³ áoUY»ñA 3U³ Ú³ eÇY: 2Úeí »O, áon³ ni »ñ»YÇ Náfai Y»ñA
³ e³ YÓÇY-³ e³ YÓÇY uY³ nI³ »EÇe, Ú»Yu I³ Y. á»Yu e³ YÇ µ³ e³ NÇUú»ñÇ
 í n³ B»Bí Á Y»fai³ máoY Náfai ÚÇY óáoÇaY»ñÇ, í n³ Yo I³ ½U³ í ańU³ Y ‘
 Náfai Y»ñÇ . aní³ I³ áoÁU³ Y í n³ :

Aÿá»e³ n³ »Y YBí »ó, áon³ ni »ñ»YáoU i³ nµ»ñ³ í í áoU »Y e, i, u
 ‘ a Náfai áoUY»ñA: Đ³ nI³ ç YB»E, añ eái an³ µ³ n e Náfai Ú³ YA í n³ . nI³ áO
 µ³ ½U³ ÁÇí µ³ e»ñ (eñ³ Yo áoŦŦO O³ »ñA . náou í »ñÇ³ YáoU »Y e-ái) Çñ³ -
 I³ YáoU Náfai í áoU »Y i Náfai áoUái: 2U³ á³ i x³ eái í n³ Yu á»i ú ç
 I³ e»E i Náfai Ú³ Y µ³ e»ñÇ B³ nUÇY, ÇYá»e³ ušmaše – ušmaši-

¹⁶² Г.Меликишвили, 1964, çç 30-32:

¹⁶³ Aeí ¶.Ø»EÇUÇBí ÇEÇaŦ³ Ú³ e -ni-Y NÝ³ n³ í ań ç, añ í³ . áoU ç ini óáoŦ³ I³ Y í n³ Yáo-
 YÇó, anY, Aeí Çñ»Y, 3Úeí »O óáoŦ³ µ»ñáoU ç 3x³ I³ YÇ N³ i í áoÁUáoY I³ ½U»fai³ Yań NÇUú»ñ
 [Г.Меликишвили, 1964, çç 31-32]: 2Úe Ú³ eÇY i »e Y³ ‘ Т.Гамкрелидзе, 1954, çç 116:

¹⁶⁴ И.Дьяконов, 1979, çç 61-65: Aen³ I³ YáoU »ní³ I³ ÇáoÁUáoY I³ ÚÇ³ ÚY Ná. Y³ I³ Ç N³ Ú³ n:

=e/ne, alsuiše - alsuiši=e/ne, uštipte - uštipti=ne " 3 ŪĒY: i ēi 3 Ń3 μ3 ñ e Ńáfáí Ū3 Y 3 Y 3 Ā3 i 3 YáóŪ Āñ" ē ŪÇ3 ŪY erele Š3 ñú3 | " ule ŠáonÇB| μ3 éñĀ, áñáYó Ń3 Ū3 ñ ĵ. 3 i ÇíáóŪ Ń3 Ū3 - 3 i 3 ēĒ3 Y3 μ3 ñ áóY»Yú erele=še " ule=še` í3 Yí3 . Çñ e-re-(e)-le-(e)-še " u-le-(e)-še: 2Ūē μ3 éñĀ »½3 ĪÇ ĀíÇ 3 ŪĒ Ńáfáí Y»ñáí í 3 Ūí 3 í 3 áY: 2Ūí 3 i x3 éáí e Ńáfáí áóŪÁ Ū»Yú 3 é3 ŪÁŪ á»Yú ūY3 ñíÇ: ÁYá»ē YBí »ó (i »ē II.2.1 Ī»i 1), áon3 ñi »ñ»YáóŪ Ń3 i - Ī3 óáóÇáĀ Ń3 i 3 óŪ3 ĒÇ Ń»i Ńáfáí áí " Āí áí Ń3 Ū3 Ó3 ŪYáóŪ ĵ Ń3 í »ĒŪ3 Ē -n(e)-/-n(a)- Ū3 ēYÇíY»ñÇ ŪÇÇáóáí` ÷3 ēi áñ»Y 3 é3 Ç3 óY»fáí Ńáfáí Ū3 Y Yáñ i Çá, áñĀ i 3 ñμ»ñí áóŪ ĵ Ūááē Ńáfáí áóŪY»ñÇó: Ø»Yú 3 ŪY 3 Ū3 Ū3 Y3 Ī3 Yáñ»Y 3 Yí 3 YáóŪ »Yú n (Ń3 i 3 óáóÇáĀ) Ńáfáí áóŪ (Ū3 Y-ñ3 Ū3 ēY i »ē II.2.2): Ø3 ēY3 . Çí 3 Ī3 Y . ñ3 Ī3 YáóŪáóYáóŪ μ3 ½ŪÇóē YBí »Ē ĵ, áñ ē»á3 . Çñ Ń3 Ū3 Ī3 ñ. áóŪ o ŃYááóYÇ Ń3 Ū3 ñ Ń3 i áóí YB3 Y áí3 " n ŃYááóYÇ Ī3 Ū u-áí Ī3 ½Ūí 3 í í3 Yí»ñÇ Ń3 Ū3 ñ Y3 Ē3 i »ēi 3 í YB3 Y»ñĀ áon3 ñi »ñ»YáóŪ 3 ñi 3 óáíáóŪ »Y Y3 " o-Y¹⁶⁵: áY3 Ū3 í 1ñ3 Y, μáfáñ 3 ŪY μ3 éñĀ, áñáYó μY3 í áñ Ó3 ŪY3 í áñĀ . ñáóŪ 3 ñi 3 óáíí áóŪ ĵ u-áí , 13 ēí »Ē »Y YáóŪY Ńáfáí Ū3 YÁ Ń3 Ū3 ñ»fáí , áñ 1ñ3 Yó Ń3 Ū3 ñ . áñí áóŪ »Y ŪÇ3 YŪ3 Y Ńáfáí Ū3 Y Ī3 YáY»ñ: ē3 Ī3 ŪY 3 Ūē Ńáfáí Ū3 YÁ í »ñ3 . ñí áŌ 3 ēYí 3 ½Y ŪÇ ū3 YÇ μ3 é Ńáfáí í »ĒÇē B»Ōí áóŪ »Y ÁY1Ń3 Yáon Ī3 YáYÇó: 3 ñ3 Yó Āí ÇY 3 á»i ū ĵ 13 ē»Ē^{KUR} Iš-qi-gu-lu-ú, ^{URU} A-li-iš-tú-ú i »Ō3 YáóY»ñĀ: í »ē Ń»i " Ū3 Ē ūñÇY3 ĪY»ñĀ.

- (1) ku-ṭē-i-a-di pa-a-ri-e ^{URU}A-li-iš-tú-ú [KYKH 174 A2₁₂]:
- (2) ḥa-ú-bi ^{URU}Ir-da-ni-u-ni pa-ri ^{KUR}Iš-qi-gu-lu-ú [KYKH 179_{4,5}]:

° Ā» Yí 3 i Ç áóY»Y3 Yú, áñ pari(e) Y3 Ē 1ÇñĀ 3 YĒi Çñ 3 ñ3 YçáóŪ ĵ ĩ ñ3 Ī3 Y Ī3 Ū áŌ»áñ3 Ī3 Y Ńáfáí (i »ē IV.1), 3 3 3 3 á»i ū ĵ Ń3 Ū3 - 3 i 3 ēĒ3 Y3 μ3 ñ áóY»Y3 ŪÇYú ...*pari(e) ^{URU}Aliištú(ú)e(di), ...*pari(e) ^{KUR}Išqigulu(ú)e(di), ŪÇYá1»é 13 3 Ū1á»ē á: ĐŪŪi . ūñÇY3 Ī .

- (3) ku-ṭu-ni pa-ri ^{KUR}Bu-uš-tú-ú-e [KYKH 148₁₅, 149₁₃]:
- (4) ka-ru-ni ^{KUR}ṭu-a-ra-a-ši-ni-e-i hu-[bi] pa-ri ^{ŠADU}Gur-qu-ú-e [KYKH 173 V₁₂₋₁₃] " 3 ŪĒY¹⁶⁶:

¹⁶⁵ í »ē, ūñÇY3 Ī, И.Дьяконов, 1979, ĵÇ 55:

¹⁶⁶ pare Y3 Ē 1Çñáí Ī3 ½Ūí 3 í ūñ3 Ī3 Y3 Ī3 Y Ī3 3 3 á»i óáóŪáóY»ñÇ Ū3 ēÇY i »ē IV.1:

Ā»ñ`ē ³ ðē μ³ é»ñÇ ß³ ñũÇÝ ħ ã»i ù ¹³ è»É Ý³ ...^{KUR} Babiluú ĭ »
Ō³ YáoYÁ` ³ Eiduru ¹Çó³ YáoYÁ, áñáYó Ñ³ Û³ ñ ánoY»Yù.

(5) ĥa-[ú-bi] ^{KUR} Ba-bi-lu-ú ^{KUR} e-ba-a-ni [KYKH 241
A₅]:

(6) ...UDU ^dĥal-di-na-ue KĀ UDU ^dE-i-du-ru UDU ^dba-
ba-a... [Ay-susi I₁₁-II₁ (Ayanis I)]:

(6)-áoU ^dEiduru ¹Çó³ YáoYÁ ³ ÝÍ³ èĭ³ Í ¹ñí³ Í ħ ĭ ñ³ Í³ Ý Ñáfáíáí`
Ş...ááE³ ñ Ē³ É¹Ç ³ èĭ Íá ¹éY»ñÇÝ, ááE³ ñ ¾¹áoñáoÇÝ, ááE³ ñ ¹³ μ³ -
ÇÝ...], Ñ»i ³ μ³ ñ ã»i ù ħ ÉÇÝ»ñ ^dEiduru(ú)e Í³ Û Eiduru(ú)ge (áoß
ßñÇ³ Ý). ÛÇÝá¹»é ¹³ ³ Û¹á»è áĵ: (5)-áoU ^{KUR} Babiluú ĭ »Ō³ YáoYÁ ¹ñí³ Í
ħ è»é³ Í³ Ý Ñáfáíáí, ÇÝáÁ »ñ`áoU ħ Ýñ³ Ý Ñ³ çáñ¹áo ^{KUR} ebani μ³ éÇó,
áñÁ í Í³ Ûí³ Í ħ Çñ áoŌÇŌ Ō`áí: ÛÛ³ Ý ¹»á»ñáoU ĕñ³ óáoUÁ, ĭ í Û³ É
¹»á»áoU ^{KUR} Babiluú-Y, ³ ÝÉi Çñ ¹ñíáoU ħ è»é³ Í³ Ý Ñáfáíáí,
Ñ³ Í³ é³ Í ¹»á»áoU ã»i ù ħ ÉÇÝ»ñ ^{KUR} ebani(i)e (³ ðē Û³ èÇÝ Û³ Ýñ³ -
Û³ éY ĭ »è II.2.3): ² ðēáÇéáí, Ýbí³ Í ÝúáoÁÁ Û»½ ÑÇÛú ħ ĭ ³ ÉÇē »YÁ³ ¹-
ñ»éáó, áñ áoñ³ ñí »ñ»YáoU · áúáoÁúáoY »Y áoY»óÉ »ñíáo ĭ ³ ñμ»ñ Ñáfá-
íáoUÝ»ñ, áñáYó μÝ³ í áñ Ō³ ÛÝ³ í áñÁ · náou ³ ñí³ ³ óáfí »É ħ u-áí, μ³ Ûó
áñáYú Ñáfáíáí »ÉÇē ĭ ³ ñμ»ñíáoU »Y Çñ»Yó Ñáfáí³ ÛÇÝ í »ñÇ³ í áñáoÁúáoY-
Y»ñáí` ³ éYí³ ½Y · áY» ĭ ñ³ Í³ Ý` è»é³ Í³ Ý Ñáfáíáí»ñáoU: ² é³ çÇÝ
ÉÛμÇ μ³ é»ñÁ Ýbí³ Í Ñáfáíáí»ñÇ »½³ ÍÇ ÁíáoU, Áeĭ Í³ YaYÇ, èĭ ³ YáoU »Y
Ñ³ Û³ á³ ĭ ³ èÉ³ Ý³ μ³ ñ` -ue, -ui í »ñÇ³ í áñáoÁúáoY»ñÁ, Çéĭ
»ñíáñ¹ÇÝÁ` »ñíáo Ñáfáíáí»ñÇ Ñ³ Û³ ñ ħ É ÛÇ`YáoUÝ` u: ÁY¹ áñáoU, áo-
ß³ · ñ³ ĭ ħ, áñ · náou ³ ÛÝ³ é³ í »É Ñ³ ×³ É³ ñí³ ³ óáfí³ Í ħ ĭ ñíÝ³ ÍÇ u-áí
(ĭ »è í »ñÁ μ»ñí³ Í ùñÇÝ³ ÍÝ»ñÁ):

II.2.3 áoŌŌ³ Í³ Ý (μ³ ó³ ñó³ Í) Ñáfáí

áoñ³ ñí »ñ»YÇ áoŌŌ³ Í³ Ý ÑáfáíÇ Ý»ñí³ Û³ óU³ Ý Ñ³ ñóáoU ³ í³ Ý-
¹³ Í³ Ý` Yáñ áoŌáoÁúáoYÝ»ñÇ Ý»ñí³ Û³ óáoóÇaY»ñÇ ĭ »è³ Í»i Ý»ñÇ ÛÇ
Í³ Ý áñáß³ ÍÇ ĭ ³ ñμ»ñáoÁúáoYÝ»ñ: áeĭ Ç Ñ³ ñóÁ uYÝ³ ñí »ÉÇē Ñ³ Û³ éá-
í³ ÍÇ ÍÝ»ñí³ Û³ óY»Yú ³ Û¹ »ñíáoéY ħÉ: Éñ³ óáoóÇá ĭ ĭ ñí»Y Û»ñ áñáß
á³ ñ½³ μ³ YáoUÝ»ñÁ: Í uYÝ³ ñí»Yú Ý³` Éñ³ óáoU-Éñ³ óU³ É Í³ á³ Íóáo-
ÁúáoYÝ»ñÁ, áñáYóáoU áoŌŌ³ Í³ Ý Ñáfáíáí ¹ñí³ Í ³ YáoYÝ»ñÁ óáoó³ μ»ñáoU
»Y áñáß³ ÍÇ ³ é³ YÓY³ Ñ³ ĭ ÍáoÁúáoYÝ»ñ:

1. aōñ³ nī »ñ»ŸÇ aōŌŌ³ ĩ³ Ÿ (μ³ o³ nŌ³ ĩ³) .. aŌ³ ĩ³ rāñĭ³ ĩ³ ĩ (Aeĭ
 ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ ÇĕáŌ) Náfáí Ÿ»ñÁ Ū³ eŸ³. Çĭ³ ĩ³ Ÿ. ñ³ ĩ³ ŸáŌÁŌáŌŸáŌŪ: AĒŸá-
 á»è³ ñ¹»Ÿ ŸBĭ »Ō, Aeĭ ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ ÇĕáŌ¹⁶⁷, »½³ ĩ³ Ç Āĭ áŌŪ aōñ³ nī »ñ»ŸÇ
 aŌ³ ĩ³ rāñĭ³ ĩ³ Náfáí Á Ñ³ Ū³ á³ ĩ³ eĒĒ³ ŸáŌŪ ĭ μ³ eÇ Ū³ úáŌñ ÑÇŪŪÇŸ,
 ÇŸáá»è pulusi Šĭ áÁáŌĭ, pili Šçñ³ ŸóŪĭ, qiura ŠñÁŌ, . »ĭ ÇŸĭ,
^{KUR}Buštu Š ĭ áŌBĭ áŌ(»ñĭ Çñ) .. ³ ŪĒŸ: Đá. Ÿ³ ĩ³ Ç Āĭ áŌŪ ÑÇŪŪÇŸ Ñ³ ĭ »Ēĭ áŌŪ ĭ
 Náf. Ÿ³ ĩ³ ÇáŌÁŪ³ Ÿ -li óáŌŌÇáÁ, ÇŸáá»è erelili Š³ ñ³ Ÿ»ñĭ,
 burgalali Š³ ŪñáŌŸ»ñĭ (±): Aeĭ aŌŌŌ³ ĩ³ Ÿ Náfáí Á ĩ³ ½Ūĭ áŌŪ ĭ μ³ eÇ
 Ū³ úáŌñ ÑÇŪŪÇŸ -ni Ū³ eŸŸĭÇ Ñ³ ĭ »ĒáŌŪáĭ, áñÁ, Aeĭ Çñ»Ÿ, Ñ³ ĭ³ Ÿ³ μ³ ñ
 ĩ³. áŌŪ ĭ ini óáŌŌ³ ĩ³ Ÿ³ »ñ³ ŸáŌŸÇŌ: aŌŌŌ³ ĩ³ Ÿ Náfáí Ç Náf. Ÿ³ ĩ³ ÇŸ
 ĩ³ ½Ūĭ áŌŪ ĭ »½³ ĩ³ ÇÇŌ. Náf. Ÿ³ ĩ³ ÇáŌÁŪ³ Ÿ -li óáŌŌÇ Ñ³ ĭ »ĒáŌŪáĭ³ e³-
 ç³ óŸ»Ēáĭ Náf. Ÿ³ ĩ³ Ç aŌŌŌ³ ĩ³ ŸÇ -nili ĭ »ñç³ ĭ áñáŌÁŌáŌŸÁ: Aeĭ Ÿñ³ ·
³ Ūè »ĭ áŌ Náfáí Ÿ»ñÁ Çñ»ŸŌ ŸáŌŸĭ óÇáŸ³ ĒáŌÁŪ³ Ūμ³ ĩ³ Ūáĭ »Ÿ ĩ³ Ÿ. Ÿ³ ĩ³
 Çñ³ ñ: ² Ūèá»è, aŌ³ ĩ³ rāñĭ³ ĩ³ Náfáí áĭ (ĭ³ nŌŪ³ Ē Aeĭ Çñ»Ÿ) ĭñĭ áŌŪ »Ÿ. 1)
³ Ÿ³ ŸáŌŌ³ ĩ³ Ÿ μ³ Ū»ñç eáŌμŪ»ĭ ĭ Á, Á»³ ĒÇeĭ Ñ³ ½ĭ³ »á, ÇŸáá»è ĭu
^DĤaldikai ^{URU}Arđinidi nunali ^IĪšpuini-ni ^{ID}Sardureĥe,
^IMenua ^{ID}Sardureĥe - Š»ñμ Ē³ Ēĭ³ ÇŸÇ Ū³ Ō³ Ū »ĭ³ Ÿ Ÿ
 AĒááŌÇŸŸĒ e³ ñ¹ áŌñÇÇ áñ¹ ÇŸĭ, Ō»ŸáŌ³ Ÿ e³ ñ¹ áŌñÇÇ áñ¹ ÇŸĭ,
 burgalali LUGÁL^{MES} ^{KUR}Etiuhĭneli arnuiali - ŠÑ³ Ū³ ĒñáŌŪŸ»-
 ñÁ (±) ¼ÁÇáŌĒÇ »ñĭ ĩ³ Ē³. ³ ĭ áñŸ»ñç »ĭ³ Ÿ Ū. ŸáŌÁŪ³ Ÿĭ, ^DĤaldi kuru-
 ni - ŠĒ³ Ēĭ³ ÇŸĭ Ñ½áñ (ĭ), ² ³ ŸáŌŌ³ ĩ³ Ÿ μ³ Ū»ñç ŪμŪ»ĭ ĭ Á (³ Ūè ¹ »á-
 Ū»ñÁ ³ e³ ĭ »Ē³ ĩ³ ŸŸ), ÇŸáá»è ^IMenuaše ^IĪšpuiniĥiniše ini
 pili aguni - ŠŌ»ŸáŌ³ Ÿ AĒááŌÇŸÇ áñ¹ ÇŸĭ ³ Ūè çñ³ ŸóŪÁ
³ ŸŌĭ³ Ōñ»Ōĭ, ^IMenuaše ali...terubi ini pulusi - ŠŌ»ŸáŌ³ Ÿ
³ eáŌŪ ĭ ... ĭñ»ŌÇ (»è) ³ Ūè ĭ áÁáŌÁĭ .. ³ ŪĒŸ: ŪŪ³ Ÿ³ á»è, ¹³ nŌŪ³ Ē Aeĭ
 ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ ÇĕáŌ, aŌŌŌ³ ĩ³ Ÿ Náfáí áĭ ĭñĭ áŌŪ »Ÿ. 1) ³ Ÿ³ ŸáŌŌ³ ĩ³ Ÿ
 μ³ Ū»ñç eáŌμŪ»ĭ ĭ Á, ÇŸáá»è uštabi ^IArgištini - Š³ ñB³ ĭ »Ō ñ· ÇB-
 ĭ ÇŸĭ, uluštaibi ^DĤaldini - Š³ e³ ÇŸáñĭ»Ō Ē³ Ēĭ³ ÇŸĭ, qiurani
 manu¹⁶⁸ quldini - Š. »ĭ ÇŸÁ (³ Ūeĭ »Ō) Ēáá³ Ÿ(±) ĭñĭ, ² ³ ŸáŌŌ³ ĩ³ Ÿ
 μ³ Ū»ñç ŪμŪ»ĭ ĭ Á karuni Ašurnirarini Adadinirareĥi
 LUGÁL^{KUR} Aššurni KUR-ne, karuni ^{KUR}Manani ^{KUR}Buštuni -
 ŠÑ³ ŌÁ»Ō Ÿ³ (Ē³ Ēĭ³ ÇŸĭ ³ eĭ ĭ³ ĩÁ) ² BáŌñŸÇñ³ ñÇÇŸ ² ¹³ ĭ³ ÇŸĭÇñ³ ñÇÇ áñ-

¹⁶⁷ Г.Меликишвили, 1964, ĭç 30-32:

¹⁶⁸ ¶.Ō»ĕÇuÇBĭ ÇĕÇŸ manu μ³ ŪÁ Ñ³ Ū³ ñáŌŪ ĭ ³ Ÿ³ ŸáŌŌ³ ĩ³ Ÿ μ³ Ū, áñŸ áŌŸÇ ³ Ÿĭ³ ŸáŸ
 ĒáŸ³ ññáŌŪ:

1áoŸ Á³. 3 íańĈŸ 2Baon »ńĩĈ...!, ^{LŮ}huradineli uelidubi -
 ŖĖáń»ń (»è) Ń³ í³ ù»óĈ!, ^DHaldia ištine inanili arnušĩ-
 nili I MU zadubi - ŠĖ³ ĚĈ ³ eĩ íá Ń³ Ů³ Ń³ Ůè Ń»ńáèáoĀúáoŸŸ»ńÁ
 (»è) Ů»Í Ĩ ³ náóŮ ³ Ń»óĈ! ³ ŮĖŸ:

ĀŸáá»è ³ Ń¹»Ÿ ŸBí»ó, Ā. Ů³ ÍáŸáÍÁ Ů»ńÁáoŮ Ĩ áóŮŮ³ Í³ Ÿ ..
 áŮ³ íańĩ ³ Í NáfaíŸ»ńĈ ³ eĩ³ ŮáoĀúáoŸÁ áon³ Ńĩ »ń»ŸáoŮ ĀŸááoŸ»faí
 μ³ éĈ áóŮĈŮ ŮÁŸ»ńĩ ³ Ů³ óŸáo ŮĈ³ ŮŸ Ů»Í μ³ ó³ ŃŮ³ Í NáfaíĈ ³ eĩ³ Ůáo-
 ĀúáoŸÁ: àńáb 1»áú»ńáoŮ (³ Ů¹ ÁíáoŮ .. Á»ú NáfaíŸ»ńĈ Ń³ Ů³ Ń),
 μ³ é³ ŃĈŮ»»ńĈ í»ńĈáoŮ Ń³ í»ĒŮÉ ĩ-Ĉ ³ eĩ³ ŮáoĀúáoŸÁ μ³ ó³ ĩ»ńáo
 Ń³ Ů³ Ń, Ÿ³ ³ é³ Ĉ³ ŃĩáoŮ Ĩ ³ Ůèá»è Íááí ³ Í ańábŮ³ É NáfaíŮ³ Ÿ. ³ Ů³ -
 ÷³ ŃÁ, Áeĩ ańĈ áon³ Ńĩ »ń»ŸáoŮ ³ ŸáoŸŸ»ńÁ (ĈŸáá»è μ³ ó³ ŃŮ³ Í,
 ³ ŮŸá»è ĨÉ ³ ŮÉ NáfaíŸ»ńĈ 1»áúáoŮ) Náfaí íáoŮ »Ÿ »ńĩ ³ ÍĈ ańábŮ³ É ..
 ³ ŸánaB ³ éáoŮáí: Ů³ ³ Ůè μ³ ó³ ŃŮ³ Í NáfaíĈ »½³ ÍĈ ÁíĈ óáoĈáŸ Ĩ
 Ń³ Ů³ náóŮ -ø-Ÿ, Ĉeĩ Ná. Ÿ³ ÍĈĈŸŸÁ -1æ-Ÿ, ańábŮ³ É NáfaíŮ³ Ÿ 1»áúáoŮ
 Ń³ Ů³ á³ Ĩ ³ eĒ³ Ÿ³ μ³ Ń -næ-Ÿ .. -ne1æ-Ÿ¹⁶⁹: ¶. Ĩ ĈĖŃ»ĒŮÁ¹⁷⁰ Ů»ńÁáoŮ Ĩ
 ańábŮ³ É NáfaíĈ. ³ Ů³ ÷³ ŃÁ Ná. Ÿ³ ÍĈ ÁíĈ Ń³ Ů³ Ń ³ é³ Ĉ³ Ńĩ»faí -ne-
 1æ (áoŮŮ³ Í³ ŸĈ Ń³ Ů³ Ń) .. -na- .áoŮ³ Ń³ Í Náfaí ³ Í»ńĩ Ů³ eŸĈÍ (Á»ú
 NáfaíŸ»ńĈ Ń³ Ů³ Ń) í»ńĈ³ íánaáoĀúáoŸŸ»ńÁ, ańábŮ³ n μ³ Ů³ ĩĈáÁ eŮÍ áóŮ Ĩ,
 »Á» ŃĈŮúÁ í»ńĈ³ ŸáoŮ Ĩ 1, r, n ŃŸáúáoŸŸ»ńĈó ańĈó» Ů»Íáí .áoŮ³ -
 Ń³ Í Ů³ ŮŸ³ íań (³ Ůè Ů³ éĈŸ Ů³ Ÿń³ Ů³ eŸ Ĩ »è Ĩ.2.2 Í» Ĩ 1, ańĩ »Ů
 Ÿ»ńĩ ³ Ů³ óí ³ Í Ĩ Ÿ³ .. Ů»ń Ĩ »è³ Í» Ĩ A):

2. áon³ Ńĩ »ń»ŸĈ áóŮŮ³ Í³ Ÿ (μ³ ó³ ŃŮ³ Í) NáfaíĈ ańáb á³ Ń½³ μ³ -
 ŸáoŮŸ»ń: Á» .. áon³ Ńĩ »ń»ŸáoŮ Ń³ Ů³ Í³ Ÿ Náfaí áí ³ .. ³ Ÿ³ ŸáoŮ³ Í³ Ÿ
 μ³ Ů»ńĈ éáoŮŮ»Í Ĩ Á (»ŸÁ³ Í³ Ÿ) .. ³ ŸáoŮ³ Í³ Ÿ μ³ Ů»ńĈ óŮŮ»Í Ĩ Á (áoŮĈŮ
 ĒŸĈŃÁ) Í³ ½ŮÍáoŮ »Ÿ ŮĈ³ Í»ńá, ³ ŮŸáoŮ Ů»Ÿ³ ŮŸĈÍ ³ Ůè »ńĩáo 1»áú»-
 náóŮ ŸÍ³ Ĩ íáoŮ »Ÿ ańáb³ ÍĈ Ĩ ³ Ńμ»ńáoĀúáoŸŸ»ń: ĀŸáá»è óáoŮ »Ÿ
 Ĩ ³ ĒĈè Ů»ń 1ĈÍ ³ ŃĩáoŮŸ»ńÁ, áon³ Ńĩ »ń»ŸáoŮ ańáb³ ÍĈ Ĩ ³ Ńμ»ńáoĀúáoŸ Ĩ
 ŸÍ³ Ĩ íáoŮ Ÿ³ .. áóŮĈŮ Ů»áí Ń³ ŸŸ»è »Íáo Ń³ Ĩ áóŮ .. Ń³ é³ Ń³ Í ³ ŸáoŸ-
 Ÿ»ńĈ ŮĈĈ: áóŮŮ³ Í³ Ÿáí ĩńĩ ³ Í ³ ŸÍ ³ ŸÍ í»ńĈ³ íánaáoŮŸŸŸ ŮÁ Ĩ ³ ĒÍ ³ Í
 Ĩ Ÿ³ .. Ÿń³ Ēń³ óŮ³ Ÿ μŸáoŮÁĈŮ Ĩ ³ Ů ĩń³ ³ eĩ³ ŮáoĀúáoŸŸó ĀŸŸŮ³ Ÿń³ -
 á»è: ŮBí ³ Í Ń³ Ńó»ńÁ á³ Ń½³ μ³ Ÿ»éáo Ń³ Ů³ Ń Ů³ Ÿń³ Ů³ eŸ ŮŸŸ³ Ń-
 ÍŸŮ ³ Ů¹ 1»áú»ńÁ ³ é³ ŸŮĈŸ-³ é³ ŸŮĈŸŸ:

¹⁶⁹ Ĩ »è, ŮĈŸŸ³ Í, И.Дьяконов, 1979, ĨĈ 62, ³ Ů. 8; ĨĈ 64, ³ Ů. 9:
¹⁷⁰ Г.Вильгельм, ДВ, 5, 1988, ĨĈ 93-102; G.Wilhelm, 2004, ĨĈ 126-127:

3) 2Ý3 Ýóá03 Í3Ý µ3 0»ñÇ éá0µ0»Íi (»ÝÁ3 Í3): Ú3 È 3 Ý1ñ3 13 é-
 Ý3 Ýú »½3 ÍÇ Ái ÇÝ: ÁÝá»è ÝBi »ó í »ñÁ, Áëi Ø»ÉÇÚÇBí Çéá0 á0ñ3 ñi »ñ»-
 Ýá0Ú 3 Ý3 Ýóá03 Í3Ý µ3 0»ñÇ »ÝÁ3 Í3 Ý ÑÇÚÝ3 í3 Ýá0Ú 1ñi á0Ú ç á0003-
 Í3Ý Ñáfaí aí, µ3 0ó Í3 ñá0 ç 1ñi »É Ý3 .. á0 .. í áñi 3 Í Ñáfaí aí, Á .. ÈÇëi
 Ñ3 ½i 3 1»á: 0½3 ÍÇ Ái Ç Ñ3 Ú3 ñ Ý3 ÝÚ3 Ý ÍÇñ3 éá0Á03 Ý Ñ3 Ú3 ñ µ»ñá0Ú
 ç iu ^Dñaldikai ^{URU} Ardinidi nunali ^IIšpuini-ni ^{ID}Sar-
 dureñe, ^IMenua ^{ID}Sardureñe uñÇÝ3 ÍÁ¹⁷¹, áñi »0 ^IMenua-Ý, áñÁ
 Ñ3 Ý1»è ç . 3ÉÇè Ý3 È3 13 éá0Á03 Ý éá0µ0»Íi Ç 1»ñá0Ú, 1ñi 3 Í ç á0 .. 3-
 í áñi 3 Í Ñáfaí aí Ç Ñ3 Í3 1ñá0Á0á0Ý Ý3 È3 13 éá0Á03 Ý »ñiñáñ1
 éá0µ0»Íi Ç: ^IIšpuini-Ç, áñ 1ñi 3 Í ç á0003 Í3Ý Ñáfaí aí: Ø»½ Ñ3 Úi ÝÇ
 á0ñ3 ñi 3 Í3 Ýi »üèi »ñÇ Úç Ú»Ýú Í3 ñá03 ó3 Ýú . i Ý»É ÁÝ13 Ú»ÝÁ Ú»Í
 3 0É ÝÚ3 Ý 1»áú¹⁷² akuke MU ^mRusaa URU ^mArgišť[eh]in[i]
^mSaga DUMU tara ^(KUR1)Išqugulhie úlab[i] ^{KUR}Manaidi...
 Š3 ÚÝ (±) i 3 ñÇ (»ñµ) éá0è3 ÚÇ ú3 03 úçó` 2ñ. ÇBí ÇÇ áñ1á0, 33. 3 Ý
 áñ1ÇÝ 3 í3. (»ñiñÇ) ÁÈú3. á0ÉÇÇÇ »Í3 í Ø3 Ý3 »ñiÇñÁ... ¡ [KYKH 421.
 3] 3 ñi 3 Ñ3 Úi á0Á0á0Ýá0Ú, áñi »0 »ÝÁ3 Í3Ý (éá0µ0»Íi Á) Í3 ñi »è Á»
 1ñi 3 Í ç á0 .. 3 í áñi 3 Í Ñáfaí aí: é3 Í3 ÚÝ Ú3 éÝ3. »i Ý»ñÇ BñÇ3 Ýá0Ú,
 µ»ñi 3 Í 3 ñi 3 Ñ3 Úi á0Á03 Ý ÁÝÁ»ñ0Ú3 Ý Ñ3 ñ0á0Ú 3 éi3 ç ÈÇëi
 3 ÝÑ3 Ú3 03 ÚÝá0Á0á0Ý: 2 0èá»è, Ú»½ Ñ»i 3 uñuñá0 Ñ3 i í 3 Í Á Á. 03 Íá-
 Ýáí Á Í3 ñ1á0Ú ç ...^mSaga DUMU tara LUGÁL Išquguulhie... [ΥΠΔ,
 № 12, л.ц. í á0. 1-3], ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇÝ ...^mŠa-ga-aš-tar-a LUGÁL
 Iš-qu-gu-ul-hi-e... [YKH 286_{1,3}], Ü.Ø0áÝÇ. Á` ...<sup>m</sup>Ša-ga-`a(?) -
 tar-a ^{KUR}Iš-qu-gu-ul-hi-e... [F.König, 1955(HChI), 131_{1,3}], Ø.é3 É-
 íÇÝÇÝ ...^mŠa-ga-tur tar-a... [Bastam II, 1988, çÇ 134], 3 í »ÉÇ á0B`
 ...^mŠa-ga-pu_x-tar-a... [Ayanis I, 2001, çÇ 262], Ð.Í 3 ñ3. 0á03 ÝÁ` ^mŠa-
 ga-DUMU (Ú»Í µ3 é) tar-a LUGÁL Iš-qu-gu-ul-hi-e - ŠÉÍ3 0áñ-
 1ÇÝ¹⁷³. Ú»Í 3 ñú3 Ý... ¡: i »ñÇÇÝè, ÝÚ3 Ý ÁÝÁ»ñ0á0ÚÁ ÑÇÚÝ3 í áñ»ÉÇè,
 ÝBá0Ú ç Ý3 .. 3 0è uñÇÝ3 á3 ÷ á0Á0á0ÝÁ, áñ á0ñ3 ñi »ñ»Ýá0Ú 3 Ý3 Ýóá03-
 Í3Ý µ3 0»ñÇ éá0µ0»Íi Á Áëi uñ»ÝúÇ èi 3 Ýá0Ú ç -ni í »ñÇ3 Ú3 éÝÇi Á¹⁷⁴:

¹⁷¹ »ñi 3 Í ç Í »ÉÇBÇÝÇ »ñiÉ»½i Ú3 3 ñ03 Ý3. ñá0Á0á0Ýç0 [YKH 19₂₆₋₂₇, KYKH 30₂₆₋₂₇]:

¹⁷² ¶.Ø»ÉÇÚÇBí Çéá0 ÝB3 Í Ú»Í 3 0É ^Dñaldi kuruni - ŠÉ3 É1ÇÝ Ñ»áñ (ç); uñÇÝ3 ÍÇ (i »è í »ñÁ) çÇBí Ú»Í Ý3 µ3 ÝÚ3 Ý Ñ3 Ú3 ñi »è Г.Вильгельм, ДВ, 5, çÇ 96-97: í »è Ý3 .. IV.3 Í »i 2:

¹⁷³ Ú3 3 0è ^mSaga-DUMU-Ç Ú»Ç i »èÝá0Ú ç Ñ3 0á0 éi3 0áñ1Ç Á3. 3 í áñÇÝ:

¹⁷⁴ Ð.Í 3 ñ3. 0á03 Ý, 1984, çÇ 75-80: Ú3 3 ñiñ3 ñ3 óçáñ»Ý ÝBá0Ú ç, áñ i 3 ÝÇ 3 ñ03 Ý3. ñá0Á0á0Ý»ñá0Ú . 3 03 ÷ 3 ñ3. ñ»ñáí ÷ áÉ3 ñÇÝi 3 í µ3 éÇ í »ñÇ3 í áñá0Á03 Ý 3 é-
 Í3 0á0Á0á0ÝÁ . ñá0Ú ñáfaí aí ÇÝ á3 ñi 3 1Çñ áç, Ñ»i .. 3 µ3 ñ ÝÚ3 Ý ÁÝÁ»ñ0Ú3 Ý 1»áúá0Ú µ3 é3 -

Ö³ eĩ añ»Ý ÛÇÝá³ ÚÁÚ Ñ³ Úi Ç áon³ ñi³ Í³ Ý i »ùeĩ »ñáoÚ Í³ ÁÝ¹³ Ú»ÝÁ Ú»Í Ñáoë³ ÉÇ í³ ÚáoÁÚáoÝ, añi »Ö »½³ ÍÇ Áí áoÚ³ Ý³ ÝóáÖ³ Í³ Ý³ µ³ ÛÇ éáoµÚ»Í³ Á í³ ñí³ Í³ Ç³ é³ Ýó -ni (-ne) Ú³ éÝÇÍÇ: ØÇÝá¹»é Ñ³ Í³ é³ Í³ í³ ÚáoÁÚáoÝ»ñÇ ÁÇí Á Ñ³ éÝáoÚ Ç ÛÇ ú³ ÝÇ Ñ³ ñÚáoñÇ: ñ³ Ýó Áí áoÚ »Ý Ý³ Ñ»Ýó ÝáoÚÝ ÆBááoÇÝÇÇ ÇÇ Ýáo³ ÛÇ ÍáoÚÇó Ñ³ Ú³ i »Ö Ááo³ Í³ Úúáoë³ Ñ³ Ó³ Ý³. ñáoÁÚáoÝ»ñÁ, únÇÝ³ Í³ uš-ta-a-li³ Lu-šá-i-ni-e-di³ Iš-pu-ú-i-ni-ni³ Sar₅-du-ri-e-hi³ Me-nu-ú-a-ni³ Iš-pu-ú-i-ni-ni-hi [KYKH 32₉₋₁₁, 33₉₋₁₁] (ÑÚÚi . Í »ÉÇBÇÝÇ³ ñÓ³ Ý³. ñáo-ÁÚ³ Ý í »ñáÝBÚ³ É í³ ñí³ Ç Ñ³ i): Áeĩ³ Ú³ Ú³, é³ í »É Ñ³ í³ Ý³ Í³ Ý³ Ç, añ Í »ÉÇBÇÝÇ³ ÑÓ³ Ý³. ñáoÁÚ³ Ý³ Ú³ í³ ñí³ Ç. Á áoÖ³ ÍÇ í³ ñÇá³ Í³ Ç, ÇÝáo áon³ ñi³ Í³ Ý³ i »ùeĩ »ñáoÚ µ³ ó³ éáoÁÚáoÝ áÇ: ÚúéáÇéáí, Í³ ñ»ÉÇ Ç áÝ¹»É, añ áon³ ñi³ »ñ»ÝáoÚ³ Ý³ ÝóáÖ³ Í³ Ý³ µ³ Ú»ñáí Í³ ½Úí³ Í³ Ý³ É³ -¹³ éáoÁÚ³ Ý³ éáoµÚ»Í³ Á (»ÝÁ³ Í³ Ý³) ÛÇBí eĩ³ ÝáoÚ Ç -ne í »ñÇ³ Ú³ éÝÇ-ÍÁ³ Ñ³ Ú»Ý³ ÚÝ¹ »áë Ñ³ i áoí³ ÝáoÝÝ»ñÁ: Ø³ é³ ñ³ Í³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ Ñáoë³ ÉÇ únÇÝ³ Í³ Ú»Ýú á»Ýú . i »É¹⁷⁵ (Ú³ éÝ³. Çí³ Í³ Ý³ . ñ³ Í³ ÝáoÁÚáo-ÝáoÚ³ Ú³ áÇéÇÝ ÝáoÚÝá»é áÇ ÝBí áoÚ):

Éá. Ý³ Í³ ÇÇ Ñ³ Ú³ ñ Ç. Ø»ÉÇÚÇBí Çéáo ÍáoÚÇó µ»ñí³ Í³ únÇÝ³ Í³ Ý»ñÇÝ (i »é í »ñÁ) Í³ ñ»ÉÇ Ç Ñ³ í »É»É³ »é ÛÇ ú³ ÝÇéÁ: í »ñ»Ýú ñ³ Ýú páfáñÁ (Ý»ñ³ eÚ³ É Ø»ÉÇÚÇBí Çéáo ÝB³ Í³ Ý»ñÁ):

(7) t]a(?) -nu-bi³ ũ³ -i-ṭè-ru-ñi³ Lu-ú-šá-a³ Ka-tar-za-a [bur]-ga-la-li LUGAL^{MEŠ} [KUR]E-[ti]-ú-ñi-[ni]-e-l[i] [a]r-nu-ia-l[i] - š×³ Ý³ -á³ ñ³ Ç³ Ñ³ ñÁáoÚ(±) (»é) áoÇi »ñáoÉÇÇ³ Ú³ Ú, Éáoë³ ÛÇ³ Ú³ Ú, Í³ Á³ ñ½³ ÛÇ³ Ú³ Ú, úÁ³ Ý³ Í³ í áoÁ»ñÁ(±) ¼ÁÇáoÝ³ Í³ Ý³ Á³. Ç í añÝ»ñÇÝ ú. ÝáoÁÚ³ Ý³ »Í³ Ý³ ... | [KYKH 31л.с.12, 31о.с.3]:

(8) su-ú-i-du-tú³ ũ³ -ṭè-ru-[hi] [m]Lu-ú-šá-[a] Ka-tar-za-a bur-ga-la-li LUGAL-[li]-l[i]/^{MEŠ} [KUR]E-ti-ú-ñi-ni-li za-ši-li - š...»i Báñi »óÇÝ (Ýñ³ Ýú) áoÇi »ñáoÉÇÝ, Éáoë³ Ý³, Í³ Á³ ñ½³ Ý³, úÁ³ Ý³ Í³ í áoÁ»ñÁ (±) ¼ÁÇáoÝ³ Í³ Ý³ Á³. Ç í añÝ»ñÇ: ÚÚáoÝ»ñÁ (±)... | [KYKH 31л.с.30, 31о.с.12]:

í »ñÇÇ -ni-Ý (ÇÝáá»é³ ó³ Ý³ í ó³ í Ç ÚÉ í³ Ý³ Í³ í³ ñáoÚ³ Á³ úÝí »É. Ç Ó³ ÷ Ñ³. ñÇ í Ç Í³:
¹⁷⁵ «Á», ÇÑ³ ñí», áñá»é³ Ú³ í áÇéÇÝ á³ Çí³ Ç ñí»Ýú man- SUÝ³É, ÉÇÝ»É; í Ç×³ ÍÇ µ³ Úáí Í³ ½Úí³ Í³ áñáB Ý³ É³ éáoÁÚáoÝÝ»ñ, ÇÝáá»é³ qiura=ne manu... š. »i ÇÝÁ ÚÝ³ ó(ÚÝ³ ó»É çñ)... Í³ Ú³ ñ³ í añ³ Í³ Ý³ ÇÚ³ eĩ áí š. »i ÇÝÁ ÁáoÝí »ó/ÁáoÝí »É çñ; (i »é III.2.11 »i³ 3):

(9) [ᵐAlr-gi-iš-ti-še a-li-e a-li-e-li LUGÁL^{MEŠ}
 [a]r-nu-i-a-li ᵐDi-a-ú-hi-ni-e ši-ši-ni MU¹⁷⁶
 [ha]-ú-bi^{KUR} Lu-šá-e KUR-ni-e^{KUR} Ka-tar-za-e
 KUR-ni-e... - Š2ñ· ÇBí ÇÝ³ éá0U ḷ́ Á3̣· 3 íánŸ»ñÁ, áñáYù
 ú· Yá0ÁU³ Ý »Í³ Ý ḷ́ Ç³ á0ÉÇ³ Í³ Ý Á³· 3 íánÇÝ »ñ»ú(±) í 3 ñÇ
 (3 ÝÁÝ¹Uç): ¶ñ³ í »óÇ »è· Éá0è³ »ñÍÇñÁ, Í³ Á³ ñ½³ »ñÍÇ-
 ñÁ... | [KYKH 174 B1₃₃₋₃₇]:

(10) ... a-[ru-me me-še?] ^{KUR}e-ba-ni-e a-li-li
 URU^{M[ÉŠ]} ha-ši-a-li lu(?) -a(?) -u-li(?) e-si a-
 li-li gu-nu-ši-ni-e a-ri bi-ri- Š...í í »ó ÇÝÓ
 (Çñ) »ñí ñÇ Ñ³ ñÍÁ: àñáß ú³ Ó³ úY»ñÁ fè»óÇÝ ... í »ÓÁ, áñáß
 ½áñú»ñ ari biri! [KYKH 174 411 o.c._{3,6}]:

(11) ...ha-ši-al-me DINGIR^{meš} -(1[i])... Š...fè»óÇÝ ÇÝÓ
 3 èi í 3 ÍY»ñÁ... | [...]:

à0ß³· ñ³ í ḷ́, áñ µ»ñí 3 Í úñÇÝ³ ÍY»ñá0U 3 Ý³ Yóá0³ Í³ Ý µ³ ÚÁ èi 3 -
 Yá0U ḷ́ 3 Ý0U³ f Í³ í 3 ñU³ fÇ Ñ³ Ú³ á³ í 3 èÉ³ Ý í »ñÇ³ í áñá0ÁU³ Ý -ia-
 áí í 3 ñµ»ñ³ ÍÁ, áñÁ, Áèi »ñ`á0UÁÇÝ, Í³ ñá0 ḷ́ 3 ñí 3 Ñ³ Úi »É ÇYáá»è
 3 Ý³ Yóá0³ Í³ Ý, 3 ÚYá»è ḷ́ 3 Yóá0³ Í³ Ý (Yñ· áñÍ³ Í³ Ý) µ³ ÚñÇ
 ÇU³ èi .. »ñµ»ÚY ÑñÁ³· 3 á0áU ḷ́ Ñ³ Ú³ á³ í 3 èÉ³ Ý 3 Yóá0³ Í³ Ý
 µ³ Ú³ Ó`»ñÇÝ (í »è III.2.1 Í»i 2): ÐÚÚi · è³ Í³ ÚY (7)-Á .. (8)-Á, áñi »0
 YÚ³ Ý³ í Çá Ñ³ Ú³ í »uèi á0U ÚÇ Íá0UÇó á0Y»Yù arnuiali(arn-
 u=ia=le), ÇèÍ ÚUá0è Íá0UÇó` zašili (zaš=i=le), áñY 3 ÝBá0ßi
 Í³ ½Úi 3 Í ḷ́ zaš- µ³ Ú³ Í³ Ý ÑÇUúÇó` Yá0UÝá»è Í³ ñá0 ḷ́ fÇY»f 3 Ý0U³ f
 Í³ í 3 ñU³ fÇ 3-ñ¹ 1»UúÇ Ná· . ÁÍÇ 3 Ý³ Yóá0³ Í³ Ý µ³ Ú (-i-áí í 3 ñµ»-
 ñ³ Í)¹⁷⁷:

µ) 2 Yóá0³ Í³ Ý µ³ ÚñÇ 0µU»Íi (á00Ç0 ÉY¹Çñ): à0ñ³ ñi »ñ»Yá0U
 á00Ç0 ÉY¹ñÇ 1Çñúá0U 1ñí 3 Í Ñ³ è³ ñ³ í 3 Yá0YÝ»ñÁ »½³ ÍÇ Áí á0U áñá»è
 Í³ YáY áá ÚÇ Ñ³ í »fU³ É Náfáí 3 ÚÇÝ í »ñÇ³ í áñá0ÁUá0Y Í³ Ú Ná¹ áY
 èi 3 Yá0U, únÇÝ³ Í`

¹⁷⁶ Áèi ¶.0»fÇUÇBí Çfá0 ŠE.ŠE.DÙ ŠÇ³ ñ¹ ÇñÍ³ Ý³ óñÇ; [1960 (VKH), 134 B1₃₅₋₃₇]:

¹⁷⁷ 0Ç: á00» (7)-á0U .. (9)-á0U áñá»è Ý³ É³ 1³ éá0ÁU³ Ý µ³ Ú ÑY³ ñ³ í áñ ḷ́ 1Çi 3 ñí »f
 ta(?)nube-Y .. suúidutú-Y, ÇèÍ [a]r-nu-i-a-le-Á Ñ³ Ú³ ñ»f 1»ñµ³ Ú³ Í³ Ý ÚÇ Ó` (±)
 (í »è Ý³ .. III.2.4): 2U¹ 1»áúá0U (7)-Á ÑY³ ñ³ í áñ ḷ́ Á³ ñ· Ú³ Ý»f Šta(?)n»óÇ (»è)
 à0Çi »ñá0ÉÇ(ÇÝ), Éá0è³ (ÇÝ), Í³ Á³ ñ½³ (ÇÝ), burgalale ¾ÁÇá0Y³ Í³ Ý Á³· 3 íánŸ»ñ(ÇÝ) ú -
 Yá0ÁU³ Ý »Í³ í (ar=nu=ia=le-Á NUÚi · Ñ³ Ú· Ú³ ñ-Yá-É ŠÑ³ ñ»f, ÚÇ³ Ý³ f .. 3 ÚEY; [í »è
 è, 2013 ¾0³ Ý, 2003, ĺÇ 28)] ... |:

- (12) ^mIš-pu-ú-i-ni-i-še ^{md}Sar₅-du-ú-ri-e-ĥi-ni-e-še i-ni Ē-e za-a-du-ú-ni - ŠĀBāáoÇÝÇÝ Ē³ñ-¹áoñÇÇ áñ¹ÇÝ³ Ûè ì áóYÁ Ē³ñù»ó! [KYKH 16_{1,2,3}]:
- (13) a-lu-še i-ni DUB-te pi-tú-li-i-e... - Šái áñ³ Ûè · náóÁúáoYÁ ÍÇ³ñ¹Ç...! [KYKH 56₂₂₋₂₃]:
- (14) ^mMe-i-nu-ú-a-še ^mIš-pu-u-i-ni-ĥi-ni-še i-ni ^{NA4}pu-lu-si ku-ú-gu-ú-ni - ŠØ»Yáo³Ý ĀBāáoÇÝÇÇ áñ¹ÇÝ³ Ûè ÌáÁáÓÁ Í³Ý · Ý»óñ»ó(±)! [KYKH 59 II₅₋₈]:
- (15) ^mMe-nu-a-še ^mIš-pu-ú-i-ni-ĥi-ni-še i-ni pi-li-e a-gu-ni ŠØ»Yáo³Ý ĀBāáoÇÝÇÇ áñ¹ÇÝ³ Ûè çñ³ÝóúÁ³ ÝóÍ³ óñ»ó! [KYKH 64₂]:
- (16) ^{LÚ}ir-di iš-ti-i-ni a-šú-ú-bi - ŠÍ³Ú³½áñ(±)³ Ûèì »Ō (»è) Ááo»óÇ(±)! [KYKH 241D₂₉₋₃₀]:
- (17) I UD^{ME} ^{KUR}e-ba-ni-i áš-gu-bi É.GAL^{MEŠ} ĥar-ĥar-šú-b[i] [U]RU^{MEŠ} GIBÍL-bi ^{KUR}e-ba-a-ni a-tú-ú-bi `a-a-š[e] [^{SA}L]lu-tú iš-ti-ni pa-ru-bi - ŠU»Í únáóU »ñÍ ÇñÁ (»è) · ñ³í »óÇ, ³ÚnáóY»ñÁ ÷é»óÇ, ù³Ō³ù-Y»ñÁ³ Ûñ»óÇ, »ñÍ ÇñÁ Ñ³í »óÇ, ì Ō³Ú³ñ¹Í³Ýó, Í³Ý³Ýó³ Ûèì »ŌÇó ù»óÇ! [KYKH 241 C₈₋₁₀] ..³ ŪÉÝ:

ĀYáá»è »ñ¹áoU ĺ μñí³ Í únÇÝ³ÍÝñÇó, ³Ûè ¹ÇnúáoU Ñ³Ý¹»è »Íáo Ñ³é³ñ³Í³ ³YáoYÝ»ñÁ Í³náó »Ý ĕñ³ óí »É Ú»ñŌ³ íáñ³ é³ñ¹Í³ÝÝ»ñ óáoUó ì íáo ini óáoó³Í³Ý¹ »ñ³YáoYáí, áñÁ³ Ú»Ý³ÚY Ñ³í³Ý³Í³YáoÁU³Úμ³ Ûèì »Ō³ñ¹Í³ Ñ³Ú³Ú³ áñáBŌ³É ÇU³èì .. áñá»è Í³YáY¹ñíáoU ĺ Ý³É³Í³è¹ÇnúáoU: Đ³½í³»á¹ñ³Ýúèì³ ³YáoU »Ý -ne í »ñç³Ú³éÝÇ-ÍÁ, ÇYáá»è`

- (18) a-lu-še ti-ni-ni tú-li-e ma-a-si ti-ni te-li-e - Šái áñ³ ³YáoYÝ ááYá³óÝÇ (``) Çñ³ ³YáoYÁ¹ÝÇ! [KYKH 412b₁₄₋₁₅]:
- (19) LUGÁL-ni ^{URU}Bu-i-ni-al-ĥi ^{LÚ}bu-ra áš-tú-bi - Š`áoÇÝÇ³ÉÈÇÇ³ñù³ÚÇÝ¹⁷⁸èì náóÍ¹ñŌñÇ! [KYKH 412b₁₄₋₁₅] ..³ ŪÉÝ:

Đ³í áóÍ³ ³YáoYÝ»ñÇ¹»áúáoU · áñÍáoU ĺ ×ÇBí Ñ³Í³é³Í únÇÝ³á³-÷áoÁúáoYÁ, ³ÛèÇÝúÝ³ Ñ³í³ áóÍ³ ³YáoYÝ»ñÁ, áóŌÇŌ ÉY¹ñÇ¹ÇnúáoU¹ñí »ÉÇè, áñá»è Í³YáY¹èì³ ³YáoU »Ý -ne í »ñç³Ú³éÝÇÍÁ, ÇYáá»è`

¹⁷⁸ ³é³óÇ á»í ù ĺ Á³ñ · Ú³Ý»É Š³ñú³-Ý `áoÇÝÇ³-³Í³Ý; ³Úó³ Ûèì »Ō μ³é³í »ñç³-ni (-ne)-ÝÍ³náó ĺ á³í³Ý»É ÑÇUúÇÝ, ÑŪÚí . LUGÁL-nu-se (LUGÁL-n=use):

(20) ^mAr-gi-iš-ti-še ^mMe-nu-a-ĥi-ni-še a-li-e
^{[U]RU}Er-bu-ú-ni-ni ši-i-di-iš-tú-ú-bi-e -
§²ñ. ÇBí ÇÝ Ø»Ýáo³ UÇ añ¹ÇÝ ³éáoU ĺ (ú³ Ō³ ù) ¾ñ»máoÝÇÝ
Í³ éáoó»óÇ; [KYKH 174 A2₁₄₋₁₅]:

(21) ĥa-ú-bi ^{URU}Lu-ĥi-ú-ni-ni `a-al-du-bi ^{URU}Lu-
ĥi-ú-ni-ni me-e-ši-ni pi-i-š. ñ³ í»óÇ (ú³ Ō³ ù)
ÉáoÈÇáoÝÇÝ, . ó»óÇ (ú³ Ō³ ù) ÉáoÈÇáoÝÇÝ Ñ³ ñ¹Ç ý ³ í;
[KYKH 47₁₂₋₁₄]:

(22) ...ma-si-ni ^{GIŠ}šú-ri-e ka-ru-ni ^{KUR}E-ti-ú-ni-ni
- š...Çñ èñÇÝ »ÝÁ³ ñ¹»ó (»ñ¹ Çñ) ¾ÁÇáoÝÇÝ; [KYKH 177_{1,2}]

.. ³ ÚEY, Çè¹ ³ é³ í»É Ñ³ ½¹ ³ í»Ā Ñ³ Ý¹»è »Ý . ³ ÉÇè ³ Ý¹ ³ Ý¹ Ú³ úáoñ
ÑÇUaí, uñÇÝ³ Í¹

(23) [m]a-si-ni-e ^{GIŠ}šú-ri-e ka-ru-ni ^mU-i-ṭè-ru-
[ĥi] [k]a-ru-ni ^mLu-ú-šá-a ka-ru-ni ^mKa-a-
tar-za-[a] - §Çñ èñÇÝ »ÝÁ³ ñ¹»ó àoÇí »ñáoÈÇ(ÇÝ), »Ý-
Á³ ñ¹»ó Éáoè³ (ÇÝ), »ÝÁ³ ñ¹»ó Í³ í ³ ñ½³ (ÇÝ); [KYKH 32₅.
6]:

(24) za-áš-gu-ni ^{URU}Qu-ṭu-me-e ĥa-ú-ni ^{KUR}Al-zi-e
ĥa-ú-ni ^{KUR}šá-áš-nu-ú-i-ni-i ^{KUR}e-ba-a-ni ši-
di-iš-tú-ni É.GAL ^{URU}Qu-ṭu-me-e - šááÝá³ óñ»ó
(Ý³) (ú³ Ō³ ù) Í áoí áoÚ»(Ý), . ñ³ í»ó (ú³ Ō³ ù) ²É½Ç(Ý), Þ³ Þ-
ÝáoÇÝÇ »ñ¹ Çñ(A)¹⁷⁹, í³ éáoó»ó ³ ÚñáoÁ (ú³ Ō³ ù) Í áoí áo-
Ú»Ç¹⁸⁰; [KYKH 148₂₄₋₂₅, 149₂₂₋₂₄] .. ³ ÚEY¹⁸¹:

Ini óáoó³ Í³ Ý¹ »ñ³ Ý¹ ³ Ý¹ (Ñá¹Ç) Ñ»í Ñ³ í áoí ³ ÝáoÝÝ»ñÁ añĀ»è
Í³ ÝáÝ Ā»Ý . añ¹ ³ Í¹ áoÚ¹⁸²: Đá. Ý³ ÍÇ Áí áoÚ ³ ÝáoÝÝ»ñÁ èí ³ ÝáoÚ »Ý -

¹⁷⁹ ŌB. nÇí Á³ ñ. Ú³ ÝáoÁúáoÝÝ ĺ §è³ éÝáoÇÝ(Ç)-Ç (é»è. Ñáfáf) »ñ¹ Çñ(A);

¹⁸⁰ ²Ý¹ ³ è¹ ³ í¹ »⁰Ý³ ÝáoÝÁ ³ Úèí »⁰ ñ¹ í³ í¹ ĺ í¹ ñ³ í³ Ý¹ .. áá Á» é»è³ í³ Ý¹ Ñáfáf í, ÇÝá»è
añ Á³ ñ. Ú³ ÝáoÚ ĺ Ú.Đ³ náóÁúáoÝ³ ÝÁ: Ā»í ù ĺ Á³ ñ. Ú³ Ý»É §Í³ éáoó»ó ³ Úñáo Í áoí áoÚ(»)-ÇÝ
(ŠÍ áoí áoÚ(»)); ú³ Ō³ uÇ Ñ³ Ú³ ñ); (í »è II.2.5 Í»í 1):

¹⁸¹ ³ ó³ é¹ í³ í¹ Ā, añ ÝÚ³ Ý¹ »Āú»ñáoÚ Çñ³ í³ ÝáoÚ ³ ÝáoÝÁ ñ¹ í³ í¹ ĺ áá Á» áoÇÇ, ³ ÚE
í ñ³ í³ Ý¹ Ñáfáf í: ĐUÚ¹ . uñÇÝ³ Í¹ ... ĥa-a-ú-bi ^{KUR}Ur-me-i-e-š. ñ³ í»óÇ (»ñ¹ Çñ) àoñÚ»-
(Ý); [KYKH 58 C_{4,5}] ³ ñ¹ ³ Ñ³ Úí áoÁ³ Ý Ñ»í, añ¹ »⁰ ÑÝ³ ñ³ íáfñ ĺ, añ Ur-me-i-e (Urmí-
ie) í »⁰Ý³ ÝáoÝÁ ñ¹ í³ í¹ ĺ Ñ»Ý⁰ í ñ³ í³ Ý¹ Ñáfáf í: ²Ú¹ »ĀúáoÚ éáoÚÝ ³ ñ¹ ³ Ñ³ Úí áoÁúáoÝÁ
Ā»í ù ĺ Á³ ñ. Ú³ Ý»É §. ñ³ í»óÇ/í Çñ»óÇ (»ñ¹ Çñ) àoñÚ»-ÇÝ;

¹⁸² añĀ»è ^μ ó³ éáoÁúáoÝ Í³ ñ»ÉÇ ĺ ÝB»É ^dĥal-di-ni-li KÁ ši-di-iš-tú-a-li
^dĥal-di-ni/^{URU}Ar-šu-ni-ú-i-ni-e URU ba-du-si-e i-ni ^dÚ-a-(i) ṭè-ri-bi
šú-zi [KYKH 20a I/II, 42 I/II.] ³ ñ¹ ³ Ñ³ Úí áoÁúáoÝ»ñÁ, é³ í³ ÚÝ ³ Úèí »⁰ i-ni-Ý³ í¹ ÉÇ Báoí
í»ñ³ »ñáoÚ ĺ ṭè-ri-bi(-) šú-zi-ÇÝ .. áá Á» ^dÚ-a-(i)-ÇÝ:

(v-n)ele í »ñç³ í áñáoÁUáoYÁ, áñÁ Ñ³ í »Éí áoU ĺ ³ Ýí ³ Ý ÑÇUúÇÝ, úñÇ-Ý³ Í.

- (25) i-ú^d Ĥal-di-i-ni-li KÁ ši-di-iš-tú-ú-a-li -
Š»ñµ Ē³ í Ú³ Ý¹ éY»ñÁ Ĩ³ éáoó»ó! [KYKH 82_{5,7}];
- (26) ^mMe-nu-a-še ^mIš-pu-u-ni-ñi-ni-še i-ni-li ta-
ar-ma-ni-li at-ñu-a-li ši-di-iš-tú-a-li -
ŞØ»Yáo³ ÝÆBááoÇYÇÇ áñ¹ÇÝ³ Úè³ ØµláónY»ñÁ · Ĩ³ í (·)
Ĩ³ éáoó»ó! [KYKH 118a,b,c_{3,4}];
- (27) ^{LŮ}[ñu]-ra-di-ni-e-li ú-e-li-du-ú-bi -
ŞU³ ñí ÇÍY»ñ (»è) Ñ³ í ³ ú»óÇ! [KYKH 173 III₁] · · ³ ÚEY:

ÁY¹ áñáoU, -nele/-ele µ³ BĒáoUÁ xÇBí YáoUYY ĺ, ÇYá áñ Á»u
ÑáfáíY»ñÇ Ñá· Y³ ÍÇáoÁU³ Y -na-/-a- óáoóÇáY»ñÇ ¹»áúáoU: ´ñí³ Í
úñÇÝ³ ÍY»ñÁ í »ñ³ µ»ñáoU »Y i · · e Ñáfáí Ú³ Y µ³ é»ñÇÝ: ÆYá í »ñ³ µ»ñáoU
ĺ a · · u Ñáfáí Ú³ Y µ³ é»ñÇÝ, ³ á³ ¹ñ³ Yó Ñ³ Ú³ ñ Áeí ÁY¹áoYí³ Í
Í³ ñÍÇUÇ (í »è í »ñÁ) Ñá· Y³ ÍÇ áóŮŮ³ Í³ YÇ Ñ³ Ú³ á³ í ³ èĒ³ Y
í »ñç³ í áñáoÁUáoYÁ á»i ù ĺ ÉÇY»ñ -ale Ĩ³ Ú -ule (ĒáeúÁ áÇ í »ñ³ µ»-
ñáoU n-áí Ĩ³ ñµ»ñ³ ÍY»ñÇÝ. ³ Ú¹ á»è Ñáfáí í áó µ³ é»ñÁ ³ YBáoBí eí ³-
YáoU »Y -a-nele · · -u-nele í »ñç³ í áñáoÁUáoYÁ»ñÁ): é³ Ĩ³ ÚY áon³ ñ-
í ³ Ĩ³ Ý í »ueí »ñáoU YU³ Y Ñáfáí Ú³ Y Ñáoè³ ÉÇ í Ĩ³ ÚáoÁUáoY»ñ áĨ³ Y:
Á»ñ· è Ĩ³ ñ»ÉÇ ĺ áñá»è ³ Ú¹ áÇèÇU Ñ³ Ú³ ñ»É ÚÇ³ ÚY Ú»Í ³ Y. ³ Ú í Ĩ³ Ú-
í³ Í a-su-li-e (AYÁ»ñóáoUÁ · · Ú»ÍY³ µ³ YáoUÁ Ú·Đ³ náóÁUáoYU³ YÇ¹⁸³)
Ñá· Y³ ÍÇ ĀÇí¹ asu-ni-Çó(±) (ŞU³ ñ½(±)!) · · »ñíáo ³ Y. ³ Ú í Ĩ³ Úí³ Í
[bur]-ga-la-li· Ñá· Y³ ÍÇ ĀÇí¹ burgala-ni-Çó(±) (Ş³ ĒáoU³ Y,
Ñ³ Ĩ³ é³ Íáñ¹(±)!¹⁸⁴) µ³ é»ñÁ: ´óó ³ é³ ÇÇYÇ AYÁ»ñóáoUÁ Ñáoè³ ÉÇ áĺ,
³ ÚY Ĩ³ ñµ»ñ Ñ»í ³ ½áí áOY»ñ Ĩ³ ñµ»ñ Ó·áí »Y Ĩ³ ñ¹áoU (í »è Ĩ³ Y.
183): ÆYá í »ñ³ µ»ñáoU ĺ »ñíí náñ¹ÇÝ, ³ á³ »ÉY»Éáfí Ñ³ Ú³ í »ueí Çó (í »è
(7)-Á), ³ ÚY Ĩ³ ñí »è Á» á»i ù ĺ ÁUµéY»É áñá»è Ñá· Y³ ÍÇ Áíáí ¹ñí³ Í
³ Ĩ³ Í³ Y, áñÁ Áíáí · · Ñáfáí áí Ñ³ Ú³ Ó³ ÚYáoU ĺ · áU³ Í³ YÇ (áñáBU³ ÉÇ)
Ñ»í : é³ Ĩ³ ÚY Úáoè ÍáOÚÇó èñ³ »½³ ÍÇÝ Ñ³ Ú³ ñí áó bur-ga-la-ni
Ó·Á, áñÁ í Ĩ³ Úí³ Í ĺ ú-e-še-la-a-še mu-ú-şi a-lu-ka-a ú-e-

¹⁸³ Н.Арутюнян, 1981(ДВМК), ĺÇ 74-76; 2001 (KYKH), ĺÇ 83, Í³ Y. 6: Ē»ú³ Y-Đ³ áóáí Á
Í³ ñ¹áoU ĺ ^mSu-li-e, ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇEÇY [?] -su-li-e, Ú.ØUáYÇ: Á ^mSu-li-e- (í »è
YáoUÝ í »óáoU):

¹⁸⁴ ÚU³ Y Á³ ñ· Ú³ YáoÁU³ Y Ñ³ Ú³ ñ í »è M.Salvini, SMEA 44/1, 2002, ĺÇ 143: °.¶ñ»ÍÚ³ YÝ
³ é³ Ç³ ñÍáoU ĺ KŮR ŞÁBY³ ÚÇ, Ñ³ Ĩ³ é³ Íáñ¹! · ³ Ó³ ÷³ ñ³· ñÇ ÷áĒ³ ñY Ĩ³ ñ¹ÇÉ PAB
Ş³ ÚµáOÇ!, Ø»ñŮ., 2004 ĀÇí 1, ĺÇ 225, 232:

ši-ia-ú-li bur-ga-la-ni/KÚR(Í³Ú PAP) ^{KUR}šú-ri-l[i]/-
 KUR.KUR^{MEŠ} [KYKH 406л.с.28-30, 407л.с.21-23, Van re.11-12 (SMEA 44/1, 2001,
 չԷ 112-143)] ³ YŃ³ eĩ ³ Y³ ÉÇ ³ nĩ ³ N³ Úr áóÁóáóYáóÚ, YáóÚYá»è N³ Y¹»è շ
 . ³ ÉÇè Ná. Y³ ÍÇ Áíáí 1ńí ³ Í . áÚ³ Í³ YÇ N»i : Ð»i ³ µ³ ñ ³ Úeĩ »Ó
 ³ é³ í»É èá³ è»ÉÇ շñ burgalale Ó´Á, µ³ Úó 1³ ³ Úèá³ è áÇ: ØÚáóè ÍáÓ-
 ÚÇÓ áóñ³ nĩ ³ Í³ Y i »uèi »ñáóÚ ³ Í³ Í³ YÁ ÚÇBĩ áÇ, áñ Áíáí N³ Ú³-
 Ó³ ÚYáóÚ շ . áÚ³ Í³ YÇ N»i : ²Ú»Y 1»áúáóÚ ³ Úè úñÇY³ ÍÁ YáóÚYá»è Náó-
 è³ ÉÇ áÇ:

Ð³ i áóí ³ YáóYŃ»Á Ná. Y³ ÍÇ Áí áóÚ N³ Y¹»è »Y . ³ ÉÇè Ná. Y³ ÍÇ³-
 Í»ñá . nĩ ³ Í i »Ó³ YáóYŃ»ñÇ Ó´áí (³ Y½³ Í³ Y ³ YáóYŃ»ñ): ³ ñ³ Yú
 áóÓ³ Í³ Y Náfáí áóÚ eĩ ³ YáóÚ »Y - (n)ele í»ñÇ³ í áñáóÁóáóYÁ, ÇYáá»è`
^mArgište=ñi=ne=le, ^{md}Sardure=ñi=ne=le, ^{SAL}Tariria=ñi=-
 ne=le, ^{KUR}Bia(i)ne=le ³ ÚEY:

²Ú÷á÷áóÚ: ² ÚèáÇéáí, »Á» ³ Ú÷á÷»Yú í»ñáß³ ñ³ 1ñÚ³ É YÚáóÁÁ,
 ³ á³ áóñ³ nĩ »ñ»YÇ áóÓ³ Í³ Y (µ³ ó³ nÓ³ Í) Náfáí Ç í »ñÇ³ í áñáóÁÓY»ñÇ
 N³ Ú³ ñ eĩ ³ YáóÚ »Yú N»i ³ Ú³ É á³ i Í»ñÁ.

² YáóY	i »ñÇ³ í áñáóÁóáóY (- náóÚ)	
	»½. ÁÇí	Ná. . ÁÇí
éáóµ»Íi (»YÁ³ Í³)		
N³ é³ ñ³ í	(±)	-(v=n)e=le(±)
N³ i áóí	-v=ne	(±)
úµ»Íi (áóÓÇÓ ÈY¹Çñ)		
N³ é³ ñ³ í	-v=ne (N³ ½ í³ 1»á), -v=Ø	-(v=n)e=le ¹⁸⁵
N³ i áóí	-v=ne, -v=Ø (N³ ½ í³ 1»á)	

ÁY¹N³ Yáóñ ³ éÚ³ Úµ, áóÓ³ Í³ Y Náfáí ÇY N³ i áóí »Y N»i ³ Ú³ É
 ³ é³ YÓY³ N³ i Í áóÁóáóYŃ»Á:

1) ½³ ÍÇ áóÓ³ Í³ Yáí 1ńí ³ Í µ³ é»ñá á»Y á³ N³ YçáóÚ Náfáí-
 Y»ñÇ N³ Ú³ Ó³ ÚY»áóáÚ:

¹⁸⁵ Ðá. Y³ ÍÇÇ -ele Ó´Á i nĩ ³ Í շ i , e ³ n Náfáí Ú³ Y µ³ é»ñÇ N³ Ú³ ñ: ÁYáá»è ³ ñ¹»Y
 YBí ó, a ³ u Náfáí Ú³ Y µ³ é»ñÇ N³ Ú³ ñ Náóè³ ÉÇ í Í³ ÚáóÁóáóYŃ»ñ áí³ Y: ³ Á», ÇN³ nĩ», Çµñ ³ Ú¹-
 áÇÇeY³ áñ³ Ú³ ñ»Yú ale=le/alu=še i ³ ñµ»ñ³ ÍY»ñÇ ³ eĩ³ ÚáóÁóáóYÁ: é³ Í³ ÚY áóñ³ nĩ »ñ»-
 YáóÚ a1- µ³ é³ nÚ³ i Á N³ Y¹»è շ . ³ ÉÇè ÇYáá»è` ale, ³ ÚYáá»è շ f alu ñÇÚáí (i »è 11.3 6):

2) 0½³ İÇ Āi áóÙ Ñ³ è³ ñ³ İ ³ YáoYÝ»ñĀ áñĀ»è İ³ YáY Ñ³ Y¹»è »Y . ³ ÈÇè Û³ úáóñ ÑÇÙúáí: óáĒ³ ñ»YĀ, YÙ³ Y ¹»Āù»ñáóÙ, Û»İ³ Û³ è³ Ûμ ĩñ³ óí áóÙ »Y ini Û»ñÓ³ í áñ ³ è³ ñí³ Y»ñÇ óáóó³ İ³ Y ¹»ñ³ YáoYáí (Ñ³ Y¹»è »Y . ³ ÈÇè í »ñÇYÇè Ñ»í ` Ñ³ ñ³ 1ñÙ³ Ûμ): Đ³ İ áóİ ³ YáoYÝ»ñĀ, ÁY¹Ñ³ İ³ è³ İĀ, ÑÇÙY³ İ³ YáoÙ èi ³ YáoÙ »Y -ne í »ñÇ³ í áñáóĀúáóYĀ ` áñĀ»è İ³ YáY ½áóñİ »Y í »ñáYBU³ È ¹»ñ³ Yí ³ Y³ İ³ Y ĩñ³ óáóÙÇó:

3) Đá. Y³ İÇ Āi áóÙ áóÖÇÓ ĒY¹ÇñĀ èi ³ YáoÙ ĺ -(v-n)ele í »ñ-ç³ í áñáóĀúáóYĀ: ÛÙ³ Y ¹»Āù»ñáóÙ Ñ³ è³ ñ³ İ ³ YáoYÝ»ñĀ İ³ ñáó »Y ĩñ³ óí »È Û»ñÓ³ í áñ ³ è³ ñí³ Y»ñÇ Ñá. Y³ İÇ ĀiÇ inele óáóó³ İ³ Y ¹»ñ³ YáoYáí:

4) áóÖÇÓ³ İ³ Yáí 1ñí ³ İ »YĀ³ İ³ Y (èáóμ)İ³ Ā) »½³ İÇ Āi áóÙ ÛÇBí èi ³ YáoÙ ĺ -ne í »ñÇ³ í áñáóĀúáóYĀ, Çèİ Ñá. Y³ İÇ áóÙ İ³ ñí »è Ā» -(v-n)ele (±):

.) Ēñ³ óáóÙ-ĩñ³ ół³ È İ³ á³ İ óáóĀúáóYÝ»ñ: ĒYĀá»è ³ ñ¹»Y YBí »ó, ĩñ³ óáóÙ-ĩñ³ ół³ È İ³ á³ İ óáóĀúáóYÝ»ñáóÙ áóÖÇÓ ĒY¹ñÇ ÓĀ Ā İ³ Èí ³ İ ĺ ĩñ³ ół³ Y μYáoÙĀÇó:

2Ùèá»è. »Ā» áóÖÇÓ ĒY¹ñÇ ĩñ³ óáóÙĀ 1ñí ³ İ ĺ è»è³ İ³ Y Ñáfáíáí, ³ á³ áóÖÇÓ ĒY¹ÇñĀ Ñ³ Y¹»è ĺ . ³ ÈÇè Çñ Û³ úáóñ ÑÇÙúáí` áèi ³ Y³ fáí áñ`Çó» ĩñ³ óáóóÇá í »ñÇ³ Û³ èYÇİ: ` ³ Úó »Ā» áóÖÇÓ ĒY¹ÇñĀ èi ³ YáoÙ ĺ áñ`Çó» ³ ÚÈ ĩñ³ óáóÙ(Y»ñ), ³ á³ á³ İ İ»ñĀ ÷áĒÉíáóÙ ĺ: ÛÙ³ Y ¹»Āù»ñáóÙ ³ ÚY μ³ è³ í »ñÇáóÙ èi ³ YáoÙ ĺ -e Ñ³ í »ÈÙ³ È Û³ èYÇİĀ (í İ³ Úí ³ İ »Y ÛÇ³ ÚY í Ñáfáí Û³ Y μ³ è»ñ. ³ ÚÈ Ñáfáí áóÚY»ñáf úñÇY³ İ Y»ñ áİ³ Y): 2Ùè »ñ`áóÙĀĀ Ñ³ İ İ³ á»è ó³ Úí áóY »ñ`áóÙ ĺ ebani §»ñİÇñ, Û³ ñ½; μ³ èÇ . áñİ³ Í áóĀúáóYÝ»ñáóÙ: ÚñÇY³ İ`

(28) ha-ú-ni ^{URU}Še-be-te-ri-a-ni ^{KUR}e-ba-ni-e ha-ú-ni ^{URU}ĥu-za-a-na-ni ^{KUR}e-ba-ni-e ĥa-ú-ni ^{KUR}Šu-ú-pa-a-ni [KYKH 56₈₋₁₀]:

(29) ka-ru-bi ^mAr-qù-qi-i-ni KUR-ni-e ^mA-da-ĥu-ni KUR-ni-e ^mLu-ib-ru-ni KUR-ni-e ^mE-šú-mu-a-i (è»è. Ñáfáí) KUR-ni ^mKa-am-ni-ú-i (è»è. Ñáfáí) ^{KUR}e-ba-ni ^{KUR}Qu-`a-al-ba-ni ^{KUR}Ū-ĥu-ni-ni KUR-ni-e ^{KUR}Te-ri-a-ni KUR-ni-e [KYKH 241 F₂₂₋₂₄]:

(30) ĥa-ú-ni ^{KUR}Ū-lu-a-ni-e-i (è»è. Ñáfáí) ^{KUR}e-ba-ni ^{URU}Da-a-ra-ni KUR-ni-e [KYKH 177 F₆₋₇]:

(31) ^{KUR}e-ba-ni a-tu-(ú)-bi [...]:

(32) ka-ru-ú-ni ^{KUR}Ma-na-a-ni ^{KUR}e-ba-ni-i-e ka-ru-ú-ni ^{KUR}Bu-uš-tú-ni [KYKH 173 IV₄₄] .. 3 ÚEY:

ÆYāā»ē »ñ`áoU ħ μ»ñí 3 Í uñÇY3 ÍY»ñÇó, Y3 E3 13 éáoĀU3 Y áoĀÇĀ EY1ÇñĀ (í íU3 f 1»āúáoU ebaní μ3 éĀ) N3 Y1»ē ħ . 3 fÇē Çñ áoĀÇĀ Ó`ái máfāñ 3 ÚY 1»āú»ñáoU, añí »Ā Y3 ááoYÇ Ēñ3 óáoU Í3 U 3 U1 Ēñ3 óáoUĀ 1ñí 3 Í ħ è»é3 Í3 Y Náfáí áí: Æ N3 Í3 1ñáoĀúáoY 1ñ3 Y 3 ÚY èi 3 YáoU ħ - (i)ie í »ñÇ3 í áñáoĀúáoYÁ máfāñ 3 ÚY 1»āú»ñáoU, »ñμ áoYÇ Ēñ3 óáoU .. 3 U1 Ēñ3 óáoUĀ 1ñí 3 Í ā ħ è»é3 Í3 Y Náfáí áí: Æ.Ø»Ba3 YÇYáí Á¹⁸⁶ 3 Uē ebanie μ3 é3 Ó`Ç N3 í »fU3 f -e-Ç U»Ç í »ēYáoU ħ »ññāñ 1`úUÇ 1»ñ3 YáoY` ŠYñ3 | ÇU3 èi áí (í »ē Y3 .. II.3 Í»i 2): ÚU3 Y μ3 ó3 i náoĀúáoYÁ UÇ3 Y . 3 Ú3 ÚY NÝ3 ñ3 í āñ ħ , è3 Í3 ÚY U»½ 3 é3 í »ē N3 í 3 Y3 Í3 Y ħ Áí áoU, āñ 3 Uēi »Ā . āñí áoY»Yú UÇ3 Y . 3 Ú3 ÚY 3 Uē »ñ`áoUĀÇ N»i¹⁸⁷ (uñÇY3 Í` í ñ3 - Í3 Y Náfáí áí N3 Y1»ē »ÍáĀ áoĀÇĀ EY1ñÇ N»i ) : ò3 í áu, ÇYāā»ē 3 ñ1`Y Ybí »ó, 3 Uē Náfáí áoY»ñÇY ā3 í Í3 Yáo μ3 é»ñÇ YU3 Y í Í3 UáoĀúáoY»ñ ááoY»Yú, ÇYāĀ ÁáoUē aÇ í 3 fÇē »B . ñí »éáo 3 Uē í »ñÇ3 í áñáoĀU3 Y μYáoUĀĀ¹⁸⁸: ÆYā í »ñ3 μ»ñáoU ħ Ēñ3 óU3 YÁ, 3 ā3 3 ÚY YU3 Y Í3 ā3 Í3 óáoĀúáoY»ñáoU Í3 ñáo ħ N3 Y1»ē . 3 f Çñ U3 úáoñ NÇUúáí Í3 U èi 3 Y3 f` -ne Í3 U -e í »ñÇ3 U3 èYÇÍY»ñĀ: í »ē N»i` íU3 f uñÇY3 ÍY»ñĀ`

(33) [hā]-ú-bi ^{KUR}Lu-šá-e KUR-ni-e ^{KUR}Ka-tar-za-e KUR-ni-e [^m]E-ri-a-ñi KUR-ni-e [KYKH 174 B1₄₄]:

(34) ka-ru-[b]i-e ^{KUR}ú-šú-lu-ni-i KUR-ni ^{KUR}Bu-qu-|ú-e KUR-ni[... [KYKH 409 3,4]:

(35) a-lu-si-(e) ^{URU}tu-uš-pa(e) URU/pa-ta-ri-(e) [...]:

(36) X ma-na(-e) GUŠKIN tú-a-g[i] X ma-na(-e) KU . BABBAR [KYKH 241 E₅₄₋₅₅. 174 B1₂₀]:

(37) X ma-na(-e) GUŠKIN [KYKH 241 G₁₁, 174 B1₂₁] .. 3 ÚEY¹⁸⁹: ĐUÚi . uñÇY3 Í (7)-(8)-Ā .. (33)-Ā, áñáYóáoU UÇ Í áĀUÇó áoY»Yú [^m]Lu-

¹⁸⁶ И. Мещанинов, 1958, ħÇ 80-85:

¹⁸⁷ Æ.Ø»Ba3 YÇYáí Ç 3 é3 Ç3 ñÍÇY N3 ñU3 ñ ā»Y, uñÇY3 Í` hā-a-ú-bi ^{KUR}Ur-me-i-e [KYKH 55c₄] .. 3 Uē YU3 Y3 í Çā 3 ñí 3 N3 Úi áoĀúáoY»ñĀ, añí »Ā »YĀ3 1ñí áĀ ŠYí 3 »»óÇí Ç-ñ»óÇ áoñUÇ»-(Y)-Yñ3 | Ā3 ñ . Ú3 YáoĀúáoYÁ ÇU3 èi 3 »áoñí ħ :

¹⁸⁸ áoB3 . ñ3 í āñ, āñ YU3 Y . āñÍ 3 í ááoĀU3 Úμ μ3 Uó Nā . Y3 ÍÇ Áí áí 1ñí 3 í μ3 é»ñĀ Í3 ñí »ē Ā» èi 3 YáoU »Y -iaše í »ñÇ3 í áñáoĀúáoYÁ (3 Uē Ú3 eÇY í »ē II.2.9 Í»i 3):

¹⁸⁹ 2 Uē N3 í »fU3 f -e-Ç N3 U3 ñ NÚUí . Y3 .. úi Šáa; μ3 éĀ, āñĀ N3 »3 E . ñí áoU ħ Y3 .. úie Ó`ái:

ú-šá-[a] ^mKa-tar-za-a, Çeĩ Úláoë ÍáÓUÇÓ ^{KUR}Lu-šá-e KUR-ni-e ^{KUR}Ka-tar-za-e KUR-ni-e: ÚláoĂÇ ë³ Í³ í áóĂU³ Ý · ÚÇ³ í Çááó-ĂU³ Ý Ă³ í x³ éáí · ³é³ ÚĂU ÍÁí³ n³ ÝáoU »Yú í ³É ÝÚ³ ÝúnÇÝ³ Í ĩn³ - óáoU-ĩn³ óU³ É Í³ Ă³ Í óáoĂUáoÝÝ»náU³ ³ÝáoÝÝ»nÇ · aní³ Í áóĂU³ Ý ĩ³ Ú³ - Ă³ ĩ÷³ Í³ Ă³ í Í»nÁ:

II.2.4 ¾ñ· ³í Çí Náfai

áoñ³ ĩí »ñ»ÝÁ Ă³ í Í³ ÝáoU ĺ ³UeĂ»ë Íááí³ Í ĺñ· ³í Çí Í³ éáoó-í³ Í ú áóÝ»óáo ĩ»áóÝ»nÇ ÁíÇÝ, ÇÝÁ »ÝĂ³ ĩnáU ĺ, an³ ³Ýóáo³ Í³ Ý ³Ú»-nÇ úU»Íí Á (áoÓÇÓ ĒÝ³ÇnÁ) · ³Ý³ Ýóáo³ Í³ Ý ³Ú»nÇ éáoU»Íí Á (»Ý-Ă³ Í³ Ý) Í³ ½í áóU »Ý ÚÇ³ ÝÚ³ Ý, Çeĩ ³Ýóáo³ Í³ Ý ³Ú»nÇ éáoU»Íí Á eĩ ³ÝáoU ĺ ĩ³ í áóí Náfai, anÁ · Çí ³Í³ Ý · ĩ³ Í³ ÝáoĂUáoÝáoU eĩ ³óÉ ĺ Şĺñ· ³í Çí | ³Ýí ³ÝáoUÁ:

1. áoñ³ ĩí »ñ»ÝÇ ¾ñ· ³í Çí Náfai Á Ú³ eÝ³ · Çí ³Í³ Ý · ĩ³ Í³ ÝáoĂUáoÝáoU ³Ue NáfaiÇ óáoÇáÝ ĺ ĩ³ Ú³ ĩí áóU -še-Ý Í³ Ú -š-Ý¹⁹⁰: ²ÚÝ »½³ ÍÇ Áí áóU ĩ³ í »Éí áóU ĺ ³Ýí ³Ý ĩÇÚúÇÝ, Çeĩ Ná· Ý³ ÍÇáoUÁ Ná· Ý³ ÍÇáoĂU³ Ý -(n)a- óáoóÇáÇÝ, únÇÝ³ í · ^mÍšpuini=še ^{md}Sardurehini=še ini Ē-e zadune - ŞĒB-ááoÇÝÇÝ e³ ĩ³ áóñÇÇ aní³ÇÝ ³Ue í áóÝÁ e³ ĩñ»ó! (»½. ĂÇí), ale ^{LÚ}A.SI^{MEŠ} (a)=še partu šere partu - ŞÇÝÁ ½ÇÝí ánÝ»nÁ úB»óÇÝÁ úB»óÇÝ ³e³ ÝÓÇÝ! (Ná· . ĂÇí) · ³ÚEÝ¹⁹¹:

2. áoñ³ ĩí »ñ»ÝÇ ĺñ· ³í Çí Í³ éáoóí³ Í úÇÝ í »ñ³ µ»náó anáb³ íÇí áÓáo-ĂUáoÝÝ»ñ: áoñ³ ĩí »ñ»ÝÇ ĺñ· ³í Çí Í³ éáoóí³ Í úáoU Ýí³ í íáoU »Ý ĩñ-í · Ú³ É ³e³ ÝÓÝ³ ĩ³ í íáoĂUáoÝÝ»nÁ · B»ÓáoUÝ»nÁ. 1) »½³ ÍÇ Áí áóU ³Ý-³Ýóáo³ Í³ Ý ³Ú»nÇ éáoU»Íí Á, anÁ µÝ³ Í³ Ý³ µ³ ĩ ĩí áóU ĺ áÓÓ³ Í³ Ý Náfai í, µ³ é³ í »ñÇáoU ÚÇBí eĩ ³ÝáoU ĺ -ne[-n] Ú³ eÝÇíÁ: ØÇÝá¹ »é ³Ýóáo³ Í³ Ý ³Ú»nÇ úU»Íí Ç ĩ³ Ú³ ĩ³ ³Uí Ú³ eÝÇíÁ Ă³ ĩí ³ÍÇñ áĺ, ³U-eÇÝúÝ³ ³ÚÝ ĩ³ Ý³ »é ĺ · ³ÉÇe »ñí³ ÍÇ³ Ç ĩ³ Í³ ĩnáóĂUáoÝ³ Ý³ Ýóáo³ Í³ Ý ³Ú»nÇ éáoU»Íí Ç (únÇÝ³ ÍÝ»nÇ · ĩ³ í »ÉU³ É µ³ ó³ í náóĂUáoÝÝ»nÇ ĩ³ -Ú³ ĩ í »ë II.2.3). 2) anáb³ 1»áú»náóU ĺñ· ³í Çí Náfai í í³ í éáoU»Íí ÇÝ Ý³ É³ Í³ éáoĂU³ Ý Ú»Ç ĩ³ Ú³ Ă³ í ³eÉ³ ÝáoU ĺ ³Ý³ Ýóáo³ Í³ Ý ³Ú» ĩ³ Ú³ Ý³ ÚÝ 1»áë Ó³ í: óí ĩ³ Í³ e³ ÍÁ, áÓÓ³ Í³ Ý Náfai í í³ í

¹⁹⁰ ØÇÚÝ³ Í³ ÝáoU í Í³ Ú³ í ĺ -še Ó³ í: ó ĩí áó 1»áúáoU ĺÉ á»í ú ĺ ÁÝĂ»ñóÉ [-s]:

¹⁹¹ ²Ue Náfai Ç Ú³ eÇÝ í »ë, únÇÝ³ í, Г.Меликишвили 1960, ĺç 55; 1964, ĺç 32-33 · ³ÚEÝ:

ěáoμl»Íí ÇÝ Ñ³ Ú³ ä³ í³ ³ ěĚ³ YáoU ĺ ³ YáoŌ³ Í³ Ý μ³ Ů, ůñÇÝ³ Í³ a-še LUGAL-ni ^dĤal-di-ni a-šú-me [KYKH 412₄], ^dĤal-di-še si-li-iš-ti-li ma-si-ni-li KĀ al-zi-na-i ^dĤal-di-na-a KĀ bi-di («Ā», ÇÑ³ ħĪ», si-li-iš-ti-li-Ý μ³ Ů ĺ) [KYKH 424₉, Ay-susi II₂ (Ayanis I)] .. ³ ŮĚÝ: ² ŮYáo³ Ů»Ý³ ŮYÇí Ñ³ ħĪ ĺ YB»Ě, aň B»ŌáoŮY»ňáí ůñÇÝ³ ÍÝ»ňĀ ě³ Í³ í³ ĀÇí »Ý .. ³ ŮYú³ Ý ĺĚ Náöě³ ĚÇ āY:

II.2.5 ě»ě³ Í³ Ý Náfar

² Ůě NáfarĀ Y»ňí³ Ů³ óY»ĚÇě ĪúYÝ³ ħĪ»Yú Ý³ .. ě»ě³ Í³ Ý NáfarĀ Ç Ĩ»í ě»ňí aň»Ý³ ěYáí áŌ ä³ í³ Í³ Ý»ĚáoĀŮ³ Ý -ĥe/-ĥi- ³ Í³ YóÇ Ñ³ nóÁ:

áoň³ ħĪ »ň»YÇ ě»ě³ Í³ Ý NáfarĀ Ů³ ěY³. Çí ³ Í³ Ý . ħ³ Í³ YáoĀŮáo-YáoU: ¶.Ō»ĚÇúÇBíÇĚÇÝ¹⁹², ĨÇŮY³ Í³ YáoU Ĩ»í .. »far Ů. ůñÇíñĚÇÝ¹⁹³, áoň³ ħĪ »ň»YÇ ě»ě³ Í³ ÝÇ »½³ ÍÇ ĀíÇ NáfarĀ ³ Í³ ħĪ Ů³ ěYÇí ĺ Ñ³ Ů³ náŮ i-Y, aňĀ Ñ³ í»Ěí áŮ ĺ a-áí Í³ Ů-a-áí ĨÇŮ»ňÇÝ Í³ ½Ů»farĀ Ñ³ Ů³ ä³ í³ ³ ěĚ³ Ý³ μ³ ħ -ai .. -ui, ÇĚí -i-áí ĨÇŮ»ňÇ ¹»äúáoŮ -i í»ňÇ³ íáňáo-ĀŮáoYÝ»ňĀ: ĺ »ňÇÝě . náŮ Í³ náŮ ĺ Y»ňí³ Ů³ óí»Ě ÇYáä»ě Ů»í (-i), ³ ŮYáä»ě ĺĚ ĪñíY³ ÍÇ (-i-i) i-áí: ĀY¹ áňáoŮ, Ñ³ ×³ Ě -(i)-i-Ç ÷áĚ³ ħ»Y ě»ě³ Í³ Ý NáfarĀ ěí ³ YáoU ĺ -e Í³ Ů -iei í»ňÇ³ íáňáoĀŮáoYÝ»ňĀ: Ě. Ů³ íáYáíĀ »½³ ÍÇ ĀíÇ Ñ³ Ů³ ħĪ ě»ě³ Í³ Ý NáfarĀ Ů³ ěYÇí ĺ Ñ³ Ů³ -náŮ i-Y¹⁹⁴, aňÇ ĺ »ěŮĀ ě³ Í³ ŮY, ÇYáä»ě ÇYúY ĺ äY¹áoŮ, Ñ³ ×³ Ě Í³ Ě-í³ Í ĺ ĨÇŮúÇ μY³ íáň Ó³ ŮY³ íáňÇó: Ů³ -a, -u/o, .. -i ĨÇŮ»ňáí μ³ ě»ňÇ Ñ³ Ů³ ħ aňä»ě ě»ě³ Í³ Ý NáfarĀ Ç »½. ĀíÇ í»ňÇ³ íáňáoĀŮáoYÝ»ň ĺ »ĚYáoŮ ĺ Ñ³ Ů³ ä³ í³ ³ ěĚ³ Ý³ μ³ ħ -a-i-Y, -u/o-i-Y .. -e-i-Y, ŮÇ»YáoŮY Ā³ -Ů³ Ý³ Í YB»farĀ, aň í»ňÇÝÝ»ňě ÓáoĚŮ³ Ý Ĩ»í .. ³ Yúáí Í³ náŮ »Y í ³ Ě Yáň í»ňÇ³ íáňáoĀŮáoYÝ»ň -a (< a-i), -u/o (< -u/o-i) .. -e (< e-i)¹⁹⁵: Ō³ ěY³. Çí ³ Í³ Ý . ħ³ Í³ YáoĀŮáoYáoŮ áoň³ ħĪ »ň»YÇ Ná. Ý³ ÍÇ ĀíÇ ě»ě³ Í³ ÝÇ NáfarĀ ³ Í³ ħĪ Ů³ ěYÇí ĺ Ñ³ Ů³ ħíáoŮ -ue/i-Y, aňĀ

¹⁹² Г.Меликишвили, 1960, ĺÇ 55-56; 1964, ĺÇ 23-24, 33-34:

¹⁹³ J.Friedrich, 1933, ĺÇ 12:

¹⁹⁴ Ů³ Ý³ .. ĨY³ ħ³ íáň ĺ Ñ³ Ů³ náŮŮ, aň ^{KUR}X-ue edia [128A₂₅, 155A₁₄ .. ³ ŮĚÝ] í »ěŮÇ μ³ ě³ Í³ ä³ ÍáoĀŮáoYÝ»náŮŮ -ue-Ç í ³ Í ä»í Ů ĺ í »ĚY»Ě ě»ě³ Í³ Ý NáfarĀ Ç ³ ħĚ³ Çí Ō»áoĀ [1979, ĺÇ 95, í³ Ý. a]:

¹⁹⁵ I.Diakonoff, 1971, ĺÇ 87-113; 1979, ĺÇ 61-67, 95 í³ Ý. c: ¶.í ÇĚŮ»ĚŮĀ ě»ě³ Í³ Ý NáfarĀ Ç Ō»áoŮ ĺ Ñ³ Ů³ náŮŮ -i-Y, -ei-Y .. -e-Y [ДБ, 5, 1988, ĺÇ 95], ³ í»ĚÇ áŮB YBáoŮ ĺ ŮÇ³ ŮY -i-Y [2004, ĺÇ 126-127]: Ō.Ě³ aÇíŮ³ YĀ ĨÇŮY³ Í³ YáoŮ ĪñíYáoŮ ĺ Ě. Ů³ íáYáí ÇY [1985, ĺÇ 71-78]:

UÇ³ YáoU ħ Ā»ù Náfáí Y»ñÇ Ná· Y³ ÍÇáoĀU³ Y -a óáoÇçáÇY^a Í³ ½U»éáí -
 aue/-auí í »ñÇ³ í áñáoĀUáoYÁ, áñÁ, áñǎ»è Í³ YaY, N³ í »Éí áóU ħ áóŌŌ³ -
 Í³ Y Náfáí áí 'ní³ í μ³ é»ñÇY, ÇYǎǎ»è^{KUR} ebaninaue (< ebanini-
 aue) DINGIR Š»ñíñY»ñÇ³ èí í áóYí, ^Dšuininaue DINGIR Šf»ñÇ³
 èí í áóYí; °ñμ»UÝ^a U³ úáoñ NÇUúÇY, ÇYǎǎ»è^a LUGÁL erilaue Š³ ñ-
 ù³ UÇó³ ñú³ í¹⁹⁶:

°Ā» ÷áñŌ»Yú ÁY¹ N³ Yñ³ óY»É í »ñáβ³ ñ³ 1ñU³ ÉÁ, ǎ³ èí 3 óí áóU ħ,
 áñ áóñ³ ní »ñ»YÇ »½³ ÍÇ ÁíÇ è»é³ Í³ Y Náfáí Ç Náfáí³ Í»ñí U³ èYÇÍY ħ
 i-Y (N³ U»Y³ UY¹ »ǎè · náóU): 2 UY N³ í »Éí áóU ħ μ³ é³ NÇUúÇ -a, u³ -i
 Ó³ UY³ í áñY»ñÇY N³ U³ ǎ³ í 3 èÉ³ Y³ μ³ ñ Í³ ½U»éáí -ai, -ui³ -i
 (· ní áóU ħ -ci Í³ Ū -ci-i) í »ñÇ³ í áñáoĀUáoY»ñÁ: 2 é³ í »É N³ ½³ í³ »ǎ
 è»é³ Í³ Y Náfáí Ç Náfáí³ Í»ñí U³ èYÇÍÇ¹ »ñáoU N³ Y¹ »è ħ · 3 ÉÇè -e-Y,
 Áèí Á, U³ í áYáí Ç³ Y³ -a-Y³ -u/o-Y, ÇYǎÁ, Áèí Yñ³, »YÁ³ 1ñ³ μ³ ñ
 3 ñ³ UáoYú ħ i/e N»ñÁ³ · 3 UáoĀU³ Y Í³ Ū μY³ í áñ Ó³ UY³ í áñÇ N»í
 è»é³ Í³ YÇ i U³ èYÇÍÇ ÓáoU³ Y:

1. áóñ³ ní »ñ»YÇ è»é³ Í³ Y Náfáí Ç áñáβ ǎ³ ñ½³ μ³ YáoU Y»ñ: áóñ³ ñ-
 í 3 í 3 Y 3 ñÓ³ Y³ · náóĀUáoY»ñáoU 3 éí 3 -i/e N»ñÁ³ · 3 UáoĀU³ Y¹ »ñÇ
 · »ñ³ · Y³ N³ í áóUÁ N³ × 3 É N³ Y · óYáoU ħ Náfáí³ UÇY í »ñÇ³ í áñáoĀUáoY-
 Y»ñÇ ÁUáoñÁUμeU³ Y: Í³ 3 ní áóU »Yú, áñ Çñ³ Í³ YáoU áóñ³ ní »ñ»YáoU 3 é-
 Í³ ħ è»é³ Í³ Y Náfáí Ç 3 é³ í »É Í³ YaY³ í áñ N³ U³ Í³ ñ ·, ù³ Y Y»ñí³ -
 U³ óí áóU ħ: 2 Uèǎ»è, áóñ³ ní 3 Í³ Y í »uèí »ñÇ³ U»ñ í áóUÇó Í³ í 3 ní 3 í
 1 Çí 3 ní áóU Y»ñÁ U»½ ÁáoUÉ »Y í 3 ÉÇè ǎY¹ »éáó, áñ i NÇUúáí μ³ é»ñÇ è-
 é³ Í³ Y Náfáí Ç í »ñÇ³ í áñáoĀUáoY ħ -ei-Y · náóU -ce(e)i (ǎ»í ù ħ
 »YÁ³ 1ñ»É, áñ NÇUú³ Í³ ½U -i-ÇY Náfáí³ Í»ñí i-Çó 3 é³ Ç í »ñ³ í áóU ħ
 e-Ç), Çèí a³ u[o] NÇUú»ñáí μ³ é»ñÇ N³ U³ ñ N³ U³ ǎ³ í 3 èÉ³ Y³ μ³ ñ
 -ai-Y³ -ui[oi]-Y: ÁYá í »ñ³ μ»ñáoU ħ N³ ½³ í³ »ǎ N³ Y¹ ÇǎáŌ β»-
 ÓáoU Y»ñÇY, 3 ǎ³ 1ñ³ Yú Í³ Ū 3 ñ³ UáoYú »Y è»é³ Í³ Y/í ñ³ Í³ Y N»ñÁ³ -
 · 3 ŪU³ Y (í »è èí áñ³ Í³ »í 3), Í³ Ū ǎ³ ŪU³ Y³ í áñí 3 í »Y è»ǎ³ · Çñ N³ -
 U³ Í³ ñ · Ç³ YÍ³ í 3 ñ»ÉÇáoĀU³ Ūμ, μ³ Ūó áá É»½ í áóU 3 éí 3 Çñ³ Í³ Y NÝáUáo-
 Y³ ÷ áÉáoĀUáoY»ñáí: Đ³ ñóÁ ǎ³ ñ½³ μ³ Y»éáó N³ U³ ñ uY³ Y³ ní »Yú 3 UY¹
 1 »ǎú»ñÁ, áóñ YÍ³ í í áóU »Y β»ÓáoU Y»ñ YBí 3 í Í³ YaY»ñÇó: '»ñ»Yú UÇ
 ù³ YÇ ùñÇY³ ÍY»ñ³ ½³ Y³ ½³ Y 3 é³ ní 3 Y»ñÇ í ñ³ · ní 3 í Í³ ñ× 3 ñÓ³ -
 Y³ · náóĀUáoY»ñÇó.

¹⁹⁶ í »è »½. ÁíÇ N³ U³ ñ YBí 3 í · ñ³ Í³ YáoĀUáoYÁ: úñÇY³ ÍY»ñÁ³ · Yñ³ Yó Á³ ñ · U³ Yáo-
 ÁUáoY»ñÁ í ní 3 í »Y Áèí ¶.Ō»ÉÇUÇBí Çéáó:

(38) ^{md}Sar₅-du-ri-e-i NÍG.GA - §ē³ñ¹áonÇ-Ç è»÷³í³Yáo-
ÁúáoY! [KYKH 308-309]:

(39) ^mMe-nu-a/^{md}Sar₅-du-ri-(e/i) / ^mAr-gi-iš-ti-e/i
NÍG- §N-Ç è»÷³í³YáoÁúáoY! [KYKH 169-171, 231, 234, 310-
381] ..³ÚEY:

2é³çÇY Ñ³Ú³óúÇó (39)-áoU μ»ñí³ í³ únÇY³íY»ñÁ Ñ³í³éáoU »Y
í»ñáÑÇBÚ³É áY¹Ú³YÁ, ú³Y½Ç³ÚYí »Ø³ñú³ÚÇ³Yí³Y Ñ³Ú³ñáoY»Yú-
-ci/e-(i/e) í»ñç³íáñáoÁúáoY»ñÁ Ç Ñ³í³ñáoÁúáoY (38)-áoU Y»ñ-
í³Ú³óí³ í³ Ó`Ç (-ce-ei): ³Úó (38)-áoU áoY»Yú NÍG.GA §è»÷³-
í³YáoÁúáoY! .³Ø³÷³ñ³.ÇñÁ, Çèí (39)-áoU NÍG: °YÁ³ñíáoU ç, áñ³
Úè NÍG-Á NÍG.GA-Ç íñ³í³í³ñμ»ñ³íY ç, Ñ»í³μ³ñμ³ó³éí³ áç,
áñ³ñú³ÚÇ³YáoYÁ YáoUYá»èíñ³í³ ç. ñí³ í³ (½³Y³½³Y³é³ñí³Y»ñÇ
íñ³ . ñí³ í³ñ³ × ñÓ³Y³ . ñáoÁúáoY»ñáoU³Ú¹á»è Ñ³ ×³É ç ÉÇYáoU):
Øúáoè íáoÚÇó NÍG .³Ø³÷³ñ³.ÇñÁ, Ç Ñ³í³ñáoÁúáoY NÍG.GA-Ç,
í³ñ»ÉÇ ç í³ñ¹³ÉÇñ éáíáñ³í³Y GAR Ó`ái (³éáoñ. šaknu(m)- Ší Çñ³-
í³É, í³é³í³ñÇá!), áñÁ áon³ñí³í³Yí »úèí »ñáoU³ñ¹Yí í³Úí³ í³ ç,
Çèí í»ÉÇBÇYÇ »ñíÉ»í³Ú³ñÓ³Y³ . ñáoÁúáoYáoU Ñ³Ú³á³í³éÉ³YáoU ç
áon³ñí . aluse-ÇY .. í»ñ³μ»ñáoU ç ÁBááoÇYÇ³ñú³ÚÇY [KYKH³ñÓ. 30
³è. 3/ áon. 4]: ÚÚ³Y ÁYÁ»ñóÚ³Y¹»áúáoU (39)-áoU μ»ñí³ í³ñÓ³Y³ .
ñáoÁúáoY»ñÁ í³ñ»ÉÇ ç Á³ñ.Ú³Y»É Ší Çñ³í³É/í³é³í³ñÇá ØÇYáo³/-
2ñ.ÇBí Ç/è³ñ¹áonÇ!¹⁹⁷, áon³ñú³ÚÇ³YáoYÁ ñí³ í³áoØÇÓ Ó`ái .. áá
Á »èé³í³Y Ñafáíáí: ³»ñ»Yú ÚÇ ú³YÇ únÇY³íY»ñ ..è, áñí »Ø í³ñí³è
Á³éí³ ç B»ØáoU í»ñáYBÚ³É únÇY³á³÷áoÁúáoYÇó.

(40) ...LUGÁL ^{KUR}Bi-a-i-na-ú-e (LUGÁL e-ri-e-la-ú-e)
a-lu-si-(e) ^{URU}Ṭu-uš-p-a-(a)-(e) pa-ta-ri-
(e)/URU-(e) - §...³ñú³´Ç³ÇY(Y»ñ)Ç, (³ñú³³ñú³-
Y»ñÇ,) í Çñ³í³É íáoßá³ ú³Ø³úÇ! [KYKH 30_{3,18}, 36 I₂II₃,39₁,
45₁₃, 46₉, 56₁₇...]:

(41) ^{m1}Me-n-u-a-i-ni-ei ^{SAL}si-la-ie ^{SAL}Ta-ri-ri-a-i
ini ^{GIŠ}ul-di ^{SAL}Ta-ri-ri-a-ñi-ni-li ti-i-ni -
§...Ø»Yáo³Ú³Y íYáç Á³ñÇñÇ³Ç³Úè³Ú. ÇY, Á³ñÇñÇ³ÉÇ-
YÇÉÇ (ç) ³YáoYÁ! [KYKH 137 I₁] ..³ÚEY:

¹⁹⁷ ÚÚ³Y ÁYÁ»ñóÚ³YÁ í³ñí»è Á» Ñ³í³éáoU ç KYKH 231³ñÓ³Y³ . ñáoÁúáoYÁ, áñí »Ø
áoY»Yú §NÍG ^mAr-gi-iš-ti-i u-[ri-iš-ñi]!, μ³Úó, Çñ³í³YáoU, »YÁ³ñú³furišñi
μ³éÇó³Úèí »Ø á³Ñá³Yí³ í³ ç ÚÇ³ÚY³é³çÇY YB³YÁ³ ç ÚY ç³Ú¹ μ³éÇ Ñ³Ú³ñ³Yéáíáñ u
í »éúáí (Úúáoè páfán¹»áú»ñáoU³éí³ ç ú), Ñ»í³μ³ñ³Úè únÇY³íÁ Ñáoè³ÉÇ ç:

ànáb³ íç Ñ³ í³ éáoĀúáoÝ áoÝ»Ýú (40)-áoU Ý»ñí³ ú³ óí³ í³ ñí³ Ñ³ ú³ -
 í áóĀúáoÝáoU, áóñ patare šú³ Ō³ ú, μ»ñ³ ú³ Ō³ ú; μ³ éÁ áoÝç -ri(e)
 (= -re(e)) í»ñç³ íánaóĀúáoÝÁ, Ā» Ñ³ ú³ í »úeí Á í³ ñí³ »è Ā» á³ -
 Ñ³ ÝçáoU ħ è»é³ í³ Ý Náfaí (S...í çñ³ í³ é í áóBá³ ú³ Ō³ ú-ç); éáoUÝ
 1ñí³ . Ç ÝÚ³ Ý ÁÝÁ»ñoÚ³ Ý Ñ³ ú³ ñ í»éánaB 1»ñ áoÝç aluse μ³ éç
 ×B- ñçí Ā³ ñ- Ú³ ÝáoĀúáoÝÁ: 2ÚÝ í³ ½Úí³ í ħ al - ší »ñí³ Ñ³ ú³ í Çó ... -
 use í³ Ýóçó: í³ úó »Ā» Ýí³ í ç áoÝ»Ý³ Ýú, áñ éáoUÝ í³ ÝóÁ³ Úéáoñ
 3ÝÓ óáoúó í íáŌ ÝB³ Ý³ íáoĀú³ Úμ áá Úç 3Ý. 3Ú í³ Úí³ í ħ ħ (áoñ³ ñí »-
 ñ»ÝáoU 3ÚÝ ÑçÚÝ³ í³ ÝáoU áoÝç í »Ō³ óáoúó ÝB³ Ý³ íáoĀúáoÝ¹⁹⁸), 3á³
 aluse-ç ší çñ³ í³ é; Ā³ ñ- Ú³ ÝáoĀúáoÝÁ 1³ éÝáoU ħ í³ éí³ í»éç: 2Úe
 í »è³ ÝíúáoÝçó aluse-Ý í»éç Báóí á»í ú ħ ÝB³ Ý³ íç ší çnáóÝ³ í³ Ý
 í³ Úñí, ú³ Ý ší »ñ, í³ é³ í³ ñçá; (ÑÚÚí . alusi(e) ^{URU} Tušpa(e)
 URU ... ÝÚ³ Ý³ í çá` URU LUGÁL-(nu)si(e) - šÁ³ . 3 íáñ³ Ýçéí
 (ÝÚ³ Ý Ā³ ñ- Ú³ ÝáoĀúáoÝ Ñ³ ú³ ñí »è 1.3 í»í 2) ú³ Ō³ ú; 3ñí³ Ñ³ ú³ í áó-
 ĀúáoÝÝ»ñÁ¹⁹⁹ [KYKH 173 I₁₂, 241 A₁₆₋₁₇, 244₁₉ 3 ÚÉÝ]: Āéí (41)-Á á»í ú ħ
 Ā³ ñ- Ú³ Ý»é šŌçÝáo³ -ç íçÝ Ā³ ñçñç³ -ç 3Ú- çÝ ... í, áñí »Ō 3ñú³ Úç
 3ÝáoÝÁ 1ñí³ í ħ è»é³ í³ Ý Náfaí í » Ñ³ ú³ Ō³ ÚÝáoU ħ Ýñ³ íÝáç
 Ā³ ñçñç³ Úç 3Ýí 3Ý Ñ»í, áñÁ ÝáoUÝá»è 1ñí³ í ħ è»é³ í³ Ý Náfaí í: ĀÝá
 í»ñ³ μ»ñáoU ħ ^{SAL} silaie šíçÝ; μ³ é³ Ō³ çÝ, 3á³ 3ÚÝ, 3Ú»Ý³ ÚÝ Ñ³ -
 í³ Ý³ í³ ÝáoĀú³ Úμ, 1ñí³ í ħ çñ áoŌçŌ Ō`áí: è»é³ í³ Ý Náfaí ç 1»áúáoU
 3 íÝÑ³ Úí áñ»Ý á»í ú ħ éçÝ»ñ ^{SAL} sila=i, çÝáá»è áñ a Náfaí Ú³ Ý Úúáoè
 μáfañ μ³ é»ñç 1»áúáoU (»Ā», çñ³ ñí», μ³ é³ ÑçÚúÁ silai ħ); ĐÝ³ ñ³ -
 íáñ ħ Ý³ ... , áñ 3Úeí »Ō . áñí áoÝ»Ýú è»é³ í³ Ý/í ñ³ í³ Ý Ñ»ñÁ³ . 3 Úáo-
 ĀúáoÝ Ñ»í (Ú³ Ýñ³ Ú³ éÝí »è éí áñ` í»í 3):

2Úe é³ í³ í³ Āçí 1ñí³ . Ý»ñáoU áñí »Ō 3é³ ççÝ Ñ³ ú³ óúçó, ÝáoUÝ-
 á»è, í³ ñí³ »è Ā» 3éí³ ħ B»óáoU í»náÝBŌ³ é únçÝ³ á³ +áoĀúáoÝçó, çñ³ -
 í³ ÝáoU í³ Ú Ú»½ Ñ»í 3únúnaŌ μ³ éÁ 1ñí³ í ħ 3Úe Náfaí í, í³ Ú . áñí
 áoÝ»Ýú eÉ³ é ÁÝÁ»ñoÚ³ Ý Ñ»í, çÝáá»è X LŪ^{MEŠ} gunušine
 eršidube eštine ^{KUR} hate(ha-te-e) ^{KUR} šupane(šu-ú-pa-a-
 né) šÉ³ Āç »ñíñç ... íáoá³ Ýç »ñíñç X ½çÝí áñÝ»ñ »è 3ÚÝí »Ō

¹⁹⁸ - (u)se-áf 3 í³ Ýóí áúU »Ý Ý³ ... ánaB 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñ (í »è 1.3 í»í 2): é³ í³ ÚÝ 3Úeí »Ō
 al(u)- 3ñú³ í ç í³ áóñ³ ñí . alu/e 1»ñ³ Ýí 3Ý 3éí³ ÚáoĀúáoÝÁ úçá Ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ħ:

¹⁹⁹ 2Úí 1»áúáoU, (40)-ç ÝBŌ³ é Ñ³ í í³ í Ā»ñ`è í³ ñ»éç ħ Ā³ ñ- Ú³ Ý»é ší çñ³ Ýçéí
 íáoBá³ [í aéá³] ú³ Ō³ ú(ú): Patare š(μ»ñ³)ú³ Ō³ ú; μ³ éç è»é³ í³ ÝÁ 3Ýí 3éí³ í á»í ú ħ
 éçÝ»ñ patar=ei, çÝáá áñ áoÝ»Ýú KYKH 182_{1,3}-áoU:

μΥ³Í»ōŋÇ! (í »ë í»ñÁ) ³ñí ³Ñ³Ūí áóĀóáóÝáóŪ ŪÇ³Ý. ³Ū³ŪÝ
 ³ÝÑ³ëí³Ý³ÉÇ ĸ^{KUR}ha-te-e ..^{KUR}şu-ú-pa-a-né í »Ō³ÝáóÝÝ»ñÇ
 Ñ³Ū³ñ è»é³Í³Ý ÑáfáíÇ »YÁ³ ¹ñáoŪÁ: ²ŪÝ ³é³Ýó ¹Áí³ñáoĀŪ³Ý
 Í³ñ»ÉÇ ĸ Í³ñ¹³É ŞX ½ÇÝíáñÝ»ñ ³Ūëí »Ō-Çó (eşti=ne` μ³ó³é.
 Ñáfáí) ĀáŌ»óÇ (»ñÍÇñ)É³Ā», (»ñÍÇñ)Íáóă³Ý»! Í³Ū ŞX ½ÇÝíáñ-
 Ý»ñ ³Ūëí »Ō ĀáŌ»óÇ É³í »-Çó (μ³ó³é. Ñáfáí), Íáóă³(Ý»)-Çó
 (μ³ó³é. Ñáfáí); Í³ëí³Íó í»ñ ĸ, áñ, ūñÇÝ³Í, ^{KUR}şupa(ne)
 í »Ō³Ýí³Ý Ñ³Ū³ñ è»é³Í³Ý ÑáfáíáóŪ ÍáóÝ»Ý³ŪÇÝŪ ^{KUR}şupa(a)i
 (^{KUR}şupa=i) Í³Ū ^{KUR}şupane(e)i (^{KUR}şupan=ei):

ĀYá í»ñ³μ»ñáoŪ ĸ Ñ³í Í³óáóóÇáÇ (n) ÑáfáíŪ³YÁ (í »ë II.2.2 Í»í
 3), ³ă³ Ñ³Ū³Ó³ŪÝ»óŪ³Ý -n(e)- Ū³éÝÇÍÇ Ñ³í»fáóŪÇó Ñ»í á ³ŪÝ
 ÑáfáíáóŪ ĸ -i ÑáfáíŪ³Ý μ³é»ñÇ í Çăáí, ÇYăă»è ^mIşpuuni=i=n=
 =ei/^mMenua=i=n=ei/^mRusa=i=n=ei urişñ=usin=ei - ŞĀB-
 ááoÇÝÇ-Ç/ŌÇÝáó³-Ç/èáóè³-Ç á³Ñ»ëí-Ç; [KYKH 391₄, 392₁₀, 27-29, 152,
 154...], ^{md}Sarduri=i=n=ei ^{GIŞ}udul=ei Şé³ñ¹áóŋÇ-Ç É³ŌáŌÇ
 ³Ūáó; [KYKH 273_{6,7}], ^dĥaldi=i=n=ei patar=ei - ŞÉ³ÍÇ-Ç
 ū³Ō³Ū-Ç; [KYKH 282_{1,3}] .. ³ŪÉY: àβ³.ñ³ í ĸ, áñ Ñ³í Í³óáóóÇáÇ ¹»-
 ñáoŪ Ñ³Ý¹»è »ÍáŌ i ÑáfáíŪ³Ý μ³é»ñÇ μÝ³íáñ í-Ý e-Ç áÇ ÑYááó-
 Ý³÷áÉíáóŪ, ÇYăă»è áñ áóÝ»Ū è»é³Í³Ý ÑáfáíÇ .áñÍ³ÍŪ³Ý ³ŪÉ
 ¹»ăŪ»ñáoŪ: ²ŪëÇÝŪÝ, Ū»Ū áóÝ»Ū ^mIşpuuni=i=n=ei, ^dĥal-
 di=i=na=ne .. ³ŪÉY, .. áă Ā» *^mIşpuuine=i=n=ei, *^dĥal-
 de=i=na=ne:

Đá.Ý³ÍÇ ĀíáóŪ, ÇYăă»è è»é³Í³Ý, ³ŪÝă»è ĸ í ñ³Í³Ý ÑáfáíÇ
 Ñ³Ū³ñ Ý»ñÍ³Ū³óíáŌ -auí í ³ñμ»ñ³ÍÁ Ñáoè³ÉÇ ä: ²ŪÝ íÍ³Ūí³ ĸ
 ŪÇ³ŪÝ ^{KUR}Biaín=auē uşmaşe ^{KUR}luluín=au(i) napañiaidi -
 Ş`Ç³ŪÝ(»ñ)-ÇÝ ÑñáñáoĀáoÝ, ĀBÝ³ŪÇ »ñÍñÝ»ñ-ÇÝ ÑÝ³½³Ý¹áoĀáoÝ(±);
 [KYKH 173 II₃₃, 174 AII₁₄, 200₅, 200₅ ³ŪÉY] Í³Ō³ă³ñ³ŪÇÝ ³ñí ³Ñ³Ūí áó-
 ĀáoÝáóŪ, áñÇ ÝŪ³Ý Ū»ÍÝ³μ³ÝáóŪÁ Ñáoè³ÉÇ ä ^{KUR}luluín-
 aú(i)/^{KUR}luluín-au Ñ»ñĀ³. ³ŪáoĀŪ³Ý .. napañiaidi μ³éÇ Í³è-
 Í³Í»ÉÇ Ā³ñ. Ū³ÝáóĀŪ³Ý á³í x³éáí:

°Ā» Ç Ýí³íÇ áóÝ»Ý³Ū í»ñáb³ñ³ ¹ñŪ³É ÝŪáoĀáoŪ ³ñí³Í ¹Ç-
 í ³ñÍáóŪÝ»ñÁ, ³ă³ áóñ³ñí »ñ»ÝÇ è»é³Í³Ý ÑáfáíÇ Ñ³Ū³ñ ëí ³ó-
 íáŌ á³í Í»ñÁ ÑÝ³ñ³íáñ ĸ Ý»ñÍ³Ū³óÝ»É Ý»ñúáμ»ñŪ³É ³Ūáoè³ÍÇ
 í »ëúáí.

DÇÜÜ	ì »ñç³ í ánaóÁÜáóÝ		
	»½. ĀÇí	Ñá. ĀÇí	
i	- e(e)i	[-e=y(-ē)]	
a	- a(a)i	[-a=y]	-(n)a=(u)e
u [o]	- u(u)i	[-o=y]	
u [u] ²⁰⁰	- u(u)	[-u]	
n	- ne(e)i	[-ne=y(-nē)]	-na=(u)e

2. áòñ³ ñí »ñ»ÝÇ -ñe /-ñi- ³ [³ ÝóÇÝ í »ñ³ μ»ñáó áñáb á³ ñ½³ μ³ ÝáóÜ-Ý»ñ: ²Üè ³ [³ ÝóÇ Ü³ èÇÝ Ü³ Ýñ³ Ü³ èÝ í »è 1.3 Í»í 2: ²Üèí »Ó Ü»Ýü Í³ Ý. Í³ èÝ»Ýü éáóÜÝ ³ [³ ÝóÇ .. è»é³ Í³ Ý ÑáíáíÇ ÑÝ³ ñ³ í áñ í³ áÇ í ñ³: ² Çí ³ ñí »Ýü Ñ»í .. Ü³ É ünÇÝ³ ÍÝ»ñÁ.

- (42) ...ka-ru-ni LUGÁL ^mE-ri-a-ñi ^{KUR}e-ba-ni-e ka-ru-n[í] ^mA-bi-li-a-ni-ñi ^{KUR}e-ba-ni-e-Ş... »ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) ³ ñü³ ÜÇÝ (ó»Ó) ¾ñç³ ĒÇ »ñí ñÇ, »ÝÁ³ ñí »ó (ó»Ó)² μÇÉÇ³ ÝÇÉÇ »ñí ÇñÁ; [KYKH 241 C₂₀]:
- (43) ka-ru-ni ^mDi-ú-şi-ni-ni ^mI-ga-ni-e-ñi LUG[ÁL] ^{KUR}E-ti-ú-ñi ^{KUR}e-ba-ni-e-Ş...»ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) Ą. ³ ÝÇÇ áñ¹Ç ² ÇáóÍÇÝ ³ ñü³ ÜÇÝ ¾ñç³ ĒÇ »ñí ñÇ; [KYKH 241 C₄₉]:
- (44) [k]a-ru-ni ^mMu-ri-nu-ni LUGÁL ^{KUR}Ű-e-li-ku-ñi ^{KUR}ni-e-Ş...»ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) ØáóñÇÝáóÇÝ í »ÉÇí áóĒÇ »ñí ñÇ ³ ñü³ ÜÇÝ; [KYKH 242 DI+DII₃]:
- (45) LUGÁL ^{KUR}Ű-e-li-ku-ñi ka-ru-bi-Ş...í »ÉÇí áóĒÇ ³ ñü³ ÜÇÝ »ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý); [KYKH 388₂]:
- (46) ka-ru-ni ^mHi-la-ru-a-da-ni ^mŠá-ñu-ñi LUGÁL ^{URU}Me-li-ţè-al-ñi-e²⁰¹ ^{KUR}ni-e-Ş...»ÝÁ³ ñí »ó (Çñ»Ý) Þ³ ÉáóÇ áñ¹Ç ĒÇÉ³ ñáó³ ¹Ç ³ ñü³ ÜÇÝ Ø»ÉÇí »³ ÉĒÇ »ñí ñÇ; [KYKH 244₂] ... ³ ÜÉÝ:

²⁰⁰ U[u] Ñáíáí Ü³ Ý Ñ³ Ü³ ñ í »è II.2.2 Í»í 3:

²⁰¹ áñáb í »Ó³ ÝáóÜÝ»ñáóÜ -ñe-Ç ðáĒ³ ñ»Ý ³ éí³ ç -alñe í³ Ü -ulñe (í »è 1.3 Í»í 2):.

´»ñí³ í ³ ñí ³ Ñ³ Ûí áóÁúáóÝÝ»ñç ´ ùñçÝ³ í (75)-(76)-ç Ñ³ Û»Û³ -
 í áóÚÁ óáóúó ç í ³ Éçè, áñ ÷³ èí áñ»Ý ÝáóÛÝ Ñ³ Û³ í »ùèí áóÚ Ûç ÍáÓÛçó
 áóÝ»Ýú karuni (...) LUGÁL ᵐx-ñe (³ ñú³ Ûç ³ ÝáóÝÁ èí ³ ÝáóÚ ç -ñe
 ³ Í³ ÝóÁ), Úúáèè ÍáÓÛçó´ karuni (...) LUGÁL ᵐx-i (³ ñú³ Ûç ³ ÝáóÝÁ
 ¹ñí³ í ç è»è. Ñáfaíái): áóß³. ñ³ í ç, áñ í µÝ³ í áñ Ó³ ÛÝ³ í áñáí í »ñç³ -
 óáó ³ ÝáóÝÝ»ñçÝ -ñe ³ Í³ Ýóç Ñ³ í »ÉÛ³ Ý ¹»áúáóÚ µÝ³ í áñ í-Ý í »ñ ç
 ³ Í í áóÚ ç -e-ç´ ³ è³ ç³ óÝ»Éaí -eñe[-eh] í »ñç³ í áñáóÁúáóÝÁ, ÇÝáá»è`
 ᵐArgište(e)=ñe (çñ. ᵐArgišti(i)=še), ᵐIšpuine(e)=ñe
 (çñ. ᵐIšpuuini(i)=še), ᵐAbeliane(e)=ñe ´ ³ ÚÉÝ, ×çßí ÇÝáá»è
 è»è³ í³ Ý Ñáfaíç ¹»áúáóÚ (ÑÚÚí. í ÑáfaíÚ³ Ý µ³ è»ñç è»è³ í³ Ýç -
 ei[-ey] í »ñç³ í áñáóÁÚ³ Ý Ñ»í): ä³ í Í³ Ý»ÉáóÁÚ³ Ý -ñe/-ñi-
 ³ Í³ Ýóç ÝÚ³ Ý á³ Ñí³ í ÚÁ í Í³ ÚáóÚ ç í »ñççÝçè ´ è»è³ í³ Ýç Ñáfaí³ -
 Í»ñí Û³ èÝÇÍç è»ñí Í³ áç Û³ èçÝ²⁰²: Ð³ í³ Ý³ Í³ Ý ç Ý³ ´, áñ ¹ñ³ Ýú
 áóÝ»Ý ÁÝ¹Ñ³ Ýáóñ Í³. áóÚ:

3. è»è³ í³ Ý/í ñ³ í³ Ý Ñ»ñÁ³. ³ ÓÚ³ Ý ÷³ èí »ñÁ áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÚ:

°ñµ»ÛÝ áóñ³ ñí ³ í³ Ý í »ùèí »ñáóÚ Ñ³ Ý¹çááóÚ »Ýú è»è³ í³ Ý Ñáfaíái
 ¹ñí³ í µ³ è»ñç, áñáÝú ÍñíÝúñçÝ³ ÍÝ»ñáóÚ í Í³ Ûí³ í »Ý í ñ³ í³ Ýái:
 ´»ñ»Ýú ùñçÝ³ ÍÝ»ñ ØÑ»ñç , è³ Ý ÍñíÝúñçÝ³ í ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁúáóÝçó´
 ᵈUTU⁴ ITU a-şu-şe ma-nu-şe ᵈĥal-di-e-i ᵈIM ᵈUTU
 DINGIR^{MEŞ} UKKIN^{MEŞ} /ᵈUTU-ni-ni ITU a-şu-ú-şe ma-a-nu-şe
 ᵈĥal-di-e ᵈIM ᵈUTU DINGIR^{MEŞ} UKKIN^{MEŞ} [KYKH 38 I₂₋₃ / II₃₋₄].
 ᵈĥal-di-ni ni-ri-bi-e IV UDU^{MEŞ} / [IV UDU ᵈĥal-di-ni
 ni]-ri-bi-i [KYKH 38 I₂₀ / II₃₅], a-şe GIŞ^{MEŞ} ú-i al-di-ni-i-
 e gu-du-ú-li/a-şe GIŞ^{MEŞ} ú-i al-[di]-ni-i [gu-du-ú-
 li] [KYKH 38 I₂₉ / II₅₉]: ´»ñí³ í Ñ³ í í³ í Ý»ñç ³ è³ ççÝ ùñçÝ³ í Ý»ñáóÚ
 áóÝ»Ýú ᵈĥal-di-e-i, ni-ri-bi-e, al-di-ni-i-e, ÇÉÍ
 »ñíáñá¹Ý»ñáóÚ ᵈĥal-di-e, ni]-ri-bi-i, al-[di]-ni-i µ³ -
 é³ Ó´»ñÁ: °Á³ ³ Úèí »Ó ni]-ri-bi-i-ç ´ al-[di]-ni-i-ç Ñ³ Û³ ñ
 ¹»é³ ç ñ»Éç ç »ÝÁ³ ¹ñ»Éí í ñ³ í³ Ý Ñáfaíç Ñ³ Û³ éái Ó´, ³ á³ ᵈĥal-di-
 e-i / ᵈĥal-di-e Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóÚÁ í Í³ ÚáóÚ ç, áñ ³ Úèí »Ó. áñí áóÝ»Ýú è»-
 é³ í³ Ý/í ñ³ í³ Ý Ñ»ñÁ³. ³ ÓÚ³ Ý Ñ»í : í³ ñµ»ñ ù»ñ³ í³ Ý³ í³ Ý Ó´»ñç
 . áñí³ ÍáóÚÁ ØÑ»ñç , è³ Ý ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚ³ Ý 1-çÝ ´ 2-ñ¹ ùñçÝ³ ÍÝ»-
 ñáóÚ, Ñ³ í áóí ç Ý³ ´ µ³ Ú»ñç ÉáÝ³ ñÑÚ³ ÝÁ (³ Û¹ Û³ èçÝ í »è ³ è³ ÝÓçÝ),

²⁰² 2 ÚÝ, áñ ³ Úè ³ Í³ ÝóÁ ýáóÝÍóçáÝ³ Éáñ»Ý Úáí ç è»è³ í³ Ý ÑáfaíçÝ, ÝáóÚ ç Ý³ ´. E.Ø»B-
 á³ ÝçÝáí Á [1958, çç 93]:

ÇYáA ĩ³ eĩ³ Í áÇ ÁáOÝáóU, áñ ĩ³ ñµ»ñáóÁUáóÝÝ»ñÁ³ Úeĩ »Ō ù»ñ³ ĩ³ Ý³ - ĩ³ Ý (á×³ ĩ³ Ý) »Ý · áá Á» · ñ³ ÚÇÝ:

Đ³ ĩ³ Ý³ µ³ ñ ÝáóUÝ »ñ·áóUÁÝ ĺ ³ eĩ³ Ý³ · ³ ÚE ³ ñŌ³ Ý³ · ñáó- ÁUáóÝÝ»ñÇó í »ñóí ³ Í Ñ» ĩ³ Ú³ É ³ ñ ĩ³ Ñ³ Úĩ áóÁUáóÝÝ»ñáóU.

(47) ...^{md}Sar₅-du-ri-ni-i ti-i-ni ^{md}Sar₅-du-ri-ni-i
^{GIŠ}u-du-li-e-i-š...ê³ ñ¹áóñŪ³ Ý³ ÝáóYÁ` ê³ ñ¹áóñŪ³ Ý
Ē³ ÓáŌÇ ³ Ū áó; [KYKH 273₆₋₇]:

(48) ^dĥal-di-ni-i URU-i-e pu-lu-si ... ^dĥal-di-ni-
e-i URU-e-i-š...Ē³ [¹Ū³ Ý³ ū³ Ō³ ūÇÝ Í áÁáŌ ... Ē³ f¹ÇÇ
ū³ Ō³ ūÇ; [KYKH 282₁₋₃]:

(49) ^{m1}Me-nu-a-i-ni-e-i ^{SAL}si-la-i-e ^{SAL}Ta-ri-ri-a-
i i-ni ^{GIŠ}ul-di ^{SAL}Ta-ri-ri-a-ĥi-ni-li ti-i-
ni-š...Ō»Ýáó³ Ū³ Ý Í Ýáç` Á³ ñÇñÇ³ ŪÇ ³ Úe ³ Ū ÇÝ, Á³ ñÇ-
ñÇ³ ĒÇÝÇÉÇ (ĺ) ³ ÝáóYÁ; [KYKH 137_{I1}]:

(50) ^mRu-sa-a-ni-i URU TUR-gi-šĒáóē³ Ū³ Ý ÷ áúñ ū³ Ō³ -
ūÇÝ; [KYKH 423]:

(51) ^dĥal-di-ni-i a-ma-ni(-)²⁰³i-gi-di ip-hi-e
(^dĥal-di-ni-i ba-du-si-ni i-ú ur-zi-e) -š |
[KYKH 415₁₀, Ay-susi IV_{8,9} (Ayanis I)] · ³ ÚEY²⁰⁴:

°Á» ^{md}Sar₅-du-ri-ni-i ^{GIŠ}u-du-li-e-i (^{md}Sarduri=i-
=ne=i ^{GIŠ}udule=i) · ^dĥal-di-ni-e-i URU-e-i (^dĥal-
di=i=ne=i *patare=i) ¹ñ³. Ý»ñáóU Ñ³ ĩ³ Í³ óáóŌÇáÁ Áeĩ ĩ³ ÝáÝÇ
Ñ³ Ū³ Ō³ ŪÝáóU ĺ è»é³ ĩ³ Ý Náfaíáí ¹ñ³ Í Ñ³ ĩ³ ŌŪ³ ÉÇ Ñ» ĩ³, ³ á³
^{md}Sar₅-du-ri-ni-i ti-i-ni (^{md}Sarduri=i=n=e/i),
^dĥal-di-ni-e-i URU-i-e (^dĥaldi=i=n=e/i patar=ie) (47)-
(48) · ^mRu-sa-a-ni-i URU TUR-gi (50) ¹ñ³. Ý»ñáóU ³ eĩ³ ĺ ³ Ý-

²⁰³ Ō.e³ fíÇÝÇÝ ĩ³ ñ¹áóU ĺ ^dĥal-di-ni-i a-ma-ni i-gi-di...!, ÇYáA, Áeĩ Ú»½, ūÇá
Ñ³ ĩ³ Ý³ ĩ³ Ý ĺ, ū³ Ý½Ç³ Ū¹ ¹»áúáU á» ĩ³ éÇÝ»ñ ^dĥaldi(e)i amani (áóŌŌ³ ĩ³ Ý Náfaí)
igidi..., »Á» ÇÑ³ ñĪ» amani-Ç ĩ³ Í á»YU Ñ³ eĩ³ ÝáóU ĩ³ ñ³ ĩ³ Ý Náfaíáí ¹ñ³ Í µ³ é
aman(e)=e ÁYÁ»ñóU³ Ūµ:

²⁰⁴ Tê-ri-bi(-)šú-zi Ñ³ ĩ³ Í³ Ç ³ ÝÑ³ eĩ³ Ý³ ÉÇ ÉÇÝ»fáó á³ ĩ³ ×³ éáí ³ é³ ŪÁU á³ ñ½
áĺ Ši-ni ^dŪ-a-i tē-ri-bi(-)šú-zi ku-gu-ú(-ni)! [KYKH 20 I/II₅], · Ši-ni ^dŪ-a
tē-ri-bi(-)šú-zi ku-gu-ú(-ni)! [KYKH 42 I/II₆] ½áó. ³ Ñ»é Ñ³ ĩ³ Í³ Ý»ñáóU ³ eĩ³ ^dŪ-
a/^dŪ-a-i Ñ»ñÁ³. ³ ŪŪ³ Ý µÝáóUÁA: á³ ñ½ áĺ Ý³ · Í»ñÇÝÇé Náfaí Á: ³ ó³ eĩ³ Í áĺ, áñ ³ Úeĩ »Ō
ÝáóUÝá»é · áñf áóÝ»YU è»é³ ĩ³ Ý ĩ³ ñ³ ĩ³ Ý Ñ»ñÁ³. ³ ŪŪ³ Ý Ñ» ĩ³ :

N̄³ U³ Ó³ ÚYáoÁUáoY, ù³ Y½Ç N̄³ ī ī³ óáoÇaÁ N̄³ ī ī³ óU³ EÇ N̄³ ī N̄³ U³ -
 Ó³ ÚY»EÇe eī ³ YáoU ı̄ e»e³ ī³ Y NáfáiÇ í»ñç³ íáñáoÁUáoY, ÚÇYá¹»e
 N̄³ ī ī³ óU³ EÁ n̄ī ³ í ı̄ ī n̄³ ī³ Y ī³ U áóÓÓ³ ī³ Y Náfáiái²⁰⁵: °Á» (49)-
 áóU YáoÚYá»e · ańí áóY»Yú e»e³ ī³ Y/ī n̄³ ī³ Y N̄»ñÁ³. ³ ÚáoÁU³ Y N̄³ ī ,
 ³ á³ SAL silaie-Ç +áE³ ñ»Y á»ī ú ı̄ EÇY»ñ SAL sila(a), »Á» ÇN³ n̄ī »
 ³ Úeī »Ó ³ n̄U³ ī Á SAL silai-Y á̄²⁰⁶ (N̄UUī . Y³ · [GUD] p[a-hi-ni-
 UDU šú-še]? d̄ĥal-di-e ur-bu-li-ni GUD ÁB d̄ĥal-di [SAL?] si-
 la-i-e ŠóáoE (°)ááE³ ñ E³ f¹ÇÇY ÁáÓ ½aN³ μ»ñīÇ, íái E³ f¹ÇÇ ī YáçÁ;
 [KYKH 39a₅], ańī »Ó N̄³ U³ ī »úeī Á d̄ĥal-di-[x?²⁰⁷]-si-la-i-e-Ç
 N̄³ U³ ñ ³ YbaóBī á³ N̄³ YçáoU ı̄ ī n̄³ ī³ Y Náfái): (51)-áóU ī³ n̄ī »e Á»
 áóY»Yú áóÓ° ań³ ī³ Y Náfáiái í n̄ī ³ í N̄³ ī ī³ óU³ E, ÚÇYá¹»e N̄³ ī ī³ óáo-
 óÇaÁ n̄ī ³ í ı̄ e»e³ ī³ Y Náfáiái: ° ³ Úó í»ñçÇYÇe ÁYÁ»ñóáoUÁ Náóe³ EÇ á̄,
 N̄Y³ ñ³ íáñ ı̄ Y³ ··· d̄ĥal-di-ni-i a-ma-ni-i gi-di(-)ip-hi-e
 (N̄³ ī ī³ óáoóÇaÁ Áíái ·· Náfáiái N̄³ U³ Ó³ ÚYáoU ı̄ N̄³ ī ī³ óU³ EÇ N̄³ ī)
 ī³ U d̄ĥal-di-ni-i a-ma-ni-i-gi di-ip-hi-e (³ eī³ ı̄ ī n̄³ -
 ī³ Y/e»e³ ī³ Y N̄»ñÁ³. ³ ÚáoÁUáoY): Áeī »ñ°áoUÁÇY, e»e³ ī³ YÇ ÇU³ eī áí
 N̄³ Y¹»e »íáó ī n̄³ ī³ Y Náfái ı̄ ³ eī³ Y³ ··· tú-ri-ni-ni ... ma-ni-
 ti-i-ni ar-mu-zi-i ar-mu-zi-gi ar-mu-zi... - ŠÁáÓ ááYá³ ó-
 Y»Y ... Yñ³ Y, ³ YáoYÁ, ½³ n̄UÁ, ½³ n̄UÇ (armuzi=ge) ½³ n̄UÁ...! [Ay-susi,
 VIII.₉ (Ayanis I)] ³ n̄ī ³ N̄³ U³ ī áóÁUáoYáoU: °Á» ×ÇBī ı̄ Áá+ñ³ E-Í ³ EÇ
 ³ n̄Ó³ Y³ ·. n̄áoÁU³ Y [KYKH 412 л.с.] Ą. ³ U³ íáYáiÇ ÁYÁ»ñóáoUÁ²⁰⁸, ańī »Ó
 Y³ ma-ri-ge-Ç Ú»Ç ī »eYáoU ı̄ áóñ³ n̄ī ³ ī³ Y mari ŞÇE³ Y, ³ ½Yī ³ -

205 2 e³ í »E N̄³ ī ī³ Y³ ī³ Y ı̄ ī n̄³ ī³ Y NáfáiÁ, ù³ Y½Ç »½³ īÇ ÁíÇ áóÓÓ³ ī³ Y Náfáiái í n̄ī ³ í
 N̄³ ī ī³ óU³ EÁ N̄³ U³ Ó³ ÚYáoÁUáoY áÇ á³ N̄³ YçáoU: ÁYÁ í»ñç³ μ»ñáoU ı̄ ti-i-ni S³ YáoY! μ³ eÇY,
 ³ á³ ³ Úe ¹»áúáoU ³ ÚY á»ī ú ı̄ ī n̄³ ī³ [tin=(ti=in=e)] ī n̄³ ī³ Y Náfái (-ine ³ í³ Yóái
 ī³ Yúrī ³ í ³ YáoY»ñç ī n̄³ ī³ YÇ Ú³ eÇY ī »e II.2.6 ī ī 2):

206 2 Úe ³ n̄ī ³ N̄³ U³ ī áóÁUáoY Ú»ī Y³ μ³ YáoÁUáoY N̄³ U³ ñ³ ī »e í»ñÁ³ ī ī 1: ° ³ ó eī³ ı̄ á̄
 Y³ ·, ań Ç ¹»Úe -ie-Ç ³ Úeī »Ó · ańí áóY»Yú ¹»ñμ³ ÚY»ñ ·· ³ í³ ī³ Y»ñ ī n̄ī áÓ -i/ge ³ -
 í³ YóÇ N̄³ ī : ²U! ¹»áúáoU ÚÇ: áóó³ SAL sila(i)-Y á»ī ú ı̄ N̄³ eī³ Y³ f aná»e ³ í³ ī³ Y (t): ī »e
 Y³ · ³ í Y. 207:

207 d̄ĥal-di [SAL?] si-la-i-e-Y ³ YN³ çáÓ í»ñ³ ī³ Y. YáoÁUáoY ı̄: á»ī ú ı̄ EÇYÇ d̄ĥal-
 di- [ni-i SAL?] si-la-i-e, ańī »Ó N̄³ ī ī³ óáoóÇaÁ N̄³ U³ Ó³ ÚYíáoU ı̄ N̄³ ī ī³ óU³ EÇ N̄³ ī ·
 -n(e)- Ú³ eYÇÍÇ ÚÇçáoái ī³ U d̄ĥal-di-[i?]-si-la-i-e` Ú»! μ³ e: ²Ú»Y ¹»áúáoU
 N̄³ U³ ī »úeī Á d̄ĥal-di-[x?]-(-)si-la-i-e-Ç N̄³ U³ ñ á³ N̄³ YçáoU ı̄ ī n̄³ ī³ Y Náfái, ÇYáÁ
 Á»[³ í náóU ı̄, ań ³ n̄U³ ī Á silai-Y ı̄: ÁYÁ í»ñç³ μ»ñáoU ı̄ ³ n̄Ó³ Y³ ·. n̄áoÁUáoY»ñçÓ Ú»ī áóU
 N̄³ Y¹ÇááÓ sila ī ³ ñμ»ñ³ īÇY, ³ á³ ³ ÚY N̄Bī áóÁU³ Úμ μ³ ó³ ī n̄ī áóU ı̄ áóñ³ n̄ī ³ ī³ Y
 e»á³ ·. n̄ÇY μYáñáb -ai/-a N̄»ñÁ³. ³ ÚáoÁU³ Úμ (N̄UUī ·, óNÇY³ ī, ÚÇ` YáoU [-kay] »ī ¹ÇNÇ -
 kai ·· -ka ī ³ ñμ»ñ³ ī Y»ñÁ · náóU):

208 И.Дьяконов, 1963, ı̄Ç 81:

ĩ 3 Y! m³ éÁ 1 nĩ 3 Í è»é 3 ĩ 3 Y Náfáíáí, 3 á 3 3 ðeĩ »Ö . áńí áoY»Yú
 ĩ n³ ĩ 3 Y NáfáíÇ í»ñç 3 íáńáoÁU³ Y -i=ge-Ç è»é 3 ĩ 3 YÇ ÇU³ eĩ áí
 N³ Y¹»è . 3 Éáo »è U»í í ĩ 3 ÚáoÁU³ Y N»í :

II.2.6 ĩ n³ ĩ 3 Y Náfáí

1. áoñ³ nĩ »ñ»YÇ ĩ n³ ĩ 3 Y NáfáíÁ Ú³ èY³ . Çí 3 ĩ 3 Y . n³ ĩ 3 YáoÁUáo-
 YáoU: ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇY²⁰⁹ i, e, u Náfáí Ú³ Y m³ é»ñç ĩ n³ ĩ 3 Y NáfáíÇ
 »½ ĩ Ç ÁíÇ óáoóÇáY ħ N³ Ú³ náóU e-Y, áńÁ N³ í»Éí áóU ħ 3 YUÇÇ³ á»è
 m³ é 3 NÇUúÇY, ÇYá»è^d Halde eure ŠÉ³ É¹Ç-ÇY ĩ ÇńáčÁ, ^dŠebitue
 ŠP»mÇÁáo-ÇY!, Çeĩ a Náfáí Ú³ Y m³ é»ñç N³ Ú³ n a-Y, áńÁ Óáoí áóU ħ
 NÇUú³ ĩ 3 ½U a-Ç N»í . . nĩ áóU ħ -a ĩ 3 Ú -aa, ÇYá»è^d Quera
 Šóáo»ñ³ -ÇY!, ^dMenua ŠØ»Yáo³ -ÇY!, ^dAnapšaa Š²Y³ áB³ -ÇY! . . 3 ÚÉY:
 ° n»úY (ĩ 3 nÓU³ É Aeĩ Ø»ÉÇUÇBí ÇÉáo) Yí 3 ĩ í áóU ħ -i/e N»ñÁ³ . 3 ÚáoU,
 ÇYá»è^d Ipñhari/^dIpñharie ŠÆáÉ³ nÇ-ÇY!, ^dDiduaini/^dDie-
 duainie Š, Ç(») ¹áo³ ÇYÇ-ÇY! . . 3 ÚÉY: ´afán NÇUú»ñç N³ Ú³ n Y³
 ĩ n³ ĩ 3 YÇ Ná. Y³ ĩ Ç ÁíÇ óáoóÇá ħ N³ Ú³ náóU -aue/-aui-Y, áńÁ YáoU³ -
 YáoU ħ è»é. NáfáíÇ Ná. ÁíÇ í»ñç 3 íáńáoÁU³ Y N»í . . NÇU³ ĩ 3 YáoU
 N³ í»Éí áóU ħ m³ éç áóÓ³ ĩ 3 Yáí 1 nĩ 3 Í NÇUúÇY: Aeĩ Yñ³ . áoñ³ nĩ »ñ»-
 YáoU ĩ n³ ĩ 3 Y NáfáíÁ ĩ 3 náÓ ħ N³ Y¹»è . 3 É Y³ . . Y»ñ- áU³ ĩ 3 YÇ
 ÇU³ eĩ áí, ÇYá»è^d terube manine esine LUGÁL-tuñine -
 Š1ñ»óÇ Yñ³ Y 3 nù³ Ú³ ĩ 3 Y ĩ »ÓáoU!, eršidube ^{KUR}ebaniuke -
 ŠmY³ ĩ »ónç »è (Yñ³ Yó) ÇU »ñí náóU!, GUD II UDU ^{DIM}KA
^{URU}Irdia... ŠóáoÉ . . »ñíáo ááÉ³ n Á»B»m³ 3 eĩ íá 1 eY»ñÇY ÁeñÇ¹Ç³
 ú³ Ó³ úáoU...! . . 3 ÚÉY²¹⁰: Á. Ú³ íáYáíÁ²¹¹ ĩ n³ ĩ 3 Y NáfáíÇ »½ ĩ Ç ÁíÇ
 óáoóÇáY ħ N³ Ú³ náóU -(ĩ)æ-Y (áńáBÓ³ É Náfáí Ú³ Y 1 »áúáoU -nĩæ-Y),
 áñç ĩ »èuÁ, Aeĩ Çñ»Y, ĩ 3 Éí 3 Í ħ Y³ Éáń¹ NÇUú³ ĩ 3 ½U Ó³ ÚY³ íáńçÓ . .
 áńáoU N³ ĩ 3 íáń »Y -i-(ĩ)æ > ĩ, -u/o-(ĩ)æ > ū/ō . . -a-(ĩ)æ
 > ā 3 YáoU³»ñÁ: Ú³ Ná. Y³ ĩ Ç ÁíÇ óáoóÇá ħ N³ Ú³ náóU -a-wæ-Y
 (áńáBÓ³ É Náfáí Ú³ Y 1 »áúáoU -na-wæ-Y), áńÁ »ñ»úY ĩ 3 náÓ ħ ĩ 3 É -ā
 (-a-wæ > ā), ÇYá»è^d áń ^{URU}tušpa(a)ue ĩ 3 YáY³ íáń Ó³ Ç íáUÇY

²⁰⁹ Г.Меликишвили, 1960, ħç 56-57; 1964, ħç 34-35:

²¹⁰ ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇY ĩ n³ ĩ 3 Y Náfáí ħ ĩ »éYáoU Y³ . . ikukani sale Š³ Ú¹ YáoU³ ĩ 3 nÇ!,
 susine sale ŠU»í ĩ 3 nÇ! 3 nĩ 3 N³ Ú¹ áóÁáoY»náóU, áoñ, Aeĩ Çñ»Y, 3 ÚY N³ Y¹»è ħ . 3 ÉÇé
 Á³ Ú³ Y³ ĩ Ç óáoóÇáÇ 1 »náóU [1964, ħç 35]:

²¹¹ I.Diakonoff, 1971, ħç 94-95, 3 Ó. 3; И.Дьяконов, 1979, ħç 62:

3 éi³ »Ý Ý³ .. URU³ tušpa(a) .. URU³ tušpa(a)e i³ ñμ»ñ³ ÍÝ»ñÁ:
 ¶.i ÇĒ»ÉUÁ i ñ³ Í³ Ý NáfáíÇ »½. ÁíÇ óáoÇáÝ ħ Ñ³ Ú³ ñáoU -æ-Ý (. ñáoU
 -e)²¹²:

2. àõñ³ ñí »ñ»ÝÇ i ñ³ Í³ Ý NáfáíÇ añaB à³ ñ½³ μ³ ÝáoUÝ»ñ

3) àõñ³ ñí 3 Í³ Ý i »ùèi »ñÇ Ú»ñ 1Çi 3 ñíáoUÝ»ñÁ óáoU »Ý i 3 ÉÇe,
 áñ i .. u(o) NáfáíÚ³ Ý μ³ é»ñÁ i ñ³ Í³ ÝÇ »½³ ÍÇ ÁíáoU (. ñáoU) Ñ³ Ú³ -
 à³ i 3 èÉ³ Ý³ μ³ ñ èi 3 ÝáoU »Ý -i-(i)e, -u(u)e (áoB Bñç³ ÝáoU
 Ñ³ x³ È³ -i-g(i/e)e(-i-g(e)e), -u-g(i/e)e(-u-g(e)e)),
 Çèi a NáfáíÚ³ Ý μ³ é»ñÁ -a(a) í»ñç³ íánaóÁUáoÝÝ»ñÁ, únÇÝ³ i³ GUD
^dĤal-di-i-e TAG ... UDU ^dĤal-di-e TAG ... UDU. MÁŠ. TUR
^dĤal-di-i-e ni-[ip-si-du-li-ni]... ŠóáoĚ, È³ f¹Ç-ÇÝ Ááo ½aÑ³ -
 μ»ñíÇ, ... ááÈ³ ñ È³ f¹Ç-ÇÝ Ááo ½aÑ³ μ»ñíÇ, ... áóĚ È³ f¹Ç-ÇÝ Ááo ÚaňÁíÇ
 ... | [KYKH 270₃₋₅], I GUD I UDU ^dše-bi-tú-e TAG ... ŠU»Í óáoĚ,
 Ú»Í ááÈ³ ñ B»μÇÁáo-ÇÝ Ááo ½aÑ³ μ»ñíÇ; [KYKH 392₉], i-nu-ka-hi-
 ni-e ^mRu-sa-i-ni-e ĥu-bi-gi ... UDU. MÁŠ. TUR ^dĤal-di-e
 ni-ip-si-du-li-ni UDU ^dĤal-di-e TAG UDU ^dIM-a UDU
^dUTU-ni-e še-ĥa-di-e ^dA-ni-qu-gi-e - Š³ Uè²¹³ èáoè³ UÇ Náf-
 í ÇÝ²¹⁴ ... áóĚ È³ f¹ÇÇÝ Ááo ½aÑ³ μ»ñíÇ, óáoĚ Á»B»μ³ UÇÝ, óáoĚ BÇí ÇÝÇÇÝ,
 šeĥadie ²ÝÇúáoÇÝ; [KYKH 421₁₆₋₂₁] .. ³ ÚĚÝ:

μ) ÁÝáà»è³ ñ¹»Ý ÝBí »ó, i ñ³ Í³ Ý NáfáíÇ í»ñç³ íánaóÁUáoÝÝ»ñáoU
 (Ý³ .. añaB 3 ÚĚ 1»àú»ñáoU) Ñ³ Ý¹Çááo -g/i- Ñ»ñÁ³. 3 ÚáoUÁ Ú³ èÝ³. Ç-
 i 3 Í³ Ý . ñ³ Í³ ÝáoUáoÝáoU Ñ³ Ú³ ñíáoU ħ ½áoí . ñÇÝ μÝañaB 3 é³ ÝÓÝ³ -
 Ñ³ i ÍáoÁUáoÝ .. Ñ»i³ μ³ ñ ñíáo 1»àúáoU ħ ÁÝÁ»ñóíáoU ħ ÚÇ³ ÝÚ³ Ý -i
 (y): è³ Í³ ÚÝ 3 Úèi »Ó 3 é³ í»Ě Ñ³ í³ Ý³ Í³ Ý ħ »ÝÁ³ 1ñ»Ě ÇÝa-án NÝáoáo-
 Ý³ Í³ Ý 3 ÝáoU²¹⁵, aňÇ Ñ»i³ Ýúáf i ñ³ Í³ ÝÇ -i(i)e[-iy(æ)] .. -
 ue[-oy(æ)] í»ñç³ íánaóÁUáoÝÝ»ñÁ áoB Bñç³ ÝÇ 3 ñÓ³ Ý³. ñáoÁUáoÝÝ»-

²¹² G. Wilhelm, 2004, ħÇ 127:
²¹³ Ĥñ³ Í³ ÝáoU inu=ka- 1»ñ³ ÝáoÝÁ à»i ú ħ Á³ ñ. Ú³ Ý»Ě Š³ ÚÝ, 3 ÚÝ ÝáoUÝ, 3 Ú¹ ÝáoUÝ ..
 3 ÚĚÝ, μ³ Úó áá Š³ Úè; (3 Úè Ú³ èÇÝ Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ i »è II.3 Í»i 3):
²¹⁴ »ñú μ³ é»ñÝ ħĚ íñí 3 í »Ý i ñ³ Í³ Ý Náfáíáf í inuka=ĥi=n(e)=e ^mRusa=i=n(e)-
 =e ĥubi=ge: 2Úèi »Ó inuka=ĥi=n(e)=e-Ý Náfáíáf Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝáoU ħ i ñ³ Í³ Ý Náfáíáf
 1ñí 3 í ĥubi . áU³ Í³ ÝÇ Ñ»i , Çèi Rusa 3 ÝÓÝ³ ÝáoÝÁ Ñ³ Ý¹»è ħ . 3 ÉÇe Ñ³ i Í³ óáoÇaÇ 1»ñáoU
 .. áU³ Í³ ÝÇ (Ñ³ i Í³ óU³ fÇ) Ñ»i Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝáoU ħ -n(e)- B³ Ó¹ 3 àÇa Ú³ èÝÇÍÇ ÚÇÇáoáí
 3 ÝóÝ»áf n Náfáí Ú³ Ý μ³ é»ñÇ B³ ñUÁ: Đ»i³ μ³ ñ i ñ³ Í³ ÝáoU èi 3 ÝáoU ħ -ne-e(-n(e)=e)
 í »ñç³ íánaóÁUáoÝÁ, Ç i 3 ñμ»ñáoÁUáoÝ ĥubi-Ç, aňÝ èi 3 ÝáoU ħ -i-ge(-i=ge) (Ñ³ Ú³ à³ -
 i 3 èÉ³ ÝáoU ħ í³ Ó. Bñç³ ÝÇ -i-ĥe-ÇÝ) í »ñç³ íánaóÁUáoÝÁ:
²¹⁵ í »è e.20f 3 ½Ó³ Ý, 2003, ħÇ 16:

ñáoÚ Ñ³×³ Ê Ýñĩ³Ú³ óíáoÚ »Ý -ige[-ij(æ)] `` -uge[-oj(æ)]
ĩ »ëúáí:

·) N Náfáí Ú³Ý ĩ ñ³ĩ³ÝÁ, áňá»è ĩ³ÝáÝ, íĩ³Ú³í³ ĺ -ni/e-
(e)(-ne(e)) Ó`áf, únĉÝ<sup>3</sup>ĩ`^dĥal-di-ni i-ni-ri-a-ši-e GUD
II UDU^{MEŠ} ^dĥal-di-ni al-su-i-ši-e GUD II UDU^{MEŠ} ^dĥal-
di-ni di-ru-ši-i-e - ŠóáoĲ, 2 ááĚ³ñ Ę³ĩ³Ú³Ý²¹⁶ 3 ëĩ ĩ³ íáoÁÚ³-
ÝÁ(±), óáoĲ, 2 ááĚ³ñ Ę³ĩ³Ú³Ý Ú»íáoÁÚ³ÝÁ, óáoĲ, 2 ááĚ³ñ Ę³ĩ³Ú³Ý³μ³-
ñ». ÁáoÁÚ³ÝÁ (±) | [KYKH 38 I₁₂₋₁₃, II₂₁₋₂₂], GUD II UDU ^dĥal-di-ni
ar-ni-i-e GUD II UDU ^dĥal-di-ni uš-ma-ši-i-e - ŠóáoĲ, 2
ááĚ³ñ Ę³ĩ³Ú³Ý áóÁĊÝ, óáoĲ, 2 ááĚ³ñ Ę³ĩ³Ú³Ý Ñ½ánáoÁÚ³ÝÁ | [KYKH
38 I₁₆₋₁₇, II₂₉₋₃₀]: ÚáoÚÝÁ í»ñ³μ»ñáoÚ ĺ Ý³ `` -ine³ ĩ³Ýóáí í»ñĉ³óáo³ (ë»
é³ĩ³ÝáoÚ ëĩ³ÝáoÚ »Ý -ei ĩ³»ñĉ³ íánáoÁÚáoÝÁ) μ³é»ñĉÝ (ÑĊÚÝ³ĩ³-
ÝáoÚ Ñ³ĩ³áoĳ³ÝáoÝ»ñ »Ý), áňáÝù ÝáoÚÝá»è ĩ³ñ³ĩ³Ý Náfáí áóÚ ëĩ³-
ÝáoÚ »Ý -ne(e) `` áá Ā» ĩ³ÝáÝ³ íáň -ni(i/g)e(-ni=i/g=e) í»ñ-
ĉ³ íánáoÁÚáoÝÁ: í »è, únĉÝ³ĩ, ĩ³ñ³ĩ³Ý Náfáí áí 1ńĩ³ ĩ³ Ñ»ĩ³Ú³ĩ³Ý³ó³-
ÝáoÝ»ñÁ^dDi(e)dua-ini/e-(e), ^dwaruba-(i)ni/e-(e), ^dĥu-
tu-ini/e-e `` 3ŲĚ²¹⁷ (μ³óó áá »ñμ»ù *^dDi(e)dua-ini/e-i-e,
*^dwaruba-(i)ni/e-i-e, *^dĥu-tu-ini/e-i-e): àòñ³ñĩ »ñ»ÝĊ
u[u] Náfáí Ú³Ý³μ³é»ñÁ ĩ³ñ³ĩ³ÝáoÚ, Áëĩ »ñ»áoÁĊÝ, ëĩ³ÝáoÚ »Ý -
u(u) í»ñĉ³ íánáoÁÚáoÝÁ (ĩ »è II.2.2 Ī»ĩ 3):

2Ú+á+áóÚ: 2ŲéáĊëáí, áòñ³ñĩ »ñ»ÝáoÚ ĩ³ñ³ĩ³Ý Náfáí Ċ Ñ³Ú³ñ
ëĩ³ÝáoÚ »Ýù Ñ»ĩ³Ú³ĩ³á³ĩ³ñÁ:

Đafá- íáoÚ	ĩ »ñĉ ³ íánáoÁÚáoÝ	
	½. ĀĊí	Ñá. ĀĊí
a	- a(a) [-a] -	-(n)a=(u)e

²¹⁶ Āñ³ĩ³ÝáoÚ á»ĩ³ ĺ ěĊÝĊ Ę³ĩ³ĊĊ, -ni(-ne)-Ý³Ųëĩ³»ò áá Ā» 3ĩ³Ý³Ý³ĩ»ñĩ³
3ĩ³Ýó ĺ, 3ŲĚ Ñ³Ú³ó³Ųý»óÚ³Ý³ÚéÝĊĩ, áňĊ Ñ³ í»éáoÚáí é»é³ĩ³Ýáí 1ńĩ³ĩ³ ^dĥaldi³ó³-
ÝáoÝÁ 3ÝóÝáoÚ ĺ ñ Náfáí Ú³Ý³μ³é»ñĊ Ĭ³ñuÁ `` ëĩ³ÝáoÚ ĩ³ñ³ĩ³Ýáí 1ńĩ³ĩ³ ĩ³ó³ŲéĊ Ñá-
fáí 3ŲĊÝ í»ñĉ³ íánáoÁÚáoÝÁ (Náfáí Ý»ñĉ Ñ³Ú³ó³Ųý»óÚ³Ý³ÚéÝĊ ĩ »è II.2.11): Áëĩ 3Ų³Ú, μ»ñ-
ĩ³ĩ³ únĉÝ³ĩáoÚ ^dĥal-di-ni di-ru-ši-i-e | 1ńĩ³. Ā á»ĩ³ ĺ Ā³ñ. Ú³Ý»é ŠĚ³ĩ³ĊĊ
diruše-ĊÝ |:

²¹⁷ ÚÚ³Ý³á»è `` -ri/e-áí `` -ni/e-áí í»ñĉ³óáo áňáb μ³é»ñ, áňáÝù »ñμ»ÚÝ Náfáí íáoÚ
»Ý ñ Náfáí Ú³Ý ĩĊáí, únĉÝ³ĩ`^dIphari(e) (^dIphare(e)) ŠĀĚĚ³ñĉ-ĊÝ ĩ³Ú ĀĚĚ³ñ-
ĊÝ |:

i	- i(i)e - ige(e)	[-i=y(æ) [-i=j(æ)]	í 3 0 á0ß	
u[o]	- u(u)e - uge(e)	[-o=y(æ) [-o=j(æ)]	í 3 0 á0ß	
u[u]	- u(u)	[-u]	-	
n ²¹⁸	- ne(e)	[-n=(æ)]	-	- na=(u)e

í ñ³ Ì³Ý Ñáfáí Ç ÍÇñ³ éáoÁúáoÝÁ á0ñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ: á0ñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ

í ñ³ Ì³ ÝÇÝ Ñ³ í á0í »Ý Ñ³ í Ì³ É ÍÇñ³ éáoÁúáoÝÁ»ñÁ:

3) á00`án³ Ì³ Ý Ñáfáí Ç Ñ³ í Ì³ ÇÝÝ Ñ³ Ý¹ »è ÿ . 3 ÉÇè pare (= Ñ³ 0. 3é) Ý³ É¹ñÇ Ñ³ í (í »è IV.1):

µ) á00`án³ Ì³ Ý Ñáfáí áí ñ³ í Ì³ 00³ ÉÇ ¹ »áúáoÙ Ñ³ í Ì³ - óáoóÇáÁ áñá»è Ì³ ÝáÝ ¹ñí á0Ù ÿ áá Á» Ñ³ í Ì³ 00³ ÉÇ (í í 0³ É ¹ »áúáoÙ á00`án³ Ì³ Ý) Ñáfáí áí, ³ 0É í ñ³ Ì³ Ýáí (í »è II.2.8 Í»í 2):

·) Ð³ ×³ É³ ñí ³ Ñ³ 0í á0Ù ÿ Ýñ· á0Ù Ì³ ÝÇ ÇÙ³ éí :

½) °ñµ»ÙÝ Ñ»ñÁ³ . ³ á0Ù ÿ è»é³ Ì³ Ý Ñáfáí ÇÝ (í »è II.2.5 Í»í 3):

II.2.7 ³ 0³ é³ Ì³ Ý- áñí Ç³ Ì³ Ý Ñáfáí

1. á0ñ³ ñí »ñ»ÝÇ µ³ 0³ é³ Ì³ Ý- áñí Ç³ Ì³ Ý Ñáfáí Á Ì³ èÝ³ . Çí 3 Ì³ Ý . ñ³ Ì³ ÝáoÁúáoÝáoÙ: á0ñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ ³ é³ ÝÓÇÝ µ³ 0³ é³ Ì³ Ý . . áñí Ç³ Ì³ Ý Ñáfáí Ý»ñ áí³ Ý, ³ 0É ³ éí³ ÿ Ì³ í µ³ 0³ é³ Ì³ Ý- áñí Ç³ Ì³ Ý Ñáfáí, áñÁ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÙ ÿ Şañí »ÓÇó!, ŞáoÙÇó!, ŞÇÝááí!, ŞáoÚáí! Ñ³ ñó»ñÇÝ: ¶. ØÉÇúÇßí ÇÉÇÝ²¹⁹ ³ 0è Ñáfáí Ç Ñáfáí ³ Ì³ ñí Ì³ èÝÇí ÿ Ñ³ - Ì³ ñáoÙ -ni-Ý (· ñáoÙ), áñÁ »½³ Ì³ Áí á0Ù Ñ³ í »Éí á0Ù ÿ µ³ é³ ÑÇÙúÇÝ í, a Ì³ u Ñáfáí á0ÙÝ»ñÇ Ñ³ Ì³ ñ Ñ³ Ì³ á³ í ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ Ì³ ½Ù»éáí -ini, -ani Ì³ -uni í »ñÇ³ í áñáoÁúáoÝÁ»ñÁ, ÇÝáá»è ^dñaldinini baušini ŞÉ³ É¹Ç ³ éí í á Ñ½áñáoÁÙ³ Ì³ µ, ^dñaldinini alsušini ŞÉ³ É¹Ç ³ éí í á Ì³ á0Ù³ Ì³ µ, šusinie uštiptini ŞÙ»í ³ ñß³ í áí!, ^{1D}mu-nani IV PA₅^{MEŠ} aguli Ş. »í Çó(±) ááñè çñ³ ÝóúÝ»ñ ³ Ýóí³ óñÇí!, ^dñaldini bedini ŞÉ³ É¹Ç ³ éí í á í á0ÙÇó!, inukani esi(ni)ni Ş³ 0è í »ÓÇó!: Ðá· Ý³ Ì³ Áí á0Ù, Áéí Ýñ³, -ni-Ý Ñ³ í »Éí á0Ù ÿ Ñá· Ý³ - Ì³ á0Ù³ Ý -a- óáoóÇáÇÝ Ì³ ½Ù»éáí -ani í »ñÇ³ í áñáoÁúáoÝÁ, ÇÝáá»è

²¹⁸ ÁÝáá»è ³ ñ¹ »Ý Ýßí »ó, ÝáoÙÝ Ì³ ñá »Ý Ñáfáí í á0Ù Ý³ Ì³ -ine ³ í³ Ýóáí í »ñÇ³ óáo áñáß ³ 0É µ³ éñ Ì³ è:

²¹⁹ Г.Меликишвили, 1960, çç 57-58; 1964, çç 35-36: í »è Ý³ Ì³ J.Friedrich, 1933, çç 13:

inani arniušinani/INIM^{MEŠ}-ni/baušinani (áo00. Náf. inani arniušinili/baušinili): Aëi 𐎧.Ø»ÉÇÛÇBÍÇÉá0 -edini »i 1ÇnÁ ÚÇBí á³N³Ýçá0U ħ μ³ó³é³Í³Ý Náfáí, ³0¹ á³i x³éáí μ³ó³é³Í³Ý Náfáíáí 1nÍ³Í μ³é»nÁ N³x³É ëi ³Ýá0U »Ý -edini í»ñç³ íáñá0-Á0á0YÁ, ÇYáá»è^{LÚ} ipriunanedini (< ^{LÚ}ipriuni-ani-edini), ^{KUR}biananedini (< ^{KUR}biani-ani-edini), ^{KUR}šuranedini, ^{LÚ}A.SI^{MEŠ}-nanedini .. ³0ÉY: Ú³ áñáB μ³é»ñÇ í»ñçá0U »ñμ»ÚY ³é-Í³ -iani²²⁰ í»ñç³ íáñá0Á0YÁ, áñÁ Aëi Ýñ³ ³ñ¹0á0YÜ ħ i-Ç »ñíμ³ñ-μ³é³ó0Y (i>ia), Ýá0ÚYá»è í»ñ³.ñá0U ħ »ñ³ÍÇ μ³ó³é³Í³Ý. .ánÍÇ³Í³ÝÇY: Æ. 0³ íáYáíÁ, Ø. É³ áÇÍ0³YÁ .. 𐎧.í ÇÉñ»ÉUA μ³ó³é³-Í³Ý- .ánÍÇ³Í³ÝÇ óá00ÇáY »Ý N³ Ú³ ná0U -næ-Y (< ná0U -ne-Y)²²¹:

2. á0ñ³ñi »ñ»YÇ μ³ó³é³Í³Ý- .ánÍÇ³Í³Ý NáfáíÇ áñáB á³ñ½μ³-Ýá0ÚY»ñ: AÝáá»è óá00 »Ý í ³ÉÇ Ú»ñ 1Çi ³ñíá0ÚY»ñÁ, á0ñ³ñi »ñ»Ýá0U μ³ó³é³Í³Ý- .ánÍÇ³Í³Ý Náfáíáí 1nÍ³Í μ³é»ñÇ N³Ú³ñ ÇYáá»è »ñ. Áíá0U, ³ÚYá»è ħ Ná. Ý³ÍÇá0U -ne[n] Náfáí³Í»ñi ÁÍ³ná0 ħ .. μ³ó³-Í³Ú»É: 0³ ëi án»Ý ³0è NáfáíÇ óá00Ç N³Ú³ñ á0Y»ÝÜ -ne/-Ø NññÁ³. ³-Úá0U: ²ëí³ ÍÁ N³ëí ³i »fá0 N³Ú³ñ μ»ñ»ÝÜ ÚÇ ú³ÝÇ unÇY³Í ÍñíÝ³ÍÇ .ñí³Í ØNñÇ ³éÝ [KYKH 38] ³ñ0³Ý³. ná0Á0á0YÇ0. GUD II UDU^{MEŠ} DINGIR^{MEŠ} ᵀHal-di-ni-ni URU-ni [I₁₄₋₁₅]/GUD II UDU^{MEŠ} DINGIR^{MEŠ} ᵀHal-di-ni URU [II₂₅] - Šóá0É, »ñíá0 ááÉ³ñ É³í0³Ý ú³0³úÇ ³ëí í³ÍY»ñÇY!, ᵀIM KÁ^{URU}E-ri-di-a-ni GUD II UDU^{MEŠ} ᵀUTU KÁ^{URU}Ú-i-ši-ni-ni GUD II UDU [I₁₆]/ᵀIM KÁ^{URU}Er-di-ia GUD II UDU ᵀUTU KÁ^{URU}Ú-i-ši-ni GUD II UDU [II₂₈] - ŠññÇ¹Ç³ (ÝÇ) ú³0³úÇ Á»B»μ³0³Ý ¹³ñá³éY»ñÇY óá0É, »ñíá0 ááÉ³ñ, á0ÇBÇÝÇ(ÝÇ) ú³0³úÇ BÇíÇYÇU³Ý ¹³ñá³éY»ñÇY óá0É, »ñíá0 ááÉ³ñ!; °Á»^{URU}E-ri-di-a-ni/^{URU}E-ri-di-a, ^{URU}Ú-i-ši-ni-ni/^{URU}Ú-i-ši-ni NññÁ³. ³Úá0Á0Y ¹»á0á0U »ñíñáñ¹ ÍñíÝunÇ-Ý³Íá0U ú³0³úY»ñÇ ³Ýí³Ý í»ñçá0U N³í»ÉU³É -ni(-ne)-Ç ³éí³Úá0Á0á0YÁ Í³ñ»ÉÇ ħ μ³ó³íñ»É Ýñ³Ý0 ³Ýá0YÝ»ñÇ »ñíá0 í³ñμ»ñ³ÍY»ñÇ N³í»ÉU³É -ne-áí .. ³é³Ý0 -ne-Ç, .á0á0Á0U Úμ Í³Ú -ne-Ç Ú»Ç Í³ñ»ÉÇ ħ í »éY»É áñáB0³É Ná¹, ³á³ ᵀHal-di-ni-ni URU-

²²⁰ Aëñ³Í³Ýá0U -ia(-ne) í»ñç³ íáñá0Á0á0YÁ N³íá0í ħ »i ³¹ná0Á0á0YÝ»ñÇ Nñi N³Ý¹»è »Íá0 μ³é»ñÇY (Ý³É³¹ná0Á0Y»i ³¹ná0Á0Y ÉÝ¹ñÇY): ²0è Ú³éÇY ³é³í»É Ú³Ýñ³Ú³éY í»è IV.3.Í»i 2:

²²¹ í»è I.Diakonoff, 1971, ħÇ 92-94, ³0. 3; 1979, ħÇ 62-64; M.Хачикян, 1985, ħÇ 72; G.Wilhelm, 2004, ħÇ 127:

ni/^dĥal-di-ni URU Ń»ñĀ³.³ ŪáoĀŪáoYÁ³ Ū¹ NŸ³ ñ³ í añaóĀŪáoYÁ aÇ
 i³ Ěĉē: 2 Ūēi »Ō^dĥal-di-ni-ni-Ÿ³ ñáŌ ĵ ĚĉŸ»Ě ŪÇ³ ŪŸ Ñ³ i³ Ī³ óáo-
 óĉa, áñĀ Ńáfaíái .. Áíái Ń³ Ū³ Ó³ ŪŸáo ĵ Ā»ù Ńáfaíái 1ñ³ í
 Ń³ i³ Ī³ óŪ³ Ěĉ URU-ni-Ç Ń»i (^dĥaldi=i=ni=ne pačari/e=ne/-
^dĥaldi=i=ne=Ō pačari/e=Ō): Đ»i ..³ μ³ ñ, ŸBí³ í 1ñ³. Ÿ»ñĀ Ń³-
 Ū³ á³ i³ ěĚ³ Ÿ³ μ³ ñ á»i ĵ Ā³ ñ. Ū³ Ÿ»Ě Ť...³ ēi í³ ÍŸ»ñĉŸ Ě³ Ě³ Ě³
 ù³ Ō³ ùĉŌ³! , Ť...Ā»B»μ³ ŪÇ/ĤĉÍ ĉŸĉĉ 1ēŸ»ñĉŸ ¾ñĉ³ Ě³ /àŌĉBĉŸĉ ù³ Ō³-
 ùĉŌ³! : ˘»ñ»Ÿù³ ŪĚ ūñĉŸ³ ÍŸ»ñ (2 Ūēi »Ō μ³ ó³ ē³ Ī³ Ÿái 1ñ³ í . áŪ³-
 Ī³ ŸÁ . áñ³ í í³ í ĵ peči=(ne) (éái áñ³ μ³ ñ ÁŸĀ»ñóíáoŪ ĵ
 bedi=(ne)) »i 1ĉñĉ Ń»i)²²²:

manini ^dĥaldi bedini ^dĥaldinani KÁ bedini [KYKH 141yp₁,247₈, Ay-susi I₆,
 (Ayanis I)],

manini ^dĥaldi-ni bedini ^dĥaldinani KÁ bedini [KYKH 20 I/II/III₁₀, 271₇]
 Ī³ Ū

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪa-ni bedini manulini [KYKH 20a I₁₄],

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪa bedini manulini [KYKH 42 II₁₄]

Ī³ Ū

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪra-ni bedini manulini [KYKH 38a I₁₅],

^dĥaldini bedini ^dĥaldinani KÁ bedini ^dŪra bedini manulini [KYKH 172a₁₄]:

ĚŸáá»ē i ēēŸáoŪ »Ÿù, ŸáoŸŸ Ñ³ Ū³ i »ùēi áŪŪ μ³ ó³ ē³ Ī³ Ÿ Ńáfaíái
 1ñ³ í 1ĉŌ³ ŸáoŸŸ»ñĉ Ñ³ Ū³ ñ ŪÇ ĪáoŪĉŌ áŪŸ»Ÿù ^dĥaldi/^dŪa/^dŪra, Ūáoē
 ĪáoŪĉŌ ^dĥaldi-ni/^dŪa-ni/^dŪra-ni²²³: ˘»ñ»Ÿù ..ē ŪÇ ù³ Ÿĉ ūñĉŸ³ ÍŸ»ñ,
 í »ñŌ³ í Ńá. Ÿ³ Īĉ Áíĉ Ñ³ Ū³ ñ, 2 Ū³ Ÿĉĉĉ [Ay-susi (Ayanis I)] .. Ÿñ³ Ÿ
 ½áo. 3 Ñ»ē 2 ñŪ³ í ĉñĉ [KYKH 270] áŪ Ī³ ñŪĉñ- ˘éáŌñĉ [KYKH 424] 3 ñŌ³ -
 Ÿ³. ñáoĀŪáoŸŸ»ñĉŌ, áñi »Ō áŪŸ»Ÿù ^dĥaldi=i=na/^dĥaldi=i=na=ne)
 Ń»ñĀ³.³ ŪáoĀŪáoŸ:

... šini zadini ŠUM ^dĥaldina KÁ-kai [Ay-susi III₁₋₂],

... šini zadini TAG ^dĥaldina KÁ-kai [KYKH 270₁₀],

... šini zadini TAG ^dĥaldina-ni KÁ-ka [KYKH 424₁₇]

Ī³ Ū

... ^dĥaldina KÁ UDU erašini úŪli [Ay-susi II₈₋₉],

... ^dĥaldina-ni ^{GIŠ}KÁ UDU erašini úŪli [KYKH 424₁₄],

... ^dĥaldina-ni ^{GIŠ}KÁ UDU erašinie úŪli [KYKH 270₇]:

²²² 2 Ūē Ū³ ēĉŸ i »ē II.3 Ī»i 3:

²²³ 2 Ūē »ñ»áoĀĉ Ū³ ēĉŸ i »ē Ÿ³ .. Н.Арутюнян, 1966, ĵĉ 18:

2U÷á÷á0U: i »ñáβ³ ñ³ 1ñ0³ ÉÇÓ Í³ ñ»ÉÇ ĺ ½ñ³ Í³ ÓÝ»É, áñ á0ñ³ ñi »ñ»Yá0U ³ éÍ³ ĺ μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáÍÇ »ñíá0 í³ ñμ»ñ³ Í: 2é³ ÇÇÝá0U áñǎ»è ÑáfáÍ³ ÚÇÝ óá0óÇǎ Ñ³ Ý¹»è ĺ . ³ÉÇè ne-Ý, ÇéÍ »ñíñáñ¹á0U ð-Ý: ¹³ 0ó Ç í³ ñμ»ñá0Á0á0Ý á000³ Í³ Ý(μ³ ó³ ñ0³ Í) Ñáfá- íÇ: μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ýáí 1ñí³ Í μ³ é»ñÁ, ³ÝÍ³ É ne óá0óÇ ³ éÍ³ 0á0Á0á0ÝÇó, Ñ³ í Í³ óá0óÇǎÇ ¹»ñá0U Ñ³ Ý¹»è . ³Éá00³ ³ÝÉí Çñ èi ³Ýá0U »Ý Ñ³ Ú³ Ó³ 0Ý»0U³ Ý -n(e)- (½. ĀÇí) Í³ Ú -na- (Ñá. ĀÇí) Ú³ éÝÇÍÝ»ñÁ, ÇÝǎǎ»è ^dĤaldi=i=ne=∅ URU--ne=∅ ŠĒ³ É¹ÇÇ ú³ 0³ - úÇó!, ^dĤaldi=i=na KÁ - ŠĒ³ É¹ÇÇ ¹³ ñǎ³ éÝ»ñÇó! ³ ÚÉÝ (í »è í »ñÁ): 2UèǎÇéáí, á0ñ³ ñi »ñ»ÝÇ μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáÍÇ Ñ³ - Ú³ ñ èi ³Ýá0U »Ý Ñ»í ³ Ú³ Éǎ³ í Í»ñÁ.

Đáfá- í á0U	í »ñÇ³ í áñá0Á0á0Ý	
	»½. ĀÇí	Ñá. ĀÇí
i	- i(i)=ne [- i=n ²²⁴] - i(i)=∅ [- i=∅]	
u(o)	- u(u)=ne [- o=n] (í Í³ 0í ³ Í áĵ)	-(n)a=ne -(n)a=∅
a	- a(a)=ne [- a=n] - a(a)=∅ [- a=∅]	
n	- ni(i) ²²⁵ =ne [- ni=n] - ne(e)=∅ [- n=∅]	-na=ne -na=∅

¹³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáÍÇ ÍÇñ³ éá0Á0á0ÝÁ á0ñ³ ñi »ñ»Yá0U:

3) Áèi ÁÝ¹á0Ýí ³ Í Í³ ñÍÇuÇ á0ñ³ ñi »ñ»Yá0U ³ é³ ÝÓÇÝ μ³ ó³ é³ - Í³ Ý . . áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáÍÝ»ñ áí ³ Ý: ½ ñ³ Ýó ÷áÉ³ ñÇÝá0U ĺ Ú»Í³ μ³ ó³ - é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ Í³ Ý ÑáfáÍÁ, áñÝ ³ ñi ³ Ñ³ 0í á0U Á» μ³ ó³ é³ Í³ ÝÇ, Á» . áñÍÇ³ Í³ ÝÇ ÇÚ³ èi : é³ Í³ 0Ý á0β³ . ñ³ í ĺ, áñ μ³ ó³ é³ Í³ Ý-- áñÍÇ³ - Í³ ÝÇ Ó¹á0UÁÇ -ne/-∅ Ñ»ñÁ³. ³ 0á0UÁ ³ éÍ³ ĺ ÚÇ³ 0Ý ³ 0Ý ¹»ǎ»ñá0U, »ñμ Ñ³ Ú³ í »èi Á ǎ³ Ñ³ ÝÇá0U ĺ μ³ ó³ é³ Í³ ÝÇ ÇÚ³ èi : Đ³ Ú»Ý³ 0Ý ¹»ǎè, ÚÇÝǎ ³ ÚÁU Ñ³ 0í ÝÇ á0ñ³ ñi ³ Í³ Ý í »èi »ñá0U . áñÍÇ³ Í³ ÝÇ

²²⁴ ¶ñá0U á0Ý»ÝU -ne, áñÁ Ú»ÝU Ý»ñí³ Ú³ óÝá0U »ÝU n-áí: Áñ³ Í³ Ýá0U e-Ç ÷áÉ³ ñ»Ý ÑÝ³ ñ³ í áñ ĺ Ý³ . Áá0UÉ ÑÝá0Ó 0³ 0Ý³ í áñ, ³ è»ÝU -æ, ÇÝǎǎ»è áñ ³ é³ Ç³ ñíá0U ĺ Á. ³ Ú³ ÍáÝáí Á (í »è í »ñÁ):

²²⁵ 20¹ǎ»è -ni- Ñ³ Ú³ Ó³ 0Ý KYKH 241 B₃₇₋₃₈-Ç, áñi »0 á0Ý»ÝU ^dĤal-di-ni-i-ni al-su-ú-i-ši-ni (^dĤaldi=i=ni=ne alsui=ši=ne) (³ ÚÉ í Í³ 0á0Á0á0Ý»ñ áí ³ Ý): 2Uèi »0 Ñ³ Ú³ Ó³ 0Ý»0U³ Ý -n(e)- Ú³ éÝÇÍÁ μ³ ó³ é³ Í³ Ý ÑáfáÍÇ -ne óá0óÇǎÇ ³ é³ Ç Ñ³ Ý¹»è ĺ . ³ÉÇè -ni- (ñá0U -ni-(i)-) í »èúáí:

3 nĀ»uáí 1nĭ3 Í 3 YáoYÁ 3 YĒi Ćn ěi 3 YáoU ħ -ne í »ñç3 í ańáoĀUáoYÁ:
 °Ā» YŪ3 Y μ3 BĒáoUÁ ǎ3i 3 N3 Í3 Y ǎ, 3 ǎ3 μ3 ó3 éí3 Í ǎ, ǎń ańn3 n-
 ĩ »ń»YáoU Ćn3 Í3 YáoU 3 éí3 »Y »ńíáo 3 é3 YÓÇY Náfáí Y»n μ3 ó3 é3 -
 Í3 Y (-ne/-ø) .. ǎńÍÇ3 Í3 Y (-ne):

μ) 3 ó3 é3 Í3 Y- ǎńÍÇ3 Í3 Yáí 1nĭ3 Í μ3 é»ńĀ ańn3 nĭ »ń»YáoU
 N3 x3 Ē3 ÍÇ N3 Y1»è »Y . 3 ĒÇè »i 3 1ńáoĀUáoY»ñç .. 1»n3 Yí 3 Y3 Í3 Y
 (i »ÓÇ) U3 Í μ3 ŪY»ñç N»i , ǎńǎ»è »i 3 1ńáoĀU3 Y ĒY1Ćn` óáoUó i 3 éáí`
 B3 nĀU3 Y , ǎńí aÓáoĀU3 Y »ĒÍ3 »i Á (U3 Yń3 U3 éY i »è IV.3 Í»i 2 II.3
 Í»i 4):

II.2.8 ǎoĀ`ǎń3 Í3 Y Náfáí

ĒYǎǎ»è 3 n1»Y YBí »ó, 3 Ūèǎ»è Íááí 3 Í »ńíńǎń13 ŪÇY Náfáí Y»ńĀ,
 3 Ū1 ĀíáoU .. ǎoĀ`ǎń3 Í3 YÁ, ŪÇ3 ŪY ǎ3 ŪU3 Y3 Í3 Yǎń»Y í3 n»ĒÇ ħ
 N3 Ū3 n»Ē ǎńǎ»è 3 Ū1 ǎÇèÇu: 2 Ū1 ǎ3 i x3 éáí 1n3 Yú Ū»Yú ūYŪ3 nĭáoU
 »Yú »i 1ĆńY»ñÇY .. »i 3 1ńáoĀUáoY»ñÇY í »ñ3 μ»ńáo μ3 ĀÇYŪ»ńáoU (i »è
 IV.2 II IV.3) μ3 ó3 éáoĀU3 Ūμ ǎoĀ`ǎń3 Í3 YÇ, ǎńĀ Í 1Çi 3 nĭ»Yú 3 Ūèi »ó:

1. ǎońn3 nĭ »ń»YÇ ǎoĀ`ǎń3 Í3 Y Náfáí Á Ū3 éY3 . Ći 3 Í3 Y . n3 Í3 Yáo-
 ĀUáoYáoU: ¶.Ø»ĒÇuĆBí ĆĒY²²⁶ YBáoU ħ, ǎń ǎoĀ`ǎń3 Í3 Y Náfáí Á ǎońn3 nĭ »ń»-
 YáoU ǎ3 i 3 Ē3 YáoU ħ Šáoń; N3 nÓÇY .. NÇŪY3 Í3 YáoU ÍĆn3 éíáoU ħ
 Yǎ3 i 3 ÍÇ YB3 Y3 ÍŪ3 Y N3 Ū3 n: Āèi Yń3` ǎoĀ`ǎń3 Í3 YÇ »½3 ÍÇ Āí Ç
 Náfáí 3 Í»nĭ Ū3 éYÇíY ħ -e/i-di-Y, ǎńĀ N3 í»ÉíáoU ħ μ3 é3 NÇŪuÇY,
 ÇYǎǎ»è` uštadi <sup>KUR</sup>Urme-edi ŠáoĀ`ǎńí »óÇ (3 nB3 í »óÇ) 1»ǎÇ ǎońŪ»
 (»ńíĆńĀ); AY1 ǎńáoU, »Ā» NÇŪuÁ í »ñç3 YáoU ħ i-áí Í3 Ū e-áí, 3 ǎ3
 ǎoĀ`ǎń3 Í3 YÇ óáoÇǎÇ -e/i- i 3 nńĀ ÓáoÉíáoU ħ NÇŪuÇ Ó3 ŪY3 í ǎńÇ N»i
 .. ńáoU í3 náo ħ ǎń»3 É, ÇYǎǎ»è` iu ^{dĥaldi-kai} ^{URU}Ardinidi
 nunalí... Š»nμ Ē3 É3 ÍÇÇ 3 éç` 2ń1ÇYÇ (ú3 Ō3 ú) »Í3 Y...!, ^{KUR}Urmeuĥi-
 di Š1»ǎÇ ǎońŪ»áoĒÇ (»ńíĆńĀ), ^{KUR}Diauhinidi Š1»ǎÇ , Ç3 ǎoĒÇYÇ
 (»ńíĆńĀ); .. 3 ŪÉY: °ńμ»ŪY 3 ŪY í3 náo ħ .. aÓáoí »É, ÇYǎǎ»è` ^{dĥaldiedi},
^mLušainiedi, ^{KUR}Urmeiedi, ǎńáYú ǎ»i ú ħ N3 Ū3 ǎ3 i 3 Ē3 Y3 -
 μ3 n ĩ3 nĭ3 Ē` ^{dĥaldedi}, ^mLušainedi, ^{KUR}Urmedi: Āéí ǎńǎB
 1»ǎú»ńáoU (Āèi ¶.Ø»ĒÇuĆBí ĆĒáo) NÇŪu3 Í3 ½U Ó3 ŪY3 í ǎńÇ .. -e/i-di-
 Ç ŪÇÇ` 3 éí3 ħ N3 í»ĒU3 É <sup>g</sup><sup>227</sup>, ÇYǎǎ»è` uštadi ^{KUR}Babilunie

²²⁶ Г.Меликишвили, 1960, ħÇ 57-59; 1964, ħÇ 36-38:

²²⁷ Āèi ¶.Ø»ĒÇuĆBí ĆĒáo` ÁáoU μ3 Ō3 Ó3 ŪY, ǎńĀ ŪÇBí ǎ, ǎń · ńáoU »ń`áoU ħ [1964, ħÇ 23]:

^{KUR}ebanigidi řáoŕ`ání »óç (³ ñß³ í »óç) ¹»ăç ´³ µ»éáo »ñíçñÁ; Æëí »Ă» ÑçŪuÁ í»ñç³ ÝáoŪ ħ a-ái í³ Ū u-ái, ³ă³ -e/idi Ū³ ëÝçíÁ ÑçŪÝ³ í³ ÝáoŪ Ñ³ í»éíáoŪ ħ ³ é³ Ýó ÷á÷áÉáoŪŪ³ Ý, µ³ Ūó ³ éí³ »Ý Ý³ .. -iedi .. -di Ó»ñÁ, ūñçÝ³ í` ħiuraidi, ^{URU}řudaladi, zainuadi .. ³ ŪÉÝ: Đá. Ý³ íç ÁíáoŪ (¹³ ñŪŪ³ É Æëí ¶.Ū»ÉçŪçßí çéáo) ³ é- í³ ħ áóŕ`án³ í³ Ý Ñáfáíç í³ ½Ū³ íánŪ³ Ý »ñí³ íç í³ ñ: ² é³ ççÝáf í³ ½Ūí »Éçë ³ ŪÝ ëí ³ ÝáoŪ ħ -aidi (<a-idi), -aedi (<a-edi), -adi (<a-i/edi) í»ñç³ íánáoŪŪáoÝÝ»ñÁ, áñáÝŪ ÑçŪÝ³ í³ ÝáoŪ Ñ³ í»é- íáoŪ »Ý áóŕŪ³ í³ Ý ÑáfáíçÝ, çÝăă»ë ^{KUR}Biainaidi (<^{KUR}Biaini-aidi), ^MRusañinaidi (^MRusañini-aidi), ^{KUR}Etiuañinadi (^{KUR}Etiuañini-aidi), çëí »ñíñán`íáí` -ašte í»ñç³ íánáoŪŪáoÝÁ, çÝăă»ë ^{LŪ}A.SI^{MEŠ}-ašte, ^{KUR}Biainašte (<^{KUR}Biaini-ašte): Æëí Æ. Ū³ íáÝáfç` áóñ³ ñí »ñ»Ýç áóŕ`án³ í³ Ý ÑáfáíÁ »½³ íç ÁíáoŪ í³ ½ŪíáoŪ ħ` -(i)edæ, -(i)dæ, çëí Ñá. Ý³ íçáoŪ` -a(i)dæ, Ñ³ ½í³ ¹»ă` -astæ Ū³ ëÝçíÝ»ñç Ūççáoáí²²⁸: í»ñççÝÁ Ý³ Ñ³ Ū³ ñáoŪ ħ ³ ñÉ³ çí Ó²²⁹.

2. áóñ³ ñí »ñ»Ýç áóŕ`án³ í³ Ý ÑáfáíçÝ í»ñ³ µ»ñáo áñáßă ă³ ñ½³ µ³ -ÝáoŪÝ»ñ

3) áóñ³ ñí ³ í³ Ý í »uëí »ñç Ū»ñ ¹çí ³ ñíáoŪÝ»ñÁ óáoŪó »Ý í ³ Éçë, áñ u[o] ÑáfáíŪ³ Ý µ³ é»ñÁ (· ñáoŪ) áóŕ`án³ í³ Ý Ñáfáíç »½³ íç ÁíáoŪ ëí ³ ÝáoŪ »Ý -uedi, í ÑáfáíŪ³ ÝÁ` -iedi (áoß ññç³ ÝáoŪ Ñ³ ×³ É - igedi), çëí a ÑáfáíŪ³ Ý µ³ é»ñÁ` -a(i)di (í³ Ū ññç³ ÝáoŪ -a(i)-edi) í»ñç³ íánáoŪŪáoÝÝ»ñÁ, ūñçÝ³ í`

(52) uř-ta-di ^{KUR}A-bu-ni-i-e-di / ^{KUR}E-ti-ŭ-ni-i-e-di / ^{KUR}A-bi-li-a-ni-ñi-ni-e-di / ^{KUR}Ū-e-li-ku-ni-gi-di - řáoŕ`ání »óç (³ ñß³ í »óç) ¹»ăç ² máóÝç/¾Ăçáo-Ýç/² µ»Éç³ ÝçÉçÝç/í »ÉçíáoÝç (»ñíçñÁ)... | [КУКХ 173 I₁₁ / 241 A₁₃, F₄ / 241 C₃₅ / 241 F₁₆]:

(53) uř-ta-di ^{KUR}Ma-na(a)-i-di... - řáoŕ`ání »óç (³ ñß³ - í »óç) ¹»ăç Ū³ Ý³ (»ñíçñÁ) ... | [КУКХ 173 III₆₀, IV₃₄, V₂₄, 174 B₂₆, 241 B₁₄]:

(54) uř-ta-di ^{KUR}Bu-uř-tŭ-(ŭ)-e-di... - řáoŕ`ání »óç (³ ñß³ í »óç) ¹»ăç ´áoßíáo (»ñíçñÁ)... | [КУКХ 173 II₃₆, IV₅₃,

²²⁸ I.Diakonoff, 1971, ħç 93-95, ³ Ū. 3; И.Дьяконов, 1979, ħç 62-64:

²²⁹ í »ë Ý³ .. М.Хачикян, 1985, ħç 76; G.Wilhelm, 2004, ħç 127:

μ) ĀYāā»ē YBí»ó, a Náfáí Ū³ Y μ³ é»nĀ í³ Ō Bñç³ YáoŪ (ĒāēuĀ í»ñ³ μ»náoŪ ħ ĄBāáoÇYÇ³ ñ³ Ū³ ŪÇ³ ŪÇ³ YÓYŪ³ " Yñ³ āñ¹Ç ØÇYáo³ ŪÇ N»í³ N³ Ū³ í³ »Ō ĀāŌ³ Í³ ñŌ³ Y³. náoĀŪáoYÝ»ñÇY) áŌŌ`āñ³ Í³ Y Náfáí áŌŪ ěí³ YáoŪ »Y -a(i)edi) í»ñç³ íáñáoĀŪáoYĀ, ūñÇY³ Í³

(55) uš-ta-li ^{URU}Me-iš-ta-a-e-di... - ŠáŌŌ`āñí»óÇY³
(³ñB³ í»óÇY) 1»āÇ Ø»ÇBĀ³ (»ñíÇñĀ) ... ! [КУКХ 35 I₆, II₃₆, III₁₀):

(56) ^đĥal-di-[i]-e ... i-na-i-na-e-di GIŠ^{ĤĀĀ}-edi na-
ñi-tú e-e-ṭu - Š! [КУКХ 39₂):

(57) ...zi-il-be/i qi-(ú)-ra-(a)-e-di... - Š...ó»ŌĀ
· »í YÇ íñ³ ...! [КУКХ 30_{yp 35, 40}):

(57)-Ā NŪŪí . áŌB Bñç³ YÇ YŪ³ Y³ í ÇĀ` ...ziilbi/e qiura=idid... [КУКХ 421₄₂] ³ñ³ í³ N³ Ūí áŌĀŪ³ Y N»í : Ō³ ěí āñ»Y ěíē³ Í³ ØÇYáo³ ŪÇ ŪÇ³ YÓYŪ³ . ³ñ³ í³ ĒŪ³ Y Bñç³ YÇŌ` áŌñ<sup>3</sup> ñí<sup>3</sup> í<sup>3</sup> Y<sup>3</sup> ñŌ<sup>3</sup> Y<sup>3</sup>. náoĀŪáoY-Y»náoŪ a Náfáí Ū<sup>3</sup> Y μ<sup>3</sup> é»ñÇ N<sup>3</sup> Ū<sup>3</sup> ñ<sup>3</sup> í<sup>3</sup> YaY<sup>3</sup> íáñ<sup>3</sup> ā»ē N<sup>3</sup> Y<sup>1</sup>ÇāáoŪ ħ áŌŌ`āñ³ í³ Y Náfáí Ç ŪÇ³ ŪY -a-(i)di) í»ñç³ íáñáoĀŪáoYĀ:

·) ĀYā í»ñ³ μ»náoŪ ħ n Náfáí Ū³ Y μ³ é»ñÇY, ³ā³ 1ñ³ YŪ »¹/₂³ íÇ áŌŌ`āñ<sup>3</sup> í<sup>3</sup> YáoŪ ěí<sup>3</sup> YáoŪ »Y -ne(e)di (-nedi) í»ñç<sup>3</sup> íáñáoĀŪáoYĀ, āñāYŪ áŌB Bñç<sup>3</sup> YáoŪ, ÇYāā»ē āñ í<sup>3</sup> ñ<sup>3</sup> í<sup>3</sup> Y NáfáíÇ 1»āúáoŪ, g-áf ā»Y Y»ñí<sup>3</sup> Ū<sup>3</sup> óí<sup>3</sup> í<sup>3</sup> : ŪŪ<sup>3</sup> Y Ō`áf »Y Náfáí íáoŪ Y³ " -ine ³ í³ Yóáf í»ñç³ -óáŌ μ³ é»ñĀ²³⁰:

1) Đā·Y³ íÇ ĀíáoŪ áŌŌ`āñ³ í³ YĀ NÇŪY³ í³ YáoŪ í í³ Ūí³ í ħ -a(i)di) í»ñç³ íáñáoĀŪ³ Ūμ, āñĀ í³ ¹/₂³ íáñí³ í ħ Ā»Ū NáfáíY»ñÇ Nā·Y³ íÇáoĀŪ³ Y -(n)a- óáoŌÇāÇY -edi Ū³ ěYÇíÇ N³ í»éáŌŪáf - (n)a-edi > -(n)a(i)di ³YáoŌŪáf : Āēí āñāB áŌēáoŪY³ ěÇñáoŪY»ñÇ Ç 1»Ūē áŌñ³ ñí »ñ»YÇ áŌŌ`āñ<sup>3</sup> í<sup>3</sup> Y NáfáíÇ Nā·Y<sup>3</sup> íÇÇ »ñíñāñ<sup>1</sup> Ō`áoŪ (-aš-te) ³éí³ -aš- í³ ññÇ` ā<sup>3</sup> Nā<sup>3</sup> Yí<sup>3</sup> í ħ <sup>3</sup>Ūí Ē»<sup>1</sup>/<sub>2</sub> íÇ Nā·Y<sup>3</sup> íÇáoĀŪ<sup>3</sup> Y -a-óáoŌÇāÇ <sup>3</sup>éí<sup>3</sup> í»É í<sup>3</sup> Ō Ō`Ā, āñY ³ŪéáŌñ aÇ ā³ Nā³ Yí³ í»É²³¹: ŌĀ» 1³ Çñāú ³Ūí³ ā»ē ħ, ³ā³ ā»í ū ħ »YĀ³ 1ñ»É, āñ N»Yó ³Ūē š-Ç (s-Ç) ³¹/₂³»óáoŪ

²³⁰ ĐŪŪí . í³ ñ³ í³ Y NáfáíÇ N»í : ĀYāā»ē " í³ ñ³ í³ YÇ 1»āúáoŪ, í»ñç³ íáñáoĀŪ³ Y ³Ūē Ō`Ā »ñμŪY³ N³ Y¹ÇāáoŪ ħ Y³ " -ni/e-áf " -ri/e-áf í»ñç³ óáŌ āñāB ³Ūē μ³ é»ñÇ 1»āúáoŪ:

²³¹ í »ē, ūñÇY³ í, И.Дьяконов, 1979, ħÇ 61; М.Хачикян, 1985, ħÇ 77 " 3 ŪĚY:

ĀŪ³ Ū³ ħ, āñ āōŌ`āñ<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> Ÿç máōŸ óáōŌçāĀ<sup>3</sup> Ūēi` »Ō Ń³ Ÿ¹»è ħ³ Ēçè -te (ŃŸ³ ñ³ íāñ ħ³ Ÿ³ -çe) ĭ »ēuáí (sd > st/sç³ ŸóáōŪáí)²³²:

») Đ³ ĭ³ óáōŌçāĀ āōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿáí 1ñ³ í³ Ń³ ĭ³ Ū³ Ēç »ñ ĭ³ Ū³ Ō³ ŪŸ»Ēçè -n(e)- ß³ Ōí³ āçā Ū³ èŸçĭç Ń³ í »éáōŪçó Ń» ĭ á ēi³ -ŸáōŪ ħ áā Ā» Ń³ ĭ³ Ū³ Ēç Ńáfáí³ ŪçŸ í »ñç³ í áñáōĀŪáōŸÁ, çŸāā»è máōŸ Ńáfáí Ÿ»ñç³ 1»āŪáōŪ, Ūē 1ñ³ áōŪ ħ ĭ³ ñ³ ĭ³ Ÿ Ńáfáí áí, ūñçŸ³ ĭ³

(58) i-šá-a-ni bi-di-i-a-di uš-ta-a-di ^{KUR}Iš-te-lu-a-ni-gi-di ^{KUR}Qa-di-a-i-ni-e-di ^{KUR}A-bu-ú-ni-ni-e (Abuni=i=n(e)=e` ĭ ñ<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> Ÿ Ńáfáí) <sup>KUR</sup>e-ba-ni-i-e-di (ebani=i(e)=edi` áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáfáí) ^mA-bi-li-a-ni-hi-ni-e-di [KYKH 241 F₁₃₋₁₅]:

(59) uš-ta-a-di ^{KUR}Ba-bi-lu-ni-e (Babilu=i²³³=n(e)=e` ĭ ñ<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> Ÿ Ńáfáí) <sup>KUR</sup>e-ba-ni-gi-di (ebani=g(e)=edi` áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáfáí) [KYKH 241 A₄]:

(60) uš-ta-di ^{KUR}Bu-zu-ni-a-i-ni-e (Buzunia=i=n(e)=e` ĭ ñ<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> Ÿ Ńáfáí) <sup>KUR</sup>e-ba-ni-e-di (ebani=i(e)=edi` áōŌ`āñ<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> Ÿ Ńáfáí) <sup>URU</sup>Al-qa-ni-a-i-di <sup>URU</sup>šu-da-la-di [KYKH 241 F<sub>11</sub>]`³ ŪŸŸ:

½) Ū³ Ēç³ 1³ éáōĀŪ³ Ÿ Ūçç áōŌ`āñ<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> Ÿ Ńáfáí Ā Ń»ñĀ<sup>3</sup>.<sup>3</sup> ŪáōŪ ħ edi-šç Ū<sup>1</sup> ĭ »Ō! 1»ñ<sup>3</sup> Ÿí<sup>3</sup> Ÿç<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> Ÿ Ū<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> ŪçŸ: ĐŪŪĭ. ūñçŸ<sup>3</sup> ĭ<sup>3</sup> (52)-(55)-Ā` Ń» ĭ³ Ūç [ç ñ³ ĭ³ Ūí áōĀŪáōŸŸ»ñĀ`

(61) uš-ta-di ^{KUR}Ur-me-ú-e e-di-a-šáōŌ`āñí »óç (ç ñ³ ß³ -í »óç) 1»āç àōñŪ» (»ñĭçñĀ)! [KYKH 241 A₂₂]:

(62) uš-ta-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-e-di ^{KUR}Li-qi-ú-e e-di-a-šáōŌ`āñí »óç (ç ñ³ ß³ í »óç) 1»āç ¼ĀçáōŸç (»ñĭçñĀ), 1»āç Ēç-ùçáō (»ñĭçñĀ)! [KYKH 241 A₁₃]:

(63) uš-ta-d[i ^{KUR}]ĥa-ñi-a-ú-e e-di-a-šáōŌ`āñí »óç (ç ñ³ ß³ í »óç) 1»āç Ēç Ēçç (»ñĭçñĀ)! [KYKH 173 II A₄₃]:

ŪĔí³ ĭ³ ūñçŸ³ ĭ³ Ÿ»ñáōŪ. áŪ³ ĭ³ ŸÁ ĭ³ Ū 1ñ³ áōŪ ħ áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿ Ńáfáí áí (52)-(55) ēi³ Ÿç éáí Ń³ Ū³ āç ĭ³ çĒç³ Ÿ í »ñç³ í áñáōĀŪáōŸÁ, ĭ³ Ū Ń³ Ÿ¹»è ħ³ Ēçè edia šç Ū¹ ĭ »Ō! 1»ñ³ Ÿí³ Ÿç³ ĭ³ Ÿ (ĭ »Ōç) Ū³ ĭ³ Ūç Ń» ĭ³ āç ĭ³ í óí³ (61)-(63) ēi³ Ÿç éáí -ue í »ñç³ í áñáōĀŪáōŸÁ,

²³² Ā. Ū³ ĭ³ Ÿáí Ā áōñ³ ñ³ »ñ»Ÿç áōŌ`āñ³ ĭ³ Ÿç máōŸ óáōŌçāŸ ĭ³ Ń³ Ū³ náōŪ -tæ-Ÿ, āñĀ, Āēi Ÿñ³, āç Ńáç Ÿí »Ē ĭ³ Ūçç³ ŪŸ -ašte ĭ³ ñ»ñ³ ĭ³ áōŪ [И.Дьяконов, 1979, ĭç 61-62]:

²³³ ĭ³ Ū³ Babilu=n(e)=e, »Ā» í »ñççŸē āç ĭ³ Ÿ ŸáōŪ ħ u[u] Ńáfáí Ū³ ŸÁ:

áñÇ μÝáóŮÁÁ Ñ³ Ůí ÝÇ áĵ²³⁴: ĐŮŮí . Ý³ ...

(64) me-i ... zi-il-be/i qi-(ú)-ra-(a)-e-di ku-lu-di-i-[a-ni?]-Ş...ó»ŌÁ· »í ÝÇ íñ³ ÁáŌ áÁáŌÝ»Ý! [КУКХ 30 ур.^{30,40}],

(65) me-i ... zi-il-bi-i qi-ú-ra-i-di ku-li-e-tú-ún[i]-Ş...ó»ŌÁ· »í ÝÇ íñ³ ÁáŌ áÁáŌÝ»Ý! [КУКХ 421₄₂]

(66) ...[tú]-ru-ti-ni-e-ni ma-a-ni e-`a [zi]-li-bi qi-ú-ra-a-ni e-di-ni-ŞÁáŌ ááÝá³ óÝ»Ý Ýñ³ Ý .. ó»ŌÁ· »í ÝÇ íñ³ ! [КУКХ 40 о.с. 11, 41 о.с. 10]

³ ñí ³ Ñ³ Ůí áŌÁŮáŌÝ»ñÁ²³⁵: Ø»ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ÝŮ³ Ý í³ éáŮŮŌÁ ÑÇ»óÝáŮŮ ŷ Ñ³ Ů»ñ»ÝÇ ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ í³ Ý Ů³ íµ³ ŮÝ»ñÇ . áñí ³ í áŌÁŮáŌÝÁ (³ Ůë Ů³ éÇÝ ³ é³ í»É Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝí »ë II.3 í»í 4):

² Ů÷á÷áŮŮ: Ůí³ í Ç áŌÝ»Ý³ Éáí í»ñáÝŮŮ³ É÷³ ëí »ñÁ` áŮñ³ ñí »ñ»ÝÇ áŮŮ`áñ³ í³ Ý Ñááí Ç Ñ³ Ů³ ñ ëí ³ ÝáŮŮ »ÝŮ Ñ»í .. ŮŮ³ É á³ í í»ñÁ.

Đáááí - áŮŮ	ì »ñÇ³ í áñáŮÁŮáŮÝ	
	»½. ÁÇí	Ñá. . ÁÇí
i	- i(i)edi [-i=yedi] í³ Ō - i(g)eedi [-i=jedi] áŮß	- a(i)di [- a=ydi], - ašte [- as=ʃ(æ)]
u[o]	- u(e)edi [-o=yedi] í³ Ō (í í³ Ůí ³ í áĵ) áŮß	
a	- a(i)edi [-a=yedi] í³ Ō - a(i)di [-a=ydi] áŮß	
n	- n(e)edi [-n(e)=edi] -	- na(i)di [- na=ydi]

Ō³ ëí áñ»Ý »½³ íÇ Áí áŮŮ áŮŮ`áñ³ í³ Ý Ñááí Á í³ ½Ůí áŮŮ ŷ »½³ íÇ í ñ³ í³ ÝÇŮ - (e)di Ů³ ëÝÇíÇ Ñ³ í»ÉáŮŮáí, ³ é³ Ç³ óÝ»Éáí Ñ³ Ů³ á³ - í³ ëÉ³ Ý³ µ³ ñ - aidi<-aedi²³⁶ (<-a+edi), -i(i/g)edi/(<-i(i/g)e+edi), -uedi(<-ue+edi), -ne(e)di(<-ne+edi) Ñá-

²³⁴Æ. Ů³ íáÝáí Á ³ ŮÝ Ñ³ Ů³ Ů³ í³ áŮŮ ŷ ÉáŮŮÇ»ñ»ÝÇ é»é. Ñááí Ç -we/a óáŮŮÇáÇ Ñ»í` »ÝÁ³ íñ»Éáí, áñ ³ ŮÝ í³ ñáŮ ŷ Ý»ñí³ Ů³ óÝ»É áŮñ³ ñí »ñ»ÝÇ é»é³ í³ Ý Ñááí Ç ÑÝ³. áŮŮÝ ŮÇ Ō` [И.Дьяконов, 1979, ÇÇ 62-64]:

²³⁵ áŮñ³ ñí »ñ»ÝáŮŮ edia Ş³ Ůí »Ů! ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ í³ Ý Ů³ íµ³ ŮÇ ÝŮ³ Ý íÇñ³ éáŮŮ³ Ý Ů³ éÇÝí »ë Ý³` Н.Арутюнян, 2001(КУКХ), ÇÇ 443:

²³⁶ Ø»í ³ Ý. ³ Ů, í³ Ō ÑñÇ³ ÝÇ í Ý³ ëí ³ í ŮÇ íñ³. áŮŮ, áŮÝ»ÝŮ - aiedi ([me-i ti-i]-ni me-i zi-li-b[i] [qi-ú-ra]-i-e-di [¾ [КУКХ 31 об.с.33-34]):

Éaí ³ UÇÝ í »ñç³ í ánaoĀlaoYÝ»ñA²³⁷:

əoĀ`añ³ Ī³ Y Nafar Ç ĪÇñ³ éaoĀlaoYA əoñ³ nī »ñ»YáoU: əoñ³ nī »ñ»-
YáoU əoĀ`añ³ Ī³ Y Nafar ÇÝ Ñ³ í əoĪ »Y Ñ»i` ³ UÉ ĪÇñ³ éaoĀlaoYÝ»ñA:

3) ²UÝ, ÇYáə»è` ³ Ī³ Ī³ Y Nafar Á, Ī³ náO ĵ Ñ³ Ýí»è` ³ É pare
Y³ É ĪñÇ Ñ»i` :

μ) Ü³ É³ ¹³ éaoĀÜ³ Ý Üç Ñ»ñÁ³. ³ UáoU ĵ edi- Š³ Ü¹i` »Ā! ¹»ñ³ Y-
í ³ Y³ Ī³ Y (í »ĀÇ) Ü³ Īμ³ UÇÝ` əáoUo Ī³ Éaí` B³ ñÁÜ³ Y, . añĪ` əOáoĀÜ³ Y
Yá³ Ī³ ³ ĪÁ (³ nī ³ Ñ³ Üi` əoU ĵ Ī³ Ī³ YÇ ÇÜ³ eī`) Ī³ Ü Ī³ ÜñÁ (í »è` Y³`
IV.3 Ī»i` 2` II.3 Ī»i` 4):

·) Đ³ Ī³ Ī³ əáoÇaÁ əoĀ`añ³ Ī³ Y Nafar í ¹ñí ³ Ī Ñ³ Ī³ Ī³ əU³ ÉÇ Ñ»i`
Ñ³ Ü³ Ó³ UY»ÉÇè, Ç Ñ³ Ī³ ¹náoĀlaoY` máoY Nafar Y»ñÇ, aÇ Ñ³ Ü³ Ó³ UYáoU
Yñ³ Ñ»i` , ³ UÉ ¹ñí əoU ĵ Ī³ Ī³ Y Nafar í:

o ½ñ³ Ī³ əáoĀlaoY: Ī »ñáYBU³ É máfañ ÷³ eī` »ñÁ Ī Ī³ UáoU »Y əoĀ`añ³ -
Ī³ Y` ³ Ī³ Ī³ Y Nafar Y»ñÇ è»nī Ī³ áÇ Ü³ èÇY: Áeī »ñ` əoUÁÇY, Çñ³ Ī³ -
YáoU, əoñ³ nī »ñ»YáoU əoĀ`añ³ Ī³ Y Nafar Ç əáoÇaÇ ÷³ É³ ñ»Y əoĀ`³ ĪÇ
á»i` ù ĵ Ñ³ eĪ³ Y³ É -edi ¹»ñ³ Ýí ³ Y³ Ī³ Y (í »ĀÇ) Ü³ Īμ³ UÇó Ī³. əO
Ná¹` əáoó³ Ī³ Y ÇÜ³ eī` í:

II.2.9 Ü»ñ- əU³ Ī³ Y Nafar

1. əoñ³ nī »ñ»YÇ Y»ñ- əU³ Ī³ Y Nafar Á Ü³ èY³. Çi ³ Ī³ Y. ñ³ Ī³ Yáo-
ĀlaoYáoU: ¶.Ø»ÉÇÜÇBí ÇÉÇY²³⁸ əoñ³ nī »ñ»YÇ Y»ñ- əU³ Ī³ Y Nafar Ç ÇYáə»è
»½³ ĪÇ, ³ UYáə»è ĵÉ Ná- Y³ ĪÇ ĀíÇ əáoÇaY ĵ Ñ³ Ü³ náoU a-Y, añĀ »½³ ĪÇ
Āí əoU añá»è Ī³ YáY Ñ³ í »Éí əoU ĵ μ³ é³ ÑÇÜüÇY, Çeī Ná- Y³ ĪÇ Āí əoU ÑÇÜ-
Y³ Ī³ YáoU əoĀ`³ Ī³ Y Nafar ÇY: Áeī Yñ³` Y»ñ- əU³ Ī³ Yáí ¹ñí ³ Ī a Ná-
Éaí Ü³ Y μ³ é»ñÇ Nafar ³ UÇÝ əáoÇaÁ ÓáoÉí əoU ĵ ÑÇÜü³ Ī³ ½U a Ó³ UY³ í añÇ
Ñ»i` , ÇYáə»è` ^{URU}Ildamuša (DUB-te ^{URU}Ildamuša terubi Š- Çñ
ÆÉ¹³ UáoB³ əoU ¹ñ»óÇ!), ^{URU}šebiteria (^{URU}šebiteria ^dHaldi
iarani šidištuni ŠP»μÇĀ»ñÇ³ UáoU É³ É¹ÇÇ iarani Ī³ éáoó»o!):
ÜÜ³ Y³ á»è` Ná- Y³ ĪÇ Y»ñ- əU³ Ī³ Yáí ¹ñí ³ Ī máfañ μ³ é»ñÇ ¹»áüəoU,
añi` »Ā í »ñçÇYè ÓáoÉí əoU ĵ Ná- Y³ ĪÇáoĀÜ³ Y - (n) a əáoóáÇ Ñ»i` , ÇYáə»è`
^dHaldina KĀ-kai ŠÉ³ É¹ÇÇ ¹éY»ñáoU!, gunuša ŠÜ³ ñi` »ñáoU(±)!:
Øláoè ¹»áü»ñáoU ÑÇÜü³ Ī³ ½U Ó³ UY³ í añĀ á³ Ñá³ Ýí əoU ĵ, ÇYáə»è`

²³⁷ U [u] Nafar Ü³ Y μ³ é»ñÇ Ñ³ Ü³ ñ Ī³ ñ»ñÇ ĵ YÁ³ ¹ñ»É -u(e) di í »ñç³ í ánaoĀlaoYA:

²³⁸ Г.Меликишвили, 1964, ĵÇ 38:

^dHaldia, ^{KUR}Etiunia, şuinia, esia, babania (i NáfáíáóU):
 A.Ø»Bá³ÝÇÝáíÁ²³⁹ Ý»ñ. áU³Í³Ý NáfáíÇ³éí³ÚáóÁUáóYÁ³ Ýñ³ Ó³áóUÁÇ³
³é³ÝÓY³ óáóUÁ áóñ³ñí »ñ»YáóU Ñ³Ú³ñáóU ħ³Ú³Ý³Í³Ý³ áá Náoë³-
 ÉÇ: Áëí ħ³ñ³Í³Í³Í³ñíÇUÇ³ áóñ³ñí »ñ»YáóU Ý»ñ. áU³Í³ÝÇ ÇU³ëí ħ³
³ñí³ Ñ³Ú³Ú³ áóU Ý³ -aşe²⁴⁰ »í³ÇñÁ/Ú³éÝÇíÁ, ÇYáâ»è³ şuñinaşe,
 ebaniaşe, ħatinaşe²⁴¹: A. Ú³Í³áYáíÁ -aşe-Ý, áñáBU³É NáfáíÚ³Ý³
 1»áúáóU -naşe-Ý, Ñ³Ú³ñáóU ħ³ Náfáí³ÚÇÝ í»ñç³íáñáóÁUáóY³
 Ý»ñ. áU³Í³Ý ÇU³ëí áí (locative-illative)²⁴²: ¶.İ ÇEN»EUA, -şe ħ³»ëúáí,
³ÚY Ñ³Ú³ñáóU ħ³»í³Çñ²⁴³:

2. áóñ³ñí »ñ»ÝÇ Ý»ñ. áU³Í³Ý NáfáíÇÝ í»ñ³µ»ñáó áñáB á³ñ³µ³-
 ÝáóUÝ»ñ

3) Ø³ÝÇ áñ Áëí AÝ³áóYí³Í³Í³ñíÇUÇ (i »è í»ñÁ) Ná. Ý³ÍÇ Áíáí,
 Çëí a NáfáíÚ³Ý³ 1»áúáóU Ý³ »½³ÍÇáí 1ñí³Í³, µ³é»ñáóU Ý»ñ. áU³-
 Í³ÝÇ a óáóÇaÁ ÓáóÉ áóU ħ³ Ná. Ý³ÍÇáóÁU³Ý³ -(n)a- óáóÇaÇ Í³Ú³ÑÇU-
 ú³Í³½³ a Ó³ÚY³íáñÇ Ñ»í, Çëí Ý»ñ. áU³Í³Ý Náfáíáí 1ñí³Í³ u Náfáí-
 Ú³Ý³ µ³é»ñÇ áñ³ ħ³Í³ÚáóÁUáóY áóñ³ñí³ Í³Ý³ ħ³»ëí »ñáóU áí³,³ á³
 ÚÇ³Í³ ħ³»ÓÁ, áóñ ÑY³ñ³íáñ ħ³ Ñëí³Í³ é³ÝÓY³óY»É áóñ³ñí »ñ»ÝÇ
 Ý»ñ. áU³Í³Ý NáfáíÇ Ñ³Ú³ñ³ é³ç³ñííáó a óáóÇaÁ, i/e NáfáíÚ³Ý³
 »½³ÍÇ Áíáí 1ñí³Í³ µ³é»ñÝ »Ý: eñ³Ýó ÁÇíÁ Ú»Í á: ØYÝ³ñí»Ýú
 1ñ³Ýú EÚµ³íáñ»fáí Áëí í»ñç³íáñáóÁU³Ý³Ó³Ç:

Ú³É 1Çí³ñí»Ýú -ia-áí í»ñç³óáó µ³é»ñÁ (³ÚY µ³é»ñÁ,
 áñáYóáóU -ia í»ñç³íáñáóÁUáóYÁ³ íYñ³Ú³Ú³ áñ»Ý á³í³ÝáóU ħ³ÑÇUÇÝ,
 ÇYáâ»è³ ^{URU}Eridia, ^{URU}NA₄ANŞU-nia, E.GAL-ria/^Eţuluria,
 µ³óíÁáóY»Ýú):

(67) ^dhal-di-a iš-ti-ni-(i)-e i-na-ni-(e)-li ar-
 ni-ú-şi-ni-(e)-li şú-si-ni/I MU za-du-(ú)-
 bi - ŞÉ³É³ÇÇ BÝáñÑÇí(±) ³Úè³ñ³ñúY»ñÁ Ú»Í úñáóU
³ñ»óÇ³ [КУКН 173 I₆, 173 II_{2, 23}, 173 III_{18,44}, 173 IV₉ ³ÚÉY]:

(68) ú-la-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-e-di a-li áş-ta-a-di
^{KUR}E-ti-ú-ni-a iš-ti-ni-i-e ... - ŞáóÖ³áñí³óÇ

²³⁹ И.Мещанинов, 1958, ħÇ 131-132, 137:

²⁴⁰ áñáB Ñ»í³ ½áí áóY»ñ eñ³ Ó³Ý »Ý Ñ³Ú³ñáóU -şe-Ý³ ³ÚY ħ³ñ³ÝÇ³í»fáí

Ý³Éáñ³áó -a--Çó:

²⁴¹ ħ³»è Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 59:

²⁴² I.Diakonoff, 1971, ħÇ 94-95, ³Ó. 3; И.Дьяконов, 1979, ħÇ 62 ³Ó. 8:

²⁴³ G.Wilhelm, 2004, ħÇ 134:

¾ĀÇáoÝÇ: ° ħ̄μ (»è) ¹³ ³ ħ̄»óÇ(±) ĺĀÇáoÝÇÇ BÝáñÑÇí (±)...!
[KYKH 241 F₅]:

(69) ha-a-ú-bi ^{URU}Qi-ĥu-ni KUR si-lu-ni-ŋu-i(?) -
ni-a bi-di-e... - ū. ħ̄³ í »óÇ øĒÉáoÝÇ (ú³ Ō³ úÇ) »ñíÇñĀ,
ÍáíÇ silunini ÍáŌŪáoŪ...! [KYKH 173 II₃₀, 174 A₂₁₁]:

(70) a-li-li ^{ŠADU}ba-ba-ni-li ŋu-ni-a bi-di-i-e-Š!
[KYKH 407лиц.₃₅₋₃₆]:

(71) XIX LUGAL ^{MEŠ}i-šá-ni ap-ti-ni ŋu-ni-a-ni
^{ŠADU}ba-ba-ni-a [k]u-ru-ni-e-Š19 Ā³. ³ í áñÝ»ñ ÍáíÇ
³ ŪÝ ÍáŌŪóó` μ³ ħ̄Ōñ Ē»éÝ»ñáoŪ! [KYKH 389₁₂₋₁₃]:

(72) ^{LÚ}EN.NAM e-di-a te-ru-bi-Ší³ é³ í³ ħ̄Çá³ Ū¹i »Ō
¹ñ»óÇ! [KYKH 389₁₂]:

(73) me-še e-di-a te-ru-bi-ŠÑ³ ħ̄í³ Ū¹i »Ō ¹ñ»óÇ! [KYKH
389₁₂]:

(74) ^{LÚ}E]N.NAM ^{MEŠ}e-si-a te-ru-bi-Ší³ é³ í³ ħ̄Çá³ »ŌáoŪ
¹ñ»óÇ! [KYKH 389₁₂]:

²Ūèi »Ō (67)-(71)-Ā ÷³ èi áñÝ bedi, kuruni/e »i³ ¹ñáoĀŪáoÝ-
Ý»ñáí Í³ Ū ištine ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ū³ Íμ³ Ūáí Í³ ½Ūí³ Í³ Ý³ Ē³ 1³ -
éáoĀŪáoÝÝ»ñ »Ý: ³ ħ̄³ ÝáoŪ »i³ ¹ñáoĀŪáoÝÝ»ñĀ .. ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý
(i »ŌÇ) Ū³ Íμ³ ŪĀ ¹ñí³ Í³ »Ý i ħ̄³ Í³ Ý Ĥáfáíáí, Çèí »i³ ¹ñáoĀŪ³ Ý
ĒÝ¹ÇñĀ èi³ ÝáoŪ ĺ -ia(ne) í »ñÇ³ í áñáoĀŪáoÝÁ: ²Ūèi ÇáÇ Ý³ Ē³ 1³ -
éáoĀŪáoÝÝ»ñáoŪ -ia(ne) í »ñÇ³ í áñáoĀŪ³ Ūμ³ é»ñÇ Ū»Ç Ý»ñ. áŪ³ Í³ Ý
Ĥáfáí í »éÝ»Ēá páfáñáí ÇÝ á³ ħ̄í³ ³ ¹Çñ áĺ (Ū³ Ýñ³ Ū³ éÝ ³ Ūè Ū³ éÇÝ í »è
IV.3 Í»i 2 .. II.3 Í»i 4), ħ̄³ í³ Í³ á»è »ñμ ĒáèŪĀ ŠĒ³ Ē¹Ç ³ èi Íáí (67),
ŠÍáíÇ! (69)-(71) .. ŠĒ»é³ Ýí (71) Ū³ éÇÝ ĺ: ¹Ý³ Í³ Ý ĺ, áñ á»i Ū ĺ ĒÇÝÇ:
ŠĒ³ Ē¹ÇÇÝ (i ħ̄³ Í³ Ý Ĥáfáí); Í³ Ū ŠĒ³ Ē¹ÇÇ BÝáñÑÇí!, μ³ Ūó áá »ñμ»
ŠĒ³ Ē¹ÇÇ Ū»Ç!: ŪŪ³ Ý³ á»è .. ŠÍáíÇ ÍáŌŪĀ!, ŠÍáíÇ Ĥ»i .. Ā!: ²Ū»Ý
¹»áoŪ, Ýbí³ Í³ ŪñÇÝ³ ÍÝ»ñĀ Çñ»ÝóÇó Ý»ñí³ Ū³ óÝáoŪ »Ý »i³ ¹ñáo-
ĀŪáoÝÝ»ñáí Í³ ½Ūí³ Í³ μ³ é³ í³ á³ ÍáoŪáoÝÝ»ñ .. Ĥ»i .. ³ μ³ ħ̄ á»Ý Í³ -
ñáo Ĥáoè³ ĒÇ ĤÇŪù ĒÇÝ»Ē áñ »Çó» ĤáfáíÇ, ³Ū¹ ĀíáoŪ .. Ý»ñ. áŪ³ Í³ ÝÇ,
³ é³ ÝŌÝ³ óŪ³ Ý Ĥ³ Ū³ ħ̄: Ēèí (72)-áoŪ .. (73)-áoŪ í Í³ Ūí³ Í³ edia-Ýí »ŌÇ
Ū³ Íμ³ Ū ĺ, Ĥ»i .. ³ μ³ ħ̄ í »Ō³ óáoŪó ³ ħ̄Ā»ù áóÝ»Ý³ Ēáo Ĥ³ Ū³ ħ̄ á³ ħ̄í³ ³ -
¹Çñ áĺ (Ā» .. μ³ ó³ éí³ Í³ áĺ), áñ ¹ñí³ Í³ ĒÇÝÇ Ý»ñ. áŪ³ Í³ Ý Ĥáfáí áí, Ū³ Ý³ -
í³ Ý¹ áñ ÝŪ³ Ý Ō»áí ³ Ūè μ³ éĀ . áŪ³ Í³ ÝÇ Ĥ»i . áñí³ Í³ »ĒÇè

N»ñĀ³. 3 UáoU ħ áoĀ an³ Ĩ³ Ý Náfáí ÇÝ²⁴⁴: 3 ó³ éí³ Í ħ, añ añĀ»ē Ĩ »ŌÇ
 Ú³ Ĩ³ μ³ Ú Ā» Ĩ ĩ ħ ÁÝÍ³ É»É Ý³ .. (74)-áoU í Ĩ³ Ú³ í³ esia μ³ éÁ: 2 UēĀÇéáí,
 »Ā» 3 Ú÷á÷»ÝU N³ nŌÇ úÝÝ³ nĨáoU, 3 Ā³ ēí ÇĀí³ Í »ÝU 3 ÚÝ³ 3 é³ ÚÁU
 ĀáŌÝ»É μ³ ó, N³ Ú»Ý³ ÚÝ³ 1»Āē añ³ ĩ Náŋē³ ĒÇ 3 Ā³ óáoU -ia í »ñÇ³ í añáŋ-
 ĀŌ³ Úμ μ³ é»ñÇ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ ÇÚ³ ēī 3 nī 3 N³ Ú³ »Éáo í »ñ³ μ»ñŌ³ É Ú»ÝU
 ā»ÝU . Ĩ ÝáoU: Ēēí ÇÝā í »ñ³ μ»ñáoU ħ »½³ Ĩ³ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ -a-áí
 Ĩ 3 nμ»ñ³ Ĩ³ ÇÝ, 3 Ā³ 3 Uēí »Ō, Ā»ñ³ ē, í »ñÇÝÇē ÚÇ³ Ĩ Náŋē³ ĒÇ í Ĩ³ Úáo-
 ĀŌáoÝÁ gunuša (<*gunuše=a) ŠÚ³ nī áoU| .. ^{GIŠ}GU.ZA-a Š. 3 NÇ
 í n³, . 3 NÇÝ³ μ³ é»ñÝ Ý: 2 é³ ÇÇÝÁ μ³ ½Ú³ ĀÇí 3 Ý. 3 Ú Ĩ³ Ú³ í³ ħ gu-
 nu-šá-a ħa-ú-bi - ŠÚ³ nī áoU . n³ í »ŌÇ³ Ĩ³ Ō³ Ā³ n³ ÚÇÝ μ³ é³ Ĩ³ .
 Ā³ Ĩ³ óáoĀŌáoÝáoU²⁴⁵, añÇ N³ Ú³ n ħ . Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇÝ³ 3 é³ Ç³ nĨáoU ħ ŠÚ³ n-
 Ĩ »ñáoU (Ná. Ý³ Ĩ³ ĀÇí) . n³ í »ŌÇ²⁴⁶ Ā³ n. Ú³ ÝáoĀŌáoÝÁ (Ĩ »ē í »ñÁ): Ēēí
^{GIŠ}GU.ZA-a-Ý Ĩ³ Ú³ í³ ħ na-a-ħa-(a)-di LUGĀL-tú-ħi-ni-
 na-(a)²⁴⁷ ^{GIŠ}GU.ZA-(a) - Šμ³ ½Ú³ »ŌÇ (»ē) 3 nū³ Ú³ Ĩ³ Ý . 3 NÇÝ³ |
 (μ³ é³ ŌÇ »Ĩ³ 3 nū³ Ú³ Ĩ³ Ý . 3 NÇ Ú»Ç/í n³ (±) 3 nī 3 N³ Ú³ áoĀŌáoÝáoU
 [KYKH 406 л.с.24-25, 407 л.с.19, Van recto, (SMEA 44/1, 2001, ħÇ 112-143):
 Ō³ ēí añ»Ý ē³ ÚÇ³ Ĩ³ 1»ĀúÝ ħ añī »Ō NÝ³ n³ í añ ħ Ĩ »ēÝÉ »½.
 Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ Ĩ³ ÚáoĀŌáoÝ:

μ) Āēí ÁÝáoÝí³ Í Ĩ³ nĨÇÚÇ³ Ná. Ý³ Ĩ³ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ í »ñÇ³ í añáŋ-
 ĀŌáoÝÁ . náoU ÁÝ³ N³ Ýñ³ Ā»ē ħÇ Ĩ 3 nμ»ñí áoU Ā»ú Náfáí Ý»ñÇ Ná. Ý³ Ĩ³ Çáo-
 ĀŌ³ Ý óáoÇÇáÇó, áŋēí Ç .. Ná. Ý³ Ĩ³ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÇ óáoÇÇáÇ N³ nóÁ
 ÝáoUÝĀ»ē ÚÝáoU ħ μ³ ó: ÚñÇÝ³ Ĩ³, Ā³ n½ ħ, Ā», 3 ē»ÝU, ebana
 Š»ñĨ nÝ»ñáoU,²⁴⁸ μ³ é³ Ō³ Ā³ ÇÝāĀ»ē Ā»Ĩ ĩ ħ μ³ Ō³ Ĩ³ í »É ebani+(n)a+a
 > ebana, Ā» ebani+(n)a+Ø > ebana: Đá. Ý³ Ĩ³ Ý»ñ. áŌ³ Ĩ³ ÝÁ Çñ

²⁴⁴ ĐŪŪí . uštadi X-ue e-di-a/uštadi X-edi Ĩ ÇáÇ N»ñĀ³. 3 ÚáoĀŌáoÝ»ñÇ N»Ĩ
 (Ĩ »ē Ĩ.2.8):

²⁴⁵ Ĩ »ē KYKH 173 V_{38, 75}, 241 A_{7,14}, 241 B₂₀, 241 E_{12, 49} ... .. 3 ÚÇÝ:

²⁴⁶ Gunuša-Ý NÝ³ n³ í añ ħ Ā³ n. Ú³ Ý»É Ý³ .. μ³ ó³ é³ Ĩ³ Ý. . añíÇ³ Ĩ³ Ý Náfáí áí³ ŠÚ³ nī »-
 náí | :

²⁴⁷ 2 ÚÝ, añ Š. 3 N³ μ³ éÁ 3 Uēí »Ō Ĩ n³ í³ ħ Náfáí áí, »ñáoU ħ N³ Ĩ³ óáoÇÇáÇ
 (LUGĀL-túħina-Ç) Náfáí³ ÚÇÝ í »ñÇ³ í añáŋĀŌáoÝÇó: 2 Ú³ Ā»ē Ĩ ÇÝ»ñ *LUGĀL-túħini-
 ni(e): 2 Uēí »Ō NÝ³ n³ í añ ħ Ý³ .. Ná. μ³ ó³ é³ Ĩ³ Ý, é³ Ĩ³ ÚÝ N³ Ú³ í »ēí áoU 1³ añ³ ħ
 ÇÚ³ ēí ħÇ Ĩ³ ÇÉ:

²⁴⁸ 2 ÚÝ Ú»Ĩ³ 3 Ý. 3 Ú Ĩ³ Ú³ í³ ħ ħ ali LŪ-tú-ħi III ^{KUR}e-ba-na I MU za-du-bi-
 [KYKH 241 A₂₅₋₂₆] 3 nī 3 N³ Ú³ áoĀŌáoÝáoU: Ā»Ĩ ĩ ħ ÝÍ³ Ĩ³ Ç áŋÝ»Ý³ É, añ ^{KUR}ebana-Ý 3 Uēí »Ō
 Ĩ³ náŌ ħ ĒÇÝ»É Ná. Ý³ Ĩ³ Ç μ³ ó³ é³ Ĩ³ Ý: 2 Ú³ 1»ĀúáoU ÝBí³ Ĩ³ í³ í Á NÝ³ n³ í añ ħ Ā³ n. Ú³ Ý»É
 Š...»ñ»ñĨ nÝ»ñÇó... | :

- (78) ^K[^{UR}]Aš-[šur ^{LÚ}A.S]I?^{MEŠ}-ši-e ^{KUR}e-ba-ni-[ú]-ki
 áš-du - š² éáóñ³ í³ ý³ ½áñúÇÝ ÇÚ »ñí³ náóU ááÝá³ óñÇ(±);
 [KYKH 173 III₂₅ - IV₁]:
- (79) II LUGÁL^{MEŠ}-li-li e-di-ni su-ṭu-qu-[ú]-bi
^mBa-al-tú-ú-ul-ḥi-e ^{KUR}e-ba-a-ni-i-e ^{URU}ḥa-al-
 di-ri-ul-ḥi ^{KUR}e-ba-a-ni-i-e É.GAL^{MEŠ}-a-ši-li
 a-gu-ú-nu-ni-e-li ^{KUR}e-ba-ni-a-ši e-di-ni
 su-ṭu-qu-bi - š»ñí³ áó³ Á³.³ í³ áñÝ»ñ³ ÚYí³ »ÓÇó (»è) Ñ»-
 é³ óñÇ³ í³ ÉÁáóÉÇ (ó»Ó) »ñí³ ñÇ, É³ í³ ÇñÇáóÉÇ (ó»Ó) »ñí³ ñÇ:
² Úáóñ³ Ú³ ÚñáóÝ»ñÁ »ñí³ ñÝ»ñÇ³ ÚYí³ »ÓÇó (»è) ááí³ »óÇ; [KYKH
 53₂₄₋₂₈]:
- (80) áš-ta-a-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-a iš-ti-ni-i-e - š...»è
³ ñ»óÇ(±) ¼ÁÇáóÝÇ »ñí³ ñÇ Ñ³ Ú³ ñ; [KYKH 241 F₅]:
- (81) a-[x?-]šá-di [^{KUR}Ar-ḥu]-ú?-e iš-ti-ni-a-ši -
 š; [KYKH 409₂, Shisheh₃ (SMEA 43/1, 2001, ç 25-37)]:

ÉYáá»è »ñ³ áóU ç (77)-Ç .. (78)-Ç Ñ³ Ú³ 1³ náóUÇó, YáóUÝ Ñ³ Ú³ -
 í »ùèí áóU »½³ íÇ ÁíÇ Ñ³ Ú³ ñ³ áóÝ»ÝU ^{LÚ}huradi=ie, Çéí Ná.Ý³ íÇ Ç³
^{LÚ}A.S]I?^{MEŠ}-še (í»ñ³ í³ ý³. Ýí³ í³ ÉÇÝ»éáó á³ í³ x³ éáí³ Úè í³ ñçÇÝÁ
 Náóè³ ÉÇ áç): ÚÚ³ Ý³ á»è (75)-Ç .. (76)-Ç Ñ³ Ú³ 1³ náóUÇó³ karu=ne ...
 LUGÁL ... ^{KUR}enani=(i)e .. kar=u=ale 4 LUGÁL^{MEŠ} ... ^{KUR}eba-
 ni=aše: ÚÚ³ Ý³ á³ í³ í³ ñ³ ç³ éí³ Ý³ .. (79)-áóU, áñí³ »Ó UÇ³ YáóUÝ Ñ³ Ú³ -
 í »ùèí áóU UÇ³ í³ áóUÇó³ éí³ ç³ II LUGÁL^{MEŠ} ... ^mX-ḥe ^{KUR}ebani=ie,
^{URU}X-ḥe ^{KUR}ebani=ie š»ñí³ áó³ Á³.³ í³ áñÝ»ñ³ ... X ^{KUR}ebani=ie, X
^{KUR}ebani=ie! (»ñí³ áó³ Á³.³ í³ áñÝ»ñ³ »ñí³ ñÝ»ñÁ Ýbí áóU »Ý³ é³ ÝÓÇÝ-
³ é³ ÝÓÇÝ »ñí³ áó³ ý³. Ú³ Ñ³ »í³ 3³ ñ³ 1³ í³ í³ »Ý³ ½³ íÇ Áí í³), Úáóè
 í³ áóUÇó É.GAL^{MEŠ} ... ^{KUR}ebani=aše - š³ ÚñáóÝ»ñ³ ... ^{KUR}ebani-aše
 (3 ÚñáóÝ»ñ³ »ñí³ ñÝ»ñÁ (1³ í³ í³ ç³ Ná.Ý³ íÇ Áí í³)): ØYáóU ç³ YÁ³ 1³ ñ»é,
 áñ³ í³ Ú³ ½³ íÇ í³ ñ³ í³ ý³ Úèí »Ó³ ñí³ 3³ Ñ³ Ú³ í³ áóU ç³ Ý³ ñ³. áóU³ í³ ý³
 ÇÚ³ èí, í³ Ú³ -aše-Ý³ Ná.Ý³ íÇ í³ ñ³ í³ ý³ Ç²⁵⁰: (80)-Ç Ú³ í³ ý³ 3³ YáóÁU³ Ý³
 Ñ³ Ú³ ñ³ í³ »è IV.3 í³ »í³ 2²⁵¹: Ð»í³ 3³ ùñúçñ³ ç³ Ý³ .. (81)-áóU³ éí³ í³ »ùèí Á
 (ó³ í³ áú³ Úèí »Ó iš-ti-ni-a-ši/e-ÇÝ Ý³ Éáñ³ áó³ 3³ éá í³ ý³ èí³ í³ ç³):

²⁵⁰ ØÇ. áóó» ši/e-Ý³ Úèí »Ó á»í³ ú ç³ í³ ñ³ 1³ é³ zí/é [í³ »è J.L.Линин, 1964, ç 137-148, YB³ Ý № 102]` -(i)aze-Ç Uç³ í³ »éY»éáí Ñ³ Ú³ ñ³ »ÝÇ UÇ B³ ñ³ Á»U Ná í³ í³ »ñÇ Ná.Ý³ íÇ Áí Ç - (») ³ó í³ »ñç³ í³ á náóÁUáóYÁ:

²⁵¹ í³ ñí³ í³ Á³ ñ³. Ú³ YáóÁUáóYÁ³ í³ Ý³ Ñ³ Ú³ í³ áñ»Ý³ éÉ³ é ç³ í³, ú³ ý³ ½³ áš-ta-a-di (ášt=a=di) ³ú³ Á³ ý³ YáóÁU³ í³ ý³ ç³:

˘ 3 ó3 éf 3 Í ā, āñ YÚ3 Y ù»ñ3 Í3 Y3 Í3 Y Ó˘»ñÁ ā»i ù ĸ páfáñáí ÇY 3 ÚÉ
 Í»ñÁ Ú»ÍY3 μ3 Yé: Ð3 Ú3 i »üei Á NÝ3 ñ3 í áñáóÁúáóY áç i 3 éçē Nei 3 Í
 ÍáÓUYáñáBí »éáó:

μ) -aše Ú3 eYÇÍáí Í3 ½ÚÍ 3 Í μ3 é»ñÁ ÚÇ ú3 YÇ 1ñí3. Y»ñáóÚ Í3 ñ-
 Í »è Ā» N3 Y1 »è »Y . 3 éçē 3 ÚYāÇēÇ 1ÇñúáóÚ, áñi »Ó éáí áñ3 μ3 ñ áóY»-
 YáóÚ »Yú áóÓ˘áñ3 Í3 Y Náfáí áí 1ñí 3 Í μ3 é»ñ: ˘ »ñ»Yú N»i ˘ Ú3 É úñÇY3 Í-
 Y»ñÁ.

(82) uš]-ta-ia-di ^{KUR}Ĥa-ti-i-na-a-ši-e-šáóÓ˘áñí »óÇ
 Ê3 ĀÇY3 ÚÇ (»ñÍÇñÁ) | [KYKH 176 III₁₅]:

(83) ka-a-di ^{LÚ}A.SI^{MEŠ}-ši ^{URU}Tu-me-iš-ki-ni-ka-i-
 ŠN3 Úi Yí »óÇ (»è) ½áñúÇ Ú»ç í áóÚ»ÇBÍÇYÇÇ (ú3 Ó3 úç) 3 éç˘ |
 [KYKH 241 B1₁₂, 244₁₁]:

(84) ...a-li-a-ba-di KUR.KUR^{MEŠ}-ši šú-i-a-ši-e ĥa-
 ši-al-me DINGER^{MEŠ} za-tú-me ĥa-a-ri-e-
 Š...aliabadi páfáñ »ñÍñY»ñáóÚ é»óÇY-ÇYÓ 3 eí í 3 ÍY»ñÁ,
 é3 ñú»óÇY x3 Y3 ā3 ñN | [KYKH 241 E_{6,47}]:

(85) ...a-li-a-ba-di ^{KUR}lu-lu-i-na-ši ĥa-ši-al-me
 DINGIR^{MEŠ} - Š...aliabadi ÁBY3 Ú3 Í3 Y (ÉáófáóÇY3 Í3 Y)
 »ñÍñY»ñáóÚ é»óÇY-ÇYÓ 3 eí í 3 ÍY»ñÁ | [KYKH 241 F₃]:

° Ā» (83)-áóÚ -(a)še-Y Çñáú Í3 ñí »è Ā» áóYÇ Y»ñ: áú3 Í3 Y ÇÚ3 eí ,
 3 ā3 YáóÚYÁ NÝ3 ñ3 í áñ ā ĸ āY1 »É (84)-Ç N3 Ú3 ñ. í »ñÇYè NÚÚi .,
 úñÇY3 Í, áóÓ˘áñ3 Í3 Yáí 1ñí 3 Í˘ ...KUR.KUR^{MEŠ}-di šú-ia-i-di... -
 Š...páfáñ »ñÍñY»ñÇ í ñ3 ... | [KYKH 271₁₁] YÚ3 Y3 í Çā 3 ñi 3 N3 Úi áó-
 ÁÚ3 Y N»i : ÚáóÚYŸ ĸ Y3 ˘ (82)-áóÚ, áñi »Ó áóÓ˘áñ3 Í3 YÇ ÇÚ3 eí Á
 3 éç í »É N3 í 3 Y3 Í3 Y ĸ, Ā» ˘ áç μ3 ó3 éí áóÚ Y3 ˘ Y»ñ: áú3 Í3 YÇ ÇÚ3 eí ˘
 šáóÓ˘áñí »óÇ/3 ñB3 í »óÇ Ê3 Ā»áóÚ (Ê3 Ā» »ñÍñáóÚ) (±)!: ÁYá í »ñ3 μ»-
 ñáóÚ ĸ qudul(=)ane(=kutul(=)ane²⁵²) šuñi=na=(a)še/
 GIBIL-še μ3 éç í 3 ā3 ÍóáóÁÚ3 YÁ, áñÁ éáí áñ3 μ3 ñ Ā3 ñ. Ú3 Yí áóÚ ĸ
 ŠYáñ í 3 x3 ñ(Y»ñ)áóÚ!, 3 ā3 3 Úei »Ó YáóÚYā»è Nei 3 ÍáóÁúáóY áí 3 :
 Ø3 eY3 í áñ3 ā»è 3 ÚYú3 Y ĸÉ N3 eí 3 Y3 éç ā, Ā» ÇYá Náfáí áí ĸ 1ñí 3 Í
 kutulane Ši 3 x3 ñ; μ3 éÁ. »Ā» NÇÚÚÁ kutul-Y ĸ, 3 ā3 Ā»ñ˘è NÁ-
 Y3 ÍÇ μ3 ó3 éç í 3 Yáí: 2 ÚY 1 »āúáóÚ ŠYáñ í 3 x3 ñ(Y»ñ)áóÚ! Ā3 ñ. Ú3 -
 YáóÁÚ3 Y 1 »āúáóÚ áñáBÇáÁ šuñinaše (šuñi=na=(a)še)-Y Náfáí áí
 áç N3 Ú3 Ó3 ÚYáóÚ áñáBÚ3 éç˘ kutul(a=ne)-Ç N»i : ÁY1 N3 Yáóñ 3 eÚ3 Úμ,

²⁵² ÐÚÚi . N3 Ú. Í áÁáÓ ŠÍ áÁáÓ, í 3 x3 ñ; μ3 éç N»i . í »è e.2013 3 Y, 2003, çç 42-43:

³Ùè -aʃe ³Í³ÝÓÇ/Ú³èÝÇÍ¹»ñÇ´´ÇÚ³èíÇÁÚµéÝÚ³ÝÑ³nóáóÚ³Ú»ÝÇÝá à, áñ à³ñ½¿(Ñ³Ú³Ó³ÙÝáóÁÚáóÝáí³Ý³´´Ú³èÝ³.Çí³Í³Ý·ñ³Í³ÝáóÁÚáóÝáóÚ): Á»ñ´´èÍ³ñ»ÉÇ¿Ñáóè³É, áñÝáñ³ñÓ³Ý³·ñáó-ÁÚáóÝÝñÇÑ³ÙíÝ³µ»ñÚ³ÙµÑ»í³.³ÙáóÚÑÝ³ñ³íáñÍéÝÇÑèí³Íáó-ÁÚáóÝÙíóÝ»É³ÙèÑ³nóáóÚ:

II.2.10 àõñ³ñí»ñ»ÝÇÑáfáíÚ³ÝÑ³Ú³Í³ñ.ÇÑ³Ú»Ú³íáóÚÑ³Ù»ñ»ÝÇÑ»í

1. àõñ³ñí»ñ»ÝÇÑáfáíÚ³ÝÑ³Ú³Í³ñ.ÇÁYN³Ýáóñà³íÍ»ñÁ: ²Ù-÷á÷áóñ³ñí»ñ»ÝÇ³Ýí³Ý³Í³ÝÑáfáíÚ³Ýà³íÍ»ñÁ, Áèí³é³ÝÓÇÝÑáfáíáóÚÝ»ñÇ, Ý»ñí³Ù³óí³Í¿²Ùáóè³Í³-áóÚ(Ù»ÍÝ³µ³ÝáóÁÚáóÝÝ»ñÁíñí³Í¿»ÝÝ»ñ´´áóÚ): ²é³í»ÉÚ³Ýñ³Ú³èÝí»èII.2.2'Ñ³Ú³à³í³è-É³ÝÑáfáíÝ»ñÇÝí»ñ³µ»ñáóÍ»í»ñÁ: óñíñán¹³ÙÇÝÑáfáíÝ»ñÇÑ³Ú³ñ, áñáÝù³Ùèí»ó¹Çí³ñííáóÚ»Ýáñà»è»í¹ÇñÝ»ñ´´»í³¹áóÁÚáóÝÝ»ñ(í»èIV.2´´IV.3):

²Ùáóè³Í³

àõñ³ñí»ñ»ÝÇÑáfáíÚ³ÝÑ³Í³ñÇíáñáóÁÚáóÝÝ»ñÁ

Đáfáí	°½³ÍÇĂÇí		Đá-Ý³ÍÇĂÇí
	ÑáfáíáóÚ		
	a, i, o, u	n	
àóó³Í³Ý	-(v)=Ø, -v=n, -v=e/æ	-	-(v=n)=er
¿ñ·³íÇí	-v=s	-v=i=ne=s	-(v=n)a=s
è»é³Í³Ý	-a=y, -e=y(-è), -o=y, -u	-v=i=ne=y	-(v=n)a=(u)e
íñ³Í³Ý	-a, -i= y/j(æ), -o= y/j(æ), -u	-v=i=n(æ)	
´³ó³é³Í³Ý·áñíÇ³Í³Ý	-v=n, -v=Ø	-v=i=ni=n -v=i=n(e)	-(v=n)a=(n)
Ú»ñ·áó³Í³Ý	-a (±)	-(±)	-(v=n)a (±)
-aʃÑáfáí (±)	-(±)	-	-(v=n)a=aʃ -i=aʃ

³) Đáfáí³ÙÇÝí»ñÇ³íáñáóÁÚáóÝÝ»ñÁ³Ùáóè³íáóÚÝ»ñí³Ù³óí³Í¿»ÝÑÝáúáóÝ³Í³Ýí³é³¹³ñÓáóÁÚ³Ùµ: àñábÑáfáí³ÙÇÝóáóóÇáÝ»ñÇí»ñçáóÚ·ñíáó-eÓ³ÙÝ³íáñÁ, áñÁÚ³èÝ³.Çí³Í³Ý·ñ³Í³ÝáóÁÚáóÝáóÚéáíá-ñ³µ³ñÑÝáúáóÝ³¹³ñÓíáóÚ¿èÍ³Ùæ, ³Ùèí»óÝ»ñí³Ù³óñ»É»ÝùØ-áí:

è»é³ í³ ý-í ñ³ í³ ýç Ñá. ý³ íç ý í³ ñáó çñ Ñý»É -a(w) (æ) ` ä³ ñ½ äç:

µ) ¶ñáóÙ u µYáí Ý»ñí³ ð³ óí áó µ³ é»ñÁ µ³ Á³ Ýí³ í »Ý »ñí áó ð³ èç: 2é³ ççÝáóÙ ÁÝ¹. ñí í³ í »Ý³ ðÝ µ³ é»ñÁ áñáÝÙ Ñáfaí íáóÙ »Ý Áeí í³ ÝáÝç: Ùáóè Ñáfaí áóÙÝ»ñçÝ ä³ í³ Ýáó µ³ é»ñç ÝÙ³ Ý, »ñí ñáñ¹ áóÙ³ ðÝ µ³ é»ñÁ, áñáÝÙ »½³ íç è»é³ í³ ÝáóÙ .. í ñ³ í³ ÝáóÙ áóÝÝ -u(u) í »ñç³ í áñáóÙáóÝÁ: 2é³ ççÝáóÙ µÝ³ í áñ u-Ý ÑÝááóÝ³ 1³ ñó í³ í ç ò ÑçÙÝí »Éáí Ñ³ ð»ñ»Ýç í ñ³ (³ ðè ð³ èçÝ ð³ Ýñ³ ð³ èÝ í »è èí áñ .. í »í 3):

·) V-áí Ý»ñí³ ð³ óí áóÙ ç ÑçÙu³ í³ ½Ù ó³ ðÝ³ í áñÁ:

1) ½³ íç í ñ³ í³ ýç j-áí ó»ñÁ (· ñáóÙ g) í í³ ðí³ í »Ý Ùç³ ðÝ 2ñ. çBí ç I-óó Ñ»í á:

») -er-áí (· ñáóÙ -ele-áí) í í³ ðí³ í »Ý Ùç³ ðÝ e .. í Ñáfaí ð³ Ý µ³ -é»ñÁ: ØáóèÝ»ñç Ñ³ ð³ ñ Ñáóè³ Éç í í³ ðáóÙáóÝÝ»ñ áí³ Ý (í »è í³ Ý. 185):

½) N Ñáfaí ð³ Ý çñ. ³ í ç íç Ñ³ ð³ ñ ÑÝ³ ñ³ í áñ ç Ý³ .. -v-i-nis (ä³ ñ½ äç):

ç) -i-as Ùç³ ðÝ í Ñáfaí ð³ Ý µ³ é»ñç Ñ³ ð³ ñ. ÙáóèÝ»ñç Ñ³ ð³ ñ í í³ ðáóÙáóÝÝ»ñ áí³ Ý:

Á) ½³ íç áóóó³ í³ ÝáóÙ -v-e í »ñç³ í áñáóÙáóÝ (· ñí áóÙ ç -v-(e) èí³ ÝáóÙ ç Ùç³ ðÝ áóçó ÈÝ¹ñç Éñ³ óáóÙÁ: ÓB. ñçí: ÑÝááóáóÙáóÝÁ ä³ ñ½ äç:

Ä) í »ùèí »ñáóÙ è»é³ í³ ÝÝ »ñµ»ÙÝ ÷áÉ³ ñçÝí áóÙ ç í ñ³ í³ Ýáí .. Ñ³ í³ è³ íÁ:

Ä) N Ñáfaí ð³ Ý »½³ íç í ñ³ í³ ýç .. µ³ ó³ è³ í³ ýç · ñáóÙ -ne-áí Ý»ñí³ ð³ óí áó í »ñç³ í áñáóÙáóÝ çñ³ í³ Ý ÑÝááóáóÙáóÝÁ ä³ ñ½ äç: í³ ñáó ç .. ÉçÝ»É -n(æ):

2. Ð³ ð»ñ»Ýç Ñáfaí ð³ Ý Ñ³ ð³ í³ ñ. ç ³ ð÷á÷ ä³ í í»ñÁ: Ð³ ð»ñ»Ýç ³ ñí³ ççÝ Á»ùð³ Ý Ñáfaí Ý»ñç í »ñç³ í áñáóÙáóÝÝ»ñÁ Ý»ñí³ ð³ óí áó í »Ý 2 Ùáóè³ í 4-áóÙ (Ù»íÝ³ µ³ ÝáóÙáóÝÝ»ñÁ í ñí³ í »Ý èí áñ ..):

2 Ùáóè³ í 4

Ð³ ð»ñ»Ýç ³ ñí³ ççÝ Ñáfaí ð³ Ý µ³ é»ñç Ñáfaí ³ ðçÝ í »ñç³ í áñáóÙáóÝÝ»ñÁ

Ðáfaí	½³ íç Äçí	Ðá. . Äçí
áóóó³ í³ Ý	-Ø (áñááó³ É³ éáóÙáí -Ý)	-ù
Ð³ ðó³ í³ Ý	-Ø	-è
è»é³ í³ Ý	-³ ð, -áð, -ç, -áó, -(á)ç	-³ /á/ç/áó-ó, -(»)³-ó

ĩ ñ³ ĩ³ Ỳ	-³ 0, -á0, -Ç, -áo, -(á)ç, -áo0	-³ /á/Ç/áo-ó, -(»)³ -ó
³ ó³ é³ ĩ³ Ỳ	-³ 0, -á0, -¿, -(áo)¿, -(á)ç¿, -áo0¿	-³ /á/Ç/áo-ó, -(»)³ -ó
¶ añ ĩ Ç³ ĩ³ Ỳ	-³ 0, -áf, -Ç0, -áo, -µ	»½. + ù, -(»)³ 0-ù

3) à-² È³ éÝ Ñáfáí Û³ Ỳ µ³ é»ñÇ Ñ³ Û³ ñ »½. è»é³ ĩ³ Ỳ/i ñ³ ĩ³ Ỳ/ µ³ ó³ é³ ĩ³ Ỳ-áo0 áoÝ»Ýù -ōá0:

µ) -áo0-áf 0³ »ñÁ³ ỲáoÝÝ»ñÇÝ »Ý³ Ỳó»É 1»ñ³ Ỳĩ³ ỲÝ³ ĩ³ Ỳ Ñáfáí Û³ Ỳ Ñ³ Û³ ĩ³ ñ. Çó³ Ñ³ Ỳ¹Çáo0 »Ý ÈÇèĩ Ñ³ ½ĩ³ 1»á:

.) ² Ỳĩ³ ỲáÝ Ñáfáí Û³ Ỳ 0³ »ñÁ³ 00áoè³ íáo0 ÑÇÛÝ³ ĩ³ Ỳáo0 ĩ ñĩ³ í áÝ:

3. **Đ³ Û»Û³ ĩ áoÁ0áoÝÁ:** Û³ È ỲB»Ýù áoñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ³ Ñ³ Û»ñ»ÝÇ Ñáfáí- Û³ Ỳ Ñ³ Û³ ĩ³ ñ. »ñÇ ÑÇÛÝ³ ĩ³ Ỳ ĩ³ ñµ»ñáoÁ0áoÝÝ»ñÁ: Đáfáí Ỳ»ñÇ Áĩ Ç Ñ³ ñáo0 (ÈáèÜÁ í»ñ³ µ»ñáo0 ¿ áoñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ µáoÝ Ñáfáí Ỳ»ñÇÝ) ³ éĩ³ »Ý Ñ»ĩ³ Û³ É ĩ³ ñµ»ñáoÁ0áoÝÝ»ñÁ:

3) à0ñ³ ñĩ »ñ»Ýáo0, ¿ñ. ³ ĩ Çĩ Ñ³ Û³ ĩ³ ñ. Ç ³ éĩ³ 0áoÁ0³ Ûµ á³ Û³ - Ỳ³ í añĩ³ í, ¿ñ. ³ ĩ Çĩ Ñáfáí Ç . áoÁ0áoÝÁ Ñ³ Û³ á³ ĩ³ ³ èÈ³ Ỳ³ µ³ ñ³ Ñ³ 0ó³ ĩ³ ỲÇ µ³ ó³ ĩ³ 0áoÁ0áoÝÁ:

µ) à0ñ³ ñĩ »ñ»Ýáo0 ³ é³ ỲÓÇÝ . añ ĩ Ç³ ĩ³ Ỳ Ñáfáí Ç µ³ ó³ ĩ³ 0áoÁ0áo- ỲÁ. . añ ĩ Ç³ ĩ³ ỲÇ ÇÛ³ èĩ Ỳ ³ ñĩ³ Ñ³ 0ĩ íáo0 ¿ µ³ ó³ é³ ĩ³ ỲÇ ÛÇçáoáí, Á»³ ÑÝ³ ñ³ í añ ¿, añ 1ñ³ Ỳù ³ é³ ỲÓÇÝ Ñáfáí Ỳ»ñ Ỳ:

áoñ³ ñĩ »ñ»ÝÇ Ñáfáí Û³ Ỳ Ñ³ Û³ ĩ³ ñ. áo0, Ç ĩ³ ñµ»ñáoÁ0áoÝ Ñ³ Û»ñ»- ỲÇ, ³ éĩ³ ¿ ÛÇ³ ÛÝ³ ñĩ³ ³ ùÇÝ (Ó³ ÛÝ³ í añ³ ÛÇÝ) Ñáfáí áo0, Ç ỲÁ ÑÇÛù ¿ ĩ³ ÈÇè Ûĩ³ í »Éáo, añ Ñ³ Û»ñ»ÝÇ Ỳ»ñùÇÝ (Ó³ ÛÝ³ í añ³ ÛÇÝ) Ñáfáí Û³ Ỳ ĩ³ ñ. Á 1»é á¿ñ 0³ í añĩ³ »É: ² 0è ÷ ³ èĩ Á Ñèĩ³ ĩ³ »ñ»áo0 ¿ Ñ³ Û»ñ»Ýáo0 Ỳ»ñùÇÝ Ñáfáí Û³ ỲÁ á³ ĩ³ ĩ³ Ỳáo ÛÇ Ñ³ ñù µ³ é»ñÇ áoñ³ ñĩ³ ĩ³ Ỳ ½áo. ³ Ñ»éÝ»ñÇ Ñáfáí áo0Çó, ùñÇÝ³ ĩ³ 1) imen- ŞÑÇÛù!, Ñá. µ³ ó³ é. imen=ane - Ñ³ 0. ÑÇÛÝ, Ñá. µ³ ó³ é. ÑÇÛ³ Ỳ-ó, 2) *sudu=meni- Ş(±)!, »½. áo0³ añ. sudu=meni/e=edi²⁵³ (Ñ³ Û»ñ»Ýáo0 -(áo)ÛÝ³ í³ Ỳóáí ĩ³ ½ĩĩ³ í µáfáñ µ³ é»ñÁ á³ ĩ³ Ỳáo0 »Ý Ỳ»ñùÇÝ Ỳ Ñáfáí Û³ ỲÁ), 3) kuruni/e ŞíáoÝ!, »½. ĩ³ ñ³ ĩ. kuruni/e=e - Ñ³ 0. íáoÝ, Ñá. . áo00./Ñ³ 0ó. íáoáoÝ-ù/è, »½. ĩ³ ñ³ ĩ. íáoÓ³ Ỳ-ó³ ÛÉÝ: Ø0áoè íáo0ÛÇó³ áo0³. ñ³ í ¿, añ -ni/e, - ri/e, -li/e, í³ Ỳí»ñáí í»ñÇ³ óáo µ³ é»ñÇó Ñ³ ĩ³ »ñÁ Ñáfáí íáo0 »Ý ñ Ñáfáí Û³ Ỳ ĩ Çáoáí, Ç ỲÁ ÑÝ³ ñ³ í añ ¿, añ ³ ñĩ³ ³ óáfáo0 ¿ Ñ³ Û»ñ»ÝÇ

²⁵³ ĐÛĩĩ . ỲáoÝ ÑÇÛùÇó ĩ³ ½ĩĩĩ³ í sud=u=şť- Ş(±)! µ³ 0Ç Ñ»ĩĩ :

Y»ñuÇY Ñafáí Ú³ Y Í³ ½Ú³ í añÚ³ Y Y³ EY³ Í³ Y ÍÇ×³ ÍÁ:

əon³ nī »ñ»YÇ · Ñ³ Ú»ñ»YÇ Ñafáí Ú³ Y Ñ³ Ú³ Í³ ñ. »ñÇ Ñ³ Ú»Ú³ í əo-
ĀlaoYÁ ³ ə³ í »É Ú³ Yñ³ Ú³ əY ùYÝ³ ñí »Yú ³ ə³ YÓÇY.³ ə³ YÓÇY Äei Ñá-
fáí Y»ñÇ: Ú³ È ³ Yíñ³ 1³ əY³ Yú »½³ ÍÇ Āí ÇY:

əoŌ³ Í³ Y Ñafáí : əon³ nī »ñ»YáoU əoŌ³ Í³ Y Ñafáí Á »½. Āí əoU Y»ñ-
Í³ Ú³ óí ³ Í ½ñá oáoÇaaí, ³ ÚeÇYúY əoŌ³ Í³ YáoU μ³ éÁ Ñ³ Yí»è ½. ³-
ÉÇə Çñ Ú³ uəon ÑÇUuáí: əñabU³ É ³ éáoUÇ 1»əuəoU ÑÇUúÇY Í³ ñáo ½
Ñ³ í »Éí »É [-n] (· ñáoU -ne) Ñá¹Á/oáoÇaa²⁵⁴: ÚáoUÝ ə³ í Í»ñY ½ éÍ³
Y³ · Ñ³ Ú»ñ»YáoU, əon »½. Āí əoU əoŌ³ Í³ Y Ñafáí Á Y»ñí ³ Ú³ óí ³ Í ½ñá
oáoÇaaí, Çeí əñabU³ É ³ éáoUáí -Y Ñá¹áí:

è»é³ Í³ Y Ñafáí : əon³ nī »ñ»YáoU o · a Ñafáí Ú³ Y »½. Āí Ç è»é³ Í³ -
YÇ [-ay] · [-oy] (· ñáoU -ai · -ui) Ñafáí ³ ÚÇY í »ñÇ³ í añáoĀlaoYÝ»-
ñÁ ³ YbáoBi Ñ³ Ú³ ə³ í ³ èÉ³ YáoU »Y Ñ³ U. »½. è»é³ Í³ YÇ -³ U · -əU
í »ñÇ³ í añáoĀlaoYÝ»ñÇY: Äei u Ñafáí Ú³ Y [-u] (· ñáoU -u(u) í »ñÇ³ -
í añáoĀlaoYÁ Ñ³ Ú»ñ»YÇ YáoUÝ Ñafáí Ú³ Y -əŌ-ÇY: ²Uei »Ō ÚÇ³ Í í ³ ñμ»-
ñáoĀlaoYÁ í »ñ³ μ»ñáoU ½ i Ñafáí Ú³ Y μ³ é»ñÇY, añáYó Ñ³ Ú³ ñ əon³ nī »-
ñ»YáoU əóY»Yú [-ei(=ē)], Çeí Ñ³ Ú»ñ»YáoU -Ç í »ñÇ³ í añáoĀlaoYÁ²⁵⁵:
əon³ nī »ñ»YáoU añáb μ³ é»ñ è»é³ Í³ YáoU əóY»Y [-j] oáoÇaa (· ñáoU -
ge, í ³ Ō BñÇ³ YáoU -je), añÁ í ñ³ Í³ YÇ í »ñÇ³ í añáoĀlaoYÝ ½: ²UÝ
³ YbáoBi Ñ³ Ú³ ə³ í ³ èÉ³ YáoU ½ Ñ³ U. è»é³ Í³ Y-i ñ³ Í³ YÇ Ç-áí Ō »ñÇ
Ç-ÇY: è³ Í³ ÚY »Ā» Ñ³ Ú»ñ»YáoU Ç-áí Ō »ñÇ Ñ³ ñ³ μ»ñ³ í oáoĀlaoYÁ è»é³ -
Í³ YáoU · í ñ³ Í³ YáoU · ñ»Ā» YáoUÝ ½, ³ ə³ əon³ nī »ñ»YáoU ³ ÚY
í ñ³ Í³ YáoU ³ ÍYÑ³ ūí añ»Y. »ñ³ Í BéáoU ½ (í »è Y³ · Ñ³ çañ¹ Í »í Á):

í ñ³ Í³ Y Ñafáí : əon³ nī »ñ»YáoU o · i Ñafáí Ú³ Y əoB BñÇ³ YÇ »½. Āí Ç
í ñ³ Í³ YÇ [-j] oáoÇaa, añÁ Ñ³ Ú³ ə³ í ³ èÉ³ Y³ μ³ ñ Í³ ½UáoU ½ [-
oj] · [-ij] (· ñáoU -uge` í ³ Ō BñÇ³ YáoU -ue · -ige` í ³ Ō BñÇ³ YáoU
-(i)je) í »ñÇ³ í añáoĀlaoYÝ»ñÁ, ³ Ú»Y³ ÚY Ñ³ í ³ Y³ Í³ YáoĀU³ Úμ Ñ³ Ú³ -
ə³ í ³ èÉ³ YáoU ½ Ñ³ Ú»ñ»YÇ í ñ³ Í³ Y-è»é³ Í³ YÇ á · ³ YÍ³ YáY Ñafáí -
Ú³ Y añáb μ³ é»ñÇ -áč · -(Y)Ç í »ñÇ³ í añáoĀlaoYÝ»ñÇ Ç μ³ Ō³ 1ñÇaÇY:
Äei ³ ÚeU, ə»í u ½ »YĀ³ 1ñ»É, añ Ñ³ Ú»ñ»YÇ í ñ³ Í³ Y Ñafáí Ç »½. Āí Ç
μáoY oáoÇaa »Ō»é ½ Ñ»Yó ³ Úe Ç-Y: Đ³ ūí YÇ ½, añ Ñ³ Ú»ñ»YáoU í ñ³ Í³ YÁ
ÑÇUÝ³ Í³ YáoU í añon»É ½ Çñ μáoY Ō»Á · Ú»Í³ Ú³ è³ Úμ Íñí YáoU ½

254 əñabU³ É ³ éáoUÁ əon³ nī »ñ»YáoU Í³ ñáo ½ ³ ñí ³ Ñ³ ūí í »É Y³ · Ú»ñŌ³ í añ ³ ə³ ñí ³ Y»-
ñÇ ini oáoÇ³ Í³ Y 1»ñ³ YáoYáí, añÁ Í³ í ³ ñáoU ½ añabU³ É ÑáÇ³ 1»ñ (í »è II.3 Í »í 3):

255 Đ³ Ú»ñ»YáoU è³ Í³ í ³ AÇí μ³ é»ñ »½. è»é³ Í³ YáoU ei ³ YáoU »Y -½ (<->U) í »ñÇ³ í añáo-
ĀlaoYÁ, unÇY³ Í í əóÇ Šo»ñí í ³, añáYú Ñ³ Ú³ ñí əoU »Y ÑY³. əoUÝ » Ñafáí Ú³ Y ÚY³ oán¹Y»ñ:

è»é³ í³ ÝÇÝ: ä»ì ù ĸ »ÝÁ³ ñ»É, añ³ Òè ÷ ð ÷ ð ð ÁÉáÓÁÓÝ³ Ý³ ñ¹ÙáÓÝúáÓÙ
è»é³ í³ ÝÇ í»ñÇ³ í áñáÓÁÙáÓÝÁ³ ñ³ ñ³ Í í áÓÙ ĸ ñ³ Í³ ÝÇ Ù»Í Ù³ èÇ í ñ³ :
´³ ó³ éáÓÁÙáÓÝ »Ý Í³ ½ÙáÓÙ Ç-áí Ý»ñ¹³ Ù³ óí³ Í³ µ³ é»ñÁ, áñÁÝÓ Ñ³ Ù³ ñ³
ì »ÒÇ ĸ áóÝ»óÉ Ñ³ Í³ é³ Í³ . áñ¹ÁÝÁ³ óÁ,³ ÙèÇÝÙÝ³ ñ³ Í³ ÝÇ í»ñÇ³ í á-
ñáÓÁÙáÓÝÁ³ ñ³ ñ³ Í³ í»É ĸ è»é³ í³ ÝÇ í ñ³ : ÁÝáÄ»è »ñ¹áÓÙ ĸ áóñ³ ñ-
ì »ñ»ÝáÓÙ³ éí³ è»é³ í³ Ý-ì ñ³ Í³ Ý Ñ»ñÁ³ .³ ÙáÓÁÙáÓÝÇÓ (í »è II.2.6) ..
³ ÙÝ ÷³ èí ÇÓ, añ³ áóñ³ ñì »ñ»ÝáÓÙ ÑÁ. Ý³ ÍÇ è»é³ í³ ÝÁ Ó¹áí áÇ ñ³ ñ-
µ»ñ¹ áÓÙ ÑÁ. Ý³ ÍÇ ñ³ Í³ ÝÇÓ,³ Ùè . áñ¹ÁÝÁ³ óÝ èí èí »É ĸ ñ³ ñ¹»Ý ñ³ ÝÇ
Á³ .³ í áñáÓÁÙÝ³ Ý ÑñÇ³ ÝáÓÙ: Ð³ Ù³ . Çì³ Í³ Ý . ñ³ Í³ ÝáÓÁÙáÓÝáÓÙ Ñ³ Ù»ñ-
ÝÇ ñ³ Í³ Ý-è»é³ í³ ÝÇ Ç-Ç Í³ . Ù³ Ý Ñ³ ñóáÓÙ ÙÇ³ Í³ ñ¹ áÓÁÙáÓÝ áí³ .
áÓ³ Ýù³ ÙÝ µÉ»óÝáÓÙ »Ý Ñ.». *dhi Ù³ èÝÇÍÇÓ, è³ Í³ ÙÝ áóñÇÝ»ñÁ
Ù»ñÁáÓÙ »Ý³ Ùì³ »è³ Í³ ñ³ Á²⁵⁶. °Á»×ÇBì ĸ »½³ ÍÇ ñ³ Í³ ÝÇ Ñ³ Ù. Ç-Ç ..
áóñ³ ñì . [j]-Ç Ù»ñ ÝáÓÙÝ³ óáÓÙÁ,³ á³ , ÇÝáÄ»è óáÓÙÓ ĸ ñ³ ÉÇè í³ Ó
BñÇ³ ÝÇ áóñ³ ñì³ Í³ Ý ñ³ »ùèí »ñáÓÙ »½. ñ³ Í³ ÝÇ [j]-Ç ÷ ð ð ð ñ»Ý
[y]-Ç³ éí³ ÙáÓÁÙáÓÝÁ, Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ³ Ùè Ç-Ý á»ì ù ĸ áñ Í³ . »ñ y-ÇÓ
Ñ³ Ù»ñ»ÝÇÝ Ñ³ ñ³ áÓí y > j³ ÝóáÓÙáí (»Á», ÇÑ³ ñ¹», áóñ³ ñì »ñ»ÝÇ ñ³ /g
Ñ»ñÁ³ .³ ÙáÓÙÁ³ ñì³ óáÓÙÁ ĸ Çñ³ Í³ Ý ÑÝáÙáÓÝ³ ÷ ð ð ð ÁÉáÓÁÙáÓÝÁ,³ Ùè áá »
áóÝÇ Éáí áóÓÓ³ . ñ³ Í³ Ý µÝáÓÙÁ³ Ñ³ ñ³ áÓí ÙÇ³ ÙÝ . ñÇÝ): ÁÝá í »ñ³ µ»ñáÓÙ ĸ
áóñ³ ñì »ñ»ÝÇ ù ÑáÉáí Ù³ Ý³ µ³ é»ñÇ [-u] í»ñÇ³ í áñáÓÁÙÝÁ,³ á³ ,
ÇÝáÄ»è .. è»é³ í³ ÝÇ í»áúáÓÙ,³ ÙÝ³ ÝáÓBì Ñ³ Ù³ á³ ñ³ ñ³ èÉ³ ÝáÓÙ ĸ
Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ ÝáÓÙÝ ÑáÉáí Ù³ Ý³ è»é³ í³ Ý-ì ñ³ Í³ ÝÇ áÓ-ÇÝ:

´³ ó³ é³ í³ Ý ÑáÉáí : ´³ ó³ é³ í³ ÝÁ áóñ³ ñì »ñ»ÝáÓÙ³ ½Ùì áÓÙ ĸ [-
n]-áí (ñáÓÙ -ne) í³ Ù ½ñáÙáí: Ð³ Ù»ñ»ÝáÓÙ µ³ ó³ é³ í³ Ý ÑáÉáí Á, ÇÝá-
Ä»è áñ ñ³ Í³ ÝÁ, ÑÇÙÝ³ í³ ÝáÓÙ Íáñóñ»É ĸ Çñ³ µáÓÝ ÑáÉáí³ ÙÇÝ í»ñÇ³ -
í áñáÓÁÙáÓÝ(Ý»ñ)Á .. ÑáÉáí í áÓÙ ĸ è»é³ í³ ÝÇ á»è: ²Ùèí »Ó µ³ ó³ é³ í³ ÝÁ,
µ³ ó³ éáÓÁÙ³ Ùµ Ç .. áÓ ÑáÉáí Ù³ Ý³ µ³ é»ñÇ, è»é³ í³ ÝÇÓ ½³ Ý³ ½³ Ýí áÓÙ ĸ
ÙÇ³ ÙÝ Ç/Ù Ý³ É¹Çñáí: Áéí Ç .. áÓ ÑáÉáí ÇáÝ»ñáí ÑáÉáí í áÓ µ³ é»ñÁ
èí³ ÝáÓÙ »Ý Ý³ .. ĸ óáÓÇáÁ, áñÁ Ñ³ Ù³ á³ ñ³ ñ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ ÷ ð ð ð ñÇÝáÓÙ
ĸ ÑÇÙó³ í³ ½Ù -Ç-ÇÝ í³ Ù -áÓ-ÇÝ (áÓ ÑáÉáí Ù³ Ý³ áñÁB µ³ é»ñÇ í»áúáÓÙ
³ ÙÝ Ñ³ í »Éí áÓÙ ĸ ÑÇÙó³ í³ ½Ù -áÓ-ÇÝ³ è³ Ç³ óÝ»Éáí -áÓ ĸ í»ñÇ³ í áñáÓ-
ÁÙáÓÝÁ): ÙÓ³ Ý³ á»è .. »½³ ÍÇ è»é³ í³ Ý-ì ñ³ Í³ ÝáÓÙ Ç-áí ÑáÉáí í áÓ µ³ -
é»ñÇ Ñ³ Ù³ ñ »½³ ÍÇ µ³ ó³ é³ í³ ÝáÓÙ áóÝ»Ýù -(v)-Ç ĸ í»ñÇ³ í áñáÓÁÙáÓÝÁ:
²Ùè ĸ-Ç Í³ . Ù³ Ý áóñÇ Ñ³ Ù³ . »ì Ý»ñÇ BñÇ³ ÝáÓÙ ÙÇ³ Í³ ñ¹ áÓÁÙáÓÝ áí³ :
Í³ ñ¹ ÇùÝ»ñ »Ý Ñ³ Ùì Ýí »É, áñ³ ÙÝ Í³ . áÓÙ ĸ Ñ.». *-tes/-tos-ÇÓ

²⁵⁶ Ð³ Ýñ³ Ù³ èÝ³ Ùè Ù³ èÇÝ³ ñ³ è, ùñÇÝ³ Í, Г.Джаукян, 1982, ĸÇ 139:

(U³ í m³ U³ í 3 Y 0' 2), *-eti-Çó, *-ti-Çó' 3 UeY²⁵⁷: àòß³. ñ³ í 2, ań
 N³ U»ñ»YÇ Ç Náfáí U³ Y m³ é»ñÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ 3 Ue 2-Y N³ UAYÍ YaóU 2
 àòñ³ ñí »ñ»YÇ YaóU Ç Náfáí U³ Y m³ é»ñÇ »½. è»é³ í 3 YÇ [-ei(-è -
 N³ U. 2)] óáóÇÇ N»i : 0» YÍ 3 í Ç áoY»Y³ Yú, ań Uúáòè Náfáí ÇaY»ñÇ
 1» àúáoU N³ U»ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÁ Í ñí YaóU 2 è»é³ í 3 YÇY, 3 à³ m³ ó³ é-
 í 3 Í à2, ań 2-Y, ÇYaà»è ań Uúáòè Náfáí U³ Y m³ é»ñÇ 1» àúáoU, m³ ó³ é³-
 í 3 YÇY 2 3 Yó»f N»Yó è»é³ í 3 YÇó, ańÁ N»i 3. 3 UáoU »ñí ñań¹³ m³ ñ (N³-
 U³ m³ YaóAU³ U³ m) í 3 ñ³ í í»É 2 Y³'' áó Náfáí U³ Y'' Ç-áí Náfáí í áó ańáb
 m³ é»ñÇ í ñ³'' N³ í »Éí »Éáí N³ U³ à³ í 3 èÉ³ Y í »ñÇ³ í ańáoAUáoY»ñÇY:
 ÁYa í »ñ³ m»ñáoU 2 N³ U»ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ máoY í »ñÇ³ í ańáoAU³ YÁ,
 3 à³ ÇYaà»è óáoU 2 í 3 ÉÇè àòñ³ ñí »ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ [n] óáóÇÇÁ
 3 UY í 3 ñáo 2 ñ ÉÇY»ñ *Y-Y, ańÁ, Áèi ¶.æ³ Náóí U³ YÇ, à³ Nà³ Yí »É 2
 N³ U»ñ»YÇ Y Náfáí U³ Y ańáb m³ é»ñáoU²⁵⁸: 2U¹ 1» àúáoU, ÇYaà»è óáoU 2
 í 3 ÉÇè àòñ³ ñí »ñ»YÇ m³ ó³ é³ í 3 YÇ [-n/ø] N»ñÁ³. 3 UáoUÁ, 3 Ue *Y-Ç
 3 YÍ áoUÁ à³ í 2 ań èí èí 3 í ÉÇY»ñ 1» è àòñ³ ñí 3 í 3 Y BñÇ³ YaóU:

¶ańíÇ³ í 3 Y Náfáí: àòñ³ ñí »ñ»YaóU 3 é³ YÓÇY. ańíÇ³ í 3 Y Náfáí
 · áúáoAUáoY ááoYÇ, · ańíÇ³ í 3 YÇ ÇU³ èi Y 3 ñí 3 N³ Uí í áoU 2 m³ ó³ é³ í 3-
 YÇ UÇÇáoáí, »Á», ÇÑ³ ñí», m³ ó³ é³ í 3 YÇ ÇU³ èi áí í 3 Uí 3 í m³ ó³ é³-
 í 3 Y-. ańíÇ³ í 3 YÇ óáóÇÇÇ [-n/ø] N»ñÁ³. 3 UáoUÁ Ç N³ í 3 í ańáoAUáoY
 · ańíÇ³ í 3 YÇ ÇU³ èi áí »Ó³ í í 3 UáoAUáoY»ñÇ, ańÇ 1» àúáoU áoY»Yú
 UÇ³ UY [-n], »ñí áó í 3 ñm»ñ Náfáí Y»ñÇ · áúáoAU³ Y 3 ñí UáoYúÁ à2²⁵⁹:
 Ð³ U»ñ»YaóU · ańíÇ³ í 3 Y Y Çñ í 3 ½UáoAU³ U³ m í 3 ñm»ñí áoU 2 Uúáòè Áú
 Náfáí Y»ñÇó, ańaYú NÇU³ Y í 3 YaóU í 3 ½Uí áoU »Y UÇ³ í Çà èÉ»U³ Uáí:
 ØÇYá¹ è · ańíÇ³ í 3 YÁ »½³ í Ç Áí áoU í 3 ½Uí áoU 2 -µ, -í, -ò óáóÇÇá-
 Y»ñÇ UÇÇáoáí, ańaYú N³ í »Éí áoU »Y m³ éÇ NÇUúÇY (É³ éÁ Náfáí U³ Y
 1» àúáoU - 3-ÇY): àòñ³ ñí »ñ»YaóU, ÇYaà»è 3 ñí »Y YB»oÇYú, · ańíÇ³ í 3 Y
 Náfáí Á YaóU³ YaóU 2 m³ ó³ é³ í 3 YÇ N»i'' 3 ñí 3 N³ Uí í áoU 2 [-n]-áí,
 N»i'' 3 m³ ñ ań' 2 3 éYaáoAUáoY N³ U»ñ»YÇ · ańíÇ³ í 3 YÇ -µ, -í, -ò
 óáóÇÇaY»ñÇ N»i ááoYÇ²⁶⁰: Øúáòè í áóUÇó^ó N³ U»ñ»YÇ · ańíÇ³ í 3 YÇ

²⁵⁷ 2 Ue U³ éÇY í »è Г.Джаукян, 1982, 2ç 224 í 3 Y. 83:

²⁵⁸ ¶.æ³ Náóí U³ Y, àòñ³ ñí 3 í 3 Y 3 ñó³ Y3. náóAUáoY»ñÇ Y»ñUáí U³ Y m³ Y³ 0' »ñÇ NY³-
 ñ³ í ań N³ Uí 3 í 3 Y mYaóUÁÇ U³ éÇY, à' Ð, 2001, 1, 2ç 124-129:

²⁵⁹ ' 3 ó³ é³ í 3 à2 Y³'' , ań alepi (< ale=pi) m³ é³ 0' »ñáoU -pi-Ç í 3 í YaóUYà»è
 à»i 2 2 í »èY»f · ańíÇ³ í 3 Y Náfáí Ç óáóÇÇa:

²⁶⁰ ÐY³ ñ³ í ań 2, ań ań N³ U»ñ»YÇ -µ, -í, -ò U³ éÇY í Y»ñÁ UÇ³ UY NY³. áoU³ m³ ó³-
 é³ í 3 Y-. ańíÇ³ í 3 Y Náfáí Ç máoY í »ñÇ³ í ańáoAU³ Y [n]-Ç í ańèi Çó'' m³ ó³ é³ í 3 YÇ í ñ³
 è»é³ í 3 YÇ-í ñ³ í 3 YÇ í »ñÇ³ í ańáoAUáoY»ñÇ í 3 ñ³ í áoUÇó^ó N»i á »Y èí èí É³ UYañ»Y í Çñ³ èí »É:

í »ñáYBU³ É Náfáí³ Í»ñí U³ eYÇÍY»ñÁ Í³. áoU »Ý Ñ.» · anÍÇ³ Í³ YÇ * -
 bhi(s) óáoóÇaÇó, áñÁ ÑÝ¹ »íñáá³ Í³ Ý É»½íáoU Ñ»ñÁ³. ³ ÚíáoU çñ -
 mi(s)-Ç Ñ»í : í »ñçÇYë ÑÝ¹ »íñáá³ Í³ Ý É»½áoY»ñáoU áoYÇ É³ ÚY
 í ³ ñ³ ÍáoU .. Ñ³ Ú»ñ»YáoU á»í ù ç í ³ ñ *-Y, áoëí ç µ³ ó³ éí³ Í áç, an
 áon³ ñí »ñ»YÇ · anÍÇ³ Í³ YÇ [-n] óáoóÇaÁ Í³. áoU ç Ñ»Yó³ Úë -mi(s)-
 Çó(±):

Ú»ñ. áU³ Í³ Ý Náfáí : Éáoë³ ÉÇ únçY³ ÍY»ñç µ³ ó³ Í³ ÚáoÁU³ Ý á³ í -
 x³ éái áon³ ñí »ñ»YáoU Ý»ñ. áU³ Í³ Ý NáfáíÇ »½³ ÍÇ ÁíÇ óáoóÇaÇ Ñ³ ñ-
 óáoU á³ ñ»áoÁUáoY áí³ : Éá. Y³ ÍÇ ÁíáoU, Áeí³ Ú»Y³ ÚYÇ, ³ ÚY Ý»ñí³ -
 Ú³ óí³ Í ç -Ø-ái (±) Í³ Ú -a-ái (±):

-(i)açe(±) Náfáí : 2 Úë Ú³ eYÇÍÇ Ñ³ ñáoU Ñeí³ ÍáoÁUáoY áí³ : Ø³ eY³ -
 · Çí ³ Í³ Ý · ñ³ Í³ YáoÁUáoYáoU áU³ Yú ³ ÚY Ñ³ Ú³ ñáoU »Ý Ý»ñ. áU³ Í³ YÇ
 ÚÇ Ó³, áonçBY»ñÁ »í³ Çñ: áon³ ñí ³ Í³ Ý í »ùeí »ñáoU ÚÇ B³ ñu
 1ñí³. Ý»ñáoU ³ ÚY ÷aÉ³ ñçYáoU ç »½³ ÍÇ í ñ³ Í³ Yái 1ñí³ Í µ³ é»ñçY
³ ÚY 1»áú»ñáoU, áñí »Ø Ñ³ Ú³ í »ùeí Á á³ Ñ³ YçáoU ç Ná. Y³ ÍÇ ÁÇí : 2 Úë
³ Í³ YóÁ áon³ ñí »ñ»YáoU Í³ ñ»ÉÇ ç Í³ ñ³ Í³ É Y³ .. -(i)aze: 2 Ú³ 1»áúáoU
 ÚÇ. áoo» ³ ÚY á»í ù ç YáoUY³ óY»É Ñ³ Ú»ñ»YÇ ÚÇ B³ ñu Á»ú NáfáíY»ñç
 -(») ³ ó í »ñç³ í áñáoÁU³ Ý Ñ»í (±):

Éá. Y³ ÍÇ ÁÇí : Éá. Y³ ÍÇ áoo³ Í³ YÁ áon³ ñí »ñ»YáoU Í³ ½íáoU ç
 µ³ é³ ÑÇÚúÇY [- (n)e=r] (· ñáoU - (n)e=le) ³ Í³ YóÇ Ñ³ í »éáoUái : ÁY¹
 áñáoU, [-er] í ³ ñµ»ñ³ ÍÁ Ñ³ í »ÉíáoU ç ÚÇ³ ÚY í Náfáí Ú³ YÁ á³ í Í³ -
 Yáo µ³ é»ñçY µY³ íáñ Ó³ ÚY³ íáñç ³ YÍÚ³ Úµ²⁶¹: A .. o/u Náfáí Ú³ Y
 µ³ é»ñç Ñ³ Ú³ ñ á³ ñ½ áç: 2 Úë µ³ é»ñç Ñ³ Ú³ ñ [-er]-ái Í³ ½íáoU í Ná. -
 Y³ ÍÇÇ Náoe³ ÉÇ í Í³ ÚáoÁUáoY»ñ áí³ Y. ³ éí³ »Ý ÚÇ³ ÚY [-ner]-ái
 í ³ ñµ»ñ³ ÍY»ñ: Ø³ Ú»ñ»YáoU Ná. Y³ ÍÇ áoo³ Í³ YÁ ÑÇÚY³ Í³ YáoU
 Í³ ½íáoU ç Ñ³ Ú³ á³ í ³ eÉ³ Y µ³ é³ ÑÇÚúÇY -ù Ná. Y³ ÍÇ³ Í»ñí Ç²⁶²
 Ñ³ í »éáoUái, »ñµ»ÚY Y³ .. Ñ³ í ³ ú³ Í³ Y ÇÚ³ eí³ ³ ñí ³ Ñ³ Úí aØ -
 (Y)»³ ñ, ->ñ, -án(») ³ Ú, -³ YÇ, -áoÇ, -³ Y, ->³ Y, -íÇ, -

ØÇ. áoo» Ñ»Yó 1ñ³ Yái í á³ Ú³ Y³ í aní³ í ³ ÚY Ñ³ Y. ³ Ú³ YúÁ, an Ñ³ Ú»ñ»YáoU · anÍÇ³ Í³ YÇ Çñ
 Í³ ½íáoU í anÚ³ Y Ó³ áí í ³ ñµ»ñíáoU ç Úúáoe Á»ú Náfáí Y»ñçó:

²⁶¹ ³ ó³ éí³ í áç, an Ná. Y³ ÍÇÇ máóY óáoóÇaÁ r-Y ç, Çeí e-Y · ³ ÉÇë ç ÑÇÚú³ Í³ ½íáoU í -çó,
 ÇYáá»ë an áoY»Yú e»é³ Í³ YÇ .. -ñí (ne) ³ í ³ YóÇ 1»áúáoU:

²⁶² Áeí³ ³ é³ í »í³ ³ ñ³ í í ³ »é³ í »í³ Ç Ñ³ Ú»ñ»YÇ ³ Úë -ù-Y í³. áoU ç ÑY¹ »íñáá³ Í³ Y
³ YáoY ÑÇÚú»ñç Ná. Y³ ÍÇ áoo³ Í³ YÇ -es/ós Ú³ eYÇÍÇó: ³ Úó Í³ Y .. ³ Úë í »é³ í »í³ A
 Ú»ñáoY»ñ: 2 Úë Ú³ eÇY í »ë Г. Джаукян, 1982, çÇ 224, í Y. 85:

áí Ç, -ÇÍ, -áí çÝ ç í ç ÝóÝ»ñÇ ÛÇçáóáí²⁶³: áóñ³ ní ç í ç Ý í »ùëí »-
 náóÙ -³ÝÇ, -³Ý, -»³Ý Ñ³ í ç ù³ í ç Ý-Ñá. Ý³ ÍÇç³ Í»ñí ç í ç ÝóÝ»ñÇ
 ÍÇñ³ éáóÁÙ³ Ý Û³ èÇÝ í »è 1.3 Í»í 2: ÆÝá í »ñ³ µ»ñáóÙ ç áóñ³ ní »ñ»ÝÇ
 Ná. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ í ç ÝÇ [- (n)er] í »ñç³ í áñáóÁÙ³ ÝÁ, ç á³ ç ÛÝ ç Ýáóóí
 á³ Ñá³ Ýí »è ç Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ -»³ñ, -(Ý)»ñ, -áñ(»)³Ù Ná. Ý³ ÍÇç³ Í»ñí
 ç í ç ÝóÝ»ñÇ Ûç: èñ³ ÝóÇó -(Ý)»ñ-Á ç ñ¹Ç Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ Ñ³ Ý¹»è ç . ç ÈÇè
 áñá»è Ná. Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ í ç ÝÇ ÑÇÙÝ³ í ç Ý Ó²⁶⁴: ÆÝá í »ñ³ µ»ñáóÙ ç
 Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ná. Ý³ ÍÇç ù-ÇÝ, ç á³, Áëí »ñ»áóÁÇÝ, áóñ³ ní ç í ç Ý
 í »ùëí »ñáóÙ ç ÛÝ ç éí ç ç Ç ¹»Ùè í »ñ³ ó³ í ç Ý . áóÙ³ í ç ÝÝ»ñ í ç ½ÚáÓ [-
 s]-Ç, áñÁ Ñ³ Ý¹»è ç . ç ÈÇè Ý³ » Ná. Ý³ ÍÇç³ Í»ñí -Ñ³ í ç ù³ í ç Ý ç ñÁ»úáí
 (í »è 1.3 Í»í 2):

Á»ù NáfaíÝ»ñÇ Ná. Ý³ ÍÇÝ áóñ³ ní »ñ»ÝáóÙ í ç ½Úí áóÙ ç ÛÇç³ í Çá`
 µÝ³ í áñ Ó³ ÛÝ³ í áñÇÝ Ñ³ í »éí áó Ná. Ý³ ÍÇçáóÁÙ³ Ý -(n)a- óáóÇçÇ (-a-
 -Ç ¹»áúáóÙ µÝ³ í áñ Ó³ ÛÝ³ í áñÇ ç Ýí Û³ Ùµ) ÛÇçáóáí, áñÇÝ, Çñ Ñ»ñÁÇÝ,
 Ñ³ í »éí áóÙ ç »½³ ÍÇ ÁíÇ Ñ³ Û³ á³ í ç èÈ³ Ý Náfaí³ Í»ñí Û³ èÝÇíÁ:
 Ø³ èÝ³ ÍÇáñ»Ý µ³ ó³ éáóÁÙáóÝ »Ý í ç ½ÚáóÙ Ná. Ý³ ÍÇ è»é³ í ç Ý-
 í ñ³ í ç ÝÁ, áñáÝó ¹»áúáóÙ Ná. Ý³ ÍÇÝ í ç ½Úí áóÙ ç -(n)a- óáóÇçÇÝ -
 (u)e Û³ èÝÇíÇ Ñ³ í »éáóÚáí: Ð³ Ù»ñ»ÝÇ è»é³ í ç Ý, í ñ³ í ç Ý » µ³ ó-
 ç é³ í ç Ý NáfaíÝ»ñÇÝ Ñ³ í áóí ç »ñí áó èÈ»Ù³: ç Ùèá»è í ááí ç í á³ ñ½
 NáfaíÙ³ Ý ¹»áúáóÙ Ná. Ý³ ÍÇÝ í ç ½Úí áóÙ ç Ñ³ Û³ á³ í ç èÈ³ Ý µ³ éç-
 ÑÇÙçÝ -ó-Ç, Çèí È³ èÝ NáfaíÙ³ Ý ¹»áúáóÙ -(»)³ó-Ç Ñ³ í »éáóÚáí: í »ñ-
 çÇÝè ÷ áÈ³ ñÇÝáóÙ ç µ³ éç ÑÇÙç í »ñçÇÝ Ó³ ÛÝ³ í áñÇÝ: á»í ù ç í ç ñí »é,
 áñ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ È³ èÝ NáfaíÝ»ñÇ ç Ùè -(»)³ó-Ç Ûç á³ Ñá³ Ýí »è ç
 áóñ³ ní »ñ»ÝÇ Á»ù NáfaíÝ»ñÇ Ná. Ý³ ÍÇçáóÁÙ³ Ý -a- óáóÇçÁ²⁶⁵: Ð³ Ù»ñ»-
 ÝáóÙ Ná. Ý³ ÍÇ . áñÍÇ³ í ç ÝÇ í ç ½Ú³ í áñÙ³ Ý èÈ»Ù³ Ý í ç ñµ»ñí áóÙ ç
 Ùáóè Á»ù NáfaíÝ»ñÇó: ó í á³ ñ½, » È³ èÝ NáfaíÙ³ Ý ¹»áúáóÙ ç ÛÝ
 í ç ½Úí áóÙ ç ÛÇç³ í Çá` »½³ ÍÇ . áñÍÇ³ í ç ÝÇ Ñ³ Û³ á³ í ç èÈ³ Ý í »ñ-
 ç³ í áñáóÁÙ³ ÝÁ -ù-Ç Ñ³ í »éáóÚáí:

4. ^óñ³ í ç óáóÁÙáóÝ: ÆÝáá»è »ñ»áóÙ ç í »ñáó³ ñ³ 1ñÙ³ È ÝÚáóÁÇó,

²⁶³ Ð³ Ù»ñ»ÝáóÙ ç Ùè ç í ç ÝóÝ»ñÇ ÍÇñ³ èÙ³ Ý » ÑÝ³ ñ³ í áñ í ç . Û³ Ý Û³ èÇÝ Û³ Ýñ³ Û³ èÝ
 í »è Н.Мкртчян, Армянские ареальные показатели множественности, Ø»ñÓ. 2000, çç 369-
 377; ¶.æ³ NáóíÓ³ Ý, 1987, çç 375-376 » ç ÛÝ:

²⁶⁴ Á» . ñ³ µ³ náóÙ ç Ùè ÓÝ áóÝÇ èç ÑÙ³ Ýç ÷ ç í ÍÇç³ éáóÁÙáóÝ, ç ÛÝáóÙ»Ý³ ÛÝÇí
 ÑÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ Èáè³ í ó³ í ç Ý È»í áóÙ ç ÛÝ áóÝ»ó»è ç ç éç í »è È³ ÛÝ ÍÇç³ éáóÁÙáóÝ:
 Ø³ èÝ³ í áñ³ á»è ç ÛÝ Ñ³ ç È³ ÍÇ Ñ³ Ý¹ÇáóÙ ç Ó³ ½³ ñ Ó³ ñá»óáó Úáí:

²⁶⁵ ç Ùè Û³ èÇÝ í »è Ý³ » ¶.æ³ NáóíÓ³ Ý, 1987, çç 427-428:

áon³ nī »ñ»ÝÇ ·· Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ Ñáfáí Û³ Ý Ñ³ Û³ Í³ ñ. »ñÁ, áÝ³ Ò³ Í³ áñáß³ ÍÇ
 í³ ñ»ñáóÁÙáóÝÝ»ñÇ, ÑÇÛÝ³ Í³ ÝáóÙ á³ Ò³ Ý³ í³ áñí³ Í³ áon³ nī »ñ»ÝáóÙ
 çñ. í³ Çí³ Í³ éáóóí³ Í³ úÇ³ é³ í³ ÒáóÁÙ³ Ò³ Ò³, áóÝ»Ý³ ½. í³ ÇÇ ÝÙ³ ÝáóÁÙáóÝÝ»ñ:
 ·³ Ñ³ í³ Í³ á»è í³ ñ³ ñ»ñáóÙ ç áóÓÓ³ Í³ Ý, è»é³ Í³ Ý ·· í³ ñ³ Í³ Ý Ñáfáí-
 Ý»ñÇ »½³ ÍÇ Áí ÇÝ, áñáÝù · áñíÝ³ Í³ ÝáóÙ í³ ñíÝáóÙ »Ý Ò³ Í³ Á ÒáóéÇÝ:
 ÆÑ³ nī » Á» ÁÝ³ áóÝ»Ýù, áñ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ í³ ñ³ Í³ ÝÇ ÑÝ³ · áóÝ óáóóÇáÁ
 (Û³ éÝÇÍÁ), ÛÇÝá ·· è»é³ Í³ Ý Ñáfáí Ç í»ñÇ³ í³ áñáóÁÙ³ Ý í³ ñ³ Í³ áóÚÁ í»ñ-
 ÇÇÝÇè í³ ñ³, »Ó»É ç è»é³ Í³ Ý-í³ ñ³ Í³ Ý Ñáfáí Ç Ç-Ý: Ðáfáí Û³ Ý Ñ³ Û³ Í³ ñ-
 · áóÙ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ ·· áon³ nī »ñ»ÝÇ Òáóè í³ ñ»ñáóÁÙáóÝÁ ÇÝùÝáóñáóÝ
 · áñíÇ³ Í³ Ý Ñáfáí Ç ò³ ó³ Í³ ÒáóÁÙáóÝÝ ç áon³ nī »ñ»ÝáóÙ. í³ ÒÝ³ í³ ñ³ í³ ñ-
 Ñ³ Òí í³ áóÙ ç ò³ ó³ é³ Í³ ÝÇ ·· · áñíÇ³ Í³ ÝÇ Ñ³ Ò³ ñ ÁÝ³ Ñ³ Ýáóñ Ó³ áí
 (óáóóÇááí): Æñ³ Í³ ÝáóÙ, è³ Í³ ÒÝ, áÇ ò³ ó³ éí³ áóÙ, áñ áon³ nī »ñ»ÝáóÙ
 í³ éí³ »Ý »ñí³ áó³ é³ ÝÓÇÝ³ ò³ ó³ é³ Í³ Ý ·· · áñíÇ³ Í³ Ý Ñáfáí Ý»ñ, áñáÝó
 Ñ³ Ò³ ñ Ñ³ Ò³ á³ í³ éÉ³ Ý³ ò³ áóÝ»Ýù [-n/ø] ·· [-n] Ñáfáí³ Í³ ñí
 Ò³ éÝÇÍÝ»ñÁ: ÆÝá í»ñ³ ñ»ñáóÙ ç ò³ ó³ é³ Í³ ÝÇÝ, í³ á³ í³ Òèí »Ó
 Ñ³ Ò»ñ»ÝÁ ÑÇÛÝ³ Í³ ÝáóÙ í³ ñíÝáóÙ ç è»é³ Í³ Ý-í³ ñ³ Í³ ÝÇ Ó³ »ñÁ³ ò³ ó³ -
 éáóÁÙ³ Ò³ Ç, Ç-³ ·· áó Ñáfáí Û³ Ý ò³ é»ñÇ, áñáÝù í³ ½Úí áóÙ »Ý ç óáóóÇáÇ
 ÛÇÇáóáí: í³ ÒÝ Ñ³ Ý. í³ Ò³ ÝùÁ, áñ áon³ nī »ñ»ÝáóÙ Ýí³ í³ í³ áóÙ ç ò³ ó³ é³ -
 Í³ ÝÇ ò³ áóÝ óáóóÇáÇ [-n]-Ç Ñ»ñÁ³ · í³ áóÙ [-ø]-Ç Ñ»í, í³ ÒèÇÝùÝ³ í³ éí³
 ç ò³ ó³ é³ Í³ ÝÇ ù³ Ò³ Ò³ Ò³ Ý ·· áñíÁÝÁ³ ó, ÑÇÛù ç í³ ÇÈè í³ ñí »Éáó, áñ
 í³ ñíÙáóÝùáóÙ ò³ ó³ é³ Í³ ÝÁ í³ ñáó çñ í»ñÇÝ³ Í³ Ý³ á»è í³ áñóÝ»É Çñ
 Ý³ ÉÝ³ Í³ Ý Ó³ Á ·· ÇÝáá»è óáóó ç í³ ÇÈè Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ ÝÙáóÁÁ, í»ñÇÝÇÝè
 í³ ñ³ í³ ñ³ í³ »É ç è»é³ Í³ ÝÇ í»ñÇ³ í³ áñáóÁÙáóÝÁ: ÁÝ³ áñáóÙ, ÇÝáá»è
 »ñ³ áóÙ ç áon³ nī »ñ»ÝÇ í³ Ñáfáí Çááí Ñáfáí í³ áó ò³ é»ñÇ è»é³ Í³ ÝÇ -ei
 í»ñÇ³ í³ áñáóÁÙáóÝÇó, ò³ ó³ éí³ í³ áç, áñ Ñ³ Ò»ñ»ÝáóÙ í³ Ò³ ÝáóÙÝ Ç Ñáfáí Ç-
 ááí Ñáfáí í³ áó ò³ é»ñÇ ò³ ó³ é³ Í³ ÝÇ ç-Ý · í³ ÇÈè ç Ñ³ Ýó í³ Òè -ei-Çó:
 áon³ nī »ñ»ÝÇ Ñá· Ý³ ÍÇ áóÓÓ³ Í³ ÝÇ [x] í³ ññÁ í³ Ò³ Ý³ ÒÝ Ñ³ í³ Ý³ -
 Í³ ÝáóÁÙ³ Ò³ á³ Ñ³ á³ Ýí »É ç Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ -ñ-áí Ñá· Ý³ ÍÇ³ Í³ ñí Ò³ éÝÇÍ-
 Ý»ñÇ Ò³ Ç: Á»ù Ñáfáí Ý»ñÇ Ñá· Ý³ ÍÇ ÁÇÍÁ áon³ nī »ñ»ÝáóÙ, Ç Ñ³ Í³ í³ ñáó-
 ÁÙáóÝ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ, ò³ áñáñ Ñáfáí áóÙÝ»ñÇ Ñ³ Ò³ ñ í³ ½Úí áóÙ ç ÛÇ³ í³ Çá -
 (n)a- Ñá· Ý³ ÍÇáóÁÙ³ Ý óáóóÇáÇ ÛÇÇáóáí: è³ Í³ ÒÝ Ñ³ Ò»ñ»ÝáóÙ í³ èí³ í³ -
 Ñ³ ò³ ñ í³ ñ»É ç í³ èÝ»É í³ Òè í³ Ç×³ ÍÇ Ñ»í ù»ñÁ, áñí »Ó Á»ù Ñáfáí Ý»ñÇ
 Ñá· Ý³ ÍÇÇ -³ - ò³ Ó³ í³ ñÇááí í³ ½Úí í³ áñí áó í»ñÇ³ í³ áñáóÁÙáóÝÝ»ñÁ
 í³ ÝÑ³ Òí áñ»Ý ·· ñ³ í³ BéáóÙ »Ý ÒáóéÝ»ñÇ í³ ñ³: áon³ nī »ñ»ÝÇ Á»ù Ñáfáí -
 Ý»ñÇ Ñá· Ý³ ÍÇ Áí Ç Òáóè í³ ñ»ñ»ñáóÁÙáóÝÁ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇó ó Ò³ éÝÇÍÇ ò³ ó³ -

ĩ ³ UáoĀUáoYŸ ħ aon³ nĩ »ñ»YÇ Náfáí U³ Ý N³ U³ ĩ ³ ñ. áoU²⁶⁶:

² UeâÇeáf, »Ā» UÇ ĩáoU ĀáoY»Yü aon³ nĩ »ñ»YáoU ħñ. ³ ĩ Çĩ ĩ ³ éáoó- ĩ ³ ĩúÇ ³ éĩ ³ UáoĀUáoYĀ Ą ÇYüYáoñáoUŸ. añĬÇ³ ĩ ³ Ý Náfáí Ç μ³ ó³ ĩ ³ Uáo- ĀUáoYĀ, ÇŸāâ»ē Ý³ Ą N³ BĩÇ ³ éY»Yü N³ U»ñ»YáoU è»é³ ĩ ³ Ý Náfáí Ç ĩ »ñÇ³ ĩ añáoĀU³ Ý ĩ ñ³ ĩ ³ ÝÇ áo μ³ ó³ é³ ĩ ³ ÝÇ ĩ ñ³ ĩ ³ ñ³ ĩ U³ Ý ÷³ è- ĩ Ā, ³ á³ ĩ ³ ñ»ÉÇ ħ äŸ¹»É, añ N³ U»ñ»YÇ Ą aon³ nĩ »ñ»YÇ Náfáí U³ Ý N³ U³ ĩ ³ ñ. »ñĀ NÇUŸ³ ĩ ³ YáoU YáoUŸ³ YáoU »Y:

II.2.11 Đ³ Û³ Ó³ ŪŸ»óáoU

1. ² YáoŸŸ»ñÇ N³ U³ Ó³ ŪŸ»óáoUÁ aon³ nĩ »ñ»YáoU: aon³ nĩ »ñ»YáoU ³ Ýĩ ³ Ý³ ĩ ³ Ý ĩ ñ³ óáoUÁ añā»ē ĩ ³ Yáy Náfáíáf Ą Āíáf N³ Û³ Ó³ ŪYáoU ħ ĩ ñ³ óU³ ÉÇ N»ĩ : ¶.Ø»ÉÇuÇBĩ ÇÇŸ²⁶⁷, Éāē»áf ³ Ū ĩ ³ éÇŸ, μ»ñáoU ħ N»- ĩ Ą Ū³ É ūñÇŸ³ ĩ Ÿ»ñĀ Ą Menuaše Ą Ĭšpuiniñiniše, ^{d1}Ĥaldinie DUB-te, ^dĤaldinili šištili, inili ebanili Ą ³ ŪÉŸ: Ąēĩ μ³ ó³ éáoĀUáoYŸ»ñÇÓ YáoU ħ N»ĩ Ą Ū³ ÉŸ»ñĀ šusine (ĩ ñ³ ĩ. Náfáí) uš- tiptini (μ³ ó. añĬ. Náfáí) - ŠŪ»Ĭ ³ ñB³ íáf ĩ, ^{šADU}babania (Ÿ»ñ. Náfáí) kuruni (ĩ ñ³ ĩ. Náfáí) - ŠN½añ É»éŸ»ñáoU²⁶⁸: ØÇ»YáoUŸ Ā³ Û³ Ý³ ĩ Ý³ ÝĬ³ ĩ ³ áoU ħ, añ aon³ nĩ »ñ»YáoU á³ ĩ ĩ ³ Ý»éáoĀUáoYŸ ³ ñĩ ³ N³ Ūĩ íáoU ħ »ñĬ ĩ ³ ĩÇ è»é³ ĩ ³ Ý NáfáíÇ ĩ ³ Ū -ini ³ ĩ ³ ÝóÇ UÇÇáoáf, ĀŸ¹ añáoU, ³ ŪŸ ¹»āũ»ñáoU, »ñμ añáBŪ³ É μ³ éĀ ĩ ñĩ ³ ĩ ħ áÓ» ĩ áñĩ ³ ĩ NáfáíÇ »½. Āíáf Ą á³ ĩ ĩ ³ Ý»éáoĀUáoYŸ ³ ñĩ ³ N³ Ūĩ íáoU ħ è»é³ ĩ ³ Ý NáfáíÇ UÇÇáoáf, ³ ŪÉ ¹»āũ»ñáoU -ine ³ ĩ ³ ÝóÇ UÇÇáoáf: ŪŪ³ Ý ĩ ³ ĩ ³ ŸŪ³ Ý á³ ĩ ³ éĀ Ý³ N³ Û³ ñáoU ħ ³ ŪŸ N³ Ý. ³ Ū³ ŸüĀ, añĀ Ąēĩ ĩ ³ YáyÇ è»é³ ĩ ³ Ý Náfáíáf ĩ ñĩ ³ ĩ ĩ ñ³ óáoUÁ á»ĩ ü ħ N³ Û³ Ó³ ŪŸÇ Çñ ĩ ñ³ óU³ ÉÇ N»ĩ Çñ ĩ ñ³ ĩ ñ»áfáf ĩ »ñÇŸÇè Náfáí ³ ŪÇŸ óáoóĀĀ, N»ĩ Ą ³ μ³ ñ »ñĬ áo NáfáíŸ»ñÇ ĩ »ñÇ³ ĩ añáo- ĀUáoYŸ»ñÇ ĩ áoĩ ³ ĩ áoUŸ»ñÇÓ Éáoē³ ÷»éáo Yá³ ĩ ³ ĩ íáf ³ ³ Ū ĩ ¹»āũ»ñáoU

²⁶⁶ °Ā», ÇÑ³ ñĩ», aon³ nĩ »ñ»YÇ añāB Ąü NáfáíŸ»ñÇ NáfáíŸ ĩ Ç Ąēĩ ÇŸ - (i) aše ĩ »ñÇ³ ĩ añáoĀU³ Ý ŪÇ - (i) aze ĀŸĀ»ñóU³ Ū añ »éŸ»Yü N³ U»ñ»YÇ N³ Û³ ŸŪ³ Ý - (»)³ ó ĩ »ñÇ³ ĩ añáoĀUáoYĀ: ó-Y μ³ ó³ ĩ ³ ŪáoU ħ Ý³ Ą aon³ nĩ »ñ»YÇ ÉāŸ³ ñNŪ³ Ý N³ Û³ ĩ ³ ñ. áoU (ĩ »ē μ³ U»ñÇŸ ĩ »ñ³ μ»ñáo μ³ ĀŸáoU), Ą ³ Ū»Ÿ³ ŪŸ N³ ĩ ³ Ý³ ĩ ³ ÝáoU³ Ū ³ Ū ĩ BñÇ³ YáoU N³ Ý¹»ē ħ »ĬÉ Çñ NÇŸ: Ĥáoĩ ³ ĩ ³ Ýó³ ĩ ³ Ý (μ³ é³ ĩ ³ ŸU³ ĩ ³ Ý) ³ ñĀ»áf, añĀ Ą ĩ ³ Ūĩ ³ ĩ ħ UÇ B³ ñü aon³ ñ- ĩ ³ ĩ ³ Ý μ³ é»ñáoU (ĩ »ē ĩ. 3 ĩ ²): ² Ūe Ū³ éÇŸ ĩ »ē Ý³ Ą ¶.æ³ NáoŪ³ Ý, 1988, ħÇ 150:

²⁶⁷ Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 63:

²⁶⁸ Ąñ³ ĩ ³ YáoU ³ Ūe ūñÇŸ³ ĩ áoU. añĬ áoŸ»Yü ĩ ñ³ ĩ ³ Ý Náfáíáf ĩ ñĩ ³ ĩ kuruni / e šĬáoU ħ ĩ ³ ĩ ñáoĀU³ Ý N»ĩ, añĀ N³ Ý¹»ē ħ. ³ ÉÇē -ia ĩ »ñÇ³ ĩ añáoĀU³ Ūμ. áU³ ĩ ³ ÝÇ (» ĩ ³ ĩ ñáoĀU³ Ý ÉŸŸŸÇ) N»ĩ : ² Ūe Ą ³ ŪÉ » ĩ ³ ĩ ñáoĀUáoYŸ»ñÇ Ą Ÿñ³ Ÿó. añĬ ĩ ³ íáoU³ Ý Ū³ éÇŸ ĩ »ē ĩV.3 ĩ ²:

ǎ³i í³Ý»fǎoǞǞaoÝÝ ³nī ³N³Ůi íǎoŮ ǎ -ini ³Í³ÝoÇ ŮÇçǎoái: Æēi
Ů³ÝÇ ǎñ ǎó³³ íǎñí ³Í Nǎfái Ç »½. ĀÇí Ā ½ǎoñí ǎ ǎñ³ ǎ Nǎfái ³ŮÇÝ ǎoǎoÇǎÇ,
³ǎ³ ³Ůē ¹ǎǎǎǎoŮ ÝŮ³Ý íǎǎi ³ÍǎoŮ ǎÇ ³ē³ Ç³ÝǎoŮ. Nñi³ ³µ³ñ ǎ³i -
í³Ý»fǎoǞǞaoÝÝ ³nī ³N³Ůi íǎoŮ ǎ ǎēē³í³Ý Nǎfáiái: Ð»i³. ³ŮǎoŮ
¶.i ÇĒN»ÈŮA²⁶⁹ Ůñǎǎ»ó ³Ůē í »ē³í»i Ā ǎÝ¹»fǎí, ǎñ ǎoñ³nī »ñ»ÝǎoŮ
· ǎǎǎǎǎǎoŮ ǎǎoÝÇ ǎ³i í³Ý»fǎoǞǞ³Ý -ine ³Í³Ýó³ ǎñ Ā» ǎoñ³ñ-
i »ñ»ÝǎoŮ, Ā» ĒǎoēÇ»ñ»ÝǎoŮ · ǎǎǎǎǎǎoŮ ǎoÝÇ N³i í³ ǎoǎoÇǎÇ (³ŮēÇÝŮÝ
ē»ē³í³Ý Nǎfáiái ¹ñí ³Í Ēñ³oŮ³Ý)³. N³i í³ oŮ³ĒÇ N³Ů³Ů³ŮÝ»oŮ³Ý
N³i ǎoí Ō³, Æēi ǎñÇ³ µǎfǎñ ³ŮÝ ¹ǎǎ»ñǎoŮ, »ñµ N³i í³ oŮ³ĒÁ ¹ñí ³Í ǎ
ǎñ³ ǎ Ā»Ů Nǎfáiái í³Ů Nǎ. Ý³ÍÇ ǎoŌŌ³í³Ýáí, N³i í³ ǎoǎoÇǎĀ N³Ů³-
Ō³ŮÝǎoŮ ǎ í»ñÇÝÇē Nñi N³i ǎoí í³ñ.ái: Æēi ³Ůi í³ñ.Ç³ N³i -
í³oŮ³ĒÇ Nǎfái ³ŮÇÝ ǎoǎoÇǎĀ ÷ǎĒ³ÝóíǎoŮ ǎ N³i í³ ǎoǎoÇǎÇÝ í»ñÇÝÇē
íñ³ N³Ů³Ů³ŮÝ»oŮ³Ý N³i ǎoí B³Ōi³ǎǎo Ů³ēÝÇíÇ (»½³íÇ ĀíÇ
N³Ů³ñ -n(e)²⁷⁰, Çēi Nǎ.Ý³ÍÇÇ³ -na-) N³í»fǎoŮÇŌ Nñi á: ÆÝǎǎ»ē
ᶜĥal-di-i i-a-ra-ni ši-di-iš-tú-ni ŞĒ³Ē¹ÇÇ ǎ³i í³Ý¹³-
ÝÁ í³éǎǎo»ó!, ³Me-nu-a-i pi-li ti-ni ŞŌÇÝǎǎ³ŮÇ çñ³ÝóŮ (ǎ)
³ÝǎoÝÁ (Ýñ³), µ³Ůó ᶜĥal-di-ni-ni al-su-i-ši-ni (ᶜĥaldi-
=i=ni=ni alsuiši=ni) ŞĒ³Ē¹ÇÇ Ů»Íǎǎǎǎ³Ůµ, [ᶜ]ᶜĥal-di-ni-e
ba-du-si-e DUB-t[e te-r]u-ú-bi (ᶜĥaldi=i=ni=e badu-
si=e...), ᶜĥal-di-ni-a-ú-e BE.LI^{MEŠ} (ᶜĥaldi=i=na=ue
BE.LI=*ue) ŞĒ³Ē¹ÇÇ ½»ÝŮ»ñÇÝ!³. ³ŮĒY²⁷¹: Ō³ēi ǎñ»Ý ³ŮÝ í³-
ñ³ÝÇ³í Çǎ ¹»ñ ǎ Ē³ŌǎoŮ N³i í³ ǎoǎoÇǎÇ ē»ē³í³Ý Nǎfái Ç µǎoÝ ǎoǎoÇǎÇ
³ Çñ íñ³ ĀÝ¹ǎoÝ³ í N³i í³ oŮ³ĒÇ Nǎfái ³ŮÇÝ í»ñÇ³ íǎñǎoŮ³Ý ŮÇÇ³:
Æēi ¶.i ÇĒN»ÈŮÇ ÝǎoŮÝ ǎ³i í»ñÝ ǎ Ý³³³ŮÝ ¹ǎǎ»ñǎoŮ, »ñµ Ēñ³ ǎoǎoŮÁ
¹ñí ³Í ǎ ǎēē³í³Ý Nǎfáiái, µ³Ůó ēi³ ÝǎoŮ ǎ ǎ³i í³Ý»fǎoǞǞ³Ý -ñi (-
ñe) ³Í³ÝóÁ, ÇÝǎǎ»ē³ ³Rusa-ni Argišti-ñi (ǎoŌŌ. Nǎfái), µ³Ůó³
³Rusa-i Argišti-ñi-ni-i (ē»ē. Nǎfái), ³Išpuini-e ³Sar-
diri-ñini-e (íñ. Nǎfái): ²ŮēǎÇēái Ý³ ŮñǎǎoŮ ǎ ǎoñ³nī »ñ»ÝǎoŮ -
ñi³ -ñini (-ñe, -ñine) ³Í³ÝóÝ»ñÇ ŮÇ³Ā³Ů³Ý³Ů³ · ǎǎǎǎǎǎoŮÝÁ
í»ñÇÝÇē -ne í³ñÇ Ů»ç í »ēÝ»fǎí í»ñǎÝŮ³Ē B³Ōi³ǎǎo Ů³ēÝÇíÇÝ:

²⁶⁹ í »ē G. Вильгельм, ДВ, 5, 1988, ǎÇ 93-132:

²⁷⁰ ¶.i ÇĒN»ÈŮA ĒǎoēÇ»ñ»ÝÇ N³Ů³ñ ³Ůi Ů³ēÝÇíÇ ǎ N³Ů³ñǎoŮ -ne-Ý³ ǎoñ³nī »ñ»ÝǎoŮ
N³Ů³ñ N³ñǎo ĀǎoÝ»fǎí ³ÝǎñǎB -ne- í³Ů -ni- [ДВ, 5, 1988, ǎÇ 122 [³Ý. 42]: Ð»i³. ³ŮǎoŮ
ÝǎoŮ ǎ ŮÇ³ŮÝ -ne-Ý [2004, ǎÇ 126]:

²⁷¹ ŮñÇÝ³íÝ»ñǎµ»ñí ³í »Ý¶.i ÇĒN»ÈŮÇ ÝBí ³í ³BĒ³í ǎǎǎǎǎoŮÇŌ (í »ē [³Ý. 269]):

2 Y1 n3 13 eY3 faí ØN»nÇ , é3 Y N3 ūi Ç 3 nÓ3 Y3 . náoÁúáoYáoU í í3 ūi 3 í
^{AB}su-i-ni-na-ú-e DINGIR, ^{URU}Qu-me-nu-na-ú-e DINGIR,
^{KUR}e-ba-ni-n[a-ú-e] DINGIR .. 3 ūi 1 nĩ3 . Y»nÇ, N3 i í3 à»è
^{md}[Sar5-du-ri]272 -i-na-ú-e DINGIR-i-e [KYKH 242 AI+AI,9]
 3 nĩ 3 N3 ūi áoÁU3 YÁ Y3 N Y3 n3 í añ ĸ N3 Ū3 náoU, añ Ná . Y3 ÍÇ Náfaí
 à3 N3 YçáO N3 i í3 óáoÇCaÁ Áí aí aÇ N3 Ū3 Ó3 ŪYáoU »½3 ÍÇ Áí aí 1 nĩ 3 í
 N3 i í3 óU3 EÇ N»i ` aĩ 3 faí, é3 í3 ŪY, N3 nÓÇ í »nçY3 í3 Y à3 i 3 è-
 É3 YÁ273:

2. àon3 nĩ »n»YáoU 3 YáoYY»nÇ N3 Ū3 Ó3 ŪY»óU3 YÁ í »n3 µ»náO añaB
 1Çi 3 nĩ áoŪY»n: ¶.ì ÇEÑ»ÉUÇ í »náYBU3 É i »éáoÁU3 Y 1 náoUAA, aňÇY N3 nĩ
 »YU N3 Ū3 náoU 3 Y1 n3 13 eY3 É, 13 -hini (-hine) 3 í3 YóÇ . áúáoÁU3 Y
 N3 nOY ĸ àon3 nĩ »n»YáoU: Ū3 3 ūe 3 í3 YóÇ -ne µ3 Ō3 1 nÇCaÁ YáoŪY3 ó-
 YáoU ĸ N3 Ū3 Ó3 ŪY»óU3 Y -n(e)- B3 Ōi 3 ááo Ū3 eYÇÍÇ N»i , aňA, ÇYá-
 à»è YBí »ó í »nÁ, N3 i í3 óáoÇCa-N3 i í3 óU3 É í3 à3 í óáoÁúáoYY»náoU
 N3 í »í faí ĸ N3 i í3 óáoÇCaY Y3 É aň1 »faí í »nçÇYÇè í n3 ÷ aÉ3 Yóí aO
 N3 i í3 óU3 EÇ Náfaí 3 ŪÇY óáoÇCaY 3 Ū1 àÇeáí í3 i 3 n»faí »nĩ áo
 Náfaí 3 ŪÇY óáoÇCaY»nÇ i 3 n3 Yç3 i Ū3 Y 1 »n: Áeĩ ¶.ì ÇEÑ»ÉUÇ YáoŪY
 à3 i í »nY ĸ 3 éi 3 Y3 .. -hi-áí í3 ĸŪi 3 í i »O3 YáoYY»nÇ .. N3 Ūn3 YáoY-
 Y»nÇ 1 »áúáoU, »Á í »nçÇY Y»nè N3 Y1 »è »Y . 3 íÇè ĩn3 óU3 Y 1 »náoU ..
 Çn»Yó í n3 í náoU »Y ĩn3 óU3 EÇ Náfaí 3 ŪÇY í »nç3 í aňáoÁúáoYÁ, AY1 aňáoU,
 ÇYáà»è .. Y3 É aň1 áoU, ŪÇ3 ŪY Ná . Y3 ÍÇ áoŌŌ3 í3 Y .. Á»u Náfaí Y»nÇ
 1 »áúáoU: 2 é3 ÇÇY N3 Ū3 óUÇŌ 3 ūe áY1 áoUÁ í3 nĩ »è Á »NÇŪY3 í aňí áoU ĸ
 Çn í áOŪŌÇ µ»nĩ áO ūnÇY3 í Y»nái ` ^mRusa-ni ^mArgišti-hi Şèáóè3 Y
 2 n- ÇBi ÇÇ aň1 ÇY! (áoŌŌ . Náfaí), ^mIşpuini-e ^mSardure-hini-e
 ŞEBááoÇYÇÇY 2 n- ÇBi ÇÇ aň1 áoY! (i n3 í . Náfaí), ^mRusa-i ^mArgişte-
 ĩn-ei Şèáóè3 ŪÇ 2 n- ÇBi ÇÇ aň1 áo! (è»é . Náfaí), aňáYáoU ĩn3 óáoUÁ
 (í í Ū3 É 1 »áúáoU N3 Ūn3 YáoYY»nÁ) Çeĩ 3 à»è eĩ 3 YáoU ĸ -hi í »nç3 í á-
 náoÁúáoYÁ µafañ 3 ŪY 1 »áú»náoU, »ñµ ĩn3 óU3 ÉA 1 nĩ 3 í ĸ »½ . ÁíÇ áoŌŌ3 -
 í3 Y Náfaí aí, .. -hin-` Á»u Náfaí Y»nÇ 1 »áúáoU274: é3 í3 ŪY àon3 nĩ 3 .

272 ŪŪ3 Y ŪŪY3 µ3 YŪ3 Y 1 »áúáoU 3 í YN3 Ūi aňY à»i ù ĸ í »n3 í3 Y . Y»É ^{md}[Sar5-du-ri-hi]-i-na-ú-e` »YÁ3 1 n»faí, aň ÉaèUA ū3 Ō3 ūÇ (1 nĩ áoU ĸ Ná . Áí aí) .. áá Á » 3 YŌÇ Ū3 eÇY ĸ:

273 Г. Вильгелм, 1988, ĸÇ 123, í3 Y. 51:

274 Á . Ū3 í aYáí A YŪ3 Y µ3 É aŪA µ3 ó3 i náoU ĸ Yn3 Yáí, aň -hè 3 í3 Yóáí í3 ĸŪi 3 í 3 í3 Y Y»nÇ . áŪ3 í3 YÇ N»i . aň í3 í áOÁU3 Y 1 »áúáoU -ne Ná1 A í Çn3 éí áoU ĸ Ū3 i 3 Y . 3 Ū3 é3 ÇÇY 1 »áúáoU 3 Yí 3 Y í n3 , Çeĩ »nĩ nán1 áoU 3 í3 í3 YÇ [1971, ĸÇ 100, í3 Y. 104]:

ĩ 3 ý ĩ »üei »náoU -hē (-hī-) 3 í 3 ýoÁ ÁY1N3 ýñ3 ǎ»è UÇβĩ í 3 3 ōĩ 3 í ħ -hine/i- ĩ 3 ħm»ñ3 íáí páfǎñ 3 ŪÝ 1»ǎü»náoU, »ñm eĩ 3 ýáoU ħ Náfáí 3 ŪÇÝ ǎñ Çó» í »ñç 3 í ǎnáoÁŪáoÝ 3 ýĩ 3 Ē ý 3 Ē 3 13 éáoÁŪáoýáoU ýñ 3 áoÝ»ó3 í 1 çñuÇó (3 ýĩ 3 Ē ĩ 3 Ū ĩ 3 ǎ3 í óĩ 3 í N3 ýĩ »è . 3 fáoo)275, ÇÝǎ-ǎ»è uš-ta-di KUR A-be-li-a-ni-hi-ni-e-di (ušta=di KUR A-beliane=hin(e)=edi), uš-ta-a-di KUR E-ri-a-hi-ni-e-d[i] (...KUR Eria=hin(e)=edi) .. 3 ŪÉÝ: Đ3 í 3 é3 í ǎ3 ħ3 . 3 ŪáoU ǎ»ĩ ù ħ ĔÇÝ»ñ *KUR Abeliane=hē(e)di, *KUR Eria=hē(e)di .. 3 ŪÉÝ: ØÇÝǎ1»é, ÇÝǎǎ»è 3 ħ1»Ý YB»óÇÝü, 3 Ū1 ǎÇèÇ í 3 3 ŪáoÁŪáoýÝ»ñ ǎoñ3 ħĩ 3 í 3 ý ĩ »üei »náoU ÁY1N3 ýñ3 ǎ»è . ǎŪáoÁŪáoý ǎáoÝÝ: ǎÉĩ` uš-ta-a-di KUR Ū-e-li-ku-hi-ni-ni-e KUR e-ba-ni-i-e-di (...KUR Ūeliku=hini=n(e)=e KUR ebani=i(e)=edi) .. 3 ŪÉ ÝÜ3 ý3 ĩ Çǎ 3 ħĩ 3 N3 Ū-ĩ ǎóÁŪáoýÝ»náoU, ǎñĩ »Ō -hē 3 í 3 ýoái ĩ 3 ½Ūĩ 3 í ĩñ3 óáoŪÁ Náfáí ǎí N3 Ū3 Ō3 ŪýáoU ħ ĩñ3 óŪ3 ĔÇ N»ĩ , í 3 3 Ūĩ 3 í »Ý ÇÝǎǎ»è -hī--ÇÝ N3 çǎñ1 ǎŌ -ne/i--Ý, 3 ŪÝǎ»è ħ ĩñ3 Ū3 Ō3 ŪýáoÁŪ3 ý -n(e)- Ū3 éÝÇĩÁ: 1 3 óÇ 3 Ū1, -hine ĩ 3 ħm»ñ3 íÁ 3 éĩ 3 ħ ý 3 .. 3 ýĩ 3 Ē 3 μ3 ħ . ǎñĩ 3 í ǎó -túhī(ne) 3 í 3 ýoÇ ĩ 3 ½ŪáoU, ÇÝǎǎ»è ý 3 .. 3 óáoó3 í 3 ý 1»ñ3 ýáoÝÝ»ñç .. ýñ3 ýoÇó ĩ 3 ½Ūĩ 3 í Ō»náoU: 2 ŪèǎÇéái, ŪýáoU ħ »Ýǎ3 1ñ»Ĕ, ǎñ ǎoñ3 ħĩ »ñ»ýáoU Çéĩ 3 ǎ»è 3 éĩ 3 »Ý ÇÝǎǎ»è -hē/-hī-, 3 ŪÝǎ»è ħ ĩñ -hine/i- 3 í 3 ýoÝ»ñÁ (-hine/i--Ý Ū3 éÝ3 í ǎñ3 ǎ»è N3 ýĩ »è ħ . 3 ĔÇè páfǎñ 3 ŪÝ 1»ǎü»náoU, »ñm éáoŪÝ 3 í 3 ýoái ĩ 3 ½Ūĩ 3 í μ3 éÁ, 3 ýĩ 3 Ē ý 3 Ē 3 13 éáo-ÁŪáoýáoU áoÝ»ó3 í Çñ 1 çñuÇó, eĩ 3 ýáoU ħ ǎñ ħ Náfáí 3 ŪÇÝ í »ñç 3 í ǎnáo-ÁŪáoÝ): 1 3 ó3 éĩ 3 í ǎ, ǎñ -hine/i- 3 í 3 ýoÇ -ne/i- ĩ 3 ħñÁ í 3 . ǎóU ħ N3 Ū3 Ō3 ŪÝ»óŪ3 ý -n(e)- Ū3 éÝÇĩ Çó .. ĩ 3 ĩ 3 náoU ħ ýáoŪÝ 1»ñÁ, ÇÝǎ ǎñ -n(e)-Ý ĩ 3 ǎ»éí -hē-Ý Náfáí 3 ŪÇÝ óáoóáÇ N»ĩ : ǎÉĩ ÇÝǎǎ»è óáoŪŪ »Ý ĩ 3 ĔÇè KUR Ūeliku=hini=n(e)=e KUR ebani=i(e)=edi .. 3 ŪÉ ÝÜ3 ý3 ĩ Çǎ 3 ħĩ 3 N3 Ūĩ ǎóÁŪáoýÝ»ñÁ (ĩ »è í »ñÁ), éñ3 ýü »ñĩ ǎóéÝ ħ ĩ 3 ǎóŪ »Ý N3 ýĩ »è . 3 Ĕ ĪÇ3 ǎ3 Ū3 ý3 ĩ N3 çǎñ1 »éái Ū»ĩ Á ŪŪáoéÇÝ:

3. 2 ýáoÝÝ»ñç N3 Ū3 Ō3 ŪÝ»óáoŪÁ N3 Ū»ñ»ýáoU .. N3 Ū3 1 náoŪÁ ǎoñ3 ħĩ »ñ»ýÇ N»ĩ : Đ3 Ū»ñ»ýáoU 3 ýĩ 3 ý3 ĩ 3 ý ĩñ3 óáoŪÁ, ÇÝǎǎ»è ǎñ ǎoñ3 ħĩ »ñ»ýáoU, Náfáí ǎí .. Áĩ ǎí NÇŪÝ3 ĩ 3 ýáoU N3 Ū3 Ō3 ŪýáoU ħ Çñ ĩñ3 óŪ3 ĔÇ N»ĩ : 2 Ūeĩ »Ō 3 é3 í »Ĕ 3 ĩ ý3 éáo ĩ 3 ħm»náoÁŪáoýÁ, N3 ĩ ĩ 3 óáoóÇǎç .. N3 ĩ -

---

275 2 Ūè »ñ»áoŪÁ Ýĩ 3 ĩ »Ĕ ħ 1»é ǎ.Ø»Ba3 ýÇýáfÁ: Ū3 . ĩ ýáoU ħ, ǎñ Çñ3 ĩ 3 ý 3 í 3 ýoÁ -hine-Ý ħ, ǎñÁ í ǎnóýáoU ħ í »ñç -ne-Ý, »Á» ýñ3 ý ǎç N3 çǎñ1 ǎóU ǎñ ħ Náfáí 3 ŪÇÝ í »ñç 3 í ǎnáo-ÁŪáoý [1958, ħç 91]:

ĩ³ 0ũ³ ƒç -n(e)-/-na- ƒ³ 0ĩ³ ăă0 0³ eYÇĩÇ 0Ççăăáí, Ñ³ 0³ 0³ 0-
Y»óU³ Ý Ñ³ í ăăĩ Ĩ³ ñ. Ç ³ eĩ³ UăăĀUăăŸY ĺ ăăñ³ ñĩ »ñ»Yăă0: Đ³ 0»ñ»Yăă0
Ñ³ í Ĩ³ óăăóÇĂĂ, ăăă»ë Ĩ³ YăY, ăç Ñ³ 0³ 0³ 0Yăă0 Ñ³ í Ĩ³ 0ũ³ ƒç Ñ»ĩ , ³ 0Ē
Ñ³ Ý¹»ë ĺ . ³ ƒçë Çñ»Y Ñ³ í ăăĩ »ëé³ Ĩ³ Ý Ñăăáí áí : Æeĩ »Ă» ăăăß ¹»ăă0-
ňăă0 Ñ³ 0³ 0³ 0Yăă0 ĺ , ³ ăă³ ³ 0Y ĨăăŃYăă0 ĺ »ëé³ Ĩ³ YÇ 0³ eYÇĪĂ
÷ăĒ³ ñ»YĂ eĩ ³ Y³ ƒáí Ñ³ í Ĩ³ 0ũ³ ƒç Ñăăáí ³ 0ÇY Ĩ³ ĩ»ñç³ ĨăăăĀUăăŸĂ
³ é³ Yó ăăĩ»Çó» 0Çç³ ÝĪ0³ Ē ƒ³ 0ĩ³ ăăă 0³ eYÇĩÇ: 0Uăăe Ĩăă0UÇó
ăă0³ . ñ³ í ĺ , ăă Ĩ³ 0»ñ»Yăă0 ăăăß ³ é»ñç Ñăăáí 0³ Ý ÁYĂ³ óúăă0 Ñ³ 0³ -
ăă³ í ³ eĒ³ Ý Ñăăáí ³ Ĩ³ ĩ»ñĩ 0³ eYÇĪĂ ³ é³ ÑÇ0UçY Ñ³ í »Ēĩ ăă0 ĺ ăă Ā»
³ Y0UÇç³ ăă»ë, ³ 0Ē Ñ³ í »Ē0³ Ē Ý 0³ eYÇĩÇ 0ÇçYăăĨăă0U³ 0µ, ÇYăă»ë Ýă-
ó³ - Ç Ýă-ó³-Y-ĺ (÷ăĒ³ Y³ Ĩ³ *Ç Ýă-ó³-ĺ), ë-0-³ - Ç ë-
0-³-Y-ĺ (÷ăĒ³ Y³ Ĩ³ *Ç ë-0-³-ĺ), 0»-0 - Ç 0»-Y-ĺ (÷ăĒ³ Y³ Ĩ³
*Ç 0»-ĺ) " ³ 0ĒY: ¶. æ³ Ñăăĩ0³ Y³ ³ YĨ³ 1³ eY³ ƒáí ³ 0Ē »ñ»ăă0ĂÇY
Yăă0 ĺ , ăă Ý-Y ³ 0Ēĩ »0 ăăYÇ 0³ 0Y³ ĨăăŃY»ñç Ĩăăĩ ³ Ĩăă0Ă Ĩ³ YĒăă0
¹»ñ²⁷⁶: °Ă» ÝĪ³ í Ç ăăY»Y³ YŸ, ăă ăăñ³ ñĩ »ñ»YÇ Ñă. Y³ ĨÇ ĀĩÇ Ñ³ 0³ -
0³ 0Y»óU³ Ý -na- ƒ³ 0ĩ³ ăăă 0³ eYÇĩÇ -a- ³ 0³ 1ñçăç 0»ç ³ ĨYÑ³ 0-
ĩ ăăŃY ăă»ĩ 0 ĺ Ĩ³ »ëY»Ē ăăñ³ ñĩ »ñ»YÇ Ñă. Y³ ĨÇăă0U³ Ý -a- óăăóÇĂĂ,
³ ăă³ ³ YĪ³ eĩ³ Ĩ³ Ĩ»ñ»YÇ Ĩ³ ăăŃYBU³ Ē Ý 0³ eYÇĪĂ Ĩ³ ñ»ƒç ĺ Ĩ³ ăă»Ē
ăăñ³ ñĩ »ñ»YÇ Ñ³ 0³ 0³ 0Y»óU³ Ý -n(e)- 0³ eYÇĩÇ Ñ»ĩ , ăăăŸŸ »ñ-
ĨăăeY ĺ ƒñ³ Ĩ³ Y³ óYăă0 »Y Y0³ Y³ í Çă . ăăĩ ³ eăă0Ă:

11.3 »ñ³ YăăŸY»ñ

ăăñ³ ñĩ »ñ»Yăă0 ¹»ñ³ YăăŸY»ñĂ ÑÇ0Y³ Ĩ³ Yăă0 Ñ³ Ý¹»ë »Y . ³ ƒçë
ăăă»ë ³ YĪ³ Ē ³ é»ñ: 0Ç»Yăă0Y Ă³ 0³ Y³ Ĩ³ óăăó³ Ĩ³ Y, eĩ ³ ó³ Ĩ³ Y " ³
³ Y0Y³ Ĩ³ Y ăăăß ¹»ñ³ YăăŸY»ñ Ñ³ Ý¹»ë »Y . ³ ƒçë Ĩăă0UĂÇ Ĩ³ »eúáĩ
Ñ³ í »Ēĩ »Ēáí Ĩ³ ñµ»ñ ĒăăeŸ 0³ e»ñçY Ĩ³ ĩ»ñçó²⁷⁷: 0³ eY³ . Çĩ ³ Ĩ³ Y
· ñ³ Ĩ³ YăăĀUăăŸYăă0 ăăñ³ ñĩ »ñ»Yăă0 ³ é³ Y0Y³ óĩ ăă0 »Y ³ Y0Y³ Ĩ³ Y,
eĩ ³ ó³ Ĩ³ Y, óăăó³ Ĩ³ Y, ăăăBU³ Ē, Ñ³ ñ³ µ»ñ³ Ĩ³ Y " ³ Yăăăß ¹»ñ³ YăăŸ-
Y»ñĂ²⁷⁸: 0YŸ³ ñĪ»YŸ 1ñ³ YŸ ³ é³ Y0ÇY-³ é³ Y0ÇY:

276 Ĩ³ »ë Ē.Джаукян, 1982, ĺç 148:

277 ² 0Ē »ñ»ăă0ĂĂ Ñ³ í ăăĩ ĺ Y³ " Ñ³ 0»ñ»YÇY³ Ç ¹ 0Ē e, ¹, Ý ¹»ñ³ YĪ³ Y³ Ĩ³ Y ÑăĨ»ñç,
ăăăŸŸ ³ ñĩ ³ Ñ³ 0ĩ ăă0 »Y óăăó³ Ĩ³ Y, eĩ ³ ó³ Ĩ³ Y " ³ Y0Y³ Ĩ³ Y ¹»ñ³ YăăŸY»ñç ÇU³ eĩ : ² 0Ē
0³ eY³ Ĩ³ »ë ¶. 0³ +³ Y00³ Y, 1940, ĺç 25:

278 ăăñ³ ñĩ »ñ»YÇ ¹»ñ³ YăăŸY»ñç 0³ eÇY Ñ³ Y. ³ 0³ YăăŃY Ĩ³ »ë Ē.Меликишвили, 1960, ĺç
60-64; 1964, ĺç 40-44; I.Diakonoff, 1971, ĺç 107-113; И.Дьяконов, 1979, ĺç 65-67; М.Хачикян,
1985, ĺç 79-80; G.Wilhelm, 2004, ĺç 127-128: »ñ³ YăăŸY»ñçY 0»ñ Ĩăă0UÇó Ĩ³ Ĩăă0 Ñ³ 0³ eăăĩ
ĩ ¹»ñ³ ñ³ ¹»ñ³ YŸĂ ÑÇ0Y³ Ĩ³ Yăă0 ÑÇ0YĪ³ Ĩ³ ĺ Ĩ³ ăăŃYBU³ Ē ³ 0µăăŃY»ñç Ĩ³ Ĩ³ :

1. 2 YÓY3 I3 Y: i i3 0r3 I z UÇ3 0Y »½3 IÇ ĀIÇ 3 é3 çÇY .. »ññāñ1
1»Uuāu:

ieše [yes] Š»è!; 2 é3 çÇY 1»UuÇ »½3 IÇ ĀIÇ 3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 -
YáoY, ānĀ i i3 0r3 I z 3 Yóā03 I3 Y μ3 0»ñÇ éā0μ0i i Ç 1»ñā0 (zñ- 3 i ÇI
Nāfāi), ūñÇY3 I` ieše ini pile agube Š»è çñ3 Yóu-Y 3 YóI3 0ñÇ!;
Ð3 Ú3 ā3 i 3 èĒ3 Yā0U z N3 0. »½3 IÇ ĀIÇ 3 é3 çÇY 1»UuÇ »è Š»è!
3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 YI 3 YĀ²⁷⁹:

-me ŠÇY0!; 2 é3 çÇY 1»UuÇ 3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 YI 3 Y3 I3 Y Ú3 eYÇI z,
I3 nā0 z 3 ½3 i āñ»Y N3 I »ĒI »ĒI Y3 Ē3 13 éā0Ā03 Y i 3 ñμ»ñ 3 Y13 0Y»ñÇY
(»YĀ3 I3 0ÇY, ēi āñā- 03 ĒÇY (μ3 0ÇY), Ēñ3 0U3 YA): ūñÇY3 I` iu ^dĤal-
diš=me LUGĀL-tuñe arune Š»ñμ Ē3 Ē1Ā-ÇY0 3 nū3 0ā0Ā0ā0Y i i »0!
.. iu=me ^dĤaldiše LUGĀL-tuñe arune Š»ñμ-ÇY0 Ē3 Ē1Ā 3 nū3 -
0ā0Ā0ā0Y i i »0!, ^dĤaldiš=me ušñanune ŠĒ3 Ē1Ā-ÇY0 YI Çñ»0 (±)! ..
ušñanu=me ^dĤaldiše EN-še ŠYI Çñ»0-ÇY0(±) Ē3 Ē1Ā i »ñĀ!;
¶.æ3 Nā0I 03 Y3 3 0è Ú3 eYÇIĀ N3 0»03 i ā0U z NY1»i nāā3 I3 Y 1-ÇY
1»UuÇ 3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 YI 3 Y Ā»u Nāfāi Y»ñÇ * (e)me NÇUuÇ N»i (āñÇ0
ā0Y»Y u N3 0. 3 é3 çÇY 1»UuÇ ÇU, ÇY0, Çè 3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 YáoY»ñĀ)
[1985, zÇ 365; 1988, zÇ 139]:

mane ŠY3 !; 0ññāñ1 1»UuÇ »½3 IÇ ĀIÇ 3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 YáoY z ..
i i3 0r3 I z UÇ3 0Y ā0003 I3 Y (μ3 03 n03 I) NāfāiĀI` mane i »eūāI²⁸⁰.
ēāi āñ3 μ3 n 3 0è 1»ñ3 YáoYĀ I3 āi ā0U z Ēā0eÇ»ñ»YÇ »ññāñ1 1»UuÇ
mana 0ā003 I3 Y 1»ñ3 YI 3 Y N»i [i »è И. Дьяконов, 1963, zÇ 89; М.
Хачикян, 1985, zÇ 47; Н.Арутюнян, 2001(КУКН), zÇ 453 .. 3 0EY]; 2 0Y
N3 0»ñ»YÇ N»i Ĥā- 3 N»é āā0YÇ: Ð3 0»ñ»YĀ, ÇYāā»è .. NY1»i nāā3 I3 Y
Y3 Ē3 Ē3 »½ā0Y, »ññāñ1 1»UuÇ N3 03 n 3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 YáoY āā0YÇ .. 3 0I
Yā3 i 3 Iāi . āñI 3 I ā0U z »ññāñ1 1»UuÇ Y3 0ā003 I3 Y 1»ñ3 YáoYĀ²⁸¹:

²⁷⁹ i »è A.Mordtmann, ZDMG, Bd, XXVI, 1872, zÇ 255; J.Sandalgian, zÇ 370 .. 3 0EY: āñāB
N»i 3 Ĥāi ā0Y»ñ 3 0Y N3 0»03 i ā0U »Y Ēā0ē. iste (ā00. Nāfāi) /izas (zñ-. Nāfāi) Yā0YÇ-
03 ēi 1»ñ3 YI 3 Y N»i . i »è U.2 1āY0, 1972, zÇ 269; М.Хачикян, 1985, zÇ 49; Н.Арутюнян,
2001(КУКН), zÇ 448 3 0EY:

²⁸⁰ U.ñÇIñÇĒĀ éā0Y 1»ñ3 YI 3 Y 3 nU3 i Y z N3 03 nā0U ma-Y [1933, zÇ 17]:

²⁸¹ 0U3 Y ā3 i iñ z Y3 .. Ēā0eÇ»ñ»Yā0U, āñi »0 3 0I Yā3 i 3 Iāi NÇU3 I3 Y Yā0U
. āñI 3 I ā0U z mane/a 0ā003 I3 Y 3 YI 3 Ē 1»ñ3 YáoYĀ I3 U -na 03 eYÇIĀ: 1 »ñÇÇYe N0U .
N3 0»ñ»YÇ »ññāñ1 1»UuÇ Y3 0ā003 I3 Y/3 YÓY3 I3 Y 1»ñ3 YI 3 Y .. -Y 1»ñ3 YI 3 Y3 I3 Y NāIÇ
(ēi 3 03 I3 Y .. 3 YÓY3 I3 Y ÇU3 ēi āi) N»i :

20E NÝ3 ñ3 í añ 3 YÓY3 Í3 Ý 1»ñ3 YáoYÝ»ñ: ì »ñç»ñë Ø. ¶Çñµ3 ÉA²⁸²
 Í3 ní Çù Ñ3 Ùr Ý»ó, añ ÁÁ÷áo½3 í3 ÚÇ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁúáoYáoÙ í3 Ùr 3 Í
 áon3 ñi . ištedi µ3 eÇÝ 3 éaon3 Í3 Ý í 3 ñµ»ñ3 ÍáoÙ Ñ3 Ú3 á3 í 3 è-
 É3 YáoÙ ¿ anaku-Y (3 é3 çÇÝ 1»UúÇ 3 YÓY3 Í3 Ý 1»ñ3 YáoY) Ş»è! YB3-
 Y3 ÍáoÁÚ3 Ùµ, aňÝ ÁY1áoYáoÙ »Ý Ý3 .. Ø.é3 éíÇÝÇÝ²⁸³ .. ¶.í ÇÉÑ»ÉU²⁸⁴.
 ¶.Ø»éÇùÇBí ÇÉÇÝ 3 Ùí YáoÙÝ 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁúáoYáoÙ ištedi-Ç 3 éaon3-
 Í3 Ý ½áo. 3 Ñ»éÝ ¿ Ñ3 Ú3 ñáoÙ 3 éaon. erēbu ŞÙr Ý»É. 3 É! µ3 ÚA²⁸⁵, Çéí
 Ù. ØúáYÇ. A²⁸⁶, Çñ Ñ»ñÁÇÝ, ištedi-Y Á3 ñ. Ú3 YáoÙ ¿ ŞÑ3 á»á, Bí 3 á!`
 áµ3 ó3 é»éáí í »ñçÇÝÇè Í3 áÁ ištini Ş3 Ùeí »Ø! Ú3 Íµ3 ÚÇ Ñ»í :
 Ú.Ð3 ñáoÁúáoYú3 YÁ 3 ÚY YáoÙÝá»è Í3 ááoÙ ¿ išti-ni-Ç Ñ»í ` èñ3 Úç
 í »èY»éáí Ñ3 Ù. 3 eí (Y) Ş3 Ùeí »Ø! Ú3 Íµ3 ÚA²⁸⁷. Áeí µ3 é3 í »ñçÇ -edi-Y
 Ý3 Ñ3 Ú3 ñáoÙ ¿ áon3 ñi »ñ»ÝÇ áoØ`án3 Í3 Ý ÑáéáíÇ óáoÇā µ3 éÁ
 3 ÚµáoÇáoÁÚ3 Ùµ Á3 ñ. Ú3 Ý»éáí Ş3 Ùeí »Ø(±), 1»áÇ 3 Ùeí »Ø(±): ì »ñç»ñë
 í »ñeí ÇÝ 3 Y1ñ3 13 éY3 éáí 3 Ùe Ñ3 ñóÇÝ .. áá 3 é3 Yó ÑÇUúÇ Ú»ñÁ»éáí
 Ø.¶Çñµ3 ÉÇ 3 é3 ç3 ñíÁ` Y3 ÍñíÇÝ í »ñ3 Ñ3 eí 3 í »É ¿ Çñ í »è3 Í»í A²⁸⁸.
 Ø»Yú YáoÙÝá»è Ñ3 Í3 Í3 Ý»ú á3 Bí á3 Ý»éáó Ú.Ð3 ñáoÁúáoYú3 YÇ í »è3-
 Í»í Á, ÚÇ`YáoÙÝ Á3 Ú3 Y3 Í áó½áoÙ »Yú YB»É, añ é3 ñ1áoñÇÇ . 3 YÓ3 í 3 Y
 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁÚ3 Ý iš-te-(e)-di uš-ta-(a)-di ^{KUR}X-edi [KYKH
 241 A₂₂, E₈₋₄₈] í »èùÇ 1ñí 3. Y»ñáoÙ NÝ3 ñ3 í añ ¿, añ 3 ÚY Ñ3 Y1»è ¿ . 3 ÉÇè
 Á3 Ú3 Y3 ÍÇ Ú3 Íµ3 ÚÇ ÇÚ3 eí aí (Ñ3 Ù»ñ»YáoÙ 3 eí Ú3 Íµ3 ÚA áóYÇ ÇYáá»è
 í »ØÇ` Ş3 Ùeí »Ø, 3 Ùe 3 BÉ3 ñÑáoÙ!, 3 ÚYá»è ¿ É Á3 Ú3 Y3 ÍÇ` ŞY»ñí 3
 á3 ÑÇÝ, 3 Ùe Á3 Ú3 Y3 Í, ÑÇÚ3 | ÇÚ3 eí): àñá»è 3 eí 3 ÍÇ ÑÇÚY3 í ánaóÙ
 YB»Yú 3 ÚY ÷ 3 eí Á, añ áon3 ñi 3 Í3 Ý í »ùeí »ñáoÙ, YÚ3 Y3 í Çá 3 ñi 3-
 Ñ3 Ùr áóÁúáoYÝ»ñáoÙ iš-te-(e)-di-Ç ÷ áÉ3 ñ»Ý Ñ3 ×3 É áóY»YáoÙ »Yú
 Á3 Ú3 Y3 ÍÇ ÇÚ3 eí aí Ñ3 Y1»è »Íáo µ3 é»ñ/µ3 é3 Í3 á3 ÍóáoÁúáoYÝ»ñ,
 ÇYáá»è` i-ku-ka-ni šá-a-li-e/MU/UD^{ME}-ni(e) ... uš-ta-di

²⁸² C.Girbal, Selbständige Pronomina der ersten Person Singular im urártaischen, "Kulturgeschichten: Altorientalistische Studien für Volkert Haas zum 65. Geburtstag", Saarbrücken, 2001, ¿Ç 139-144:

²⁸³ B.Andre-Salvini, M.Salvini, The Bilingual Stela of Rusa I from Movana. SMEA, 2002, fasc. XLIV/1, ¿Ç 10:

²⁸⁴ G.Wilhelm, 2004, ¿Ç 127-128:

²⁸⁵ Г.Меликишвили, 1960, ¿Ç 399:

²⁸⁶ F.König, 1957 (HchI), ¿Ç 122, ¶ 8, í áØ 14 .. Í3 Ý. 5:

²⁸⁷ Н.Арутюнян, ДВ, 4, ¿Ç 207-208:

²⁸⁸ í »è Ú.Ð3 ñáoÁúáoYú3 Ý, áon3 ñi »ñ»Ý ištedi µ3 eÇ eí áó. 3 µ3 YáoÁúáoYÁ, Ø»ñÓ. XXIV, 2005, ¿Ç 484-494:

š³ ðē YáóŸ ĭ ʒ nĉ/Ā³ Ū³ Y³ ĭ ... áóŸ`ání »óĉ! [KYKH 241 A<sub>13</sub>, 22, E<sub>20</sub>...], bi-du-ia-še uš-ta-(a)-di šĭ »ñ<sup>3</sup> 1<sup>3</sup> nŌČY áóŸ`ání »óĉ! [KYKH 241 C₃₅, F₁₂], me-ši-ni šá-a-li nu-na-di šŃ³ nĭĈ ĭ ʒ náou »ĭ³! [KYKH 389₁₅] ... ʒ ŪĚY: AY¹ ańáou, Ā³ Ū³ Y³ ĭ Ā μYáńáBáŌ ĭ »ńáYBŪ³ É μ³ é»nĉ/μ³ é³ ĭ³ á³ ĭ óáŌĀŌáŸY»nĉ N»ĭ ŪĈ³ éĈY iš-te-(e)-di-Y áá ŪĈ³ Y. ʒ Ū ĭ ĭ³ Ū³ ĭ á, ĈYáĀ YáóŸYá»è aĈ ÉáéáŌ ĭ »nĉĈYĈē ʒ YŌY³ ĭ³ Y 1»ñ³ YáŸ ÉĈY»éáŌ ū. ĭ ĈY, ū³ YĈ áń, ʒ è»YŪ` \*ikukane šále/MU ištedi uštadi - š\*<sup>3</sup> ðē YáóŸ ĭ ʒ nĉ »è áóŸ`ání »óĉ...! ĭ ĈáĈ ʒ nĭ ʒ N³ Ū³ áŌĀŌáŸY»ńĀ ŪĈ³ Y. ʒ Ū³ ŪY éá³ è»ÉĈ ĭ ĈY:

Ā. Ū³ ĭ áYáĀ Ā. Ø.É³ aĈĭŪ³ YĀ áóŃ³ nĭ. ĭ »èĭ »ńáŌ Ū ĭ ĭ³ Ū³ ĭ šuke μ³ éĀ²⁸⁹ N³ Ū³ náŌŪ »Y áóŃ³ nĭ »ñ»YĈ ʒ é³ ĈĈY 1»ŪŪĈ ʒ YŌY³ ĭ³ Y 1»ñ³ Y ĭ ʒ Y ĭ n³ ĭ³ YĈ Ō`Ā²⁹⁰: ¶. ĭ ĈĒN»ÉĀ²⁹¹ ʒ ŪY N³ Ū³ náŌŪ ĭ YáŸŪ 1»ñ³ Y ĭ ʒ Y μ³ ó³ nŌ³ ĭ NáfáĀ, áńáĭ 1ńĭ áŌŪ ĭ ʒ YóáŌ³ ĭ³ Y μ³ Ū»nĉ ūμ»ĭ-ĭ Ā: Ø»½ ʒ é³ ĭ »É N³ ĭ³ Y³ ĭ³ Y ĭ Āĭ áŌŪ, áń šuke-Y á»ĭ ū ĭ N³ Ū»Ū³ ĭ »É ĭ=nu=ke óáŌ³ ĭ³ Y 1»ñ³ Y ĭ ʒ Y N»ĭ (ĈYáá»è áń áŸY»YŪ šu=se ... ĭ=nu=se), èñ³ ŪĈ ĭ »èY»éáĭ YŪ³ Y³ ĭ Ĉá ŪĈ 1»ñ³ YáŸY: é³ ĭ³ ŪY aĈ μ³ ó³ éĭ³ ĭ, áń ĭ »nĉĈYē ĭ³ náŌ ĭ ĭ áŸY»Y³ é³ Y³ ... ĭ ĭ ʒ ó³ ĭ³ Y ĭ³ Ū» ʒ YŌY³ ĭ³ Y ĈŪ³ ĭ ĭ : ĐŪŪĭ . šu=si(ne)-Ĉ N»ĭ , áńĀ N³ ĭ³ Y³ μ³ n YáŸŪY-á»è áŸYĈ ... óáŌ³ ĭ³ Y, ... ĭ ĭ ʒ ó³ ĭ³ YĈŪ³ ĭ ĭ (ĭ »è ĭ ĭ áń ... ĭ ĭ 2):

2. **ĕĭ ʒ ó³ ĭ³ Y**: áóŃ³ nĭ »ñ»YáŸŪ ĭ ĭ³ Ū³ ĭ ĭ »Y ŪĈ³ ŪY »½³ ĭĈ Āĭ Ĉ ʒ é³ ĈĈY ... »ñńáń 1»ŪŪĈ ĭ ʒ ó³ ĭ³ Y 1»ñ³ YáŸŪY»ńĀ:

-**ke**²⁹²: Ø³ éY³ . Ĉĭ ʒ ĭ³ Y . n³ ĭ³ YáŸŪáŸŪáŸŪ -u-ke-Y, áńĀ »ñμ»ŪY . nĭ áŌŪ ĭ -e-ke ĭ »èuáĭ, N³ Ū³ nĭ áŌŪ ĭ ʒ é³ ĈĈY 1»ŪŪĈ »½³ ĭĈ Āĭ Ĉ 1»ñ³ Y ĭ ʒ Y³ ĭ³ Y Ū³ éYĈĭ, áńĀ N³ ĭ »Éĭ áŌŪ ĭ μ³ é³ NĈŪŪĈYĭ ĭ óáŌŪĈ ĭ »èuáĭ : ŪnĈY³ ĭ` ĭ Ūĉupuršĭne ... nunabe ka=iu=ke šàŌĭ áŌáŌŃĈY ...

²⁸⁹ Н.Дьяконов, 1979, ĈĈ 66; М.Хачикян, 1985, ĈĈ 79: ĭ »è Y³ ... Ø.É³ aĈĭŪ³ Y áóŃ³ nĭ »ñ»Y ĭ »ñáĈ/Ā³ Ū³ Y³ ĭĈ Ū»ñ³ ĭ³ Y³ ĭ³ Y ĭ ʒ n.Ĉ BáŃĉ (Yáń 1Ĉĭ ʒ nĭ áŸŪY»ń); Ø»nŌ., XXIV, 2005, ĈĈ 476, áńĭ »Ō ĭ »nĉĈYē ʒ ðē YáŸŪ 1»ñ³ YáŸŪY ĭ ĭ »èYáŸŪ Y³ ... šuguke μ³ é³ Ō`áŸŪ:

²⁹⁰ ¶.Ø»ÉĈŪĈĒĭ ĈĈĈY [1960, ĈĈ 407] ... Ū.Đ³ náŌĀŌáŸŪ³ YĀ [2001, ĈĈ 465] Ā³ n. Ū³ YáŸŪ »Y šĈYáá»è (áń); Ø.é³ ĕĭ ĈĈY šŃ»Yó (áń); [SMEA XLIV/1, 2002, ĈĈ 125]:

²⁹¹ G. Wilhelm, 2004, ĈĈ 127-128:

²⁹² Ēñ³ ĭ³ YáŸŪ, ĈYáá»è »ñ`áŸŪ ĭ ka-i/g-u-ke μ<sup>3</sup> é<sup>3</sup> Ō`ĈŌ, áńY ʒ YBáŃĭ á»ĭ ū ĭ ĭ »ńéáŸĭ »É ka=i/gu=ke [ka=i/u/o=k] Ō`áĭ, ʒ Ūĕĭ »Ō máŸY ĭ ʒ ó³ ĭ³ Y Ū³ éYĈĀ -ke-Y ĭ ([i=u/o=]-Ĉ 1»ńĀ á³ n½ áĭ. ŪĈĀ N³ ĭ³ Y³ ĭ³ Y ĭ, áń -i/g-Ū ʒ Ūĕĭ »Ō á³ ĭ³ YáŸŪ ĭ μ³ é³ NĈŪŪĈY, ū³ Y½Ĉ ĭ »nĉĈYē, áńá»è »ĭ 1ĈŃ N³ Y1»é . ʒ éáĭ, ĭ ĭ³ Ū³ ĭ ĭ ŪĈ³ ŪY -kai ĭ »è-úáĭ): èñ³ ū. ĭ ĈY ĭ ÉáéáŌ Y³ ... NĈŪŪ + e=ke ĭ ʒ ĩμ»ñ³ ĭ³ ʒ éĭ³ ŪáŌĀŌáŸŪĀ NĈŪŪ + u=ke-Ĉ ĭ áŌŪĈY:

»í³í ÇÙ³ éç´, eršidube ^{KUR}ebani=(i)u=ke šmÝ³Í»õñÇ ÇÙ
 »ñíñáóÙ, ^{KUR}ni ^{KUR}ebani=(i)u=ke=di abeliṭube š»ñíÇñÁ ÇÙ
 »ñíñÇÝ Ñ³í»É»óÇ; ¶.Ô³ ÷³ ÝóÙ³ YÁ³ ÚÝ Ñ³Ù»Ù³í áóÙ ĺ Ē»Á. uka
 (ugu, uggū) < Ñ.». *ego š»è! ¹»ñ³ Ýí³ Ý Ñ»í [1940, ĺÇ 29-30]:

mase šÚáóñ, Çñ, Çñ»Ý; ˆññáñ¹ ¹»ÙúÇ ½³ÍÇ ÁíÇ ëí ³ó³Í³Ý ¹»ñ³
 YáoÝ²⁹³: ÚñÇÝ³Í` aluše tinine tulie mase tine telie šáí
 ³ YáoÝÝ ááYá³ óYÇ, Úáóñ ³ YáoYÁ ¹YÇ; Ð³ Ú»ñ»YáoÙ ½áó. ³ Ñ»é ááoYÇ: ²ÚÝ
 ÚÇ ú³YÇ ³Ý. ³Ú íí³Úí³Í ĺ Ý³` Ná. Y³ÍÇ áóÓ³Í³Yáí` (ma-
 si=ne=le²⁹⁴) Ñ»í` ˆÚ³Í³ñí ³ Ñ³Úí áóÁúáóÝÝ»ñáó.

(86) ^dĥal-di-še ma-si-ni-li ĥu-ru-ni-li e-si-di-ni... - š | [KYKH 174 A4₁₀]:

(87) ^dĥal-di-še si-li-iš-ti-li ma-si-ni-li KÁ al-zi-na-i ^dĥal-di-na KÁ bi-di su-ú-i-u-li-e... - šÉ³ÍÁ sil-išt-ili Úáóñ ¹éY»ñÁ alzina-i... [Ay-susi II₃ (Ayanis I); KYKH 424, (í »üëí Áí ñí³Í ĺ Ñ³Ú³Ó³ÚÝ ²Ú³ - YÇèÇ ³ ñÓ³ Y³. ñáoÁÚ³ Y)]:

²Ůë ëí ³ó³Í³Ý ¹»ñ³ YáoÝÝ»ñÇ ÑÝ³ ñ³ íáñ ³ éí³ ÚáóÁÓ³ Y Ñ³ ñóÁ:
 Ē. ˆÚ³ ÍáYáí Á²⁹⁵, ³Ýíñ³ ¹³ éY³ íáí áóñ³ ñí »ñ»YÇ ¹»ñ³ YáoÝÝ»ñÇÝ,
 ³ é³ çÇÝ ¹»ÙúÇ (-ukæ) ëí ³ó³Í³Ý ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³Ý ˆÚ³ éYÇÍÇ ÍáóúÇÝ
 »YÁ³ ¹ñáoÙ ĺ YÚ³ Y³í Çá ˆÚ³ éYÇÍ »ññáñ¹ ¹»ÙúÇ Ñ³ Ú³ ñ (-í'ya,
 -'iyæ), áñÁ, Áëí Yñ³, YáoÝÝá»è Ñ³ í»Éí áóÙ ĺ μ³ é³ ÑÇÚúÇÝ` ÍóáóÁÇ
 í »ëúáí: Ø. Ē³ áÇíÚ³ YÁ, ÁY¹áoY»Éáí Ē. ˆÚ³ ÍáYáíÇ í »é³ Í»í Á, μ»ñáoÙ ĺ
 Ñ»í` ˆÚ³ Í íí³ ÚáóÁúáóÝÝ»ñÁ` KA-ye-y (-ñáoÙ KA-ei) - šYñ³
 ¹éY»ñÇÝ, zilbi-yæ (zelbi-i) - šYñ³ ó»ÓÁ, luluinaw/væ napañi-yá-ydæ (napañiaidi) - šÁBY³ ÚÇ »ñíñY»ñÁ ÑY³ ½³ Ý¹»ó-
 Y»Éáó Ñ³ Ú³ ñ; ¶.í ÇÉÑ»ÉÚÁ YáóÙ ĺ -iy□, -iya- -i(-) ¹»ñ³ YáoÝÝ»ñÁ`
 μ»ñ»Éáí Ñ»í` ˆÚ³ Í íí³ ÚáóÁúáóÝÝ»ñÁ` ulguš=ya=næ edinæ šÇñ í ˆÚ³ YúÇ
 Ñ³ Ú³ ñ, ebani-i-e šYñ³ »ñíñÇÝ, ti-i-né ... ar-mu-zi-i ...
 zi-il-bi-i (=³úú³¹. NUMUN-ŠŮ) šYñ³ ³ YáoYÁ, Yñ³ ÁYí ³-

²⁹³ Ø.É³ áÇíÚ³ YÝ ³ÚÝ Ñ³ Ú³ ñáoÙ ĺ ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³Ý ³ Í³ Í³Ý (mâsi < ma(n□)+(u)s□) [1985, ĺÇ 83-84]:

²⁹⁴ áñáß áóñ³ ñí ³. »í Y»ñ masine(1e)-Ç Ú»Ç í »éYáoÙ »Y ÚÇ ³Ý. ³Ú³ ÚÝ ³Ůë μ³ é`
 YÚ³ YáoÁúáóYÁ masi šÚáóñ; μ³ éÇ Ñ»í Ñ³ Ú³ ñ»Éáí á³ í ³ Ñ³ Í³Ý: ¶.æ³ ÑáoÍÚ³ YÝ ³ÚÝ
 Á³ ñ. Ú³ YáoÙ ĺ šNñáñ; μÉ»óY»Éáí Ñ.» *magh-ti-no-Çó, áñÁ Ñ³ Ú»ñ»YáoÙ, Áëí Yñ³, áÇí Ç
 í ³ ñ ˆÚ³ ÍÇÝ, -áÚ [á` Ð, 2001, 1, ĺÇ 127]:

²⁹⁵ I.Diakonoff, 1971, ĺÇ 107-113:

ÝÇuÁ(±), Ýñ³ ó»ÓÁ!, e-ú-ri-i-e (=³ úú³ ¹. EN-ŠÚ) ŞÇñ ĩ ÇñaçÁ!:
 Ø³ ëÝ³. »ĩ Ý»ñÇ ÍáÓUÇó ³ Úë ¹»ñ³ Ýí ³ Ý ³ é³ ÝÓÝ³ óU³ Ý Ñ³ U³ ñ ÑÇUú ĺ
 Í ³ é³ ÚáóU áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU Ñ³ Ý¹ÇááÓ ^DHaldi(i)e
 euri(i)e/^DHaldi(i)e EN.(ŠÚ) .. ar-mu-zi-i ... zi-il-bi-
 i/NUMUN-ŠÚ (»YÁ³ ¹ñíáÓ) Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóÁÚáóÝY»ñÁ (úñÇÝ³ ÍY»ñÁ ĩ »ë
 í»ñÁ), áñĩ »Ŏ ŠÚ-Ç ĩ ³ Í Á³ úÝí³ Í ĺ ³ éáóñ»ñ»ÝÇ 3-ñ¹ ¹»UúÇ ŞÝñ³,
 Úáóñ! ¹»ñ³ ÝáóYÁ: é³ Í ³ ÚÝ ó³ Ýí ³ ÝáóU »Ýú Ý³ Ē ÝB»É, áñ NUMUN-ŠÚ-ÇY
 áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU Ñ»ñÁ³. ³ ÚáóU ĺ ÚÇ³ ÚÝ ar-mu-zi-Ý .. áá Á»
 ar-mu-zi-i-Ý Í ³ Ú zi-il-bi-i-Ý²⁹⁶: ³ ³ Úë µ³ éÇ áóŎÇŎ Ó`Ý ĺ,
 Ñ»ĩ ³ µ³ ñ ³ Úëĩ »Ŏ µ³ éÇ í»ñçáóU ¹Áí ³ ñ ĺ ĩ »ëÝ»É áñ`ÇŎ» Ñ³ í»ÉU³ Ē -i
 Í ³ Ú -y Ú³ ëÝÇÍ: ÁÝá í»ñ³ µ»ñáóU ĺ euri-(i)-e-ÇY, ³ á³ Ú»½ Áí áóU ĺ,
 áñ ëñ³ -(i)e í»ñç³ íáñáóÁU³ Ý Ú»ç á»ĩ ú ĺ ĩ »ëÝ»É ÚÇ³ ÚÝ áó ÚÇ³ ÚÝ
 ĩ ñ³ Í ³ Ý ÑáfaíÇ óáóÇá: ³ ñ³ ú-ĩ ÇÝ ĺ ÉáéáóU Ý³ .. ³ ÚÝ ÷³ ëĩ Á, áñ
 áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU EN-Ç ÍáÓUÇÝ áóY»Ýú Ý³ .. EN-ri/EN-
 gie/EN-di/EN-şe íÍ³ ÚáóÁÚáóÝY»ñÁ, ÚÇYá¹»é EN.ŠÚ-Ý . ñĩ áóU ĺ
 ÚÇ³ ÚÝ ³ Ú¹á»ë ³ é³ Ýó ÑYáÚáóÝ³ Í ³ Ý áñ`ÇŎ» Ñ³ í»ÉU³ Ý: ĐÝ³ ñ³ íáñ ĺ,
 áñ ³ Úë ŠÚ-Ý áóñ³ ñĩ »ñ»ÝáóU áóŎŎ³ ÍÇ ½áó. ³ Ñ»é ááóÝÇ .. Ñ»ĩ ³ µ³ ñ
 áóñ³ ñĩ . ĩ »úëĩ Á . ³ Ŏ³ ÷³ ñ³. Çñ Ý»ñí³ Ú³ óí»ÉÇë ÷áÉ³ ñÇÝáóU ĺ
 ĩ ñ³ Í ³ ÝÇ óáóÇáÇÝ: Đáóë³ ÉÇ á»Ý Ý³ .. »YÁ³ ¹ñíáÓ Úáóë íÍ³ ÚáóÁÚáóY-
 Ý»ñÁ: ² Úëá»ë. »Á» í»ñáYBU³ É ulguş=ya=næ edinæ ŞÇñ ÍU³ ÝúÇ Ñ³-
 Ú³ ñ! ¹ñí³. áóU ulguş=ya=næ µ³ éÇ Ú»ç ÷áñŎ»Ýú ĩ »ëÝ»É -ya-
 ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ Í ³ Ý Ú³ ëÝÇÍ ŞÇñ, Úáóñ! ÝB³ Ý³ ÍáóÁU³ Úµ, ³ á³ ³ ÝÑ³ ë-
 Í ³ Ý³ ÉÇ »Ý ÚYáóU ÝU³ Ý³ ĩ Çá ^{md}Sar₅-du-ri-şe a-li-e ú-la-di
^{KUR}E-ti-ú-ni-e-di a-li áş-ta-a-di ^{KUR}E-ti-ú-ni-a iš-
 ti-ni-i-e... [241 F_{4,5}] Şë³ ñ¹áóñÇÝ ³ éáóU ĺ áóŎ`áñí »óÇ ¹»áÇ ¾ÁÇáó-
 ÝÇ, °ñµ (»ë) (¹³) ³ ñ»óÇ(±) ĺÁÇáóÝÇÇ BÝáñÑÇÍ(±)!, XIX LUGAL ^{MEŠ}i-
 šá-ni ap-ti-ni şu-i-ni-a-ni ^{ŠADU}ba-ba-ni-a [k]u-ru-
 ni-e §19 »ñíñY»ñ ³ Úë ³ ÷ÇÝ ÍáíÇ(Íáí ³ ÚÇÝ), É»é(Ý»ñÇ³ Ý) ÍáóUÇÝ...!
 [KYKH 389₁₃] ³ ñĩ ³ Ñ³ Úĩ áóÁÚáóÝY»ñÁ, áñĩ »Ŏ ^{KUR}Etiuni=a,
 şu-i(=)ni=a-ne ^{ŠADU}babani=a µ³ é»ñáóU ÝáóUÝá»ë áóY»Ýú -ya-

²⁹⁶ áóñ³ ñĩ ³ Í ³ Ý ĩ »úëĩ »ñáóU NUMUN-ŠÚ-Ý íÍ³ ÚáóU ĺ ĺ túrinini ^dHaldiše ... mani
 armuzi-i NUMUN NUMUN.ŠÚ[KYKH 173 VIII₁₄] ³ ñĩ ³ Ñ³ Úĩ áóÁÚáóÝáóU, áñÇÝ ½áó. ³ Ñ»é
 ĩ »úëĩ »ñÇ Ñ³ Ú³ á³ ĩ ³ éÉ³ ÝÑ³ ĩ ĩ ³ ÍY»ñáóU áóY»Ýú ... mani (tini) (armuzi-i ar-
 muzi-ge) armuzi[KYKH 174 A3₁₂, 244₃₇, 412₁₅.427₇, Ay-susi VIII₈, (Ayanis I) ...], áñĩ »Ŏ,
 ÇÝáá»ë ĩ »éÝáóU »Ýú, NUMUN.ŠÚ-Ý Ñ³ Ú³ á³ ĩ ³ éÉ³ ÝáóU ĺ ar-mu-zi-ÇÝ:

»YÁ³ 1n|³É 1»ñ³ Yí³ Y³ I³ Y Ú³ eYÇI'Á, e³ I³ ÚY N³ Ú³ i »uei' A ÁáoÙe aÇ
 i³ ÉÇe³ ÚÙei' »Ó i' »eY»É ŠÚáoñ, Çñ! 1»ñ³ Yí³ Y³ I³ Y ÇÚ³ ei' A:
 Añ³ I³ YáoÙ, áoñ³ ñi' »ñ»YáoÙ . áÚ³ I³ YÝ»ñÁ =i=a=(ne) í»ñç³ íá-
 ñáoÁÚáoYÁ ei'³ YáoÙ »Y 1»ñ³ Yí³ Y³ I³ Y Ú³ I³ μ³ ÚY»ñÇ I³ Ú »i³ 1ñáo-
 ÁÚáoYÝ»ñÇ N»i' N³ Y' »e . ³ fááo (Ú³ Yñ³ Ú³ eY³ ÚÙe³ Ú³ eÇY' i' »e II.3 I' »i 4
 .. IV.3 I' »i 2): AÉYá í»ñ³ μ»ñáoÙ ĵ e-ba-ni-(i)-e μ³ e³ Ó'ÇY, áñi' »Ó
 YáoÙYÁ»e áñáb áoéáoÚY³ eÇñáoY»ñ i' »eYáoÙ »Y »ññáñ¹ 1»ÚÙÇ 1»ñ³ Y-
 í³ Y³ I³ Y Ú³ eYÇI', ³ á³ ³ ÚÙei' »Ó ³ YN³ eI³ Y³ ÉÇ ĵ ÚYáoÙ, uñÇY³ I'
 [há]-ú-bi ^{KUR}Lu-šá-e KUR-ni-e ^{KUR}Ka-tar-za-e KUR-ni-e
 .. ³ ÚÙe³ YÚ³ Y³ i' Çá ³ ñi' ³ N³ Úi' áoÁÚáoYÝ»ñÁ, áñi' »Ó Š*. ñ³ í»óÇ (»ñ-
 I' Çñ)Éáoß³ Y, »ñI' ÇñÁ-Yñ³ | Á³ ñ. Ú³ YáoÁÚáoYÁ ÁÚμeY»ÉÇ áĵ (áoñ³ ñi' ³ I³ Y
 i' »uei' »ñáoÙ áoÓÇÓ Náfáíáí 1ñí³ I' μ³ é»ñç í»ñçáoÙ N³ x³ É ³ eI³
 N³ í»fÚ³ É -e-Ç Ú³ eÇY Ú³ Yñ³ Ú³ eY' i' »e II.2.3 I' »i 2): Đ³ BfÇ ³ eY»fáí
 í»ñáYBU³ É ÷³ ei' »ñÁ' »ññáñ¹ 1»ÚÙÇ N³ Ú³ ñ ³ e³ ç³ ñI' áÓ' -ya-, -
 ya-, -i(-) 1»ñ³ Yí³ Y³ I³ Y Ú³ eYÇI'Ç ³ eI³ ÚáoÁÚáoYÁ áoñ³ ñi' »ñ»-
 YáoÙ Ú½ Náoë³ ÉÇ aÇ ÁíáoÙ: 2Ú¹ á³ i' x³ eáí ³ ÚY á»Yú Y»ñ³ é»É
 áoñ³ ñi' ³ I³ Y i' »uei' »ñáoÙ í' I³ Úi' ³ í' ei' ³ ó³ I³ Y 1»ñ³ YáoYÝ»ñÇ B³ ñ-
 úáoÙ:

šu-si(ne) 1) ŠÚ»I' (±), ³ e³ çÇY(±)!, 2) ŠÇÚ: 2Ùe μ³ eÇ Á³ ñ. Ú³ Yáo-
 ÁÚáoYÁ Ú³ eY³ . »i' Y»ñÇ Úái' i' ³ ñ³ I³ ñI' áoÁÚáoYÝ»ñÇ ³ eÇÁ ĵ i' ³ ÉÇe²⁹⁷:
 áoñ³ ñi' ³ I³ Y i' »uei' »ñáoÙ ³ ÚY ÚÇ I' áÓÚÇó N»ñÁ³ . ³ ÚáoÙ ĵ I ŠÚ»I' |
 . ³ Ó³ ÷³ ñ³ . Çñ Áí³ I³ YÇY, áñi' »ÓÇó ĵ μ³ eÇ ŠÚ»I', ³ e³ çÇY! ÇÚ³ ei' A,
 Úúáoë I' áÓÚÇó' Áá÷áo½³ í³ ÚÇ ³ ñÓ³ Y³ . ñáoÁÚáoYáoÙ áoñ³ ñi' . Ššu-si-
 na MU^{MEŠ} -Y N³ Ú³ á³ i' ³ eÉ³ YáoÙ ĵ ³ éáoñ. Šina libbi MU^{MEŠ} -ia|
 Y' ŠÇÚ uñ»ñáoÙ! Á³ ñ. Ú³ YáoÁÚ³ Úμ: A. , Ú³ I' áYáí A²⁹⁸ Á³ Ú³ Y³ I' ÇY Ú³ Y-
 ñ³ Ú³ eY úY³ ñI' »fáí ³ ÚÙe N³ ñóÁ' »YB»fáí, áñ Áá÷áo½³ í³ ÚÇ ³ ñÓ³ Y³ .
 . ñáoÁÚáoYáoÙ éáoÚY μ³ eÇ N³ Ú³ ñ ³ e³ í»É ÁY'áoY»ÉÇ ĵ ŠÇÚ! ÇÚ³ ei' A,
 ³ ÚYáo³ Ú»Y³ ÚYÇí í»ñçYÇe N³ Ú³ ñ ³ e³ ç³ ñI' áÓ ĵ ŠÚ»I' | Á³ ñ. Ú³ Yáo-
 ÁÚáoYÁ: Ú³ ³ Ú¹ »½ñ³ I³ óáoÁÚ³ YÝ ĵ . ³ ÉÇe YI' i' Ç áoY»Y³ eáí, áñ
 Áá÷áo½³ í³ ÚÇ ³ ñÓ³ Y³ . ñáoÁÚáoYÁ μ³ í³ I³ YÇY Ú³ Bf³ í' ĵ .. ³ Ú¹
 á³ i' x³ eáí N³ í³ ei' Ç ³ Óμúáoñ áĵ: ĐÇÚY' »fáí í»ñç»ñë N³ Úi' Y³ μ»ñí ³ í'

²⁹⁷ 2 í³ Y³ I³ μ³ ñ šusi=(ne) Á³ ñ. Ú³ YáoÙ ĵ ŠÚ»I' | í' »e uñÇY³ I' Г.Меликишвили, 1960(УКН), ĵÇ 408; Н.Аругюнян, 2001(КУКН), ĵÇ 466): Aei' šusinile-Y (Ná-Y³ I' Ç AÇI') ŠÚ»I' (±), Úáoñ³ ú³ YáoÁÚáoYÁ(±) | Г.Гамкрелидзе, В.Иванов, 1984, II, ĵÇ 844, [³ Y.1]: Ú.úúáYÇ: A ³ ÚÙe μ³ eÁ N³ Ú³ ñáoÙ ĵ ³ í³ I³ Y, áñÁ I' ½Úi' ³ í' šu(i)- NÇÚÚÇó' -usi ³ í³ Yóái' Špáfán, ³ Ú»Y³ ÚY! YB³ Y³ I' áoÁÚ³ Úμ:

²⁹⁸ И.Дьяконов, 1963, ĵÇ 53-53:

.. Čñ íáóÚÇó Ññ³ ı ıñ³ í í ı í Óáí ı ıŸ³ ÚÇ (ánÁ Āá÷áó½³ í ı ÚÇ íñí ŸunÇ-
Ÿ³ í Ÿ ĸ Ñ³ ěí ı ı áóÚ ĸ í »ñáŸBU³ ěÑ³ ı ı ı í ĸ ěí áóÚ. ěÇŸ»ěÁ) .. 2 Ú³ ŸÇěÇ
ı ñÓ³ Ÿ³. ñáoĀúáoŸŸ»ñÇ í ñ³¹ Ø.ě³ ěí ÇŸŸŸ³ ı ÚŸ í ěí ı Ñ³ ı³ ñ Ñ³ Ú³ ñáoÚ
ĸ ı »ñ³ ŸáoŸ ŸÇÚ; ÇÚ³ ěí áí, ánÁ Ÿ³ Ñ³ Ú»Ú³ ı áóÚ ĸ ěÁóě. ı ě³ ÇÇŸ
ı »úúÇ ı ŸÓŸ³ í ı Ÿ³ ı »ñ³ Ÿí ŸŸ Ā»ú ÑáěáŸ»ñÇ řu- ÑÇÚúÇ Ñ»ı²⁹⁹:
ě³ í ı ŸŸ ÇÇÚ; ÇÚ³ ěí Á Ñ³ Ú³ ÑáoŸá á ĸ řu=si=ne/I UD^{ME}-ne ..
řu=si=ne/I MU/řale ı ñı ı Ñ³ Úı áóĀúáoŸŸ»ñáoÚ, ánáŸú Ú³ ěŸ³. Ç-
ı ı ı ı ŸŸ. ñ³ í ı ŸáoĀúáoŸáoÚ Ñ³ Ú³ á³ ı ı ěĒ³ Ÿ³ ı³ ñ Ā³ ñ. Ú³ Ÿí áóÚ »Ÿ
řU»ı ūñáoÚı, řU»ı ı ı ñáoÚı: 2 Úě ı »áúáoÚ ěí Çáí ı í »Ÿú ĀŸ¹áoŸ»ě, án
ěáoŸŸ ı³ ěÇ Ñ³ Ú³ ñ áóŸ»Ÿú »ñıáó ı ı ñ»ñ ÇÚ³ ěí Ÿ»ñ í ı Ú ĀŸ¹Ñ³ Ÿñ³-
á»ě . ánı áóŸ»Ÿú »ñıáó ı ı ñ»ñ ı³ ě»ñÇ Ñ»ı: Øúáoě íáóÚÇó¹
ı³ ó³ ěí ı í á ĸ, án Ç ı »Úě ı Úě řu=si(ne)-Ç¹. ánı áóŸ»Ÿú áóñ³ ñı »ñ»ŸÇ
ı ě³ ÇÇŸ ı »úúÇ Ú»ñÓ³ í án ı ě³ ñı³ Ÿ»ñÇ ı=řu-[ı=so-] (ÑÇŸ ĀŸ-
Ā»ñóÚ³ Úı ıku-, ı »ě ěí án» í ı ı ı ı ı) - Ñ³ Ú. ěá-ÚŸ óáoó³ í ı Ÿ
ı »ñ³ Ÿí ŸŸ Ñ»ı: °Ā» ı³ Çñáu³ ı ı á»ě ĸ, ı á³ řu=si(ne)-Ÿ í ı ñ»ěÇ ĸ
Ñ³ Ú»Ú³ ı »ě ı=nu=si(ne) ı »ñ³ Ÿí ŸŸ Ñ»ı³⁰⁰ (ÑUÚı. Ÿ³ .. řuke ..
ı=nuke ı »ñ³ ŸáoŸŸ»ñÁ. ı »ě í »ñÁ): ěñ³ óáoóÇá ı ěÇ ı ěí³ úáoĀúáoŸŸ Ñ³-
Ú³ ñ ÑUÚı. ūñÇŸ³ í¹ ŸÚ³ Ÿ³ ı Çá Ñ³ Ú³ ı »úěí áóÚ ÚÇ íáóÚÇó¹
ı=řani/a, Úúáoě íáóÚÇó¹ řana ı »ñ³ ŸáoŸŸ»ñÇ í í³ úáoĀúáoŸŸ»ñÇ Ñ»ı :
Āěı ěí ı ó³ í ı ŸŸ ÇÚ³ ěí Ç Ñ³ Ú³ ñ ÑUÚı. Ñ³ Ú»ñ»ŸÇ ěá- ı »ñ³ Ÿí ı-
Ÿ³ í ı ŸŸ ÑÇÚúÇó Ó³ ÚŸ³ í ánÇ ı Ÿí áóÚáí ı ě³ Ç³ ó³ í -ě Ñá¹Ç Ñ»ı, ánŸ
áoŸÇ áá ÚÇ³ ÚŸ óáoó³ í ı ŸŸ, ı ŸŸ. ı ŸÓŸ³ í ı ŸŸ áó ěí ı ó³ í ı ŸŸ ı ñÁ»³⁰¹:
ÚÚ³ ŸŸ Ú»ıŸ³ ı³ ŸÚ³ ŸŸ ı »áúáoÚ řu=si=ne UD^{ME}-ne .. řu=si=ne
MU/řale ı ñı ı Ñ³ Úı áóĀúáoŸŸ»ñÁ ÑŸ³ ñ³ í án ĸ Ñ³ Ú³ á³ ı ı ěĒ³ Ÿ³-
ı³ ñ Ā³ ñ. Ú³ ŸŸ»ě řěáoŸŸ ūñÁ/Ā³ Ú³ ŸŸ í ĸ, řěáoŸŸ ı ı ñÇı (ÑUÚı .
ı³ ½ÚÇóě í í ı ı í ı ı řu=kane MU/řalie/ UD^{ME} ř³ Úě ŸáoŸŸ ı ı ñÇ
(ı ı ñáoÚ)/úñÁ/Ā³ Ú³ ŸŸ í ĸ ı ñı ı Ñ³ Úı áóĀúáoŸŸ»ñÇ Ñ»ı):

3. óáoó³ í ı ŸŸ: ¶.Ø»ěÇÚÇBí ÇěÇŸ áóñ³ ñı »ñ»ŸÇ óáoó³ í ı ŸŸ ı »ñ³ ŸáoŸŸ-

²⁹⁹ M.Salvini, SMEA 44/1, 2002, ĸÇ 20 .. 2001 (Ayanis I), ĸÇ 258:

³⁰⁰ ĐUÚı. "Argištiše ali řúsi-ni řuni-ni esi ... [KYKH 407лиц.40]" ...ewe
ı-nusi řuni-ı esi [KYKH 391ıı] ı ñı ı Ñ³ Úı áóĀúáoŸŸ»ñÁ: "ñı ı í ūñÇŸ³ í Ā³ ñ. Ú³ Ÿ-
í áóÚ ĸ řĒ ñ. ÇBí ÇŸ ı ěáoÚ ĸ řúsi-ni í áí Ç/í á í ı ÚŸŸ ı »ÓÁı, ánı »Ó řúsi-ni ı³ ěÇ Ñ³ Ú³ ñ áá
řU»ı, ı ě³ ÇÇŸı, áá ĸě řÇÚ; ÇÚ³ ěí Ÿ»ñÁ Ñ³ ñU³ ñ á»Ÿ:

³⁰¹ ěí ı ó³ í ı ŸŸ ÇÚ³ ěí áí . ánı í í ĸěÇě ŸB³ Ÿ³ í áóÚ ĸ řÇÚı, řU»ñı, ūñÇŸ³ ı¹ »ı ĸŸ
ěÓÇŸ ı³ BĒ³ ñĒě Ñ³ Úáo (°áo½³ Ÿı, 5-ñı, í °) = ř° í ı ŸŸ í óı»óÇŸ Ú»ñ Ñ³ Úáo ı BĒ³ ñÁı ..
ı ŸŸŸ:

YáoYÇó` -uke Ú³ eYÇÍÇ Ñ³ í »fáóUáf: ²ÙeäÇeáf, ini-Ç Ñ»í ½áo· ³Ñ»é »YÁ³ 1níáóU ç Ú»í ³Ùe *iki ¹»ñ³ Yí³ Y· áúáoÁúáoYÁ, áñÁ ä»í ù ç óáoúó í ³ñ Ñ»é³ í áñ ³é³ ní³ Y»ñ: *iki-Ç í áóúÇY »YÁ³ 1ní áóU ç Y³· *aki- ÑÇUúÁ, áñÇó í ³½Úí áóU ç akuki ¹»ñ³ YáoYÁ (í í³ Úí³ í ç Ú»í ³ Y· ³Ú): Ø»í ³Ùe *iši ¹»ñ³ Yí³ Y· áúáoÁúáoYÝ ç »YÁ³ 1ní áóU išani < iša+ ini §³ Ú¹ í áóúÇó! ¹»ñ³ Yí³ Y³ í³ Y Ó´áoU, áñÁ í³ ½Úí³ í ç iša (Y»ñ· áú³ í³ Y Náfaí· *iši-Çó) ÑÇUúÇ íñ³ -ini (µ³ ó³ é³ í³ Y NáfaíÇ óáo- óÇá) Ú³ eYÇÍÇ Ñ³ í »fáóUáf, YÚ³ Y inani-ÇY (inani < ina+ ini): ÚáoúY ini ¹»ñ³ YáoYÇó, ³ í³ í³ Y ³ YáoYÝ»ñÇ (ÇYáä»è áñ ÇYúY ç í³ ní áóU) -usi ³ í³ YóÇ Ñ³ í »fáóUáf, í³ ½Úí áóU ç inusi(ni) < ini-usi(ni) §³ ÙeäÇeÇ (±)! Ó´Á³⁰³:

ä³ ñ½³ µ³ YáoúY»ñ áóñ³ ní »ñ»YÇ óáoó³ í³ Y ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇ í »ñ³ - µ»ñÓ³ É: °Á» ³ Ú÷á÷»Yú í »ñáÑÇBÓ³ É B³ ñ³ 1ñ³ YúÁ, ³ ä³ èí ³ óí áóU ç, áñ áóñ³ ní »ñ»YáoU ³ éí³ »Y³ ini, *iši, *iki óáoó³ í³ Y ¹»ñ³ - YáoYÝ»ñÁ (í í³ Úí³ í ç ÚÇ³ ÚY ini-Y), áñáYó íñ³ -uke · -use Ú³ eYÇÍ- Y»ñÇ Ñ³ í »fáóUáf í³ ½Úí áóU »Y³ inuke, *išuke, ikuke · inuse Ó´»ñÁ (í í³ Úí³ í ç »Y ÚÇ³ ÚY inuke-Y · inuse-Y): ²Ùe »ñíáo ÈÚµ»ñÁ Y»ñí³ Ú³ óYáo ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇó (Áèí ¶.Ø»ÉÇùÇBí Çfáó Y»ñ· áú³ í³ Y Ná- faíY»ñÇó) Ñ³ Ú³ ä³ í ³ èÉ³ Y³ µ³ ñ í³ ½Úí áóU »Y³ ina/iša/*ika- · inuka/*išuka /ikuka- ÑÇUú»ñÁ: èñ³ YóÇó µ³ ó³ é³ í³ Y NáfaíÇ -ne óáoóÇáÇ · -ine/hine ³ í³ YóY»ñÇ ÚÇçáoáí í³ ½Úí áóU »Y áóñ³ ñ- í »ñ»YÇ Ñ»í · Ú³ É óáoó³ í³ Y ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÁ.

DÇUú	»ñ³ YáoY			
ina-, inuka-	ina=ne	ina=hine	inuka=ne	inuka=hine
iša-, -	iša=ne	iša=hine	-	-
- , ikuka-	-	-	ikuka=ne	ikuka=hine

ÆYáä»è ä³ ñ½³ áñáB »ñ´áoU ç ³ Óúáoé³ í Çó, ³ ñÓ³ Y³· ñáoÁúáoYÝ»ñáoU ä³ í³ éáoU »Y *išuka- · *ika- ÑÇUú»ñÁí ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÁ: ÚÚ³ Y µ³ BÉáoUÁ Ñ³ ½Çí Á» ä³ í³ ³ Ñ³ í³ Y ÉÇYÇ, ·, Çèí³ ä»è, iku- (í³ Y- í³· Çñ³ i-ku-) ÑÇUúÁ, áñÇó í³ ½Úí áóU »Y³ ikukane, ikukañine,

³⁰³ ¶.í ÇÈ»ÉUA [2004, çÇ 128] áóñ³ ní »ñ»YáoU ³ é³ YÓY³ óYáoU ç ini · ina ³ Yí³ É³· µ³ ñ· áñí³ í í áóU ÑÇUúY³ í³ Y óáoó³ í³ Y ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÁ, áñáYóÇó í³ ½Úí áóU »Y Y³· ³Ùe ¹»ñ³ - YáoYÝ»ñ, ÇYáä»è ina=hæ §³ Ú¹ äÇeÇYÁ, YÚ³ YÁí, in=ukæ §³ Ùe YáoúYí, in=uka=hæ, in=usæ §Ñ»Yó ³Ùe, Y³ É³ ä»è YBí³ í, in=ukæ §YáoúYí:

1»ñ³ YáoYÝ»ñÁ, YáoYÝ Ñ³ çáÓáoÁU³ Úµ Í³ ñ»ÉÇ ¿ Í³ ñ¹³ É íşu- (í³ YÍ³ - çñ¹ í-şü-)³⁰⁴. ² ÚëÄÇëÇ ÁYÁ»ñóU³ Y 1»äúáoU ³ Úë"ë Í³ ñÇú áÇ ÉÇYÇ ³ ñÑ»ëi ³ Í³ Yañ»Y Ý»ñUáoU »É äá ÚÇ í »Ó áí Í³ Úi ³ Í *iki- »YÁ³ 1ñU³ É 1»ñ³ YáoYÁ: ÆÉi išukane, išukañine ÁYÁ»ñóU³ Úµ ÝBí ³ Í 1»ñ³ - YáoYÝ»ñÁ Í³ äiáoU »Y ³ ñ¹»Y ÑÇB³ i ³ Í í ³ í işa- 1»ñ³ Yí ³ Y³ Í³ Y ÑÇU- úÇY Éñ³ óY»faí ä³ Í³ äáÓ B³ nuÁ (í »ë í»ñÁ): ² ÚëÄÇëáí, óáoó³ Í³ Y 1»ñ³ YáoYÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ ëi ³ YáoU »Yú Ñ»i "Ú³ É Ñ³ Ú³ 1Çñ ä³ í Í»ñÁ:

ĐÇUú	»ñ³ YáoY			
ina-, inuka-	ina=ne	ina=ñine	inuka=ne	inuka=ñine
işa-, išuka-	işa=ne	işa=ñine	işuka=ne	işuka=ñine

Đ³ BÍÇ ³ éY»faí ³ Úë ³ Ú»YÁ¹ Í³ ñáo »Yú »½ñ³ Í³ óY»É, áñ áóñ³ ñ- í »ñ»YáoU µ³ ó³ Í³ ÚáoU ¿ *iki »YÁ³ 1ñU³ É 1»ñ³ YáoYÁ " óáoó³ Í³ Y 1»ñ³ YáoYÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ ³ éÍ³ »Y Ñ»i " Ú³ É ÑÇUú»ñÁ.

1. işa-, ina-: éñ³ YóÇó Ñ³ Ú³ ä³ í ³ ëÉ³ Y³ µ³ ñ Í³ ½Úi ³ Í »Y işa=ne, ina=ne " işa=ñine, ina=ñine 1»ñ³ YáoYÝ»ñÁ³⁰⁵.

2. işu-, inu-: éñ³ YóÇó áóY»Yú¹ işu=ka=ne, inu=ka=ne " işu=ka=ñine, inu=ka=ñine 1»ñ³ YáoYÝ»ñÁ: Inu- ÑÇUúÇó áóY»Yú Y³ " inu=ke " inu=si(ne) 1»ñ³ YáoYÝ»ñÁ:

3. I ni : óáoÓó ¿ í ³ ÉÇ Ú»ñÓ³ í áñ ³ YÚÇÇ³ µ³ ñ ÑÇB³ i ³ Í í áÓ ³ é³ ñ- Í³ Y»ñ, áóYÇ áñáB³ É Ñá¹Ç ÇU³ ëi " Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoU ¿ áóÓÓ³ Í³ Y Ñafaf af 1ñí ³ Í µ³ é»ñÇ -ne í »ñÇ³ í áñáoÁU³ YÁ (Ñá¹ÇY(±)) (í »ë ëi áñ"):

°Á», Ç 1»Úë Ú»í ³ Y. ³ Ú í Í³ Úi ³ Í akuke (a-ku-ki/e) µ³ éÇ, Çñ³ ä»ë. áñí áóY»Yú ÇYá-áñ 1»ñ³ Yí ³ Y Ñ»i , ³ ä³ ³ ÚY ³ YBáoBí ä»i ú ¿ ÁYÁ»ñó»É aşuke (a-şü-ke) ` í »ñáÑÇB³ É ÑÇUú»ñÇY Ñ³ í »É»faí Y³ " aşu-Y (ÑÚÚi . a(i)şei, a(i)nei µ³ é»ñÁ. éñ³ Yó Ú³ éÇY í »ë ëi á- ñ"):

óáoó³ Í³ Y 1»ñ³ YáoYÝ»ñÁ Ñ³ Ú»ñ»YáoU: Đ³ Ú»ñ»YáoU . áñí áóU ¿ äáñë

304 í »ë J.L.Липин, 1964, ¿Ç 137-148, YB³ Y № 282:

305 ĐUÚi. únÇY³ Í " ... 4 LUGAL^{MES} i-na-ni ap-ti-ni şu-i-ni-a-ni ... 19 LUGAL^{MES} i-şa-ni ap-ti-ni şu-i-ni-a-ni ^{şADU}ba-ba-ni-a ku-ru-ni-e - Ş... (Áí ³ ñí í áóU »Y 4 »ñí ñY»ñÇ ³ YáoYÝ»ñÁ) 4 Á³. ³ í áñY»ñ í áí Ç ³ ÚY í áÓUÁ¹ É»é³ Y í áÓUÇY (U.Đ³ ñáoÁáoYU³ YÁ Á³ ñ. Ú³ YáoU ¿ ŞNžán É»éY»ñáoU!); [KYKH 389_{s,13}] ³ ñi ³ Ñ³ Úi áóÁáoYÁ, áñí »Ó áóY»Yú i-na-ni/i-şa-ni Ñëi ³ í ³ ñi ³ Ñ³ Úi í í Í³ Í³ ¹ñáoÁáoY: áòñ³ ñi ³ í ³ Y í »uei »ñáoU áóY»Yú Y³ " i-şa-na " şa-na Ó " ñÁ:

(Ý»ñ³ éú³ é óáóó³ í³ ý Ná¹»ñÁ) B³ ñúÇó µ³ Őí³ ó³ í óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ -
 ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ¹Çñ »é³ ¹»Ú Ñ³ Ú³ í³ ñ. : ³ ñ³ Ýú Ý»ñí³ Ú³ óÝáóÚ »Ý
 Ñ»í ¹Ú³ é á³ í í»ñÁ:

»Úú	»ñ³ ÝáoÝ			Đá¹
I	éá-ÚÝ	é³	³ Úè	è
II	¹á-ÚÝ	¹³	³ Ú¹	¹
III	Ýá-ÚÝ	Ý³	³ ÚÝ	Ý

Đ³ Ú³ Ú³ í »Éáí ³ ÚÝ áóñ³ ñí ³ í³ ý óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ»í ¹
 ÚÇ³ ñÁ»úáñ»Ý í³ ñ»ÉÇ ĺ áÝ¹»É, áñ ì ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁÚáoÝÝ»ñáoÚ, Ç
 ¹»Úè íša-, ina-, íšu-, inu- ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ í³ ý ÑÇÚú»ñÇ,
 í í³ Úí ³ í »Ý Ñ³ Ú³ ñ»ÝÇ¹ é³, Ý³ ³ éá-, Ýá- óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ -
 í³ ý ÑÇÚú»ñÁ: ÁÝ¹ áñáoÚ, á-áí í ³ ñµ»ñ³ íÝ»ñÁ Ñ³ Ú³ ñ»ÝáoÚ áóÝ»Ý ÝáoÚÝ
 ÇÚ³ éí ³ ÚÇÝ Ýñµ»ñ³ Ý. Ý»ñÁ (Ñ³ éí ³ í áÓ, ÝáoÚÝáoÁÚáoÝ óáóó í í áÓ), ÇÝá
 áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ: ĐÚÚí. ùñÇÝ³ í¹ inu=ka=ne, inu=ka=ñine §³ Úè
 ÝáoÚÝ, ÝáoÚÝ ÇÝúÝ, ÝáoÚÝ! - Ñ³ Ú. ÝáÚÝ §ÝáoÚÝ, ÚÇ»ÝáoÚÝ, ÇÝúÝ!, §ÝáoÚÝ
 ³ ÚÝ, ÝáoÚÝ ³ Úè!, íšuka=ne, íšuka=ñine (Ý³ ÉíÇÝ ÁÝÁ»ñóÚ³ Úµ¹
 ikuka=ne, ikuka=ñine. ³ ÚèáóÑ»í ³ íÝ»ñí³ Ú³ óÝ»Ýú ³ é³ ç³ ñí í áÓ
 ÁÝÁ»ñóÚ³ Úµ) §³ Úè ÝáoÚÝ, ÝáoÚÝ ÇÝúÝ! - Ñ³ Ú. éáÚÝ §ÝáoÚÝ ³ Úè, ĺÇ ³ Úè! :
 ÁÝáá»é áóñ³ ñí »ñ»ÝáoÚ, ³ ÚÝá»é ĺÉ Ñ³ Ú³ ñ»ÝáoÚ éáoÚÝ ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇó
 í³ ½Úí áóÚ »Ý Ñ³ Ú³ ÝÚ³ Ý ¹³ ñÓí ³ íÝ»ñ: ÚñÇÝ³ í, áóñ³ ñí. ³ ñÓ³ Ý³. -
 ñáoÁÚáoÝÝ»ñáoÚ ³ é³ í»É Ñ³ ×³ É Ñ³ Ý¹ÇááÓ íšukane MU/šalie/UD^{ME}
 §³ Ú¹/³ Úè ÝáoÚÝ í ³ ñÇ/úñÁ/Á³ Ú³ Ý³ í! ³ Ñ³ Ú³ ñ»ÝÇ (Ç) éáÚÝ/ÝáÚÝ
 úñÇÝ/Á³ Ú³ ÚÝ §³ Úèúñ Çéí, ³ Úèúñ, Çéí áóÚÝ! ¹³ ñÓí ³ íÝ»ñÁ ³ ÚÉÝ:

éáoÚÝ ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ éí ½µÝ³ í³ ý í ÑÝáúáoÝÇ Ú»ç, Á»ñ³ è í³ ñ»ÉÇ ĺ
 í »éÝ»É Ñ³ Ú³ ñ»ÝÇ Ç/Ú Ý³ É¹ÇñÁ: éñ³ ú. í ÇÝ ĺ ÉáéáoÚ Ñ³ Ú³ ÝÚ³ Ý
 Ñ³ Ú³ í »úèí áóÚ¹ šana í ³ ñµ»ñ³ íÇ ³ éí³ ÚáoÁÚáoÝÁ¹ íšane/a ¹»ñ³ Ý-
 í³ ý í áÓúÇÝ: é³ í³ ÚÝ ÑÝ³ ñ³ í áñ ĺ, áñ Ç ¹»Úè ³ Úè í-Ç áóñ³ ñí ³ í³ ý
 í »úèí »ñáoÚ í í³ Úí ³ í ĺ Ñ³ Ú. ³ ÚÝ, ³ Úè, ³ Ú¹ (< ³-Ú-Ý, ³-Ú-è,
 ³-Ú-¹) óáóó³ í³ ý ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ -Ú- í ³ ññÁ: ĐÚÚí. Ý³ ³ áóñ³ ñí :
 aísei, ainei Ñ³ Ú³ ÝÚ³ Ý µ³ é»ñÇ Ñ»í (éñ³ Ýó Ú³ éÇÝ í »è éí áñ):
 ÁÝá í»ñ³ µ»ñáoÚ ĺ -ke/a ³ í³ ÝóÇÝ, ³ á³ »ÝÁ³ ¹ñí áÓ í³ áÁ áóñ³ ñí. -
 uke §ÇÚ! ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ í³ ý í»ñÇ³ Ú³ éÝÇíÇ Ñ»í úçá Ñ³ í³ Ý³ í³ ý ĺ

ÇÜ³ eĩ 3 UÇY³ 3 éáoUáí³⁰⁶: 2 UY³ YÜ³ YáoÁUáoY³ áoYÇ³ N³ U. -v-í 3 í 3 YóÇ³ N»í ,
 ańÁ, Ç ÁÇí è 3 ÚE³ í Çñ³ éáoÁUáoY³ nÇ, í 3 ½UáoU³ ç Y³ .. óáoó³ í 3 Y³
 1»ñ³ YáoY³ nÇ .. 1»ñ³ Yí 3 Y³ í 3 Y³ Ú³ í µ³ UY³ nÇ. únÇY³ í 3 3 Ó³ í Çí ,
 3 í 3 eÇí , 3 í 3 YÇí : ĐUÚí . Y³ .. 3 ÚE³ , 3 Ú³ , 3 ÚY³ óáoó³ í 3 Y³
 1»ñ³ YáoY³ nÇ »ní³ ñ Náfáí 3 Ó³ nÁ (3 ÚeáúÇí , 3 ÚeáoÇí .. 3 ÚEY³),
 ÇYáá»è Y³ .. 3 ÚE³ í 1»ñ³ YáoYÁ (í nÇÇYÇè Ú³ eÇY³ í »è eĩ ań .. í »í 6):
 áoB³ . n³ í ç , ań í 3 YÇ³ 3 nÓ³ Y³ . náoÁUáoY³ náoU³ µ³ ó³ í 3 UáoU³ »Y³ »Y-
 Á³ 1»ñ³ »ÉÇ³ *a(i)dei, *ida(ne), *idu=ke, *iduka=ne/hine
 1»ñ³ YáoY³ nÇ, ańáYú á»í ú ç N³ Ú³ á³ í 3 èÉ³ Y³ ÇY³ N³ Ú³ nÇ YÇ³
 »ní nán¹ 1»ÚUç³ 13, 3 Ú³ , 1 á-UY³ 1»ñ³ YáoY³ nÇ YÇ³: 2 Úe ÷ 3 eĩ A Á n³ è
 É áeáoU³ ç 3 ÚY³ Ú³ eÇY³ , ań í 3 YÇ³ Á³ . 3 í ańáoÁU³ Y³ BñÇ³ YáoU³ N³ Ú³ nÇ YáoU³
 1»é³ è áç³ Ó³ í ańí »É óáoó³ í 3 Y³ 1»ñ³ YáoY³ nÇ »é³ 1»Ú N³ Ú³ í 3 ñ . A , ..
 . ańí áoU³ ç n³ Y³ »í náoá³ í 3 Y³ Y³ É³ »í Ç³ é³ n³ í 3 Y³ nÁ Aeĩ 1 ÇñUç³ Uáí
 í 3 Ú N»éáo, Y³ É³ á»è NÇBí 3 í (N³ Úí YÇ³ , í 3 YaÁ) í 3 Ú aNÇBí 3 í , í 3 ñµ-
 n³ í 3 »éáo N³ Ú³ í 3 ñ . A: 3 3 Úo µ³ ó³ éí 3 í áç , ań 3 é³ ÚÁU³ 3 YN³ eĩ 3 Y³ ÇÇ³
 dani/e, idani/e µ³ é»nÇ Ú³ ç á»í ú ç í »éY³ É N³ Ú³ nÇ YÇ³ »ní nán¹
 1»ÚUç³ 13 óáoó³ í 3 Y³ 1»ñ³ YáoYÁ: ĐUáoè í áÓUÇó, 3 í YN³ Úí ań»Y³ , N³ Ú³ nÇ-
 YÇ³ »ní nán¹ 1»ÚUç³ 1 óáoó³ í 3 Y³ NáoY³ ç 3 n³ í 3 óáfí 3 í áoñ³ n³ »ñ»YÇ³
 áoÓ³ ań³ í 3 Y³ Náfáí Ç -(e)di óáoóÇaÇ Ú³ ç: 3 N³ í 3 í 3 á»è ó³ Úí áoY³
 »ñ³ áoU³ ç áoÓ³ ań³ í 3 Y³ Náfáí Ç .. edi=a/ne §³ Ú³ í »Ó³ ; í »ÓÇ Ú³ í µ³ UÇ³
 N»nÁ³ . 3 ÚáoÁU³ Y³ Ú³ ç, únÇY³ í 3 işukani MU ušta=di ^{KUR}Ubur-
 da=ue edi=a §³ Ú³ í YáoU³ í 3 nÇ 3 nB³ í »ÓÇ 1»áÇ áoµáoñ¹³ ; ..
 işukani MU ušta=di ^{KUR}Manai=di §³ Ú³ í YáoU³ í 3 nÇ 3 nB³ í »ÓÇ
 1»áÇ Ø³ Y³ ; .. 3 ÚEY³⁰⁷: ĐUÚí . N³ Ú³ nÇ YÇ³ 1»ñ³ Yí 3 Y³ í 3 Y³ Ú³ í µ³ UY³ nÁ,
 ańáYú . áU³ í 3 YÇ³ N»í . ańí 3 í í »ÉÇè YB³ Y³ í áoÁU³ Úµ ÷ áÉ³ nÇ YáoU³ »Y³
 è, 1, Y óáoó³ í 3 Y³ NáoY³ nÇ YÇ³ . únÇY³ í 3 ç³ ç 1áo í 3 Óí 3 Ó³ í Ç Ç
 ÓÇaU³ 3 Úí Ç, ÷ áÉ³ Y³ í 3 ç³ ç 1áo í 3 Óí 3 Ó³ í Ç Ç ÓÇaU³ -1 Ú³ Ú³ -
 Ú³ Y³ ç 3 ó³ í Ç Ç Çñ Ç eĩ áoU³ 3 Ú³ í ÓÇáoó (í 3 Ú, ÓÇáoó³!) ; .. 3 ÚEY³⁰⁸ (í »è Y³ ..
 eĩ ań .. í »í 4):

Đ³ Ú³ nÇ YÇ³ óáoó³ í 3 Y³ NáoY³ nÇ 3 n³ í 3 óáfáíoÁ í 3 YÇ³ 3 nÓ³ Y³ . -

³⁰⁶ ¶. Ó³ ÷ 3 YóU³ YÁ, 3 ÚE³ Ú³ eYÇíA N³ Ú³ nÇáfí 1»ñ³ Yí 3 Y³ í 3 Y³ 3 í 3 Yó³ 3 YánaB³ 3 éáo-
 Uáí , N³ Ú³ U³ í áoU³ ç N³ Y³ »í náoá³ í 3 Y³ ańáB É»áoY³ nÇ N³ Ú³ YÜ³ Y³ Ú³ eYÇí Y³ nÇ N»í .. É»Á. -ki,
 É³ í ÇY³ . -que, 3 nÇ³ í 3 Y³ -ča, N³ Ú. -ú (Ç-ú, á-ú) [1940, ç 29]:

³⁰⁷ 2 ÚE³ N»nÁ³ . 3 ÚáoÁU³ Y³ Ú³ eÇY³ í »è Y³ .. Н. Арутюнян, 2001 (КУКН), ç 442:

³⁰⁸ 2 ÚE³ Ú³ eÇY³ í »è Đ. 2 í »í ÇeÓ³ Y³, 1986, ç 140:

ñáoÁóaoÝÝ»ñáoU: Ð³ U»ñ»ÝÇ Ñá¹ »ñÁ¹ è, ¹ · Ý (Ñ³ Ú³ á³ ÿ ³ èÉ³ Ý³ µ³ ñ³
 ³ è³ çÇÝ, »ñíñáñ¹ · »ññáñ¹ ¹ »Uù»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ) · áñÍ³ ÍíáoU »Ý óáoó³ -
 Í³ Ý, ¹ÇUáñáb, èí ³ ó³ Í³ Ý · áñáBÚ³ É ÇU³ èí Ý»ñáí (áñáBÚ³ É ³ éáoUáí
 · áñÍ³ ÍíáoU ç ÚÇ³ ÚÝ Ý Ñá¹Á): ÆÝáá»è ³ ñ¹»Ý ÝB»óÇÝú, Ñ³ U»ñ»ÝÇ
 »ñíñáñ¹ ¹ »UúÇ ¹ Ñá¹Á áon³ ñí »ñ»ÝáoU Ñ³ Ý¹ »è ç · ³ ÉÇè áoŒ³ áñ³ Í³ Ý
 ÑáíáíÇ óáoóáÇ ¹ »ñáoU: ÁÝ¹ áñáoU, ÇÝáá»è · Ñ³ U»ñ»ÝáoU ³ ÚÝ Í³ ñáo ç
 ÷ áÉ³ ñÇÝ¹ É Ñ³ Ú³ á³ ÿ ³ èÉ³ Ý³ ¹ »ñ³ Ýí ³ Ý³ Í³ Ý Ú³ Í µ³ Úáí (úñÇÝ³ Í -
 Ý»ñÁ í »è í »ñÁ): Ð³ U»ñ»ÝÇ »ññáñ¹ ¹ »UúÇ Ý Ñá¹Á (áñÝ áoÝÇ Ý³ · áñáBÚ³ É
 ÇU³ èí) áon³ ñí »ñ»ÝáoU áoÝÇ Ñ»í · Ú³ É ÍÇñ³ éáoÁóaoÝÝ»ñÁ:

1) Ð³ í »íáoU ç ³ Ýí ³ Ý Ú³ úáon ÑÇUúÇ í ñ³ · Í³ ½U»éáí áon³ ñí »ñ»ÝÇ
 áoŒ³ Í³ Ý ÑáíáíÁ (³ ñí ³ Ñ³ Úí áoU ç áñáBÚ³ É ÇU³ èí). úñÇÝ³ Í¹ ieše
 URU Luñiuni=ne ñaube Ş»è ÉáoÉÇáoÝÇ-Ý · ñ³ í »óÇí: Ðhaldi=ne
 uluštabe ŞÉ³ íÇ-Ý ³ è³ çÝáñ¹ »ó!, uštali URU Meštaedi ¹ Işpu-
 uuni=ne ¹d Sardurehe ¹ Minua=ni ¹ Işpuuinehe Ş³ ñB³ í »óÇÝ ¹ »-
 áÇ Ø»èí ³ · ÆBááoÇÝÇ-Ý è³ ñ¹ áonÇÇ áñ¹ ÇÝ, ØÇÝáo³ -Ý ÆBááoÇÝÇÇ áñ¹ ÇÝí:

2) Ini (i-ni) í »èúáí ³ ÝÍ³ É³ µ³ ñ · áñÍ³ ÍíáoU ç áñá»è
 U»ñÓ³ íáñ ³ è³ ñÍ³ Ý»ñÇ óáoó³ Í³ Ý ¹ »ñ³ ÝáoÝ (ÝáoUÝá»è ³ ñí ³ Ñ³ U-
 í áoU ç áñáBÚ³ É ÇU³ èí): ÚñÇÝ³ Í¹ ¹ Işpuuinişe ¹d Sardurehineşe
 ini é-e zadune ŞÆBááoÇÝÇ-Ý è³ ñ¹ áonÇÇ áñ¹ ÇÝ ³ Úè í áoÝÁ Í³ -
 éáoó»ó!, ¹ Işpuuinişe ¹d Sardurehineşe É-ini/e (»í ³ 13 è)³⁰⁹
 šidišitune, ¹ Minuaše inele tar(a)manele tešiuene ŞØÇ-
 Ýáo³ Ý ³ Úè Á³ ñU³ Ý»ñÁ(±)/³ ŐµáonÝ»ñÁ(±) tešiuene (µ³ U ç)í³¹⁰:

3) Ð³ í »íáoU ç ³ ÝáoÓ³ Í³ Ý µ³ U»ñÇ í »ñáoU` áñá»è · áñÍ³ áóáoÁU³ Ý
 úµU»Íí Ç »ññáñ¹ ¹ »UúÇ »½³ ÍÇ ÁíÇ óáoóÇá ³ ÚÝ, Ýñ³ ÝB³ Ý³ ÍáoÁU³ Úµ:

³⁰⁹ U. Ð³ ñáoÁóaoÝÝ»ñáoU ³ Úè É-ini-Ç í ³ Í Ñ³ éí³ ÝáoU ç susi-ini Í³ á áí »èÝ»éáí ³ Úè
 -i-ni-Ç · ini ¹ »ñ³ Ýí ³ Ý ÚÇÇ" [KYKH ³ nŒ. 19, í ³ Ý. 5]: °Á» ÝáoUÝÇéí ³ Ú¹ áá»è ç, ³ á³ ³ Úè
 »ñÍáo í ÇáÇ ³ ñí ³ Ñ³ Úí áoÁóaoÝÝ»ñÇ Ñ³ U»U³ í áoÁóaoÝÁ (ini susi(e) šidištuni ·
 susi-ni šidištuni), áñí »Œ áoŒÓ³ Í³ Ý Ñáíáíáí íñí í í · áó³ Í³ ÝÁ Í³ U úÁí íáoU ç ini
 ¹ »ñ³ ÝáoÝáí, Í³ U èí ³ ÝáoU -ne í »ñÇ³ Ú³ èÝÇÍÁ (Ñá¹Á), ³ ÍYÑ³ Úí áñ»Ý í Í³ ÚáoU ç ini ¹ »-
 ñ³ Ýí ³ Ý · áoŒÓ³ Í³ Ý ÑáíáíÇ -ne Ú³ èÝÇÍÇ Í³ áÇ Ú³ èÇÝ: ² Úè »ñí áo Ő»ñÇ ÑÝ³ ñ³ íáñ Í³ áÇ
 Ú³ èÇÝ í »è Ý³ · Г.Меликишвили, 1964, ç 31, í ³ Ý. 55: Ð³ U»ñ»ÝáoU ³ Úè ini-Ý á³ Ñá³ Ýí »é
 ç ÚÇ³ ÚÝ »í ³ 13 è ÍÇñ³ éáoÁU³ Úµ ÑáíÇ í »èúáí, ³ ÚÝ, ÇÝáá»è · áon³ ñí »ñ»ÝáoU, Í³ ñáo ç íñí »é
 · · · áó³ Í³ ÝÇ, · µ³ ÚÇ í ñ³: ÚñÇÝ³ Í¹. áñ èÇñçÝ ½ú»½ (= Ý³, áñ èÇñáoU ç ú»½) [Ð. ² í »í ÇéŒ³ Ý,
 1986, ç 12], áñ B³ ñÁÇÝ »Œ ÷ ÷ ÷ ÷ ÉÇ (= Ý³, áñ B³ ñÁí áoU · ÷ ÷ ÷ ÷ Éí áoU ç) [Ð. ² µñ³ Ñ³ ÚU³ Ý,
 1976, ç 161-162] · ³ ÚÝ:

³¹⁰ ² è³ çÇÝ Ő»áí ÑÇUÚ³ Í³ ÝáoU íñí áoU »Ý Ñ³ í áoí ³ ÝáoÝÝ»ñÁ, Çéí »Íñáñíáí Ñ³ è³ ñ³ Í
 (Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ í »è II.2.3 Í»í 2): · ³ Úó »Á» áon³ ñí »ñ»ÝáoU -ne Ç Ñ³ í »éáoU µ³ ÚÇÝ Ñ³ Ú³ í ³ -
 ñ³ í ç, ³ á³ Ñ³ U»ñ»ÝáoU Ú³ èÝ³ ÍÇ µÝáoUÁ ç ÍñáoU:
 122

ÚñĶÝ³Í¹ terune ^dĤaldei patare tine §1ñ»ó Ê³É¹ĶĶ ù³Ó³ù³
³Úñáo³ ÝáoÝÁ-Ýñ³ |:

Ó³ ěi añ»Ý³ ÚÝ Ý³ Ê³ 1³ éáoÁÚ³ Ý Ú»Ķ³ ½³ i añ»Ý¹ Í³ ñáo Ķ Ñ³ í »É-
í »É ĶÝá»è ěi añá. ñÓ³ ÉĶÝ (µ³ ÚĶÝ) .. ÉÝ1ñĶÝ (úµ»Í¹ ĶÝ), ³ ÚÝá»è Ķ »Ý-
Á³ Í³ ÚĶÝ (éáoµ»Í¹ ĶÝ)³¹¹: 2Úè³ éáoÚáí ß³ i ÝÚ³ Ý Ķ Ú»Í³ ÚĚ³ -me
ŞĶÝÓ! 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý³ Ú³ éÝĶÍĶÝ [i »è **Г.Меликишвили**, 1964, ĶĶ 40]:
¹ Úó Ķ í³ ñµ»ñáoÁÚáoÝ -me-Ķ, añÁ í³ ñµ»ñ ÉáèúĶ Ú³ è»ñĶ Ñ»i . añ-
Í³ Í¹ »ÉĶé í »ñĶ³ Ú³ éÝĶÍĶ Ó¹ áí Ñ³ í »Éí áóÚ Ķ í »ñĶĶÝÝ»ñĶè, -ne-Ý¹ Í³ ñáo
Ķ Ñ³ Ý¹ »è . 3É Ý³ .. ĶÝÚááoñáoÚÝ, añá»è 3Ý¹ Ê³ 1»ñ³ ÝáoÝ ini Ó¹ áí:
Ð³ Ú»ñ»ÝĶ³ é³ ĶĶÝ 1»ÚúĶ è Ñá1Á áóñ³ ñi »ñ»ÝáoÚ áĶ í¹ Í³ Úí³ Í¹: ÓáÉ³ -
ñ»ÝÁ É³ ÚÝáñ»Ý . áñÍ³ Í¹ áóÚ »Ý ÑÝ1»í ñáá³ Í³ Ý Í³ . áóÚ áóÝ»óáÓ -me
ŞĶÝÓ! .. - (iu) -ke ŞĶÚ! í »ñĶ³ Ú³ éÝĶÍĶÝ»ñÁ (- (iu) -ke-Ý áóñ³ ñi »ñ»-
ÝĶÝ Ķ 3Ýó»É Ñ³ í³ Ý³ µ³ ñ É»Á»ñ»ÝĶ ÚĶĶÝáñ1áoÁÚ³ Úµ [¶.Ó³ ÷ 3ÝóÓ³ Ý,
1940, ĶĶ 29, 30]), áñáÝ³ 3ñi³ 3Ñ³ Úí áóÚ »Ý ěi³ Ó³ Í³ Ý 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñĶ
ĶÚ³ ěi :

Ð³ Ú»ñ»ÝĶ³ Úé, ³ ÚÝ óáoÓ³ Í³ Ý 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñĶ ÑÝ³ ñ³ í áñ 3é¹ 3Úáo-
ÁÚáoÝÁ áóñ³ ñi 3Í³ Ý¹ i »úěi »ñáoÚ: 2Ú»Ý³ ÚÝ Ñ³ í³ Ý³ Í³ ÝáoÁÚ³ Úµ óáo-
ó³ Í³ Ý 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñĶ Ñ»i á»i ú Ķ Í³ á»É áóñ³ ñi 3Í³ Ý¹ i »úěi »ñáoÚ
í¹ Í³ Úí³ Í¹ a(i)şe(i) ŞĶÝá-áñ µ³ Ý(±)³¹², a(i)ne(i) ŞĶÝá-áñ Ú»ÍÁ,
áñ¹ Ķó» Ú»ÍÁ(±)! µ³ é»ñÁ. ÑÚÚi Ñ³ Ú. 3Úé, ³ ÚÝ óáoÓ³ Í³ Ý 1»ñ³ ÝáoÝ-
Ý»ñÁ: 2Úè »ñ¹ áó µ³ é»ñÁ i 3ÝĶ 3ñÓ³ Ý³ . ñáoÁÚáoÝÝ»ñáoÚ ÑĶÚÝ³ Í³ ÝáoÚ
Ñ³ Ý¹ »è »Ý . 3ÉĶè ÝÚ³ Ý³ i Ķá 3ñi 3Ñ³ Úí áóÁÚáoÝÝ»ñáoÚ »ñµ»ÚÝ Ý³ ..
Ñ³ Ú³ i »Ó: í »è úñĶÝ³ Í¹ ...ali(e) úi(e) aişei ainei qabqar-
şúlalani [KYKH, 52₃, 47₁₀], ...qarbie şuli manu ui aişei
LUGÁL-şe zadalani [KYKH, 427₄] .. ^{fd}Puranadi tuişñi manu
ui ainei LUGÁL iştini kauri [KYKH, 174 B1₇, 244₇]: Áěi
»ñ¹ áóÚÁĶÝ, 3Úè »ñ¹ áó µ³ é»ñÝ áóÝ»Ý Úáí ĶÚ³ ěi¹ aine(i) ŞĶÝá-áñ

³¹¹ Ðá1»ñĶ ÝÚ³ Ý 3½³ i ÍĶÑ³ éáoÁÚáoÝÁ Ñ³ i áóí Ķ Ý³ .. Ñ³ Ú»ñ»ÝĶÝ: 2Úè Ú³ éĶÝ i »è Ý³ ..
¶.Ó³ ÷ 3ÝóÓ³ Ý, 1940, ĶĶ 24: áñáß áééáoÚÝ³ éĶñáoÝ»ñ 3Úè ne-Ý Ñ³ Ú»Ú³ i áóÚ »Ý ÉáéĶ»ñ»ÝĶ
3-ñ¹ 1»ÚúĶ -nna áá ĶÝÚááoñáoÚÝ 1»ñ³ Ýí³ Ý Ñ»i : í »è, úñĶÝ³ Í¹, **G.Wilhelm**, 2004, ĶĶ 127 ..
3ÚĚÝ:

³¹² 2Ú1á»è Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝ Ð.é³ íĶĶĶ [SMEA, 44/1, 2002, ĶĶ 17]: 2ÚĚ Ñ»ÓĶÝ³ ÍÝ»ñÁ i 3ÉĶè
»Ý Ş»ñµ»ú(±); Ş»ñµ¹ Ķó»(±); Á³ ñ. Ú³ ÝáoÁÚáoÝÁ Í³ á»Éáí 3ÚÝ áşe Ş»ñµ; µ³ éĶ Ñ»i : é³ Í³ ÚÝ
3Úè ÝÚ³ ÝáoÁÚáoÝÁ 3Ú»Ý³ ÚÝ Ñ³ í³ Ý³ Í³ ÝáoÁÚ³ Úµ á³ i 3Ñ³ í³ Ý µÝáoÚá Ķ ÍñáoÚ, ú³ Ý½Ķ
a(i)şei-Ý ÚĶ³ ÚÝ Ú»í 3Ý. 3Ú Ķ í¹ Í³ Úí³ Í¹ áşei Ó¹ áí, ÚÚáè µáfañ 1»áú»ñáoÚ éí ĶµÝ³ Í³ Ý a-
Ķó Ñ»i á 3éí³ Ķ i: ÓĶÝá1»é áşe Ş»ñµ; µ³ éÁ 3é³ Ýó µ³ ó³ éáoÁÚ³ Ý Ñ³ Ý¹ »è Ķ . 3ÉĶè ÚĶ³ ÚÝ
áşe Ó¹ áí:

U»IA, ÇYa-ān μ³ Ý (Ýn³ ÝóÇó)!, aiše(i) ŞÇYa-ān U»IA, ÇYa-ān μ³ Ý (ēñ³ ÝóÇó)!

4. »ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íμ³ ÚÝ»ñ: àōñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ ÑÝ³ ñ³ íáñ ç ³ é³ ÝÓÝ³ óÝ»É Ñí» Û³ [¹ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íμ³ ÚÝ»ñÁª ešti-[ešti-]³¹³ Ş³ Ûëí »Ó!, edi-[edi-] Ş³ Ûíí »Ó!: ùñÇÝ³ Í´ LÜ EN.NAM edia terubi ŞÍ³ é³ í³ ñÇá ³ ÚÝí »Ó ¹ñ»óÇ! [YKH, 2654], x LU^{MEŠ} gunušini eiršidubi ištini - ŞX Û³ ñí ÇÍÝ»ñ μÝ³ Í»ōñÇ ³ Ûë-í »Ó! [YKH, 127II₃₄, 128A2₂₁] Û³ ÚÉÝ: ² é³ ÇÇÝÁ ÑÙÙí . Ñ³ Û. ³ ëí Ş³ Ûë-í »Ó!, ³ ëí Ç Ş³ Ûëí »ÓÇó!³¹⁴, ÇëÍ »ñíñáñÁ´ ³ Û¹Ç/³ Ûí Ç Ş³ Ûíí »Ó!, Ş³ Ûíí »ÓÇó! Û³ Íμ³ ÚÝ»ñÇ Ñ»í³¹⁵: ÁÝ¹ áñáóÙ, ÇÝÁá»è áōñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ, ³ ÚÝÁ»è çÉ Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ ¹ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íμ³ ÚÝ»ñÁ ³ ñí ³ Ñ³ Ûí áóÙ »Ý´´´í »ÓÇ, ´´´Á³ Û³ Ý³ ÍÇ ÇÙ³ ëí³¹⁶: àōñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ Á³ Û³ Ý³ ÍÇ ÇÙ³ ë-í áí . áñÍ³ Íí»ÉÇë¹ ¹ñ³ Ýù Ñ³ ×³ È ¹ñí áóÙ »Ý óáóó³ Í³ Ý ¹ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ»í Ñ³ Û³ í »Ó³¹⁷, ùñÇÝ³ Í´ inuka=ne edi=ne Ş¹ñ³ ÝÇó Ñ»í á, ³ ÚÝÁóñ»í´´, işuka=ne edi=ne Şēñ³ ÝÇó Ñ»í á, ³ Ûëáóñ»í´´: ¹ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íμ³ ÚÝ»ñÇ ÝÙ³ Ý ÍÇñ³ éáóÁÙáóÝÁ ÈáñÁ á; Ý³´´ Ñ³-Ù»ñ»ÝÇÝ, ùñÇÝ³ Í´ Ç Á³ Û³ Ý³ ÍÇ ³Ý¹ ³ ÛÝÙÇÍ Ş³ Ûí ÝáoÙÝ Á³ Û³ Ý³ Í! [´áó»³ Ý¹, IV, A°]´´ ³ ÚÉÝ:

Ð³ Û»ñ»ÝáoÙ ¹ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý éáóÙÝ Û³ Íμ³ ÚÝ»ñÁ, Ñ³ Ý¹»è . ³ Íáí í ³ ñμ»ñ ÑáÍáíÝ»ñáí ¹ñí ³ Í´ . áó³ Í³ Ý ³ ÝáoÝÝ»ñÇ Ñ»í Ñ³ Û³ í »Ó, Í³ ñáó »Ý ÷ áÉ³ ñÇÝ»É óáóó³ Í³ Ý ¹ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇÝ Í³ Û Ñá¹»ñÇÝ: ÛÙ³ Ý ÍÇñ³ éáóÁÙ³ Ý ¹»áúáóÙ í»ñÇÇÝÝ»ñë ³ ñí ³ Ñ³ Ûí áóÙ »Ý´´ ¹³¹³ñÇ, Ñ³ ñÁÙ³ Ý »É³Í´ »í Ç Í³ Û Ýá³í ³Í³Í´ »í Ç ÇÙ³ ëí Ý»ñ³¹⁸: ² Ûëá»è.

³¹³ ÐÝ³ ñ³ íáñ ç Ý³´´ išti-[išti-] ÁÝÁ»ñóáóÁA:

³¹⁴ A.D.Mordtmann, Entzifferung und Erklärung der armenischen Keilinschriften von Van und Umgegend, ZDMG, Bd. XXVI, 1872, çç 528; J.Sandaljian, 1900, çç 384´´ ³ ÚÉÝ:

³¹⁵ ¶. Ö³ ÷ ³ Ýóó³ ÝÁ edi-Ý Ñ³ Û»Ù³ í áóÙ ç Ñ³ Û. ³Ý¹, çÝ´´ Ş³ ÛÝí »Ó!, Ş³ ÛÝ Á³ Û³ Ý³ Í! Û³ Íμ³ ÚÇ Ñ»í [1940, çç 38]:

³¹⁶ Ð³ Û»ñ»ÝÇ ¹ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íμ³ ÚÝ»ñÝ »Ý´´ ³ ëí Ş³ Ûëí »Ó, ³ Ûë Á³ Û³ Ý³ Í!, ³Ý¹ Ş³ ÛÝí »Ó, ³ ÛÝ Á³ Û³ Ý³ Í!, ³ Û¹Ç (³ Ûí Ç) Ş³ Ûíí »Ó, ³ Ûíí »ÓÇó!, ³ Ûëñ (ë»é³ Í³ Ý ÑáÍáí Á³ Ûë-Çó) Ş³ Ûëí »Ó, ¹»áÇ ³ Ûëí »Ó!´´ ³ ÚÉÝ: ¹ñ³ Ýó Ýß³ Ý³ ÍáóÁÙáóÝÝ»ñÇ´´ Ñ³ ñ³ ÍÇó Ñ³ ñó»ñÇ Û³ éÇÝ Û³ Ýñ³ Û³ éÝ í´´ »è . ² . ² μñ³ Ñ³ Ûó³ Ý, 1976., çç 83-84; Ð. ² í »í Çëó³ Ý, 1986, çç 140-141:

³¹⁷ Í´ »è Г.Меликишвили, 1964, çç 59-60:

³¹⁸ Ð³ Û»ñ»ÝáoÙ óáóó³ Í³ Ý ¹ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ ÑáÍáíÝ»ñÇ Ñ»í . áñÍ³ ÍáóÁÙ³ Ý Û³ éÇÝ´´ »è . ² . ² μñ³ Ñ³ Ûó³ Ý, 1976, çç 83; Ð. ² í »í Çëó³ Ý, 1986. çç 140-141 (Ù»Çμ»ñáóÙÝ»ñÁ . ñ³ μ³ ñÇó í»ñóí ³ Í´ »Ý ÝáoÙÝ´´ »ÓÇó):

Ç(Ü) Ý³ È¹náf ï ñ³ Ì³ ÝÇ Ñ»ï (³ ñï ³ Ñ³ Üï áoÜ ç Ý»ñ· áÜ³ Ì³ ÝÇ ÇÜ³ èï): ùñÇÝ³ Ì³ ²ñï ç ù ½¹³ Ç · áoµ ÜÇ Ü³Ý³á³ï Ç ³èï: ¶ñ»óÇ Ó»½ Ç ÁÖÁÇ ³Ü¹ñ:

Æ(Ü) Ý³ È¹náf Ñ³ Üó³ Ì³ ÝÇ Ñ»ï (áoÜ· ánÜ³ Ý Ñ³ Üó³ Ì³ Ý): ùñÇÝ³ Ì³ ¶¹Üñ Ñ³ è³Ý»ñ Ç ï »ÖÇ ³Ý¹ñ: °ó Öí áoÝù, án Ç · »ï ³Ý¹ñ ç ÇÝ· è³ï ³ï »ó³Ý (³ ñï ³ Ñ³ Üï áoÜ ç Ý»ñ· áÜ³ Ì³ ÝÇ ÇÜ³ èï):

· ³ ó³ è³ Ì³ Ý ÑáfáíÇ Ñ»ï: ùñÇÝ³ Ì³ °ó È Ç ï ³ á³Ýç ³ÜïÇ: Æ Ü»ñáo ½üñ³ó ³èïÇ: ²é³ü»óÇó ½ÜÇ Ü³ß³ Ì³ ñï ³ó ³èïÇ ÇÜáó:

ÖÇßí ÝáoÜÝ á³ ï Ì³ ñÝ áoÝ»Ýü Ý³ · · áoñ³ ñï »ñ»ÝáoÜ, áñï »Ö ¹»ñ³ Ýí ³Ý³ Ì³ Ý Ü³ Ì³ µ³ ÜÝ»ñÁ · áÜ³ Ì³ ÝÝ»ñÇ Ñ»ï · án Ì³ Í í »ÉÇè Ñ³ Ü³ ñí áoÜ »Ý »ï ¹ÇñÝ»ñ · ³ ñï ³ Ñ³ Üï áoÜ »Ý Ñ»ï · · Ü³ È ÇÜ³ èï Ý»ñÁ³¹⁹.

- **edia** §¹»áÇ! , §(ÇÝá-án µÝ³ Ì³ Ì³ ÜñÇ) áoÖóáoÁÜ³ Üµ!; ùñÇÝ³ Ì³ ašta-di ^{KUR}Uburda-ue edia §³ ñß³ í »óÇ ¹»áÇ áoµáoñ¹³ ! [YKH, 127 II₄₀], ušta-di ... ^{KUR}Arña-ue edia §³ ñß³ í »óÇ ... ¹»áÇ ²ñÈ³ ! [YKH, 127 III₃₃₋₃₄] (edia-Ý ÝÜ³ Ý³ ï Çá ³ ñï ³ Ñ³ Üï áoÁáoÝÝ»ñáoÜ Ñ³ ×³ È ÷ áÈ³ ñÇÝí áoÜ ç áoÜ· án³ Ì³ Ý Ñáfáí áí . ï »è í »ñÁ):

- **edini** §-Çó! , §-ÇÝ, Ñ³ Ü³ ñ, íñ³ !; ¶án Ì³ Í í áoÜ ç µ³ ó³ è³ Ì³ Ý ÑáfáíÇ Ñ»ï . ùñÇÝ³ Ì³ LUGAL ^{KUR}Uelikuñi ... KUR-ni edini tamhubi §ì »ÉÇí áoÈÇ »ñ Ì³ ÑÇ Á³ . ³ í áñÇÝ (Çñ) »ñ Ì³ ÑÇó Ñ»é³ óñÇ! [YKH, 265₂₋₃]; turu-tineni ... qiura-ni edini §Ááo ááÝá³ óÝ»Ý ... · »ï ÝÇ »ñ»èÇó! [KYKH, 40 o.c. 11,41 o.c.10] · · ³ ÜÉÝ:

- **eštini-ie**³²⁰ §-ÇÝ, Ñ³ Ü³ ñ!; ùñÇÝ³ Ì³ ^DHaldia eštini(i)e §È³ í Ç-ÇÝ/È³ í Ç-Ç Ñ³ Ü³ ñ! [KYKH, 173 I₁₆, 173 II₂...], aštadi ^{KUR}Etiunia eštini(i)e §Áó· án Ì³ »óÇ ¼ÁÇáoÝÇ »ñ Ì³ ÑÇ Üáí ! [YKH, 155 F₅], ^DHaldie ... uštuni ulgušia-ni edini §È³ í Ç ³èï í á áÖÇáoÁÜ³ ÝÁ ... Ý í Çñ»ó! [KYKH, 390₁, 396₁,...] · · ³ ÜÉÝ:

³¹⁹ í »è Г.Меликишвили, 1964, çç 59:

³²⁰ Ü.Ö³ ñáoÁáoÝÜ³ ÝÁ ³ Üè eštini-Ç Ü»ç ï »èÝáoÜ ç ³ è³ ÝÓÇÝ µ³ è· §BYánÇí (á); á³ ÜÜ³ Ý³ Ì³ Ý ÇÜ³ èï áí [KYKH, çç 273 í ³ Ý. 11]: ÜÜ³ Ý Ñ»ï · · áoÁÜ³ Ý Ñ³ Ü³ ñ ³ ÑÇÜÝí áoÜ ç ³ ÜÝ Ñ³ Ý. ³ Ü³ Ýüç íñ³, án í »ñÇÝè ÜÇßí Ñ³ Ý¹»è ç · ³ ÈÇè -í(i)e í »ñÇ³ í ááoÁÜ³ Üµ (í ñ³ Ì³ Ý Ñáfáí): Ö»½ Áí áoÜ ç, án ³ ÜÝ Ñ³ èï ³ ï ³ á»è á»í ü ç Ì³ á»è ešti- §³ Üèï »Ö! ¹»ñ³ Ýí ³Ý³ Ì³ Ý Ü³ Ì³ µ³ ÜÇ Ñ»ï , ÇÝá»è án ³ ÝáoÜ ç ¶.Ö»ÉÇüÇßí ÇÇÇÝ: ÖÜÜí . ÝÜ³ Ý³ ï Çá Ñ³ Ü³ ñ »üèí áoÜ Ü»í ³ ÜÉ edi- §³ Üï í »Ö! Ü³ Ì³ µ³ ÜÇ ÝáoÜÝ ÇÜ³ èï áí · án Ì³ í áoÁáoÝÁ: ÁÝá í »ñ³ µ»ñáoÜ ç µ³ è³ í »ñÇÇ -í(i)e-ÇÝ, án ³ Ý¹³ è¹³ Í í ñ³ Ì³ Ý Ñáfáí Ç óáoÇáÝ ç, ³ á³ Ñ³ Ü»ñ»ÝáoÜ ¹»ñ³ Ýí ³Ý³ Ì³ Ý Ü³ Ì³ µ³ ÜÝ»ñÁ ÝáoÜÝá»è Ì³ ½Üí áoÜ »Ý óáoó³ Ì³ Ý ¹»ñ³ ÝáoÝÝ»ñÇ í ³ ñµ»ñ Ñáfáí Ý»ñÇó. ùñÇÝ³ Ì³ ³ Üèñ §³ Üèï »Ö! (è»è. Ñáfáí ³ Üè-Çó) · · ³ ÜÉÝ (eštini-Ç ÝÜ³ Ý · · án Ì³ í áoÁÜ³ Ý Ü³ èÇÝ í »è Ý³ · · IV.3 Ì³ í 2):

AĒyāā»è YB»óÇYù, N̄3 0»ñ»YáoU 1»ñ3 Yí 3 Y3 í 3 Y U3 í μ3 0Y»ñÁ N̄3-
 x3 É ÷ áÉ3 nÇYáoU »Y. a03 í 3 YÇ N̄3 Ú3 á3 i 3 eÉ3 Y óáo3 í 3 Y Na1ÇY:
 à0ñ3 nī »ñ»YáoU edi- 1»ñ3 Yí 3 Y3 í 3 Y U3 í μ3 0A ÷ áÉ3 nÇYáoU ç
 á00`an3 í 3 Y Nafai ÇY, añÁ í 3 ½Uí á0U ç YáoU Y U3 eYÇ í áí (- (e)di), ÇYā
 añ N̄3 0»ñ»YÇ »ñ í nān1 1»Uúç óáo3 í 3 Y Na1Á (1): UñÇY3 í Y»ñÁ ..
 μ3 ó3 i náoĀláoYÝ»ñÁ í »è í »ñÁ: 2 0èāÇéáí, í 3 náo »Yù ÷ 3 èi »É, añ
 á0ñ3 nī »ñ»YÇ 1»ñ3 Yí 3 Y3 í 3 Y U3 í μ3 0Y»ñÁ áá UÇ3 0Y Çñ»Yó 0`áí ..
 ÇÚ3 èi áí, 3 0E` . añ í 3 eYáoĀU3 Uμ . ñ»Ā» YáoU YáoĀU3 Uμ 3 eí 3 »Y N̄3 0»ñ»-
 YáoU: 2 0èÇYúY, Ā» á0ñ3 nī »ñ»YáoU, Ā» N̄3 0»ñ»YáoU N̄3 Ú3 á3 i 3 eÉ3 Y
 1»ñ3 Yí 3 Y3 í 3 Y U3 í μ3 0Y»ñÁ í 3 náo »Y . añ í 3 í í »É ÇYāā»è
 ÇYúYáoñáoUÝ` í »ÓÇ í 3 Û Á3 Ú3 Y3 í Ç Ú3 í μ3 0Y»ñÇ ÇÚ3 èi áí, 3 0Yā»è ç í
 . a03 í 3 YÇ N̄3 i , 3 nī 3 N̄3 0i »éáí 1 3 13 nÇ, B3 nĀU3 Y (á0ñ3 nī »ñ»YáoU^a
 3 e3 í »É í 3 0Y ÇÚ3 èi áí) »É í 3 i Ç í 3 Û Y á3 i 3 í 3 i »i Ç ÇÚ3 èi Y»ñ:

Đ3 0»ñ»YÇ 3 0Eñ-(çY), 3 0Yñ-* (çY) 1»ñ3 Yí 3 Y3 í 3 Y U3 í μ3 0Y»-
ñÇ 3 eí 3 láoĀláoYÁ í 3 YÇ 3 nÓ3 Y3 . náoĀláoYÝ»ñáoU: í »ñÇ»ñè 2 03 YÇçÇó
 N̄3 0i Y3 μ»ñí 3 í á0ñ3 nī 3 í 3 Y UÇ AY13 nÓ3 í 3 nÓ3 Y3 . náoĀláoYÁ
 N̄Y3 n̄3 í añaáoĀláoY í í »ó á0ñ3 nī »ñ»YáoU í 3 i 3 n»É añaB á0Ā0áoUÝ»ñ ..
 xB. nī á0UÝ»ñ: 2 0èā»è, á3 n̄/í »ó, añ Y3 É í ÇYáoU añaB 3 nÓ3 Y3 . náo-
 ĀláoYÝ»ñáoU ÁYĀ»ñóí á0 *šer=hine μ3 éÁ Çñ3 í 3 YáoU . á0áoĀláoY ááoYÇ
 .. 1ñ3 ÷ áÉ3 n̄»Y á»i ù ç í 3 n̄3 é i šer=hine (Y3 É í ÇYáoU μ3 -
 é3 eí ½μÇ i-Y eÉ3 U3 Uμ í »ñ3 . ní á0U çñ Y3 É añ1 μ3 eÇY): 2 0è 3 nÓ3 -
 Y3 . náoĀU3 Y N̄3 i 3 n̄3 í Çā Ø. e3 é í ÇYÇY, 3 nÓ3 Y3 . náoĀláoYÁ 3 Uμá0-
 çáoĀU3 Uμ N̄ÇUÝ3 í 3 YáoU ĀáoY»éáí 3 e3 Yó Ā3 n. Ú3 YáoĀU3 Y, i šer=
 hine-Ç N̄3 Ú3 n̄ »YĀ3 1náoU ç Ú3 í μ3 03 í 3 Y 3 nĀ»ú³²¹: Ú.Đ3 náoĀláo-
 YU3 YÁ, Ú3 Yñ3 Ú3 eY ù YÝ3 ní »éáí éáoUÝ N̄3 nóa, áá UÇ3 0Y N̄3 èi 3 i á0U ç
 Ø. e3 é í ÇYÇÇ »YĀ3 1náoĀláoYÁ, 3 0E` ÷ ańÓáoU ç xB. nī »é i šer=hine-Ç
 ÇÚ3 èi Á: 2 0Y N̄3 Ú3 U3 i »éáí ikukane MU Š3 0Y YáoUÝ í 3 nÇ! (Çñ3 -
 í 3 YáoU á»i ù ç í 3 n̄3 é i šukane MU ŠéáoUÝ í 3 nÇ, 3 0è YáoUÝ í 3 nÇ! .
 í »è í »ñÁ) 13 nÓí 3 í Ç N̄3 i ` Y3 éáoUÝ μ3 eÇY í 3 Éçè ç Š3 0Y Á3 Ú3 Y3 í |
 Ā3 n. Ú3 YáoĀláoYÁ N̄3 Ú3 n̄»éáí Á3 Ú3 Y3 í Ç Ú3 í μ3 0³²²: á0ñ3 nī 3 í 3 Y
 í »uèi »ñáoU á0Y»Yú U»í 3 Y. 3 Ú í 3 0i 3 í YU3 Y3 i Çā ineri=hine
 μ3 éÁ (89), añ Ē. 3 03 í áYáí Á Ā3 n. Ú3 YáoU ç Š3 èi í 3 í 3 0ÇY! 3 0Y N̄3 Ú»-

321 M.Salvini, 2001 (Ayanis I), çç 259 (Ay-susi I5):

322 Ú. Đ3 náoĀláoYU3 Y, Úañ AYÁ»náoUÝ»ñ .. Ú»í Y3 μ3 YáoĀláoYÝ»ñ 2 03 YÇçÇ Yán3 N̄3 0i
 á0ñ3 nī 3 í 3 Y è»á3 . náoU, Ø»nÓ. 2000. çç 219-232:

U³i »fái³ diniri=aše š³ëi í³ í³ ÚYáoÁUáoY(±); áU³ í³ YÇ N»i³²³: è³-
 í³ ÚY Ú»½ Áí áU³ ĺ, áñ³ ÚY YáoÚYǎ»è á»i ù ĺ N³ Ú³ ñ»É Ú³ í³ μ³ Ú³ N³ Ú»Ú³-
 i »fái išer=hine-Ç N»i, Ú³ Y³ í³ Y¹ »ǎ» Yí³ i »Yù, áñ
 ineri=hine-Á í³ Ú³ ĺ ĺ³ è³ Yó³ ëi í³ í³ áUáoÁUáoY μYánaBaÁ d ánaB-
 áÇ: 2 Úè »ñíáo μ³ é»ñÇ ÇÚ³ ëi áí Úaí EÇY»ÉÁ N³ i í³ á»è á³ nǎánaB
 »ñíáoÚ ĺ N»i Ú³ É³ ñi³ N³ Ú³ áUáoÁUáoY»ñÇó.

(88) ^dĤal-di-na KÁ i-še-er-ĥi-ni ĥa-lu-li ú-i-
 la(-)ti-ni a-lu-še e-gu-di na-di³²⁴ a-tú-li-e
 [Ay-susi V₁₀ (Ayanis I)]:

(89) ^dĤal-di-na KÁ i-ne-ri-hi-ni t[i]-ni a-lu-še
 ha-lu-li e-[g]u-di GÛB-di a-tú-li-e [KYKH
 122₃]:

2 Úëi »0 í»ñáYBU³ É μ³ é»ñÁ í³ í³ í³ »Y YU³ Y³ i Çǎ N³ Ú³ i »Uè-
 i áU³ N»ñÁ³. 3 Ú»fái ÚÇÚÚ³ Yó: ÆYǎ í»ñ³ μ»ñáU³ ĺ ineri=hine · ñáô-
 ÁÚ³ YÁ èá³ ëi »fÇU *iner=hine-Ç ÷ ðÉ³ ñ»Y, 3 á³ YU³ Y³ i 3 i 3 YáoU-
 Y»ñÁ áóñ³ ñi »ñ»YáoU³ i 3 ñ³ í³ í³ »ñíáoUǎ »Y, NÚU³ . úñÇY³ í³ zili=be
 /zil=be, niri=be/nir=be ÚEY: í»ñáYBU³ É išer=hine-Y
 3 í³ YN³ Ú³ áñ»Y á»i ù ĺ N³ Ú»Ú³ i »É N³ Ú»ñ»YÇ 3 Úëñ ĺ Y š³ »áÇ 3 Úëi »0,
 YánÇó 1 »áÇ 3 Úëi »0, YánÇó ÚEY³²⁵ Ú³ í³ μ³ ÚÇ N»i, áñÁ í³ ½ Ú³ í³ ĺ
 3 Úëñ 1 »ñ³ Y³ i 3 Y³ í³ Y Ú³ í³ μ³ ÚÇó 3 ñi³ 3 N³ Ú³ áU³ ĺ ÇYǎá»è i »0Ç,
 3 ÚYǎ»è ĺ É Á³ Ú³ Y³ í³ Ç ÇÚ³ ëi : ÚÚ³ Y³ á»è ineri=hine-Y á»i ù ĺ
 N³ Ú»Ú³ i »É N³ Ú. *3 ÚYñ ĺ Y (< 3 ÚY-ñ- ĺ Y) Ú³ í³ μ³ ÚÇ N»i, áñÁ
 N³ Ú»ñ»YáoU YU³ Y Ó áí áÇ á³ N³ á³ Y³ i »É (3 éí³ ĺ ÚÇ³ ÚY 3 ÚY-ñ
 Ú³ í³ μ³ ÚÁ), μ³ Úó áñÇ · áUáoÁUáoYÁ »YÁ³ 1 ñ»ÉÇ ĺ 3 ÚYǎ»è, ÇYǎá»è áñ
 áU»Y»Yú 3 Úëñ ĺ Y (< 3 Úè-ñ- ĺ Y), 3 Ú³ 1 ñ ĺ Y (< 3 Ú³ 1-ñ- ĺ Y):

2 Ú ÷ á ÷ áU³: 2 Ú ÷ á ÷ »fái í»ñáNÇBU³ É ÷ 3 ëi »ñÁ³. 3 EÇè »Yú 3 ÚY N³ è-
 i 3 i »½ ñ³ í³ óáoÁÚ³ Y, áñ áóñ³ ñi »ñ»YáoU óáoó³ í³ Y 1 »ñ³ YáoY»ñÇ
 NÇUúáoU ÁYí³ í³ »Y s (- ñáoU š) n NÇUY³ ÚÇY NÝaáUáoY»ñÁ, áñáYú N³ Y-
 1 »è »Y · 3 EÇè³ so-, no- (· ñáoU šu-, nu-)³²⁶, sa-, na- (· ñáoU
 ša-, na-), Á»ñí»è Y³ ays-, ayn- (· ñáoU a(i)š-, a(i)n-)

³²³ И. Дьяконов, 1963, ĺÇ 88:

³²⁴ Ú.Đ³ ñáoÁUáoYU³ YÁ še-gu-di na-di/GÛB-di-ĺ-Ç ÷ ðÉ³ ñ»Y (88)-(89) ÁYÁ»ñáoU ĺ
 še-gu-di ba-di ĺ [Ø»ñÓ, XXIII, 2004, ĺÇ 376-380]:

³²⁵ 2. 2 μñ³ N³ ÚÚ³ Y, 1976, ĺÇ 452-453; Ú · ĐE, 2, ĺÇ 96:

³²⁶ è»á³. Çñ š-Y N³ Ú³ á³ i 3 èE³ YáoU ĺ N³ Ú. è-ÇY, Çëi u-Y áó-ÇY, á-ÇY ï ò-ÇY: i »è
 Г.Меликишвили, 1964, ĺÇ 22-23; è. 2 Ú³ Y³ Y, 2003, ĺÇ 15-16 ÚEY:

1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý ÑÇÙù»ñÇ í »èuáí, áñáÝù à»í ù ÿ Ñ³ Ú»Ù³ í »É Ñ³ Ù. è³, 1³, Ý³ / éá-ÙÝ, 1á-ÙÝ, Ýá-ÙÝ / ³Ùè, ³Ù1, ³ÙÝ óáó³-Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ Ñ»í : °Á» ÁÝ¹áóÝ»Ýù, áñ í ³ÝÇ Á³. ³ í áñáóÁÙ³ Ý ÑñÇ³ ÝáóÙ Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ 1»é . áñ í áóÙ ÿ ñ ÑÝ¹»í náà³ Í³ Ý Ý³ È³ É»½ í Ç óáóó Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÇ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñÁ Áèí ¹ÇñùÇ¹ Ù»ñÓ³ í áñ .. Ñ»é³-í áñ, í ³ ñ»ñ³ Í³ »Éáó Ñ³ Ù³ Í³ ñ-Á, ³ à³ s-áí ÑÇÙù»ñÁ à»í ù ÿ óáóó í ³ Ý Ù»ñÓ³ í áñ, Çèí n-áí ÑÇÙù»ñÁ Ñ»é³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñ: ²Ùè ÑÇÙù»ñÇ í ñ³ -ki/a-, -se/-si- ³ Í³ ÝóÝ»ñÇ Ñ³ í »ÉáóÙáí Í³ ½Ùí áóÙ »Ý áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ Ùááèé óáóó Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÝ»ñÁ (í »è í »ñÁ):

Áèí »ñ»áóÙÁÇÝ, Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ ³ é³ ÇÇÝ, »ñí í náñ¹ .. »ññáñ¹ 1»Ùù»ñÇ` è, 1, Ý Ñá¹»ñÇ Ñ³ Ù³ Í³ ñ-Á 1»é á¿ñ Ó³³ í áñ í »É, .. áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ èñ³ ÝóÇó Ùáóñ³ ù³ ÝáááóñÁ í ³ ñ»ñ í »ñá .. ³ èí Ç×³ ÝÇ ÿ ³ ñí ³ óáí í ³ Í: °ñí í náñ¹ 1»ÙùÇ 1 Ñá¹Á áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ í Í³ Ùí ³ Í ÿ áóÙ»áñ³ Í³ Ý Ñáí í Ç óáóóÇáÇ í »èuáí³²⁷: ÁÈ³ èí ³ ÙÇÝ ³ éáóÙáí ³ Ùè »ñí áóèÁ Ñ³ í Ùáí »Ý Çñ³ ñ .. ÇÝáà»è áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ, ³ ÙÝá»è ÿ ÿ Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ Ý³ È³ 1³-éáóÁÙ³ Ý ÙÇ Ñ»ñÁ³. ³ ÙáóÙ »Ý Ñ³ Ù³ à³ í ³ éÈ³ Ý³ ì³ ñ áóñ³ ñí . edi .. Ñ³ Ù. ³Ù1Ç 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ù³ Í³ ì³ ÙÝ»ñÇÝ: Ø»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñÇ »ññáñ¹ 1»ÙùÇ Ý Ñá¹Á áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ Ñ³ Ý¹»è ÿ . ³ ÉÇè áñá»è áóÓ³ Í³ -ÝÇ óáóóÇá. áóÝÇ áñáÙ³ É ÇÙ³ èí , ³ ½³ í áñ»Ý, ÇÝáà»è áñ Ñ³ Ù»ñ»ÝáóÙ, Ñ³ í »É í áóÙ ÿ Ý³ È³ 1³ éáóÁÙ³ Ý í ³ ñ»ñ ³ Ý1³ ÙÝ»ñÇÝ: ²ÙÝ, Ç í ³ ñ»ñ-ñáóÁÙáóÝ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ, Ñ³ Ý¹»è ÿ . ³ ÉÇè Ý³ .. ÇÝùÝáóñáóÙÝ` ini Ó`áí, áñá»è Ù»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñ óáóóó í í áÓ 1»ñ³ ÝáóÝ (áóÝÇ áñáÙ³ É ÇÙ³ èí)³²⁸: ²Ùè Í»ñá ÍÇñ³ éí »ÉÇè Í³ ñáÓ ÿ 1ñí »É . áóÙ³ Í³ ÝÇó Á»³ é³ Ç, Á»³ Ñ»í á Ý³ È³ 1³ è í ³ Ù »í ³ 1³ è: Ð³ Ù»ñ»ÝÇ ³ é³ ÇÇÝ 1»ÙùÇ è Ñá¹Á áóñ³ ñí ³-Í³ Ý í »ùèí »ñáóÙ í Í³ Ùí ³ Í á¿, ÷áÈ³ ñ»ÝÁ . áñ í ³ Í í áóÙ »Ý -me ŞÇÝÓ; .. -ke ŞÇÙ; (èí ³ ó³ Í³ Ý ÇÙ³ èí áí) 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý í »ñÇ³ Ù³ èÝÇÍÝ»-ñÁ, áñáÝù Áèí ³ Ù»Ý³ ÙÝÇ áóÝ»Ý ÑÝ¹»í náà³ Í³ Ý Í³ . áóÙ:

³²⁷ áóÙ»áñ³ Í³ Ý Ñáí í Á »½³ ÍÇ Áí áóÙ Í³ ½Ùí áóÙ ÿ í ñ³ Í³ Ý Ñáí í Ç í ñ³ - (e)di Ù³ èÝÇÍÇ (í »ÓÇ 1»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Ù³ Í³ ì³ ÙÇ) Ñ³ í »ÉáóÙáí: Ðá-Ý³ ÍÇ Áí áóÙ -(e)di-Ç ÷áÈ³ ñ»Ý Ñ³ í »É í áóÙ ÿ -aš-ŧe(-st- < -sd-(±)): Áèí áñáß áóèáóÙÝ³ èÇñáÓÝ»ñÇ ³ Ùè -aš- Ù³ èÝÇ Í Á áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ Ñá-Ý³ ÍÇ áóÁÙ³ Ý -a- óáóóÇáÇ ³ é³ í »É ÑÝ³ . áóÙÝ Ó`Ý ÿ, áñÝ ³ Ùè Ñáí í Ý»ñáóÙ áÇ à³ Ñá³ Ý í »É:

³²⁸ Á»ñ»è ³ Ù»Ý»ÇÝ à³ í ³ Ñ³ Í³ Ý á¿, áñ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³ . ñáóÁÙáóÝÝ»ñáóÙ Ù»ñÓ³ í áñ ³ é³ ñ í ³ Ý»ñÇ ini óáóóó Í³ Ý 1»ñ³ ÝáóÝÁ . áñ í ³ Í í áóÙ ÿ ÙÇ³ ÙÝ ³ Ýáñáß (³ é³ Ýó -ne-Ç) áóÓ³ Í³ Ýáí 1ñí ³ Í³ Ý áóÝÝ»ñÇ Ñ»í (³ Ùè Ù³ èÇÝ í »è Ý³ .. II.2.3 Í»í 2):

àòñ³ ñì »ñ»ÝÇ e/išti-[e/išti-] .. edi-[edi-] Û³ Íµ³ Û³ Í³ Ý ÑÇÙù»ñáòÙ ³ ñì ³ óáfí ³ Í »Ý Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ ³ èì /³ èì Ç, ³ Ò¹ Ç (³ Òì Ç) ¹»- ñ³ Ýí ³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íµ³ ÙÝ»ñÁ: èñ³ Ýù Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ñ»ì áòÝ»Ý ÝáòÙÝ ÇÙ³ è- ì Á: ² Ùè Û³ Íµ³ ÙÝ»ñÁ . áù³ Í³ ÝÝ»ñÇ Ñ»ì ¹ñí »ÉÇè ÷ áÉ³ ñÇÝáòÙ »Ý Ñ³ Û³ á³ ì ³ èÉ³ Ý óáòó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáòÝÝ»ñÇÝ .. Ñá¹»ñÇÝ (ÇÝáá»è áñ Ñ³ Ù»ñ»ÝáòÙ): Ð³ Ù»ñ»ÝÇ .. áòñ³ ñì »ñ»ÝÇ óáòó³ Í³ Ý ¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ Í³ Ý ÑÇÙù»ñÇ .. Ýñ³ Ýó Ñ»ì ³ èÝáí áÒ Ñá¹»ñÇ áò Û³ Íµ³ ÙÝ»ñÇ Ñ³ Ù»Ù³ ì ³ Í³ Ý á³ ì Í»ñÁ Ý»ñí³ Ù³ óÝáòÙ ç ² ÒÙáòè³ Í 5-Á:

² ÒÙáòè³ Í 5*

àòñ³ ñì »ñ»Ý	Ð³ Ù»ñ»Ý
(¹»ñ³ ÝáòÝÝ»ñ)	
i=so- (i=so=k-)	éá-ÙÝ
i=no- (i=no=k-, i=no=s-)	Ýá-ÙÝ
i=sa-	è³
i=na-	Ý³
ays=e/ei	³ Ùè
ayn=e/ei	³ ÙÝ
(Ñá¹»ñ)	
-di (áòÙ»áñ³ Í³ Ý Ñáfáí Ç óáòóÇá)	-1 (Ñá¹)
-n (áòÙ³ Í³ Ý Ñáfáí Ç óáòóÇá/ánaBÇá Ñá¹)	-Ý (Ñá¹)
ini (Ù»ñÓ³ í áñ ³ è³ ñí³ Ý»ñÇ óáòó³ Í³ Ý ¹»ñ³ ÝáòÝ/Ñá¹) ³²⁹	-
(¹»ñ³ Ýí ³ Ý³ Í³ Ý Û³ Íµ³ ÙÝ»ñ)	
estí- (< es=í-)	³ èì , ³ èì Ç (<*³ Ùè-í Ç)
edi- (< ed=í-) ³³⁰	³ Ò¹Ç/³ Òì Ç (<*³ Ò¹-í Ç)
iser=hin	³ Ùèñ-(çÝ)
iner=hin	³ ÙÝñ-*(çÝ)

* »ñ³ ÝáòÝÝ»ñÁ ³ ÒÙáòè³ ÍáòÙ ì ñí³ Í »Ý ½áò. ³ Ñ»é³ µ³ ñ` Áèì B³ nu»ñÇ: àòñ³ ñì »ñ»ÝÇ ¹»ñ³ ÝáòÝÝ»ñÝ áò Û³ èÝÇÍÝ»ñÁ Ý»ñí³ Ù³ óí³ Í »Ý ÑÝááòÝ³ Í³ Ý ì ³ è³ ¹³ ñÓáòÙ³ Ùµ` í»- ñ³ Í³ Ý. Ýí³ Í Ñ³ Ù. ½áò. ³ Ñ»èÝ»ñÇ ÑÇÙ³ Ý íñ³:

³²⁹ Í³ Ù ine[in], á³ ñ½ áç: ² ñì ³ Ñ³ Òì áòÙ ç ánaBÙ³ É ÇÙ³ èì , Ñ»ñÁ³. ³ ÙáòÙ ç áòÙ³ Í³ Ý Ñáfáí Ç -ne[-n] í »ñÇ³ Ù³ èÝÇÍÝ: Ð³ Ù»ñ»ÝáòÙ áòÝ»Ýù ÙÇ³ ÙÝ »ì ³ ¹³ è . áñí³ Í áòÁÙ³ Ùµ` Ù»ñ- Ó³ í áñ ³ è³ ñí³ Ý»ñÇ »ññáñ¹ ¹»ÙùÇ óáòó³ Í³ Ý Ñá¹Ç ì èÙáf:

³³⁰ ² Ù»Ý³ ÙÝ Ñ³ í³ Ý³ Í³ ÝáòÁÙ³ Ùµ ³ Ùèì »Ò áòÝ»Ýù dç > d ³ ÝóáòÙ, ÇÝáá»è è áñ Ñ³ Ù»ñ»- ÝáòÙ:

(ĵ.ñ. 3 ĭ Ćí Náfáí, »½ ĭ Ć Ā Ć í) 1»ñ 3 YáoYŶ»ñÁ: 2 Ůē »ñ í áō NĀŬŭ»ñĀŌ
 -ke/a ... -pi Ŭ 3 ēYĆĭY»ñĀ N 3 í»fáōŬáí N 3 Ŭ 3 á 3 ĭ 3 ēĒ 3 Y 3 μ 3 ñ
 Ō 3 í áñ í áōŬ »Y. ale=ke/a šáŬ 3 Yŭ|. ale=ke ... ale=ke šáŬ 3 Yŭ ...
 áŬ 3 Yŭ| ĭ 3 Ŭ šŬ»ĭÁ ... ŬŬáōēÁ| (ŭñĀY 3 ĭ` ale(e)=ke zašgube
 ale(e)=ke šehere agube šáŬ 3 Yó Ŭ»éōñĀ, áŬ 3 Yó ĭ»Y 1 3 YĆ Ŭš»-
 ŌĆ|), ale=pi š(±)|³³⁶, aluke (< ale-uke(±)) š 3 ŬY, áí(±)| ĭ 3 Ŭ
 šáí-ĆŬ(±)|³³⁷ (NŬŬí . inuke <*inu/o=ke) 1»ñ 3 YáoYŶ»ñÁ (í »ē í»ñÁ):

àñáb á 3 ñ½ 3 μ 3 YáoŬY»ñ: Ale-Y ĭ ĭ 3 Ŭ í 3 í ĵ μ 3 ½Ŭ 3 ĀĆ í 3 ñ ĭ 3 -
 N 3 Ŭ í áōŬáōYŶ»ñáŬ, áñ ĭ »Ō ē ĭ 3 YáoŬ ĵ »šÁ»|, šĆēĭ|, š 3 ŬĒ| ... 3 ŬĒ
 YŬ 3 Y 3 ĭ Ć á Ć Ŭ 3 ē ĭ Y»ñÁ (Ćμñ ... B 3 Ō ĭ 3 á): 3 Ŭ 3 Ŭ½ NĀŬŭ ĵ ĭ 3 ēĆē
 í»ñĀYē YáoŬY 3 ōYē N 3 Ŭ. 3 ŬĒ ĭ 3 Ŭ 3 ŬŌ B 3 Ō ĭ 3 áĆ N» ĭ³³⁸ (NŬŬí . Y 3 ...
 3 Ŭē YáoŬY 3 ñŬ 3 ĭ Ć Ō ĭ 3 ½Ŭ ĭ 3 í 3 Ō 3 ō 3 Ō»É μ 3 ē 3 Ō»Á³³⁹): Đ 3 Ŭ»ñ»YáoŬ
 3 ŬĒ-Ć ŬŬáōē Ō»Y ĵ *3 ŬĒ 3 ĭ -Á, áñÁ á 3 ñ á 3 Y ĭ »ē ĵ ŬĆ B 3 ñ Ŭ μ 3 é»ñáŬ, ĆYā-
 á»ē 3 ŬĒ 3 ĭ 3 μ 3 Y»É š 3 ŬĒ 3 μ 3 Y»É|, 3 ŬĒ 3 ĭ 3 áōŬáōŬ š ĭ 3 ñμ»ñáŬáōŬY|,
 3 ŬĒ 3 ŬĒ 3 ĭ 3 š½ 3 Y 3 ½ 3 Y| ... 3 ŬĒY³⁴⁰: 2 ŬY 3 YBáoBí á» ĭ Ŭ ĵ N 3 Ŭ»Ŭ 3 ĭ »ē
 áōñ 3 ñ ĭ 3 ĭ 3 Y aleke/a-Ć N» ĭ : ÁYā í»ñ 3 μ»ñáŬ ŵ alu-ĆY, 3 á 3 3 ŬY
 μ 3 ½ŬĆōē ĭ ĭ 3 Ŭ í 3 í ĵ 1

(90) a-lu-še ini DUB-te pi-(i)-tú-li-e... a-lu-še ...
 a-lu-še a-i-ni-(e)-i/u-li-e i-ni-(e)-li du-
 li-e (ti-u-li-e u-li-i tú-ri-e) a-lu-še u-
 li-(e)-še ti-u-li-e i-e-še... - šáí-áñ 3 Ůē . ĆñÁ
 ÷ĒĆ, áí-áñ ..., áí-áñ ĆYā-áñ Ŭ»ĭ ĆY /áōñĆ Ŭ»ĭ ĆY 1ñ 3 Yŭ ĭ ĩ Ć-
 áĆ, (ĭ 3 ēĆ . Y 3 Ć 3 ñ 1Ć,) Ŭ»ĭ áōñĆBÁ ĭ 3 ēĆ »ē ...| [...]

ĭ 3 Ō 3 á 3 ñ 3 ŬĆY, ĆYāá»ē Y 3 ...

(91) ^mRu-sa-ni ^{md}Sar₅-du-ri-ñi LUGÁL DAN.NU a-lu-
 še ^{KUR}Bi-a-i-ni-li nu-ul-du-a-li - šēáōē 3 Y
 ē 3 ñ 1áōñĆ áñ 1ĆY 3 ñ Ŭ 3 Y N½áñ, áí-áñ 1Ć 3 ŬYĆĆY ĵ ñ

³³⁶ Ŭ.Đ 3 ñáŬáŬáŬŬ 3 YÁ ĭ 3 ē ĭ 3 í 3 Yŭáí Á 3 ñ . Ŭ 3 YáoŬ ĵ "под которыми(?)" -pi-Y YáoŬY 3 ō-
 Y»fáí pe(e) ĭ š ĭ 3 ĭ | μ 3 ēĆ (» ĭ ĆñĆ: Áē ĭ Ćñ»Y) N» ĭ [2001(КУКН), ĵĆ 433]:

³³⁷ 2 Ŭ ĭ á»ē ĵ Á 3 ñ . Ŭ 3 YáoŬ Á . Ŭ 3 Ŭ 3 íáYáíÁ [1963, ĵĆ 87]: ¶ĭ.Ō»ĒĆŬĆBí ĆĒĒY áĆ μ 3 ō 3 éáŬŬ
 alu=ke-Ć 3 ē 3 Ć 3 ōáŬÁ alu- NĀŬŬŬŬŬŬ -ke Ŭ 3 ēYĆĭĆ N 3 í»fáŬáí, ĆYāá»ē áñ ale-ĆŌ áŬYŬ
 ale=ke: 2 Ůē 1»áŬáŬ, Y 3 N 3 ñ 3 í áñ ĵ N 3 Ŭ 3 ñáŬŬ alu=ke-Ć 1Ć ĭ 3 ñ í áŬÁ áñá»ē ale=ke-ĆY
 ½áŬ 3 ñ»ē Ō ... N 3 Ŭ 3 YŬ 3 Y ĆŬ 3 ē ĭ áí [1964, ĵĆ 44 ĭ 3 Y. 62]: ŬáŬŬY ĵ 3 ē 3 Ć 3 ñ í áŬŬ Y 3 ...
 ¶ĭ.ĭ ĆĒñ»ĒŬÁ [2004, ĵĆ 128]:

³³⁸ 2 ē 3 í »Ē Ŭ 3 Yñ 3 Ŭ 3 ēY ĭ »ē ē. 2 Ŭ ĭ 3 ½Ŭ 3 Y, 2003, ĵĆ 24-26:

³³⁹ ĭ »ē Đ. 2 x 3 ĒŬ 3 Y, Đ 2 1, ĭ, ĵĆ 122:

³⁴⁰ 2 Ůē Ŭ 3 ēĆY ĭ »ē Đ. 2 x 3 ĒŬ 3 Y, Đ 2 1, ĭ, ĵĆ 168-169:

Í 3 é3 í 3 náou! [KYKH 388₈]

3 ní 3 Ñ3 ūi áoÁúáoÝÝ»náou: ° Á» 3 é3 ççÝ 1 ní 3. áou 3 é3 ç3 ní í áo š3 ūÉÁ, áoñçBÁ! ÇÚ3 ëi Á Úç3 Ý. 3 Ú3 ūÝ ÁÝ1áoÝ»ÉÇ ç, 3 ä3 »ñí náñ1áoU 3 é3 í »É ·. ñ3 13 è»ÉÇ ç šái, áñÁ! ÇÚ3 ëi Á: ÆÝá»è Èbí »ó, alu=ke/a Ó`Ç - (u)ke/a µ3 Ó3 1ñçÇ ÚçÆ. ū3 ÍáÝáí Á í »éÝáoU ç áoñ3 ní 3 Í3 Ý - (u)ke- ëi 3 ó3 Í3 Ý 1»ñ3 Ýí 3 Ý3 Í3 Ý Ú3 èÝÇÍÁ` *ale=uke/a > aluke/a 3 ÝoáoÚái` µ3 éÝ 3 ūmaŌçáoÁŪ3 ūµ µ3 é3 óÇ Á3 ñ. ū3 Ý»Éáí š3 ūÝ-ÇÚ(±): è3 Í3 ūÝ 3 é3 í »É Ñ3 í 3 Ý3 Í3 Ý ç, áñ 3 ūè -ke/a-Ý ä»í ù ç ÝáoŪÝ3 óÝ»É Ý3 Èáñ1` ale=ke í 3 ñµ»ñ3 ÍáoU 3 éí3 -ke-Ç Ñ»í, ÇÝá»è áñ 3 é3 ç3 ní áou ç ¶. Ø»ÉÇÚçBí ÇÉÇÝ (í »è Í3 Ý. 337): 2 ūèäÇéáí, áoñ3 ní »ñ»ÝáoU · Ñ3 ū»ñ»ÝáoU ÝáoŪÝ 3 ñÚ3 í Çó áoÝ»Ýu Ñ»í · ū3 É µ3 é»ñÁ /ÑÇÚ»ñÁ:

áoñ3 ní »ñ»ÝáoU		Ø3 ū»ñ»ÝáoU
ale	[ayle/ate]	3ŪÉ/Ō, 3Ō3-Ō-3Ō-»É(±)
ale=k-	[ayle=k-]	3ŪÉ3Í-
alu-	[aylo-]	3ŪÉ, -áŪ
alu=k-	[aylo=k-(±)]	-

7. 2 Ýáñáß: ¶. Ø»ÉÇÚçBí ÇÉÇÝ³⁴¹ áoñ3 ní »ñ»ÝÇ Ñ3 ū3 ñ ÝBáoU ç` aini (í 3 ñµ»ñ3 Í ainiei) šÇÝá-áñ ū»ÍÁ! gi(e)i šÇÝá-áñ µ3 Ý! (Áëi 2. ¶Ūái ó»Ç` šÇÝá-áñ Á3 ū3 Ý3 Í, »ñµ`Çó!»<sup>342</sup>) 3 Ýáñáß 1»ñ3 ÝáoÝÝ»ñÁ` µ»ñ»Éáí Ñ»í · ū3 É ūñÇÝ3 ÍÝ»ñÁ. aluše ainiei ini-li dylie šái, ÇÝá-áñ ū»ÍÁ, Íëi ÇäÇ 3 Ý»É 3 ū1 (· áñÍ»ñÁ!), qirani şirabae manu ui giei aini ištini aiuri šŅáŌÁ 3 ū3 ūÇ (±) çñ, áá áú 3 ūÝi »Ō äçñ 3 äñáoU!, ui gi(e)i ištini šidauri šáäÇÝá 3 ūÝi »Ō äçñ Í3 éáóó3 Í! , aluše giei inukani esinini šiulie šái áñ ÇÝá-áñ µ3 Ý 3 ūëi »ŌÇó Íi 3 ÝÇ! · 3 ūÉÝ: Aine(i)-Ý 3 ÝBáoBí ä»í ù ç Ñ3 ū»Ū3 í »É Ñ3 Ū. 3 ūÝ 1»ñ3 Ýí 3 Ý Ñ»í (í »è Í»ñÁ` Í»í 3): ÆÝá í»ñ3 -µ»ñáoU ç gi(e)i (ä»í ù ç Í3 ñ13 É ge(e)i)³⁴³ šÇÝá-áñ µ3 Ý(±) / š»ñ-

³⁴¹ í »è Г.Меликишвили, 1964, çç 44:

³⁴² A.Goetze, RHA, 22, çç 179:

³⁴³ Æ. ū3 ÍáÝáí Á [1971, çç 112] · Ø. È3 äçÍŪ3 ÝÁ [1985, çç 85] ÁÝÁ»ñáoU »Ý [yei]` Ñ3 ū»Ū3 í »Éáí Èáóé. [iye/a] 1»ñ3 Ýí 3 Ý Ñ»í : è3 Í3 ūÝ 3 ū1 1»äúáoU í 3 Ō ññç3 ÝÇ 3 ñŌ3 Ý3 ·. náoÁúáoÝÝ»náou ä»í ù ç ÉÇÝ»ñ iei, ū3 ÝÇ áñ ÇÝá»è 3 ñ1» Ý ÝB»É »Ýu, áoñ3 ní »ñ»ÝáoU i/g Ñ»ñÁ3. 3 ūáoÁúáoÝÁ áoÝÇ Ñëi 3 Í Á3 ū3 Ý3 Í3 ūÇÝ µ3 BÉáoU: ØÇÝá1»é áoñ3 ní 3 Í3 Ý í »uei »-náou ÇÝá»è í 3 Ō, 3 ūÝá»è ç áóß ññç3 ÝáoU áoÝ»Ýu ūÇ3 ūÝ ge(e) i Ō`Á:

μ̄̄.Čó»(±) μ̄̄.éčÝ, ³ǎ³ í ní ³ í Á³ ñ. Ú³ YáoĀláoYÝ»ñÁ Náoē³ ÉÇ á»Ý, ..
 ³ é³ ÚĀU NÝ³ ñ³ í aň āĵ aň̄.Čó» xB. ñÇí N³ Ú»Ú³ í aóĀláoY ³ Yóí³ óY»³⁴⁴.

II.4 . »ñ³ YáoYÝ»ñÇ Náfái áóŬA

1. . »ñ³ YáoYÝ»ñÇ Náfái áóŬA .. . aň í ³ í aóĀláoYÁ áóñ³ ñí »ñ»YáoŬ:
 áóñ³ ñí »ñ»YáoŬ ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÁ, aňǎ»è ĩ³ YaY, Náfái í áóŬ »Y ÁY¹N³ Yáoñ
 ³ Yí³ Y³ ĩ³ Y (í »è II.2) Náfái Ú³ Úμ: Ē. Ú³ í aYái Á³⁴⁵, ³ Y¹ñ³ ¹³ éY³ fáí
 áóñ³ ñí »ñ»YČ ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇÝ, »YÁ³ ¹ñáoŬ ĵ ¹»ñ³ Yí³ Y³ ĩ³ Y Náfái Ú³ Y
 N³ Ú³ ĩ³ ñ. Ç. áŬáoĀláoYÁ, aňÁ í ³ ñμ»ñí áóŬ ĵ ³ Yí³ Y³ ĩ³ YČó: é³ ĩ³ ÚY
 YÚ³ Y áY¹áoŬA, Áeī Ú»½, ³ ñ¹³ ñ³ óí ³ í āĵ: ÁY¹N³ Yñ³ á»è, í ³ ñμ»ñ
 Náfái Y»ñái ¹ñí ³ í ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇ í ĩ³ ŬáoĀláoYÝ»ñÁ áóñ³ ñí »ñ»YáoŬ
 B³ í á»Ý, ³ ÚYáo³ Ú»Y³ ÚYČí »Ō³ í é³ ĩ³ í YŬáoĀÁ Ú»½ á³ ñí ³ ¹ñáoŬ ĵ
 Éáè»É ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇ ³ é³ ÚĀU ÚÇ³ ÚY eī ³ Y¹³ ñí ³ Yí³ Y³ ĩ³ Y Náfái -
 Ú³ Úμ Náfái í »Éáo Ú³ éČÝ ́ μ³ ó³ é»Éái, ČN³ ñí», ³ é³ YÓČÝ ¹»ñ³ YáoYÝ»-
 ñÇ N³ í áóí Ṓ. áí Náfái í »Éáo NÝ³ ñ³ í aňáoĀláoYÁ: ́ »ñ»Yü í ³ ñμ»ñ Náfái -
 Y»ñái ¹ñí ³ í ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇ ÚÇ ú³ YČ úñÇY³ ÍY»ñ ina=(na)=ne
^ÉURU₄(-na=ne)/imen=ane edi=ne - §³ ÚY NČŬ»ñČó³ ³ Ŭí »Ō;
 (Ná. Y³ ĩÇ μ³ ó³ é.) [KYKH 202₅, 247₇, 270₁, 424_{9...}], ina=ne arniu-
 ši=na=ne/INIM^{MEŠ}-ne - §³ ÚY ³ ñ³ ñüY»ñČó/μ³ Y»ñČó! (Ná. Y³ ĩÇ μ³ -
 ó³ é.) [KYKH 275₁₇₋₁₉, 276₃, 414_{7...}], ina=nele arniuši=nele -
 §³ ÚY ³ ñ³ ñüY»ñÁ! (Ná. Y³ ĩÇ áóŌŌ.) [KYKH 173, I₁₆, II_{3,24,50}, III_{19,45},
 IV_{1141,66...}], ina=nele IV É.GAL^{MEŠ} - §³ ÚY 4 ³ ŬnáóY»ñÁ! (Ná. Y³ ĩÇ
 áóŌŌ.) [KYKH 241A₁₈], inu=ka=ñin(e)=e ^mRusa=i=n(e)=e ħu-
 bi=ge - §³ ÚY èáóē³ ÚÇ Náfái ČY! (»½³ ĩÇ í ñ.) [KYKH 421₁₆], ale=le
^{ŠADU}babane=le šu=ni=a bedi=ie šŬáoē »éY»ñÁ í áí Ç N»í »áoŬ;
 (Ná. Y³ ĩÇ áóŌŌ.) [KYKH 407лиц.₃₅] .. ³ ÚEY:

. »ñ³ YáoYÝ»ñY áóñ³ ñí »ñ»YáoŬ . aň í ³ í aóŬ »Y ČYá»è ³ Yí³ É,
 ³ ÚYá»è ĵ. áŬ³ ĩ³ YČ N»í ÚÇ³ éčÝ: ¶áŬ³ ĩ³ YÝ»ñÇ N»í . aň í ³ í »ÉČè
 Yñ³ Yü aňǎ»è ĩ³ YaY Áíái .. Náfái áí N³ Ú³ Ó³ ÚYáoŬ »Y í »ñÇČYÝ»ñÇé
 N»í (úñÇY³ ÍY»ñÁ í »è í »ñA):

2. . »ñ³ YáoYÝ»ñÇ Náfái áóŬA .. . aň í ³ í aóĀláoYÁ N³ Ŭ»ñ»YáoŬ: ÁY¹N³ -
 Yáoñ ³ éŬ³ Úμ, N³ Ŭ»ñ»YČ ¹»ñ³ YáoYÝ»ñÇ Náfái áóŬA .. . aň í ³ í aóĀláoYÁ
 YáoŬYÝ ĵ, ČYa aň áóñ³ ñí »ñ»YáoŬ: ² ŬéČYüY Yñ³ Yü áóY»Y YáoŬY Náfái Y»ñÁ

³⁴⁴ ŐÇ. áóŌ» ³ ÚY á»í Ŭ ĵ ĩ³ á»É N³ Ŭ. ČYüY (< ČY-úY) ¹»ñ³ Yí³ Yñ»í (±):

³⁴⁵ í »è И.Дьяконов, 1979, ĵç 64, ³ Ō. 9:

ÇYā añ ³ YāoYŶ»ñĀ, ĩ³ ñāŌ »Y · añĩ³ ĩ ĩ»Ē ³ Yĩ³ Ē³ μ³ ñ ĩ³ Ū · aŪ³ ĩ³ YÇ
 Ñ»ĭ ŪÇ³ eÇY, ĩ»ñçÇY ¹»āuāŪ Ñāfāí áí · Āí áí ÑÇUY³ ĩ³ YāŪŪ
 Ñ³ Ū³ Ō³ ŪYāŪŪ »Y · aŪ³ ĩ³ YÇ Ñ»ĭ : ² Yĩ³ Ē³ μ³ ñ Ñ³ Y¹»ē »ĪāŌ
 ¹»ñ³ YāoYŶ»ñÇ ĪāŪŪÇY ĩ³ Y Y³ · ĪŌāñ¹Ç ĩ »ēuáí Ñ³ Y¹»ē »ĪāŌ ¹»ñ³ Y-
 ĩ³ Y³ ĩ³ Y Ū³ eYÇĪY»ñ Ñā¹»ñ (Ñ³ Ū»ñ»Y · aŵñ³ ñĭ »ñ»Y ¹»ñ³ YāoYŶ»ñÇ
 Ñ³ Ū»Ū³ ĩ aŌĀŪŪŶY»ñĀ Ū³ Yñ³ Ū³ eY ĩ »ē II.3): ĐÇUY³ ĩ³ Y ĩ ³ ñμ»ñāŪ-
 ĀŪŪŪŶY ³ ŪY ĺ, añ Ñ³ Ū»ñ»YāŪŪ āñāB ¹»ñ³ YāoYŶ»ñ Ñāfāí í ŪŪŪ »Y Ñ³ ĩ aŵĪ
 ³ Yĩ³ Y³ ĩ³ YÇŌ ĩ ³ ñμ»ñ Ñāfāí Ū³ Ūμ (¹»ñ³ Yĩ³ Y³ ĩ³ Y Ñāfāí ŪŪŪ): ² Ūē
 »ñ³ aŪŪĀĀ aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ ĩ³ ñĪ »ē Ā» aÇ YĪ³ ĩ í ŪŪŪ³⁴⁶, Ā» · YŪŪŪĀÇ ē³ ĩ³ -
 í ŪŪŪŪŪŪŪĀ ĀāŪŪē aÇ ĩ ³ ĒÇē í »ñçY³ ĩ³ Y ā³ ĩ ³ ēĒ³ YĪ ĩ ³ ē³ Ūē Ñ³ ñŌÇY:

II.5 ² ĩ³ ĩ³ Y³ YāŵY

AY¹Ñ³ Yāŵñ ĩ »Ū»ĪāŪŪŪŶY»ñ: ² Ū÷ā÷ Y»ñĩ³ Ū³ ŌY»YŪ aŵñ³ ñĭ »ñ»YÇ
 ³ ĩ³ ĩ³ Y³ YĪ³ YĪ³ YĪ³ ½Ū³ í añŪ³ Y · · añĩ³ ĩ Ū³ YĪ³ ñ · Ā³⁴⁷:

3) ² ĩ³ ĩ³ YŶ aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ Ñāfāí í ŪŪŪ ĺ · aŪ³ ĩ³ YÇ ā»ē AY¹Ñ³ -
 Yāŵñ ³ YĪ³ Y³ ĩ³ Y Ñāfāí Ū³ Y Ñ³ Ū³ ĩ³ ñ · áí : ² ŪY āñā»ē ĩ³ YāY Ñāfāí áí
 · Āí áí Ñ³ Ū³ Ō³ ŪYāŪŪ ĺ · aŪ³ ĩ³ YÇ Ñ»ĭ , Ā» · »ñμ»ŪY ĩ³ ñāŌ ĺ ·
 añ³ Ū³ Ō³ ŪY»ē ĩ³ Ū Ñ³ Ū³ Ō³ ŪY»ē Ū³ eY³ ĩÇ:

μ) ² ĩ³ ĩ³ YĀ ĩ³ ½Ūí ŪŪŪ ĺ ÇYāā»ē Ñ³ ĩ aŵĪ ³ ĩ³ YŵY»ñÇ ŪÇçāŵáí,
 ³ ŪYā»ē ĺē ³ ē³ YŌ ¹ñ³ YŌ í »ñçÇY ¹»āuāŪ · aŪ³ ĩ³ YÇŌ ĩ ³ ñμ»ñĭ »fāí
 ŪÇ³ ŪY B³ ñ³ ÑŪŪŪŪŪŪŪŪŪ Ūμ:

·) aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ āñāB ¹»ñμ³ ŪY»ñĀ ĩ³ ñāŌ »Y Ñ³ Y¹»ē · ³ Ē Y³ · āñ-
 ā»ē āñ³ ĩ³ ĩ³ Y³ ĩ³ ĩ³ YŶ»ñ:

1) ² ĩ³ ĩ³ YÇ ³ ēĭ Ç×³ YŶ»ñÇ ĩ³ ½Ū³ í añŪ³ Y Ū³ eÇY aŵñ³ ñĭ ³ ĩ³ Y
 ĩ »uēĭ »ñāŪŪ Ñāŵē³ ĒÇ ĩ í Ū³ ĒY»ñ āĪ³ Y:

² ĩ³ ĩ³ Y³ ĩ³ ñĭ ³ ĩ³ YŵY»ñĀ aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ: Ø³ eY³ · Çĭ ³ ĩ³ Y
 Bñç³ Y³ ĩ³ Y»ñāŪŪ aŵñ³ ñĭ »ñ»YÇ ³ ē³ í »ē ĩ ³ ñ³ ĩ³ ĩ³ ³ ĩ³ ĩ³ Y³ ĩ³ ñĭ
 ³ ĩ³ YŵY»ñ ĺÇY Ñ³ Ū³ ñĪ ŪŪŪ - (u)se · -ini Ū³ eYÇĪY»ñĀ: ē³ ĩ³ ŪY
 ÇYāā»ē Ñ»ĭ ³ · ³ ŪŪŪŪ Ñ³ ēĭ ³ ĩ »Ō ¶Ī.ĭ ÇĒ»ĒŪĀ³⁴⁸, aŵñ³ ñĭ »ñ»YāŪŪ -ini

³⁴⁶ ² ē³ ŪĀŪ ā³ ñ½ āē aŵñ³ ñĭ »ñ»YÇ iŷer=ñine - Ñ³ Ū. ³ Ūēñ(-ÇY), ineri=ñine - Ñ³ Ū,
 ³ ŪYñ(*-ÇY) ¹»ñ³ YĪ³ Y³ ĩ³ Y Ū³ ĩμ³ ŪY»ñāŪŪ í ĩ³ Ūĭ ³ ĩ r-Ç Ñ³ ñŌĀ. ēñ³ YŌ Ñ³ Ū»ñ»Y ½āŵ. ³ Ñ»ē-
 Y»ñāŪŪ ñ-Y · ³ ĒÇē ĺ ³ Ūē, ³ ŪY ŵāŵ³ ĩ³ Y ¹»ñ³ YāoYŶ»ñÇ ³ Ūēñ, ³ ŪYñ ē»ē³ ĩ³ YŶ»ñÇŌ, āñ-
 ĩ »Ō ñ-Y Ñ³ Ū»ñ»YÇ ¹»ñ³ YĪ³ Y³ ĩ³ Y Ñāfāí Ū³ Y ē»ē³ ĩ³ YÇ ŵāŵÇāY ĺ:

³⁴⁷ ² Ūē Ñ³ ñŌÇY ĩ ³ ñμ»ñ Ā³ Ū³ Y³ ĩ³ Y»ñāŪŪ ³ YĪ³ ¹³ ñŌ»ē »Y Ū. ŪñÇĪñÇĒĀ [1933, ĺç 8-
 10], Ē. Ø»Bā³ YÇYáí Ā [1958, ĺç 91-93], ¶. Ø»ĒÇŪÇBĪÇÇY [1964, ĺç 29], Ē. Ū. ³ ĪāYáí Ā [1971, ĺç
 105; 1979, ĺç 64-65], Ø. Ē³ āÇĪŪ³ YĀ [1988, ĺç 69] · ³ ŪŪŪ:

³⁴⁸ Г. Вильгельм "К хурритской и урартской грамматике", ДВ, 5, 1988, ĺç 93-132:

3 [3 i 3 Y 3 i] n i 3 [3 Y 0 . a l l a o A U a o Y a a o Y C , 3 U e 3 e i 3 ɿ N a f a i Y n C N 3 U 3 -
 O 3 U Y » o U 3 Y N 3 i a o i i 3 n . , a n i » O i » n a Y B U 3 E 3 [3 Y o A / U 3 e Y C I A (-
 n (e) - , - n a - i » e u a i) i 3 i 3 n a o U ɿ N 3 i i 3 o a o C a C e » e 3 i 3 Y N a f a i C
 .. Y n 3 i n 3 i 3 n 3 i f i 3 i N 3 i i 3 o U 3 E C N a f a i 3 U C Y i » n C 3 i a n a o A U 3 Y B 3 O -
 i 3 a a O U 3 e Y C I C 1 » n (i » e I I . 2 . 1 1 i » i 1) : U » n i 3 U a o U e U 3 e Y 3 . » i Y » n C
 i a O U C o i 3 e i 3 i C i 3 i ɿ 3 e Y i a o U Y 3 .. - u s e - C 3 [3 i 3 Y 3 i] n i 3 [3 Y o
 E C Y » E A : 2 U e a » e , Ø . e 3 e i C Y C Y 3 e 3 C u 3 B » o 3 U Y i » e 3 i » i A , a n - u s e - Y
 i 3 ½ U a o U ɿ i » n 3 o 3 i 3 Y . a l l 3 i 3 Y Y » n (C n 3 i 3 Y a o U 3 U Y a o Y C i » O 3 o a o l o
 Y B 3 Y 3 i a o A U a o Y .. N 3 U 3 a 3 i 3 e E 3 Y a o U ɿ N 3 U . - a o 3 [3 Y o C Y . U 3 Y n 3 -
 U 3 e Y 3 U e 3 [3 Y o C U 3 e C Y i » e I . 3 i » i 2) ³⁴⁹ . ° A » N 3 B i C 3 e Y » Y u i » n a -
 Y B U 3 E A , 3 a 3 a o n 3 n i » n » Y a o U N Y 3 n 3 i a n ɿ i » e Y » E N » i .. U 3 E 3 [3 i 3 -
 Y 3 i] n i 3 [3 Y o Y » n A (i » e Y 3 .. 3 Y i 3 Y 3 i 3 Y 3 [3 Y o Y » n C Y i » n 3 μ » n a O
 i » i » n A) :

- h e / - h i - [- h e / - h i -] : ä 3 i i 3 Y » E a o A U a o Y o a o l o i i a o 3 [3 Y o
 ɿ , a n A N C U Y 3 i 3 Y a o U o a o l o ɿ i 3 E C e 3 U e i 3 U 3 U Y i » O C o i a n U C o / o » O C o ,
 i 3 U 3 U e i 3 U 3 U Y U » i C a n i C E C Y » E a o N 3 Y . 3 U 3 Y u A : ¶ . Ø » E C u C B i C E C Y
 N 3 U 3 n a o U ɿ Y 3 .. 3 [3 i 3 Y 3 i] n i 3 [3 Y o : 2 U Y A » n e i 3 n » E C ɿ
 N 3 U » U 3 i » E N 3 U . - C (< * - N C < * - s i o) 3 [3 Y o C N » i (U 3 Y n 3 U 3 e Y
 3 U e 3 [3 Y o C .. Y n 3 N Y 3 n 3 i a n i 3 . U 3 Y a o 3 e 3 Y O Y 3 N 3 i i a o A U a o Y » n C
 U 3 e C Y i » e I . 3 i » i 2) :

- a e / - a (i) e : A e i A E . 3 i a Y a i C 3 U e 3 [3 Y o A a o n 3 n i » n » Y a o U ..
 E a o e C » n » Y a o U , E C Y » E a i 1 » n μ 3 U 3 i » n i U 3 e Y C i , i 3 ½ U a o U ɿ Y 3 .. 3 [3 -
 i 3 Y Y » n ³⁵⁰ : A Y a a » e o a o l o » Y i 3 E C e a o n 3 n i 3 i 3 Y i » u e i » n C U » n i C -
 i 3 n i a o U Y » n A , N 3 i 3 Y 3 i 3 Y ɿ , a n 1 » n μ 3 U Y » n .. μ 3 U 3 i 3 i 3 Y Y » n
 i » n i a O - a (i) e (a o B B n C 3 Y a o U - a g e) 3 [3 Y o C i a O u C Y 3 e i 3 » Y Y 3 ..
 - u e / - u g e , A » n e Y 3 .. - i (i) e / - i (g) e i 3 n μ » n 3 i Y » n A , C Y a C o N » i .. a o U
 ɿ , a n μ a o Y 3 [3 Y o A 3 U e i » O i 3 n a O ɿ E C Y » E - i / g e - Y , a n A U C 3 Y a o U ɿ N C U -
 u 3 i 3 ½ U O 3 U Y 3 i a n C Y 3 e 3 C 3 o Y » E a i N 3 U 3 a 3 i 3 e E 3 Y 3 [3 Y o Y » n
 (i 3 n μ » n 3 i Y » n) : 2 e 3 U A U a 3 n ½ a ɿ , A » 3 n i U a t u s e r a b (=) a e S 3 Y c n i C ,
 i 3 n 3 i | - N 3 U . i 3 n 3 o .. t i (=) a e S U » I | - N 3 U . i C - S U » I | (N U U i . i C -
 i C Y S U » I i C Y i , i C - » ½ » n u S U » I » ½ » n u ; .. 3 U E Y) μ 3 e » n a o U , C 1 » U e - a e -
 C , . a n i a o Y » Y u Y a o U Y 3 [3 Y o C N » i (Y B i 3 i μ 3 e » n A i i 3 U i 3 i » Y U C 3 U Y -

³⁴⁹ ¶ . i C E N » E U A Y a o U a » e U » n A a o U ɿ - u s e 3 [3 Y o C 3 [3 i 3 Y 3 i] n i E C Y » E A [2004 , ɿ C 126] :

³⁵⁰ A e i Y n 3 3 U e 3 [3 Y o a i i 3 ½ U i 3 i μ 3 e » n C o B 3 i » n A i a n o n » e » Y C n » Y o μ 3 U 3 i 3 Y
 C U 3 e i A i 3 U A Y i N 3 Y n 3 a » e a » Y a o Y » o » E [И . Дьяконов , 1979 , ɿ C 74 - 75] : i » e Y 3 .. М . Хачикян ,
 1985 , ɿ C 69 :

ae í »ñç³ í áñáóĀŪ³ Ūm): ° Ā» ÑŸ³ ñ³ í áñ Ñ³ Ū³ ñ»Ÿú, áñ Ñ³ Ū. ā-Ÿ í³ ñáŪ
¿ í³. »É ÑÇŸ í-Çó` ³ ŸŪÇÇ³ á»è í³ Ū ŪÇÇŸáñ¹³ í áñ¹³ í, ³ á³ ³ Ūè
³ í³ ŸóŸ»ñĀ Ā»ñ`è á»í ù ¿ Ñ³ Ū»Ū³ í »É Ñ³ Ū»ñ»ŸÇ ³ í³ í³ Ÿ³ í»ñĀ
¹»ñµ³ ŪŸ»ñ í³ ½áŪŪ -Çā, -áŵā .. -(Ÿ)ā, -(Ÿ)ā µ³ Ū³ í³ ŸóŸ»ñÇ
Ñ»í³⁵¹ (í »è III.3 í»í 2):

-ine[-in] (áá»í ù ¿ ß÷áĀ»É ÑáfáfŸ»ñÇ Ñ³ Ū³ Ū³ ŪŸ»óŪ³ Ÿ
í»ñáŸŪŪ³ É Ū³ èŸÇíÇ Ñ»í): ² í³ í³ Ÿ³ í»ñí ³ í³ Ÿó, áñŸ ³ ŸŸáŵŸí á»í ù
¿ Ñ³ Ū»Ū³ í »É Ñ³ Ū. ŸáŵŪŸÇŪ³ èí -ÇŸ ³ í³ ŸóÇ Ñ»í (Ū³ Ÿñ³ Ū³ èŸ í »è
I.3 í»í 2):

-u(ne)[-u(n)]: Ā. Ū³ íáŸáf Ā Ñ³ Ū³ ñáŵŪ ¿ ¹»ñµ³ Ū³ í³ Ÿ ³ í³ -
í³ ŸŸ»ñ í»ñí áŪ ³ í³ Ÿó³⁵²: ² ŪŸ ³ ŸŸáŵŸí Ñ³ Ū³ á³ í ³ èÉ³ ŸáŵŪ ¿ Ñ³ Ū.
-áŵ(Ÿ) ³ í³ ŸóÇŸ, áñĀ ŸáŵŪá»è µ³ Ū»ñÇŵŪ í»ñí áŵŪ ¿ ³ í³ í³ ŸŸ»ñ ..
ÑŸáŵŪ áŵŸ»ŵ»é ¿ ¹»ñµ³ Ū³ í»ñí ÇŪ³ èí³⁵³ (³ Ūè Ū³ èÇŸ Ū³ Ÿñ³ Ū³ èŸ í »è
III.3 í»í 2):

II.6 Āí³ í³ Ÿ³ ŸáŵŪ

áŵñ³ ñí ³ í³ Ÿ í »èèí »ñáŵŪ Āí³ í³ ŸŸ»ñĀ ÑÇŪŸ³ í³ ŸáŵŪ . ñí³ í »Ÿ
Ñ³ í áŵí ŸŸ³ ŸŸ»ñáf (- ³ Ūŵ ÷ ³ ñ³ . Çñ »Ÿ), ³ Ū¹ á³ í ×³ éáf ¹ñ³ Ÿó
Ū³ èÇŸ Ū»½ ùÇā µ³ Ÿ ¿ Ñ³ Ūí ŸÇ³⁵⁴:

Ø³ Ÿ³ í³ í³ Ÿ Ÿí³ í³ ŸŸ»ñ: Ðáŵè³ ÉÇ í í³ ŪáŵĀŪáŵŸŸ»ñÇŵŪ áŵŸ»Ÿú Ā»ñ`è
ŪÇ³ ŪŸ šusi(ne) šŪ»í(±) | .. atibe šµŵáŵñ, í ³ èĀ Ñ³ ½³ ñ | µ³ é»ñĀ³⁵⁵:

³ è³ í³ Ÿ Ÿí³ í³ ŸŸ»ñ: Ū. ŪñÇ¹ñÇĒĀ .. Ā. Ø»ßá³ ŸÇŸáf Ā ŸŸáŵŪ »Ÿ
šišťini š»ññáñ¹ | .. tarani š»ñíñáñ¹ | Āí³ í³ ŸŸ»ñĀ³⁵⁶, áñáŸú
¶. Ø»ÉÇŪÇŸí ÇÈÇŸ Ÿ»ñí³ Ū³ óŸáŵŪ ¿ áñá»è Ū³ íµ³ ŪŸ»ñ »š»ñíñáñ¹ ³ Ÿ-
· ³ Ū(±) |, š»ññáñ¹ ³ Ÿ. ³ Ū(±) | ÇŪ³ èí Ÿ»ñáf` »ñíáŵ Ā³ ñ. Ū³ ŸáŵĀŪáŵŸŸ»ñŸ
¿É Ñ³ Ū³ ñ»áfáf í³ èí³ í»ÉÇ³⁵⁷: Ā. Ū³ íáŸáfĀ šišťini-Ÿ Ā³ ñ. Ū³ ŸáŵŪ ¿

³⁵¹ èñ³ Ÿú ÑŸáŵŪ ŸáŵŪá»è »ŵ»é »Ÿ ¹»ñµ³ Ū³ í»ñí Ū³ èŸÇíŸ»ñ: ² Ū¹ Ū³ èÇŸ í »è
Г.Джаукян, 1982, ¿ç 186-187:

³⁵² И.Дьяконов, 1963, ¿ç 73-76; 1977, ¿ç 74 í³ Ÿ. 102 .. ³ ŪÉŸ:

³⁵³ í »è А.Meillet, Esquisse a'une grammaire comparée de l'arménien classique, 1936,
Vienne, ¿ç 48, 130; Г.Джаукян, 1982, ¿ç 186; 1987, ¿ç 241 .. ³ ŪÉŸ:

³⁵⁴ ² Ūè Ū³ èÇŸ í »è И.Дьяконов, 1977, ¿ç 65; G.Wilhelm, 2004, ¿ç 133 .. ³ ŪÉŸ:

³⁵⁵ í »è Г.Меликишвили, 1964, ¿ç 44-45; И.Дьяконов, 1971, ¿ç 106; 1979, ¿ç 65;
G.Wilhelm, 2004, ¿ç 133 .. ³ ŪÉŸ:

³⁵⁶ J.Friedrich, 1933, ¿ç 18; И.Мещанинов, 1958, ¿ç 97-98: ² Ūè µ³ é»ñÇ ÑŸ³ ñ³ í áñ ÇŪ³ èí -
Ÿ»ñÇ : Ñ³ Ū»ñ»ŸÇ Ñ»í áŵŸ»ŵ»é í³ èŸáŵĀŪáŵŸŸ»ñÇ Ū³ èÇŸ í »è **е. ²Ūí³ ʎŵ³ Ÿ**, 2003, ¿ç 33, 62:

³⁵⁷ Г.Меликишвили, 1964, ¿ç 44-45:

§»níńán¹ ³Ý. ³Ú| ÷ánÓ»fáí í³ǎ í »eÝ»é šiši³⁵⁸-Ç N»i , ánÁ Ý³
 Ā³ñ. Û³ÝáoÙ ħ §»níáo(±)|` í³ǎ»fáí Éáoé. šin- §»níáo| Āí³í³ÝÇ
 N»i` šišæ < *šin-šæ ³ÝáoáUáí³⁵⁹: Šin- ³ñÚ³í Çó áóñ³ní »ñ»-
 ÝáoÙ áoÝ»Ýù Û»í ³Ý. ³Ú íí³Úí³ í šinamdini ŠíńíÝ³íÇ, »níáo
 ³Ý. ³Ú| µ³éÁ, ánÝ ³ÝBáoBi . ³ÉÇ ħ Éáoé. šinam- ŠíńíÝ³ǎ³í í»É|
 µ³éÇó: í »ñÇÝÉ ÉáoéÇ»ñ»ÝáoÙ N³Ú³níáoÙ ħ §³úú³ íÇ½Ú|, `` N»i `` ³-
 µ³ñ áóñ³ní »ñ»ÝáoÙ ǎ»í ù ħ ÁÝí³ÉíÇ ánǎ»é ½áoí Û»É³ÝÇí³í³Ý
 ÷áÉ³ éáoÁUáoÝ ÉáoéÇ»ñ»ÝÇó: ÆÝá í »ñ³µ»ńáoÙ ħ »ÝÁ³ ¹ñÚ³É šišæ <
 *šin-šæ ³ÝóÚ³ÝÁ, ³ǎ³ ³ÚÝ ÉÇeí í³eí³ í »ÉÇ ħ ĀíáoÙ, Û³Ý³í³Ý¹
 án³é³ÝÓÇÝ šin Āí³í³Ý áóñ³ní »ñ»ÝáoÙ áÇ íí³Úí³ í: ǎí³Ý³ `` »Ý-
 Ā³ ¹ñÚ³íńš < š ³ÝáoáUÁ N³eí³ í áóán`` ħ ³ÚÉ íí³ÚáoÁUáoÝ:

²ÚéǎÇeáí, »Ā» ³Ú÷á÷»Ýù »Ó³ í ÝUáoĀĀ, ³ǎ³ ánǎ»é áóñ³ní ³-
 í³Ý Āí³í³Ý ³ÝáoÝÝ»ñÇ ùÇá Ā» B³í Náoé³ÉÇ íí³ÚáoÁUáoÝÝ»ñ í³ñ»ÉÇ ħ
 N³Ú³ñ»É šusi(ne)³⁶⁰ ŠU»í(±)| `` atibe ŠµUáoñ, í³éÁ N³½³ñ| µ³é»ñÁ:

---

³⁵⁸ Aeí Æ. Û³ÝáÝáíÇ ³Úé ÝáoÝ ³ñÚ³í Çó ħ í³.áoÙ Ý³ `` šišuhane §»níńán¹ ³Ý.
 ³Ú(±)| µ³éÁ, ánÁ, é³ í³ÚÝ, ùÇá N³í³Ý³ í³Ý ħ N³Ú³ńáoÙ Û.Đ³ ńáoÁUáoÝU³ÝÁ [2001, ĸÇ 465]:

³⁵⁹ Û.Đ³ ńáoÁUáoÝU³ÝÁ šišæ Ā³ñ. Û³ÝáoÙ ħ §»ñ»ù(±)| [2001, ĸÇ 465], ³í»ÉÇ áóB
 ³é³Ç³ níáoÙ ħ ŠÝánÇó| Ā³ñ. Û³ÝáoÁUáoÝÁ [Ø»ñÓ. XXI, 2002, ĸÇ 227-230]:

³⁶⁰ Æñ³ í³ÝáoÙ í³eí³ í »ÉÇ ħ Ý³ `` šusi(ne)-Ç ŠU»í| Ā³ñ. Û³ÝáoÁUáoÝÁ: ²Úé Û³eÇÝ
 Û³Ýñ³ Û³eÝí »é II.3 í»í 2:

III. 120

III.1 AY1N3 Yaon3 i »O»IaAAlaoY3n

1. 130C I3 eadof3 IuA aon3 ni »n»Yaou³⁶¹: aon3 ni »n»Yaou mu UA I3 huI3 I3 i NCUuCo, 3 I3 YoY»nÇ B3 nuCo .. ei 3 o3 I3 Y/oaoo3 I3 Y Na1Co: i »nÇY »nIaAeA I3 naO »Y .. mu 3 o3 I3 U»E: 20Y AY1N3 Yaon 3 eU3 Um NY3 n3 í añ i Y»nI3 U3 oY»E R(f1)(f2)(z) eE»U3 Uaí: DÇUuA (R) mu OI3 o3 I3 i 3 nu3 i Co .. 3 x3 I3 Y»nÇ ao mu e3 I3 huI3 i3 Y 3 I3 YoY»nÇ B3 nuCo, añaYu I3 naO »Y mu 3 o3 I3 U»E: 13 U3 nu3 i Y aon3 ni »n»Yaou U»I3 U3 e3 Um UÇ3 í 3 Yi i: o nm»UY 3 OY InIYí aoU i, unÇY3 I3 har-har-ŞE3 nEÉ»Eí: F1-aí Y»nI3 U3 oí 3 I3 »Y 3 OY 3 I3 YoY»nA, añaYó un3 - I3 Y3 I3 Y ÇU3 ei A I3 U B3 i AaOÉ i. Çi 3 Ióí aoU, I3 U AY1N3 Yn3 a»e aÇ. Çi 3 Ióí aoU: 20E EUmÇY a»i u i 13 e»E -şst-, -t³⁶²-, -ul- .. -an- 3 I3 YoY»nA (U3 Yn3 U3 eY 3 Ue 3 I3 YoY»nÇ U3 eÇY i »e I.4): F2-A Y»nI3 U3 oYaou »Y mu 0C un3 I3 Y3 I3 Y ÇU3 ei A ÷ aEaO 3 I3 YoY»nA, añaYó UÇcaoaí aon3 ni »n»Yaou Çn3 I3 Y3 oí aoU i mu 0C EáY3 nNaouA (3 Ue U3 eÇY U3 Yn3 U3 eY i »e III.2): AYa í »n3 muNaou i z-aí YBí 3 I Na1nÇY/U3 eYÇí Y»nÇY, 3 a3 í »nÇY»ne e»ni añ»Y I3 aí 3 I »Y f2-Ç N»i : O»Yu 1n3 Yu U3 Yn3 U3 eY I1Çi 3 nI»Yu EaY3 nNU3 Y N3 U3 I3 n. A uY3 nI»EÇe: AY1N3 Yaon 3 eU3 Um 1n3 Yu oaouo »Y i 3 EÇe. aní aOaouA U3 Y umu»I i Ç AÇí A .. 1»UuA:

2. 130C un3 I3 Y3 I3 Y I3 n. A aon3 ni »n»Yaou: 13 OY aon3 ni »n»Yaou aoyÇ »O3 Y3 I, I »nã (±), e»e (3 Yoao3 I3 Y/3 Y3 Yoao3 I3 Y), A3 U3 - Y3 I, 1»Uu .. AÇí: OÇYa 3 UAU N3 Uí YÇ i »uei »naou Nei 3 I i 3 nm»n3 I í aoU »Y e3 NU3 Y3 I3 Y, Nn3 U3 U3 I3 Y .. ei añ3 13 e3 I3 Y (3 YÇn3 - I3 Y Áei A. U3 IáYaí Ç) »O3 Y3 IY»nA: aon3 ni »n»YÇY N3 i aol i »n»u 1»Uu .. »nIaO AÇí i »½3 IÇ .. Na. Y3 IÇ: aon3 ni »n»Yaou añaB mu 0n,

³⁶¹ Uan BnÇ3 Yaou aon3 ni »n»YÇ mu 0ÇY 3 e3 í »E U3 Yn3 U3 eY .. 3 UuaOÇ3 I3 Y 3 Yn3 13 nO»E »Y ¶.0»EÇUÇBí ÇEÇY [1964, ÇÇ 45-58], A.0»Ba3 YÇYaí A [1962], A. U3 IáYaí A [1971, ÇÇ 113-138; 1979, ÇÇ 67-74], Ø.É3 aÇI U3 YA [1985, ÇÇ 69-112] .. ¶. I. ÇEN»EUA [2004, ÇÇ 128-133]:

³⁶² Ø3 eY3. Çi 3 I3 Y. n3 I3 YaAAlaoYaou 3 Ue 3 I3 YoA i 3 e3 13 nOI aoU i d:

Çñ»Ýó í »ñçÝ Ñ³ í »Éí áÓ Ñ³ í áóí Ñá¹ »ñç/Ú³ èÝÇíÝ»ñç (z) ÚÇçáóáí, í³ ñµ»ñ³ í áóÚ »Ý áá ÚÇ³ ÚÝ · áñí áÓáóÁÚ³ Ý éáóµ»íí Ç (»ÝÁ³ í³ ÚÇ), ³ ÚÉ³ úµÚ»íí Ç ÁÇíÝ áó ¹»úúÁ: Ø»ñ³ í³ Ý³ í³ Ý í³ ñ. »ñÁ Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ íÝ»ñ-í³ Ú³ óÝ»Ýú ÈáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ í³ ñ. Á úÝÝ³ ñí »Éçé:

III.2 ÈáÝ³ ñÑáóÚ

áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÈáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ í³ ñ. Á íúÝÝ³ ñí»Ýú Áéí ³ è³ Ý-ÓÇÝ »Ó³ Ý³ íÝ»ñç Ú³ Ýñ³ Ú³ èÝ ³ Ý¹ñ³ ¹³ èÝ³ Éáí Úáóñ³ ú³ Ýááóñ »Ó³ -Ý³ íÇÝ Ñ³ í áóí µáfan Ó³ »ñçÝ: ÁÝ¹Ñ³ Ýáóñ ³ èÚ³ Úµ, á³ ÚÚ³ Ý³ í áñí ³ í Ú»½ Ñ³ è³ í áóñ³ ñí ³ í³ Ý í »úèí »ñç è³ ÑÚ³ Ý³ ÷ ³ í áóÁÚ³ Úµ ³ í³ Ó³ -á³ ñ³ ÚÝáóÁÚ³ Úµ, áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÈáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ í³ ñ. Á Ú»½ Ñ³ Úí ÝÇ ç Á»ñç íÇ×³ íáí, Çéí »Ó³ í á³ í í »ñ³ óáóÚÝ»ñç ÚÇ Ú³ èÇ Ñ³ Ú³ ñ Ú³ èÝ³. Çí ³ í³ Ý · ñ³ í³ ÝáóÁÚáóÝáóÚ ³ éí³ »Ý í³ ñ³ Ó³ ÚÝáóÁÚáóÝ»ñ³ Ñ³ í í³ á»è èí áñ³ ¹³ è³ í³ Ý (³ ÝÇñ³ í³ Ý) »Ó³ Ý³ íÇ µ³ Ú»ñç ¹»áúáóÚ:

III.2.1 è³ ÑÚ³ Ý³ í³ Ý »Ó³ Ý³ í

1. Ú»ñí³: Ø³ èÝ³. Çí ³ í³ Ý · ñ³ í³ ÝáóÁÚáóÝáóÚ áñá»è Ý»ñí³ Á³ Ú³ Ý³ íÇ í í³ ÚáóÁÚáóÝ éáí áñ³ µ³ ñ Ýbí áóÚ ç ale §³ éáóÚ ç (±) | (· ñáóÚ a-le-(e)) µ³ ÚA³⁶³: è³ í³ ÚÝ Ñ³ Úí ÝÇ áç, Á» áñÝ ç ³ Úèí »Ó ÑÇÚúÁ, áñÁ í »ñç³ í áñáóÁÚáóÝ³⁶⁴, µ³ óÇ ³ Ú¹ áá µáfan áóñ³ ñí ³. »í Ý»ñÝ »Ý ³ ÚÝ Ñ³ -Ú³ ñáóÚ µ³ Ú³⁶⁵: áñáb áóéáóÚÝ³ èçñáóÝ»ñ µ³ ÚÇ Ý»ñí³ Á³ Ú³ Ý³ íÇ ÑÝ³ -ñ³ í áñ í í³ ÚáóÁÚáóÝ»ñ »Ý Ñ³ Ú³ ñáóÚ ÚÇ ú³ ÝÇ ³ ÚÉ µ³ Ú³ Ó³ »ñ ³ è, ÇÝá-á»è tiane[ti=ya=næ] §³ ÚÝ ³ éáóÚ ç(±) | ³ ÚÉÝ: è³ í³ ÚÝ ³ Úè µáfan Ó³ »ñÁ Ñáóè³ ÉÇ á»Ý, ³ Ú»Ýú ³ è³ ÚÁÚ èí Çáí ³ í »Ýú ÷ ³ èí »É, áñ áóñ³ ñ-í ³ í³ Ý í »úèí »ñáóÚ Ý»ñí³ Á³ Ú³ Ý³ íÇ Ñ³ í³ èí Ç í í³ ÚáóÁÚáóÝ»ñ áí³ Ý:

³⁶³ ² ÚÝ µ³ ½ÚÇóè Ñ³ ÝíÇááóÚ ç Ý»ñ³ í³ í³ Ý µ³ Ý³ Ó³ »ñáóÚ §³ ÚèÇÝÁÁ³ ÚÝÇÝÁÁ ale ... |, áñÇÝ Ñ»í ³ áóÚ ç í í³ í³ ÝÇ ³ ÝáóÝÇó ß³ ñ³ íñí áÓ í »úèí Á:

³⁶⁴ Á. Ø»á³ ÝÇÝáí Á ÑÝ³ ñ³ í áñ ç Ñ³ Ú³ ñáóÚ, áñ ale µ³ èÇ í ³ í³ ³ Úèí »Ó Á³ úÝí³ í ç áóñ³ ñí, ar- sí ³ éí; µ³ Ú³ ñÚ³ í Á, Çéí µ³ Ú³ í³ Ý í »ñç³ í áñáóÁÚáóÝ ç -le-Ý (ale < *ar- =le) ½áó ³ Ñ»é ³ Ýóí³ óÝ»Éáí teli=e µ³ Ú³ Ó³ Ç Ñ»í, áñç µ³ Ú³ ñÚ³ í Á Ú³ èÝ³. Çí ³ í³ Ý · ñ³ í³ ÝáóÁÚáóÝáóÚ Ñ³ Ú³ ñí áóÚ ç ter- §¹Ý»É; µ³ ÚÁ (teli=e < *ter=li=e) [1962, çÇ 34, í³ Ý. 28];

³⁶⁵ ² Úè Ú³ èÇÝ í »è Г. Меликишвили, 1964, çÇ 47, í³ Ý. 67:

2. 2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 É: 2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 ÉÁ aŏn3 nŭi 3 Í 3 Ý í »uëi »-
 náoU 3 é3 í »É N3 x3 É3 Í Ç N3 Ý í Ç ăăŏ . . É3 í N3 ŭi Ý Ç Ó · Ý 366: 2 Yóu3 É
 Í 3 í 3 nŭ3 É Ç Ý N3 í aóí ; ÉaY3 nņU3 Ý »nŭi aó í Ç ă: 2 é3 ç Ç Ý í Ç ăáí
 ÉaY3 nņi aóU »Y 3 Ý 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý, Çeĭ »nŭi nán1 aí 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý 3 ŭ»nĀ:
 Ān N»nĀ Ç Ý, 3 é3 ç Ç Ý 3 Ý 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý í Ç ăÁ 3 Á 3 Ý í aóU ; »n»U »YĀ3 -
 í Ç ă Ç:

2 00a63 í 6

2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 É Ç I (3 Ý 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý) ÉaY3 nņaóU

»Uü	°YĀ3 í Ç ă »n					
	I		II		III	
	»½.	Ná.	»½.	Ná.	»½.	Ná.
1-ÇÝ	*-i=di	-	-a=di	-	-i=a=di	-
2-n ¹	-	-	-	-	-	-
3-n ¹	-i=be	-i=le(±)	-a=be	-a=le	-i=a=be	-i=a=le

ĀYăă»e »n»aóU ; 3 Őŭaóe3 Í Çŏ, I ÉaY3 nņU3 Ý Ő»Ç 3 Ýŏu3 É Í 3 -
 í 3 nŭ3 É Ç í »nÇ3 í aŏnáoŐŭaóY»nĀ Nĕi 3 Í aŏn»Y 3 Á 3 Ý í aóU »Y »nŭi aó
 Ő3 é Ç: 2 é3 ç Ç Ý 3 Ő3 1 nŏÇaÁ í 3 n»n3 Í í aóU ; Āeĭ ÉaY3 nņU3 Ý »YĀ3 -
 í Ç ă »nÇ, ŐÇYă1 »e »nŭi nán1 Á Á Ý1 N3 Ý aóŏ ; ÉaY3 nņU3 Ý maĕān »YĀ3 -
 í Ç ă »nÇ N3 Ő3 n . . 3 nŭi 3 N3 ŭi aóU ; aŏí aŏŏaóŐŭ3 Ý éaŏŭ»í í Ç 1 »ŐuY aó
 ĀÇ í Á367:

ĀYăă»e 3 n1 »Y Ýbí »ŏ, II í Ç ăáí ÉaY3 nņi aóU »Y ŐÇ3 ŐY 3 Ý aóŏ3 -
 Í 3 Ý 3 ŭ»nĀ, 3 Ő3 é aóŐŭ3 Őŭ man- ŐÉÇÝ»É, ŐY3 É í í Ç x3 Í Ç 3 ŐÇ (í »e
 eĭ aŏ . . Í »í 3): 2 Yóu3 É Í 3 í 3 nŭ3 É Ç ÉaY3 nņU3 Ý 3 Őe í Ç ă aóU 3 ŐÇ -
 Í 3 Ý í »nÇ3 í aŏnáoŐŭ3 Ý 3 é3 ç Ç Ý 3 Ő3 1 nŏÇaÁ u-Ý ; Ő3 é Ý 3 · Ç í 3 Í 3 Ý
 · n3 Í 3 Ý aóŐŭaóY aóU 3 ŐY N3 Ő3 í í aóU ; 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý aóŐŭ3 Ý aóŏŏÇă Ç N3 -
 Í 3 1 náoŐŭaóY -a-Ç368: ĀYă í »n3 ŭ»náoU ; 3-n¹ 1 »ŐŭÇ Ná. Ý3 Í Ç Ā í Ç -tu369

366 í »e í 3 Ý. 361-aóU Ýbí 3 í · n3 í 3 Ý aóŐŭaóYÁ:

367 í »uëi »náoU III »YĀ3 í Ç ă Ç Ó »nÇ + áÉ3 n»Y »n»ŐY N3 Ý í »e »Y · 3 ÉÇe 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý
 3 Őŭ»n (N3 ŐY3 ŐY 1 »ăe Ó · aí), ÇYăă»e ŭŏÇY3 í · kuŭ=i=a=di 3 ŐŐA, aŏÁ YăŏŐY N3 -
 Ő3 í »uëi aóU N»nĀ3 · 3 ŐaóU ; kuŭ=u=be 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý 3 ŐŐÇY: Āeĭ ¶.Ő»ÉÇuÇbí Çĕăŏ -ia-
 aí í 3 Ő3 í 3 Ý 3 Ý 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý 3 ŐŐnY aóY Ý»n. aŏí 3 í 3 Ý é»eÇ N3 í Í 3 Ý ÇBÝ»n [1964, ÇÇ 46-
 47]:

368 Ā. . Ő3 Í aYá í Á aŏáb 1 »ăŭ»náoU u-Ç í 3 í í »eYăŏU ; [o] NÝăŏaóY, aŏÁ Ý3 N3 Ő3 náoU ;
 3 Ý 3 Ý aóŏ3 Í 3 Ý aóŐŭ3 Ý aóŏŏÇă Ç N3 í 3 1 náoŐŭaóY u[ɿ]-Ç: (И.Дьяконов, 1979, ÇÇ 68-70):

369 Ő»½ 3 é3 í »É N3 í 3 Ý 3 Ý í 3 Ý í Ā í aóU, aŏ aŏn3 nŭi »n»YăŏU Na- Ý3 Í Ç éaŏŭ»í í Ç aŏŏŏÇaÁ -
 t-Ý ; . . aá Ā -it-Ý, aŏÇ í 3 Ő3 1 nŏÇaÁ, ÇYăă»e aŏ í 3 nŭi aóU »Y aóU Ýu, »n»ŐY eŏí aóU ; (í »e

í »ñç³ í áñáoÁÙ³ ÝÁ, ³ á³ ³ ÚÝ ÝáoÙÝá»é á»í ù ÷ μ³ Ó¹³ í »É »ñíáo Ù³ éÇ·
 · áñí áÓáoÁÙ³ Ý éáoμ»íí Ç »ññáñ¹ ¹»Ùç Ná· Ý³ ÍÇ ÁíÇ -t-
 ³ ÝáoÓ³ Í³ ÝáoÁÙ³ Ý -u(-) óáoÓÇáÝ»ñç³³⁷⁰:

²Óáoé³ Í 7

²Ýóó³ÉÍ³í ³ñÓ³ÉÇII (³ÝáoÓ³Í³Ý) ÉáÝ³ñÍáoÙ

éáoμ»íí		Úμ»íí	
ÁÇí	»Ùù	½. ÁÇí	Νά· . ÁÇí
»½³ÍÇ	1-ÇÝ	-u=be	-u=ule
	2-ñ¹	-	-
	3-ñ¹	-u=(ne)	-u=ale
Νά· Ý³ÍÇ	1-ÇÝ	-u=še	-u=uše (±)
	2-ñ¹	-	-
	3-ñ¹	-(i)t=u	-(i)t=u=le

Ø»ÍÝ³ μ³ ÝáoÁÙáoÝÝ»ñ ²Óáoé³ Í 6-ÇÝ ·· 7-ÇÝ:

³) ³Ú³Í³Ý í »ñç³ í áñáoÁÙáoÝÝ»ñÁ ³Ùéí »Ó í ñí³ Í »Ý Áéí · ñç:
 · ñ³Ýó ÑÝ³ñ³ í áñ ÑÝáoÓáoÁÙ³ Ý Ñ³ ñóÇÝ Í³ Ý¹ñ³ ¹³ éÝ³ Ýù Ñ³Ù»ñ»ÝÇ
 Ñ³Ù³ á³í³ ³ éÉ³ÝÓ»ñç Ñ»í Ñ³Ù»Ù³í »ÉÇé (III.2.5):

μ) ÉáÝ³ñÍáoÙ³ Ý II í Ç ááoÙ ½³ Ý³½³ ÝíáoÙ »Ý áá ÙÇ³ ÚÝ éáoμ»íí Ç,
 ³Ùéí úμ»íí Ç ÁÇíÁ ·· ¹»ÙúÁ: ÁÝáá»é »ñíáoÙ ÷ ²Óáoé³ Í 6-Çó, μάφαñ
 ¹»Ùú»ñáoÙ, Νά· Ý³ÍÇ úμ»íí Ç óáoÓÇáÝ ÷ -(a/u)le-Ý (-ule ·· -ale)
 Ñ³Ù³ á³í³ ³ éÉ³Ý³ μ³ñ 1-ÇÝ ·· 3-ñ¹ ¹»Ùç »½³ÍÇ ÁíÇ éáoμ»íí Ç
 ¹»áúáoÙ ·· -le³ 3-ñ¹ ¹»Ùç Νά· Ý³ÍÇ éáoμ»íí Ç ¹»áúáoÙ, áñÁ Ñ³-
 í »ÉíáoÙ ÷ Ñ³Ù³ á³í³ ³ éÉ³Ý μ³Ù³ Ó·Ç í »ñçÇÝ: ½³ÍÇ úμ»íí Ç óáoÓÇáÁ
 -ne-Ý ÷, áñÁ · áñí³ Í íáoÙ ÷ ÙÇ³ ÚÝ 3-ñ¹ ¹»Ùç »½. ÁíÇ (éáoμ»íí Ç) μ³ ÙÇ
 ¹»áúáoÙ:

í ç Ý. 370): ²Ùé -t-Ý Ñ³ í »ÉíáoÙ ÷ μ³Ù³ ÑÇÙçÝ· ³ éçç³ óÝ»Éáfí -(v)=t=í »èùÇ í »ñç³ í áñáo-
 ÁÙáoÝÝ»ñ:

³⁷⁰ Ø³ éÝ³. Çí ³Í³Ý · ñ³Í³ ÝáoÁÙáoÝáoÙ ³Ù¹ÇÇε μ³ Á³ÝáoÙ áÇ Í³í³ ³ ñíáoÙ Ñ³Ù³ ñ»-
 Éáfí, áñ -itu-Ý Ñ³ í »ÉíáoÙ ÷ ³ÝáoÓ³Í³ ÝáoÁÙ³ Ý -u- óáoÓÇáÝ, áñÁ é³ Í³ ÚÝ éÓíáoÙ ÷ -itu-Çó
 ³ éçç (*-u-itu > -itu): ³ñμ»ÚÝ Ý³·· í-Ç Ñ»í ÙÇ³ éÇÝ (*-u-itu > -tu): áñáb
 ¹»áú»ñáoÙ ÁÝ¹Ñ³Í³ éç ÍÁ éÓíáoÙ ÷ í-Ý (*-u-itu > -utu), ÁÝ¹ áñáoÙ, éÓÙ³Ý á³í³ Í»ñÁ
 Í³ Éí³ Í ÷ -u-ÇÝ Ý³ Éáñ¹áo ÑÝáoÙÝÇó: ²Ùé Ù³ éÇÝ Ù³ Ýñ³ Ù³ éÝ í »è, úñÇÝ³ Í, Г.Меликши-
 вили, 1964, çÇ 49:

.) 3-n¹ 1»UúáóU 3 YóU³É Í 3 i 3 nU³ÉÇ í »ñç³ í áñáóÁU³YÁ N³ ×³ É N³ í »É í áóU ħ 1-ÇY 1»UúÇ -me ěi 3 ó³Í 3 Y 1»ñ³Y í 3 Y³Í 3 Y³ Ú 3 ěYÇÍÁ ŠÇYÓ! YB³Y³Í áóÁU³Uμ: 2U³ B³nÁ³Í 3 Y ħ .. Y³É 3 13 ěáoÁU³Y³ U»Ç Í 3 náÓ ħ N³ í »É í »É áá ÚÇ³U³Y μ³UÇY, 3 UĚ .. áU³Í 3 YÇY Í 3 Ú 1»ñ³Y í 3 YÁ: ÚÚ³Y 1»áú»náóU μ³UÇ úμU»Í i 3 UÇY ÚUáóě óáoóÇáY»ñY ÁYÍYáóU »Y (»Á» 3 U¹áÇĉU ħ 3 Y), ÇYáá»ě (II ěáY³ nNáóU) ušňan=u=me Š(Y³) Í 3 n- . 3 1ñ»ó(±)-ÇYÓ!, ter=u=me Š(Y³) 1ñ»ó-ÇYÓ!, ar=tu=me Š(Y³) i í »ó-ÇYÓ!, (I ěáY³ nNáóU) ĥaš=ial=me Š(Yñ³Yú) ěě»óÇY-ÇYÓ! .. 3 UĚY (i »ěY³ .. II.3 Í »i 2):

1) Đ³ ×³ É, áY³U³Í Y³É 3 13 ěáoÁUáóYáóU Ná. Y³ÍÇ úμU»Í i Ç 3 éí 3 UáoÁU³YÁ, »ñíñáñ¹ ěáY³ nNÚ³Y³ μ³U»ñY 3 U³Y á»Y ½³Y³½³YáóU .. 1ñí áóU »Y »½³ÍÇ úμU»Í i Ç N³Ú³á³i 3 ěÉ³Y Ó`ái: ÚñÇY<sup>3</sup>Í`

(92) ^{LÚ}A.SI^{MEŠ} (^{MEŠ}-Ná. ÁÍÇ) ú-e-li-du-bi (-u-be- »½. ÁÍÇ úμU»Í i) [KYKH 173 V₂₃]:

(93) ^mAr-gi-iš-ti-še a-li-e i-ku-ka-ni MU ši-iš-ti-ni ^{LÚ}A.SI^{MEŠ} (^{MEŠ}-Ná. ÁÇÍ) ú-e-li-du-ú-bi (-u-be- »½. ÁÍÇ úμU»Í i) [KYKH 174 A4₁₆]:

(94) ^mAr-gi-iš-ti-še a-li-e ^mD[i]-i-a-ú-ĥi [š]li-šú-ĥa-ni du-ur-ba-bi ^{[L]ÚĤ}ĥu-ra-a-di-ni-li(-nele-Ná. ÁÇÍ) ú-e-li-du-bi (-u-be- »½. ÁÍÇ úμU»Í i) [KYKH 174 A1₁₂]:

ÚÚ³Y³á»ě »ñμ»ÚY áÇ i 3 ĥμ»ñí áóU .. ěáoμU»Í i Ç ĀÇÍÁ, únÇY³Í`

(95) ^mIš-pu-ú-i-ni-še ^{md}Sar₅-du-ri-e-ĥi-ni-še ^mMe-nu-ú-a-še ^mI[š]-pu-ú-i-ni-ĥi-ni-še (N-še, N-še-Ná. ÁÇÍ) i-ni-li KÁ za-a-du-ú-a-li (-u-ale- »½. ÁÍÇ ěáoμU»Í i) te-ru-ni (-u-ne- »½. ÁÍÇ ěáoμU»Í i) ar-di-še... [KYKH 38 I₁]:

(96) ^mIš-pu-ú-i-ni-še ^{md}Sar₅-du-ri-ĥi-ni-še ^mMe-nu-ú-a-še ^mIš-pu-ú-i-ni-[ĥi-ni-še] (N-še, N-še-Ná. ÁÇÍ) ^{GIŠ}ul-di-e šú-ĥé te-ru-ni (-u-ne- »½. ÁÍÇ ěáoμU»Í i) ^dĥal-di-e ku-ú-e ^{GIŠ}ša-a-ri šú-ĥé te-ru-ni (-u-ne- »½. ÁÍÇ ěáoμU»Í i)...[KYKH 38 I₂₇] (NÚUí . N³čán¹Ç N»i):

(97) [^mIš-pu-ú-i-ni-še ^{md}]Sar₅-du-ri-[^{hi}-ni-še ^mMe-nu-ú-a-še] [^mIš-pu-ú-i-ni]-^{hi}-ni-še (N-še, N-še-Ńá. ĀĆí) ^{GIŠ}ul-[di-e šú-hé te-er]-tú (-t-u-Ńá. ĀíÇ éáóμł»Í'í) [^dĥal-di-e ku-ú-e ^{GIŠ}]ša-ri-e [šú-hé tel]-er-tú(-t-u-Ńá. ĀíÇ éáóμł»Í'í) ...[KYKH 38 II₅₄] ... ³ŪÉY:

») II (³YóáŌ³Í³Y) ĒáY³ŃŃŪ³Y ³é³ÇÇY ¹»ŪuÇ Ńá. Y³ÍÇ éáóμł»Í'í-í Ç Ń³Ū³Ń áóY»Yú ŪÇ³ŪY Ń»í ...Ū³É í Í³ŪáóĀŪáóYÁ`

(98) ^{md}Sar₅-du-ri-^{hi}-ni-še i-e-še ^mMe-nu-ú-a-še ^mIš-pu-ú-i-ni-^{hi}-ni-še ^mI-nu-uš-pu-a-še ^mMe-nu-a-^{hi}-ni-še (N-še, i-e-še N-še-Ńá. ĀĆí, 1-ÇY ¹»Ūù) ^dĥal-di-e-i su-si ši-di-iš-tú-še (-u-še-Ńá. ĀíÇ éáóμł»Í'í, 1-ÇY ¹»Ūù) ^dĥal-di-ni-li [KÁ-li(?) ba]-du-si-e ka-a-ni ^{URU}ṭu-uš-[pa pa-ta-ri]-e? ši-di-iš-tú-ú-še (-u-še-Ńá. ĀíÇ éáóμł»Í'í, 1-ÇY ¹»Ūù) [KYKH 20 I-III]:

àóB³. Ń³í Ç, áñ ūñÇY³Í (98)-áóŪ ³éí³ »^{1/2}ÍÇ ĀíÇ ūμł»Í'í Ç Ń³Ū³Ń (suse) áóY»Yú -u-še í »ñÇ³ í áñáóĀŪáóYÁ, Çéí Ńá. Y³ÍÇÇ (^dĥal-di=i-ne=le [KÁ(?)])` -u-uše: é³Í³ŪY Ū»Í ūñÇY³ÍÇ íŃ³ Ńáóé³ÉÇ Ń»í ...áóĀŪáóY ³Y»É ŃY³Ń³í áñ áç: Āñ³Í³YáóŪ Ń³í»ÉŪ³É u-Y í³ŃáŌ Ç ÉÇY»É Ō³ŪY³ í áñÇ éáí áñ³Í³Y íŃí YáóĀŪáóY:

1/2) I (³Y³YóáŌ³Í³Y) ĒáY³ŃŃŪ³Y I »YÁ³í ÇáÇ Ō`»ñÇó Ńáóé<sup>3</sup>ÉÇ í Í<sup>3</sup>ŪáóĀŪáóY»ñ áóY»Yú »<sup>1/2</sup>ÍÇ <sup>3</sup>é<sup>3</sup>ÇÇY <sup>1</sup>»ŪuÇ (-i-be) ... Ā»ñ`é Ńá. Y³ÍÇ »ññáñ¹ ¹»ŪuÇ (-i-le) Ń³Ū³Ń ŪÇ³ŪY:

3. man- šÉÇY»É! μ³ŪÇ ĒáY³ŃŃáóŪÁ: 2ŭé μ³ŪÇ ĒáY³ŃŃáóŪÁ ³YóŪ³É Ā³Ū³Y³Í áóŪ í ³Ńμ»ñí áóŪ Ç ŪŪáóé μ³Ū»ñÇó: ¶.Ō»ÉÇŪÇBíÇÉÇY³⁷¹ ³ŪY Ń³Ū³Ń náóŪ Ç ³YÍ³YáY μ³Ū, áñÇ Ń³Ū³Ń áóñ³Ńí ³Í³Y í »uēí »ñáóŪ áóY»Yú. manu - š»Ō»É Ç í` 3-ñ<sup>1</sup> <sup>1</sup>»Ūù, »<sup>1/2</sup>. ĀĆí, <sup>3</sup>YóŪ<sup>3</sup>É Ā<sup>3</sup>Ū<sup>3</sup>Y<sup>3</sup>Í. manuli - š»Ō»É »Y í` 3-ñ¹ ¹»Ūù, Ńá. ĀĆí, ³YóŪ³É Ā³Ū³Y³Í. ui ... manuri - šáÇ »Ō»É, áí³Ń »Ō³Í í` 3-ñ<sup>1</sup> <sup>1</sup>»ŪuÇ »<sup>1/2</sup>. ĀíÇ <sup>3</sup>YóŪ<sup>3</sup>É Ā<sup>3</sup>Ū<sup>3</sup>Y<sup>3</sup>ÍÇ <sup>3</sup>Ń. »É<sup>3</sup>Í<sup>3</sup>Y. manule - šÍÉÇYÇ í` 3-ñ¹ ¹»ŪuÇ »^{1/2}. ĀíÇ ³á³eYÇ Ā³Ū³-Y³Í. manini - šĀáŌ ÉÇYÇ í` 3-ñ¹ ¹»Ūù, »^{1/2}. ĀĆí, ŃŃ³Ū³Ū³Í³Y »Ō³Y³Í ... ³ŪÉY: Ā. Ū³ÍáYáí Á »YÁ³Ń náóŪ Ç, áñ man - šÉÇY»É! μ³ŪÁ, áÉÇY»Éáí ³Yóá-Ō³Í³Y μ³Ū, ĒáY³ŃŃí áóŪ Ç II` ³YóáŌ³Í³Y μ³Ū»ñÇY Ń³í áóí Ēá-

³⁷¹ Г.Меликишвили, 1964, ÇÇ 57-58:

Y³ nŃU³ Y³ i Čšáí: Ú³, manu μ³ Ú³ Ó³ áoU, u-Y [o] NŃYaU³ Úμ N³ Ú³ náoU ĺ
 3 Y³ YóáO³ í 3 YáoAU³ Yí Čx³ í Č óáoČš, aňA · náoU aČ i 3 n̄μ»ní áoU 3 Yóá-
 O³ í 3 YáoAU³ Y u óáoČšČo³⁷² (3 Ńe μ³ Ú³ eČY³ i »è Y³ · III.2.5 í »i 2):

III.2.2 Đñ³ Ú³ Ú³ í 3 Y³ »O³ Y³ í

1. Đñ³ Ú³ Ú³ í 3 Y³ »O³ Y³ í Č Y³ »ní 3 í 3 Ú³ máoY Nñ³ Ú³ Ú³ í 3 Y³: Ø³ eY³ ·
 · Či 3 í 3 Y³ · n̄ 3 í 3 YáoAUáoYáoU áoñ³ ní »ñ»YČ Nñ³ Ú³ Ú³ í 3 Y³ »O³ Y³ í Č
 Y³ »ní 3 Ú³ óáoČšČáY»ñY »Y N³ Ú³ ní áoU -e-Y · -i-Y, aňáYú 3 YUČČ³ á»è
 N³ í »éí áoU »Y NČÚú 3 í 3 ½U Ó³ ÚY³ í aňČó ½áoñí μ³ Ú³ NČÚúČY: éñ³ Yó
 ÚČČ³ i 3 n̄μ»náoAUáoY éáí aň³ μ³ n̄ aČ 1ní áoU³⁷³: Đñ³ Ú³ Ú³ í 3 Y³ »O³ Y³ í Č
 μ³ Ú³ »nÁ Á» N³ x³ É á»Y N³ Y³ ČšáoU áoñ³ ní 3 í 3 Y³ i »uei »náoU,
 e³ í 3 ÚY, BÝaňNČí í »ÉČBČYČ »ñíÉ»½í Ú³ 3 nO³ Y³ · náoAUáoYáoU 3 éí 3 a-
 lu-še a-i-[ni-e-i] [i-ni]-li du-li-i-e ti-i-ú-li-i-
 e ú-1[i-i] (Nñ³ Ú³ Ú³ í 3 Y³ »O. μ³ Ú) [tú-ri-e] (Nñ³ Ú³ Ú³ í 3 Y³
 »O. μ³ Ú) - Šáí aň í 3 YČ, í 3 eČ · Y³ áaYá³ ónáo!³⁷⁴ 3 ní 3 N³ Ú³ áoAU³ Y³
 3 éáoñ³ í 3 Y³ i 3 n̄μ»ñ³ í Č, Náoe³ ÉČaň»Y 3 é 3 YOY³ óí áoU »Y: o³ í áu,
 Nñ³ Ú³ Ú³ í 3 YÁ í 3 Ú³ Ú³ í 3 ĺ ÚČ³ ÚY »½³ í Č Áí áoU: Đá· Y³ í ČČ aň³ Čó»
 í 3 ÚáoAUáoY áoñ³ ní 3 í 3 Y³ i »uei »náoU í 3 ní »è Á» áí³: ' 3 oČ í »-
 náyBÚ³ É »ñíÉ»½í Ú³ 3 nO³ Y³ · náoAUáoYČó N³ Ú³ YČ ul=i Š· Y³ | ·
 tur=e ŠááYá³ ónáo! μ³ Ú³ »nČó, áoñ³ ní 3 í 3 Y³ i »uei »náoU Nñ³ Ú³ Ú³ -
 í 3 Y³ »O³ Y³ í áí áoY»Yú ti=e Š³ e³ |, der=e Š³ Čñ|, šat=e ŠpeYČ(±)|,
 ar=e Ší áoñ|, atñ=e Š· í Čñ(±)|, uš=e Š(±)| · 3 Ńe í 3 ÚáoAUáoY»nÁ:
 ÉYáá»è »ñ³ áoU ĺ μ³ »ní 3 í μ³ é»nČó, máfaň 1» áú»náoU Nñ³ Ú³ Ú³ í 3 YČ
 í »ñ³ Č í aňáoAUáoYÁ -e-Y ĺ: ' 3 oČ éáoAUáoY ĺ í 3 ½UáoU ÚČ³ ÚY ul-i
 Š· Y³ | μ³ ÚÁ, aňČ N³ Ú³ n̄ áoY»Yú -i: °Á» Yí 3 í Č 3 eY»Yú 3 ÚY
 N³ Y³. 3 Ú³ YúÁ, aň e-áí í 3 Ú³ Ú³ í 3 Y»nÁ máfaňÁ ÚČ³ ÚY 3 YóáO³ í 3 Y³ μ³ Ú³ »n
 »Y, Čeí i-áí í 3 Ú³ Ú³ í 3 ÚČ³ í μ³ éÁ 3 Y³ YóáO³ í 3 Y³ ĺ, 3 á 3 eí 3 óí áoU
 ĺ, aň -i-Y N³ i áoí ĺ ÚČ³ ÚY 3 Y³ YóáO³ í 3 Y³ μ³ Ú³ »nČY (±) (3 Ńe N³ nOČY
 N³ Y³ n³ í aň í ČY»ñ 3 é 3 í »é Nēi 3 í á 3 i 3 eÉ³ Y»é, »Á» áoY»Y³ ÚČYú

³⁷² í »è И.Дьяконов, 1979, ĺČ 68, í 3 Y³. 96: Aeí Yñ³ · N³ Y³ n³ í aň ĺ, aň 3 Y³ YóáO³ í 3 Yáo-
 AU³ Y³ 3 Ńe YáoU Y óáoČšY (o-Y) ĺ 3 éí 3 Y³ · á 3 ÚU³ Y³ í 3 Y-AOO³ í 3 Y³ »O³ Y³ í Č · aňáB 3 Ńe
 μ³ Ú³ Ó³ »náoU: 2 Ńe Ú³ eČY³ i »è Y³ · M.Хачикян, 1985, ĺČ 96-97:

³⁷³ í »è, úñČY³ í, Г.Меликишвили, 1964, ĺČ 53-54; G.Wilhelm, 2004, ĺČ 131 · 3 Ńe Y³:

³⁷⁴ 2 Ńe í 3 Ú³ á 3 n³ ÚČY 3 nO³ Y³ · náoAUáoYÁ μ³ ½UóČe í 3 Ú³ Ú³ í 3 Y³ · 3 Ńe 3 nO³ Y³ · náo-
 AUáoY»náoU, ČYaA N³ Y³ n³ í aňáoAUáoY ĺ i 3 ÉČe í »ñ³ í 3 Y³ · Y»é í »ÉČBČYČ 3 nO³ Y³ · náoAU³ Y³
 áoñ³ ní 3 í 3 Y³ i 3 n̄μ»ñ³ í Č N³ Ú³ á 3 i 3 eÉ³ Y³ í Y³ éí 3 í N³ i 3 í Y³ »nÁ:

Ññ³ Û³ Û³ Ì³ Ý »Ð³ Ý³ Ìáí 1ñí³ Í³ Ý³ ÝóáÐ³ Ì³ Ý³ µ³ Ù»ñÇ³ ÕË í Ì³ Ùáó-
 ÆáóÝÝ»ñ³ ²):

² Õáóë³ Ì³ 8

Ðñ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ý»ñí³ ÕÇ ËáÝ³ ñÑÛ³ Ý³ Õáóë³ Ì³

»Ùù	² ÝóáÐ³ Ì³ Ý³		² Ý³ ÝóáÐ³ Ì³ Ý³ (±)	
	»½. ÆÇí	Ñá. ÆÇí	»½. ÆÇí	Ñá. ÆÇí
2-ñ¹	-e	-	-i	-

Ø³ ÌÝ³ µ³ ÝáóÆáóÝÝ»ñ³ ² Õáóë³ Ì³ 8-ÇÝ:

3) Ðñ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ý³ »ñí³ ÕÇ í »ñÇ³ í áñáóÆáóÝÝ»ñÁ³ ÕËí »Ð³
 Ì³ ñí³ Í³ »Ý ÆËí . ñÇ: Æ-Ý ÑÝ³ ñ³ í áñ ç³ ñí³ ç³ è³ Ý»Ë ÇÝá»è [e], ³ ÕÝ-
 á»è çË [□] Ì³ Õ ð: ÆÝá í »ñ³ µ»ñáóÙ ç³ ì-ÇÝ, ³ á³ ³ ÕÝ ÆËí »ñ³ áóÙÆÝ
 á»í ù ç³ ñí³ ç³ è³ Ý»Ë [i] Ì³ Õ [i] (. ñáóÙ ÕÇßí³ ç³ éí³ ç³ ú-ì-ì-
 ÌñíÝ³ ÌÇ ì-áí): èñ³ Ýó ÑÝááÐáóÆáóÝ³ Ñ³ ñóÇÝ Ì³ Ý¹ñ³ 13 èÝ³ Ýù Ý³ ..
 Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ñ³ Õ³ á³ í³ ç³ èË³ Ý Ó»ñÇ Ñ»í Ñ³ Õ»Ù³ í³ »Ëè:

µ) ² Õáóë³ Ì³ áóÙ ì-Ý Ý»ñí³ Õ³ óñ»Ë »Ýù áñá»è ³ Ý³ ÝóáÐ³ Ì³ Ý³
 µ³ Ù»ñÇ Ññ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ í »ñÇ³ í áñáóÆáóÝÝ, Æ» ÇÝá»è èÝí »ó í »ñÁ ÝÙ³ Ý
 Ùáí »óáóÙÁ ÑÇÛÝí³ í ç³ ÁÝ¹³ Õ»ÝÁ Õ»í ùñÇÝ³ ÌÇ í ñ³ .. Ñ»í³ ³ µ³ ñ
 Ñáóë³ Ëç áç:

2. Ðñ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ ³ ÕË Ó»ñ: Ø³ èÝ³ . Çí³ Ì³ Ý³ . ñ³ Ì³ Ýáó-
 ÆáóÝáóÙ áóñ³ ñí³ Ì³ Ý³ Ý³ »ùËí »ñáóÙ, µ³ óÇ Ññ³ Û³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ý³
 Ñ³ í áóí »ñí ñáñ¹ 1»ÙùÇó, Ýßí áóÙ ç³ Ý³ .. »ññáñ¹ 1»ÙùÇ ³ éí³ ÙáóÆáóÝÝÁ:
 è³ Ì³ ÕÝ³ ³ ÕÝ³ áóÝÇ ³ ÌÝÑ³ Õí ÆÓÓ³ Ì³ Ý³-á³ í í çñ³ Ì³ Ý³ »ñ³ Ý³ ..
 Ñ³ Õ³ ñí áóÙ ç³ ÙáóëÇí³³⁷⁵: Ø»Ýù 1ñ³ Ý³ Ì³ Ý¹ñ³ 13 èÝ³ Ýù èí áñ³ 13 è³ Ì³ Ý³
 (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³) »Ð³ Ý³ ÌÇ µ³ Ù»ñÇ Æ³ ñáóÙ:

III.2.3 èí áñ³ 13 è³ Ì³ Ý³ (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³) »Ð³ Ý³ Ì

1. èí áñ³ 13 è³ Ì³ Ý³ (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³) »Ð³ Ý³ ÌÇ µ³ Ù»ñÁ Õ³ èÝ³ . Çí³ ç³
 Ì³ Ý³ . ñ³ Ì³ ÝáóÆáóÝÝáóÙ: ° Æ» áóñ³ ñí³ Ì³ Ý³ µ³ ÕÇ è³ ÑÛ³ Ý³ Ì³ Ý³ .. Ññ³ -
 Õ³ Û³ Ì³ Ý³ »Ð³ Ý³ ÌÇ Ñ³ ñóáóÙ Õ³ èÝ³ . Çí³ Ì³ Ý³ . ñ³ Ì³ ÝáóÆáóÝÝáóÙ Ì³ ç³ -
 ñ³ Ó³ ÕÝáóÆáóÝÝ»ñ³ . ñ»Æ» áí³ Ý³, ³ á³ ÝáóÝÝÁ áç Ì³ ñ»ËÇ ³ è»Ë èí áñ³ 13 -
 è³ Ì³ Ý³ (³ ÝÇñ³ Ì³ Ý³ ÆËí Æ. Õ³ ÌáÝáíç) »Ð³ Ý³ ÌÇ Ó»ñÇ Õ³ èÇÝ³³⁷⁶:

³⁷⁵ í »è M.Хачикян, 1985, çç 107, 110; G.Wilhelm, 2004, çç 131 .. ³ ÕËÝ:
³⁷⁶ áóñ³ ñí³ »ñ»ÝÇ µ³ Õ³ Ì³ Ý³ ç³ Õ¹ Ó»ñÇ Õ³ èÇÝ³ ç³ éí³ »Ë Õ³ Ýñ³ Õ³ èÝ³ í »è L.Diakonoff,
 1971, çç 113-138; 1979, çç 67-74; M.Хачикян, 1985, çç 104-112; G.Wilhelm, 2004, çç 131-134,
 145

003 Y 3 3 n3 03 0YáoA0áoYÁ á3i 3 N3 13 Y á, »Á» Y1 3 i Ç áoY»Y3 Yú 3 0Y
 N3 Y. 3 03 YúA, áñ µ3 03 13 Y 3 0è 0`»ñÇÓ B3i »ñÁ áon3 ni 3 13 Y
 i »ùei »ñáoU í 13 0i 3 í »Y 0Ç3 0Y áñáB3 1Ç 13 03 á3 n3 0ÇY 3 ni 3 N3 0-
 i áoA0áoYÝ»ñáoU, Çei áñáBÝ»ñÁ í 13 0i 3 í »Y 0ÇYá 3 0ÁU 3 YN3 ei 3 Y3 ÉÇ
 0Y3 óa0 3 ni 3 N3 0i áoA0áoYÝ»ñáoU: 00áoè 1á00ÇÓ 3 ni 3 N3 0i áoA0áoY-
 Ý»ñÁ, áñi »0 áoY»Yú YU3 Y í 13 0áoA0áoYÝ»ñ, N3 x3 É NY3 n3 í áñ ç ÉÇYáoU
 Á3 n. 03 Y»É 0Ç3 0Y AY1N3 Yáoñ Uai 3 í áñ ÇU3 ei áí, ÇYáA YáoUÝá»è
 ÉááAY1ái áoU ç YBí 3 í µ3 03 13 Y 0`»ñÇ 0Ç3 nÁ»ú 0»1Y3 µ3 YU3 YÁ:
 0nÇY3 1. \$...GUD 9hal-di-e ur-bu-ú-li-nè! N3 i í 3 1Á ¶.0»ÉÇ-
 0ÇBí ÇÉÇY Á3 n. 03 YáoU ç \$oáoé É 3 É1ÇÇY Áá0 ½áN3 µ»ñí Ç!, Çei É. 03 -
 1áYái Á` \$ (Y3) óáoé É 3 É1ÇÇY Áá0 ½áN3 µ»ñÇ!: 03 03 i »ùei áoU »ní áo
 Á3 n. 03 YáoA0áoYÝ»ñY ç É AY1áoY»ÉÇ »Y: 13 03 13 Y 3 0è 0`»ñÇ Éá-
 Y3 nNÚ3 Y Nei 3 í á3 i 1»ñÇ ei 3 óU3 YÁ ÉááAY1ái áoU ç Y3 3 0Y N3 Y-
 . 3 03 YúA, áñ í »ñÇÇYÝ»ñè í 13 0i 3 í »Y 0Ç3 0Y »ññáñ1 1»0uái: 2 0è
 µ3 03 0`»ñÇ ÉáY3 nNÚ3 Y AY1N3 Yáoñ á3 i 1»ñÁ (3 00áoè3 1Ç i »éuái),
 NÇUÝí 3 í 03 èY3. Çi 3 13 Y . n3 13 YáoA0áoYáoU »03 í i í 03 ÉY»ñÇ í n3 ,
 i »è N3 í »Éí 3 í áoU:

2. **ei áñ3 13 è3 13 Y (3 YÇn3 13 Y) µ3 0»ñÇY í »ñ3 µ»ñáo áñáB á3 n½3 -**
µ3 YáoUÝ»ñ: 2 0ÁU 3 è3 í »É N3 Y. 3 03 Y3 ÉÇ 13 Y. 3 éY»Yú áon3 ni 3 13 Y
 i »ùei »ñáoU ei áñ3 13 è3 13 Y (3 YÇn3 13 Y) »03 Y3 1Ç µ3 03 13 Y 0`»ñÇ
 í 13 0áoA0áoYÝ»ñÇY yÇüè»éáí Y1 3 i 1á0 0nÇY3 á3 ÷áoA0áoYÝ»ñÁ ÷áñ-
 Ó»Yú NÝ3 n3 í áñÇYè 13 è3 13 n. »É 1ñ3 Yú Áei 0`Ç 3 N3 03 i »ùei Ç
 (N3 í 3 Y3 13 Y ÇU3 ei Ç):

-i-ni-ne, -u-ti-ne-ne, -i-ti-ne: 03 èY3. Çi 3 13 Y
 . n3 13 YáoA0áoYáoU³⁷⁷ -i-ni-ne-Y N3 03 ní áoU ç Nñ3 03 03 13 Y »03 Y3 -
 1Ç 3-n1 1»0uÇ (0áoèÇí Áei 0.É 3 aÇí 03 YÇ 3 ¶.1 ÇéN»ÉUÇ) µ3 03 13 Y
 í »ñÇ3 í áñáoA0áoY, ÇYáá»è tur(u)=inine \$Áá0 ááYá3 óYÇ (Y3)!,
 man=ine <*man(u)=ine <*man(u)=inine \$Áá0 ÉÇYÇ! 3 0EY: Áei
 ¶.0»ÉÇÇBí Çéá0 N3 í »Éí áoU ç µ3 03 NÇUúÇY 3 Yáo03 13 YáoA03 Y u
 óáoóÇaÇ 3 Y1 03 0µ: É. 03 1áYái Á 3 0.É 3 aÇí 03 YÁ 3 0Y í »ñéá0 áoU »Y
 =i/e=ne=(næ) 0`ái, áñi »0 (Áei Yñ3 Yó) =i/e=-Y Nñ3 03 03 13 Y

3 í 3 Y 13 13 Y áo00áoA03 Y Ý»ñí 3 03 óáoóÇaY»ñÇÓ Г.Меликишвили, 1964, çç 51-58; И.Меша-
 нников, 1962, çç 33-53 3 0EY:

³⁷⁷ Çi 3 ní í á0 µ3 03 0`»ñÇ N3 03 n3 i »è Г.Меликишвили, 1964, çç 53-54; I.Diakonoff,
 1971, 3 0. 8, çç 136-137; М.Хачикян, 1985, 3 0. II, çç 107, 110; G.Wilhelm, 2004, çç 131:

»0³Y³ÍÇ óáóóÇáY ĺ, Çĕİ í»ñçÇY =næ-Y' »½³ÍÇ ĀÍÇ úµ»İ'İ Ç: ¶.İ ÇĒŃ»ĒUÁ éáóUÝ í»ñç³ íáñáóĀUáóYÁ í»ñéáóí áóU ĺ =in=i=næ Ó'ái, áñi »0 =in=-Á Y³ Ń³U³ náóU ĺ UáóéÇÍÇ µáóY óáóóÇá, Çĕİ =næ-Y' »½³ÍÇ ĀÍÇ úµ»İ'İ Ç, áñÁ =i= Ó³U³Y³ íáñÇ UÇÇáóái Ń³í»Éí áóU ĺ UáóéÇÍÇ óáóóáÇY: Aëi Yñ³ · Ń³YÓÇY man=næ ŞÍ³ náÓ ĺ ĒÇY»É! µ³UÇ, ŃY³ñ³ íáñ ĺ, áñ · áñí áóY»Yú³ Y³YóáÓ³Í³Y µ³U»ñÇ UáóéÇÍÇ ÇYá-áñ UÇ Ó'Ç Ń»i : Ø³éY³ · »i Y»ñÁ áóñ³ñi »ñ»YÇ Ńñ³U³U³í³Y »0³Y³ÍÇ 3-ñ¹ 1»UuÇ (UáóéÇÍÇ) Ná·Y³ÍÇ ĀÍÇ í»ñç³ íáñáóĀUáóYÝ »Y Ń³U³ náóU -u=ti=ne=-ne-Y' (¶.Ø»ÉÇUÇBÍÇÉÇ, Ā.Ī³U³ÍáYáí, Ø.Ē³áÇÍU³Y³⁷⁸, ¶.İ ÇĒŃ»ĒU(±) İ³U=(i)ti=ne-Y' (2.¶Uáí ó» [Revue Hittite et Asianique (Paris), 22, ĺÇ 195-198], ¶.İ ÇĒŃ»ĒU), áñáYóáóU -(i)t- U³éYÇÍÁ, Aëi ÁY¹áóYí³Í³Í³ñíÇUÇ, ³ñi³Ń³Ūí áóU ĺ · áñí áÓáóĀU³Y éáóµ»İ'İ Ç Ná·Y³ÍÇáóĀUáóYÁ: Ð³ñí ĺ YB»É, áñ -u-ti-ne-ne i³ñµ»ñ³ÍÇ Ń³U³ñ µ»ñíáÓ UÇ³í ūñÇY³ÍÁ turutinene ŞĀáÓ ááYá³óY»Y (Yñ³Yú); µ³UÝ ĺ: ÁY¹ áñáóU, »YÁ³ñí áóU ĺ, áñ »Ā» éáóUÝ µ³UÁ Í³Y·Y³Í³ ĺ · áñí áÓáóĀU³Y éáóµ»İ'İ Çó (»YÁ³Í³UÇó) ³é³Ç, ³á³ñí áóU ĺ »½³ÍÇ Āí áí³YÍ³É éáóµ»İ'İ Ç ĀÍÇó: 2UÝ í³Ūí³Í³Ń»i³Ū³É³ñi³Ń³Ūí áóĀUáóYáóU.

(99) ^Dĥal-di-še ... qi-ú-ra-a-še DINGIR^m-še [tú]-ru-ti-ni-e-ni ma-a-ni e-`a [z]i-li-bi qi-ú-ra-a-ni e-di-ni -ŞĒ³É¹Á, ... »i YÇ³ēi í³ÍY»ñÁ ĀáÓ ááYá³óY»Y Çñ»Y³ · ó»ÓÁ · »i YÇ íñ³ | [KYKH400.c₉₋₁₂,410.c₈₋₁₁]:

»ñí³Í³ ūñÇY³ÍÇó »ñ'áóU ĺ, áñ µ³UÇ ēí ½µY³U³éÁ íY³éí³Í³ ĺ, ³UÝ í»ñ³Í³Y·Yí áóU ĺ ŃÇUÝí»Éáí YáóUÝ µ³UÇ »½³ÍÇÇ (turu=ne/ine ŞĀáÓ ááYá³óYÇ (Y³);) í³Í³UáóĀU³Y íñ³ (i »ë (147)-Á), áñi »0 Ā» · áñí áÓáóĀU³Y éáóµ»İ'İ Á YáóUÝá»ë Ná·Y³ÍÇ ĺ, é³Í³UÝ µ³UÁ Ń³Y¹»ë ĺ · ³ÉÇé »½³ÍÇáí, ÇYáá»ë »YÁ³ñí áóU ĺ Y³É³1³é · áñí³Í³í»Éáó á³i³×éáí (i »ë í»ñÁ): Ð³ñí »Yú Ń³U³ náóU YB»É, áñ YU³Y »½³Ń³Y· áóUÁ Náóé³ÉÇ áĸ (99)-áóU µ³UÇ Ā»ñÇ í³Í³UáóĀU³Y · Ń³U»U³í³íáÓ Y³É³1³éáóĀUáóYÝ»ñÇ UÇÇ³ · éí³ áñáB³ÍÇ i³ñµ»ñáóĀUáóYÝ»ñÇ á³i³×éáí: ĀYá í»ñ³µ»ñáóU ĺ =(i)tine-ÇY, ³á³ēñ³YÇó áóY»Yú ĥa=i=tine, áñĥa=št=i=tine · ³ŪÉ í³Í³UáóĀUáóYÝ»ñÁ: ØUáóé ÍáÓUÇó' áóB³·ñ³Í³ ĺ Y³ ·, áñ áóñ³ñi³Í³Y' i »uēi »ñÇ áñáB³ñí³·Y»ñáóU man-ŞÉÇY»É,

³⁷⁸ Ā.Ī³U³ÍáYáí · Ø.Ē³áÇÍU³YÁ³U³Yí »ñéáóí áóU »Y' -(i/e>)u=(i)t(u/o>)æ=ne=næ Ó'ái, áñi »0 -t-Y Ń³U³ náóU »Y Ná·Y³ÍÇáóĀU³Y, -i/e-Y Ńñ³U³U³í³Y »0³Y³ÍÇ, Çĕİ -næ-Y' 3-ñ¹ 1»UuÇ »½³ÍÇ ĀÍÇ úµ»İ'İ Ç óáóóÇáYñ:

UY³É| μ³ŪÁ Ū»ñĀ Ñ³Ý¹»è ħ · ³ÉÇè man=ine, Ū»ñĀ man=uline Ó¹ái:
 ¶.Ø»ÉÇÛÇBí ÇÉÇÝ ³Ūè =uline-Ý Ñ³Ū³ñáóŪ ħ ³Ūè ÝáóŪÝ μ³Ū³Ó¹Ç (Ññ³-
 Ū³Ū³ÍÇ ÝÇ 3-ñ¹ ¹»ŪùÇ) Íñ³íáñ³ÍÇÝ è»éÇ, ÇèĪ Ą. Ū³ÍáÝáíÁ,
 Ø.Ē³áÇÍŪ³ÝÁ ¶.¶.Ī ÇĒŅ»ÉŪÁ` ÁÓÓ³ÍÇÝ »Ō³Ý³ÍÇ »½³ÍÇ ÁíÇ í»ñÇ³íá-
 ñáóŪáóÝ (Ū³Ýñ³Ū³éÝ¹ »è èĪ áñ¹):

-u-li-ne / -u-li / -i-ne: ĄÝáá»è ³ñ¹»Ý ÝBí»ó (í »è
 í»ñĀ), ¶.Ø»ÉÇÛÇBí ÇÉÇÝ -u-li-ne-Ý Ñ³Ū³ñáóŪ ħ Ññ³Ū³Ū³ÍÇÝ »Ō³-
 Ý³ÍÇ 3-ñ¹ ¹»ŪùÇ Íñ³íáñ³ÍÇÝ è»éÇ μ³Ū³ÍÇÝ í»ñÇ³íáñáóŪáóÝ, ÇèĪ
 Ą. Ū³ÍáÝáíÁ, Ø.Ē³áÇÍŪ³ÝÁ ¶.¶.Ī ÇĒŅ»ÉŪÁ` ÁÓÓ³ÍÇÝ »Ō³Ý³ÍÇ, áñ-
 í »Ō í»ñÇÝ -ne-Ý Ñ³Ū³ñíáóŪ ħ 3-ñ¹ ¹»ŪùÇ »½. ÁíÇ ū»ŪÍ¹ Ç óáóÇá,
 áñĀ ÍÇñáŌ ħ ¹μ³ó³ÍÇŪ»É: Ī »ñÇÇÝ»ñÇè ÝŪ³Ý áÝ¹Ū³Ý Ñ³Ū³ñ ÑÇŪŪ ħ
 Í³é³ŪáóŪ áóñ³ñí ³ÍÇÝ Ī »ùèĪ »ñáóŪ ŪÇ`ÝáóŪÝ Ñ³Ū³í »ùèĪ áóŪ, »ñ-
 μ»ŪÝ Ý³ ¶.½áó. ³Ņ»è í »ùèĪ »ñáóŪ, Ñ³Ý¹ÇááŌ -u-li-ne/-u-li Ññ-
 Ā³. ³ŪáóŪÁ: ĄÝáá»è ūñÇÝ³Í¹

(100) UDU.MÁŠ.TUR ^dĥal-di-e ni-ip-si-du-li-ni - ŠáóĪ
 Ē³ÉÇÇÝ ÁáŌ ŪáñĀíÇ| [KYKH 36 I₄] "

(101) MÁŠ.TUR ^dĥal-di-e ni-ip-si-du-li - ŠáóĪ Ē³ÉÇÇÝ
 ÁáŌ ŪáñĀíÇ| [KYKH 424₇]:

è³ÍÇ ŪÝ áóñ³ñí ³ÍÇÝ Ī »ùèĪ »ñáóŪ áóÝ»ÝŪ Ý³ ¶. -u-li-ni/-i-
 ni ÑñĀ³. ³ŪáóŪ, ÇÝáá»è¹

(102) ...e-`a NU-ni ^d[ĥal-di-ni ar-a-ni] [m]a-a-nu-
 li-ni e-['a ^dNa-la-i-ni] - Š...Ý³ ¶. Ē³ÉÇÇÝ áóĀÇ
³ñŌ³ÝÁ, ÁáŌ ĒÇÝÇ Ý³ ¶. (³Ūè ³Ū»ÝÁ) Ū³É³ ³èĪ ÍáóÝ|
 [KYKH 40 I₂₂₋₂₃ II₄₅₋₄₆] "

(103) e-`a NU-ni ^dĥal-di-ni ar-a-ni ma-a-ni-ni e-
 `a ^dŪ-a-ni - Š... ¶. Ē³ÉÇÇÝ (³èĪ Íá) Íñá³ñĀ(±) áóĀŌ ħ,
 ÁáŌ ĒÇÝÇ ¶. àŌ³ (³èĪ ÍáóÝ)| [KYKH 42 I₂₀₋₂₁, II₂₀₋₂₁]:

(104) ^dĥal-di-i-ni bi-e-di-(i)-ni ^dĥal-di-(i)-na-
 a-ni KĀ bi-e-di-ni ma-a-ni-ni ul-gu-še... -
 ŠĒ³ÉÇÇÝ ÍáŌŪÇó, Ē³ÉÇÇÝ ¹éÝ»ñÇ ÍáŌŪÇó ÁáŌ ĒÇÝÇ ÍŪ³ÝŪ
 ...| [KYKH 28 I₁₀ II₁₀, III₁₀...] "

(105) ^dĥal-di-ni be-di-ni ^dĥal-di-na-ni KĀ be-di-
 ni ^dŪ-a-ni/^dNa-la-i-ni be-di-ni ma-nu-li-ni
 ul-gu-ú-še... - ŠĒ³ÉÇÇÝ ÍáŌŪÇó, Ē³ÉÇÇÝ ¹éÝ»ñÇ ÍáŌŪÇó,
 àŌ³ÝÇÇ/ Ū³É³ÇÇÇ ÍáŌŪÇó ÁáŌ ĒÇÝÇ ÍŪ³ÝŪ ...| [KYKH 20
 a1₁₄ a2₁₄ 40 I₁₅ II₁₅, ...] ¶. ³ŪÉÝ:

ÚÚ³Ý Ñ»ñĀ³. 3 ÚáúÚÝ»ñĀ í í³ ÚáúÚ »Ý³ Ú⁰¹ »ñĪáú μ³Ú³ í³Ý Ó³»ñĈ
 ÇÚ³ ěí áí Úáí ĚÇÝ»ĚÁ: áÇ μ³ó³ ěíáúÚ, áñ Çñ³ í³ÝáúÚ . áñĪ áúÝ»Úú
 ÚÇ³ÝáúÚÝ Ó³Ç Ñ»í : 2⁰¹ 1»áúáú ÁÝ¹Ñ³Ýáúñ í»ñĈ³ íáñáúÁúáúÝÁ Ā»ñ³ ě
 á»í ú ĭ Ñ³Ú³ñĚ (=ul)=i=(ne)-Ý, áñí »Ó Çñ³ í³Ý óáúóÇáĀ =i(=)-Ý
 ĭ: ĚěĪ -ul-Ç-í³ í³ ÑÝ³ñ³ íáñ ĭ í »ĚÝ»Ě -ul-[-o1-] μ³Ú³ í³ÝóÁ, áñĀ
 í íÚ³Ě 1»áúáúÚ í³ñáÓ ĭ³ áúÝ»Ý³Ě ÇÝá-áñ ú»ñ³ í³Ý³ í³Ý³ 3ñĀ»ú, Ā³
 á³ñí 3 í³Çñ áĭ³⁷⁹: 2 ě³ ÚÁÚ 1Áí³ñ ĭ³ ěĚĚ 3ñ¹Úáúú ěáúÚÝ μ³Ú³ Ó³Ç Ñ»í
 í³ á áúÝÇ -u-li-(e) í»ñĈ³ íáñáúÁúáúÝÁ, áñĀ ÑÇÚÝ³ í³ÝáúÚ Ñ³Ý¹Ç-
 ááúÚ ĭ áše Š»ñμ(±) Ú³ í³μ³ Úáí í³ ½Úí³ í³ Ý³ Ě³ 13 ěáúÁúáúÝ»ñáúÚ,
 ÇÝáá»Ě a-še ^{GIŠ}ul-di me-šú-li... - Š»ñμ Ě³ ÓáÓÇ áñĀĀ me-šú-
 li! [KYKH 38 I_{29,59}], a-še GUD/ni-qa-li ši-i-du-li... - Š»ñμ
 óáúĚÁ³⁸⁰/ niqali-Ý í³ ěáúúíÇ(±)...! [KYKH 122_{2,5}], a-še ^{GIŠ}ul-di
 te-šú-li-e... - Š»ñμ Ě³ ÓáÓÇ áñĀĀ te-šú-li-e ...! [KYKH 82₂₃] ³
 ÚĚÝ: ¶.Ø»ĚÇÚÇBí ÇĚÇÝ³ ÚÝ Ñ³Ú³ñáúÚ ĭ ěí áñ³ 13 ě³ í³Ý »Ó³Ý³ í³Ç
 3 á³ ěÝáú Ó³ ÝáúÚÝ³ óÝ»Ěáí -u-li-(i)e-Ç Ñ»í (í »Ě ěí áñ³): Ě³ Ú³-
 íáÝáíÁ, Ø.Ě³ áÇíÚ³ÝÁ ¶.í ÇĚŃ»ĚÚÁ³ ÚĚ »ñĪáú Ó³»ñÝ ĭĚ Ñ³Ú³ñáúÚ »Ý
 ÁÓÓ³ í³ÝÇ í »ñĈ³ íáñáúÁúáúÝ»ñ (-u-læ/-u-li-næ) (í »Ě
 2 Óúáúě³ í 13):

-i-la-ni/e-(ne), -i-la-tine: ¶.Ø»ĚÇÚÇBí ÇĚÇÝ »ÝÁ³ 1ñáúÚ
 ĭ, áñ³ ÚĚ í »ñĈ³ íáñáúÁúáúÝ»ñáí Ñ³Ú³ á³ í³ ěĚĚ³ Ý³ μ³ñ í³ ½Úí áúÚ »Ý
 ěí áñ³ 13 ě³ í³Ý-ÁÓÓ³ í³Ý »Ó³Ý³ í³Ç 3 á³ ěÝÇ Á³Ú³Ý³ í³Ç Ý»ñ. ěĚĚÇ
 3-ñ¹ 1»ÚúÇ »½³ í³Ç³ Ná. Ý³ í³Ç ÁíÇ μ³Ú»ñĀ: Ě³ Ú³ íáÝáíÁ ¶.Ø.Ě³ áÇíÚ³-
 ÝÁ Ñ³Ú³ñáúÚ »Ý Ýá³ í³ 3ñí 3 Ñ³Úí áÓ »½³ í³Ç³ Ná. Ý³ í³Ç ÁíÇ
 μ³Ú³ í³Ý óáúóÇáÝ»ñ (í »Ě 2 Óúáúě³ í 13): -i-la-ne-áí í³ ½Úí³ í³
 μ³Ú³ Ó³»ñĈ ú»ñ³ í³Ý³ í³Ý³ 3ñĀ»úÇ áñáúÚ³ Ý Ñ³Ú³ñ Ú³ ěÝ³. Çí³ í³Ý³
 . ñ³ í³ÝáúÁúáúÝáúÚ áñáúĚ ě³ ÝáÝ μ»ñí áúÚ ĭ a-le me-e-še e-si-
 (ri!)-i-[a?] [^mDi]-a-ú-hi-nè-di te-ru-be MU.MU-ne
 ar-di-la-ne - Š³ Ñ³ ÇÝááÇĚÇ Ñ³ñí í »ÓáúÚ(±) Ç³ áú-í³Ý ó»ÓÇ
 íñ³ (»Ě) 1ñ»óÇ, áñáúĚĚĈ (Ýñ³ Ýú) í³Ý³ Ú»Ý í³ñĈ! 3ñí 3 Ñ³Úí áú-

³⁷⁹ ĐÚÚí ., úñÇÝ³í, ě³ ÑÚ³Ý³ í³Ý »Ó³Ý³ í³Ç ter=ul=/ter- Š¹ÝĚ, í »Ó³1ñ»Ě!,
 suui=ç-ul-/ suui=ç- ŠÓ »Ě, Báñí »Ě!, wal=ç=ul-/wal=ç- ŠÑ³ ÓÁ³ Ñ³ñĚ, .ó»Ě,
 .Ě(í)áñ»Ě! ³ ÚĚ μ³Ú³ Ó³»ñĈ Ñ»í , áñáÝáúú -ul-Á ú»ñ³ í³Ý³ í³Ý áñ³ ĭ 3ñĀ»ú ááúÝÇ, í³ Ú
 B³í ÁáúĚ ĭ³ í »úěí »ñáúÚ áÇ ½³ óí áúÚ:

³⁸⁰ Đ³ í³Ý³ μ³ñ 3 ÚĚí »Ó ĚáúÁ óáúÇ ÇÝá-áñ 3 ñÓ³ÝÇ Ú³ ěÇÝ ĭ, Ñ³ í³ ě³ í³ 1»áúáúÚ
 á»í ú ĭ »ÝÁ³ 1ñ»Ě, áñ šid- μ³ ÚÁ áúÝÇ Ý³ ³ ÚĚ »ñĪáñ¹ ÇÚ³ ěí í³ Ú . áñĪ áúÝ»Úú Ú»í³ ÚĚ
 Ñ³Ú³ ÝÚ³ Ý (ÝáúÚÝ Ó³ áí . ní áÓ) μ³ ÚÇ Ñ»í :

ĀlaoYÁ³⁸¹, anÇ Ā³ n̄. U³ YáoĀlaoYÁ ē³ í³ ŪY Náoē³ ĒÇ ā; : i ēi³ NáoĀlaoY áí³
 Y³ ēñ³ Ná. Y³ ĪÇ Ó³ Ā N̄³ U³ níaŌ -i-la-tine í»ñç³ íáñáoĀU³ Y
 N̄³ náoŪ: Đ³ Ū³ Y³ ŪY³ 1»āē, »Ō³ í ē³ í³ í³ ĀÇí íí³ ŪáoĀlaoY³»ñç³ áaÇYā
 aÇ »ñ³áoŪ: 3³ ó³ éí³ í ā; , añ -i-la-tine-Ā ā»i ū ĭ N̄³ Ū³ Ū³ í »ē
 aōñ³ n̄i³ í³ Y³ í »üēi »ñáoŪ N̄³ Y³ ĪÇ āŌ -i-tine μ³ Ū³ í³ Y³ í »ñç³ -
 íáñáoĀU³ Y N̄³ i (Āēi 2. ¶Ūáí ó»Ç ¶. Ī ÇĒN»ĒUÇ N̄³ Ū³ Ū³ í³ Y³ Ç 3-n¹
 1»ŪuÇ/ŪaoēÇíÇ Ná. ĀíÇ í»ñç³ íáñáoĀlaoY. í »ē í»nĀ), Çēí -la-Ç í³ í³
 í³ n̄»ĒÇ ĭ í »ēY»ē μ³ Ū³ í³ Y³ ³⁸²: 2Ū¹ 1»āuáoŪ N̄Y³ n̄³ íáñ ĭ , añ YáoŪY
 μ³ Ū³ í³ Y³ ĭ 3³ éí³ Y³ -i-la-ni-(ne) í»ñç³ íáñáoĀU³ Y Ū»Ç, añĀ
 í³ n̄»ĒÇ ĭ N̄³ Ū³ Ū³ í³ »ē N̄³ Ū³ Ū³ í³ Y³ Ç 3-n¹ 1»ŪuÇ (ŪáoēÇíÇ) óáoŌÇā
 N̄³ Ū³ níaŌ -i-ni-(ne)-Ç N̄³ i : °Ā» 1³ Çñáu 3Ū¹ ā»ē ĭ , 3³
 aōñ³ n̄i »ñ»YáoŪ N̄Y³ n̄³ íáñ íĒÇYÇ 3³ é³ YŌY³ óY»ē -(la)-ni-(ne)
 (»½. ĀÇí) /-(la)-tini-(ne) (Ná. ĀÇí) μ³ Ū³ í³ Y³ í»ñç³ íá-
 ñáoĀlaoY³»ñĀ, añáYū Āēi »Ō³ í íí³ ŪáoĀlaoY³»ñç, AY¹ N̄³ Yáoñ 3³ eŪ³ Ūμ,
 ā»i ū ĭ aŌY»Y³ Y ēi añ³ 1³ ē³ í³ Y³ 3³ ā³ eYáo ÇŪ³ ēi (3-n¹ 1»Ūu):

-u-li-e, -u-li-ali: 2Ūē í»ñç³ íáñáoĀlaoY³»ñái í³ ½Ūí³ í³
 μ³ Ū³»ñĀ N̄³ Y³ ĪÇ āáoŪ »Y ŪÇ³ ŪY alu-še (ĭñ. Náfái *alu-ÇŌ) Šái añ,
 ÇYā-añ Ū»íĀ¹ 1»ñ³ YáoYái í³ ½Ūí³ áŌ Y³ Ē³ 1³ éáoĀlaoY³»ñáoŪ, unÇY³ í³

(106) a-lu-še i-ni DUB-te tú-li-i-e a-lu-še pi-tú-
 li-i-e a-lu-še e-si-i-ni su-u-i-du-li a-lu-
 še KI^{TIM} me-pu-li-i-e a-lu-še A^{MEŠ} hu-šu-li-e
 a-lu-še ú-li-še ti-ú-li-e i-e-še za-du-ú-bi
 - Šái 3 Ūē. ÇñĀ áaYā³ óYÇ, áí ç³ n¹Ç, áí í »ŌÇŌ Bāñi Ç, áí
 . »i ÇYĀ Ā³ ŌÇ, áí çáoñĀ Ā³ ÷Ç, áí aōñçBĀ 3³ ēÇ »ē 3³ n̄»óÇ...
 [КУКН 421₃₂₋₃₆]:

¶.Ō»ĒÇuÇBíÇĒÇY³ ŪY N̄³ Ū³ náoŪ ĭ ēi añ³ 1³ ē³ í³ Y³ »Ō³ Y³ í³ Ç
 3³ ā³ eYáo, Ē. Ū³ íáYáiĀ AŌŌ³ í³ Y³ -ā³ ŪŪ³ Y³ í³ Y³, Çēí ¶. Ī ÇĒN»ĒUÇ
 ā³ ŪŪ³ Y³ í³ Y³ »Ō³ Y³ í³ Ç μ³ Ū³ Ō³ (í »ē 2ŪŌáoēí³ 13): °Ā» . añ-
 íáoĀŌU³ Y ūμŪ³ í³ Ā Ná. Y³ ĪÇ ĭ , 3³ áŌY³ Yū -u-li-ale í»ñç³ íáñáo-
 ĀlaoYÁ, añĀ ē³ í³ ŪY íí³ Ūí³ í³ ĭ Ū»í³ 3³ Ū³ a-lu-še pa-ñā-n[i-
 li] iš-ti-ni-ni ši-ú-li-a-li a-lu-š[e ñu-l]i-a-li

³⁸¹ í »ē, unÇY³ í³, Г.Меликишвили, 1964, ĭç 55-56; I.Diakonoff, 1971, ĭç 136;
 M.Хачикян, 1985, ĭç 111:

³⁸² Ē. Ū³ íáYáiĀ YŪ³ Y³ í³ Çā -a-l- μ³ Ū³ í³ Y³ ÇŌ . álaoĀlaoYÁ N̄Y³ n̄³ íáñ ĭ N̄³ Ū³ náoŪ Çñ
 íáoŪÇŌ 3³ é³ YŌY³ óíáŌ í³ náo³ í³ Y³ -ā³ n̄i³ 3³ íáñ³ í³ Y³ »Ō³ Y³ í³ Ç (Debativ-Posibilitiv)
 μ³ Ū³ í³ Y³ Ō³ »ñáoŪ [1971, °Ō. 8]:

Şaí íáí »ñçÝ ³ Òèí »Õçó í ³ Ýç, áí ááYá³ óÝç (±)...! ³ ñí ³ Ñ³ Òí áóÁúáó-
 YáoÚ, áñÁ pa-ha-n[i-li] µ³ é³ Ó´Ç í »ñ³ í ³ Ý. YáoÁÚ³ Ý á³ í ×³ éáí`
 ³ ÙÝú³ Ý çé Ñáóé³ éç áç: ÐÚÚí ., ùñçÝ³ í, µ³ ½Úçóé í í ³ Òí ³ í ú-li-e/a-
 i-ni-(e)-i i-ni-(e)-li du-li-(i)-e í ³ Ò³ á³ ñ³ ÒçÝ ³ ñí ³ -
 Ñ³ Òí áóÁÚ³ Ý Ñ»í, áñí »Õ YáoÚYá»é áóÝ»Yú Ná. Áíáí ñí³ í çµ»í`í`
 (in=ele), ÚçÝáí`é µ³ ÚÝ áóÝç -u-li-e í »ñç³ í áñáóÁúáóYÁ: ² ÚÁÚ
 ³ Ý¹ñ³ ¹³ éÝ³ Yú te=li=e `` tu=li=e µ³ ³ »ñçÝ, áñáYó Ñ³ Ú³ ñ Ú³ è-
 Ý³. Çí ³ í ³ Ý. ñ³ í ³ YáoÁÚáóYáoÚ »YÁ³ ¹ñí áóÚ ç -rul- > -l- ³ Yóáó-
 ÚÁ (teli=e < *ter=u=li=e, tuli=e < *tur=u=li=e), ÇÝáÁ
 Ñ³ í ³ ¹ñí áóÚ ç ur=u=li=e µ³ ³ í ³ Ý Ó´ÇÝ (í í ³ Òí ³ í ç a-[l]u-şe
 ha-ú-li-e ú-ni ú-ru-li-e [KYKH 273₁₀] ³ ñí ³ Ñ³ Òí áóÁúáóYáoÚ),
 áñç ÷ áÉ³ ñ»Ý á»í ú ç éçÝ»ñ *uli=e < ur=u=li=e, »Á», ÇÑ³ ñí»,
 áóñ³ ñí »ñ»YáoÚ ³ éí³ ç í »ñáÑçBU³ é³ YóáóUA³⁸³:

- (ul) -a-la-ne: ² Òè í »ñç³ í áñáóÁÚ³ Úµ µ³ ³ Ó´»ñÁ í í ³ Òí ³ í »Y
 Úç³ ÚÝ ...ú-i/te a-i-şe-i (LUGÁL^{MEŠ}-şe) ha-ia-la-a-
 ni/za-da-la-ni - Ş...»ñµ´çó» (³ ñú³ Ý»ñÁ) áçÝÝ í Çñ»é/í³ éáó»é!`
 [KYKH 148₁₇, 149₁₅, 241C₂₇, 427a₂], ú-i-e a-i-şe-e-i a-ni-e-i
 qa-ab-qa-ar-şú-la-la-ni - Ş...áá áú »ñµ´çó» áçñ í Çñ»é!` [KYKH
 47₁₀, 52₃] ³ ñí ³ Ñ³ Òí áóÁúáóYÝ»ñáóÚ: ² Òè µ³ ³ Ó´»ñÁ, ÷³ éí áñ»Ý, µáfañ
 ¹»áú»ñáóÚ Ñ³ Ý¹»é »Ý . ³ éçè ui Şáá! ÁÉí ³ í ³ Ý Ú³ éYçíç Ñ³ ñ³ -
 ¹ñÚ³ Úµ: Á. ³ Ú³ í áYáí Á `` Ø.É³ áçí Ú³ YÁ - (ul)alane-Ý í »ñéáó áóÚ »Ý -
 (ul)=al=a=ne [- (ol)=al=ay=næ] Ó´áí` ³ ÚÝ ¹çí ³ ñí »éáí í ³ ñá-
 Ó³ í ³ Ý-á³ ñí ³ í áñ³ í ³ Ý (debative-possibilitive) »Ó³ Ý³ íç µ³ ³ í ³ Ý
 í »ñç³ í áñáóÁúáóY, áñí »Õ [=ay=]-Ý µáóÝ óáóóçáÝ ç, áñçÝ Ñ³ í »éí áóÚ ç
 »½³ íç çµ»í`í ç [=næ] óáóóçáÁ: Áéí =ul[ol]= `` =al= µ³ Ó³ ¹ñçáÝ»-
 ñÁ Ýñ³ Yú Ñ³ Ú³ ñáóÚ »Ý µ³ ³ í ³ YóÝ»ñ³⁸⁴: ¶.í ÇÉÑ»EUA ³ Òè í »ñç³ í áñáó-
 ÁÚ³ Úµ µ³ ³ »ñÁ ¹³ éáóÚ ç áá Ñèí ³ í í í ³ Òí ³ í í ³ Ú ¹Áí ³ ñ ÁÚµéY»éç
 µ³ ³ Ó´»ñç B³ ñúçÝ³⁸⁵, Çéí ¶.Ø»éçÚçBí ÇéçÝ ¹ñ³ Yó Úçç í »éYáoÚ ç »ñí áó
 ³ é³ YÓçÝ µ³ ³ Ó´»ñ` -alane (³ YóÚ³ é Á³ Ú³ Ý³ íç Ý»ñ. . è»éç éí áñ³ -
 ¹³ è³ í ³ Ý ³ Yóáó³ í ³ YáoÁÚ³ Ý -u- óáóóçáç ³ Ýí áóÚáí) `` -u-lalane
 (Ý»ñ. . è»éç Ñ³ ñ³ í ³ í ³ ñ) í »ñç³ í áñáóÁúáóYÝ»ñáí³⁸⁶: é³ í ³ ÚÝ ÇÝáá»é

³⁸³ ¶.Ø»éçÚçBí ÇéçÝ ³ Òè Ñ³ Ý. ³ Ú³ YúA µ³ ó³ í ñáóÚ ç ur(u)- µ³ ³ ÑçÚçç Úçç í ³ Ý-
 í áóÁÚ³ Úµ [1964, çç 27]:

³⁸⁴ I.Diakonoff, 1971, çç 134-135, ³ 0. 8; M.Хачикян, 1985, çç 107, ³ 0 11, 111:

³⁸⁵ G.Wilhelm, 2004, çç 133:

³⁸⁶ Г.Меликишвили, 1964, çç 56, 58:

»ñ³áoU ħ μ»ñí³ Í ūñÇÝ³ ÍÝ»ñÇÓ (í »è í»ñÁ), áñí »Ō ÝBí³ Í μ³Ū³Ó³»ñÁ ÷³ èí áñ»Ý Í Í³Ūí³ Í »Ý ŪÇ³ÝáoUÝ Ñ³Ū³í »ùèí áoU, ¹³ uÇá Ñ³í³Ý³ Í³Ý ħ: ³óÇ³Ūí, áññ³ñí »ñ»ÝáoU -u- μ³Ū³Í³ÝóÁ Ñèí³ Í »ñ³áoU ħ³ŪÉ μ³Ū³Ó³»ñáoU ³è (í »è 1.4 Í»í 1):

-ia-ne: Æ. ³Ū³ÍáÝáÍ Á³ Ø.É³áÇÍŪ³ÝÁ (-eYa=næ Ū³ÍÝ³Ūμ) Ñ³-Ū³ñáoU »Ý ó³ÝÍ³ÉÇáoÁŪáoÝ, Ūí³ñáoÁŪáoÝ³ñí³ñ³Ūí³áo μ³Ū³Í³Ý Í»ñÇ³ÍáñáoÁŪáoÝ (desiderative), áñí »Ō =ne-Ý ½³ÍÇ ūμ»Íí³Ç óáoóÇáÝ ħ³⁸⁷: Æèí áññ»è³Ūè ÝáoUÝ μ³Ū³Ó³Ç ūμ»Íí³Ç ŪÇÝ óáoóÇáÇó ½áoñí³í³ñμ»ñ³Í Ýñ³Ýù ÝBáoU »Ý -eYa-Ý: ŪB»Ýù, áñ áññ³ñí³Í³Ý Ýí »ùèí »ñáoU éáoUÝ μ³Ū³Ó³Á Í Í³Ūí³ Í ħ³ŪÇ³ŪÝ mi ŠŪÇ; Í³Ū ui Šáá; ÁÈí³Í³Ý Ū³èÝÇÍÇ Ñ³ñ³ñ³Ū³Ūμ (í »è Ý³ Ý³Éáñ³Á), ÇÝá»è

(107) me-i a-še-e-i pi₄-ur-ta-a-ni ħa-i-di-a-ni [КУКН 237₅]:

(108) me-i a-i-še-e-i e-di-ni su-ṭi₅-a-ni me-i i-bi-ri-ia-ni me-i gi-e-i i-na-a-ni ba-ú-ši-na-a-ni še-pu-ia-ar-di-a-ni [Ay-susi VI₃ (Ayanis I)]:

(109) a-lu-še ú-i-e šú-ñi ba-aṭ-qi-i-a-ni [КУКН 478₆]:

(110) me-ku ú-i³⁸⁸ ... qi-ú-ra-a-e-di ku-lu-di-i-[a-ni?] [КУКН 30yp.^{36,41}]

³ŪÉY: ¶.Ø»ÉÇŪÇBíÇÉÇÝ ħa-i-di-a-ni, še-pu-ia-ar-di-a-ni, ku-lu-di-i-[a-ni?] ³ŪÉ ÝŪ³Ý³í Çá μ³é»ñáoU³ é³ÝÓÝ³óÝáoU ħ-di-a-ni μ³Ū³Í³Ý Í»ñÇ³ÍáñáoÁŪáoÝÁ, áñÁ, Áèí Ýñ³, Ñ³Ý¹»è ħ.ÉÇè mi ŠŪÇ; ÁÈí³Í³Ý Ū³èÝÇÍÇ Ñ»í³ áñÁ Ý³ Ñ³Ū³ñáoU ħ³ñ»É³Í³Ý-ññ³Ū³Ū³Í³ÝÇ Ó³: ¶.Ø»ÉÇŪÇBíÇÉÇÝ èñ³ Ná-Ý³ÍÇ Ó³Ý ħ³Ū³ñáoU -e-tuni-Ý, áñÁ Ý³í »èÝáoU ħ ku-ú-li-tú-ni μ³áoU³⁸⁹:

III.2.4 ³Ū³Í³Ý³ŪÉ ÑÝ³ñ³ÍáñÓ³»ñ

í »ñÇ»ñè Ñ³Ūí Ý³ μ»ñí³ Í ¶Ūáí»É»ùÇ³ ñŌ³Ý³. ñáoÁŪ³Ý
 (111) a-lu-uš-me šú-i-ni e-si-i-ni mu-ú-ši ú-e-še-

³⁸⁷ I.Diakonoff, 1971, ħÇ 134-135, ³Ō. 8; 1979, ħÇ 73; M.Хачикян, 1985, ħÇ 107, ³Ō 11, 111:
³⁸⁸ éáíáñ³μ³ñ ÁÝÁ»ñóíáoU ħ šme ku-ú-i; Ó³áí: Ø»½³é³í»é Ñ³í³Ý³Í³Ý ħ ÁíáoU
 μ»ñí³Í³ ÁÝÁ»ñóíáoU:
³⁸⁹ Г.Меликишвили, 1964, ħÇ 55:

la-a-še³⁹⁰ ú-e-ši(-)i-gi a-lu-uš-me tu-bar-du-ni ú-bar-du-gi a-lu-uš-me LUGÁL-tú-ĥi DAN-NU a-ru-ni ... [Van recto₆(SMEA 44/1, 2001, ζ 112-143)]

1ñí 3. Ç 1ÇÚ 3 ó 3 Ů Ě ŸÚ 3 Ÿ 3 í Ç 3 Ā 3 ñÓ 3 Ÿ 3. ñáoĀúáoŸŸ»ñÇ Ñ 3 Ú 3 Ā 3 í 3 ě. Ě 3 Ÿ ½áo. 3 Ñ»ě Ñ 3 í í 3 Í Ÿ»ñáoÚ áoŸ»Ÿú.

(112) a-lu-uš-me šú-i-ni e-si-i-ni mu-ú-ši ú-e-še-la-a-še ú-e-ši[xx] a-lu-uš-me tu-bar-du-ni-(e) ú-bar-(a)-du-ia-a-li a-lu-uš-me LUGÁL-tú-ĥi tar-a-gi a-ru-ni ...[KYKH 406_{n.c.13}, 407_{n.c.11}]:

2ñ¹úáoŸúáoŮ ěi 3 ŸáoŮ »Ÿú ubardu=ge/ubardu=i=ale Ñ»ñĀ 3. 3 úáoŮ: -ge-Ÿ (í 3 Ő ßñç 3 ŸáoŮ - (i)e) áoñ 3 ñi »ñ»ŸáoŮ ÚÇŸá 3 ÚÁÚ í 3 Ů í 3 Í ĺ 3 Ů áñĀ»ě ěi ñ 3 í 3 Ÿ Náěáí Ç í ñç 3 í áñáoĀúáoŸ, í 3 Ů áñĀ»ě 3 í 3. í 3 Ÿ 3 í ñi /1»ñµ 3 Ů 3 í 3 ñi 3 í 3 Ÿó (í »ě II.2.6 III.3 í »i 2): Ú 3 í 3 Ç áoŸ»Ÿ 3 ěáí, áñ ubardu-Çó áoñ 3 ñi »ñ»ŸáoŮ áoŸ»Ÿú ubardu=ç- ŠÑñ 3. Ú 3 Ů»ě(±), í 3 ñ. 3 í ñ»ě(±); µ 3 ÚÁ, 3 ě 3 í »ě Ñ 3 í 3 Ÿ 3 í 3 Ÿ ĺ, áñ 3 Ůě ge-Ÿ 3 Ůěi »Ő 1»ñµ 3 Ů 3 í 3 Ÿ í 3 Ů µ 3 Ů 3 í 3 Ÿ 3 í 3 Ÿó ĺ: ĀŸá í ñ 3 µ»ñáoŮ ĺ -i=ale-ÇŸ, 3 Ā 3 3 ŮŸ Ñ 3 ÚÁŸí ŸáoŮ ĺ 3 Ÿ 3 ŸáoŮ 3 í 3 Ÿ µ 3 Ů»ñç 3 ŸóŮ 3 ě í 3 í 3 ñŮ 3 ěÇ 3-ñ 1»ÚúÇ Ná. Ÿ 3 í Ç ÁíÇ í ñç 3 í áñáoĀúáoŸ Ÿ Ñ»i (í »ě III.2.1 í »i 2): Ú.Đ 3 ñáoĀúáoŸŮ 3 ŸÁ, ŸÚ 3 Ÿ 3 Ā»ě Ÿí 3 í »ě í 3 ěáí 3 Ů 3 Ñ 3 Ÿ. 3 Ů 3 ŸúÁ Ů ú-bar-(a)-du-ia-a-le-Ā Ñ 3 Ů»Ů 3 í »ěáí ubardu=ç-µ 3 ŮÇ Ñ»i, 3 ŮŸáo 3 Ů»Ÿ 3 ŮŸÇí 3 ŮŸ Ñ 3 Ů 3 ñáoŮ ĺ. áŮ 3 í 3 Ÿ 1ñ 3 í Ná. Ÿ 3 í Ç Áíáí ŠÑñ 3 Ů 3 ŸŸ»ñ(±), í 3 ñ. 3 í ñáoĀúáoŸŸ»ñ(±); Ÿ 3 Ÿ 3 í áo-Āú 3 Ůµ³⁹¹: ě 3 í 3 ŮŸ í ñáŸŮ 3 ě Ÿáñ 3 Ñ 3 Ůi 3 ñÓ 3 Ÿ 3. ñáoĀúáoŸáoŮ ubar(a)du=i=ale-Ç ÷áĚ 3 ñ»Ÿ ubardu=ge-Ç 3 ě í 3 úáoĀúáoŸÁ ěi ÇáoŮ ĺ Ú»½ Ůi 3 í »ě, áñ 3 ě 3 í »ě Ñ 3 í 3 Ÿ 3 í 3 Ÿ ĺ ubar(a)du=i=ale-Ç µ 3 Ů 3 í 3 Ÿ /1»ñµ 3 Ů 3 í 3 Ÿ Ő ěÇŸ»ěÁ: Ø.Ě 3 áÇí 3 ŸÁ³⁹² 3 Ůě -ge-Ç Ú»ç í »ěŸáoŮ ĺ 3-ñ 1»ÚúÇ »½. ÁíÇ ěáoŮŮ 3 í 3 ŮŸŸ ĺñ. 3 í Çí óáoŮÇá, áñÇ

³⁹⁰ Āñ 3 í 3 ŸáoŮ ÑŸ 3 ñ 3 í áñ ĺ, áñ ú-e-še-la-a-še-Ÿ Ā»i ú ĺ í 3 ñ 3 Ÿç 3 í »ě ñíáoŮ 3 ěç ú-e-še, la-a-še: 2Ů 1»áúáoŮ ú-e-še-Ÿ 3 í ŸŸ 3 Ůi áñ»Ÿ Ā»i ú ĺ í 3 Ā»ě ŸáoŸŸ 1ñ 3. áoŮ í 3 Ů 3 í ueši- µ 3 Ů 3 Ő 3 Ç Ñ»i: 2Ů µ 3 ě 3 ñŮ 3 í Ç ÇŮ 3 ěi Á 3 ě 3 ÚÁÚ Ú»½ ŸáoŮ ĺ 3 ŸŸ 3 ě í 3 Ÿ 3 ěç: 0.Ŧñ»í 3 ŸŸ 3 ě 3 ç 3 ñíáoŮ ĺ 3 ŮŸ Ā 3 ñ. Ů 3 Ÿ»ě ŞÇ 3 Ě»ě, í Çñ»ě; [Ā 3 Đ, 2004, 1, ζ 231-232]:

³⁹¹ Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ζ 470: 2Ů 1»áúáoŮ ÚÇ. ááoŮ -iale-Ç í 3 í Ā»i ú ĺ í »ěŸ»ě Ñ 3 Ů»ñ»Ÿç -»ñ Ñ 3 í 3 Ů 3 í 3 Ÿ-Ÿá. Ÿ 3 í Ç 3 í 3 ñi 3 Ů 3 ěŸÇíÁ:

³⁹² Ø.Ě 3 áÇí 3 ŸŸ, Ø»ñó. 2005, XXIV, ζ 473-476:

Ó`áoUÁÁ Y³ Ñ³ Ú³ náou = (y)e / = (y)a = -Y` Ñ³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ
 ³ YB»Bi` B»Bi³ IÇñ 1Çñ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ, áñÁ I³ náO ÷ Ñ³ í»Éí»É ÇYá»è
 ³ YUÇÇ³ á»è µ³ U³ ÑÇUuÇY, ³ UYá»è ÷ Éí ³ YóáO³ í³ YáoÁU³ Y óáoÇÇÇY:
 Ð³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ, Y³ ú-e-ši-i-ge µ³ U³ Ó`Ç U»Ç i³ »eYáoU ÷
 Y»ñí³ Á³ Ú³ Y³ IÇ µ³ U³ I³ ½Uí³ í ueši- µ³ U³ ÑÇUuÇó` í»ñáYBU³ É -
 (y)e í»ñÇ³ íáñáoÁU³ Úµ, ÇÉí ú-bar-du-ge` ar-u-né Ó`»ñÇ U»Ç
 ³ YóU³ É í³ i³ ³ ñU³ É Á³ Ú³ Y³ IÇ/I»ñáÇ µ³ U»ñ, áñáYú Y³ í»ñéáOí áOU ÷
 ubard=o=yé` ar=o=Ø=ne` í»ñÇÇY µ³ UÇ U»Ç i³ »eY»Éáí YáoU Y µ³ -
 U³ í³ Y í»ñÇ³ íáñáoÁU³ Y =Ø=-áí »YÁ³ i³ ³ ñµ»ñ³ ÍÁ, ÇÉí ú-bar-du-
 ïa-le-Á Y³ í»ñéáOí áOU ÷ ubard=o=ia=lae Ó`áí` -lae-Ç U»Ç i³ »eY»-
 Éáí Ná. Y³ IÇ úµU»í³ Ç óáoÇÇá: Aeí ³ UíU, í»ñáYBU³ É Ñ³ i³ í³ ÍÁ Á³ ñ. -
 Ú³ YáoU ÷ Şaná-ÇYÓ ... ÇBÉáoU ÷ (±), áñÁ-ÇYÓ Ñ½áñáoÁUáoY(±)³ UñáoÁUáoY(±)
 Ñ³ Óáñ¹»ó / Ñ³ YÓY»ó(±), áñÁ-ÇYÓ Ñ½áñ ³ ñU³ UáoÁUáoY í í»ó! : áµ³ ó³ é»-
 Éáí YU³ Y Uáí »óU³ Y »BU³ ñí ³ óÇáoÁUáoYÁ³ ³ UY U»½, ³ UYáoÑ³ Y¹»ñO, Náö-
 è³ ÉÇ áÇ ÁíáoU í ³ ñµ»ñ á³ i³ ×³ eY»ñáí: Ø³ eY³ íáñ³ á»è Ñ³ eí³ Y³ ÉÇ
 á, Á» Y³ E³ 1³ éáoÁU³ Y ÇYá Ná. Y³ IÇ úµU»í³ ÇY ÷ í»ñ³ µ»ñáoU -lae
 Ú³ eYÇÍÁ (i³ »è í»ñÁ): AEYá í»ñ³ µ»ñáoU ÷ ú-bar-du-ge / ú-bar-du-
 ïa-le µ³ U³ Ó`»ñÇY, ³ á³ ³ eÉ³ í»É Ñ³ í³ Y³ í³ Y ÷, áñ 1ñ³ Yó U»Ç µ³ -
 U³ ÑÇUuÁ á»í ÷ ÷ Ñ³ Ú³ ñ»É ubardu=-Y (ÑUÚí. YáoU Y ³ ñU³ í³ Çó
 I³ ½Uí³ í³ ubardu=ç(u)- µ³ UÁ` çu-bar-du-né [ç=ub=ardu=n]
 Ş³ Yúñ»Y, ³ YÇBE³ Y¹³³³, a-ni-ia-ar-du-(né) [an=iardu=(n)]

³⁹³ í»ueí áOU Y³ E³ á»è ÉáéíáoU ÷ éáoé³ ³ ñU³ UÇ` É³ ÉíÇ ³ eí íá [³ e³ Y/eí náOíÁ
 ÉÇY»éáO Ú³ eÇY, ³ Uí á³ i³ ×³ eáí U»½ Áí áOU ÷, áñ ³ UYáoÑ»í` »í »ueí áOU ÉáéíáoU ÷ ³ UY máfáñ
 µ³ ñ»U³ eYáoÁUáoY»ñÇ Ú³ eÇY, áñ ÇYUá ááoY»Y³ Éáí eí ³ ó»É É³ ÉíÇÇ ÍáOUÇó` ÁY¹. í»Éáí, Á»
 Ñ³ i³ I³ á»è áOUÇó` ÷ Y³ eí ³ ó»É. ³ NÁ` Uáoé µ³ ñ»U³ eYáoÁUáoY»ñÁ: Aeí ÇÉ` çu-bar-du-
 [ç=up=ardu=-]` ú-bar-du-[up=ardu=-] µ³ U³ (ÑÇUu)»ñÁ áon³ ñí »ñ»YáoU í³. áOU »Y
 UÇ` YáoU Y ardu- SÍ³ ñ. , Ó`, ún»YU` ³ UÉY¹ ³ ñU³ í³ Çó` ç= (Ñ³ U. í-)` (=)up= (Ñ³ U. N-áOá-)
 Y³ E³ í³ YóY»ñáí` Ñ³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ Uáí ³ íáñ³ á»è á»í ÷ ÷ YB³ Y³ I³ Y Ş³ Y³ ñ¹³ ñ,
 ³ Yún»Y, ³ Yí³ ñ. , ³ YÇBE³ Y` ³ UÉY¹` Ş³ ñ¹³ ñ³ óÇ, únÇY³ í³ Y, I³ ñ. ³ íáñU³ Éí: Aeí ³ UíU,
 Aeí U»½, Y³ E³ 1³ éáoÁU³ Y ³ Ue Ñ³ i³ í³ ÍÁ á»í ÷ ÷ Á³ ñ. Ú³ Y»É Ş(Yñ³) áí áñ ÇYÓ` ³ Y³ ñ-
 1³ ñÇY³ Yún»YÇY (í ñ³ Í. Náfáí (á)) ³ ñ¹³ ñ³ óñ»ó/únÇY³ í³ Y áOÁ/ÇBE³ YáoÁUáoY í í»ó... : ²Ue
 YáoU Y ³ ñU³ í³ Çó an= (Ñ³ U. ³ Y-)` y= (Ñ³ U. U-) Y³ E³ í³ YóY»ñáí áon³ ñí »ñ»YáoU áOY»Yu
 aniardu=ne [an=y=ardu=n] ŞU»Ó³ íáñ, ³ Y³ ñ¹³ ñ¹, ÇÉí éñ³ »ñíáñ¹ Ó`Çó` ardi=şe
 Sún»YU, I³ ñ. ; µ³ é»ñÁ, ÑUÚí. Ñ³ U. ³ ñ¹, -áOÇ Ş³ ñ¹, I³ ñ. , Ó` ³ UÉY¹ (í »è e. 2013 ½³ Y,
 2003, ÇÇ 27) µ³ éÇ Ñ»í : ö³ eí áñ»Y [ç=up=ardu=ne]` [an=y=ardu=ne] µ³ U³ í³ í³ Y-
 Y»ñÁ I³ ½Uí³ í³ »Y Ñ³ Ú³ á³ i³ ³ eÉ³ Y³ µ³ ñ up=ardu=ne` *y=ardu=ne µ³ é(³ ÑÇUu)»ñÇó
 (í»ñÇÇY ³ e³ YÓÇY í³ Uí³ í³ á) UÇ 1»áúáoU ç=, Uáoé 1»áúáoU an= AEí ³ í³ Y
 Ú³ eYÇÍY»ñÇ Ñ³ í»éáOUáí: éñ³ Yú »ñíáoéY ÷ áOY»Y Uáí ÇU³ eí` Ñ³ Y¹»è »Y. ³ ÉÇÇ YU³ -
 Y³ í³ Çá Ñ³ Ú³ í³ »ueí »ñáoU, áñí »ó ÉáéíáoU ÷ áon³ ñí. ³ ñU³ UÇ` É³ ÉíÇ ³ eí íá eí náOíÁ

ŞÜ»Ö³ íáñ, ³ Ýí³ ñ. | µ³ Ü³ Í³ Í³ ÝÝ»ñÁ): 2Ü÷á÷»éáí ³ éí³ ÍÁ` ÝB»Ýü, áñ »Á» -iale-Ç í³ Í ÑÝ³ ñ³ íáñ ç í »éÝ»É ¹»ñµ³ Ü³ Í³ ñí ÇÝá-áñ ³ Í³ Ýó, ³ á³ ³ ÜÝ Á»ñ`è á»í ù ç Ñ³ Ü»Ü³ í »É Ñ³ Ü. ³ ÝóÜ³ É Á³ Ü³ Ý³ ÍÇ ¹»ñµ³ ÜÇ -»³É í»ñç³ íáñáóÁÜ³ Ý Ñ»í: e³ Í³ ÜÝ ³ Üè µ³ Ü³ Í³ Ý Ó`Ç ×B· ñÇí ù»ñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý ÇÜ³ èí Á Ü»½ ³ é³ ÜÁÜ á³ ñ½ áç:

áòñ³ ñí ³ Í³ Ý í »üèí »ñáóÜ ³ éí³ »Ý Ý³ ³ ÜÉ e³ Í³ í Ñ³ Ý¹Ç ááÖ µ³ Ü³ Í³ Ý Ó`»ñ, ÇÝáá»è` -iline, -u=di(±) ³ ÜÉÝ, áñáÝó Ü³ eÇÝ ³ é³ ÜÁÜ ¹Áí³ ñ ç áñ`çó» èí áóÜ. µ³ Ý ³ è»É:

III.2.5 áòñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý Ñ³ Ü³ Í³ ñ. Ç Ñ³ Ü»Ü³ í áóÁóáóÝÁ Ñ³ Ü»ñ»ÝÇ Ñ»í

1. Ð³ Ü»ñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý Ñ³ Ü³ Í³ ñ. Ç ³ Ü»á÷ á³ í Í»ñÁ: Ð³ Ü»ñ»Ý µ³ ÜÁ µ³ ÖÍ³ óóÍ ç µ³ Ü³ ÑÇÜüÇó ³ Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ Ý ³ Í³ Ýó(Ý»ñ)Çó, áñáÝü áñá»è Í³ ÝáÝ Ñ³ í»Éí áóÜ »Ý µ³ Ü³ ÑÇÜüÇÝ` í»ñçÇó` Í³ ½Ü»Éáí Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ Ý µ³ Ü³ Ó`»ñÁ: 2ñ. »É³ Í³ Ý Ññ³ Ü³ Ü³ Í³ ÝÁ áñáBí áóÜ ç Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ Ý µ³ ÜÇ ³ ŞÜÇ! µ³ ó³ è³ Í³ Ý Ü³ èÝÇÍÇ Ñ³ ñ³ ¹ñáó-ÁÜ³ Üµ, áñÁ ¹ñí áóÜ ç µ³ ÜÇó ³ é³ ç: 2 áñçèí áóÜ »½. ÁíÇ 3-ñ¹ ¹»ÜüÇ áñáB ÜÇ³ í³ Ýí µ³ Ü»ñ èí ³ ÝáóÜ »Ý »-/ç- Ý³ É³ Í³ ÝóÁ: ÖÇÇ³ Í³ ÝóÝ»ñ Ñ³ Ü»ñ»ÝáóÜ áí ³ Ý: ³ Ü³ ÑÇÜüÁ í³ ñáÖ ç ÉÇÝ»É á³ ñ½ í³ Ü ³ Í³ Ýó³ í³ Ý: Ð³ Ü»ñ»Ý µ³ ÜÁ áóÝÇ »ñ»ü »Ö³ Ý³ Í` è³ ÑÜ³ Ý³ Í³ Ý, Ññ³ Ü³ Ü³ Í³ Ý ³ èí áñ³ ¹³ è³ Í³ Ý (í»ñçÇÝè Ñ³ Ü³ á³ í ³ èÉ³ ÝáóÜ ç ³ ñ¹Ç Ñ³ Ü»ñ»ÝÇ` ÁÖÓ³ Í³ Ý, á³ ÜÜ³ Ý³ Í³ Ý ³ Ñ³ ñí³ ¹ñ³ Í³ Ý »Ö³ Ý³ ÍÝ»ñçÝ), è»é` Ý»ñ· áñí³ Í³ Ý, á³ í ×³ é³ Í³ Ý, Íñ³ íáñ³ Í³ Ý ³ á»½áü, ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý í »è³ Í(Ó`), Í»ñá, Á³ Ü³ Ý³ Í (Á³ Ü³ Ý³ ÍÁ Áèí Í³ ½ÜáóÁÜ³ Ý ÉÇÝáóÜ ç á³ ñ½ ³ µ³ Ö³ ¹ñÜ³ É), ¹»Üü ³ ÁÇí: Á Ñ³ Í³ ¹ñáóÁóáóÝ áòñ³ ñí »ñ»ÝÇ` Ñ³ Ü»ñ»ÝÁ ááóÝÇ çñ· ³ í Çí Í³ éáóóí³ Íü, ³ Ü¹ á³ í ×³ éáí Ýñ³ Ý Ñ³ í áóí áç ³ ÝóáÖ³ Í³ Ý áó ³ Ý³ ÝóáÖ³ Í³ Ý µ³ Ü»ñç Ñ³ Í³ ¹ñáóÁóáóÝÁ, ÇÝáá»è áñ áòñ³ ñí »ñ»ÝáóÜ: Ð³ Ü»ñ»ÝáóÜ ³ ÝóáÖ³ Í³ Ý µ³ Ü»ñç ¹³ eÇÝ »Ý á³ í -Í³ ÝáóÜ Ý»ñ· áñí³ Í³ Ý ³ á³ í ×³ é³ Í³ Ý µ³ Ü»ñÁ, Çéí ³ Ý³ Ýóá-Ö³ Í³ ÝÇÝ» á»½áü ³ Íñ³ íáñ³ Í³ Ý: Ð³ Ü»ñ»ÝÇÝ Ñ³ í áóí ç ÉáÝ³ ñÑÜ³ Ý »ñíáó í »è³ Í` ³ ÝóÜ³ É Í³ í ³ ñÜ³ ÉÇ áó Ý»ñí³ ÜÇ ÑÇÜüáí: Áèí µ³ ÜÇ ÷á÷áÉÜ³ Ý ³ ñí ³ üÇÝ Ó`Ç` ÉáÝ³ ñÑáóÜÁ ÉÇÝáóÜ ç` Ý»ñ· áñí³ Ó`³³⁹⁴,

ÉÇÝ»Éáó` Ýñ³ ³ eÇ` áóÝ»ó³ Í Ş³ Ýüñ»ÝÜ»Ö³ íáñ! íÇ×³ ÍÇ/¹ÇñüÇ Ü³ eÇÝ:
³⁹⁴ É áèüÁ ÷á÷áÉÜ³ Ý ³ ñí ³ üÇÝ Ó`»ñç Ü³ eÇÝ ç, áñáÝü ÜÇBí áç, áñ Ñ³ ÜÁÝíÝáóÜ »Ý µ³ ÜÇ
 155

İñ³ í áñ³ Ó´´ ·· È³ eÝ³⁹⁵ (ǎ³ ï ×³ é³ İ³ Ý µ³ ÙñÝ áoÝ»Ý Çñ»Ýó Ñ³ ï áoİ
 ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ó´´Á³⁹⁶): Ð³ Ùñ»Ý µ³ ÚÝ áoÝÇ Ñ»ï´´Ú³ É ÑÇÚÝ³ İ³ Ý
 ³ İ³ ÝoÝ»ñÁ. 1) µ³ Ò³ 1ñáoÁÚ³ Ý-ùñ³ İ³ Ý³ İ³ Ý (-Ý-, -»Ý-, -Ý-,
 -(Ý)ā-, -³(Ý)ā-), µ³ ½Ú³ ǎ³ ï İ³ İ³ Ý (-³ï-, -áï-, -ï-)´´
 ǎ³ ï ×³ é³ İ³ Ý (-aÚó´´ ß»ßï ³ İ áñáoÙè -áóó-):

2. Ð³ Ùñ»ÝÇ´´ áoñ³ ñï »ñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ İ³ ñ. »ñÇ Ñ³ Ú³ -
 ï áoÁúoÝÁ: 2 ÚÁÚ ³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ ³ Ý1ñ³ 1³ eÝ³ Ýù áoñ³ ñï »ñ»ÝÇ
 é³ ÑÚ³ Ý³ İ³ Ý, Ññ³ Ú³ Ú³ İ³ Ý´´ eï áñ³ 1³ é³ İ³ Ý (³ ÝÇñ³ İ³ Ý) »Ð³ Ý³ -
 İÇ µ³ ÙñÇ´´ Ñ³ Ùñ»ÝÇ Ñ³ Ú³ ǎ³ ï ³ eÈ³ Ý µ³ Ú³ İ³ Ý Ó´´ñÇ Ñ³ Ú³ Ù³ ï -
 Ú³ ÝÁ:

3) é³ ÑÚ³ Ý³ İ³ Ý »Ð³ Ý³ İÇ Ýñİ³: é³ ÑÚ³ Ý³ İ³ Ý »Ð³ Ý³ İÇ
 Ýñİ³ Úaİ áoñ³ ñï »ñ»ÝáoÚ áoÝ»Ýù ÁÝ¹³ Ú»ÝÁ Ú»İ-»ñİáó´´ ³ ÚÝ çÉ áá
 ³ ÚÝù³ Ý Ñáoè³ ÉÇ í İ³ ÚáoÁúoÝÝ»ñ: Ð»ï´´ ³ µ³ ñ áñ´´ç Ñ³ Ú³ Ù³ ï áoÁúoÝ
 Ñ³ Ùñ»ÝÇ Ñ»ï´´ 1³ eÝáóÚ ç³ ÝñÝ³ ñ:

µ) é³ ÑÚ³ Ý³ İ³ Ý »Ð³ Ý³ İÇ ³ ÝóÚ³ É İ³ ï ³ ñó³ É (³ áñÇeï): é³ ÑÚ³ -
 Ý³ İ³ Ý »Ð³ Ý³ İÇ ³ ÝóÚ³ É İ³ ï ³ ñó³ ÉÁ áoñ³ ñï ³ İ³ Ý ï »ueİ »ñáoÚ
 ³ é³ í»É Ñ³ ×³ È Ñ³ Ý¹Çááo´´ É³ í Ñ³ Úï Ç Ó´´Ý ç: ÁÝáá»è ³ ñ¹»Ý Ýßí»ó,
 ³ Úè Ó´´ÇÝ áoñ³ ñï »ñ»ÝáoÚ µÝáñáß ç ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý »ñİáó´´ çá´´ ³ ÝáoÐ³ -
 İ³ Ý´´ ³ Ý³ ÝáoÐ³ İ³ Ý (ï »è í »ñÁ): Ð³ Ùñ»ÝÇ ³ ÝóÚ³ É İ³ ï ³ ñó³ É
 Á³ Ú³ Ý³ İÇ/í »ñáÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ǎ³ ï İ »ñÁ Ýñİ³ ³ Ú³ oÝáóÚ ç Ñ»ï´´ Ú³ É
 ³ Óúáoè³ İÁ³⁹⁷:

»Ù	ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ï ÇÁÁ
----	-------------------

e»éÇ Ñ»ï´´:

³⁹⁵ È³ eÝ ÉáÝ³ ñÑáoÚÁ Ñ³ ï áoİ ç ÚÇ³ ÚÝ ³ ÝóÚ³ É İ³ ï ³ ñó³ ÉÇ ÑÇÚaİ İ³ Úï áo
 µ³ Ú³ Ó´´ñÇÝ: 2 Úè Ó´´áí »Ý ÉáÝ³ ñÑï áoÚ ³ ÚÝ µ³ ÙñÁ, áñáÝù ³ ÝóÚ³ É İ³ ï ³ ñó³ ÉÇ ÑÇÚaóÚ áoÝ»Ý
 Ç ÁáoÉ µ³ Ò³ 1ñÇá, áñÁ Ñ³ Ý¹Çá»Éaİ İñ³ í áñ³ Ó´´ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ï »ñÇ³ í áñáoÁÚ³ Ý ³ Ó³ ÚÝ³ í á-
 ñÇÝ: ÑÝáúáoÝ³ ÷ aÉİ áoÚ ç »-Ç, únÇÝ³ İ´´ Áeá»É (ÁeaÇÚ) ³ Ýo. İ³ ï. ÁeÇ + ³ Ú > Áe»³ Ú,
 ÷³ Éá»É (÷³ ÉaÇÚ) ³ Ýo. İ³ ï. ÷³ ÉÇ + ³ Ú > ÷³ É»³ Ú´´ ³ ÚEY:

³⁹⁶ 2 é³ í»É Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ Ñ³ Ùñ»ÝÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý Ñ³ Ú³ İ³ ñ-Ç Ú³ eÇÝ ï »è, únÇÝ³ İ,
2. 2 µñ³ Ñ³ Ú³ Ý, 1976, çç 94-226; Г. Джаукян, 1982, çç 160-169´´ ³ ÚEY:

³⁹⁷ EÇÝ»É µ³ ÚÇ ÉáÝ³ ñÑÚ³ Ý ÙÇ -³- ³ é³ ÇÝ³ ÚÇÝ í »ñÇ³ í áñáoÁÚ³ Ý ÷ aÉ³ ñ»Ý ³ eİ³ ç -
 », áñÇ Ñ³ Ú³ ñ Ñ³ Ú³ ǎ³ ï ³ eÈ³ Ý³ µ³ ñ áoÝ»Ýù »Óç, »Óóó, »Ó»Ý´´ ³ ÚEY:

	Ýñ·. añÍ 3 Ó´´		İñ³ í añ³ Ó´´		È³ eÝ	
	»½.	Ñá. .	»½.	Ñá. .	»½.	Ñá. .
1-ÇÝ	-Ç	-³ -ù	-³ -İ	-³ -ù	-»³ -İ	-»³ -ù
2-ñ¹	-»-ñ	-Ç-ù, çù (*»-İù)	-³ -ñ	-³ -İù	-»³ -ñ	-»³ -İù
3-ñ¹	-	-Ç-Ý	-³ -ò	-³ -Ý	-»³ -ò	-»³ -Ý

2 ÓÙáøè³ Í Çø ¹ Áí ³ ñ à ç Ýí ³ ÿ »É, añ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ ³ ÝóÙ³ É Í ³ ÿ ³ ñ Ò³ ÉÇ í »ñç³ í añáøÁÙáøÝÝ»ñç ³ è³ çÇÝ µ³ Ò³ ¹ñÇáÁ ³ ÒµáÒçáøÁÙ³ Òµ Ñ³ ÒÁÝÍ-ÝáøÙ ç áøñ³ ñí »ñ»ÝÇ ³ ÝóÙ³ É Í ³ ÿ ³ ñ Ò³ ÉÇ İ (³ Ý³ ÝóáÒ³ Í ³ Ý) ÈáÝ³ ñÑ-Ù³ Ý Ñ³ Ò³ ç³ ÿ ³ èÈ³ Ý í »ñç³ í añáøÁÙáøÝÝ»ñç ÝáøÙÝ µ³ Ò³ ¹ñÇáÇ Ñ»í (í »è 2 ÓÙáøè³ Í 6): 2 Òèí »Ò Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ´ -Ç/»-, -³- ´´ -»³- (< *Ç³) µ³ Ò³ ¹ñÇáÝ»ñç ¹ ÇÙ³ ó áøñ³ ñí »ñ»ÝáøÙ Ñ³ Ò³ ç³ ÿ ³ èÈ³ Ý³ µ³ ñ áøÝ»Ýù -i-, -a- ´´ -ia-: Æèí áøñ³ ñí »ñ»ÝÇ Ò»½ Ñ³ Òí ÝÇ ¹-ÇÝ ¹»Ù-ùç »½³ Í ÇÇ (-di), 3-ñ¹ ¹»Ùùç »½³ Í ÇÇ (-be) ´´ Ñá· Ý³ Í ÇÇ (-le) ¹Ç-Ù³ ÒÇÝ í »ñç³ í añáøÁÙáøÝÝ»ñç³ Ñ³ Ò»ñ»ÝáøÙ ÝáøÙÝáøÁÙ³ Òµ áøÝ»Ýù ÒÇ³ ÒÝ 3-ñ¹ ¹»Ùùç »½³ Í ÇÝ (-ò) (áøñ³ ñí . -be-Ý ³ Òèí »Ò ³ ÝÍ ³ èÍ ³ Í à»í ù ç ³ ñí ³ è³ Ý»É [w]): 3-ñ¹ ¹»Ùùç Ñá· Ý³ Í ÇÇ Ñ³ Ò³ ñ Ñ³ Ò. -Ý-Ç ¹ ÇÙ³ ó áøÝ»Ýù áøñ³ ñí . le, áñÝ áøñ³ ñí »ñ»ÝáøÙ ³ è³ í »É³ à»è Ñ³ Ý¹»è ç . ³ ÈÇè ³ ÝóáÒ³ Í ³ Ý µ³ Ò»ñç Ñá· Ý³ Í Ç Áí Ç òµÙ»Í ³ ÒÇÝ óáøÒçáÇ ¹»ñáøÙ: ° Á»»ÝÁ³ ¹ñ»Ýù, áñ ³ ÒÝ Í ³ . áøÙÝ³ µ³ Ýáñ»Ý Í ³ áí ³ Í ç áøñ³ ñí . áøÒ³ Í ³ Ý Ñáéáí Ç Ñá· Ý³ Í Ç Áí Ç -le[r] Ò³ èÝÇÍ Ç Ñ»í, áñÝ ³ Ýáøßí ³ ñí ³ óáéí ³ Í ç Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ Ñá· Ý³ Í Ç ³ Í ñí -Ñ³ í ³ ù³ Í ³ Ý´ -(Ý)»³ ñ, -»ñ, -áñ(»)³ Ò ³ Í ³ ÝóÝ»ñç -ñ-áøÙ (³ Òè Ò³ èÇÝ Ò³ Ýñ³ Ò³ èÝ í »è II.2.10 Í»í 3), ³ à³ µ³ Ò³ Í ³ Ý ³ Òè -le Ò³ èÝÇÍ Á ÝáøÙÝà»è à»í ù ç ³ ñí ³ è³ Ý»É [r] (Ñ³ Ò. ñ): ÆÝá í »ñ³ µ»ñáøÙ ç áøñ³ ñí »ñ»ÝÇ ¹-ÇÝ ¹»Ùùç »½³ Í Ç Áí Ç -di (ÑÝ³ ñ³ í áñ ç Ý³ ´´ -ti, çti) ¹ ÇÙ³ ÒÇÝ í »ñ³ í añáøÁÙ³ ÝÁ, ³ à³ ³ è³ ÒÁÙ ¹ Áí ³ ñ ç áñ´´ Çø» èí áøÙ. µ³ Ý ³ è»É ³ Ò¹ Ò³ èÇÝ: ° Á» ÑÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ ¹-ÇÝ ¹»Ùùç »½³ Í ÇÇ -Ù í »ñç³ í añáøÁÙáøÝÁ Í ³ . áøÙ ç ÑÇÝ *ç-Çó, ³ à³ áøñ³ ñí »ñ»ÝÇ ³ è³ çÇÝ ¹»Ùùç -di ¹ ÇÙ³ ÒÇÝ ³ Í ³ ÝóÇ Ò»ç Á»ñ´´ è Í ³ ñ»ÉÇ ç í »èÝ»É Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ Ñ³ Ò³ ç³ ÿ ³ èÈ³ Ý³ -Ù ³ Í ³ ÝóÇ ÑÇÝ í Ç×³ Í Á´ Ý³ Èù³ Ý Ñ³ Ò»ñ»ÝÇ *ç>Ù /ó/- ³ ÝóáøÙÁ³⁹⁸:

³⁹⁸ 2 Òè ³ ÝóÙ³ Ý í »ñ³ µ»ñ³ É Ñáøè³ ÉÇ í Í ³ ÒáøÁÙáøÝÝ»ñ áøñ³ ñí ³ Í ³ Ý í »èí »ñáøÙ áí ³ Ý: ÇÇ³ Í µ³ éÁ, áñí »Ò áøÝ»ù ³ Òè ³ ÝóáøÙÁ ³ ñí ³ óáéáÒ í Ç×³ Í, ^{KUR} ʦuarasinei hubi şi áø³ ñ³ í ÇÝ ÑáéÇí ; í »Ò³ ÝáøÝÝ ç, áñí »Ò³ èéí ç -aras- - Ñ³ Ò. *³ ñ³ í < *tr□g´ ³ ñ Ò³ í Ç Ñ³ Ò³ ñ áøÝ»Ýù ç>- ³ ÝóáøÙÁ:

e³ NŪ³ Y³ I³ Y³ »O³ Y³ I³ Ç³ aon³ ni³ 3 I³ Y³ μ³ U»nÇ³ 3 YóU³ É³ I³ 3 i³ 3 n-
 U³ EÇ³ Y³ N³ i³ aól³ ĸ I-Çó³ i³ 3 nμ»nÍ³ áO³ É³ áY³ nŪ³ Y³ 3 UÉ³ II i³ Ç³ á³ è, ańáí
 É³ áY³ nŪ³ i³ aól³ »Y³ 3 YóáO³ I³ Y³ μ³ U»nÁ³ (i³ »è III.2.1): É³ áY³ nŪ³ Y³ 3 Ué
 (II) i³ Ç³ áÇ³ Y³ N³ i³ aól³ ĸ U»I³ UÇ³ eY³ I³ Y³ I³ n³ . 2 UeÇ³ Y³ U³ μ³ ań³ μ³ U»nÁ³
 É³ áY³ nŪ³ i³ aól³ »U³ U»I³ UÇ³ eY³ I³ Y³ I³ n³ . aÍ³ 3 YóáO³ I³ YóáU³ Y³ u
 óáoÇ³ CaÇ³ UÇ³ aóáí³ , ańÁ³ N³ í³ »É³ i³ aól³ ĸ μ³ U³ NÇ³ U»nÇ³ Y³ μ³ Y³ í³ ań³ Ó³ UY³ í³ ańÇ³
 3 Y³ i³ aól³ aÍ³ : AY³ ańáU³ , 3 Ué u-Y³ I³ náo³ ĸ N³ í³ »É³ »É³ Ç³ Yá³ »è 3 YóáO³ I³ Y³ ,
 3 UY³ »è ĸÉ³ 3 Y³ YóáO³ I³ Y³ μ³ U»nÇ³ NÇ³ U»nÇ³ Y³ í³ »nÇ³ Y³ Ç³ è N³ Ó³ ań³ »É³ í³
 3 YóáO³ I³ Y³ μ³ YáU³ Á³ , Ç³ Yá³ »è³ aš=a- ŠN³ eY³ »É³ . 3 É³ !³ !³ aš=u- ŠN³ éó-
 Y³ »É³ , μ³ n»É³ !³ (NŪ³ i³ . N³ U³ . N³ -3è- (3Y³) -»É³ ŠN³ eY³ »É³ !³ !³ N³ -3è- áóó-3Y³ -»É³
 ŠN³ éóY³ »É³ , μ³ n»É³ !³) , ušt=a- Š³ aēi³ Y³ »É³ , 3 nB³ í³ »É³ , 1³ aōnē . 3 É³ , Ç³ μ³ ó³ N³ é³ -
 Y³ 3 É³ !³ !³ ušt=u- Š³ aóO³ nÍ³ »É³ , i³ 3 É³ , AY³ i³ 3 U»É³ !³ !³ (NŪ³ i³ . N³ U³ . aēi³ -3Y³ -»É³ ,
 aēi³ -Y³ -»É³ !³ !³ aēi³ - (3ó) -áóó-3Y³ »É³) Š³ 1³ aōnē N³ Y³ »É³ , i³ 3 É³ !³ !³ , peṭi=a-
 Š(»i³) 1³ 3 eY³ 3 É³ !³ !³ peṭ=u- Š(»i³) 1³ 3 nÓY³ »É³ , BñÇ³ »É³ , »i³ i³ 3 É³ !³ !³ 3 UÉY³ :
 aon³ ni³ . 3 YóáO³ I³ Y³ μ³ U»nÇ³ YU³ Y³ í³ nU³ Á³ NÇ³ B³ oYáU³ ĸ N³ 3 U»n»YÇ³
 á³ 3 i³ x³ é³ I³ Y³ μ³ U»nÁ³ , ańáY³ U³ i³ náo³ »Y³ I³ 3 ½U³ í³ »É³ Ç³ Yá³ »è³ Y³ n³ . ańÍ³ 3 -
 I³ Y³ , 3 UY³ »è³ ĸÉ³ á³ ½áU³ è³ »é³ Ç³ μ³ U»nÇ³ : AY³ ańáU³ , 3 é³ Ç³ Y³ 1³ »áU³ aól³ μ³ U³
 eī³ 3 YáU³ ĸ Nēi³ 3 I³ 3 nī³ 3 N³ 3 U³ i³ 3 I³ á³ 3 i³ x³ é³ I³ Y³ »n³ Y³ . , UÇ³ Yá³ »é³
 »nÍ³ ań³ 1³ 1³ »áU³ aól³ i³ náo³ ĸ Ó³ »éU³ μ³ n»É³ É³ í³ Y³ n³ . ańÍ³ 3 I³ Y³ Ç³ U³ eī³ :
 Ð³ 3 U»n»YÇ³ á³ 3 i³ x³ é³ I³ Y³ μ³ U»nÁ³ I³ 3 ½U³ í³ aól³ »Y³ μ³ U³ NÇ³ U³ Ç³ Y³ -áU³ -ó³
 B³ B³ i³ 3 ½aonÍ³ 1³ Ç³ nU³ aól³ -áó-ó- μ³ Ó³ 3 nŪ³ 3 É³ 3 I³ 3 YóÇ³ N³ í³ »É³ U³ μ³ , ańÁ³
 ÷ áÉ³ 3 nÇ³ YáU³ ĸ μ³ Y³ í³ ań³ Ó³ UY³ í³ ańÇ³ Y³ (Ç³ Yá³ »è³ ań aon³ ni³ »n»YáU³) : °Á³
 Y³ I³ 3 i³ Ç³ aóY³ Y³ Y³ U³ 3 UY³ N³ Y³ . 3 U³ 3 Y³ uÁ³ , ań³ ó³ 3 yńÇ³ I³ 3 i³ Á³ aon³ ni³ »n»YÇ³
 É³ áY³ nŪ³ Y³ (Y³ » N³ aÍ³ U³ Y³) N³ 3 U³ 3 I³ 3 n³ . aól³ μ³ ó³ 3 I³ 3 U³ aól³ ĸ , 3 á³
 á³ »i³ u³ ĸ I³ 3 nÍ³ »É³ , ań aon³ ni³ »n»YÇ³ 3 YóáO³ I³ YóáU³ Y³ u óáoÇ³ Ca³ 3 U³ -
 Y³ 3 UY³ N³ í³ 3 Y³ I³ YóáU³ 3 U³ μ³ á³ N³ á³ Y³ í³ »É³ ĸ N³ 3 U»n»YÇ³ á³ 3 i³ x³ é³ I³ Y³
 μ³ U»nÁ³ I³ 3 ½U³ aól³ í³ »n³ aY³ B³ U³ É³ -áó/aU³ -ó³ 3 I³ 3 YóÇ³ -áó/aU³ - μ³ Ó³ 3 nÇ³ CaÇ³
 U³ Ç³ : AY³ í³ »n³ 3 μ³ náo³ ĸ II É³ áY³ nŪ³ Y³ 1³ Ç³ U³ 3 Á³ í³ 3 UÇ³ Y³ í³ »nÇ³ í³ ańáU³ aól³ Y³
 Y³ »nÇ³ Y³ , 3 á³ Á³ »n³ è³ á³ »i³ u³ ĸ U³ i³ 3 I³ »É³ , ań N³ 3 U»n»YáU³ , ĸ³ 3 i³ Ç³ í³
 I³ 3 eáU³ oÇ³ μ³ ó³ 3 I³ 3 U³ aól³ 3 U³ μ³ á³ U³ 3 Y³ í³ ańÍ³ 3 I³ 3 YóáO³ I³ Y³ » 3 Y³ Y³ -
 óáO³ I³ Y³ μ³ U»nÇ³ N³ í³ 3 1³ náo³ ÁU³ Y³ Á³ aóÉ³ óU³ 3 U³ μ³ , 1³ n³ Y³ 1³ aōnē »Y³ UY³ ó³ »É³
 . ańÍ³ 3 I³ aól³ aól³ YóÇ³ » á³ Y³ á³ N³ á³ Y³ í³ »É³ (3 nī³ 3 ó³ aÍ³ í³ 3 á³ Y³) : Ð³ 3 i³ I³ 3 á³ è³
 »Á³ Y³ I³ 3 i³ Ç³ aóY³ Y³ Y³ U³ , ań aon³ ni³ »n»YáU³ Y³ I³ 3 i³ aól³ ĸ É³ áY³ nŪ³ Y³ 3 Ué
 i³ Ç³ áÇ³ N³ . Y³ I³ Ç³ Á³ í³ Ç³ Y³ N³ i³ aól³ 1³ Ç³ U³ 3 Á³ í³ 3 UÇ³ Y³ (U³ μ³ »I³ 3 UÇ³ Y³ » eáU³ μ³ »I³ -
 i³ 3 UÇ³ Y³) ańáB³ í³ »nÇ³ í³ ańáU³ aól³ Y³ »nÇ³ 3 Y³ i³ aól³ (1-Ç³ 1³ »U³ Ç³ N³ . U³ μ³ »I³ 3 Ç³ »

3-ñ¹ ¹»ÙùÇ Ná· Ý³ ÍÇÇ· ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ à»è): AëĪ 1-ÇÝ ¹»ÙùÇ »½. ĀĪ Ç - be[w] í »ñç³ í áñáoĀĪáoYÁ Ī³ ñáo ĸñ ÓáoĪĪ »Ē Ý³ Ēáñ¹ u-Ç Ñ»Ī [-uw > -u], ¹ñ³ ÝáĪ ÇĒĪ āĪ ³ ñ»ñĪ »ĒáĪ 3-ñ¹ ¹»ÙùÇ Ñ³ Û³ à³ Ī ³ èĒ³ Ý Ī »ñç³ - í áñáoĀĪáoYÇó (Ī »è ²Ūáoè³ Ī 8): AÝā Ī »ñ³ »ñáoĪ ĸ 1-ÇÝ ¹»ÙùÇ Ná· . èáoĪ»ĪĪ Ī Ç - (u)še[-(u)s] Ī »ñç³ í áñáoĀĪÓ³ YÁ, ³ à³ ³ ŪÝ Ā»ñ·Ē Ī ³ - ñ»ĒÇ ĸ Ñ³ Û³ Û³ Ī »Ē Ñ³ Ū»ñ»YÇ 1-ÇÝ ¹»ÙùÇ Ná· Ý³ ÍÇ áñáb Ó·»ñÇ - (áo)ù óáoóÇaÇ Ñ»Ī : Đ³ Ū»ñ»YÇ ·· áoñ³ ñĪ »ñ»YÇ è³ ÑŪ³ Ý³ Ī³ Ý »Ō³ Ý³ ÍÇ ³ ÝóĪ³ Ē Ī Ī³ Ī ³ ñŪ³ ĒÇ Ñ³ Û³ à³ Ī ³ èĒ³ Ý Ī »ñç³ í áñáoĀĪáoYÝ»ñÇ Ñ³ Û³ 1- ñ³ Ī³ Ý à³ Ī Ī »ñĀ Ý»ñĪ³ Ū³ óĪ áoĪ ĸ Ñ»Ī ··Ū³ Ē ²Ūáoè³ Ī áĪ :

²Ūáoè³ Ī 10

ĀÇĪ		ĒáÝ³ ñŪ³ Ý Ī Çā (áon³ ñĪ ./Ñ³Ū.)					
		»½.	Ñá·	»½.	Ñá·	»½.	Ñá·
Ē»½áo	»ĪŪ	³ ÝáoÁ³ Ī³ Ý / à³ Ī ×³ è³ Ī³ Ý		³ Ý³ ÝáoÁ³ Ī³ Ý Ī / Ý»ñ· áñĪ³ Ó·		³ Ý³ ÝáoÁ³ Ī³ Ý Ī, ĪĪĪ / Īñ³ í áñ³ Ó·, Ē³ èÝ	
	1-ÇÝ	-u-w/ul	-u-s/us	-i-di	-	-(i)a-di	-
áon³ ñĪ	3-ñ¹	-u-(n/al)	-t-u-(l)	-i-w	-i-l	-(i)a-w	-(i)a-l
	1-ÇÝ	-áo-ó- -áŪ-ó		-Ç (<*ÇŪ)	-³ -ù	-(»)³ -Ī	-(»)³ -ù
3-ñ¹	-(*Ç-ó)			-Ç-Ý	-(»)³ -ó	-(»)³ -Ý	

AÝāà»è ÝĪĪ »ó (Ī »è Ī »ñĀ), ³ ÝóĪ³ Ē Ā³ Û³ Ý³ ĪáoŪ man - šĒÇÝ»Ē, ŪÝ³ ĒĪ ³ Ý³ ÝáoÁ³ Ī³ Ý »³ ŪĀ ĒáÝ³ ñĪĪ áoŪ ĸ ³ ÝáoÁ³ Ī³ Ý »³ Ū»ñÇÝ Ñ³ - Ī áoĪ Ó·áĪ : è³ Ī³ ŪÝ »³ ó³ èĪ³ Ī āĸ, áñ Çñ³ Ī³ ÝáoŪ man= »³ ŪĀ Ēá- Ý³ ñĪĪ »ĒáĪ ³ ÝáoÁ³ Ī³ Ý »³ Ū»ñÇ Ī ÇāáĪ, Ñ³ Ý¹»è ĸ . ³ ĒÇĒ Īñ³ í áñ³ Ī³ Ý (³ Ý³ ÝáoÁ³ Ī³ Ý) ÇŪ³ èĪ áĪ (ÑŪŪĪ . Ñ³ Ū. à³ Ī ×³ è³ Ī³ Ý »³ Ū»ñÇ Ñ»Ī , áñāÝŪ Ó·áĪ ŪÝ³ ĒáĪ ³ Ý÷á÷áĒ ³ ñĪ ³ Ñ³ ŪĪ áoŪ »Ý Ý³ ··Īñ³ í áñ³ Ī³ Ý ÇŪ³ èĪ³⁹⁹): ²Ū¹ ¹»áŪáoŪ áon³ ñĪ ³ Ī³ Ý Ī »èĪ »ñáoŪ Ñ³ ×³ Ē³ ĪÇ Ñ³ Ý¹Çāáo man=»³ Ū³ Ó·Ā Ī³ ñ»ĒÇ ĸ Ā³ ñ· Ū³ Ý»Ē šĀáoŪÝĪ »óĪ, ³ ŪĒ áā Ā» šŪÝ³ ó, »Ō³ ĪĪ Ī³ Ū šĪ³ ñĪ, ÇĒĪ, ³ è»ÝŪ qi-ú-ra-né qu-ul-di-né

³⁹⁹ AÝāà»è unÇÝ³ Ī· ŪÝ-³ó-áoó šĀáo»óĪ / šĀáoŪÝĪ »óĪ :

ma-nu 1ñí 3. Ç ŞNaÓÁ 3 YUB3 Í çñ; Á3 ñ. Ú3 YáoÁU3 Ý ÷ áÉ3 ñ»Ý Í3 ñ»ÉÇ ç í 3 É ŞNaÓÁ 3 YUB3 Í ÁáOÝí »ó; Í 3 U ŞNaÓÁ 3 YUB3 Í çñ ÁáOÝí »É (3 ÝÍ 3 - í 3 ñ); Á3 ñ. Ú3 YáoÁUáoYÁ: ÐUÚí . man=u=be [mæn=u=w] µ³ Ú³ Ó´Ç Ñ»í , anÁ Ú³ éÝ3 . Çí 3 Í 3 Ý . ñ3 Í 3 YáoÁUáoYáoU 3 ñ13 ñ3 óÇañ»Ý Ñ3 Ú³ ñ- í áU ç 3 YáoÁÓ3 Í 3 Ý µ³ Ú³ ŞUÝ3 onç, ÁáO»óÇ añ ÉÇYÇ, ÉÇY»É í í »óÇ; Á3 ñ. - Ú3 YáoÁU3 Úµ:

.) Ðñ³ Ú³ Ú³ Í 3 Ý »Ó³ Ý³ Í Ç Ý»ñí³ (µáoÝ Ññ³ Ú³ Ú³ Í 3 Ý): Ðñ³ Ú³ Ú³ - Í 3 Ý »Ó³ Ý³ Í Ç Ý»ñí³ Ý Ñ³ Ú»ñ»YáoU Í 3 ÝÚí áU ç 3 ÝóU³ É Í 3 í 3 ñU³ ÉÇ ÑÇUúÇó· Ñ»í ´´Ú³ É í »ñç³ í anáoÁUáoYÝ»ñç Ñ³ í »ÉáUáí :

»ÚU		É áÝ³ ñNU³ Ý í Çá					
		Ý»ñ. aní³ Ó´´		Í ñ³ í an³ Ó´´		É³ éÝ	
		»½.	Ñá .	»½.	Ñá .	»½.	Ñá .
2-ñ1	-Ø	-çú (*-»-ú-ú)	-Ç-ñ	-³ -ú-ú -³ -ñáo-ú	-Ç-ñ	-»³ -ú-ú -»³ -ñáo-ú (*-»³ -ñáo-ú)	

ÉÝáá»é ñ»áU ç µ»ñí³ Í 3 ÓUáoé³ Í Çó, Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ Ññ³ Ú³ Ú³ Í 3 Ý »Ó³ Ý³ Í Ç »½³ Í Ç ÁíÇ -ó í »ñç³ í anáoÁUáoYÁ Ñ³ UAYÍ YáoU ç áon³ ñí »ñ»ÝÇ Ñ³ Ú³ á³ í 3 éÉ³ Ý Ó´Ç -é óáoÇaç Ñ»í (í »é 2 ÓUáoé³ Í 8): á»í ú ç ÝÍ 3 í Ç áOÝ»Ý³ É, an áon³ ñí »ñ»YáoU µ³ é³ í »ñçÇ e-Ý Í 3 ñáo ç 3 ñí 3 - é³ Ýí »É Ý³ ´´ Ø Í 3 Ú æ (Ú³ éÝ3 . Çí 3 Í 3 Ý . ñ3 Í 3 YáoÁUáoYáoU Ñ³ ×³ É ÁÝ- Á»ñóí áU ç æ⁴⁰⁰): ÓUáoé í áUÚÇó³ aÇ µ³ ó³ éí áU, añ í í Ú³ É 1 »áUáoU áon³ ñí . e-Ý á»í ú ç ÁÝÁ»ñó»É e (Ñ³ Ú. »): ÐUÚí . Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ Ññ³ Ú³ Ú³ - Í 3 ÝÇ Ý»ñ. aní³ Ó´´ É áÝ³ ñNU³ Ý Ñá. Ý³ Í ÇÇ -ç -ú í »ñç³ í anáoÁU³ Ý Ñ»í , anÝ 3 ÝÍ 3 éí 3 Í . 3 éÇè ç *-»-Ú-ú Ý³ ÉÝ³ Í 3 Ý Ó´Çó, añÇ Ú»ç, Ç 1 »Ué -»--Ç, ÑÝ³ ñ³ í an ç, añ á³ Ñá³ Ýí »É ç »½. ÁíÇ Ññ³ Ú³ Ú³ Í 3 ÝÇ µáoÝ óáo- óÇá: Ðá. Ý³ Í Ç Ññ³ Ú³ Ú³ Í 3 ÝÇ Ñ³ Ú³ ñ áon³ ñí »ñ»YáoU í í 3 UáoÁUáoYÝ»ñ ááoÝ»ÝU: Ð³ Ú»ñ»ÝÇ ´´ áon³ ñí »ñ»ÝÇ Ññ³ Ú³ Ú³ Í 3 Ý »Ó³ Ý³ Í Ç Ý»ñí³ ÚÇ »½. ÁíÇ í »ñç³ í anáoÁUáoYÝ»ñç Ñ³ Ú³ 1ñ³ Í 3 Ý á³ í í »ñÁ áOÝÇ Ñ»í ´´Ú³ É í »éUÁ:

		É áÝ³ ñNU³ Ý í Çá (áon³ ñí »ñ»Ý/Ñ³ Ú»ñ»Ý)	
		3 YáoÁÓ³ Í 3 Ý / Ý»ñ. aní³ Ó´´	3 Ý³ YáoÁÓ³ Í 3 Ý / Í ñ³ í an³ Ó´´, É³ éÝ
É»½áo	»ÚU		

⁴⁰⁰ í »é, únçÝ³ í , G. Wilhelm, 2004, çÇ 131:

əón³ n- i »ñ»Ý	2-n¹	-e[e/æ/ø]	-i
Ə³ ʋñ»Ý	2-n¹	-ø (-> (±))	-ç-ñ

Ö³ eî añ»Ý UÇ³ í í³ ñµ»ñáoĀáoYÁ N³ ʋñ»ÝÇ Íñ³ í añ³ Ó´. Èá-
Ý³ nñÜ³ Ý ¹ »äúáoÜ N³ í »ÉÜ³ ĩ ñ-Ç³ éÍ³ ʋáoĀáoYÝ ĺ (aón³ nî »ñ»YáoÜ³ ʋY
µ³ ó³ Í³ ʋáoÜ ĺ, Ý»ñÍ³ ʋ³ óí³ Í ĺ ø-áí), »Ā» ÇÑ³ ñÍ» ÁY¹áoYáoÜ »Yù, añ Ç
¹ »Ùè aón³ nî . í »uèi »ñáoÜ í Í³ ʋí³ Í ʋl=i(i) µ³ ʋÇ¹ . añÍ³ áoY»Yù Nñ³ -
ʋ³ ʋ³ Í³ Ý »Ö³ Ý³ ÍÇ³ Ý³ ÝóáoÖ³ Í³ Ý µ³ ʋñÇÝ µYánaß µ³ ʋ³ Ó´Ç N»í :

1) eî añ³ 13 è³ Í³ Ý (³ ÝÇñ³ Í³ Ý) »Ö³ Ý³ ÍÇ Ó´»ñ: eî añ³ 13 è³ Í³ Ý
»Ö³ Ý³ ÍÁ N³ ʋñ»YáoÜ Ý»ñÍ³ ʋ³ óí³ Í ĺ ³ é³ çÇÝ´ »ñÍ³ ñán¹ ³ ä³ éÝÇáí :
Ə³ ʋñ»YáoÜ eî añ³ 13 è³ Í³ ÝÇÝ ʋáí ÇÜ³ eî áoYÇ Ý³´. Nán¹ añ³ Í³ Ý
Nñ³ ʋ³ ʋ³ Í³ YÁ: ÆYá í »ñ³ µ»ñáoÜ ĺ aón³ nî »ñ»ÝÇ eî añ³ 13 è³ Í³ Ý
(³ ÝÇñ³ Í³ Ý) »Ö³ Ý³ ÍÇ Ó´»ñÇÝ, ³ ä³ ÇYáä»è ³ ñ¹ »Ý YBí »ó, ³ ʋèi »Ö
³ ʋ»Ý ÇYá äĺ, añ ä³ ñ½ ĺ: Ø³ éY³ í añ³ ä»è ʋÇBí äĺ, añ NÝ³ ñ³ í añ ĺ
ÉÇYáoÜ í ³ ñ³ ÝÇ³ í »É ʋÇ Ó´Á ʋáoèÇó, ´ ³ ʋè N³ ñáoÜ ʋ³ éY³ . Çí ³ Í³ Ý
· ñ³ Í³ ÝáoĀáoYáoÜ ³ éÍ³ »Ý í ³ ñ³ Ó³ ʋYáoĀáoYÝ»ñ: Øáoè í áÖUÇó´
Nèi ³ í äĺ Ý³´ µáoÝ í »ñÇ³ í añáoĀáoYÝ»ñÇ´ µ³ ʋ³ Í³ ÝóY»ñÇ í ³ ñ³ Ý-
Ç³ í áoÜÁ: Þ³ í N³ x³ È Ó´áí í ³ ñµ»ñí áÖ µ³ ʋñÁ ³ ñí ³ N³ ʋí áoÜ »Ý
ʋÇ´YáoÜÝ Í³ ʋ B³ í ʋáí ʋñ³ Í³ Ý³ Í³ Ý ÇÜ³ eî Ý»ñ, añáYù NÝ³ ñ³ í añ
aç ÉÇYáoÜ N³ ʋ³ í »uèi áoÜ Çñ³ ñÇó ½³ Ý³ ½³ Ý»É, ÇèÍ ʋÇ ʋ³ éÁ ÁY¹N³ Ý-
ñ³ ä»è NÝ³ ñ³ í añ aç ÉÇYáoÜ Ā³ ñ· ʋ³ Ý»É ³ YN³ eî ³ Ý³ ÉÇ N³ ʋ³ í »uèi Ç
ä³ í x³ éáí (ʋ³ Ýñ³ ʋ³ éY ³ ʋè ³ ʋ»ÝÇ ʋ³ èÇÝ í »è í »ñÁ): ÚÍ³ í Ç
áoY»Ý³ éáí ³ ʋè ³ ʋ»YÁ´ ³ é³ ʋÁÜ Ó»éY³ ä³ N »Yù ʋYáoÜ aón³ nî »ñ»ÝÇ
eî añ³ 13 è³ Í³ Ý (³ ÝÇñ³ Í³ Ý) »Ö³ Ý³ ÍÇ µ³ ʋñÇ N»í N³ ʋñ»ÝÇ N³ ʋ³ -
ä³ í ³ èÉ³ Ý µ³ ʋ³ Ó´»ñÇ añ´ ĺ N³ ʋ»ʋ³ í áoĀáoYÇó: ² é³ ʋÁÜ NÝ³ ñ³ í añ
ĺ Èáè»É ʋÇ³ ʋY N³ ʋñ»ÝÇ eî añ³ 13 è³ Í³ Ý »Ö³ Ý³ ÍÇ añáß µ³ ʋ³ Ó´»ñÇÝ
µYánaß ó ³ yñÇÍ³ í Ç aón³ nî »ñ»ÝÇ N³ ʋ³ ä³ í ³ èÉ³ Ý í »ñÇ³ í añáo-
ĀáoYÝ»ñáoÜ µ³ ó³ Í³ ʋáoĀÜ³ Ý (ÇYáÁ N³ í áoÍ ĺ aón³ nî »ñ»ÝÇ
ÈáÝ³ nñÜ³ Ý´ Náfáí ʋ³ Ý N³ ʋ³ Í³ ñ· »ñÇÝ ÁY¹N³ Yñ³ ä»è) ʋ³ èÇÝ:

») ¹ ʋÇ ³ ñ· »É³ Í³ Ý Ó´»ñÁ: Ə³ ʋñ»YáoÜ ³ éÍ³ ĺ ³ ñ· »É³ Í³ Ý-
Nñ³ ʋ³ ʋ³ Í³ ÝÇ N³ í áoÍ Ó´, añÁ Í³ ½úí áoÜ ĺ Ý»ñÍ³ Ā³ ʋ³ Ý³ ÍÇ µ³ ʋ³ -
NÇÜçÝ N³ ʋ³ ä³ í ³ èÉ³ Ý óáoÇáY»ñÇ (-ñ´ »½³ ÍÇÇ´´ - ʋù· Ná· Ý³ ÍÇÇ
N³ ʋ³ ñ) N³ í »ÉÜ³ ʋµ´ Ý³ È³ 13 è ¹ñí áÖ ŞUÇ¹ ³ ñ· »É³ Í³ Ý ʋ³ éYÇÍÇ N³ -
ñ³ 1ñÜ³ ʋµ:

Aÿã»è ³ ñ¹»Ý Ýbí »ó í »ñÁ (III.2.3 Í»í 2), ¶.Ø»ÉÇÙÇBí ÇÉÇÝ áõñ³ ñ-
 í »ñ»ÝáóÙ ³ é³ ÝÓÝ³ óÝáóÙ ¿ ³ ñ. »É³ Í³ Ý-Ññ³ Û³ Û³ Í³ ÝÇ Ñ³ í áóÍ Ó´, áñ
 Í³ ½Ùí áóÙ ¿ µ³ Û³ ÑÇÙÙ»ñÇÝ - (d) i-a-ne óáóóÇáÇ Ñ³ í »ÉÙ³ Ûµ´´ µ³ ÛÇÓ
 ³ é³ ç ¹ñí áó mi ŞÜÇ; ÁËí ³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍÇ Ñ³ ñ³ ¹ñáóÁÙ³ Ûµ: ² ÒÈ Ñ»ÓÇ-
 Ý³ ÍÝ»ñ -i-a-ne-Ç Ûç í »èÝáóÙ »Ý ³ ÒÈ µ³ Û³ Í³ Ý Ó´(»ñ): è³ Í³ ÛÝ
 ÇÝã»è óáóó »Ý í ³ÉÇ È»ñ ¹Çí ³ ñíáóÙÝ»ñÁ, áõñ³ ñí ³ Í³ Ý í »üè-
 í »ñáóÙ -ia-ne-áí Í³ ½Ùí ³ Í µ³ Û»ñÇÝ µáfañ ¹»áó»ñáóÙ Ý³ Èáñ¹áóÙ ¿
 mi ŞÜÇ; Í³ Û ui[oı] Şáá; ÁËí ³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍÁ (³ ÒÈ ³ Û»ÝÇ Û³ èÇÝ
 í »è III.2.3 Í»í 2), ÇÝÁÁ Û»½ ÁáóÈ ¿ í ³ÉÇ Èí ³ Í »Éáó, áñ áõñ³ ñí »ñ-
 ÝáóÙ Í³ ñáÓ ¿ñ . áóóáóÁóáóÝ áóÝ»ÝÉ µ³ ÛÇ ³ ñ. »É³ Í³ Ý ÇÝÁ-áñ ÛÇ Ó´, áñÁ
 Í³ ½Ùí áóÙ ¿ñ -i-a-ne óáóóÇááí` mi ŞÜÇ; Í³ Û´´ ui[oı] Şáá; ÁËí ³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍÝ»ñÇ
 Ñ³ ñ³ ¹ñÙ³ Ûµ: ° Á» ¹³ Çñáó ³ Û¹á»è ¿, ³ á³
 Í³ ½Ù³ í áñÙ³ Ý Ó´áí ³ ÛÝ ³ Ýáóáóí ÝÙ³ Ýí áóÙ ¿ Ñ³ Û»ñ»ÝÇ ³ ñ. »É³ Í³ Ý-
 Ññ³ Û³ Û³ Í³ ÝÇÝ:

III.3 . »ñµ³Ó

1. áõñ³ ñí »ñ»ÝÇ ¹»ñµ³ ÛÝ»ñÁ Û³ èÝ³. Çí ³ Í³ Ý . ñ³ Í³ Ý áóóÁóáóÝáóÙ:
 ² ÒÈ Ñ³ ñóáóÙ Û³ èÝ³. »í Ý»ñÇ Bñç³ ÝáóÙ ÛÇ³ èÝ³ Í³ Ý Í³ ñíÇù áí³ :
 ¶.Ø»ÉÇÙÇBí ÇÉÇÝ⁴⁰¹ ¹»ñµ³ Û³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍ ¿ Ñ³ Û³ ñáóÙ -a(i)e-Ý
 (. ñí áóÙ ¿ Ý³´´ -age), áñÁ, ÇÝã»è ÇÝüÝ ¿ áÝ¹áóÙ, Ñ³ í »Éí áóÙ ¿ ³ ÝóáÓ³ -
 Í³ ÝáóÁÙ³ Ý / ³ Ý³ ÝóáÓ³ Í³ ÝáóÁÙ³ Ý óáóóÇáÇó ½áõñí µ³ Û³ ÑÇÙÙ»ñÇÝ
 Í³ ½Ù»Éáí Íñ³ í áñ³ Í³ Ý è»éÇ ¹»ñµ³ ÛÝ»ñ, ÇÝã»è` ter=aie/ter=age
 Ş¹ñí ³ Í |, Ná. ter=ainile⁴⁰² Ş¹ñí ³ ÍÝ»ñ | < ter- Ş¹Ý»É |, durb=aie
 Ş³ áèí ³ Ûµ, ³ áèí ³ Ûµ³ Í | < durb- Ş³ áèí ³ Ûµ»É |´´ ³ ÒÉÝ: Û³ Ý³´´
 ÑÝ³ ñ³ í áñ ¿ Ñ³ Û³ ñáóÙ, áñ áõñ³ ñí ³ Í³ Ý í »üèí »ñáóÙ Ñ³ Ý¹ÇááÓ -ue
 í »ñç³ í áñáóÁÙ³ Ûµ áñáá µ³ é»ñ ÝáóÙÝã»è Í³ ñáÓ »Ý ¹Çí ³ ñí í »É áñã»è
 ¹»ñµ³ ÛÝ»ñ, ÇÝã»è` urp=ue Ş½áÑ³ µ»ñí ³ Í |; Í³ Û Ş½áÑ | < urp- Ş½á-
 Ñ»É |, šedi=ue ŞÑáéáÓ (±), ¹áõñè ó³ Ûí áÓ(±) | < ši-d- Şí ³ Ý»É |,
 Ñ»é³ óÝ»É |; Æ. ÷ ÍáÝáí Á, ³ Ý¹ñ³ ¹³ èÝ³ Éáí éáóÙÝ Ñ³ ñóÇÝ, í »ñáÝßÓ É -
 a(i)e/-age Û³ èÝÇÍáí Í³ ½Ùí áÓ Ó´»ñÁ Ñ³ Û³ ñáóÙ ¿ . »ñáóÝ¹ÇáóÙ³ ó-
 í ³ Í Ýá³ í ³ ÍÇ ¹»ñµ³ ÛÝ»ñ, áñáÝü éáí áñ³ µ³ ñ áóÝ»ÝáóÙ »Ý ŞÇÝÁ-áñ

⁴⁰¹ Г.Меликишвили, 1964, ¿ç 56-57:

⁴⁰² Í »ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ»ñí Û³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁóáóÝáóÙ terainele-Ý Ñ³ Û³ á³ í ³ èÈ³ ÝáóÙ ¿
 ³ éáõñ. šaknâte-ÇÝ Ş¹ñí ³ ÍÝ»ñÁ; ÇÙ³ èí áí:

μ³ Yáí ³ ní ³ Í ĒÇY»Éáó; ÇU³ èí .. Í³ náō »Ý. áñí ³ Í í»É Y³ .. áñá»è U³ Í-
 μ³ U Í³ U ³ Í³ Í³ Y, ÇYáá»è tu-aje ŠU³ úñí ³ Í; ar-(e)d-aje
 Šμ»ñí áō, μ»ñí ³ Í; tar-aje ŠN½áñ; .. ³ ŐÉY YB»Éáí Y³ .., áñ Á» áōñ³ ñ-
 í »ñ»YáóU, Á» ÉáóéÇ»ñ»YáóU -ae-áí Í³ ½Uí áóU »Ý μ³ ½U³ ĀÇí
 ³ Í³ Í³ YÝ»ñ⁴⁰³. Éáé»Éáí ÉáóéÇ³ -áōñ³ ní ³ Í³ Y ¹»ñμ³ ŐY»ñÇ U³ èÇY
 Y³ NÝ³ ñ³ íáñ ĸ N³ Ő³ náóU, áñ R-i, R-u í »èUÇ áōñ³ ní ³ Í³ Y áñáB
 μ³ é»ñ YáóUÝá»è ¹»ñμ³ Ő³ Í³ Y Ó»ñ »Ý: ²é³ ÇÇYÁ (-i-áí Ó»A) Y³ YBáóU
 ĸ »YÁ³ ¹ñ³ μ³ ñ, áñá»è ÉáóéÇ»ñ»YÇ ³ Íí Çí (³ Yóáō³ Í³ Y) ¹»ñμ³ ŐÇY
 ½áó. ³ N»é Ó, áñÇ N³ Ő³ ñ ¹Áí ³ ñ³ YáóU ĸ áōñ³ ní »ñ»YáóU Nèí ³ Í úñÇ-
 Y³ ÍY»ñ μ»ñ»É⁴⁰⁴: Ð»í ³. ³ ŐáóU NÇB³ í ³ ÍáóU ĸ ĥa-i-ne ŠÉÉáō(±); qa-
 p-ar-i-le-næ ŠBñÇ³ á³ í áō (Ýñ³ Y)(±); μ³ é»ñÁ⁴⁰⁵: áñá»è »ñí ñáñ¹
 (-u-áí) Ó»Ç NÝ³ ñ³ íáñ ¹»ñμ³ ŐY»ñ Y³ YBáóU ĸ aṭ-u/o Š»Í³ Í, »Íáō;,
 aš-u/o Š÷³ É³ Í, ÷³ Éèí ³ Í³ Y; kar-u/o ŠYÁ³ ñíí³ Í,
 Yí³ xí³ Í; .. ³ Ő μ³ Ő³ Í³ Y Ó»ñÁ, áñáYú N³ Ő³ náóU ĸ á³ èÇí Í³ U íÇ-
 x³ ÍÇ (³ Y³ Yóáō³ Í³ Y) ¹»ñμ³ ŐY»ñ N³ Ő³ Ő³ í »Éáí ÉáóéÇ»ñ»YÇ N»í⁴⁰⁶:
 Ő³ ³ YNÇUÝ ĸ N³ Ő³ náóU -ue í»ñÇ³ íáñáóÁU³ Őμ áñáB μ³ é»ñÇ
 ¹»ñμ³ ŐY»ñ ĒÇY»Éáó ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉáó Í³ ñí ÇUá (í »è í»ñÁ): ØÇ»YáóUÝ
 Á³ Ő³ Y³ í ¹»ñμ³ ŐY»ñ Í³ U ¹ñ³ Yó B³ í Úáí Í³ Y. Y³ Í Ó»ñ ĸ
 N³ Ő³ náóU Y³ .. R-uri (³ Y³ Yóáō³ Í³ Y μ³ Ő»ñÇó) .. R-a-(j)uri
 (³ Yóáō³ Í³ Y μ³ Ő»ñÇó) í »èUÇ áōñ³ ní ³ Í³ Y μ³ é»ñÇ U»Í Ő³ éÁ, áñáYú,
 Áèí Çñ»Y, ½áó. ³ N»éY»ñ áóY»Y ÉáóéÇ»ñ»YáóU: ŐU³ Y í »é³ Í»í ĸ
 N³ Őí YáóU Y³ .. Ø. É³ aÇí Ő³ YÁ YB»Éáí, áñ »ñíáó É»½áóY»ñáóU ĸ
 ¹»ñμ³ ŐY»ñÁ Í³ ½Uí áóU »Ý μ³ Ő³ Í³ Y NÇUuÇY ³ Yóáō³ Í³ Y áóÁU³ Y-
 /³ Y³ Yóáō³ Í³ Y áóÁU³ Y/í Çx³ ÍÇ óáóóÇáY»ñÇ N³ í»ÉU³ Őμ⁴⁰⁷: Ē.Ø»Bá³ -
 YÇYáí Á⁴⁰⁸ . í YáóU ĸ, áñ áōñ³ ní »ñ»YáóU ³ éí³ »Ý -ini, -a-ini
 ³ Í³ Í³ Y³ Í»ñí ³ Í³ YóY»ñÁ, áñáYú Í³ náō »Ý Í³ ½U»É Y³ ..
 ¹»ñμ³ ŐY»ñÁ: ²Ő¹ áÇèÇù Y³ N³ Ő³ náóU ĸ Í»ÉÇBÇYÇ »ñíÉ»ÍŐ³ ³ ñŐ³ -
 Y³. ñáóÁUáóYáóU í Í³ Őí ³ Í ter-aine-le (Ná. ĀÇí) .. ĥa-ine

⁴⁰³ И.Дьяконов, 1963, ĸÇ 73-76, 1979, ĸÇ 75:

⁴⁰⁴ И.Дьяконов, 1963, ĸÇ 75-76:

⁴⁰⁵ I.Diakonoff, 1971, ĸÇ 139-142; 1979, ĸÇ 74-76:

⁴⁰⁶ ÉáóéÇ»ñ»YÇ N³ Ő³ ñ Ē. Ő³ íáYáí Á YBáóU ĸ N»í .. Ő»É »ñ»U ¹»ñμ³ Ő³ Í³ Y Ó»ñÁ. 1) íÇx³ ÍÇ ¹»ñμ³ Ő -a ³ Í³ Yóáí, 2) . áñí áóáóÁU³ Y ¹»ñμ³ Ő (³ Íí Çí) - í ³ Í³ Yóáí, 3) íÇx³ ÍÇ ¹»ñμ³ Ő áñá»è . áñí áóáóÁU³ Y Őμ»Íí (á³ èÇí) -u(=o(±)) ³ Í³ Yóáí, áñáYóóó, Áèí Çñ»Y, áōñ³ ní »ñ»YáóU ³ éí³ »Ý -i-áí .. -u-áí Ó»ñÁ. í »è И.Дьяконов, 1979, ĸÇ 74:

⁴⁰⁷ М.Хачикян, 1985, ĸÇ 112:

⁴⁰⁸ И.Мещанинов, 1962, ĸÇ 47-48:

μ³ é»ñÁ¹ Í³ ½ÚÍ³ Í ter- `` ña- μ³ Ú»ñÇÓ: ÚáóÚÝ Í »ñǎ Ý³ `` agun-uni-
 le §³ ǎëí³ Ú μÝ»ñ, ³ ǎëí³ Ú μ³ ÍÝ»ñ; μ³ éÁ¹ Í³ ½ÚÍ³ Í -uni ³ Í³ Ý-
 óáf: ²ÚÉ Ñ»ÖÇÝ³ ÍÝ»ñ terainele-Ç Ú»ç í »ëÝáóÚ »Ý -a(i/g)e
 ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý Ú³ ëÝÇÍÁ¹ ³ ÚÝ í »ñǎóÍ »ǎáf ter=aí=nili(=nele) (í »ë
 í »ñÁ): ¶.ì ÇÉÑ»ÉUA⁴⁰⁹ -aure `` -ure Ú³ ëÝÇÍÝ»ñÁ Ñ³ Ú³ ñáóÚ ç
 éáóμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ (-aure) `` úμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ (-ure) áóÓÍ³ Í áóÁÚ³ Úμ ¹»ñμ³ -
 Ú³ Í³ Ý, Çëí -ayæ-Ý ³ Í³ Í³ ÝÝ»ñ `` . áÚ³ Í³ ÝÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ ³ Í³ ÝóÝ»ñ:
 ²ÚéǎÇéáf, »Á» ÷áñÓ»Ýú ³ Ú÷á÷»É Í »ñáb³ ñ³ ¹ñÚ³ É ÝúáóÁÁ, ³ ǎ³
 ëí³ ³ óí áóÚ ç, áñ áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÚ Í³ ñáÓ »Ý ÉÇÝ»É Ñ»í `` Ú³ É ¹»ñμ³ Ú³ Í³ ñí
 ³ Í³ ÝóÝ»ñÁ.

-aye (· ní áóÚ ç -a(i)e Í³ Ú -age): ²Úé ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý ³ Í³ ÝóÇ
 ³ éÍ³ ÚáóÁúáYÁ Ñ³ ëí³ ³ í áóÚ ç Í »ÉÇBÇÝÇ »ñíÉ»Í Ú³ ³ ñÓ³ Ý³ . ñáó-
 ÁÚ³ Úμ, Ñ³ Ú³ Ó³ ÚÝ áñÇ çÉ ³ ÚÝ Ñ³ Ú³ ní áóÚ ç Í ñ³ í áñ³ Í³ Ý ë»éÇ ¹»ñ-
 μ³ ÚÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ Ú³ ëÝÇÍ (Æ. Ú³ ÍáÝáf, ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇ): Áëí Æ. Ú³ -
 ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç Ý³ `` ³ Í³ Í³ ÝÝ»ñ: ¶.ì ÇÉÑ»ÉUA [-ayæ]-Ý Ñ³ Ú³ ñáóÚ
 ç ³ Í³ Í³ ÝÝ»ñ `` . áÚ³ Í³ ÝÝ»ñ Í³ ½ÚáÓ ³ Í³ Ýó:

-u: Áëí Æ. Ú³ ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç í Ç×³ ÍÇ (³ Ý³ ÝóáÓ³ Í³ Ý)
 ¹»ñμ³ ÚÝ»ñ:

-i: Áëí Æ. Ú³ ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç ³ Í³ Çí (³ ÝóáÓ³ Í³ Ý) ¹»ñ-
 μ³ ÚÝ»ñ:

-ini/-a-ini/-u-ni: Áëí Æ.Ø»Bá³ ÝÇÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ »Ý ³ Í³ -
 Í³ ÝÝ»ñ ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý ÇÚ³ ëí³ áf: Æ. Ú³ ÍáÝáf Á ¹»ñμ³ Ú³ Í³ ñí /³ Í³ -
 Í³ Ý³ Í³ ñí ³ Í³ Ýó ç Ñ³ Ú³ ñáóÚ -u(ni)-Ý:

-ure/-a(j)ure: Áëí Æ. Ú³ ÍáÝáf Ç Í³ ½ÚáóÚ ç Í ñ³ í áñ³ Í³ Ý
 Í³ Ú ÚÇÇÇÝ ë»éÇ Ñ³ ñ³ Í³ í ³ ñ ¹»ñμ³ ÚÝ»ñ: ¶.ì ÇÉÑ»ÉUA -aure/-ure-Ý
 Ñ³ Ú³ ñáóÚ ç éáóμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ/úμÚ»Í³ ³ ÚÇÝ áóÓÍ³ Í áóÁÚ³ Úμ ¹»ñμ³ Ú³ Í³ Ý
 ³ Í³ ÝóÝ»ñ: ² í ³ Ý¹³ Í³ Ý áóÓóáóÁÚ³ Ý Ý»ñí Ú³ Ú³ óáóÇáÝ»ñÁ Ñ³ Ú³ ñáóÚ
 »Ý μ³ Ú³ Í³ Ý Ó`` ñ Í³ ½ÚáÓ ³ Í³ Ýó(Ý»ñ) (í »ë ëí áñ``):

-ue: Áëí ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉáf ¹»ñμ³ Ú³ Í³ ñí ³ Í³ Ýó, áñÁ ë³ Í³ ÚÝ áÇ
 ÁÝ¹ áóÝáóÚ Æ. Ú³ ÍáÝáf Á:

2. áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ ¹»ñμ³ ÚÝ»ñÇÝ Í »ñ³ μ»ñáÓ ǎ³ ñ½³ μ³ ÝáóÚÝ»ñ: Ð³ B-
 í Ç ³ ëÝ»ǎáf »Ó³ Í ÷³ ëí³ ³ Í³ Ý ÝúáóÁÁ `` ³ ñí ³ Ñ³ Úí í ³ Í³ Í³ ñí ÇÚÝ»ñÁ`
 ³ é³ í »É Ú³ Ýñ³ Ú³ ëÝ (³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ) úÝÝ³ ñí »Ýú áóñ³ ñí »ñ»ÝÇ

⁴⁰⁹ G. Wilhelm, 2004, çÇ 126:

í »háYBU3 É ... 3 ÚE NY3 ñ3 í aň 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ó»ñÁ ½áo 3 Ñ»e 3 Ýóí3 óY»-
 Éaí Ñ3 Ú»ñ»YÇ Ñ3 Ú3 á3 í 3 eÉ3 Ý 1»ñµ3 ÚY»ñÇ ... 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý ÇU3 e-
 í aí Ñ3 Ý1»e »ÍáÓ 3 ÚE µ3 Ú3 ÝáoYÝ»ñÇ Ñ»í⁴¹⁰:

-u, -une [-u(±), -un] - Ñ3 Ú. -áÓ(Ý): ÁYáá»e 3 ñ1»Ý ÝBí »ó, Á. 3 Ú3 Íá-
 YáíÁ úYÝ»Éaí -u í »ñÇ3 í aňáoÁU3 Úµ aón3 ñí 3 Í3 Ý ÚÇ B3 ñú µ3 e»ñ, ÇYá-
 á»e` aniqu (Í3 Ú niqu), ašdu, aštiu, ašu, aţu, ĥupadu,
 ĥušu, karu, naru, nuluštu, waĥu, waldu ... 3 ÚEÝ, 1ñ3 ÝóÇó
 áňáBÝ»ñÇ Ú»ç í »eYáoU ç Ñ3 Ú3 á3 í 3 eÉ3 Ý µ3 Ú3 ÑÇUú»ñÇÓ Í3 ½Ú3 Í Í
 1»ñµ3 ÚY»ñ: áňá»e 3 Ú1áÇeÇU Ý3 1Çí 3 ñÍáóU ç ašu §÷3 É3 Í,
 ÷3 Éeí 3 Í3 Ý, aţu §»Í3 Í, »ÍáÓ (±), ĥušu §(±), karu §»YÁ3 ñÍ-
 í3 Í, Ýí3 ×í3 Í, suduštu §(±), waĥu §(±) [1963, çç 73-76; 1979, çç
 74 Í3 Ý. 102], nuluštu §Í3 é3 í3 ñáo, Í3 é3 í3 ñáoÚÁ eí 3 ÝÓYáoU [ДВ,
 5, 1988, çç 141] µ3 é3 Ó»ñÁ (Á3 ñ. Ú3 ÝáoÁUáoYÝ»ñÁ Çñ»YÝ »Ý), áňáYú,
 Áeí Á. 3 Ú3 ÍáYáíÇ, Í3 ½Ú3 Í3 Ý Ý Ñ3 Ú3 á3 í 3 eÉ3 Ý3 µ3 ñ aš-, aţ-
 , ĥuš-, kar-, nulušt-, sudušt-, waĥ- µ3 Ú3 ÑÇUú»ñÇÓ⁴¹¹. -
 u Ú3 eYÇÍÇ Ñ3 í »ÉáoUaí ... Ñ3 Ý1Çe3 ÝáoU »Ý 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ó»ñ Í3 Ú µ3 -
 Ú3 ÝáoYÝ»ñ: Ú3 Ý3 ... ÑY3 ñ3 í aň ç Ñ3 Ú3 ñáoU, aň -u(ne) í »ñÇ3 í aňáo-
 ÁUáoYÝ áóY»óáÓ agunu=ne §3 Úñ3 óí3 Í; ... aniardu=(ne) §U»Ó3 -
 í aň(±)⁴¹², µ3 é»ñÇ Ú»ç á»í ú ç í »eY»É ÝáoUÝ -u 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ú3 eYÇÍÁ
 -ne-Ç Ñ3 í »ÉáoUaí, ÇÉÍ 3 Ú1 µ3 e»ñÁ Ñ3 Ú3 ñ»É 1»ñµ3 ÚY»ñ Í3 Ú µ3 Ú3 Í3 -
 Í3 ÝY»ñ: ÚB»Yú, aň ašu µ3 eÇ 3 eÍ3 ÚáoÁUáoYÁ aón3 ñí 3 Í3 Ý í »úeí »-
 ñáoU Ú»ñÁí áóU ç Ú3 eY3. »í Y»ñÇ ÚÇ Ú3 eÇ ÍáÓUÇÓ⁴¹³, áeí Ç Ú»Yú 3 ÚY
 µ3 ó ÍÁáÓY»Yú: ØÇ`ÝáoUÝ Á3 Ú3 Ý3 Í, BÝáñÑÇí Áá÷áo½3 í3 ÚÇ 3 ñÓ3 Ý3 -
 . ñáoÁU3 Ý Yáñ Ñ3 Úí Ý3 µ»ñ3 Í ÍñÍYúñÇÝ3 ÍÇ, 3 ÚAU 3 ñ1»Ý Ñ3 eí 3 í í3 Í

⁴¹⁰ Á. 3 Ú3 ÍáYáíÇ »YÁ3 1ñ3 Í -i (3 Íí Çí 3 ÝáoÓ3 Í3 Ý) 1»ñµ3 Ú3 Í3 Ý Ú3 eYÇÍÇ Ñ3 ñÓÁ
 Ú»Yú 3 Úeí »Ó á»Yú úYÝ»ñíÇ: Ú3 í »ñÇYÇe ÑY3 ñ3 í aň 3 eÍ3 ÚáoÁU3 Ý Ú3 eYÇ ÉáeáoU ç
 ÑÇUÝí »Éaí ÑÇUÝ3 Í3 ÝáoU ÉáoeÇ»ñ»YÇ í Ú3 ÉY»ñÇ í ñ3 , e3 Í3 ÚY Çñ µñ3 Í úñÇÝ3 ÍY»ñáoU (í »e
 í »ñÁ) aň`Çó» 1»ñµ3 Ú3 í »eY»Éá ááYáaí ÑÇUÝ3 í aňí 3 í á: 2 e3 í »É Í3 eÍ3 Í »ÉÇ ç 1ñ3 ÝáoU -i
 1»ñµ3 Ú3 Í3 ñí Ú3 eYÇÍÇ 3 e3 ÝÓY3 óáoUÁ:

⁴¹¹ Aniqu, naru ĥupadu µ3 e»ñÇ µ3 Ú3 Í3 Ý µYáoUÁÁ Ý3 3 ñ13 ñ3 óÇaň»Ý Ñ3 Ú3 ñáoU ç
 Í3 eÍ3 Í »ÉÇ: Ašdu-Ý, aňÁ Ý3 Í3 ááoU ç ašdu- µ3 ÚÇ Ñ»í (Á3 ñ. Ú3 ÝáoU ç SY3 É3 í »e»É) Ú3
 Ú3 í Ý3 óáoU 3 Ý»Éaí Áá÷áo½3 í3 ÚÇ »ñÍ»ñíÚ3 3 ñÓ3 Ý3. ñáoÁUáoYÁ), Ñ3 Ú3 ñáoU ç »í 1Çñ
 §Ñ3 Ú3 ñ, Ñ3 ÝáoY; ÝB3 Ý3 ÍáoÁU3 Úµ: ÚU3 Ý3 í Çá ÝB3 Ý3 ÍáoÁUáoY ç »YÁ3 1ñáoU Ý3 ... aštiu-Ç
 Ñ3 Ú3 ñ [И.Дьяконов, 1963, çç 74-76], ÇÉÍ 3 Ú1 µ3 e»ñÁ Ñ3 Ú3 ñáoU Ññ3 Ú3 Ú3 Í3 Ý »Ó3 Ý3 ÍÇ
 (imperative) 3 Ý3 ÝáoÓ3 Í3 Ý µ3 Ú [И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, çç 144-145]:

⁴¹² ÚU3 Ý Á3 ñ. Ú3 ÝáoÁU3 Ý Ñ3 Ú3 ñ í »e И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, çç 160: 2 í »ÉÇ í3 Ó Ý3
 Á3 ñ. Ú3 Ý»É ç §3 ÝNY3 ½3 Ý1(±), 3 ÝÍ3 É(±); [1963, çç 87]:

⁴¹³ 2 Úe Ú3 eÇÝ í »e Н.Аругтожня, 2001(КУКН), çç 257, Í3 Ý. 4:

ı, ań ašd- μ^3 0A a0ñ³ nı »ñ»YáoU YB³ Y³ İáoU ı Ş. ³É, N³ eY»É, Uı Y»É,⁴¹⁴
 .. aa Ā» ŞY³ É³ İ »e»Éı, ÇYáĀ»e »YĀ³ 1náoU ıñ Ā. μ^3 İáYáıÁ, áeı Ç
 ašdu μ^3 eÇ N³ Ü³ ñ Yñ³ μ^3 e³ Ç³ nı³ İ ŞN³ Ü³ ñ, N³ YáoYı,⁴¹⁵ Ā³ ñ. Ü³ -
 YáoĀ0áoYÁ (ańĀ»e »ı 1Çñ) ÉÇeı İ³ eı³ İ »ÉÇ ı, Nıı .. μ^3 ñ μ^3 ÜY YáoUŸ-
 Ā»e İ³ ñ»ÉÇ ı ¹³ e»É Ü»½ Nıı³ ıññá0 μ^3 é»ñÇ B³ ñüÇY: °Ā»
 μ^3 Ü÷á÷»Yü ³ eı³ İ Á, μ^3 Ā³ eı ³ oıáoU ı, ań a0ñ³ nı »ñ»YáoU Ā»ı ü ı
 . á0áoĀ0áoY áoY»Y³ -u/-u(ne) 1»ñ μ^3 Ü³ İ³ Y İ »ñÇ³ Ü³ eYÇıÁ, ańĀ NÇÜ-
 Y³ İ³ YáoU μ^3 Ü³ NÇÜ»ñÇó İ³ ½ÜáoU ı μ^3 Y³ Yóá0³ İ³ Y (ıÇ×³ İÇ) 1»ñ μ^3 Ü-
 Y»ñ İ³ Ü μ^3 Ü³ YáoYŸ»ñ (μ^3 Ü³ İ³ İ³ YŸ»ñ): Đ³ nóÁ üYŸ³ nı»Yü ³ e³ İ »É
 Ü³ Yñ³ Ü³ eY: .. ñ³ N³ Ü³ ñ μ^3 ñ»Yü a0ñ³ nı ³ İ³ Y İ »üeı »ñÇ μ^3 ÜY
 N³ İ³ İ³ İY»ñÁ, a0ñ İ³ Üı³ İ³ İ³ Y Ü»½ Nıı³ ıññá0 μ^3 e³ Ó»ñÁ.

(113) ^mAr-giš-ti-še ^mMe-nu-a-ñi-ni-še a-li-e ^{KUR}Aš-
 [šur ^{LÚ}A.S]I? ^{MEŠ}-ši-e ^{KUR}e-ba-ni-ú-ki aš-du
^{LÚ}[ñu]-ra-di-ni-e-li ú-e-li-du-bi... -

μ^3 2ñ. ÇBı ÇY Ø»Yáo³ ÜÇ ań¹ÇY³ μ^3 eáoU ı³ eáoñ³ İ³ Y ½ańñüÇY
 ÇÜ »ñı¹ náoU Ç³ ñ¹ »óÇ(±), ½ańñ N³ İ³ Ü»óÇ ... | [KYKH 173 II₅₇]:

(114) ^{KUR}šu-ri[...]li[...]i iš-pu-ú-i-ú-bi ^{KUR}Aš-šur
^{LÚ}ñu-ra-di-i-e ^{KUR}e-[ba]-ni-ú-ki aš-du -

μ^3 3 BÉ³ ñĀÁ ... išpuuiubi μ^3 eáoñ³ İ³ Y ½ańñüÇY ÇÜ »ñı¹ náoU
 Ç³ ñ¹ »óÇ(±) | [KYKH 173 III₂₅]:

(115) i-nu-ka-ni e-di-ni na-ñi-di-ni/tar(?)ni a-ṭu
 [KYKH 241 B₅₉,D₅₅]:

(116) i-nu-ka-ni e-di-ni a-zi-bi-e da-ni ha-ra-ri
 a-ṭu [KYKH 241 E₅₇]:

(117) ^mU-ra-di-ni : ka-ru-ú ñu-tú-ni-pi... Şà0ñ³ 1ÇY
 »YĀ³ ñı¹ İ³ İ³ (±) N³ nó³ üYŸÜ³ Y (±)...ı (Ā³ ñ. Ü³ YáoĀ0áoYÁ⁴
 Áeı Ā. μ^3 İáYáıÇ. Ü.Đ³ ná0Ā0áoYÜ³ YÁ μ^3 ó ı Āá0YáoU) [УПД
 7₁₄/KYKH 520лиц₁₄]:

(118) ...^mMe]-nu-a-i ga-la-zi šu-i-ni-ni ñu-šú mu-
 [x... [KYKH 123₄]:

(119) ...] ^{UZU}ñu-šu DUB-ni i-ni e-si-ni XX kur-ni
^{LÚ}še-lu-i-ni [KYKH 193₄]:

(120) a-lu-še ú-i-e šú-ñi ba-aṭ-qi-a-ni nu-lu-uš-

⁴¹⁴ İ »e M.Salvini, ZU, ıç 87, 91, 93; SMEA XLIV/1, 2002, ıç 131:

⁴¹⁵ İ »e И.Дьяконов, 1963, ıç 73, 75:

tú ú-i-ni-ni... - §(»Á») án`ÇÓ» Ú»ÍÁ YánÇÓ aÇ ó³ ÝÍ³ -
 Ý³ í»ñ³ Yána. »É³ ÚY, (³ á³) Í³ é³ í³ náóÚÁ èi³ ÝÓYáÓÁ
 (Í³ é³ í³ náÓÁ) ÁáÓ ÷áÉÑ³ í áóóÇ(±) 1³ ... | [KYKH 478]:

Ú.Đ³ náóÁúáóYÚ³ YÁ ħušu-Ý Ñ³ Ú³ náóÚ ĺ . áó³ Í³ Ý UZU ŞUÇĕ,
 ×³ ñá!; áñáBÇaaí, ÇYáÁ ÚÇ³ Ý. ³ Ú³ ÚY ÑY³ ñ³ í ań ĺ: ²Ú»Ý ¹»áúáóÚ Ú»Yú
 (118)-Á .. (119)-Á á»Yú úYÝ³ ñÍÇ, ú³ Ý½Ç Ñ³ Ú³ í »úèi Á ÁY¹Ñ³ Yáóñ
 ³ éÚ³ Úµ ³ YÑ³ èi³ Ý³ ĒÇ ĺ, áóèi Ç ¹ÁÍ³ ñ ĺ ań`ÇÓ» èi áóÚ. µ³ Ý ³ è»É
 ħušu-Ç ÇÚ³ èi Ç Ú³ éÇY: ÁYá í»ñ³ µ»náóÚ ĺ aşdu-ÇÝ (< aş=d=u),
 ³ á³, ÇYáá»è ³ ñ¹»Ý YB»óÇYú, áóñ³ ñi »ñ»YáóÚ ³ ÚY YB³ Ý³ ÍáóÚ ĺ §. ³ Ē,
 Ñ³ èY»É, Úi Y»É! ³ Y³ YóáÓ³ Í³ Ý .. Şµ»ñ»É, Ñ³ éóY»É! ³ YóáÓ³ Í³ Ý
 ÇÚ³ èi aí, áóèi Ç í»ñáYBÚ³ É 1ñi³ . Ý»ñÁ (113)-(114)-áóÚ Á»ñ`è á»i ú ĺ
 Á³ ñ. Ú³ Ý»É Ş² éáóñÁ (Úáon) ½áñuÁ (Í³ Ú ÚáñuÇÝ »Á» ^{16c}huradiie-Ý
 1ñi³ í ĺ ĺ ñ³ Í³ Ý Ñáfaí aí) ÇÚ »ñÍÇñ Ñ³ éón»ó/Úi óñ»ó...! (i »è Ý³ .. I.3
 Í»i 2): Áèi ³ Ú¹Ú, ³ é³ í»É Ñ³ í³ Ý³ Í³ Ý ĺ, ań aşdu-Ý ³ Úèi »Ó Ñ³ Ý¹»è
 ĺ . ³ ĒÇè ańá»è µ³ Ú, Á» .. ¹»ñµ³ Ú³ Í³ Ý ÇÚ³ èi Á YáóÚYá»è ÑY³ ñ³ í ań ĺ
 (NÚÚi . Ñ³ Ú. Ñ³ éáó ŞÑ³ éYáÓ, Á³ Ú³ YáÓ!): ²Ú»Ý ¹»áúáóÚ (113)-Á ..
 (114)-Á Ú»Yú YáóÚYá»è á»Yú úYÝ³ ñÍÇ: Nuluştu µ³ éÁ, Ñ³ Ú³ Ó³ ÚY
 Á. ³ Ú³ ÍáYáíÇ Á³ ñ. Ú³ YáóÁÚ³ Ý (120), áóYÇ Y»ñ. ańÍ³ Í³ Ý ÇÚ³ èi`
 ŞÍ³ é³ í³ náóÚÁ èi³ ÝÓYáÓ, Í³ é³ í³ náÓ!, áóèi Ç á»i ú ĺ ¹Çi íÇ ańá»è
 Ý»ñ. ańÍ³ Í³ Ý ¹»ñµ³ Ú: ÁYá í»ñ³ µ»náóÚ ĺ (117)-ÇÝ, ³ á³ ħutuni-pi-
 ÇÝ Á. ³ Ú³ ÍáYáíÇ ÍáÓÚÇó i ñi³ í ŞÑ³ ñó³ úYÝÚ³ Ý i ³ í (±)! Á³ ñ. Ú³ -
 YáóÁúáóYÁ Ñ³ Úá½Çá áĺ, Ñ»i .. ³ µ³ ñ á³ ñ½ áĺ Ý³ .. karu-Ç ×B. ñÇi
 ÇÚ³ èi Á: ²ÚèáÇèaí, ÚÇ³ Í µ³ éÁ, ańÁ Á»ñ`è Í³ ñ»ÉÇ ĺ Ñ³ Ú³ ñ»É íÇ×³ ÍÇ
 ¹»ñµ³ Ú, aţu-Ý ĺ, ańÇ ÇÚ³ èi Á é³ Í³ ÚY á³ ñ½ áĺ (Á. ³ Ú³ ÍáYáíÇ ÍáÓÚÇó
 ³ é³ Ç³ ñÍ³ í Í Á³ ñ. Ú³ YáóÁúáóYÁ »YÁ³ 1ñ³ Í³ Ý ĺ): ²ÚY í Í³ Úi³ í ĺ
 ÚÇ³ ÚY é³ ñ¹áóñÇ II-Ç . ³ YÓ³ i ³ Y ³ ñÓ³ Ý³ . náóÁÚ³ Ý ³ é³ YÓÇY
 Ñ³ i í³ í Y»ñÇ ³ í³ ñi Á Ñ³ Úi ³ ñ³ náÓ áá ³ ÚYú³ Ý Ñ³ èi³ Ý³ ĒÇ
 ÚÇ³ YÚ³ Ý ³ ñi ³ Ñ³ Úi áóÁúáóY»náóÚ (115)-(116), ańáYú Á. ³ Ú³ ÍáYáíÁ
 Ñ³ Ú»Ú³ i áóÚ ĺ YáóÚY ³ ñÓ³ Ý³ . náóÁÚ³ Ý Ú»Í ³ ÚÉ Ñ³ i í³ íÇ í»ñçáóÚ ..
 Áá÷áó½³ í³ ÚÇ »ñÍÉ»½i Ú³ ³ ñÓ³ Ý³ . náóÁúáóYáóÚ Ñ³ Y¹ÇááÓ Ñ³ Ú³ YÚ³ Ý
 ³ ñi ³ Ñ³ Úi áóÁúáóY»ñÇ (121)-(122) Ñ»i` í³ á i »èY»Éaí 1ñ³ YáóÚ
 í Í³ Úi³ í terage/teraie Ş¹ñi³ í! ¹»ñµ³ ÚÇ .. aţu-Ç ÚÇÇ`.

(121) i-nu-ka]-ni e-di-ni a-zi-bi sal-ma-[at-ĥi-ni
 ĥa-ra-ri tle-ra-i-e [KYKH 241 C₅₄]:

(122) i-nu-k]a-ni e-di-ni sal-ma-at-hi-ni ĥa-ra-ri
 te-ra-ge Ş³ Úéáóñ»i .. (±) ... É³ Ó³ ÓáóÁúáóY 1ñi»ó! (Á³ ñ. -

AY¹N³ Yáoñ 3 eU³ ðµ, µñí 3 Í 3 ñi 3 N³ ūi áoĀláoYŸñÁ 3 ŪYú³ Y ħ ĩ 3 eí 3 Y³ Ēç āY, " 1Áí 3 ñ ħ Ūç 3 ñĀ»uáñ»Y áY¹»Ē 1ñ³ YóáoŪ aţu-Ç " terag/ie-Ç Ūç 3 YŪ³ Y ūñ³ Í 3 Y³ Í 3 Y 3 ñĀ»uáí N³ Y¹»Ē . 3 ĒÁ, N³ i Í 3 Ā»Ē añ (122)-áoŪ µñí 3 Í N³ i í 3 Í Á Øáí 3 Y³ Ūç (Āá÷áoñ³ í 3 Ūç Í ñí YúnçY³ Í) 3 ñÓ³ Y³. ñáoĀláoYáoŪ Ø.Ē³ Ēí ÇYÇY³ Í 3 ñ¹áoŪ ħ ikukani edini salmathini harari [x], añí »Ō, ÇYáā»Ē ÇYúY ħ YBáoŪ, 3 ñÓ³ Y³. ñáoĀŪ³ Y í ññçáoŪ terag/ie-Ç N³ Ū³ ñ i »Ō áí³ 416: Ð3 BíÇ 3 eY»Ēáí í ñáYBŪ³ Ē ÷ 3 eí »ñĀ Ū»Yú 3 e³ ŪĀŪ 1Áí 3 ñ³ YáoŪ »Yú Ūç 3 ñĀ»u á³ i 3 eĒ³ Y í 3 Ē áon³ ñi 3 Í 3 Y í »üei »ñáoŪ í Í 3 Ūí 3 Í -u í ñç³ í áñáoĀŪ³ Ūµ µ³ é»ñç` áñā»Ē 1»ñµ³ ŪY»ñ Í 3 Ū µ³ Ū³ Í 3 Í 3 YŸ»ñ 1Çi 3 ñí »Ēáo N³ ñóÇY: ¾Ē 3 í Ēç Í 3 eí 3 Í »Ēç ħ 1ñ³ Yó í Ç×³ ÍÇ 1»ñµ³ Ū ĒçY»ĒÁ:

Ð3 Ū»Ū³ í áoĀláoYÁ N³ Ū»ñ»YÇ N»i : Ð3 Ū»ñ»YáoŪ áoY»Yú YŪ³ Y³ i Çā -áo 3 Í 3 YóÁ, áñĀ NÇŪY³ Í 3 YáoŪ µ³ Ū»ñçó Í 3 Ū µ³ Ū³ NÇŪŪ»ñçó Í 3 ½ŪáoŪ ħ . 1) µ³ Ū³ Í 3 Í 3 YŸ»ñ, ÇYáā»Ē N³ éáo ſN³ eYáo, Á³ Ū³ Yáo, ÇŪ³ Y³ Ēç " 3 ŪEY!, N³ i áo ſN³ i áo, Í i ñçā, éáoñ, Í i ñáoí " 3 ŪEY!, Ū³ ŪĀ(Í) áo ſŪ³ Ū-Āáo, Ū³ ŪĀÇā!, Ééáo ſĒéáo!, üéáo, 2) 3 Í 3 Í 3 YŸ»ñ Í 3 áó, Üéáo, ĀĀáo " 3 ŪEY, 3) . aŪ³ í 3 YŸ»ñ 3 Í áó, 13Í áó, ū³ Ūóáo, 4) Ū³ Í µ³ ŪY»ñ Á³ Ūáo, í 3 Ūáo ſí 3 Ūáoó!, i 3 ñ³ Á³ Ūáo ſáoſ! " 3 ŪEY: 2 Ūé YáoŪY 3 Í 3 Y-óÁ N³ Y¹»Ē ħ . 3 ĒçĒ Y³ " Ūç B³ ñü µ³ ñ¹ 3 Í 3 YóY»ñç Í 3 ½ŪáoŪ, ÇYáā»Ē -3 Í áó` 3 Í Y-3 Í áó, -3ñµáo` . ÇY-3ñµáo, -3ñí áó` 3 N-3ñí áó, µ<sup>3</sup> YĒ-3ñí áó, -(Í) 3óáo` í »ñ³-Í 3óáo, N³ ñĒY-3óáo " 3 ŪEY: Aëi ¶. æ³ Náoí Ū³ YÇ N³ í 3 Y³ Í 3 Y ħ, añ 3 ŪY Í 3 . áoŪ ħ Ñ.-». Yñ. áñí 3 -Í 3 Y Ē»Ēç Í 3 i 3 ñŪ³ Ēç *-ues 1»ñµ³ Ū³ Í 3 Y Ū³ eYÇÍ Çó⁴¹⁷: ĒYáā»Ē »ñ¹áoŪ ħ µñí 3 Í ūñçY³ Í Y»ñçó, N³ Ū»ñ»YáoŪ 3 ŪĒ 3 Í 3 YóÁ NÇŪY³ Í 3 YáoŪ Í 3 ½ŪáoŪ ħ . áñí áó 3 YáoYŸ»ñ " Çñ»ñ (N³ ×³ Ē` -áo/-3óŌ, -Çā/-áoā 1»ñµ³ Ū³ Í 3 Y Ū³ eYÇÍ Y»ñçY ½áo. 3 N»Ē), ÇYáā»Ē Y³ " 3 Í 3 Í 3 YŸ»ñ, . á-Ū³ Í 3 YŸ»ñ " Ū³ Í µ³ ŪY»ñ: Ūí 3 i Ç áoY»Y³ Ēáí, añ -u 3 Í 3 Yóç ūñ³ Í 3 -Y³ Í 3 Y ÇŪ³ eí Á áon³ ñi »ñ»YáoŪ á³ ñ½ āĭ, Ū»Yú 3 e³ ŪĀ 1Áí 3 ñ³ YáoŪ »Yú N³ Ū. -áo " í »ñáYBŪ³ Ē áon³ ñi . -u- 3 Í 3 YóY»ñç Ūçç" Ūç 3 ñĀ»u í 3 ā i »ĒY»Ē:

⁴¹⁶ M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, çç 10 (face I, obvers, 61):

⁴¹⁷ í »Ē ¶.æ³ Náoí Ū³ Y, 1987, çç 241:

ÆYá í »ñ³ μ»ñáoU ζ áoñ³ ñí . -u(ne)-ÇÝ, áñÇó áoÝ»Ýú` agunu=ne
 §3 Úñ³ óí³ Í, ³ Úáoñ!, an=i=ardu=(ne) §U»Ó³ Íáñ(±) | .. τ=up-
 =ardu=ne §3 Ýí³ ñ. (±), ³ Ýúñ»Ý(±), ³ ÝÇBÉ³ Ý(±) .. ³ ÚEÝ! μ³ é»ñÁ,
³ á³ ³ Ýí³ éí³ Í ³ ÚÝ á»í ú ζ Ñ³ Ú»Ú³ í »É Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ --áo(Ý) ³ Í³ Ý-
 óÇ Ñ»í , áñÁ ³ é³ ÇÝÝ Ñ»ñÁÇÝ μ³ Ú³ ñÚ³ í Ý»ñÇó Í³ ½ÚáoU ζ ³ Í³ ÝÝ»ñ
 (³×»óáoÝ §³×»óáo!, Í³ ñí³ íáoÝ, ÉáéáoÝ, ÇU³ éíáoÝ, Ú³ ñ¹³-
 ñáoÝ, ½³ ñ¹ (³ñ)áoÝ .. ³ ÚEÝ, ÇÝáá»é Ý³ .. áU³ Í³ ÝÝ»ñ .. Ú³ Í³ μ³ ÚÝ»ñ
 (ÁéááoÝ, éáoáoÝ, óáoáoÝ, ³ é³ óúíáo(Ý) .. ³ ÚEÝ) (í »é Ý³ .. I.3
 Í»í 2):

-v-í/g-e [-v-j (Í³ Ú -v-ê (±))]: ÆYáá»é ³ ñ¹»Ý Ýbí»ó, ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇÝ
 áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ 1»ñμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ éÝÇÍÝ»ñ ζ Ñ³ Ú³ ñáoU -a(i/g)e-Ý
 (Íñ³ íáñ³ Í³ Ý é»éÇ) .. -ue-Ý ÚÇ»ÝáoÝ Á³ Ú³ Ý³ Í³ á áí »éÝ»éáí ³ Úé
 »ñíáo Ó»ñÇ ÚÇÇ: Æ. ³ Ú³ ÍáÝáí Á³ éí³ ÍÇ í ³ í ζ ³ éÝáoU -ue 1»ñμ³ -
 Ú³ Í³ Ý Ú³ éÝÇÍÇ . áUáoÁUáoYÁ, Çéí -a(i/g)e-Ý Ñ³ Ú»Ú³ í áoU ζ ÉáoéÇ»-
 ñ»ÝÇ Ñ»í ` ÝB»éáí, áñ ³ Úé É»½áoÝ»ñáoU ³ éí³ »Ý Ýá³ í ³ ÍÇ (·ñáoÝ¹ Çáo-
 Ú³ óí³ Í) 1»ñμ³ ÚÝ»ñ Í³ ½Úáo -ae, -a(i) Ú³ éÝÇÍÝ»ñÁ Ñ³ í»É»éáí,
 áñ -ae-áí Í³ ½ÚíáoU »Ý Ý³ .. μ³ ½Ú³ ÁÇí ³ Í³ ÝÝ»ñ⁴¹⁸: Ø. É³ áÇÍÚ³ YÁ
 -a(y)□-Ý ÝBáoU ζ áñá»é áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ áñ³ Í³ Ý³ ³ Í³ ÝÝ»ñ
 Í³ ½Úáo ³ ñ¹ÚáoÝ³ í»í ³ Í³ Ýó` μ»ñ»éáí. tuw/v-ay□ §U³ úáoñ!, tar-
 ay□ §U»Í!, d/τurb-ay□ §3 áéí ³ Úμ! .. ³ ÚEÝ únÇÝ³ ÍÝ»ñÁ⁴¹⁹, Çéí
 ¶.í ÇÉñ»ÉUÁ ³ ÚÝ ³ éáoU ζ ³ Í³ ÝÝ»ñ .. áU³ Í³ ÝÝ»ñ Í³ ½Úáo ³ Í³ Ýó-
 Ý»ñÇ B³ ñúÇÝ: í ³ éáí Ñ»í .. ³ É únÇÝ³ ÍÝ»ñÁ. durba-i-e §3 áéí ³ Úμ!,
 §irab=ae §áçñí³ Í!, tu-a-i-e/tu-a-y[x] §U³ úáoñ, ³ YÉ³ éÝ!,
 tar=ay□ §U»Í, NáóÁíáo, Ñ½áñ!, al=ay□ §í×Çé! (al- §3 é»É! μ³-
 ÚÇó)⁴²⁰: í »ñáB³ ñ³ 1ñÚ³ ÉÇó éí ³ óíáoU ζ, áñ áoñ³ ñí »ñ»ÝáoU áoÝ»Ýú -
 a(i/g)e .. -ae 1»ñμ³ Ú³ Í»ñí /³ Í³ Ý³ Ý³ Í»ñí Ú³ éÝÇÍÝ»ñÁ, áñáÝó
 ÑÇU»ñÁ Ñ³ ×³ É ááoÝ»Ý μ³ Ú³ Í³ Ý ÇU³ éí Í³ Ú Íáñoñ»É »Ý ³ ÚÝ: ÁÝ¹
 áñáoU, -a(i/g)e .. -ae Ú³ éÝÇÍÝ»ñÇ í ³ ñμ»ñ³ ÍÚ³ Ý Ñ³ nóÁ Ñéí ³ Í
 áç: Ðéí ³ ÍáoÁUáoÝ áí³ Ý³ .. áoñ³ ñí »ñ»ÝÇ -ue Ú³ éÝÇÍÇ 1»ñμ³ Ú³ Í³ Ý
³ ñÁ»ú áoÝ»Ý³ Éáo Ñ³ nóáoU: ÚBí ³ Í Ñ³ nó»ñÁ á³ ñ½³ μ³ Ý»éáo Ñ³ Ú³ ñ
³ Ý¹ ñ³ ¹³ éÝ³ Ýú Ú»½ Ñ»í ³ únúnáÓ Ó»ñÇ áoñ³ ñí ³ Í³ Ý í »úéí »ñáoU
³ é³ í»É í éí ³ Ñ»ÉÇ í³ ÚáoÁUáoÝ»ñÇÝ: Ú³ É úÝÝ³ ñí»Ýú -a(i/g)e ..

⁴¹⁸ И.Дьяконов, 1963, ζÇ 73-76; 1979, ζÇ 75:

⁴¹⁹ М.Хачикян, 1985, ζÇ 69:

⁴²⁰ G. Wilhelm, 2004, ζÇ 125:

-ae Ó'»ñÇ í ³ñ³ÝÇ³í Ú³Ý Ñ³ nóÁ: êñ³Ýóáí í³½Úí³ í ³é³í»É í ëí ³Ñ»ÉÇ µ³é»ñÇó áóÝ»Ýü Ñ»í ³Ó³ÉÝ»ñÁ. 1) ÚÇ³ÓÝ -ae-áf` ³i=ae ŞÜ»Í|, şirab=ae ŞÍ³ñ³ í| (»ñíáóëÝ ÇÉ³ í³ í³ÝÝ»ñ»Ý), Á»ñ`ë Ý³` `añae Ş(+)|, 2) ÚÇ³ÓÝ -aie-áf` durb=aie Ş³äëí ³Úµ í³Ú ³äëí ³Úµ³ í|, ard=aie ŞAYÍ³/ÁYÍ³ ÚáoÚ(+), í áóñ(+)|, Á»ñ`ë Ý³` šu=aie Ş(+)|, 3) ÚÇ³ÓÝ -age-áf` ħuš=age Ş(+)|, did=age Şµ³-ÁÇÝ(+)|, ÑÝ³ñ³ íáñ Ç Ý³` zum=age Ş(+)|, ħutun=age Ş(+)|, 4) -aie/-age Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÁÚ³ Úµ` tu=aie/age ŞÜ³ úáoñ, ä³ñ½|, ³tir=aie/age ŞÜ»Í, NáóÁíáó, Ñ½áñ|, ter=aie/age Şíñí³ í|, 5) µ³é»ñ, áñáÝóáóÚ ³éí³ Ç -aie/-age/-ae Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÁÚáoÝ` ³tir=aie/age/ae (Ý³` ³tira): °Á» Ýí³ í Ç áóÝ»Ý³ Ýü áóñ³ ñí ³ í³ Ý í »üëí »ñáóÚ ³éí³ -i/-g- Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÁÚáoÝÁ, ³ä³ ÝBí³ í úñÇ-Ý³ íÝ»ñáóÚ µ»ñí³ í µ³é»ñÁ µ³Á³ ÝíáóÚ »Ý »ñíáó ÈÚµÇ` µ³é»ñ, áñáÝü áóÝ»Ý -ae` µ³é»ñ, áñáÝü áóÝ»Ý -aie/age í »ñÇ³ íáñáóÁÚáoÝÝ»ñÁ: Ö³ ëí áñ»Ý ÚÇ³ í µ³éÁ, áñÁ í í³ Úí³ í Ç í »ñáÝBÚ³É »ñíáó ÈÚµ»ñáóÚ ÇÉ, 1³ ³tira-Ý Ç: ê³ í³ ÓÝ ³ ÓÝ ÚÇ³ ÝÜ³ Ý Ñ³ Ú³ í »üëí »ñáóÚ Ñ³ Ý¹»é Ç . ³Éè ÚÇ³ ÓÝ ³tir=aie/age Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÁÚ³ Úµ, Çëí ³tir-a-e Ó'áf ³éí³ Ç µáfáñáí ÇÝ ³ ÚÉ Ñ³ Ú³ í »üëí áóÚ (í í³ Úí³ í Ç ÚÇ³ ÓÝ [na-ħu]-ni ni-ri-be ³tir-a-a-e a-da-ni ŞAYÍ³ Ú»óÇ B³ í Ý³ ÈÇñ(þ) ÝáñÇó| [KYKH 30yp.11.] ³ñí ³Ñ³ Úí áóÁÚáoÝáóÚ ŞB³ í | ÝB³ Ý³ íáó-ÁÚ³ Úµ), Ñ»í ³µ³ ñ ÑÝ³ ñ³ íáñ äÇ ³ Úë µ³ éáóÚ í ëí ³ Ñáñ»Ý í »éÝ»É -a/-aie/-age Ñ»ñÁ³. ³ ÚáoÁÚáoÝ: ØÚáóë ÍáÓÚÇ³ ³i=ae ŞÜ»Í|, şirab=ae ŞÍ³ñ³ í| µ³é»ñÁ ÝáóÚÝä»ë í í³ Úí³ í »Ý Ú»í³ í³ Ý³ Ý. ³ Ú, áóëí Ç ³é³ ÚÁÚ ³ ÝÑÝ³ ñ Ç í ëí ³Ñ³ µ³ ñ Èäë»É Ý³` -aie` -ae í ³ñµ»ñ³ íÝ»ñÇ Ú³ èÇÝ: ÿ ñ³ Ýó ³éí³ ÚáoÁÚáoÝÁ í³ ñáó Ç ä³ ÚÚ³ Ý³ íáñ-í³ í ÈÇÝ»É ÇÝä»ë ½áóí . ñÇ ³é³ ÝÓÝ³ Ñ³ í ÍáóÁÚ³ Úµ, ³ ÚÝä»ë ÇÉ »ñíáó í ³ñµ»ñ³ í³ ÝóÝ»ñÇ ³éí³ ÚáoÁÚ³ Úµ: ÆÝá í »ñ³ µ»ñáóÚ í ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉáó ÍáÓÚÇó ÝBíáó -ue 1»ñµ³ Ú³ í »ñí Ú³ éÝÇí ÇÝ, ³ä³ µ³ ó³ éí³ í äÇ, áñ êñ³ ÚÇ í ³ñµ»ñ³ íÝ ÇÉ -u-ge-Ý Ç, áñÁ ÑÝ³ ñ³ íáñ Ç ³é³ ÝÓÝ³ óÝ»É ubardu=ge (ÑÚÚí. ubardu- µ³ ÚÇ Ñ»í) µ³ Ú³ Ó'áóÚ í í³ Úí³ í í »ñÇ»ñë Ñ³ Úí Ý³ µ»ñí³ í ¶Úáí»É»ÚÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚáoÝáóÚ⁴²¹: Ð³-Ú³ ÝÜ³ Ý ³ ÚÉ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚáoÝÝ»ñáóÚ ÚÇ` ÝáóÚÝ Ñ³ í í³ áóÚ ubardu=ge-Ç ÷áÉ³ ñ»Ý ³éí³ Ç ubardu=iale Ó'Á: °Á» »ÝÁ³ 1ñ»Ýü, áñ

⁴²¹ í »é SMEA 44/1, 2001, ÇÇ 112-143 (Van rectos):

³ UY Ý»ní³ U³ oYáoU ç¹ »ñ³ U³ Í³ Ý UÇ Ó´, ³ ä³ eï³ óíáoU ç, áñ áóñ³ ñ-
 í »ñ»YáoU -a(i)e/-age-Ç ÍáoUÇY áoY»Yü Ý³ -ue/-uge¹ »ñ³ U³ -
 Í»ñí U³ eYÇÍÁ, áñí »ð, ÇYáä»è »ñ´áoU ç ubardu=ç- (µ³ U) - ubar-
 du=ge/ubardu=iale µ³ é³ Ó´»ñÇ Ñ³ Ú»U³ í áoUÇó, máoY¹ »ñ³ U³ -
 Í³ Ý U³ eYÇÍÁ (Í³ Ú µ³ U³ Í³ Ý í »ñÇ³ í áñáoÁUáoYÁ, »Á» í »ñÇÇY »ñíáoÉÁ
 YáoUÝä»è µ³ U»ñ »Y) -ge-Y ç (Ø.É³ açÍÚ³ YÁ ubardu=iale-Á µ³ Ó¹³ -
 í áoU ç ubardu=ia=le Ó´áí´ ubardu=ia--Ç Ú»ç í »eY»fái¹ ÇÚ³ í áñ
 µ³ U³ Ó´ Ná· Ý³ ÍÇ ÁíÇ =le úµ»Íí³ UÇY óáoÇááí. ³ Uè U³ eÇY í »è
 III.2.4): ÆEí urp=u=e-Ç Ñ³ Ú³ ñ ÑUÚí. urp=u- (³ Yóáo³ Í³ Ý µ³ U) -
 urp=u=aşe Ó´»ñÁ: °Á» tar(a)=a(i)e/-age-Ç ÍáoUÇY Ý³ -YÍ³ í Ç
 áoY»Y³ Yü tara µ³ é³ Ó´Ç · áUáoÁUáoYÁ (í »è í »ñÁ), áñí »ð µ³ é³ í »ñÇÇ
 a-Y³ Ý³ í³ eí³ í ä³ í³ YáoU ç ÑÇÚUÇY, ³ ä³ eï³ YáoU »Yü -ie/-ge
¹ »ñ³ U³ Í»ñí /³ Í³ Ý³ í »ñí U³ eYÇÍÁ, áñÁ Ý³ Éáñ¹ áÓ (Á»ñ´è ÑÇÚ-
 Ý³ Í³ ½U) Ó³ UY³ í áñÇY Ñ³ í »fí »fái¹ Í³ ½áoU ç -a=(i/g)e -u=(-/g)e
¹ »ñ³ U³ Í³ Ý í »ñÇ³ í áñáoÁUáoY»ñÁ:

Ð³ Ú»U³ í áoÁUáoYÁ Ñ³ U»ñ»YÇ Ñ³ í : ÆYáä»è »ñ´áoU ç í³ Ó ÑñÇ³ YÇ
 áóñ³ ñí. ³ ñÓ³ Ý³ · ñáoÁUáoY»ñáoU -ge-Ç -(i)e Ó´Çó, ³ Uèí »ð g-Y
 ä»í ú ç ÁYÁ»ñóÉ [j] (Ñ³ U. ç), Çèí i-Y [y] (y > j)⁴²²: Ð³ U»ñ»YáoU
 YÜ³ Ý¹ »ñ³ U³ Í»ñí (Í³ Ú ³ Í³ Ý³ í »ñí) ³ Í³ Ýó ááoY»Yü, µ³ Uó
 ÷ áÉ³ ñ»YÁ ³ eí³ »Y¹ »ñ³ U³ UY»ñ´ µ³ U³ YáoY»ñ´ Í³ ½UáÓ -Ç-ä -áó-ä
³ Í³ ÝóY»ñÁ⁴²³, ÇYáä»è Ý³ -³ (Y) -ä, -(Y) ä µ³ U³ Í³ ÝóY»ñÁ (×³ Y³ -
 ä-»É, Ú»Ó³ -Yä-»É, ÷³ É-ä-»É -³ UÉY⁴²⁴), áñÁYü Áèí ¶.æ³ -
 NáóÍÚ³ YÇ eí³ ½µY³ ä»è »ÓÉ »Y¹ »ñ³ U³ Í³ Ý ³ Í³ ÝóY»ñ´ -Ç-ä-Ç áó -
 áó-ä-Ç Ñ³ í Y»ñí³ U³ oYáoU »Y ÑY³ · áoUÝ *-çí (*-äç) Ó´A⁴²⁵:
 áóñ³ ñí »ñ»YáoU ä ÑYáoYÇ ³ eí³ UáoÁUáoYÁ í³ Uáo áñ´Çó» eí áoU-
 únÇY³ í áí³: é³ Í³ UY í »ñÇÇYÇè · áUáoÁUáoYÁ UÇ³ Ý. ³ U³ UY ÑY³ ñ³ í áñ ç:
 Í³ eí³ í aç Ñ³ ñáoáoU Ý³ - ç-Ç è»ä³ · Çñ g-áí Y»ñí³ U³ óí³ Í³ eÇY»fáo
 ÑY³ ñ³ í áñáoÁUáoYÁ: ØÇ³ Í³ ÉaaY¹ áí Á, áóñ³ ñí. -v-ge-Ç -³ Ñ³ U. *-v -
 ä(Ç)-Ç YáoUÝ³ óU³ Ý Ú»ç, Ñ³ U. ³ Í³ ÝóÇ Í³. Ú³ Ý Ñ³ ñóY ç: Ø³ eY³ -

⁴²² ØUáoÉ ÍáoÇó »Á» YÍ³ í Ç áoY»Y³ Yü, áñ · ÇñÁ éáí áñ³ µ³ ñ³ é³ í »fí ä³ Ná³ Yáo³ Í³ Ý ç,
 ú³ Ý µ³ Ý³ í áñ ÉáéUÁ, ³ ä³ aç µ³ ó³ eí áoU, áñ YBí³ í ÑYáoY³ ÷ áÉáoÁUáoYÁ í »ØÇ ç ñ áoY»óÉ
³ í »fí Ç í³ Ó:

⁴²³ »Uè ³ Í³ ÝóY»ñÇ YB³ Ý³ í áoÁU³ Ý - áñí³ í áoÁU³ Ý U³ eÇY í »è **2.2.µñ³ Ñ³ UÓ³ Ý**, 1976,
 çÇ 161:

⁴²⁴ ÐUÚí · Ý³ -³ Ý³ Ú³ -ä ş³ Ý³ UaÁ¹, ÑÇ³ eU³ -Yä, Ú³ -Yä (< *U³ -ä) -³ UÉY:

⁴²⁵ Г.Джаукян, 1982, çÇ 180:

· »i Ý»ñÇ Bñç³ ÝáoÙ ³Ùè Ñ³ nõáoÙ Ûç³ í³ ñíáoÁúáoÝ áí³, í»ñçÝÇÿÈ
 Í³. Û³ Ý Ñ³ Û³ ñ »Ó»É »Ý í³ ñ»ñ³ ³é³ ç³ ñíÝ»ñ⁴²⁶, µ³ Ûó áá -y(i/e)-Çó,
 ÇÝáÁ áñ áoÝ»Ýú áoñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ («Á», ÇÑ³ ñí», áoñ³ ñí ³Í³ Ý
 è»ä³. ñ»ñáoÙ ³éí³ -(i)/g- Ñ»ñÁ³. ³ÙáoÙÁ ³ñí³ ³óá»áoÙ ç ³Ùè
 È»½íáoÙ Çñ³ Í³ ÝáoÙ í »ÓÇ áoÝ»óáo ÑÝáúáoÝ³ ÷ áÉáoÁÚ³ Ý. áñíÁÝÁ³ óÁ,
 ³Ùè áá Á» Ñ»í³ ³Ýú ç. ñÇ ³é³ ÝÓÝ³ Ñ³ í íáoÁÚ³ Ý): y-Ý Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ
 í ³ÉÈ è ç (Óáo µ³ éáoÙ Ó), µ³ Ûó áá Şáí, Á» Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ áoÝ»Ýú Ñ³ ×³ -
 È³ ÍÇ Ñ³ ÝíÇäáo ç/á Ñ»ñÁ³. ³ÙáoÁÚ³ Ý ¹»äú»ñ, ÇÝáä»è í »Ýá/i »Ýç,
 Ûúñ³Ýç/Ûúñ³Ýá, í³Ýä/í³Ýç ³ÙèÝ: í³ éí³ ÍÇ í »ÓÇú ç í³ ÉÈ
 Ý³ ³ÙÝ ÷ ³èí Á, áñ áoñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ µ³ ó³ Í³ ÛáoÙ ç -i-ge
 í³ ñ»ñ³ ÍÁ, ÛçÝá¹»è Ñ³ Û»ñ»ÝáoÙ ·ñ³ í áéáoÙ ç -ç-á í³ ñ»ñ³ ÍÁ,
 »Á», ÇÑ³ ñí», ³Ù¹äÇèÇ Ûç úñçÝ³ í ä ç í»ñÁ ÑÇßí Í ÇÛáí»è»Ûç
 ³ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝáoÙ í³ Ûí³ í ú-e-şi-i-ge µ³ Û³ Ó´Á (ÑÚÙí. ú-e-
 şi-ia-ú-le):

-ure, -aure⁴²⁷ [-oɹ, -awɹ] - Ñ³ Û. --áÓ, -³óÓ (-úÓ): ÇÛ.Ø»ÉÇ-
 Ûçßí ÇÉÇÝ, ÑÓáoÙ í³ í³ ñ»éáí Û.úñç¹ñÇÈÇÝ ².ÇÛáí ó»ÇÝ, áoñ³ ñ-
 í »ñ»ÝáoÙ -(a)ure-áí í³ ½Ùí³ í µ³ é»ñÁ Ñ³ Û³ ñáoÙ ç »½. ÁíÇ 3-ñ¹
 ¹»Ûúç ³ÝóóÉ Á³ Û³ Ý³ ÍÇ ÛçÇçÝ í³ Û í ñ³ í áñ³ í³ Ý è»èç µ³ Û³ Ó´»ñ
 ¹Çí³ ñí»éáí -ure-áí í³ ñ»ñ³ ÍÝ»ñÁ áñä»è ³Ý³ ÝóáoÓ³ í³ Ý
 (ai=ure, ušt=ure, man=ure ³ÙèÝ), Çéí -aure-áí Ý»ñÁ
 ³ÝóáoÓ³ í³ Ý (aga=ure, şida=ure)⁴²⁸ µ³ Û»ñÇÓ í³ ½Ùí³ í Ó´»ñ:

⁴²⁶ ²Ùè Û³ èÇÝ í »è Г.Джаукян, 1982, çç 180-181:

⁴²⁷ Ø»èÝ³. Çí ³Í³ Ý. ñ³ Í³ ÝáoÁúáoÝáoÙ áÚ³ Ýú ³ÙÝ ÁÝ»ñóáoÙ »Ý -ajure: ÛÚ³ Ý ÁÝ-
 Á»ñóú³ Ý Ñ³ Û³ ñ ÇÙÚ ç Í³ é³ ÛáoÙ ³ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝ»ñÇó ÛíáoÙ (КУКН 19/ УКН 17)
 í³ Ûí³ í şid=a=gure µ³ é³ Ó´Á (¹»ñ³ ÛÁ): ³Ùó ³é³ í»è Ñ³ Ý³ Ý³ Í³ Ý ç, áñ ³Ùèí »Ó. áñí
 áoÝ»Ýú í ñçä³ ÍÇ í³ Û èÉè ÁÝ»ñóú³ Ý Ñ»í: ñ³ Û. í ÇÝ ç ÉáéáoÙ ³ÙÝ ÷ ³èí Á, áñ
 áoñ³ ñí ³Í³ Ý í »èí »ñáoÙ ³Ùéáñ şid=a=gure Ó´Á áç Ñ³ Ý¹ÇäáoÙ: Çí ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ ä»è ³Ùè
 ³Í³ Ýóç -a-gure í³ Û ÝáoÙÝÇéí -a-iure í³ ñ»ñ³ ÍÝ»ñÁ áoñ³ ñí ³Í³ Ý í »èí »ñáoÙ áÝ
 Ñ³ Ý¹ÇäáoÙ (ÛçÝá¹»è áoñ³ ñí »ñ»ÝáoÙ ³éí³ ç Ñ»Ýó -i/g- ÷ áá Á» -ø-/g- Ñ»ñÁ³. ³ÙáoÁúáoÝ):
 ³óç ³Ùí, -g-áí í³ ñ»ñ³ ÍÝ»ñÁ áoñ³ ñí ³Í³ Ý í »èí »ñáoÙ Ñ³ Ý¹ÇäáoÙ »Ý Ûç³ Ûý è³ ñ¹áoñç
 -ç Ááo³ í ³í»Éç áóß Bñç³ Ýç ³ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝ»ñáoÙ, Çéí í »ñáÝßÚ³ è³ ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝÁ
 Áí³. ñíáoÙ ç ½. ³Éçáñ»Ý³ í»Éç í³ Ó Bñç³ Ýáí ³ä³ í³ ÝáoÙ ç ÁéäáoÇÝç ³ñú³ ÛçÝ (³Ùè Û³ èÇÝ
 í »è Ý³ ².è.²Ùí³ ²Ù³ Ý, 2003, çç 16): òñíáo í áÓçó µ³ Óí³ ó³ í ³Ùè ä³ Í³ é³ í áñ ³ñÓ³ Ý³.
 ñáoÁúáoÝÁ ä³ ñáoÝ³ ÍáoÙ ç Ý³ ³Ùè, Ûç³ Ûý Çñ»Ý Ñ³ í áóí, B»ÓáoÙÝ»ñ»è (³Ùè Û³ èÇÝ í »è Ý³ ².
 Г.Меликишвили, 1960 (УКН), ³ñÓ. 17, í³ Ý. 1) í³ ñçÚ áoÝç »ß ñí Û³ Ý: ³Ùè Û³ èÇÝ í »è Ý³ ².
 í³ Ý ä ç, áñ Û.Ð³ ñáoÁúáoÝÚ³ ÝÝ ³é³ ç³ ñíáoÙ ç ¹³ ñÓÚ³ è Ûç³ Ûý ³Ùè ³ñÓ³ Ý³. ñáoÁúáoÝáoÙ ÁÝ-
 Á»ñóíáo sui Şááí µ³ éÁ í³ ñ¹³ è ui, ÇÝáä»è áñ áoÝ»Ýú ³Ùéáñ (Н.Арутюнян, 2001(КУКН),
 ³ñÓ. 19, í³ Ý. 7):

⁴²⁸ Г.Меликишвили, 1960, çç 71-72; 1964, çç 52-53:

ŪŪ³Ý »ñ³ í³ óáoĀŪ³Ý ħ . ³ fçè Ý³ .. Ā.¶³ Ūíñ»fçŌ»Ý ǎÝ¹»fáí, áñ
 ¹ñ³ Ýù ŪçBí ¹ñí áŪŪ »Ý ui Sáa! μ³ ó³ è³ í³ Ý Ū³ èÝçíç N»í .. ³ ní ³ -
 N³ Ūí áŪŪ »Ý μ³ ó³ è³ í³ Ý çŪ³ èí ⁴²⁹: ¶.Ø»fçŪçBí çfçÝ, N³ Ū³ Ō³ ŪÝí »fáí
 Ā.¶³ Ūíñ»fçŌ»ç ³ Ūè ǎÝ¹ Ū³ Ý N»í , Ūç ÝáoŪÝ Ā³ Ū³ Ý³ í Ū³ í Ý³ óáoŪŪ ħ
 ³ ÝáoŪ áŵñ³ ní »ñ»ÝáoŪ ³ éí³ -ure í »ñç³ í áñáoĀŪ³ Ūμ μ³ Ūó ui Sáa!
 Ū³ èÝçíçŌ³ ³ Ýí³ È . áñí³ í í áŪŪ áñáb μ³ é»ñ, áñáÝŌ Ūñ³ í³ Ý³ í³ Ý
 í³ ñ. Ā, è³ í³ ŪÝ, ¹Ā³ ñ³ ÝáoŪ ħ áñáb»f⁴³⁰: Ē. Ū³ í áÝáí Á, çñ Ūç B³ ñù
 ³ BÈ³ í áŵĀŪáoÝÝ»ñáoŪ ³ Ý¹ñ³ ¹³ èÝ³ fái ³ Ūè N³ ñŌçÝ, N³ Ý. áŪŪ ħ ³ ŪÝ
 »ññ³ í³ óáoĀŪ³Ý, áñ í »ñççÝÝ»ñè áŵñ³ ní »ñ»ÝáoŪ ¹»ñμ³ Ū³ í³ Ý Ū³ è-
 ÝçíÝ»ñ »Ý .. N³ í »fí »fái μ³ Ū³ ñŪ³ í Ý »ñçÝ» Ýñ³ ÝŌçŌ í³ ½ŪáoŪ »Ý
 íñ³ í áñ³ í³ Ý í³ Ū ŪçççÝ è»éç N³ ñ³ í³ í ³ ñ ¹»ñμ³ ŪÝ»ñ, çÝǎǎ»è
 man=ure §»Ō³ í |, ag=a=ure §³ ÝŌí³ Ōí³ í |, šid=a(g)=ure §í³ -
 éáoŌí³ í | .. ³ ŪEY⁴³¹: Ū³ ÝáoŪÝǎ»è ÝáoŪŪ ħ, áñ ¹ñ³ Ýù NçŪÝ³ í³ ÝáoŪ N³ Ý-
 ¹çǎáoŪ »Ý ui Sáa! μ³ ó³ è³ í³ Ý Ū³ èÝçíç N»í : Ø.È³ áçíŪ³ ÝÁ íñí ÝáoŪ
 ħ èñ³ ÝŌ ¹»ñμ³ Ū³ í³ Ý Ū³ èÝçíç»ñ fçÝ»fáo Ē. Ū³ í áÝáí ç í »è³ í »í Á,
 çéí ui Sáa! Ū³ èÝçíç N»í ǎ³ ní ³ ¹çñ N³ Ý¹»è. ³ fáo N³ ñŌÁ N³ Ū³ ñáoŪ
 ħ ³ Ýáñáb⁴³²: ¶.ì çfñ»fUA⁴³³ -aure .. -ure ³ í³ ÝŌÝ»ñÁ N³ Ū³ ñáoŪ ħ
 éáoŪŪí³ í³ ŪçÝ (-aure) .. ūμ»í³ í³ ŪçÝ (-ure) áŵŌŌí³ í áŵĀŪ³ Ūμ
 ¹»ñμ³ Ū³ í³ Ý Ū³ èÝçíç»ñ, áñáÝù N³ Ū³ ǎ³ í³ ³ èÈ³ Ý³ μ³ ñ óáoŪŪ »Ý
 í³ fçè í³ í ³ ní³ í . áñí áŵáoĀŪ³Ý éáoŪŪí³ çÝ, çÝǎǎ»è man=ure
 §»Ō³ í (³ ñù³, í³ è³ í³ ñçǎ)!, ušt=ure §³ ñB³ í³ í (³ ñù³)!, í³ Ū í³ -
 í³ ní³ í³ çÝǎ-áñ . áñí áŵáoĀŪ³Ý ūμ»í³ çÝ, çÝǎǎ»è ag=aure §³ ÝŌí³ Ō-
 í³ í (çñ³ ÝŌù)!, šid=aure §í³ éáoŌí³ í (BçÝáoĀŪáoÝ)!⁴³⁴:

Đ³ Ū»Ū³ í áŵĀŪáoÝÁ N³ Ū»ñ»Ýç N»í : ²Ýí³ èí³ í áŵñ³ ní »ñ»Ýç éáoŪÝ
 ¹»ñμ³ Ū³ í³ Ý ³ í³ ÝŌÝ»ñÁ -Ōł, -awł ³ ní ³ è³ ÝáoĀŪ³ Ūμ çñ»ÝŌ
 xB. ñçí ½áo. ³ N»èÝ»ñÝ »Ý . í ÝáoŪ N³ Ū»ñ»ÝáoŪ ç ¹»Ūè Ý»ñí³ Ā³ Ū³ -
 Ý³ íç (»ÝÁ³ í³ Ū³ í³ Ý) ¹»ñμ³ ŪÁ í³ ½ŪáoŪ -áŌ, -³ŌŌ (>-ŭŌ), ç-³
 ³ í³ ÝŌÝ»ñç, ǎÝ³ Ū³ í áñ Ū³ èÝ³. çí ³ í³ Ý . ñ³ í³ ÝáoĀŪáoÝáoŪ í »ñá-
 ÝBŪ³ È áŵñ³ ní ³ í³ Ý ³ í³ ÝŌÝ»ñç N³ Ū³ ñ³ è³ í »fí³ ³ ñ³ í³ í ħ Ýñ³ ÝŌ

⁴²⁹ Т.ГамкRELИДзе, ВДИ №4, 1956, ħç 143-145:

⁴³⁰ ŪáoŪÝ í »ŌáoŪ:

⁴³¹ И.Дьяконов, 1963, ħç 75-76; 1971, ħç 141-142; 1979, ħç 75:

⁴³² М.Хачикян, 1985, ħç 95-96:

⁴³³ G. Wilhelm, 2004, ħç 126:

⁴³⁴ ¶.ì çfñ»fUA -aure í ³ ñμ»ñ³ í Á N³ Ū»Ū³ í áŵŪ ħ Èáoé. -aure ³ Ýí³ Ý³ í³ Ý³ í³ ÝŌç
 N»í , μ»ñ»fái³ Èáoé. ñuž=aure §è³ NŪ³ Ý³ ÷³ í³ í³ í Ū»íÁ (ŭñ. μ³ Ýí³ ³ ñŪ³ fÁ); ūñçÝ³ íÁ:

Ń³ ħ³ ĭ³ ı³ ı̄³ ħ̄³ ı̄³ ħ̄³ μ³ 0 ĘÇŸ»fáō ĭ̄ »ē³ ĭ̄»ı̄ A⁴³⁵ (ı̄ »ē ĭ̄»ġÁ): 2 0¹
ı̄³ ħ̄³ μ³ ħ̄³ áōÁ Ń³ áōÁ Ń³ ħ̄³ μ³ Ÿ»fáō Ń³ Ū³ ħ̄³ ı̄³ Çı̄ 3 ħ̄³ ĭ̄»Ÿ Ń³ áōġ³ ħ̄³ ı̄³ ı̄³ Ÿ
ı̄³ »üēı̄ »ġáō ŪÇŸá 3 ŪÁ Ū ĭ̄³ Ūı̄ 3 ĭ̄³ máfáġ 3 ŪŸ 3 ħ̄³ ı̄³ Ń³ Ūı̄ áōÁ Ń³ áōÁ ŸŸ»ġÁ,
áġı̄ »Ō áōŸ»Ÿ Ū ½ Ń³ ı̄³ ūñŃáŌ ı̄³ ħ̄³ μ³ ŪŸ»ġÁ ĭ̄³ Ūı̄ 3 ĭ̄³ ui Šáá;
ÁĒı̄ 3 ĭ̄³ Ÿ Ū³ ēŸÇı̄Ç Ń³ ħ̄³ ı̄³ ħ̄³ Ū³ Ū³.

(123) ...ú-i gi-(e)-i (iš-ti-ni) ši-da-ú-ri -
Ş... (áĭ³ ħ̄³) áāÇŸá (3 Ūēı̄ »Ō) ĭ̄³ éáōóı̄ 3 ĭ̄³ | [KYKH 18_{1,2}, 19_{1,2}, 20a
I, II₈, 37 I₂₈, II₅₇, 42 I, II₈ ı̄³ ŪÉŸ]:

(124) ...ú-i a-i-ni-e-i LUGÁL iš-ti-ni ka-ú-ri -
Ş... áā ŪÇ 3 ħ̄³ Ū³, 3 Ūēı̄ »Ō áÇ Ń³ Ūı̄ Ÿı̄ »É(±) | [KYKH 174B₁₇,
244₇]:

(125) ...ú-i a-i-ni-i LUGÁL iš-ti-ni uš-tú-ri - Ş... áā
ŪÇ 3 ħ̄³ Ū³ 3 Ūēı̄ »Ō áÇ 3 ħ̄³ ı̄³ »Éı̄ | [KYKH 241 E_{1,42}]:

(126) ...ú-i a-i-ni-i iš-ti-ni a-i-ú-ri - Ş... áā áū
3 Ūēı̄ »Ō áġ ħ̄³ · ĭ̄ Ÿı̄ áōŪ(±)ı̄ | [KYKH 187₅]:

(127) ...ú-i a-i-ni-i ^{LŪ}EN.NAM^{MEŠ} šu-ku-ri ma-nu-ri -
Ş... áā áū ĭ̄³ é³ ĭ̄³ ħ̄³ ÇáŸ»ġÇó ĭ̄³ ááı̄ 3 ĭ̄³ (±) áġ ħ̄³ »Ō»Éı̄ | [KYKH
241F₁₆]:

(128) ...ú-i gi-(e)-i ab-si-(e)-i ... iš-ti-ni ma-nu-
ri ú-i PA₅ (iš-ti-ni) a-ga-ú-ri - Ş... áāÇŸá
absi(e)ı̄ ... (3 Ūēı̄ »Ō) áÇ »Ō»Éı̄, áā ġÉ Çġ³ Ÿóú ġ »Ō»Éı̄ (3 Ūē-
ı̄ »Ō) 3 Ÿóı̄ 3 óı̄ 3 ĭ̄³ | [KYKH 406ЛC₃₉, 407ЛC₂₈, 40]:

(129) ...ú-i ab-si-(e)-i ... iš-ti-ni ma-nu-ri ... ú-i
PA₅ a-ga-ú-ri ú-i ta-ar-ma-na-ni iš-ti-ni
ma-nu-ri - Ş... (áĭ³ ħ̄³) áā ŪÇ ab-si-(e)-ı̄ ... 3 Ūēı̄ »Ō
»Ō³ ĭ̄³, áā Çġ³ Ÿóú (3 Ūēı̄ »Ō) 3 Ÿóı̄ 3 óı̄ 3 ĭ̄³, áā 3 Ō³ Ūáōġ³ 3 Ūēı̄ »Ō
»Ō³ ĭ̄³ | [SMEA 44/1, 2002, ġÇ 117, ĭ̄ áŌ 20-33]:

áōġ³ ħ̄³ ı̄³ ı̄³ Ÿ ĭ̄³ »üēı̄ »ġáō Ń³ áōŸ»Ÿ Ÿ³ ı̄³ ħ̄³ ı̄³ Ń³ Ūı̄ áōÁ Ń³ áōÁ ŸŸ»ġÁ,
áġı̄ »Ō -ure-áı̄ ĭ̄³ ½ Ūı̄ 3 ĭ̄³ /ı̄ »ġÇ³ óáŌ μ³ é»ġÁ Ń³ Ÿı̄ »é »Ÿ · 3 ĘÇē ui Šáá;
Ū³ ēŸÇı̄Çó ½³ ĭ̄³.

(130) III ^{LŪ}EN.NAM^{MEŠ} šu-ku-ri ma-nu-li - Ş»ġ»ü
ĭ̄³ é³ ĭ̄³ ħ̄³ ÇáŸ»ġ ĭ̄³ ááı̄ 3 ĭ̄³ (±) ġÇŸ ... | [KYKH 241D₂₁]:

(131) i-e-še šu-si-ni KA[SKAL?] [za-du?/pa-ru?]-ú-

---

⁴³⁵ 2 ħ̄³ ı̄³ Ń³ Ū»ġ»Ÿáō Ń³ ħ̄³ ı̄³ ı̄³ ħ̄³ ı̄³ »ġμ³ ŪÁ ĭ̄³ ½ Ūı̄ áōŪ ġ 3 ĭ̄³ 3 ĭ̄³ ŸóÇ ŪÇçáóáı̄:
Ÿġ³ μ³ ġÁ Ń³ ħ̄³ ı̄³ ı̄³ ħ̄³ ı̄³ »ġμ³ ŪÇ Ń³ Ū³ ħ̄³ ı̄³ é³ ŸÓÇŸ Ō³ ááōŸÇ, Çēĭ ÇŪ³ ēı̄ Ÿ 3 ħ̄³ ı̄³ Ń³ Ūı̄ áōŪ ġ
3 ŸóŪ»É Á³ Ū³ Ÿ³ ĭ̄³ ı̄³ »ġμ³ ŪÇ ŪÇçáóáı̄:

bi ka-ú-ri šu-i-a-še LUGÁL^{meš} [-še]... - Š»è Ú»Í
³ ñß³ í ĩ³ ĩ³ ñ»óÇ (Ī³ Û Û»Í ³ ñß³ í Ç ÁÝÁ³ óúáóÙ μ»ñ»óÇ)
ka-ú-ri máfán³ ñù³ Ý»ñÁ ... | [Movana, Face 1₅₇₋₅₈ (SMEA
44/1, 2002, ĺÇ 9)]:

(132) ka-še^{URU} še-ú-i-li-a-ni a-še za-ú-ri-e a-mu-
li-ni aš-hu-li-ni - Š(±) | [Ay-susi VI₃ (Ayanis I)]:

(133) su-lu-uš-ti-bi ša-tú-a-li (ᵐᵈSar₅-du-ri-ni-
li) ku-ri-(e)-li si-lu-a-di ma-ku-ri -
ŠéáÓ³ ó méÝ»ó (è³ ñ¹áóñÇ-Ç) (ÇÙ) áí ù»ñÁ, í »ñ³ μ»ñ»óÇ (±) »è
Ýñ³ Ý· Á³ èçñī (±)... | [KYKH 53₁₄, 241C₃₆, 244₂₂]:

ó Á» ÷áñó»Ýù μ»ñī ³ Ī³ ñī ³ Ñ³ Ūī áóÁúáóÝÝ»ñÁóÙ -(a)ure-áí
Ī³ ½Ūí ³ Ī³ μ³ é»ñç ĩ³ Ī³ ĩ³ »èÝ»é Ñ³ Ū. Ý»ñī ³ Á³ Ū³ Ý³ Ī³ Ç (»ÝÁ³ Ī³ Ū³ -
Ī³ Ý) ¹»ñμ³ ŪÁ Ī³ Ū Ýñ³ Ý ß³ ĩ³ Ūáí Ī³ Ý. Ý³ Ī³ ¹»ñμ³ Ū³ Ī³ Ý ÇÝá-áñ
Ó»ñ, ³ á³ í »ñáÝŪÓÉ ³ ñī ³ Ñ³ Ūī áóÁúáóÝÝ»ñÁ Ī³ ñ»ÉÇ ĺ μ³ é³ óÇ
Á³ ñ· Ū³ Ý»é Ñ»ī Ū³ É Ī³ ñá. (123) Š... (áĪ³ ñ) ááÇÝá(±) (³ Ūēī »Ó)
Ī³ éáóóí áó!⁴³⁶, (124) Š... (áĪ³ ñ) áá ŪÇ ³ ñù³, (áá Ū»ÍÁ³ ³ ñù³ Ý»ñçÓ)
³ Ūēī »Ó »óáŪ· ĩ³ Ýí áó!, (125) Š... (áĪ³ ñ) áá ŪÇ ³ ñù³ (áá Ū»ÍÁ³ ³ ñù³ Ý»-
ñçÓ) ³ Ūēī »Ó ³ ñß³ í áó!, (126) Š... (áĪ³ ñ) áá Ū»ÍÁ³ ³ Ūēī »Ó Ñ³ ŪáÓ
(Ý³ ŪáÓ)⁴³⁷, (127) Š... (áĪ³ ñ) áá ŪÇ Ī³ é³ í ³ ñçá Ñēí áó, ŪÝ³ óáó⁴³⁸,
(129) Š... (áĪ³ ñ) ááÇÝá(±) absi(e) i ... (³ Ūēī »Ó) »ÓáŪ/ŪÝ³ óáó, áá (ĺÉ)
çñ³ Ýóú (³ Ūēī »Ó) ³ ÝóÝáŪ! ... ŪÉÝ: ÁÝáá»è ĩ³ »èÝáŪŪ »Ýù, áóñ³ ñī ³ Ī³ Ý
-(a)ure ³ Ī³ ÝóÇ ĩ³ Ī³ Ñ³ Ū. -áŪ, -³ŪŪ ³ Ī³ ÝóÝ»ñç ¹Çī ³ ñĪáŪÁ
máfán ¹ñī³· Ý»ñáŪŪ ĩ³ ÉÇè ĺ ŪÇ³ Ý· ³ Ū³ ŪÝ Ñ³ èĪ ³ Ý³ ÉÇ Ñ³ Ū³ ĩ³ »èī :
»é ³ í »ÉÇÝ (127)-áŪŪ ... (130)-áŪŪ šuk=ure-Ç ŠÑēí-áŪ! Á³ ñ· Ū³ ÝáŪ-
ÁŪáŪÝÁ (Ñ³ Ū. (Ñ) ēĪ -áŪ ŠÑēí áŪ!) ĩ³ ÉÇè ĺ ĩ³ »èī Ç ³ é³ í »É Ē í ÁÝĪ³ -
ÉáŪŪ, ù³ Ý Ý³ ÉĪÇÝáŪŪ ³ é³ ç³ ñĪ í áŪ ŠĪááí ³ Ī³ (±) ÇŪ³ ēī Ç ¹»áŪáŪŪ:
³ ó³ éí ³ Ī³ áĵ Ý³ », áñ (133)-áŪŪ ÑÇß³ ĩ³ Ī í áŪ mak=ure μ³ éÇ Ūç
ÝáŪŪÝá»è á»ī ĺ ĩ³ »èÝ»é ÝáŪŪŪ ¹»ñμ³ Ū³ Ī³ Ý Ū³ èÝÇĪÁ³ Ñ³ Ū³ á³ ĩ³ ³ è-
É³ Ý Ñ³ ĩ³ í ³ ĪÁ Á³ ñ· Ū³ Ý»éáí ŠÝ»ñ-áŪ · ĩ³ Ýí »óÇ(±)! Ūáí ³ í áñ ÇŪ³ è-
í áí, ÇÝÁÁ ŪÇ³ Ý· ³ Ū³ ŪÝ Ñ³ Ū³ ÑáŪÝá ĺ ÁÝ¹Ñ³ ÝáŪŪ Ñ³ Ū³ ĩ³ »èī ÇÝ: Ð³ ñĪ
ĺ Ýß»É, áñ Ñ³ Ū»ñ»ÝáŪŪ »ÝÁ³ Ī³ Ū³ Ī³ Ý ¹»ñμ³ ŪÇ -áŪŪ · -³ŪŪ (-ŪŪ) Ū³ è-
ÝÇĪÝ»ñÁ ÇŪ³ ēī ³ ŪÇÝ áñ ĺ ĩ³ ñμ»ñáŪÁŪáŪÝ ááŪÝ»Ý: »ñ³ Ýù »ñĪ áŪéÝ ĺÉ

⁴³⁶ ÐÝ³ ñ³ í áñ ĺ Ý³ ... ÇÝá-áñ Ū»ÍÁ³ ³ Ūēī »Ó Ī³ éáóóáŪ! Á³ ñ· Ū³ ÝáŪÁŪáŪÝÁ:

⁴³⁷ Ái - μ³ ŪÇ ŠÑ³ Ū»é! Á³ ñ· Ū³ ÝáŪÁŪŪ Ý Ñ³ Ū³ ñī »è **e. 2013 𐎶𐎠𐎺𐎠𐎺** Ý, 2003, ĺÇ 26:

⁴³⁸ ĩ³ é³ óÇ Šá(á) ³ ŪÝ ĺ Ī³ é³ í ³ ñçá (Ñ) ēĪ áŪ ŪÝ³ (³ó) áŪ! (šuk-ure-Ç ÝŪ³ Ý
Á³ ñ· Ū³ ÝáŪÁŪŪ Ý Ñ³ Ū³ ñù³ Ýñ³ Ū³ èÝ ĩ³ »è V1):

3 nī 3 N3 ūi áoŬ »Ý Ý»ñ. añÍ 3 Í 3 Ý Í 3 Ŭ á»½áú è»éÇ ÇŬ3 èi : ä »i ù ð »Ý-
 Ā3 1ñ»É, añ 3 é3 í »É í 3 Ő BñÇ3 ÝáoŬ 3 Ŭè »ñÍ áo Ő »ñÁ áoÝ»ó»É »Ý añáB3 ÍÇ
 ÇŬ3 èi 3 ŬÇÝ í 3 ñ»ñááŬáoÝ: ° Ā» 13 Çñáú 3 Ŭ1 ä»è ç, 3 ä3 µ3 ó3 éi 3 Í
 äç, añ -3ōŐ í 3 ñµ»ñ3 Í Á áoÝ»ó»É ç Íñ3 í añ3 Í 3 Ý è»éÇ ÇŬ3 èi , ÇÝáÁ añ
 Í 3 nÍ »è Ā» áoÝ»Ýú áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ⁴³⁹: Ð3 Ŭ»ñ»ÝáoŬ -3ōŐ, -áŐ Ŭ3 èÝÇÍ -
 Ý»ñÁ µÝÇÍ »Ý, 1ñ3 Ýó Í 3 . Ŭ3 Ý Ŭ3 èÇÝ Ŭ3 Ýñ3 Ŭ3 èÝ í »è ¶.æ3 NáoÍ Ŭ3 Ý,
 1987, çÇ 239-240:

2 Őáoè3 Í 11

áoñ3 nī »ñ»ÝÇ 1»ñµ3 ŬÝ»ñ / µ3 Ŭ3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 ÝóÝ»ñÁ N3 Ŭ»ñ»Ý
 N3 Ŭ3 ä3 í 3 èÉ3 ÝŐ»ñÇ N3 Ŭ3 1ñŬ3 Ŭµ.

áoñ3 nī .	Ð3 Ŭ.	ŬB3 Ý3 Í áoŬáoÝÁ
-(a)ure	-áŐ, -3ōŐ (-ŭŐ)	1»ñµ3 Ŭ3 Í »ñī 3 Í 3 Ýó(Ý»ñ)
-u (±)	-áŐ	1»ñµ3 ŬÝ»ñ (±) .. µ3 Ŭ3 ÝáoÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 Ýó
-u(ne)	-áo(Ý)	µ3 Ŭ3 ÝáoÝÝ»ñ .. µ3 Ŭ3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 Ýó
-v-ijge	-3 (Ý)-ä, -(Ý)-ä (±) -áo-ä, -Ç-ä (±)	áoñ3 nī . Í 3 ½ŬáŐ ç µ3 Ŭ3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ, 1»ñµ3 ŬÝ»ñ (±). N3 Ŭ. µ3 Ŭ3 Í 3 Ýó, 1»ñµ3 ŬÝ»ñ/3 Í 3 Í 3 ÝÝ»ñ Í 3 ½ŬáŐ 3 Í 3 Ýó (NÇÝ 1»ñµ3 Ŭ3 Í 3 Ý Ŭ3 èÝÇÍ)

III.4 Ø3 Íµ3 Ő

1. áoñ3 nī »ñ»ÝÇ Ŭ3 Íµ3 ŬÝ»ñÁ Ŭ3 èÝ3 . Çi 3 Í 3 Ý . ñ3 Í 3 ÝáoŬáoŬáoŬ:
 ¶.Ø»ÉÇŬÇBí ÇÉÇÝ⁴⁴⁰ áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ 3 é3 ÝŐÝ3 óÝáoŬ ç N»i .. Ŭ3 É Ŭ3 Íµ3 Ŭ-
 Ý»ñÁ. 3) Ő`Ç` šišuñani ŠÝánÇó(±)!, µ) Ā3 Ŭ3 Ý3 ÍÇ` iu Š»ñµ!, aše
 Š»ñµ!, a(i)še Š»ñµ`Çó! , mei a(i)še Šáá ŬÇ 3 Ý. 3 Ŭ, »ñµ`Çó» áá!,
 absiei ŠÝ3 ÉÍÇÝáoŬ(±)!, ini/inukani/ikukani edini ŠN»i á,
 3 nÍ ŬáoÝúáoŬ(±)!, .) i »ŐÇ` auie Šáñi »Ő!, auiei ŠÇÝá-án i »Ő!,
 ištini Š3 ŬÝi »Ő!, ištini Š3 ŬÝi »ŐÇó!, edia Š3 ŬÝi »Ő!, edini
 Š3 ŬÝi »ŐÇó!, 1) á3 ÷ Ç .. ŭ3 Ý3 ÍÇ` tarani ŠÍñÍÇÝ(±)!, šištini
 Š»ññáñ1 3 Ý. 3 Ŭ(±)!: Ŭ3 áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ Ŭ3 Íµ3 Ŭ3 Í »ñī N3 í áoi

⁴³⁹ áoñ3 nī »ñ»ÝáoŬ -a-ure-áf 1»ñµ3 ŬÝ»ñÇ Íñ3 í añ3 Í 3 Ý è»éÇ ÇŬ3 èi Ā N3 í Í 3 ä»è
 ä3 ñ»ñáñáB »ñ»áoŬ ç ui gi(e)i (išti-ne) šid-a-ure - Š... (áí 3 ñ) áaÇÝá (3 Ŭèi »Ő)
 Í 3 éáoŐí áŐ! 3 nī 3 N3 ūi áoŬáoŬáoŬ, »Ā» ÇN3 nÍ » gi(e)i-Ý ÝB3 Ý3 Í áoŬ ç ŠÇÝá-án µ3 Ý! .. áá Ā»
 ŠÇÝá-án Ŭ»TÁ!:

⁴⁴⁰ Г.Меликишвили, 1964, çÇ 58-59:

3 í 3 ýóý»ñ ač ýbaóu: Ø.É 3 ač'í 0 3 ýá⁴⁴¹ 3 é 3 ýóý 3 óýáóu ĺ -nae .. -šae
 0 3 í 0 3 0 3 í »ñí 3 í 3 ýóý»ñÁ, añaýóçó, Áei çñ»ý, áóñ 3 ñí »ñ»ýáóu
 í 3 ½ 0 3 í áñí 3 í »ý šisúha-nae (< šis- (±))šýáñçó(±)!, šisti-nae
 š(±)! (<šis- (±), tara-nae š'íñíčý(±)!, mu.mu-nae š 3 ú»ý í 3 ñč'!,
 biduia-šae (<*bid-ui-a(r)-šae) šñ»í 1 3 ñóčý, í»ñ 3 1 3 éý 3 éçè!
 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñÁ: Áei 1»ñ 3 ý í 3 ý 3 í 3 ý 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñçó ýbaóu ĺ Ñ»í 0 3 éý»-
 ñÁ ístinae š 3 úýí »ó!, ístedae š(1»áç) 3 úýí »ó!⁴⁴², edinæ
 š(3 úýí »ó)-çó!, awey š 3 úei »ó(±)!, awye(y) šçýá-áñ í »ó(±)!, 3 úé
 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñçó henæ š 3 úáú!, kamnaæ šý 3 éíçýáóu, 3 é 3 çáóó!:
 ¶.i çñ»éúá⁴⁴³ ýbaóu ĺ ainey šçýá-áñ ú»íá!, yey šçýá-áñ µ 3 ý!, henæ
 š 3 úáú!, ístinae š 3 úýí »ó!, ístini-nae š 3 ú'í »óçó! 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñÁ:
 °Á» xçbi ĺ a-ri-be µ 3 éçý ú.ð 3 ñáóáúáóýú 3 ýç í í 3 í šçéí áóúý(±),
 3 ýúçç 3 á»è(±)! Á 3 ñ. 0 3 ýáóáúáóýá (Ø.é 3 éíçýçý í 3 ñ'áóu ĺ, í»ñçýçé
 í »úei áóu ý 3 éáñ'áó, e-ri-da-be-ç Ñ»í úç 3 éçý a-ri-bi-(e)-
 ri-da-be), 3 á 3 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñç Áíçý á»í ú ĺ 1 3 é»é çýáá»é í »ñáýbú 3 é,
 3 úýá»è ĺ su-lu-uš-ti-(i)-be µ 3 é»ñÁ: 2 0 1 1»áúáóu, úç. áóó»,
 Ñ 3 bíç 3 éý»éí nañ=a=be 3 ý 3 ýóáó 3 í 3 ý µ 3 úç 3 éí 3 0 3 áóáúáóýá
 áóñ 3 ñí 3 í 3 ý í »úei »ñáóu, áñá»è 0 3 í 0 3 0 3 á»í ú ĺ áýí 3 é»é ý 3 .. na-
 ñi-(i)-be µ 3 0 3 0 3 Á: Øúáóé íáóúçó µ 3 ó 3 éí 3 í áĸ, áñ úç 0 3 ýáóúý
 3 ý 3 ýóáó 3 í 3 ý µ 3 úá í 3 ñáó ĺ Éáý 3 ññí»é »ñ'áó í 3 ñµ»ñ »ýá 3 í çá»-
 ñáf⁴⁴⁴ (3 ý 3 ýóáó 3 í 3 ý µ 3 ú»ñç 3 ýóó 3 é í 3 í 3 ñó 3 é Á 3 0 3 ý 3 íç/í»ñáç
 Éáý 3 ññú 3 ý 0 3 éçý í »è III.2.1 í»í 2):

2. ð 3 0 3 ú»í 3 áóáúáóýá Ñ 3 0 3 ñ»ýç Ñ»í : áóñ 3 ñí »ñ»ýç 1»ñ 3 ý-
 í 3 ý 3 í 3 ý 0 3 í 0 3 0 3 ý»ñç .. ýñ 3 ýó Ñ 3 0 3 ñ»ý ýáó. 3 Ñ»éý»ñç 0 3 éçý í »è
 II.3 í»í 4: 0 3 0 3 ý 3 á»è .. a(i)šei .. a(i)nei µ 3 é»ñç Ñ 3 0 3 ñ: Áei iu
 š»ñµ!, aše š»ñµ!, šistinae š(±)!, henæ š 3 úáú! .. taranae š'íñíčý(±)!,
 µ 3 é»ñç çú 3 éi ý»ñç .. ýñ 3 ýó Ñý 3 ñ 3 í áñ Ñ 3 0 3 ñ»ý ýáó. áñ'ý»ñç 0 3 éçý
 í »è é.2 0 í 3 ½ 0 3 ý, 2003, ĺç 22, 33, 28 .. 62: Bedu-i(-)aše [peço-
 =y=-] šñ»í 1 3 ñóčý, í»ñ 3 1 3 éý 3 éçè! 0 3 í 0 3 0 3 úá 3 ýbaóbi í 3 ½ 0 3 í 3 ĺ

⁴⁴¹ М.Хачикян, 1985, ĺç 113-114:

⁴⁴² añaß ábeáóúý 3 éçñaóý»ñ ístedæ-Á Ñ 3 0 3 ñáóu »ý 1-çý 1»úuç ½. Áíç 3 ýóý 3 í 3 ý 1»ñ 3 ýáóý, µ 3 ó 3 ñó 3 í ñáfáf (3 úe 0 3 éçý í »è II.3 í»í 1):

⁴⁴³ G. Wilhelm, 2004, ĺç 133:

⁴⁴⁴ Ø.É 3 ač'í 0 3 ýá Ñý 3 ñ 3 í áñ ĺ Ñ 3 0 3 ñáóu, áñ nañ=i=be-ý í ñ 3 í áñ 3 í 3 ý é»éç µ 3 ú ĺ [Ø»ñó., XXIV, 2005, ĺç 478]:

[peɔo=]- Ñ³Ù. (Ñ)»í, -áÙ §(Ñ)»í, Ñ»í á!⁴⁴⁵ μ³ é³ ñÙ³í Çó, ë³ í³ ÚÝ
 ³ÝÑ³ ëí³Ý³ÉÇ ¿ ÚÝáóÙ -(i)aše-Y⁴⁴⁶: Auie, auiei »YÁ³ 1ñÙ³É Ú³í-
 μ³ ÚÝ»ñÇ Ñ³ Ú³ ñ án`Çó» Ñ³ Ú»Ú³í áóÁóáóÝ á»Ýú ³ÝáóÙ` 1ñ³Ýó í ñí³ Í
 Á³ ñ. Ú³ÝáóÁóáóÝ»ñÇ ³ÝÑáóë³ÉÇáóÁóÙ³Ý á³í ×³ éáí: °Á» Ú»ñ »YÁ³ 1-
 ñáóÁóáóÝÁ ×ÇBi ¿ ` áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ Çéí³ á»ë · áóáóÁóáóÝ áóÝÇ -ibe[-
 ib/w/v] Ú³ Íμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ ëÝÇÍ, ³ á³ ³ ÚÝ ³ÝBáóBi á»í ù ¿
 Ñ³ Ú»Ú³í »É Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ -v-μ/í /õ · áñíÇ³ Í³ÝÇ í »ñÇ³ í áñáóÁóÙ³Ý Ñ»í,
 áñÁ Ñ³ Ú»ñ»ÝáóÙ Í³ ½ÚáóÙ ¿ Ý³ ` Ú³ Íμ³ ÚÝ»ñ, ÇÝáá»ë` Í³ Ú³ Í, ×»ááí,
 Í³ÝÉ³í, ×Bi Çí, ëí áÙ· Çó, ÉñÇó ` ³ ÚÉÝ (³ Úë Ú³ éÇÝ í »ë Ý³ ` 1.3
 Í»í 2): °Á» ×ÇBi ¿ kamnañæ μ³ éÇÝ Ú³ ëÝ³· Çí ³ Í³Ý· ñ³ Í³ÝáóÁóáó-
 ÝáóÙ í ñí áó §Ý³ ÉÍÇÝáóÙ, ³ é³ çáóó! »YÁ³ 1ñ³ Í³Ý Á³ ñ. Ú³ÝáóÁóáóÝÁ,
 ³ á³ ³ ÚÝ Á»ñ`ë Í³ ñ»ÉÇ ¿ Ñ³ Ú»Ú³í »É Ñ³Ù. Í³ÝáóÉ §Á³ Ú³Ý³ ÍÇó
 ³ é³ Ç, ÑÇÝ Á³ Ú³Ý³ Í, í³ Ó! Ú³ Íμ³ ÚÇ Ñ»í, é³ Í³ ÚÝ ³ Úí 1»áúáóÙ
 ³ÝÑ³ ëí³Ý³ÉÇ ¿ ÚÝáóÙ Ñ³ í »ÉÚ³É m-Ç ³ éí³ ÚáóÁóáóÝ áóñ³ ñí ³ Í³Ý
 μ³ éáóÙ: áóß³ · ñ³ í ¿, áñ Ñ³ Ú»ñ»ÝáóÙ ³ éí³ ¿ Ý³ ` Í³ÝÝáóÉ í ³ ñμ»-
 ñ³ ÍÁ` ÍñíÝ³ ÍÇ Ý-áí: é³ Í³ ÚÝ ³ Úë 1»áúáóÙ ¿É ³ÝÑ³ ëí³Ý³ÉÇ ¿ ÚÝáóÙ
 *ÚÝ > ÝÝ ³ÝóáóÚÁ:

⁴⁴⁵ í »ë **e.2013** ¼³Ý, 2003, ¿Ç 48-49:

⁴⁴⁶ °Á» áóñ³ ñí »ñ»ÝáóÙ Çéí³ á»ë ³ éí³ ¿ -še[-s] Ú³ Íμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ ëÝÇÍÁ, ÇÝáá»ë áñ
 ³ é³ Ç³ ñí áóÙ ¿ Ø.É³ áÇÍÚ³ÝÁ, ³ á³ ³ Ú»Ý³ ÚÝ Ñ³ í³Ý³ Í³ÝáóÁóÙ³ Úμ ³ ÚÝ á»í ù ¿ Ñ³ Ú»Ú³í »É
 Ñ³ Ú»ñ»ÝÇ é Ú³ Íμ³ Ú³ Í»ñí Ú³ ëÝÇÍÇ Ñ»í :

IV. Ü²Ê, ÆðÜ°ð/°î, ÆðÜ°ð,
 Ü²Ê², ðaðÄÜaðÜÜ°ð/°î², ðaðÄÜaðÜÜ°ð

IV.1 Ü³Ê¹ÇñÝ»ñ

Ø³ëÝ³. Çi³ İ³Ý · ñ³İ³ÝáoÄÜáoÝáoÜ áõñ³ñi »ñ»ÝÇ Ñ³Ü³ñ Ñ³-
 í³ëi Çañ»Ý ÝbíáoÜ ç ÜÇ³ÜÝ pare Ý³Ê¹ÇñÁ ŞUáí, ÜÇÝä; ÇÜ³ëi áí⁴⁴⁷:
 ¶.Ø»ÉÇÜÇBíÇÉÇÝ ÑÝ³ñ³ íáñ ç Ñ³Ü³ñáoÜ ka(i) »i¹ÇñÇ · áñÍ³ÍáoÜÁ
 Ý³ · áñã»ë Ý³Ê¹Çñ: Ü³ áñã»ë ÝÜ³Ý İÇñ³éáoÄÜ³Ý ÑÝ³ñ³ íáñ üñÇ-
 Ý³İ µñáoÜ ç ka=(i)u=ke ŞÇÜ³éç; µ³é³Ó⁴⁴⁸ (Üñ İ³ñÍÇuáí
 ³Üëi »Ö ka-Ý éáíáñ³İ³Ý µ³é³ñÜ³İ ç -(i)uke í»ñÇ³Ü³ë-
 ÝÇİ(Ý»ñ)áí · áá ÜÇ İ³á ááoÝÇ Ý³Ê¹ÇñÝ»ñÇ Ñ»i):

Ð³Ü»ñ»ÝáoÜ Ý³Ê¹ÇñÝ»ñÁ áañëÝ »Ý³é, Ç, ½, Áëi · ÁÝ¹,
 áñáÝü áóÝ»Ý É³ÜÝ · áñÍ³ÍáoÜÁóÝ: Ð³Ý¹»ë · ³éáí İ³ñµ»ñ ÑáfáíÝ»ñÇ
 Ñ»i · ñ³Ýü³ñi³ Ñ³Ü³íáoÜ »Ý½³Ý³½³ÝÇÜ³ëi Ý»ñ: Ø»Ýü İ³Ý · á»Ýü
 ³éÝÇ³Ü¹ µáfáñ Ý³Ê¹ÇñÝ»ñÇ İÇñ³éáoÄÜ³Ý, Í³ · Ü³Ý İ³Ü³é³ÝÓÝ³-
 Ñ³İ³ÍáoÜÁóÝ»ñÇ íñ³, ³ÜÉ İüÝÝ³ñí»Ýü ÜÇ³ÜÝ Ýñ³Ýü, áñáÝü³Üë İ³Ü
 ³ÜÝ Óár í İ³Ü³í³Í »Ý İ³ÝÇ³ñÓ³Ý³ · ñáoÄÜáoÝ»ñáoÜ⁴⁴⁹: ²Ý¹ñ³ İ³ë-
 Ý³Ýü ¹ñ³Ýó³é³ÝÓÇÝ-³é³ÝÓÇÝ:

pare [paɾ] ŞUáí, ÜÇÝä; - Ñ³Ü. ³éŞUáí, ÜÇÝä;: Ø³ëÝ³. Çi³ İ³Ý
 · ñ³İ³ÝáoÄÜáoÝáoÜ áõñ³ñi »ñ»ÝÇ pare Ý³Ê¹ÇñÁ Ñ³Ü»Ü³İ íáoÜ ç
 ÑÝ¹»íñã³İ³Ý *per-Ç (> Ñ³Ü. ³é) Ñ»i⁴⁵⁰: áõñ³ñi »ñ»ÝáoÜ³ÜÝ
 ÑÇÜÝ³İ³ÝáoÜ · áñÍ³ÍáoÜ ç İñ³İ³Ý ÑáfáíÇ Ñ»i · ³ñi³ Ñ³Ü³íáoÜ »éáí
 ŞÇÝä; · Üáí; ÇÜ³ëi Á: í»ëÑ»i · Ü³ÉüñÇÝ³İÝ»ñÁ.

(134) ku-çu-ni pa-ri ^{KUR}Bu-uş-tu-u-e (u[o] ÑáfáíáoÜ)
 pa-ri ^{ŞADU}Ma-al-ma-li-i-e (i - ÑáfáíáoÜ) - ŞÑ³é³í
 ÜÇÝä; · áõBíáo, ÜÇÝä; · Ø³ÉÜ³ÉÇ (É»éÁ) [KYKH 148₁₅₋₁₆]:

⁴⁴⁷ í»ë, üñÇÝ³İ, Г.Меликишвили, 1960(УКН), çç 78; 1964, çç 60:
⁴⁴⁸ í»ë Ý³Êáñ¹Á:
⁴⁴⁹ Ð³Ü»ñ»ÝÇ Ý³Ê¹ÇñÝ»ñÇ · Ýñ³Ýó İÇñ³éáoÄÜ³Ý Ü³éÇÝİ »ë, üñÇÝ³İ, Ð.²í»í ÇëÜ³Ý, 1986, çç 214-235:
⁴⁵⁰ ²Üë Ü³éÇÝİ »ë e.²Üí³»³Ý, 2003. çç 20, 86 Í³Ý. 42, 43 · ³ÜÝi »Ö Ýbí³í · ñ³İ³Ýáo-
 ÄÜáoÝÁ:

- (135) ku-ṭe-a-di⁴⁵¹ pa-ri ^{KUR}ḥu-šá-u-e (u[o] Náfáí áóU)
 pa-ri ^{KUR}Bi-a-u-e (u[o] Náfáí áóU) - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..}
 Ê áóB³ áó (»ñí ÇñÁ), ÚÇYá^{..} ʿÇ³ áó (»ñí ÇñÁ)! [KYKH 174 C_{5,6}]:
- (136) [k]u-ṭe-i-a-di pa-a-ri-e ^{URU}A-li-i-š-tú-u
 (u[u] Náfáí áóU⁴⁵²) - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} ʔÉÇéÁáó (»ñí ÇñÁ);
 [KYKH 174 A_{2,12}]:
- (137) ku-ṭe-i-a-di pa-a-ri-e ^{KUR}Iš-qi-gu-lu-[u]
 (u(u) Náfáí áóU) - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} ÆBúÇ. áóÉáó (»ñí ÇñÁ);
 [KYKH 173 V₄₉]:
- (138) [ku-ṭu]-bi pa-ri ^{KUR}A-bu-ni-i-e (i Náfáí áóU) ṢN³ -
 ē³ ÚÇYá^{..} ʔ máóYÇ (»ñí ÇñÁ)! [KYKH 174 B_{1,37}]:
- (139) ku-ṭe-i-a-di pa-a-ri-e ^{ŠADU}A-la-ṭe-i-e (i
 Náfáí áóU) ^{ŠADU}ba-ba-ni - ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} ʔÉÇí » É»éÁ;
 [KYKH 174 B_{2,27}]:
- (140) ku-ṭe-a-di pa-r[i ^U] ^{RU}Pu-ti-e (i Náfáí áóU) -
 ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..} äáoi Ç (»ñí ÇñÁ)! [KYKH 173 ₁₇]:
- (141) ku-ṭe-a-di pa-ri ^{URU}Ú-i-ñi-ka-a (a - Náfáí áóU)
^{KUR}Bu-uš-tú-e (u(o) - Náfáí áóU) ṢN³ ē³ ÚÇYá^{..}
 àóÇÉÇÍ³ (ú³ Ó³ ú), ʿ áóBi áó (»ñí Çñ); [KYKH 173 V₂₅]:
- (142) za-šu-u-[bi pa-ri?] ^{KUR}Ri-ñi-ša-a (a - Náfáí áóU)
^{KUR}[e-ba-ni?] ṢN³ »i³ áY¹ »óÇ(±) ÚÇYá^{..} èÇÉÇB³ (»ñí Ç-
 ñÁ); [KYKH 242 C₆] ..³ ÚÉY:

¶. ØÉÇÚÇBí ÇÉÇY³ ÑY³ ñ³ í áñ ħ Ñ³ Ú³ náóU éáóU³ Y³ Ê¹ ñÇ . áñí³ í áóUÁ
 Y³ .. áóÇÓ (áó³ í áñí³ í³ í³ Ú áóÓ³ í³ Y) .. Y»ñ. áU³ í³ Y Náfáí Y»ñÇ
 Ñ³ »i : Ú³ µ»ñáóU ħ Ñ³ »i Ú³ É úñÇY³ íY»ñÁ. 1. (Y»ñ. áU³ í³ Y) pari
 alzina [YKH 279₃] (Ú.Đ³ náóÁáóY³ YÁ í³ ñ³ áóU ħ pari alzinai
 [KYKH 418₃]), kuṭṭeadi pari ^{KUR}Baruatainia⁴⁵³ [YKH 155 A₆], 2.

⁴⁵¹ ä»í ù ħ ÁYÁ»ñó» ku-ṭi-(i)-a-di: ʔY³ YóáÓ³ í³ Y³ µ³ U ħ, áñÇ + áÉ³ ñ»Y (134)-áóU
 .. (138)-áóU³ é³ í³ ħ ku-ṭu-be/ne ʔYóáÓ³ í³ Y³ µ³ UÁ: ʔY³ YóáÓ³ í³ Y³ µ³ U»ñÇ ʔYóU³ í³
 í³ í³ ñU³ í³Ç -ia- ÉáY³ ñNU³ Y (N³ U. ä»áú è»éÇ -»³. ÉáY³ ñNU³ U³ eÇY³ ʔé³ í³ » U³ Yñ³ -
 Ú³ éY³ í »é III.2.1 í³ »i 2:

⁴⁵² ä»í ù ħ Ñé³ í áñ»Y³ í³ ñµ»ñ³ í³ » [o] .. [u] Náfáí áóU³ »ñÁ: ʔé³ ÇÇYÁ í³ ñ³ í³ Y áóU
 é³ í³ Y áóU ħ -ue, Çé³ »ñí ñáñ³ Á -u(u) í»ñÇ³ í áñáóÁáóYÁ: í³ ʔYÇ ʔáó³ Y³. náóÁáóY³ »ñáóU
 [u] Náfáí Ú³ Y³ é»ñÇ í³ í³ U áóÁ³ Y³ Ú³ eÇY³ í »é II.2.2 í³ »i 3:

⁴⁵³ Aeí »ñ³ áóÁÇY³ í³ ñ³ í³ Y Náfáí í³ ñ³ í³ í³ »ó³ Y áóY³ ^{KUR}Baruatainia áóÇÓ Ó³ ÇÓ
 (<^{KUR}Baruatainia=a):

μ) í »ñ³ μ»ñáoĀŮ³ Ý ÇŮ³ ëi , .) ï ñ³ Ī³ Ý NáfaiÇ ÇŮ³ ëi (Ý³ Ē¹ñÇi ï ñ³ Ī³ Ý), 1) ŠŮáoñ³ ú³ Ýáołaoñ, Š³ Ú»Ý ŮÇ Ĩ ÇŮ³ ëi Á, ») ³ é³ ÝÓÇÝ Ī³ Ů Ç Ý³ Ē¹ñÇ N»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ Ýá³ i ³ Ī³ Ů á³ i x³ é, ½) Ī³ ½ŮáoŮ Ĩ ŮÇ ß³ ñú áx»ñ:

1. ĩ ñ³ Ī³ Ý NáfaiÇ N»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ. 3) á³ i x³ é, μ) ŮÇ μ³ ÝÇ Ůái ĒÇÝ»ÉÁ, · ĩ Ýi »ÉÁ:

2. ¹³ ó³ é³ Ī³ Ý NáfaiÇ N»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ. 3) á³ i x³ é, μ) Ýá³ i ³ Ī³, ·) ŠŮái Ĩ ÇŮ³ ëi Á, 1) ŮÇ³ ŮÝ μ³ ó³ é³ Ī³ ÝÇ ÇŮ³ ëi :

3. ¶ánĪÇ³ Ī³ Ý NáfaiÇ N»i óáoŮ Ĩ ĩ ³ ĒÇ. 3) ĩ »Ů, μ) Á³ Ů³ Ý³ Ī, ·) Ñ³ Ů»Ů³ ĩ áoĀŮáoÝ:

ĩ »ñáÝŮŮ³ ĒÇŮ Ī³ ñ»ĒÇ Ĩ ½ñ³ Ī³ óÝ»É, án »Á». ñ³ μ³ ñáoŮ ³ é Ý³ Ē¹Ç-ñÁ ĩ ñ³ Ī³ Ý NáfaiÇ N»i ³ ñi ³ Ñ³ Ůi áoŮ Ĩ án»ÇŮ» ŮÇ μ³ ÝÇ, ³ é³ ñĪ³ ŮÇ Ůái · ĩ Ýi »ÉÁ⁴⁵⁴ (unÇÝ³ Ī³ ÁÝĪ »óÇÝ ½Ý³ Ç · áŮμ ³ é ĩ ñ³ Ý (1 é³ Ý Ůái) ú³ Ů³ ŮÇÝ [Ů»éáo, Á, 29]), ³ á³ ĩ ³ ÝÇ ³ ñŮ³ Ý³ · ñáoĀŮáoÝÝ»ñáoŮ ³ ŮÝ Ñ³ Ý¹»è Ĩ · ³ ĒÇ ³ é³ í»É Ē³ ŮÝ ÇŮ³ ëi ái · ³ ñi ³ Ñ³ Ůi »éái ÁÝ¹Ñ³ Ý-ñ³ á»è ÇÝá-án ŮÇ ĩ »ŮáoŮ · ĩ Ýi »éáo Ī³ Ů Ñ³ éÝ»éáo ÇŮ³ ëi : ŮŮáoĀÇ é³ - Ī³ íáoĀŮ³ Ý á³ i x³ éái ŮŮáoè NáfaiÝ»ñÇ N»i · ánĪ³ íáoĀŮ³ Ý í»ñ³ μ»ñŮ³ Ē Ēi áoŮ. Ñ³ Ů»Ů³ ĩ áoĀŮáoÝÝ»ñ³ Ý»É ÑÝ³ ñ³ í án ā:

ĩ [y/i] - Ñ³ Ů. Ç/Ů < *en (±): ĩ ³ ÝÇ ³ ñŮ³ Ý³ · ñáoĀŮáoÝÝ»ñáoŮ ánáb 1»ñ³ ÝáoÝÝ»ñ Ñ³ Ů³ ÝŮ³ Ý Ñ³ Ů³ ĩ »Ůei áoŮ Ñ³ Ý¹»è »Ý · ³ ĒÇ »ñĪáo ĩ ³ ñμ»ñ³ íái · èĪ ½μÝ³ Ī³ Ý ĩ-ái · ³ é³ Ýó Ýñ³, unÇÝ³ Ī³ šana · išana (ĩ »è Ĩ.3 Ī³ ĩ 3): 2Ůè Ñ³ Ý. ³ Ů³ ÝúÁ ÁáoŮ Ĩ ĩ ³ ĒÇ èŮi ³ Ī»éáo, án Ç 1»Ůè ³ Ůè ĩ-Ç ÑÝ³ ñ³ í án Ĩ, án Ů»Ůú · ánĪ áoÝ»Ůú Ñ³ Ů. Ç Ý³ Ē¹ÇñÇ N»i ⁴⁵⁵ (ÑŮŮi · Ñ³ Ů. Ç Ýá-ŮÝ, Ç éá-ŮÝ 1³ ñŮ³ í Ý»ñÁ): è³ Ī³ ŮÝ ŮŮáoĀÇ é³ Ī³ íáoĀŮ³ Ý á³ i x³ éái ³ Ůè Ñ³ ñáoŮ ³ é³ ŮÁŮ 1Áí³ ñ Ĩ í èi ³ Ñ ĒÇÝ»É, ÑÝ³ ñ³ í án Ĩ Ý³ ·, án í»ñÇÝè Ñ³ Ý¹»è Ĩ · ³ ĒÇ éñá»è Ý³ Ē³ í³ Ýó · áoÝÇ μ³ é³ Ī³ ½Ů³ Ī³ Ý ³ ñÁ»ú: 2 íÝÑ³ Ůi án»Ý Ñ»Ýó ³ Ůè ĩ-Ý Ĩ Ý³ Ē³ í³ ÝóÇ ĩ »éúái, í Ī³ Ůi ³ Ī aniardune [an=y=ardu=n] ŠŮŮŮ³ í án, ³ Ý³ ñ¹³ ñĪ · Á»ñ»è Ý³ · iarane [y=ar=an] Šèñμ³ í Ůñ Ī³ Ů èñμ³ í Ůñ»ñÇÝ ĪÇŮ ÇÝá-án Ī³ éáoŮ(±), á³ ßi ³ ŮáoŮŮ³ ŮÇÝ á³ i - í ³ Ý¹³ Ý(±)!⁴⁵⁶ μ³ é»ñáoŮ: Đ³ Ů»ñ»ÝáoŮ Ç/Ů-Ý Ī³ ñáo Ĩ Ñ³ Ý¹»è · ³ Ē Á»

⁴⁵⁴ Đ³ Ů. ³ é Ý³ Ē¹ÇñÇ · ánĪ³ íáoĀŮ³ Ý Ů³ éÇÝ ³ é³ í»É Ů³ Ýñ³ Ů³ éÝ ĩ »è Đ.2 Ī³ Ĩ ÇèŮ³ Ý, 1986, ĨÇ 214-216:

⁴⁵⁵ ĩ »è é.2 Ů Ĩ³ ½Ů³ Ý, 2003, ĨÇ 38-39:

⁴⁵⁶ aniardune-Ý ³ Ů¹á»è Ĩ Á³ ñ Ů³ ÝáoŮ **Ē. Ů³ íáÝáíÁ** [ĪB, 5, 1988, ĨÇ. 160]: 2ŮÝ ³ íÝÑ³ Ůi án»Ý Ī³ ½Ů³ í Ĩ ardu - Ñ³ Ů. ³ ñ¹, -áo/Ç ŠĪ³ ñ, ÓĪ (ÑŮŮi · Ý³ · áŮñ³ ñi ·

añã»è Ý³ È¹Çñ, Æ»°añã»è Ý³ È³ Í³ Ýó⁴⁵⁷:

z(a) - [z(æ) -] - Ñ³ Û. ½/0 < *ghō: ì ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÜáoÝÝ»ñáoÜ í¹³ Ûí³ Í³ ÿ ÛÇ³ ÛÝ Ý³ È³ Í³ ÝóÇ í »èüáí (í »è I.3 Í»í 1): Ð³ Û»Ý³ ÛÝ ¹»ãè añã»è Ý³ È¹Çñ í »ñÇÝÇè · añ¹³ ÍáoÄÜáoÝÁ Ñ³ èí ³ í áõ añ¹³ Çó» èí áõ· í¹³ ÜáoÄÜáoÝ áí³ :

IV.2 °í ¹ÇñÝ»ñ

¶.Ø»ÉÇÜÇßí ÇÉÇÝ áõñ³ ñí »ñ»ÝáoÜ ³ é³ ÝÓÝ³ óÝáoÜ ÿ -ka(i), -pi, -ši/e, -ištynie⁴⁵⁸ (Ü.Ð³ ñáoÄÜáoÝÜ³ ÝÁ⁴⁵⁹ Ñ³ Û³ ñáoÜ ÿ ³ é³ Ý-ÓÇÝ µ³ é³ šßÝánÑÇí(±)!, šÑ³ Û³ ñ(±)!, Ýß³ Ý³ ÍáoÄÜ³ Ûµ), -edia, -edini »í ¹ÇñÝ»ñÁ: ì »ñÇÝÝ »ñ¹áõèÇ · -ištynie-Ç Û³ èÇÝ í »è II.3 Í»í 4, ÇèÍ -pi-Ç Ñ³ Û³ ñ í »è IV.3 Í»í 2: ØÜáoèÝ»ñÁ Ý»ñ¹³ Û³ óÝ»Ýü èí añ¹³ ³ é³ ÝÓÇÝ-³ é³ ÝÓÇÝ:

-kai [kay] - Ñ³ Û. -Í³ Û³ š³ éÇ, Üáí ⁴⁶⁰: ÆÜ³ èí Á áñáßí áõÜ ÿ Áá÷-áõ-½³ í³ ÛÇ · Í»ÉÇßÇÝÇ »ñ¹É»½í Û³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÜáoÝÝ»ñÇó, áñí »õ áõñ³ ñí · -ka(i)-ÇÝ Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÜ »Ý³ éáõñ. ina pan-Ý · IGI BáõÜ»ñ³ Í³ Ý. ³ Õ³ ÷ ³ ñ³. ÇñÁ· š³ éÇ · ÇÜ³ èí áí [í »è **Н.Арутюнян**, КУКН, çÇ 417, 451]: ¶.Ø»ÉÇÜÇßí ÇÉÇÝ Ñ³ Û³ ñáoÜ ÿ »í ¹Çñ, añÁ Ñ³ í»éí áõÜ ÿ áõ¹³ í áñí³ Í³ Û³ áõÜ³ Í³ Ý Ñáfáí áí ¹ñí³ Í³ ½³ Ý³ ½³ Ý. áÜ³ Í³ Ý-Ý»ñÇÝ³ ñí ³ Ñ³ Ûí »éáí š³ éÇ, Üáí | ÇÜ³ èí Á⁴⁶¹, ÇÝãã»è iu ^daldi-kai ^{URU}Ardinidi nunali... - š»ñµ (È)³ é¹ÇÇ ³ éÇ, ¹»ãÇ ²ñ¹ÇÝÇ

ardi=še š¹³ ñ·) ³ ñÜ³ í Çó³ ³Ý· · Û-Ý³ È³ Í³ ÝóÝ»ñÇ ÛÇçáóáí (**è.²Øí³ ½Ü³ Ý**, 2003, çÇ 26-27): iarane-Ý Í»ÉÇßÇÝÇ »ñ¹É»½í Û³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÜáoÝÝáoÜ Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÜ ÿ ³ éáõñ. parakku-ÇÝ šèñµ³ í Ûñ Í³ Û³ óé³ (ÑÇÝ µ³ µéáÝ»ñ»ÝáoÜ), šã³ ßí ³ ÜáoÝü³ ÛÇÝ á³ í í³ Ý-¹³ Ý¹ (áõß ßñç³ ÝáoÜ) ÇÜ³ èí áí (³ Ûè Û³ èÇÝ í »è **Г.Вильгелм**, ДВ, 5, 1988, çÇ 94, 118 í³ Ý. 17): ÆèÍ Áá÷-áõ½³ í³ ÛÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáoÄÜáoÝáoÜ massakku-ÇÝ š² èí Íá µÝ³ Í³ í³ Ûñ; ÇÜ³ èí áí [АНУ-II, çÇ 619]: °Á» èñ³ ÛÇ ÑÝ³ ñ³ í áñ ÿ í »èÝ»É Ñ³ Û. *Ü-³ñ-³Ý ÑÝ³ ñ³ í áñ µ³ é³ Ó· Á šÑ³ ñ³ ÍÇó Í³ éáõó! ÇÜ³ èí áí, ³ á³ ³ Ûèí »õ ÝáoÜÝã»è á»í ù ÿ ³ é³ ÝÓÝ³ óé³ í - Ñ³ Û. Ç(Ü) Ý³ È³ Í³ ÝóÁ:

⁴⁵⁷ ÜñÇÝ³ Í· Û-³ Í· »Ü š¹³ ³ í Ý»É, Ñáo½»É!, Û-³ í· »Ü š»ñ¹³ ñ»É, Ó»èüÁ Ü»ÝÝ»É! · ³ ÜÉÝ:

⁴⁵⁸ **Г.Меликишвили**, 1960 (УКН), çÇ 77-78; 1964, çÇ 59-60:

⁴⁵⁹ í »è **Н.Арутюнян**, 2001 (КУКН), çÇ 450:

⁴⁶⁰ ¶.Ø³ ÷³ ÝóÜ³ ÝÝ ³ ÛÝ Ñ³ Û»Ü³ í áõÜ ÿ È»Á. kã š³ Ûèí »õ, ³ Ñ³ | µ³ éÇ Ñ»í · ÑÝ³ ñ³ í áñ Ñ³ Û³ ñ»éáí èñ³ Ýó Í³ áÁ Ñ³ Û. µñµé. š¹áõ¹-Ç (Íáo· Ý³ Û = ³ Ñ³ · ÝáoÜ »Ü > Ý· Ý³ Û) Ñ»í [1940, çÇ 30]: áõñ³ ñí ³ Í³ Ý (-)ka -Ç · È»Á. kã-Ç ÑÝ³ ñ³ í áñ Í³ áÇ Û³ èÇÝ í »è Ý³ · **J.Friedrich**, 1952, çÇ 141:

⁴⁶¹ **Г.Меликишвили**, 1960(УКН), çÇ 71-72; 1964, çÇ 59:

»í³Ý...! (áó³ íáñí³ Í Náfaí), ^mRusaše ^mArgišteñiniše ini É.GAL badusiie šidiištúni ^{KUR}eiduru-kai⁴⁶² šèáóè³Ý ²ñ.ÇBí ÇÇ áñ¹ÇÝ ³Ùè ä³f³í Á Náú³ í³ ä(±) í³ éáóó»ó ¾ááóñáó »ñíñÇ ³éç³! (áó³ íáñí³ Í Náfaí), ...e`a <sup>d</sup>Haldina KÁ e`a pulusi-ni-kai š... É³f¹Ç ³èi Íá 1éÝ»ñáóÙ .. ³ñó³Ý³. náóÁÙ³Ý ³éç³! (áóóó³ í³Ý Náfaí) [КУКН 82₂₉] .. ³ÙÉÝ: Æ. ³ ÍáÝáíÁ -kai-(ne) Ñ³Ù³ náóÙ ¿ Náfaí ³ÙÇÝ óáóóÇá` š¹ÇÙ³ í³!, š¹ÇÙ³ í³ µ³ ó³ é³ í³Ý! (i »è II.2.2 Í»i 2): ¶.í ÇÉÑ»ÉÚÁ áÇ ÍÇéáóÙ ³Ùí i »è³ Í»i Á` ³ÙÝ Ñ³Ù³ ñ»faí »i ¹Çñ⁴⁶³: äòñ³ ñi »ñ»ÝáóÙ ³Ùè ÝáóÙÝ ³ ñÙ³ í Çó áóÝ»ÝÙ ka-µ³Ù³ ñÙ³ í Á` š¹³Ý. Ý»É!, šÉÇÝ»É, . ³É! ÇÙ³ èi áí [i »è И.Дьяконов, 1963, ¿ç 74; Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ¿ç 451], áñÁ Ñ³Ù³ ä³ í ³è-É³ ÝáóÙ ¿ Ñ³Ù. í³-É µ³ÙÇÝ š¹»Ý³É, í³Ý. Ý»É!, š»ñ³³É, . ³É!, šÉÇÝ»É! .. ³ÙÉÝ⁴⁶⁴, áñÇó .. í³ ½Ùí ³ Í ¿ Ñ³Ù. í³Ù µ³éÁ: ÆÝá í »ñ³µ»ñáóÙ ¿ éáóÙÝ ³ ñÙ³ í Ç áñä»è »i ¹Çñ . áñí³ ÍÙ³ÝÁ, ³ ä³ ÑÙÙi . ÝáóÙÝ ³ ñÙ³ í Çó í³ ½Ùí ³ Í Ñ³Ù»ñ»Ý µ³é»ñÇ Ñ»i , ùñÇÝ³ í` áí Ý` í³Ù, Ù»ñó³³ í³Ù, ÙÙi³³³ í³Ù, çñ³³³ í³Ù, Ý»ñ³³³ í³Ù, ³ñ»ó³³ í³Ù šáóñ í³Ù éáóè ³ ñ»áó [Ü`ÐÈ ², ¿ç 555]! .. ³ÙÉÝ: í »ñÇÇÝÁ ÑÙÙi . í ³ÝÇ ³ ñó³Ý³. náóÁÙáóÝ-Ý»ñáóÙ Ñ³×³ É³ ÍÇ Ñ³Ý¹Çäáó ÝáóÙÝ³ ÝÙ³Ý <sup>d</sup>UTU-ni-kai (<sup>d</sup>UTU-ni š³ñ³Ç` éáóèÇ ³èi í³ Í!, š³ñ³, éáóè!)⁴⁶⁵ Ó³Ç Ñ»i : äòñ³ ñi »ñ»ÝáóÙ ka- ³ ñÙ³ í Çó áóÝ»ÝÙ Ý³ ... ka=(i/g)u=ke šÇÙ³ ³éç³, Úáí!, ka=i=ani .. Á»ñ`è ka=ni/e µ³é»ñÁ: ²é³ ÇÇÝÁ í³ ½Ùí ³ Í ¿ ka š¹³-É! ³ ñÙ³ í Çó` -ke š-ÇÙ! èi ³ó³ í³Ý ¹»ñ³Ýí ³Ý³ í³Ý Ù³ èÝÇ¹Ç Ñ³ í »éáóÙáí (i »è II.3 Í»i 2): óñíñáñ¹Á Ù»í ³Ý. ³Ù í í³Ùr ³ Í ¿ šia-be kañani v ^mšepani ^{LÜ}šÁ.RÊŠI - š»í³Ý Ýñ³ÝÇó 5 Ý»ñùÇÝ Í»-÷³ÝÇ (š¹»÷³ÝÇ¹-ÇÝ ä³ í³ Ýáó)! ³ ñi ³ Ñ³Ùr áóÁÙáóÝáóÙ (Á³ ñ. Ù³-ÝáóÁÙáóÝÁ` Áèi Æ. ³ ÍáÝáí Ç [1963, ¿ç 36, 72])⁴⁶⁶ (Ü. Ð³ náóÁÙáóÝÙ³ ÝÁ

⁴⁶² Ð³Ù³ ÝáóÝ ù³Ó³ ùÝ»ñÁ Çñ³ñÇó í ³ ñµ»ñ»éáó Ýä³ í ³ Íáí ³Ùè Ó`áí ÝBí áóÙ ¿ í³ éáóó³Ý í ³ ÙñÁ: ÐÙÙi . ùñÇÝ³ í ^mRusañina ^{KUR}eiduru-kai [Ay-susi I₁ (Ayanis I)] ..

^mRusañina ^{KUR}Qilbani-ka [КУКН 412èèò.s]:

⁴⁶³ G. Wilhelm, 2004, ¿ç 127, 134:

⁴⁶⁴ ²Ùè Ù³ èÇÝ ³ é³ í »É Ù³ Ýñ³ Ù³ èÝ í »è è. ²Ùr ³ ¾ó³Ý, 2003, ¿ç 40:

⁴⁶⁵ Ç³ èÝ³. Ç¹ ³ í³Ý . ñ³ í³ ÝáóÁÙáóÝáóÙ (^dUTU-ni-kai)-Ý áñä»è í³ ÝáÝ (³Ù¹ä»è ¿ ä³ Ñ³ÝÇáóÙ Ñ³Ù³ í »èé³ Á) Á³ ñ. Ù³ ÝáóÙ ¿ š³ñ³Ç í ³ Í (÷Éµ. ³Ùè/éáóè ³ ÒÉ³ ñNaóÙ); [Н.Арутюнян, 2001(КУКН) 277, 278, 419₁₂ .. ³ÙÉÝ]: ²ÙèäÇèÇ ÇÙ³ èi áí ³ ÙÝ ³ ÙµáóÇáóÁÙ³ Ùµ Ñ³Ù³ ä³ í ³ èÉ³ ÝáóÙ ¿ Ñ³Ù. ³ñ»ó³³ í³Ù µ³éÇÝ:

⁴⁶⁶ ÙBí ³ Í ³ ÒÉ³ í áóÁÙáóÝáóÙ Ñ»óÇÝ³ ÍÇ ÍáÓÙÇó éáóÙÝ ³ ñi ³ Ñ³Ùr áóÁÙáóÝÁ ÁÝÁ»ñóí ³ Í ¿ áñáß³ ÍÇ íñÇä³ ÍÝ»ñáí (i »è Н.Арутюнян, 2001(КУКН), 396 í³Ý. 17, 19): Ø»Ýù ³Ùèi »ó

3 ÚÝ áÇ Á³ ñ· Û³ ÝáoÙ): Á. , Û³ ÍáÝáí Á kaïani-Ý í »ñéáóí áóÙ ç ka=ia=ne`
 -ia-Ç Û»ç` í »èÝ»éáí »ññáñ¹ ¹»ÙùÇ ¹»ñ³ Ýí³ Ý³ Í³ Ý Û³ èÝÇÍ` ŞÝñ³ |
 Ýß³ Ý³ ÍáoÁÙ³ Ùµ, ÇèÍ -ne-Ý Ñ³ Û³ ñáoÙ ç µ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáíáí Ç óáoÇá`
 µ³ éÝ ³ ÙµáÓçáoÁÙ³ Ùµ Á³ ñ· Û³ Ý»éáí ŞÝñ³ ÝÇó!; é³ Í³ ÛÝ ³ Ùè
 kaïani-Ý Ó`áí Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÙ ç Ñ³ Ù. Í³ Û³ Ý (SÙÝ³ éáo í »Ó! ,
 ŞÇñ µáoÝ í »ÓÁ, µÝ³ Í³ ñ³ ÝÁ! .. ³ ÚEY) µ³ éÇÝ, áñÁ ÇÙ³ èí áí ³ ÙµáÓçáo-
 ÁÙ³ Ùµ Ñ³ Û³ ÑáoÝá ç Ñ³ Û³ í »ùèí ÇÝ .. µ³ ó³ éí³ Í áç, áñ kaïani-Ç
 ŞÝñ³ ÝÇó, Ýñ³ Úáí Çó(±) | Í³ èÍ³ Í»ÉÇ Á³ ñ· Û³ ÝáoÁÙ³ Ý ÷áÉ³ ñ»Ý
 Í³ ñ»ÉÇ ç áóÓÓ³ ÍÇ Í³ ñ¹³ É [ka=y=ani] - Ñ³ Ù. Í³ -Ù-³Ý, -Ç, ÇèÍ
 ³ ñí ³ Ñ³ Ùí áóÁÙáoÝÁ ³ ÙµáÓçáoÁÙ³ Ùµ Á³ ñ· Û³ Ý»é` Ş»Í³ Ý(±)⁴⁶⁷ Í³ Ù³ Ý 5
 Í»÷³ ÝÇ (·) Ý»ñùÇÝ!; ÁÝá í »ñ³ µ»ñáoÙ ç kani/e µ³ é³ Ó`ÇÝ, ³ á³, Á`
 Ù. Ð³ ñáoÁÙáoÝÙ³ ÝÁ ³ ÛÝ Ý»ñí³ Ù³ óÝáoÙ ç áñá»è Ý³ É¹Çñ` Ş³ éç` ,
 ³ é³ ç! ÇÙ³ èí áí [2001(KYKH), çÇ 451], è³ Í³ ÛÝ ³ ñÓ³ Ý³· ñáoÁÙáoÝ-
 Ý»ñÇ Á³ ñ· Û³ ÝáoÁÙáoÝ»ñáoÙ µ³ ó ç ÁáÓÝáoÙ [ÝáoÙÝ í »ÓáoÙ, çÇ 19, 21
 Í³ Ý. 12]: í »ñÇÝè ÝáoÙÝá»è é³ Í³ ñ»ÉÇ ç Í³ á»É Ñ³ Ù. Í³ (Ù) µ³ é³ ñÙ³ í Ç
 Ñ»í , è³ Í³ ÛÝ Ñ³ í í³ ÍÇ í Ý³ èí³ Í ÉÇÝ»éáo .. áá ³ ÛÝù³ Ý Ñ³ èí³ Ý³ ÉÇ
 Ñ³ Û³ í »ùèí Ç á³ í ×³ éáí Ù»Ýù ³ ÛÝ ÁáÓÝáoÙ »Ýù ³ é³ Ýó Ù»ÍÝ³ -
 µ³ ÝáoÁÙ³ Ý:

² ÙèáÇéáí, Í³ ñáo »Ýù áÝ¹»É, áñ í ³ ÝÇ ³ ñÓ³ Ý³· ñáoÁÙáoÝ»ñáoÙ
 í³ Ùí³ Í (-)ka- µ³ é³ ñÙ³ í Á, Á»°ÇÝùÝáoñáoÙÝ, Á»°µ³ ñ¹áoÁÙáoÝ»ñáoÙ
 · áñí³ Í»ÉÇè, Ó`áí .. ÇÙ³ èí áí Ñ³ Û³ á³ í ³ èÉ³ ÝáoÙ ç Ñ³ Ù. Í³ µ³ -
 é³ ñÙ³ í ÇÝ .. Ýñ³ ÝÇó Í³ ½Ùí³ Í Ó`»ñÇÝ: Ð³ Ù»Ù³ í áóÁÙáoÝ»ñÁ í »è
 Ñ»í .. Ù³ É³ ÓÙáoè³ ÍáoÙ.

	áñ³ ñí »ñ»Ý		Ð³ Ù»ñ»Ý
ka-	ŞÍ³ Ý· Ý»É, ÉÇÝ»É, Ñ³ Ùí Ýí »É!	Í³ -É	ŞÍ³ Ý· Ý»É, »ñ³ É, · ³ É!
ka=i=ani	ŞÍ³ Ù³ Ý! (±) (Á³ ñ· Ù. Ù»ñÝ ç)	Í³ -Ù-³ Ý	ŞÍ³ Ù³ Ý!
ka=(i/g)u=ke	ŞÇÙ³ ³ éç` , Úáí (-i/g=u=ke Ş-ÇÙ!)	Í³ -Ù-	ŞÍ»Ý³ éáo í »Ó, Í³ Ù³ Ý, ¹Çñù!
-kai	Ş³ éç` , Úáí , í »Ó!	-Í³ -Ù	Şí »Ó, ¹Çñù!

µ»ñáoÙ »Ýù Ù. Ð³ ñáoÁÙáoÝÙ³ ÝÇ ÍáoÙÇó áóÓÍ³ Í í ³ ñµ»ñ³ ÍÁ:

⁴⁶⁷ Ù³ É³ ¹³ éáoÁÙáoÝÁ · áóó» á»í ù ç µ³ Á³ Ý»É »ñí áó Ù³ éç Ş...»Í³ í Í³ Ù³ Ý: 5 Í»÷³ ÝÇ (·) Ý»ñùÇÝÇ ...! , ù³ Ý½Ç ði=a=be µ³ ÙÁ á³ Ñ³ ÝçáoÙ ç »». Áí áí ¹ñí³ í éáoµÙ»Íí :

o ½³ ÍÇ ÁíáoU μ³ é³ NÇUú»ñÇÝ N³ í»Éí»ÉÇè -kai[-kay] »í¹ ÇñÁ ÍóíáoU ç Í³ Ú³ YÚÇÇ³ á»è Ú³ úáoñ NÇUúÇÝ, Í³ Ú³ -ni/e- Ú³ èYÇÍÇ ÚÇÇÝáñ¹áoÁU³ Úμ, Çèí Ná. Y³ ÍÇ ÁíáoU ÚÇ³ ÚY -na- Ú³ èYÇÍÇ (Ná. Y³ -ÍÇáoÁU³ Ý óáoóÇaÇ) ÚÇÇÝáñ¹áoÁU³ Úμ, N³ Ú»Y³ ÚY 1»äè ÚÇÝá 3 ÚAU N³ Úr ÝÇ μáfán í¹ 3 ÚáoÁUáoYÝ»ñáoU:

-a-še [-a=ʃ] (3 Úèä»è Áèir Ú.únÇ¹nÇÉÇ): ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇÝ èí ½μY³ -Í³ Y³ -a-Y³ í 3 n³ YÇ³ í áoU ç μáoY³ 3 Í³ YóÇó³ 3 ÚY N³ Ú³ n»Éáí Y»ñ- áU³ -Í³ Y³ NáÉáíÇ óáoóÇa: Ø³ èY³. Çí 3 Í³ Y³ · n³ Í³ YáoÁUáoYáoU éáoUÝ Ú³ èYÇ-ÍÇ YB³ Y³ ÍáoÁU³ Ý N³ nóáoU ÚÇ³ Í³ níáoÁUáoY áí³: ¶.Ø»ÉÇUÇBí ÇÉÇÝ, ÍÇ-í³ ní»Éáí áñä»è »í¹ Çñ, N³ Ú³ náóU ç, áñ 3 ÚY 3 ní³ N³ Úr áoU ç Y»ñ- áU³ Í³ Y³ NáÉáíÇ ÇU³ èí¹ áñä»è únÇÝ³ Í¹ YB»Éáí šuhinaše, ebaniaše μ³ é»ñÁ¹ ·^{KUR} Hatinaše í »Ø³ YáoYÁ [1960, çÇ 77; 1964, çÇ 59]: Á. Ú³ ÍáYáí Á N³ Ú³ náóU ç Y»ñ- áU³ Í³ Y³ NáÉáíÇ óáoóÇa [1979, çÇ 62], ¶. í ÇÈN»ÉUÁ [2004, çÇ 134] »í¹ Çñ: è³ Í³ ÚY 3 Úè 3 Í³ YóÁ 3 ÍY³ N³ Úr áñ»Y · áU³ Í³ Y³ Í»ñí ÇU³ èí áóYÇ · áY» urbuaše · Á»ñ¹ è Y³ ··· tanaše μ³ é»ñáoU: óí ÁY¹ N³ Yñ³ á»è, ÚÇBí ä, áñ -a-še-Ç ÚÇ NÝ³ n³ í áñ ç í »èY»É Y»ñ- áU³ Í³ Y³ NáÉáíÇ óáoóÇa Í³ Ú³ Y»ñ- áU³ Í³ YÇ ÇU³ èí áí »í¹ Çñ: Ð³ nóÁ á³ n½³ μ³ Y»Éáo N³ Ú³ n úYÝ³ ní»Yú -a-še-Ç μáfán í¹ 3 ÚáoÁUáoYÝ»ñÁ¹ 1n³ Yú μ³ Á³ Y»Éáí »ñ»ú ÈUμÇ: 2 é³ ÇÇÝ ÈUμáoU ÁY¹. ní¹ í³ Í³ »Y³ 3 ÚY μ³ é»ñÁ, áñí »Ø³ 3 ÚY 3 ÍY³ N³ Úr áñ»Y N³ Y¹»è ç · 3 ÉÇè éáèí áñä»è μ³ é³ Í³ ½Ú³ Í³ Y³ 3 Í³ Yó³ Í³ ½Ú»Éáí · áU³ Í³ YÝ»ñ, »ní¹ náñ-1áoU Yñ³ Yú, ánáYó N³ Ú³ n Y»ñ- áU³ Í³ YÇ ÇU³ èí Á ÚÇ³ Y³ 3 Ú³ ÚY NÝ³ -ñ³ í áñ ç ··· »ññáñ¹ ÈUμáoU³ 3 ÚY μ³ é»ñÁ, ánáYó ÁYÁ»nóáoUÁ Í³ èí³ Í³ ÉÇ ç ··· Í³ Ú ÇU³ èí Á 3 Y³ N³ èí³ Y³ ÉÇ:

-2 é³ ÇÇÝ ÈáoUμ. urbuaše ʃháN, ½áN³ μ»ñáoÁUáoY! (Í³ ½Ú³ Í³ ç urbu- ʃháN»É, ½áN Ú³ í áóó»É! μ³ ÚÇó), Á»ñ¹ è Y³ ··· tanaše ʃÍ³ YÁ»Ø Í³ Ú³ N»Y³ Í¹! (»Á» xÇBí ç »ní¹ náñ¹ ÇU³ èí Á, 3 á³ 3 ÚY N³ í³ Y³ μ³ n Í³ ½Ú³ Í³ ç tan-(dan-) ʃY³»É Í³ Ú³ NÇUÝ»É! μ³ ÚÇó!)⁴⁶⁸: 2 Úè »ní¹ áo μ³ é»ñáoU çÉ - (u) aše-Á N³ Y¹»è ç · 3 ÉÇè áñä»è ½áoí μ³ é³ Í³ ½Ú³ Í³ Y³ 3 Í³ Yó: 3 n³ Yú »ní¹ áóéY çÉ · áU³ Í³ YÝ»ñ »Y³ Í³ ½Ú³ Í³ N³ Ú³ á³ í 3 è-É³ Y³ μ³ n urbu- ··· tan-(dan-) (±) μ³ Ú³ NÇUú»ñÇó: 2 Úè äÇéáí, Í³ -

⁴⁶⁸ ¶ní¹ 3 Í³ ç μnáY» 3 YÁ»ØÇ ÓáoÇ (N»Y³ ÍÇ) í n³: Ø³ èY³. Çí 3 Í³ Y³ · n³ Í³ YáoÁUáoYáoU Á»ñ- Ú³ Yáoú ç ʃÍ³ YÁ»Ø, ÚáoU³ Í³ É! [I.Diakonoff, 1971, çÇ. 81, Í³ Y. 85], ʃÍ³ YÁ»Ø, É³ áí »ñ! [Г.Вильгельм, ДВ, 5, çÇ. 97], ʃN»Y³ Í¹, 1náo! [e.201³ ʃY, 2003, çÇ 59] ··· 3 ÚY: í »è Y³ ··· Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çÇ 310 Í³ Y. 1, 468:

ñ»ÉÇ ħ »YĀ³ 1ñ»É, áñ urbuase - ŠĵáÑ, ½áÑ³ μ»ñáoĀláoY! (· ál³ Ĩ³ Y),
 Āñ"ë Y³ " tanase - ŠĪ³ YĀ»Ō Ĩ³ Ū N»Y³ Ĩ³ (±)! (· ál³ Ĩ³ Y) μ³ é»ñáoŪ, Ç
 1»Ūë áoñ³ nī³ Ĩ³ Y - (u)a-se³ Ĩ³ YóÇ, · anĪ áoY»YŪ N³ Ū»ñ»YÇ -
 (áo)³ Ĩ³ Ū³ YŪ³ Y³ Ĩ³ YóÇ N»i (Ū³ Yñ³ Ū³ eYi »ë Ĩ.3 Ĩ»i 2):

- °ñĪñāñ¹ ÉáoŪμ. ^{KUR}ebaniase Š»ñĪñáoŪ(±)!, ^{KUR}Ĥatinase ŠĒ³ ĀÇ
 »ñĪñáoŪ / 1»āÇ Ē³ ĀÇ »ñĪÇñĀ!, ^{LŪ}A.SI^{MEŠ}-še ŠĵáñŪ»ñ (±)!⁴⁶⁹, qudu-
 lani šuñi-naše/GIBIL-še ŠYāñ Ĩ³ ×³ ñáoŪ(±)!, ^{KUR}luluinaše
 ŠĀBY³ Ū³ Ĩ³ Y (ÉáoĪáo³ Ĩ³ Y) »ñĪñáoŪ! " ^{KUR}.^{KUR}^{MEŠ}-še šŭiase Š³ Ū-
 μáoÇ³ BĒ³ ññáoŪ (i ÇñáoĀláoYáoŪ)! : 2Ūë ĒŪμáoŪ AY¹. nĪ Ĩ³ Ĩ³ μ³ é»ñáoŪ
 -a-še Ū³ eYÇĨÇ · anĪ³ Ĩ³ íáoĀŪ³ Y " NŪ³ ñ³ íáñ YB³ Y³ íáoĀŪ³ Y Ū³ eÇY
 Ū³ Yñ³ Ū³ eYi »ë Ĩ.2.9:

- °ññāñ¹ ÉáoŪμ. 2Ūë ĒŪμáoŪ AY¹. nĪ»É »YŪ Ū»Ĩ³ Ĩ³ Y³ Y³ Ū
 Ĩ³ Ū Ĩ³ Ĩ³ N»i "Ū³ Ĩ³ μ³ é»ñĀ i (?) šiaše Š(±)!, ĩašinaše Š(±)!, alaše
 Š(±)! : 2Yñ³ eĪ³ Y³ ÉÇ " eĪ áoŪ. áÉÇY»Éáo ā³ i ×³ eáí³ Ūë ĒŪμÇ μ³ é»ñĀ
 ā»YŪ úY³ Ĩ³ Ç:

IV.3 °i³ 1ñáoĀláoY»ñ, Y³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñ

1. Ū³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñĀ, »i³ 1ñáoĀláoY»ñĀ N³ Ū»ñ»YáoŪ: Đ³ Ū»ñ»YáoŪ
 Y³ Ē³ Ĩ³ N»ñÇ N»i ŪÇ³ eÇY Ĩ³ Y YŪ³ Y³ i Çā 1»ñáoŪ N³ Y¹»ë »Īáo³ Ūë
 μ³ é»ñ "ë, áñáYŪ Īááí áoŪ »Y Y³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñ (»i³ 1ñáoĀláoY»ñĀ):
 „ ñ³ YŪ NÇŪY³ Ĩ³ YáoŪ i³ ñμ»ñ ÉáëŪÇ Ū³ é»ñÇó Ĩ³. áŌ Ū³ ñ³ ó³ Ĩ³
 Náfáí³ Ō"»ñ »Y, áñáYŪ ā³ N³ YçáoŪ »Y an"Ķ Náfáí áí 1ñí³ Ē³ Y¹Çñ
 (Y³ Ē³ 1ñáoĀŪ³ Y Ē³ Y¹Çñ) " Ū³ 1»āŪáoŪ N³ Y¹»ë »Y · 3ÉÇë Çñ»Yó áñá-
 B³ Ĩ³ Ç ÇŪ³ eĪ áí : Ū³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñĀ, Ç Ĩ³ ñμ»ñáoĀláoY Y³ Ē³ Ĩ³ N»ñÇ,
 ā»Y Īáñoñ»É Çñ»Yó μ³ é³ ŪÇY³ YĪ³ ÉáoĀláoYĀ " Náfáí³ Ĩ³ Y³ Ĩ³ ā³ Ĩ³-
 óáoĀláoY»ñÇó 1áoñë ĶÉ · anĪ³ Ĩ³ íáoŪ »Y Çñ»Yó μ³ é³ ŪÇY³ YB³ Y³ íáo-
 ĀŪ³ Ūμ: Ū³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñÇ Ū»Ī Ū³ eĀ N³ Ū»ñ»YáoŪ Y³ Ē³ Ĩ³ è · anĪ³ -
 Ĩ³ áoĀláoY áoYÇ, áñáB³Y»ñĀ · anĪ³ Ĩ³ íáoŪ »Y Ā° Y³ Ē³ Ĩ³ è, Ā° »i³ Ĩ³ è,
 ÇeĪ ŪÇ Ū³ YÇeĀ ŪÇ³ ŪY »i³ Ĩ³ è (»i³ 1ñáoĀláoY»ñ »Y): Đ³ Ū»ñ»YáoŪ Y³ -
 Ē³ 1ñáoĀláoY»ñĀ · anĪ³ Ĩ³ íáoŪ »Y N³ Ūó³ Ĩ³ Y, è»é³ Ĩ³ Y, μ³ ó³ é³ Ĩ³ Y
 " · anĪ³ Ç³ Ĩ³ Y Náfáí Y»ñáí 1ñí³ Ē³ Y¹ÇñY»ñÇ N»i⁴⁷⁰:

⁴⁶⁹ 2ŪĪā»ë Ķ Ā³ ñ · Ū³ YáoŪ Ū.Đ³ ñáoĀláoYŪ³ YĀ Ĩ³ eĪ³ Ĩ³ Ĩ³ i³ i³ eY»éáí -a-še-Ç
 Y»ñ · ál³ Ĩ³ Y ÇŪ³ eĪ Á [2001(KYKH), ĶÇ 162 " 165, Ĩ³ Y. 59]:

⁴⁷⁰ Đ³ Ū»ñ»YáoŪ Y³ Ē³ 1ñáoĀláoY»ñÇ " Yñ³ Yó Ĩ³ Çñ³ eŪ³ Y Ū³ eÇY³ 3é³ Ĩ³ »É Ū³ Yñ³ Ū³ eY
 i »ë 2.2 μñ³ N³ ŪŪ³ Y, 1976, ĶÇ 261-266; Đ.2 Ĩ³ i³ ÇeŪ³ Y, 1986, ĶÇ 237-243 " 3ŪÉY:

2. 0' i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»nĀ aon3 nī »n»YáoU: Ø3 eY3 . Çi 3 I3 Y . n3 I3 -
 YáoĀlaoYáoU aon3 nī »n»YÇ N3 U3 n »i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»n I3 U Y3 E3 1 nāo-
 ĀlaoŸŸ»n, aňĀ»e 3 U1 ĀÇeÇu, aŸY 3 e3 YOY3 óíáoU: 2 Ůei »O éai aň3 µ3 n
 ÉaéuĀ »i 1 ÇnŸ»nÇ U3 eÇY ĸ, aňāYü IóíáoU »Y µ3 eÇY N3 Y1 »e . 3 faí
 aňĀ»e ŮI UÇ3 eY3 I3 Y µ3 e3 O'', UÇ»YáoUŸ Á3 U3 Y3 I YBíáoU ĸ, aň
 1 n3 YóÇó aňāBŸ»nĀ NŸ3 n3 íaň ĸ, aň N3 Y1 »e »Y . 3 EÇe 3 e3 YOÇY⁴⁷¹:
 2 ŮeÇYüY 1 n3 Yü I3 n»EÇ ĸ N3 U3 n»E »i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»n I3 U Y3 E3 1 nāo-
 ĀlaoŸŸ»n: 3 n3 YóÇó I3 n»EÇ ĸ YB»É 3 eYí3 ½Y N»i '' Ů3 EY»nĀ - bedi
 (xÇBí AYĀ»nŮ3 Ůµ peŸi), kuruni, pei-(ne) µ3 e»nĀ, í»nÇÇYé
 Ů3 eY3 . Çi 3 I3 Y . n3 I3 YáoĀlaoŸŸ»n eÉ3 EŮ3 Ůµ N3 U3 nīáoU ĸ »i 1 Çn
 I3 U YáoUŸÇeí Nafái 3 ŮÇY í»nÇ3 íaňáoĀlaoŸY, ÇYaĀ xÇBí aĸ (Ů3 Yn3 Ů3 eY
 i »e ei aň''): 3 n3 Yü Y»nī 3 Ů3 óY»Yü 3 e3 YOÇY-3 e3 YOÇY:

pei=(ne), -pi(i) Si 3 I1: Ā3 n- Ů3 YáoĀlaoŸŸÁ i 3 EÇe ĸ Ů. ŮnÇ1 nÇÉÁ
 a½3 Y3 ½3 Y»faí »nīáo i 3 nµ»n . nāoĀlaoŸŸ»nĀ⁴⁷²: Ē. Ů3 ÍáYáíÁ p(e)i-Y
 N3 Ů3 náoU ĸ ÇYā-aň ŮÇ µ3 YÇ i 3 ÍÁ . i Yí »Éáo, Çeí p(e)i=ne-Y »ŮÇ (ÇYā-
 aň ŮÇ µ3 YÇ i 3 ÍÇó) ÇŮ3 ei 3 nī 3 N3 Ůi áO Nafái 3 ŮÇY í»nÇ3 íaňáoĀlaoŸY-
 Ÿ»n ("субессивный (отложительный)") YáoUŸĀ»e a½3 Y3 ½3 Y»faí »nīáo
 . nāoĀlaoŸŸ»nĀ: e3 I3 ŮY p(e)i=ne-Ç »i 1 Çn I3 Ů Nafái 3 ŮÇY í»n-
 Ç3 íaňáoĀlaoŸY 1 Çi 3 nīáoUĀ 3 YNŸ3 n ĸ, Ů3 YÇ aň ŮÇ B3 nŮ 3 nŮ3 Y3 . nāo-
 ĀlaoŸŸ»náoU (KYKH 58b1, 58d, 78a, 118a,b,c16 '' 3 ŮEY) 3 ŮY N»ei 3 Íaň»Y i 3 -
 n3 YÇ3 i íáoU ĸ »YĀ3 1 nŮ3 É µ3 e3 NÇŮUÇó, aňÇY Y3 Çµn Ā» Ióí3 Í ĸ . nī »-
 faí 3 e3 YOÇY Yān i áOÇó: ØÇYā1 »e aon3 nī »n»YáoU µ3 e»nĀ, Y»n3 eŮ3 É
 Yn3 Yó Nafái 3 ŮÇY í»nÇ3 íaňáoĀlaoŸŸ»nĀ, aŸY i áO3 13 nŮíáoU: aŮei Ç3 Ůe
 pei-Y ā»i Ů ĸ N3 Ů3 n»E 3 e3 YOÇY µ3 e: 2 ŮY Çn . aňí 3 ÍáoĀŮ3 Ůµ B3 i
 Ůái ĸ kuruni '' bedi(=peŸi) »i 3 1 nāoĀlaoŸŸ»nÇY (i »e ei aň'):
 ĒYā í»n3 µ»náoU ĸ pei-(ne) '' -pi(i) i 3 nµ»n3 IY»nÇY, 3 ā3 N3 nŮĀ
 ā3 n½3 µ3 Y»Éáo N3 Ů3 n YB»Yü 1 n3 Yó µafaň í 3 ŮáoĀlaoŸŸ»nĀ µ3 Á3 -
 Y»faí »nīáo EŮµÇ3 3 e3 ÇÇY EŮµáoU Y»n3 eY»faí Š3 Y»ÍuÇ; '' ŠN3 nī Ů3 Y;
 I3 Ů3 ā3 n3 ŮÇY µ3 Y3 O'' »nĀ, Çeí »nīaň1áoU ŮY3 ó3 í µafaňĀ:

- 2 e3 ÇÇY ÉáoŮµ.

(146) `al-du-bi (URU/KUR X/LUGÁL X)me-ši-ni pi-e)-i-
 »YĀ3 nī»óÇ(±) (X-»nīÇnĀ/Ů3 Ů3 ŮÁ/Ā3 . 3 íaňÇY)N3 nīÇ i 3 I'
 EÇY»Éáo ā3 ŮŮ3 Yáí (±) [KYKH 47₁₃, 53₁₅, 174 B1₁₈ '' 3 ŮEY]:

⁴⁷¹ í »e, ŮnÇY3 I, G.Wilhelm, 2004, ĸÇ 134:

⁴⁷² J.Friedrich, "Caucasica", 8, Leipzig, 1931, ĸÇ 133 '' I3 Y. 1:

(147) tú-ri-ni-ni ^DHál-di-še ^DIM-še ^DUTU-še DIN-GIR^m-še (ma-ni ar-mu-zi...) ^DUTU-ni pi-(e)-i-(ni)⁴⁷³ - ŠĀÁŌ ááŷā³ óŷ»ŷ Ē³É¹Á, ... ³ēi í³Íŷ»ñĀ` Çñ»ŷ, <sup>3</sup>nŪ<sup>3</sup>i ŷ»ñÇŷ... <sup>3</sup>n`Ç i³Í(ÇŌ) | [KYKH 242 AII-AI₂₀, 244₃₇, 273₁₀ ... ³ŪÉŷ]:

- °ñĭñāñ¹ ĒáŌŪμ.

(148) i-nu-ka-ni e-si-ni-ni ANŠU.KUR.RA ar-ši-bi-ni ti-ni ^IMe-nu-a-pi-i a-iš-ti-bi 22 1KUŠ - Š³Ūŷ i³ »ŌÇŌ³ ĩ³ÇíÇ³ ŷáŷáí ŌÇŷ, Ø»ŷáŷ³ ŪÇ i³Í, ó³i Í»ó 22 1KUŠ | [KYKH 136_{5,9}]:

(149) ...i-ni ^Éa-ri šu-ni ^Éa-ši-ĥu-si-ni pi-i - Š...³Ūē Bī »Ū³ñ³ŷÁ fŏñ»Ō` a-ši-ĥu-si-ni-Ç (Çŷā-āñ BÇ-ŷáŷÁŪáŷ) i³Í | [KYKH 148₂₇, 149₂₈]:

(150) ^{md}Sar₅-du-ri-še a-li-e a-li ^{LŪ}ŪKU^{MEŠ} ^{GIŠ}šur-gi-ni-ka-i-ni ku-lu-ár-ši-bi ša-tu-ni ^{ŠADU}Uš-ki-a-ni ^{ŠADU}Bam-ni ba-ad-gu-lu-bi za-aš-gu-bi a-li-pi ku-lu-ár-ši-bi ^dIM-še GIBÍL-ni - Š³Ūŷ Ū³ñ¹Í³ŷó ĒáŌŪμÁ, áñĀ ēñÇ³ ēç` ÷<sup>3</sup> Ē<sup>3</sup>í` meŷ»ó àŷēÍÇ³ŷÇ f»éÁ, ³ŪŷÇ f»éÁ (»ē) BñÇ³ á³i »ŌÇ, ááŷā³ ōñÇ, ŪŪáŷēÁ, áñĀ ÷³ Ē»ē f»ñ, Ā»B»μ³ŷ³ Ūñ»ó | [KYKH 241F₂₇]:

(151) a-li ^{A^ĤÁ} ^[m]Ru-sa-ĥi-na-ú-e ip-šá-du-li-e [ab]-si-la-ti-ni a-li-pi a-bi-li-ú-[li?] - Š | [KYKH 391₃₃]:

(152) ... ^{GIŠ}ul-di-e na-ĥi-be ^{KUR}šú-ri-li-pi⁴⁷⁴ za-di-a-li ^mMe-nu-a-i-ni-e er-nu-tú-ĥi-e - Š | [KYKH 148₂₇, 149₂₈]:

°Ā» μ³Ū³ĀÇí³ ŷ. ³Ū ĩñĭŷíáŌ (146)-(147) ĩ³Ō³á³ñ³ŪÇŷ³ ñ-ĩ³ Ñ³Ūi áŷÁŷáŷŷ»ñáŌŪ, Āñ»ē ŷ³ (148)-(149)-áŌŪ, -pei-Ç Ši³Í | ÇŪ³ēi Á ŪÇ³ŷ. ³Ū³Ūŷ AY¹áŷŷ»fÇ ĺ, ³á³ ŷáŷŷÁ 1Ái³ñ ĺ áŷ¹»f ŪŪáŷē-ŷ»ñÇ Ñ³Ū³ñ Ñ³i³á»ē (150)-(151)-Ç, áñi »Ō ali=pi-Ç ŠáñÇ

⁴⁷³ ŌÇ³Ūŷ Ū»i³ ŷŷ. ³Ū áŷŷ»ŷŷ pi-ne, ŪŪáŷē máfán 1»áŷ»ñáŷŪ³ ēÍ³ ĺ pi-(e)-i-(ne): á»i³ ŷĀŷĀ»ñŌ»f pe-(e)-i-(ne) (pei=(ne)):

⁴⁷⁴ ¶.Ø»fÇŪÇBí ÇfÇŷ ĩ³ñ¹áŷŪ ĺ áñá»ē i³»Ō³ŷáŷŷ ŠBáŷñÇÇÇáÇ... | ¶.¶Çñμ³ÉÁ [SMEA, XLVIII, 2002. ĺÇ 25-26] ... Ø.Ē³áÇíŪ³ŷÁ [Ø»ñŌ. XXIV, 2005. ĺÇ 477, 482 ĩ³ŷ. 22] ³ē³ç³ñĭáŷŪ »ŷ^{KUR}šúriile pišadiale ÁŷĀ»ñŷáŷŷÁ:

ĩ 3 ĩ(±) | Ā3 n̄. Ū3 YáoĀŪáoYÁ⁴⁷⁵ N̄3 Ūá½Cā ā; ĩ 3 ěĩ 3 ĩ Ŀ ĩ »ŌÇŪ ĩ ĩ 3 ěÇē
 Y3 ĩ 3 ŪY ÷ 3 ěĩ Ā, āñ 3 Ūēĩ »Ō áoY»YŪ -pi/e, ĩ āā Ā» -pi/e-(e)-i,
 ÇYāā»ē ŪŪáoēY»ñáoŪ: Āēĩ 3 ŪĪŪ, Ū»½ 3 ě3 ĩ »Ē N̄3 ĩ 3 Y3 ĩ 3 Y ĩ Āĩ áoŪ, āñ
 3 Ūē »ñĩáo Ō»ñĀ ā»ĩ Ū ĩ ĩ 3 n̄3 Yç3 ĩ »Ē ŪÇŪŪ3 YóÇó, 3 ě3 ÇÇYÇ
 pei=(ne)-Ç ĩ 3 ĩ 3 Yĩ 3 ěĩ 3 ĩ ĩ »ēY»fáĩ »ĩ 3 ĩ náoĀŪáoY, Şĩ 3 ĩ ĩ, Şĩ 3 -
 ĩ Çŵ ĩ ÇŪ3 ěĩ áĩ: ĀYā ĩ »ñ3 µ»ñáoŪ ĩ »ñĩñāñ1ÇY, ĒāēüĀ N̄3 ĩ ĩ 3 ā»ē
 ali=pi µ3 ě3 Ō»áoŪ 3 ěĩ 3 -pi Ū3 ēYÇĩ Ç Ū3 ěÇY ĩ, 3 ā3 YŪáoĀÇ ě3 ĩ 3 -
 ĩáoŪ3 Y ā3 ĩ x3 éáĩ 3 ě3 ŪĀŪ 1Āĩ 3 n̄ ĩ āñ»Çŵ» ěĩ áoŪ. µ3 Y 3 ě»Ē 3 ŪĪ
 Ū3 ěÇY: ĩ 3 ó3 ěĩ 3 ĩ ā, āñ Ç 1»Ūē 3 Ūē -pi/e-Ç. āñĪ áoY»YŪ ÇYā-āñ Ēā-
 fáĩ 3 ŪÇY ĩ »ñç3 ĩ áñáoŪ3 Y N̄»ĩ :

peĩ - N̄3 Ū. (N̄) »ĩ < *ped: (éáĩ āñ3 µ3 n̄ ĩ 3 ě3 13 nŌĩ áoŪ ĩ bedi,
 ě3 ĩ 3 ŪY ÇYāā»ē óáoŪŵ ĩ ĩ 3 ěÇē N̄3 Ū. ½áo. 3 N̄»ē Ō»Ā ā»ĩ Ū ĩ ěÇYÇ peĩ
 ĩ 3 Ū pedi)⁴⁷⁶ (3 Ūē µ3 ě3 n̄Ū3 ĩ Çŵ áoñ3 n̄ĩ »ñ»YáoŪ áoY»YŪ Y3 ĩ peĩa-
 /peĩu- ŞN̄»ĩ ĩ 3 Ē, Bñçĩ »Ē, ĩ »ñ3 13 ěY3 Ē ĩ 3 ŪēY,⁴⁷⁷ µ3 ŪA): Đ3 Ū3 ā3 -
 ĩ 3 ěĒ3 YáoŪ ĩ N̄3 Ū. N̄»ĩ, »ĩ < *ped ŞN̄»ĩ, Bñç»Ē, 13 ěY3 Ē ĩ 3 ŪēY, µ3 -
 ě3 n̄Ū3 ĩ ÇY⁴⁷⁸: ōYŪ3 n̄ĩ »YŪ áoñ3 n̄ĩ . ĩ »Ūēĩ »ñç µáfāñ 3 ŪY N̄3 ĩ ĩ 3 ĩ -
 Y»ñĀ, āñĩ »Ō peĩ-Ç Ūç N̄Y3 n̄3 ĩ áñ ĩ ĩ »ēY»Ē »ĩ 3 ĩ náoĀŪáoY µ3 -
 Ā3 Y»fáĩ 1ñ3 YŪ »ñĩáo ĒŪµç:

- 2 ě3 ÇÇY ĒáoŪµ.

(153) ^dĥal-di-ni be-di-ni ^dĥal-di-i-na-ni KĀ be-
 di-ni ^dŪa-(ni)/^dŪ-ra-(ni)/^dNa-la-i-ni be-di-
 ni ma-nu-li-(ni)... - ŞĒ 3 ĩ Ŀ Ç 3 ěĩ ĩ á ĩ áŌŪÇŵ, Ē 3 ĩ Ŀ Ç
 3 ěĩ ĩ á 1ēY»ñç ĩ áŌŪÇŵ, āŵ3 (YÇ)/āŵñ3 (YÇ)/ Ū3 Ē3 ÇÇYÇ 3 ěĩ ĩ á
 ĩ áŌŪÇŵ Āáo ĒÇYÇ... | [КУКН 20a I₁₄, II₁₄, 40 I₁₅, II₁₅, 42 I₁₄,
 II₁₄, 38a I₁₅, 172a I₁₃] :

(154) ^dĥal-di-(ni) be-di-(ni) ^dĥal-di-i-na-ni KĀ
 be-di-(ni) ma-ni-ni - ŞĒ 3 ĩ Ŀ Ç 3 ěĩ ĩ á ĩ áŌŪÇŵ, Ē 3 ĩ Ŀ Ç
 3 ěĩ ĩ á 1ēY»ñç ĩ áŌŪÇŵ Āáo ĒÇYÇ | [КУКН 20 I₁₀, II₁₀, III₁₀, 38b₅,
 141yp, 247₈, 271₇, 278₃ 424₄, Ayanis I, Ay-susi I₆ ĩ 3 ŪēY] :

⁴⁷⁵ Г.Меликишвили, УКН, ĿÇ 388; Н.Арутюнян, 2000, ĿÇ 433 ĩ 466:

⁴⁷⁶ Ēñ3 ĩ 3 YáoŪ 3 Ūēĩ »Ō, Y3 ĩ āñāB 3 Ūē 1»āŪ»ñáoŪ, ē»ā3. Çñ p-Ç xB. n̄çĩ 3 n̄ĩ 3 ě3 Yáo-
 ĀŪáoYÁ N̄Y3 n̄3 ĩ áñ ā ĩ ā3 n̄»Ē, Ū3 Y½Ç ā3 n̄» ĩ, Ā» N̄.» . *p-Y, āñĀ N̄3 Ū»ñ»YáoŪ ĩ 3 ěÇē ĩ N/-,
 ÇYāā»ē ĩñ N̄YáoŪ áoñ3 n̄ĩ 3 ĩ 3 Y Bñç3 YáoŪ: ĐY3 n̄3 ĩ áñ ĩ, ūñÇY3 ĩ, āñ 3 ŪY áoY»Ō»Ē ĩ ŪÇÇ3 Yĩ Ū3 Ē
 f (y) N̄YáoŪáoĀŪáoYÁ (ĩ »ē, ūñÇY3 ĩ, ¶.æ3 NáoŪŵ3 Y, 1987, ĿÇ 227): ā3 n̄» ā ĩ Y3 ĩ Ā» ÇYāā»ē ĩ 3 ŪY
 N̄Yā»Ē N̄»Yŵ Y3 Ē3 Ē»½ ĩ áoŪ (3 Ūē Ū3 ěÇY ĩ »ē Ū. ¶3 µñç»ŵ3 Y, 2001, ĿÇ ***):

⁴⁷⁷ ĩ »ē. Н.Арутюнян, 2001 (КУКН), ĿÇ 441:

⁴⁷⁸ ĩ »ē e.2Ūg 3 µŵ3 Y, 2003, ĿÇ 48-49:

(155) ^dĥal-di-ni be-di-ni DINGIR^{MEŠ} UKKIN be-di-ni ma-ni-ni... - §Ē³ƒ'Ĉ³ 3'ēi Íá ÍáŌŪĈó, máfān³ 3'ēi í 3' ÍŸ»ñĈ ÍáŌŪĈó ĀáŌ ĘĈŸĈ... | [KYKH 38 I₂₄, II₄₄]:

(156) pi-li-e a-gu-bi-e ^{KUR}e-ba-ni-i-e ^{URU}A-li-a be-di-ni ^dQu-e-ra-i-na ta-ra-ma-na be-di-ni - §»ñĪñĈŸ Ĉñ³ Ýóu³ ÝoĪ³ óñĈ, 2'Ę³ ú³ Ō³ úĈ ÍáŌŪĈó, øáá»ñ³ 3'ēi Íá³ ŌmuááñŸ»ñĈ (±) ÍáŌŪĈó! | [KYKH 75₂₂]:

(157) a-še gi-i su-si-ni bi-di ĥar-ĥa-ru-li ta-nu-li-i-ni - §! | [KYKH 392₆]:

(158) ^dĥal-di-še si-li-iš-ti-li ma-si-ni-li KĀ al-zi-na-i ^dĥal-di-i-na KĀ bi-di su-ú-i-ú-li-e ta-nu-li-ni - §...Ē³ƒ'Ĉ³ 3'ēi Íá³ 1'ēŸ»ñĈ ÍáŌŪĈó... (±)! | [KYKH 270₁, 424₉, Ay-susi II₂ (Ayanis I)]:

(159) ^dĥal-di-ni bi-di šá-ni qa-ab-qa-ri-li-ni - §Ē³ƒ'Ĉ³ 3'ēi Íá ÍáŌŪĈó ... | [KYKH 38 I₂₅, II₄₈]:

(160) ma-ni-ni ^dĥu-ṭu-i-ni-ni/^dŠi-ú-i-ni/[^dQu-ú-e]-ra bi-di-ni - §ĀáŌ ĘĈŸĈ Ē áoi³ áŌĈŸĈ/ƲááŌĈŸĈ/øáá»ñ³ 3'ēi Íá ÍáŌŪĈó! | [KYKH 120₄, 121₄, 277_{x1}]:

- °ñĪñāñ¹ ĒááŪmu.

(161) ĥa-u-bi ^{URU}Qi-ĥu-ni ^{KUR}si-lu-ni-ni ṣu-i(?)ni-i-a bi-di-e - §Ÿí³ »»óĈ øĈĒááŸĈ (ú³ Ō³ úĈ) »ñĪĈñĀ silunini ÍáŌŪĀ ÍáíĈ! | [KYKH 173 II₃₀, 174A2₁₁]:

(162) ...a-li-li ^{ŠADU}ba-ba-ni-li ṣu-ni-ia bi-di-i-e ^{ŠADU}A-mú-ni-ni ^{ŠADU}Bu-du-a-ni ^{ŠADU}Na-gi-li-a-ni ^{ŠADU}Šá-la-ta-ra-ni [^{ŠADU}Ū-ra-e - §...ŪŌááē Ę»ēŸ»ñĀ ÍáíĈ ÍáŌŪĀ 2'úááŸĈŸĈ, 1'áá¹áá³ŸĈ ...] | [KYKH 407лиц.₃₅]:

1'»ñí 3' Í 1'ñí 3. Ÿ»ñááŪ, ĈŸŸáá»ē áñ ÁŸ1ááŸí 3' Í ĸ Ú³ēŸ³. Ĉí 3' Í 3' Ÿ · ñ³ Í 3' ÝááŌŪááŸŸááŪ, bedi(peṭi)-ne-Ÿ Á³ñ. Ú³Ÿí 3' Í ĸ μ³ ó³ é³ Í 3' Ÿ Ńáfáí áí` ší áŌŪĈó! Ÿ<sup>3</sup>Ÿ<sup>3</sup> Í ááŌŪ<sup>3</sup> Ūmu (μ<sup>3</sup> é<sup>3</sup> í »ñĈĈ -ne-Ÿ ÁŸí 3' Í ááŪ ĸ áñ-á»ē μ<sup>3</sup> ó<sup>3</sup> é<sup>3</sup> Í 3' Ÿ ŃáfáíĈ óááŌĈá): ē<sup>3</sup> Í 3' ŪŸ ĈŸŸáá»ē á<sup>3</sup> ñ½áñáB »ñ`ááŪ ĸ 3' é³ ĈĈŸ ĒŪmuĈ uñĈŸ³ Í Ÿ»ñĈó, ñ³ Ú³ ŸŪ³ Ÿ ñ³ Ú³ í »üēi ááŪ 3' é³ ĸ N-(ne) peṭi=ne/peṭi .. ^dĥaldi=ina=ne KĀ peṭi/^dĥaldi=ina KĀ peṭi ñ»ñĀ³. 3' ŪááŪŸ»ñĀ, ĈŸŸáÁ ñ³ Í 3' éááŪ ĸ ááñ³ ñí »ñ»ŸĈ ŪĈŸá 3' ŪÁ ÁŸ1ááŸí 3' Í 3' ŸáŸŸ»ñĈŸ, ñ³ Ú³ Ō³ ŪŸ áñĈ³ μ³ ó³ é³ Í 3' Ÿ ŃáfáíĈ ñ³ Ú³ ñ

-ne Ú³ eÝÇÍÇ ³ éÍ³ ÚáoÁÚáoYÁ ǎ³ ní ³ ¹Çñ ĵ⁴⁷⁹: ØÚáoè ÍáoÚÇÓ´ ÇYáǎ»è
 »ñ´áoÚ ĵ Ná. Ý³ ÍÇ Áí aí 1ñí ³ Í únÇY³ ÍY»ñÇÓ, ÉáèÚ³ Úèi »Ó ³ Ýi ³ -
 ñ³ ÍáoÙè µ³ ó³ é³ Í³ YÇ Ú³ eÇY ĵ: Æñ³ Í³ YáoÚ, ÇYáǎ»è ³ ñ¹ »Y Ñ³ Úáǎí »-
 óÇYú (Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ ĵ »è ĵ II.2.7), áon³ ní »ñ»YáoÚ µ³ ó³ é³ Í³ YÁ í ³ Ú-
 í ³ Í ĵ áá ÚÇ³ ÚY -ne, ³ Úé´ -Ø óáoóÇaaí: ÆYá í »ñ³ µ»ñáoÚ ĵ »ñí ñáñ¹
 ÈÚµÇY, ³ ǎ³ ³ Úèi »Ó »i ³ 1ñáoÁÚ³ Y ÈY¹ÇñÁ èi ³ YáoÚ ĵ -ia í »ñÇ³ -
 í áñáoÁÚáoYÁ, Çèi »i ³ 1ñáoÁÚáoYÁ` peṭi-Y 1ñí áoÚ ĵ í ñ³ Í³ Y Ñafáí aí,
 ÇYáǎ»è` şui(?)n=ia peṭi=e (161), şu=n=ia peṭi=ie (162):
 èi ³ óí áoÚ ĵ, áñ peṭi »i ³ 1ñáoÁÚáoYÁ í ñ³ Í³ Y Ñafáí aí 1ñí áoÚ ĵ ÚÇ³ ÚY
 ³ ÚY ¹ »ǎ»ñáoÚ, »ñµ Ýñ³ Ñ»i ³ ǎ³ Íóí ³ Í ÈY¹ÇñÁ èi ³ YáoÚ ĵ -ia
 í »ñÇ³ í áñáoÁÚáoYÁ (Ú³ Ýñ³ Ú³ eÝ ³ Úè Ú³ eÇY ĵ »è Ñ³ çáñ¹ Í »i Á):

kuruni⁴⁸⁰ - Ñ³ Ú. ÍáoY, áoY-ú: Ø³ eÝ³. Çi ³ Í³ Y. ñ³ Í³ YáoÁÚáo-
 YáoÚ éáoÚY µ³ eÇ YB³ Y³ ÍáoÁÚ³ Y Ñ³ nóáoÚ ÚÇ³ Í³ ní áoÁÚáoY áí ³: ¶. Ø»-
 ÉÇÚÇBí ÇÉÇY Ñ³ Ú³ ñáoÚ ĵ ³ Í³ Í³ Y ŞN½áñ, µ³ nóñ! ÇÚ³ èi aí, ¶.i ÇÈÑ»ÈÚY
 ³ é³ Ç³ ñíáoÚ ĵ ³ ÚY ¹Çi ³ ñí »É Çµñ´ »i ¹Çñ` ŞÍáoÚA, Úaí Á!, ŞÍáoÚÇÓ;
 YB³ Y³ ÍáoÁÚ³ Úµ, áñÁ, Áèi Ýñ³, ÇYáǎ»è` pare Ý³ È¹ÇñÁ, Í³ ñáo ĵ
 . áñí ³ Íí »É ½³ Y³ ½³ Y Ñafáí Y»ñÇ Ñ»i⁴⁸¹: Ø³ í ³ Y³ µ³ ñ kuruni-Ç Ú»Ç
 ǎ»i ú ĵ ĵ »eÝ»É Ñ³ Ú. ÍáoY, -áoY-ú <*gol ŞÍáoÚ, Úaí´´ ³ ÚEY! µ³ -
 éA⁴⁸², Á»´ Ñ³ Ú»ñ»YáoÚ ³ ÚY áñǎ»è Y³ È³ 1ñáoÁÚáoY Ñ³ Y¹ »è aÇ . ³ ÉÇè:
 ØÇYá¹ »è áon³ ní »ñ»YáoÚ Í³ ñí »è Á» xÇBí Ñ³ Í³ é³ Í³ ǎ³ í ³ ñY ĵ.
 kuruni-Ç ³ Yí ³ È . áñí ³ ÍÚ³ Y í ³ ÚáoÁÚáoY ááoY»Yú: ´ »ñ»Yú éáoÚY
 µ³ eÇ µafáñ í ³ ÚáoÁÚáoY»ñÁ´ µ³ Á³ Y»fáí 1ñ³ Yú, ÇYáǎ»è Y³ Éáñ¹ ¹ »ǎ-
 úáoÚ, »ñíáo ÈÚµÇ (Á³ ñ. Ú³ YáoÁÚáoY»ñÁ áoÓí ³ Í »Y Ú»ñ ÍáoÚÇÓ´
 Ñ³ Ú³ Ó³ ÚY kuruni-Ç ŞÍáoÚÇY, Úaí Á! ÇÚ³ èi Ç):

-² é³ ÇÇY ÈáoÚµ.

(163) manu ^mIş-pu-ú-i-ni ku-ru-ni ^mMe-nu-a-(ni) ku-
 ru-ni ħu-ra-di-na x ^{GIŠ}GIGIR^{MEŠ} x PIT.ĦAL.LU^m...
 - ŞÁáoYí »ó/ÚY³ ó»É ĵ ñ ÆBǎáoÇYÇÇ ÍáoÚÇÓ/Úaí´ , Ø»Yáo³ ÚÇ

⁴⁷⁹ ² Úè Ú³ eÇY ĵ »è Y³ ´ H.Арутюня, 1966, ĵÇ 18, 12, Í³ Y. 6:

⁴⁸⁰ ØY³ ñ³ í áñ ĵ Y³ ´ kurune AYÁ»ñóáoÚA:

⁴⁸¹ ¶.i ÇÈÑ»ÈÚA µ»ñáoÚ ĵ Ñ»i´´ Ú³ È únÇY³ ÍY»ñÁ´ 1) manu ^mIşpuúini kuruni ^mMenua-
 (ni) kuruni ħuradi-na 106 ^{GIŠ}GIGIR^{MEŠ} - ŞÍ³ ñ ÆBǎáoÇYÇ-Ç Ñ»i´ , ØÇYáo³ -Ç Ñ»i´
 ½áñ»ñáoÚ 106 Ú³ ñi ³ Í³ éú»ñ! (ħuradina` Y»ñ. áÚ³ Í³ Y Ñafáí), 2) ^dĦaldi-(i) kuru-ni
^dĦaldi-ni ^{GIŠ}şúri-(i) (^{GIŠ}şúri-(i)` è»é³ Í³ Y Ñafáí) kuru-ni - ŞÈ³ í ³ ÇÇ ÍáoÚÇÓ,
 È³ í ³ ÇÇ èñÇ ÍáoÚÇÓ! [ДВ, 5, 1988, ĵÇ 96-97]:

⁴⁸² ² Úè Ú³ eÇY ĵ »è e.²Óí³ ½³ Y, 2003, ĵÇ 41-42:

ÍáŌŪÇŌ/Ūáí ` μ³ Ý³ ÍáŌŪ X Ū³ ñí ³ Í³ éú»ñ, X Ñ»ÍŌ³ ÉÝ»ñ...!
[КУКН 32₁₃, 33₁₂, 35 л.с. I₁₃, II₄₅, о.с. III₁₄, 172a₁₃]:

(164) ^dĤal-di-i ku-r[u-ni] DINGIR^{MEŠ}-na ku-ru-ni
ma-ni-ni iš-ti-n[i ¹X ar-di-še... - ŠĒ³É¹ÇÇ ÍáŌ-
ŪÇŌ, ³ ëí í³ ÍÝ»ñÇ ÍáŌŪÇŌ ĀáŌ éÇÝÇ ³ Ūëí »Ō (³ ñú³ ŪÇÝ)
ÇĒĒ³ÝáŌĀŪáŌÝ...! [КУКН 115₅]:

(165) ^dĤal-di-(ni) ku-ru-ni-(ni) ^dĤal-di-ni-(ni)
^{GIŠ}šú-ri-(ni) ku-ru-ni-(ni) - ŠĒ³É¹Ç ³ ëí Íá ÍáŌ-
ŪÇŌ, Ē³É¹Ç ³ ëí Íá éñÇ ÍáŌŪÇŌ! [КУКН 33₄, 34₄, 35 I₁, II₃₁,
III₃₁, 47₁, 53₁, 56₁, 173I₁₆, II₅...]:

-^oñíñáñ¹ ĒáŌŪμ (áŌÝ»ÝŪ ŪÇ³ ŪÝ Ū»Í í Í³ ŪáŌĀŪáŌÝ).

(166) XIX LUGAL^{MEŠ} i-šá-ni ap-ti-ni šu-i-ni-a-ni
^{ŠADU}ba-ba-ni-a [k]u-ru-ni-e - §19 »ñíñÝ»ñ ³ Ūë ³ -
÷ÇÝ ÍáíÇ (Íáí ³ ŪÇÝ), É»éÝ»ñÇ/É»é³ Ý ÍáŌŪÁ (Ūáí)...! [КУКН
389₁₃]:

²é³ ÇÇÝ ĒŪμÇ Ñ³ Ū³ ñ, ÇÝá»è è áñ peṭi-Ç ¹»áúáŌŪ, Ā»^o. áŪ³ Í³ ÝÁ
(»í ³ ¹ñáŌĀŪ³ Ý ĒÝ¹ÇñÁ), Ā»^o »í ³ ¹ñáŌĀŪáŌÝÁ (í íŪ³ É ¹»áúáŌŪ kuruni-
Ý) ¹ñí ³ Í »Ý Ū³ úáŌñ ÑÇŪúáí, áñáÝŌ ³ ½³ í áñ»Ý Í³ ñáŌ ĸ Ñ³ í »Éí»É -ne
Ū³ éÝÇÍÁ: Áëí ³ Ū¹Ū, ÇÝá»è è Ý³ Ēáñ¹ ¹»áúáŌŪ, ³ é³ í »É Ñ³ í ³ Ý³ Í³ Ý
ĸ, áñ ³ Ūëí »Ō . áñÍ áŌÝ»ÝŪ μ³ ó³ é³ Í³ Ý ÑáíáíÇ Ñ»í : ^oñíñáñ¹ ĒŪμáŌŪ
· áŪ³ Í³ ÝÝ ëí ³ ÝáŌŪ ĸ -ia-(ne) í »ñÇ³ í áñáŌĀŪáŌÝÁ, Çëí Ý³ Ē³ ¹ñáŌ-
ĀŪáŌÝÁ (kuruni-Ý), ÇÝá»è è áñ Ý³ Ēáñ¹ (peṭi-Ç) ¹»áúáŌŪ, ¹ñí áŌŪ ĸ
í ñ³ Í³ Ý Ñáíáíáí (kuruni/e=e):

²Ū÷á÷áŌŪ: ²ŪëáÇëáí, »Ā» ÷áñŌ»ÝŪ ³ Ū÷á÷»É í »ñáß³ ñ³ ¹ñŪ³ É
÷³ ëí »ñÁ, ³ á³ ëí ³ óí áŌŪ ĸ, áñ áŌñ³ ñí »ñ»ÝáŌŪ »peṭi (Ñ³ Ū. (Ñ)»í)
»kuruni (Ñ³ Ū. ÍáŌŪ, -áŌŪ-) μ³ é»ñÁ Í³ ½ŪáŌŪ »Ý ŪÇ³ ÝŪ³ Ý Ñáíáí ³ -
ŪÇÝ Í³ á³ ÍŌáŌĀŪáŌÝ»ñ (Ý³ Ē³ ¹ñáŌĀŪáŌÝ»ñ/»í ³ ¹ñáŌĀŪáŌÝ»ñ⁴⁸³):
ŪŪ³ Ý ¹»ñáŌŪ ¹ñ³ ÝŪ -

1) ¹ñí áŌŪ »Ý μ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáíáíáí. ³ Ū¹ ¹»áúáŌŪ Ý³ Ē³ ¹ñáŌ-
ĀŪ³ Ý/»í ³ ¹ñáŌĀŪ³ Ý ĒÝ¹ÇñÁ ÝáŌŪÝá»è ¹ñí áŌŪ ĸ μ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáíáíáí
(²ñŌ³ Ý³ . ñáŌĀŪáŌÝ»ñáŌŪ Ýíí ³ Í Ý³ Ē³ ¹ñáŌĀŪáŌÝ»ñÇ/»í ³ ¹ñáŌĀŪáŌÝ-

⁴⁸³ áŌñ³ ñí »ñ»ÝáŌŪ Ý³ Ē³ ¹ñáŌĀŪáŌÝ»ñÁ Ñ³ Ý¹»è »Ý . ³ ÉÇè »í ³ 13 è ¹ÇñáŌŪ³ ³ ŪëÇÝŪÝ
»í ³ ¹ñáŌĀŪáŌÝ»ñ »Ý : ³ ŪŌ »Ā» ÁÝ¹áŌÝ»ÝŪ, áñ manu ^mIšpuđini kuruni ^mMenua kuruni
ñuradi-na 106 ^{GIŠ}GIGIR^{MEŠ}... ³ ñí ³ Ñ³ Ūí áŌĀŪáŌÝáŌŪ kuruni-Ý Ñáíáí ³ ŪÇÝ Í³ á³ ÍŌáŌ-
ĀŪ³ Ý ŪÇĸ ĸ . Í Ýí áŌŪ ñuradi-na . áŪ³ Í³ ÝÇ Ñ»í »é, ³ á³ ³ Ūëí »Ō áŌÝ»ÝŪ kuruni-Ç Ý³ Ē³ -
13 è . áñÍ ³ ÍŪ³ Ý ¹»áúÁ:

Ý»ñÇ ÑÇÛú»ñÇÝ ½³ i añ»Ý Í³ ñáŎ ħ Ñ³ í »Éí »É -ne Ú³ ëÝÇÍÁ, Ç ¹»Ùë añÇ, ÇÝÁâ»ë »ñ»áoŬ ħ (165)-ÇŎ, ³ Ûëí »Ŏ · añÍ áŎÝ»Ýú µ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáfá- íÇ óáŎŎÇáÇ Ñ»í : Đá· Ý³ ÍÇ ÁíáoŬ ÉÝ¹ÇñÝ ëí ³ ÝáoŬ ħ Ñá· Ý³ ÍÇáoÁŬŎÝ - na óáŎŎÇáÁ, añÇÝ ½³ i añáÝ Í³ ñáŎ ħ Ñ³ í »Éí »É í »ñáÝŬŎ³ É -ne Ú³ ëÝÇ- ÍÁ):

2) ², ñíáoŬ »Ý í ñ³ Í³ Ý Ñáfáí áí, Çëí Ý³ É³ ¹ñáoÁŬŎ³ Ý/»í ³ ¹ñáoÁŬŎ³ Ý ÉÝ¹ÇñÁ ëí ³ ÝáoŬ ħ -ia-í »ñÇ³ í añáoÁŬáoÝÁ, añÇÝ ³ Ûë ¹»áúáoŬ ÝáoŬÝ- á»ë ³ ½³ i añ»Ý Í³ ñáŎ ħ Ñ³ í »Éí »É -ne Ú³ ëÝÇÍÁ: Đá· Ý³ ÍÇ Áí áí ¹ñ³ Í ÉÝ¹ñÇ í Í³ ŬáoÁŬáoÝÝ»ñÁ ³ Ûë ¹»áúÇ Ñ³ Ú³ ñ áí ³ Ý: éáoŬÝ ũñÇÝ³ á³ ÷ áŎ- ÁŬáoÝÁ í ³ ñ³ Í íáoŬ ħ Ý³ .. ešti=ne (Ñ³ Ŭ. ³ëí (Ý), ³ëí Ç) í »ŎÇ Ú³ Íµ³ ŬÇ í ñ³, áñÁ · áŬ³ Í³ ÝÇ Ñ»í · añÍ ³ Í í »ÉÇë ¹ñíáoŬ ħ í ñ³ Í³ Ý Ñáfáí áí, Çëí · áŬ³ Í³ ÝÝ ëí ³ ÝáoŬ ħ -ia í »ñÇ³ í añáoÁŬáoÝÁ: ũñÇÝ³ Í ²Ĥaldia eštini=ie ŠÉ ³ É¹ÇÇÝ (É ³ É¹ÇÇ Ñ³ Ú³ ñ); [KYKH 173 I₁₆, 173 II₂...], ^{KUR}Etunia eštini=ie Š¼ÁÇáoÝÇ »ñíñÇÝ! [YKH 155 F₃]: ŬáoŬÝ Í»ñá ħ · añÍ ³ Í íáoŬ Ý³ .. edi- (Ñ³ Ŭ. ³Ŭ¹Ç, ³Ŭí Ç) í »ŎÇ Ú³ Íµ³ ŬÁ (ëñ³ ÝŎ Ú³ ëÇÝ í »ë II.3 Í»í 4):

°Á» Ý³ É³ ¹ñáoÁŬŎ³ Ý ÉÝ¹ÇñÁ áŎÝÇ Ñ³ i Í³ óáŎŎÇá, ³ á³ ³ ŬÝ Áëí Í³ ÝáÝÇ ëí ³ ÝáoŬ ħ ÉÝ¹ñÇ (Ñ³ i Í³ óŬ³ ÉÇ) Ñáfáí ³ ŬÇÝ í »ñÇ³ í añáo- ÁŬáoÝÁ Áí áí .. Ñáfáí áí Ñ³ Ú³ Ó³ ŬÝ»Éáí Ýñ³ Ñ»í :

² Ŭáoë³ í 12

kuruni, peŭi "pei »í ³ ¹ñáoÁŬáoÝÝ»ñÇ (Ý³ É³ ¹ñáoÁŬáoÝÝ»ñÇ)
· añÍ ³ Í áŎÁŬáoÝÁ áŎñ³ ñí »ñ»ÝáoŬ.

°í ³ ¹ñáoÁŬŎ³ Ý ÉÝ¹Çñ		°í ³ ¹ñáoÁŬáoÝ
»½. ÁÇí	Ñá.. ÁÇí	
ÑÇÛú + (ne)	ÑÇÛú + na- (ne) ÑÇÛú + na- (ne) -	(µ³ ó³ é³ Í³ Ý Ñáfáí) kuruni=(ne) peŭi=(ne) pei=(ne)
ÑÇÛú + ia-(ne)	-	(í ñ³ Í³ Ý Ñáfáí) kuruni/e=e peŭi=je

Đ³ Ŭ»Ŭ³ í áŎÁŬáoÝÁ Ñ³ Ŭ»ñ»ÝÇ Ñ»í : Đ³ Ŭ»ñ»ÝáoŬ Í áŎÝ µ³ éÁ Çµñ .. Ý³ É³ ¹ñáoÁŬáoÝ Í³ Ŭ »í ³ ¹ñáoÁŬáoÝ áÇ · añÍ ³ Í íáoŬ, Çëí (Ñ) »í -Ç Ñ³ Ú³ ñ Ñ³ Ŭ»ñ»ÝáoŬ áŎÝ»Ýú Ñ»í .. Ŭ³ É · añÍ ³ Í áŎÁŬáoÝÝ»ñÁ.

-ë»é³ Ĩ³ Ý Náfaí aí ÈÝ¹ñÇ Ñ»ĭ ` Ò»ĭ (ŞÑ»ĭ á!) - Ş°ò Ò»ĭ ³ ÒeáñÇĭ Ññ³ Ò³ Ý »ĭ ĩ ñ¹³ĭ ³ ñù³ Ò ... ĩ, Ò»ĭ áÒ (ŞÑ»ĭ ĩ ĩáòÒĭ) - ŞÚ»ĭ áÒ Ýañ³ Ĩ³ Òñĭ, ½Ñ»ĭ (ŞÑ»ĭ ùaí, »ĭ ĩ ĩÇóĭ) - Ş¼Ñ»ĭ Ĩ³ Ýaç Çõñá Ò³ èĭ, ĩ ĩá ½Ñ»ĭ Ĩ³ Ý³ ó ... ĩ.

-µ³ ó³ é³ Ĩ³ Ý Náfaí aí ÈÝ¹ñÇ Ñ»ĭ ` Ñ»ĭ ĭ (ŞÑ»ĭ á, Ç ĩ »ñĭ) - Ş² á³ Ò³ ÒÝ ùñĭ Ñ»ĭ ĭ ĩ ĩ³ Ý¹ñ Òáò½ó³ ĩ á³ĭ »ñ³ ½Ò ... ĩ⁴⁸⁴:

---

⁴⁸⁴ Ð³ Ò»ñ»ÝáòÒ (Ñ) »ĭ µ³ éÇ¹ Çµñ ĩ³ Ý³ È³ ĩñáòÁòáòÝ · áñĭ³ ĩ Ò³ Ý ĩ ĩ»ñĭ³ ĩ Ò»çµ»ñáòÒÝ»ñÇ Ñ³ Ò³ ñ³ Ò³ Ýñ³ Ò³ èÝĭ »è **2.2 µñ³ Ñ³ Òó³ Ý**, 1976, ĭç 261-266:

V. Þ²ÓÍ ²ä ¹ ²ÙÈ Ø²ÈÙÆÍ Ù°Ø

aðn³ nī »ñ»ÝÇ Ù»½ Ñ³ Ûī ÝÇ Þ³ ÓÍ³ äÝ»ñÇ ·· Ù³ ÈÝÇÍÝ»ñÇ ÅÇÍÁ Ù»Í
ä;⁴⁸⁵ ²Ý¹ñ³ ¹³ ÈÝ³ Ýù ¹ñ³ ÝÓÇÓ Ùáðñ³ ù³ ÝáðáðñÇÝ³ ³ È³ ÝÓÇÝ-³ È³ ÝÓÇÝ:

ew (· náoÙ ewe⁴⁸⁶, eue - §" |), **ew ... ew** - §" ... " |; ²ÍÝÑ³ Ùī áñ»Ý
Ñ³ Ù³ ä³ í ³ ÈÈ³ ÝáðÙ ç Ñ³ Ù. »Ø §" | Þ³ ÓÍ³ äÇÝ⁴⁸⁷; àñáß áðèáðÙÝ³ ÈÇ-
ñáÓÝ»ñ ³ Ùè ÝáðÙÝ Þ³ ÓÍ³ äÝ »Ý í »ÈÝáðÙ Ý³ ·· áðñ³ nī ³ Í³ Ý í »ùèī »-
ñáðÙ ÁÝÃ»ñÓÍáÓ eia(-) ·· eai µ³ È³ Ó"»ñáðÙ: È³ Í³ ÙÝ Çñ³ Í³ ÝáðÙ
eia-Ý Í Í³ Ùī ³ Í ç ÙÇ³ Ý. ³ Ù³ ÙÝ ³ ÙÈ Ñ³ Ù³ í »ùèī »ñáðÙ ·· áá ÙÇ Í³ ä
ááðÝ»Ý [ew]-Ç Ñ»ī⁴⁸⁸, ÇÈī eai-Ý, ÇÝáä»è ñ"áðÙ ç ²Ù³ ÝÇÈÇ Ýáñ³ -
Ñ³ Ùī ³ ñÓ³ Ý³ · náoÁÙáðÝÇÓ, ÁÝ¹Ñ³ Ýñ³ ä»è · áðáðÁÙáðÝ ááðÝÇ⁴⁸⁹:

mi⁴⁹⁰ - §ÙÇ, áá!, §µ³ Ùó, ÇÈī |, **mi...mi** §áá...áá!; Ð³ Ù³ ä³ í ³ ÈÈ³ -
ÝáðÙ ç Ñ³ Ù. ÙÇ §ÙÇ, áá, á, ÈÇÝÇ Á» | ÁÈī ³ Í³ Ý Ù³ ÈÝÇÍÇÝ⁴⁹¹: ÐÙÙī . Ý³ ··
Ñ³ Ù. §ÙÇ...ÙÇ | Ó"Á:

oi (· náoÙ ui(e)) - §áá!; Ð³ Ù³ ä³ í ³ ÈÈ³ ÝáðÙ ç Ñ³ Ù. áá < *á-á
§áá!; ÁÈī ³ Í³ Ý Ù³ ÈÝÇÍÇÝ: ÐÙÙī . Ý³ ·· Èáðé. oya §áá!;

iu Í³ Ù **io** (· náoÙ iu) - §»ñµ, Ñ»Ýó áñ!; ÐÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ ³ ÙÝ
Ñ³ Ù³ ä³ í ³ ÈÈ³ ÝáðÙ ç Ñ. -» io Ñ³ ñ³ µ»ñ³ Í³ Ý ¹»ñ³ Ýí³ ÝÁ, áñÁ
Ñ³ Ù»ñ»ÝáðÙ áÇ ä³ Ñá³ Ýí»É:

as (· náoÙ aše)⁴⁹² - §»ñµ áñ ... (ÁáÓ)! (Ñ³ ñ³ µ»ñ³ Í³ Ý ÇÙ³ Èī áí):
ÐÝ³ ñ³ í áñ ç, áñ Ñ³ Ù³ ä³ í ³ ÈÈ³ ÝáðÙ ç Ñ³ Ù. *³è- (Ñ-³è-³Ý-»É)

⁴⁸⁵ aðn³ nī »ñ»ÝÇ Þ³ ÓÍ³ äÝ»ñÇ ·· Ù³ ÈÝÇÍÝ»ñÇ Ù³ ÈÇÝ í »è. Г.Меликишвили, 1964, çÇ
61; I.Diakonoff, 1971, çÇ 148-149; И.Дьяконов, 1979, çÇ 76; М.Хачикян, 1985, çÇ 120-121;
G.Wilhelm, 2004, çÇ 133 ·· ³ ÙÈÝ:

⁴⁸⁶ Ø²ÈÝ³. Çī ³ Í³ Ý ·· ñ³ Í³ ÝáðÁÙáðÝáðÙ ³ ÙÝ Ñ³ ×³ È ī ³ È³ ¹³ ñÓÍáðÙ ç È`a ÑÝ³ Ó³ Í
Ó"áí:

⁴⁸⁷ Í »è Ð.È³ Ý¹³ ÇÇ³ Ý, 1900, çÇ 360 ·· ³ ÙÈÝ:

⁴⁸⁸ Í »è И.Дьяконов, ДВ, 5, çÇ 142; È.²Ù³ ³ ³³ Ý, 2003, çÇ 83, Í³ Ý. 15 ·· ³ ÙÈÝ:

⁴⁸⁹ ²Ù¹ Ù³ ÈÇÝ í »è М. Salvini, 2001 (Ayanis I), çÇ 261:

⁴⁹⁰ ²Ùè µ³ ÈÁ, ³ Ùèä»è ×Çßī Ó"áí ç ÁÝÃ»ñáðÙ Æ., Ù³ ÍáÝáÍÁ, áñÇÝ Ñ»ī "áðÙ ÝÝ
Ø.È³ äÇÍÙ³ ÝÁ, Ø.È³ ÈÍÇÝÇÝ ·· ³ ÙÈý:

⁴⁹¹ Í »è ¶.æ³ ÑáÓÍ³ Ý, 1988, çÇ 139:

⁴⁹² ¶.í ÇÈ»ÈÙÁ áÇ µ³ Ó³ ÈáðÙ, áñ áše µ³ È³ Ó"áðÙ -§è-Ç Í³ Í ä»ī ù ç Í »èÝ»É çñ. ³ í Çī
ÑáÍáí Ç ÓáðÓÇá [2004, çÇ 132]:

μ³ Ū³ nŪ³ ĩ ÇŸ· Ā³ Ū³ Ÿ³ ĩÇ ÇŪ³ eĩ áĩ, áñŸ áoñ³ ñĩ ³ ĩ³ Ÿ ĩ »üeĩ »ñáŪ
 ³ ñ¹»Ÿ ĩ ĩ³ Ūĩ ³ ĩ ç aš- [as-] §. ³ Ē, μ»ñ»Ē, Ūĩ (ó)Ÿ»Ē, Ñ³ e(ó)Ÿ»Ē, ĩ ³ ŪĒŸ;
 μ³ ŪÇ ĩ »eüáĩ⁴⁹³:

ayl/ (· ñáŪ **ale**) - ŞÇeĩ, μ³ Ūó, ³ ŪĒ ĩ: Ē. Ū³ ĩáŸáĩ Ā Çμñ· ß³ Ūĩ ³ á
 ŸŸáŪŪ ĩ Ÿ³ ĩ ale/u- Şáĩ áñ, áñĀ ... ĩ »ñ³ ŸáŵŸĀ ĀŸ¹. ĩ »Ēáĩ e³ ĩ³ ŪŸ, áñ
 ĩ »ñÇŸŸe ÑáŸáĩ ĩ áŵŪ ĩ⁴⁹⁴: ĩ ³ eĩ ³ ĩ Çó ĩ »ñ ĩ, áñ ³ Ūeĩ »Ū · áñ ĩ áŵŸ»Ÿü Ñ³ Ū.
 ³ ŪĒ/³ ŪŪ Ş³ ŪĒ, Çeĩ, μ³ Ūó ĩ ³ ŪĒŸ ĩ ß³ Ūĩ ³ áÇ Ñ»ĩ : Đ³ Ū»ñ»ŸáŵŪ ³ Ūe ŸáŵŪŸ
 ³ ñŪ³ ĩ Çó áŵŸ»Ÿü Ÿ³ ĩ ³ ŪĒ, -áŪ ĩ »ñ³ ŸáŵŸĀ, áñĀ μŸ³ ĩ³ Ÿ³ μ³ ñ ÑáŸáĩ -
 ĩ áŵŪ ĩ (ale/u- ĩ »ñ³ Ÿĩ ³ Ÿ ĩ Ÿñ³ ŸÇó ĩ³ ½Ūĩ áŪ Ó ĩ »ñÇ Ū³ eÇŸ Ū³ Ÿñ³ -
 Ū³ eŸ ĩ »e ĩ.3 ĩ ĩ 6):

áñáb áŵeáŵŪŸ³ eÇñáŪŸ»ñ áoñ³ ñĩ »ñ»ŸÇ Ñ³ Ū³ ñ ŸŸáŵŪ »Ÿ Ÿ³ ĩ Ÿuke
 - ŞÇŸáá»e ĩ(±)⁴⁹⁵, kui(e) ŞŸáŵŪŸÇeĩ, Çeĩ ĩ(±)⁴⁹⁶ μ³ e»ñĀ, áñáŸó Ā³ ñ. Ū³ -
 ŸáŵŪáŵŸŸ»ñĀ, e³ ĩ³ ŪŸ, ĩ³ eĩ ³ ĩ »ĒÇ »Ÿ: ² Ū¹ á³ ĩ x³ eáĩ ĩñ³ Ÿü ³ Ūeĩ »Ū
 á»Ÿü üŸŸ³ ñĩÇ:

⁴⁹³ ĩ »e Ē. ² Ū ĩ ³ ŸŪ³ Ÿ, 2003, ĩÇ 28-29:

⁴⁹⁴ **И.Дьяконов**, 1979, ĩÇ 76:

⁴⁹⁵ ŵŸĀ³ ĩñŪ³ Ē Ā³ ñ. Ū³ ŸáŵŪáŵŸĀ Ē.Đ»ßá³ ŸÇŸáĩÇ [1935, ĩÇ 145]: Đ»ĩŸ³ μ³ ŸáŵŪáŵŸŸ»ñÇ
 Ñ³ Ū³ ñ ĩ »e Ÿ³ ĩ **И.Дьяконов**, 1963, ĩÇ 91:

⁴⁹⁶ ² Ū¹ á»e ĩ³ Ū³ Ū³ ŪŸ ¶].Đ»ĒÇüÇŸĩ ÇĒáŵ »ŸĀ³ ĩñŪ³ Ē Ā³ ñ. Ū³ ŸáŵŪáŵŸ Ÿ [1960, ĩÇ 400; 1964,
 ĩÇ 61]:

°¼ð²Ī ²ðáoĀÚáoÚ

Ī ³ÝÇ Ā³. ³ íanáóĀÚ³Ý è»ă³. Çñ ³ñÓ³Ý³. ñáoĀÚáoÝÝ»ñÇÝ Ýí Çñ-
í ³ í ³ Ûè ³ ³ é³ çÇÝ. ñúáoÚ Ý»ñĪ ³ Ū³ óí ³ í ÝÚáoĀÇ ³ Ū÷á÷áoÚÇó èĪ ³ ó-
íáoÚ ĸ, áñ áóñ³ ñĪ »ñ»ÝÇ³ Ū»½ Ñ³ è³ í ³ Ñ³ èĪ ³ Ý³ ĒÇ µ³ é³ ă³ ß³ ñÇ Ū»Í
Ū³ éĀ Çñ ½áo. ³ Ñ»éÝ áóÝÇ Ñ³ Ū»ñ»ÝáoÚ: ÁÝ¹ ánáóÚ, ³ Ū¹. ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ
µ³ é³ ñŪ³ Ī Ý»ñÇ. µ³ é³ ñÇ Ū»Í Ū³ éĀ µÝÇĪ Ñ³ Ū»ñ»Ý »Ý, áóÝ»Ý ÑÝ¹ Ī í ñá-
ă³ Ī ³ Ý Ī ³. áóÚ, ánáÝÓÇó ß³ Ī »ñĀ Ý»ñĪ ³ Ū³ óí ³ í »Ý Çñ»Ýó ÑÝ³. áóÚÝ
ÇŪ³ èĪ áí ³ /Ī ³ Ū Ó»áí: ³ »é ³ í »ĒÇÝ Ñ³ Ū»ñ»ÝÇ Ñ³ Ī ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ »Ý áá
ŪÇ³ ŪÝ µ³ é³ ñŪ³ Ī Ý»ñĀ, ³ ŪĒ. µ³ é³ Ī ³ ½Ū³ Ī ³ Ý ³ Ī ³ ÝóÝ»ñÇ Ū»Í Ū³ éĀ:
³ ñ³ Ýú ÝáoÚÝăè ÑÇŪÝ³ Ī ³ ÝáoÚ µÝÇĪ »Ý ³ áóÝ»Ý ÑÝ¹ Ī í ñáă³ Ī ³ Ý
Ī ³. áóÚ: ØŪáoè Ī áÓŪÇó Ñ³ Ū»ñ»ÝÇ ÑÇŪúáoÚ ÁÝĪ ³ Ī ³ ³ ³ ÑÝ³. áóÚÝ ß»ñĪ
Ī ³ ½Ūáo µ³ é³ Ī ³ ½Ū³ Ī ³ Ý ³ Ī ³ ÝóÝ»ñÇ Ū»Í Ū³ éĀ ÝáoÚÝăè Çñ»Ýó
½áo. ³ Ñ»éÝ»ñÝ »Ý. ³ Ī ÝáoÚ áóñ³ ñĪ »ñ»ÝáoÚ: áóß³. ñ³ í ĸ, áñ »Ó³ Ī
ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ ÝŪáoĀáoÚ ÝĪ ³ Ī í áó ánáß Ī ³ ñµ»ñáoĀÚáoÝÝ»ñĀ áóÝ»Ý ĒÇèĪ
Ī ³ ÝáÝ³ í áñ µÝáoŪĀ ³ ÑÇŪÝ³ Ī ³ ÝáoÚ Ñ³ Ū³ ÑáoÝă »Ý Ý³ Ē³. ñ³ µ³ ñŪ³ Ý
Ñ³ Ū»ñ»ÝÇ Ñ³ Ū³ ñ Ñ³ Ū»Ū³ Ī ³ Ī ³ Ý ū»ñ³ Ī ³ ÝáoĀŪ³ Ý Ī ³ Ū ³ ŪĒ
Ū»ĀáÝ»ñáí í »ñ³ Ī ³ Ý. Ýí áó ă³ Ī Ī »ñÇÝ: °Ā» ÝĪ ³ Ī Ç áóÝ»Ý³ Ýú Ñ³ Ū»-
ñ»ÝÇ Ī ñ³ Ī í »ñáÝßŪ³ Ē ūñÇÝ³ ă³ ÷ ÷ á ÷ á ĒáoĀÚáoÝÝ»ñĀ ³ ÑÝ³ ñ³ í áñ
µ³ ñµ³ é³ ŪÇÝ (³ Ūè Ū³ èÇÝ Ī »è èĪ áñ) Ī ³ ñµ»ñáoĀÚáoÝÝ»ñĀ, ³ ă³ Ū»ñ
Ñ³ ßí ³ ñĪ Ý»ñĀ óáoŪó »Ý Ī ³ ĒÇè, áñ áóñ³ ñĪ »ñ»ÝÇ Ñ³ èĪ ³ Ý³ ĒÇ µ³ é³ ă³ -
ß³ ñáoŪ ³ éĪ ³ µ³ é³ ñŪ³ Ī Ý»ñÇ Ūáí 65%-Ā ³ µ³ é³ Ī ³ ½Ū³ Ī ³ Ý
³ Ī ³ ÝóÝ»ñÇ 85-90%-Ā ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ »Ý: ²ŪèÇÝŪÝ ³ Ūè »ñĪ áó Ē»½áoÝ»ñĀ,
µÝ³ Ī ³ Ý³ µ³ ñ áóñ³ ñĪ »ñ»ÝÇ Ū»½ Ñ³ è³ í Ī ³ Ū³ ă³ ñ³ ŪÇÝ ³ ŪÇ³ á×
Ī »ùèĪ »ñÇ è³ ÑŪ³ Ý³ ÷ ³ Ī Ē»½ í ³ Ī ³ Ý ÝŪáoĀÇ è³ ÑŪ³ ÝÝ»ñáoÚ,
ÑÇŪÝ³ Ī ³ ÝáoÚ µ³ ŪĪ ³ ó³ í »Ý ÁÝ¹ Ñ³ Ýáoñ µ³ é³ ñŪ³ Ī Ý»ñÇó ³
µ³ é³ Ī ³ ½Ū³ Ī ³ Ý ³ Ī ³ ÝóÝ»ñÇó: ÁÝ¹ ánáóÚ, ³ Ū¹ ÁÝ¹ Ñ³ ÝáoĀÚáoÝÝ»ñĀ
½. ³ ĒÇ »Ý áá ŪÇ³ ŪÝ ū³ Ý³ Ī ³ Ī ³ Ý ³ éáoŪáí, ³ ŪĒ. áñ³ Ī ³ Ī ³ Ý, ū³ ÝÇ áñ
¹ ñ³ Ýú í »ñ³ µ»ñáoŪ »Ý Ūáoñ³ ū³ ÝáoŪáñ Ē»½ í Ç ÑÇŪúĀ Ī ³ ½Ūáo ³
éáí áñ³ µ³ ñ á÷áĒ³ éÝí áó ³ ŪÝăÇèÇ Ī ³ ññ»ñÇ, ÇÝăÇèÇÝ »Ý ¹ »ñ³ ÝáoÝ-

Y>ñÁ, μ³ U>ñÁ, β³ Ōí³ áY>ñÁ .. ēá³ ē³ ní áo μ³ é>ñÁ⁴⁹⁷: áñá»ē ūñÇY³ í
 í³ ñ>ÉÇ ĸ YB>É, ³ ē>Yú, áon³ ní »ñ>YÇ NÇUY³ í³ Y μ³ U> NÇUu>ñÁ, óáoó³ -
 í³ Y .. ³ UÉ 1>ñ³ YáoYÝ>ñÁ, 1>ñ³ Yí³ Y³ í³ Y Ú³ í³ μ³ UY>ñÁ, . ñ>Á» μáfáñ
 β³ Ōí³ áY>ñÁ .. Ú³ ēYÇíY>ñÁ .. ³ UÉY: í³ ñμ>ñáoÁUáoYÝ>ñÁ N³ Ú>Ú³ í³ -
 μ³ ñ ³ ē³ í>É »Y μ³ ē³ ÷ áÉáŌ ³ í³ YóY>ñÇ (Náfáí Ú³ Y, ÉáY³ ñNU³ Y
 í>ñÇ³ í>ñáoÁUáoYÝ>ñÇ) 1>áúáoU: ē³ í³ UY ³ Uēí »Ō YáoUYá»ē ÁY¹N³ Y-
 ñáoÁUáoYÝ>ñÁ ½. ³ ÉÇ »Y, N³ í³ í³ á»ē ³ ē³ í>É Náoē³ ÉÇ áñáí áŌ u>ñ³ í³ -
 Y³ í³ Y Ō»ñáoU: ÁY¹ áñáoU, ÉáēúÁ í>ñ³ μ>ñáoU ĸ áá UÇ³ UY Náfáí Ú³ Y
 í³ Ú ÉáY³ ñNU³ Y N³ Ú³ í³ ñ. »ñÇ ÁY¹N³ Yáoñ í Çá³ μ³ Y³ í³ Y YÚ³ Yáo-
 ÁUáoYÝ>ñÇY, ³ UÉ` í>áYí>ñ`í Ō`áoUÁY>ñÇY, ūñÇY³ í` ē>ē³ í³ Y, í ñ³ í³ Y,
 áoŌŌ³ í³ Y Náfáí Y>ñÇ óáoóÇáY>ñÇY, ē³ NU³ Y³ í³ Y »Ō³ Y³ íÇ ³ YóU³ É
 í³ í³ ³ ñU³ É Á³ Ú³ Y³ íÇ/í>ñáÇ (N³ í³ í³ á»ē` ³ Y³ YóáŌ³ í³ Y μ³ U>ñÇ) ..
 Nñ³ Ú³ U³ í³ Y »Ō³ Y³ íÇ μ³ U>ñÇ óáoóÇáY>ñÇY .. ³ UÉY⁴⁹⁸: ² Uēí »Ō ³ ē³ í>É
 ½. ³ ÉÇ í³ ³ ñμ>ñáoÁUáoYÝ>ñÁ á³ UÚ³ Y³ í>áñ³ í »Y áon³ ní »ñ>YáoU, Ç N³ -
 í³ í>ñáoÁUáoY N³ U>ñ>YÇ, ĸñ. ³ í Çí í³ éáoó³ í ÚÇ ³ éí³ UáoÁU³ Úμ (Çñ ³ Uē
 N³ í³ í³ YÇBáí áon³ ní »ñ>YÁ YÚ³ Yí áoU ĸ ÉáoéÇ>ñ>YÇY) .. 1>ñ³ Yáí á³ U-
 Ú³ Y³ í>áñ³ í Náfáí Ú³ Y áo ÉáY³ ñNU³ Y N³ Ú³ í³ ñ. »ñáoU ³ éí³
 áñáβ³ íÇ í³ ñμ>ñáoÁUáoYÝ>ñáí: ē³ í³ UY áY³ U³ í³ ³ Uí í³ ³ ñμ>ñáoÁUáoY-
 Y>ñÇY` áá UÇ³ UY ³ ē³ YÓÇY μ³ é>ñ í³ Ú μ³ é³ í³ á³ í óáoÁUáoYÝ>ñ, ³ UÉ`
 áon³ ní ³ í³ Y í »uēí »ñáoU í í³ Uí³ í³ ³ ÚμáŌÇ³ í³ Y Y³ É³ 13 éáoÁUáoY-
 Y>ñ .. YáoUYÇēí ³ ē³ YÓÇY ³ ñŌ³ Y³. ñáoÁUáoYÝ>ñ ÁYÁ>ñóí áoU »Y UÇ³ Y-
 . ³ Ú³ UY N³ ēí³ Y³ ÉÇ N³ U>ñ>Yáí .. ³ ē³ Yó 1Áí ³ ñáoÁU³ Y ÁUμéYí áoU »Y
 YáoUYÇēí ³ ē³ Yó N³ í>áí U>íY³ μ³ YáoÁUáoYÝ>ñÇ: ØÇ` YáoUY Á³ Ú³ Y³ í,
 »Á» Ú>Yú ÉáéáoU »Yú U>½³ YÇó 5-6 N³ ½³ ñ í³ ñÇ ³ ē³ Ç ÁY¹N³ Yáoñ
 NÝ¹>í>ñáá³ í³ Y É>½íÇ . áUáoÁU³ Y Ú³ ēÇY, ³ á³ 2.5-2.8 N³ ½³ ñ í³ ñí³
 NÝáoÁU³ Y N³ U>ñ>YÁ áĸñ í³ ñáo áí ³ ñμ>ñí>É Y>ñí³ UÇē É>½íÇó .. Uáí ³ -
 í>áñ³ á»ē á»í ù ĸ . í Yí>ñ í>ñÇÇYÇē .. NÝ¹>í>ñáá³ í³ Y ÁY¹N³ Yáoñ É>½-
 íÇ Ú>çí »ŌáoU` μY³ í³ Y³ μ³ ñ Çñ NÝ¹>í>ñáá³ í³ Y Ú³ éáí: áoβ³ . ñ³ í ĸ
 Y³ .., áñ áon³ ní »ñ>YÇ .. N³ U>ñ>YÇ ÁY¹N³ Yáoñ Ú³ éáoU . »ñ³ í>BéáoU »Y
 N>Yó NÝ¹>í>ñáá³ í³ Y í³ ³ ññ>ñÁ:

⁴⁹⁷ ÁYá í>ñ³ μ>ñáoU ĸ áon³ ní »ñ>YÇ Áí³ í³ YÝ>ñÇY, ³ á³ 1>ñ³ Yú áon³ ní ³ í³ Y í »uēí »-
 ñáoU í í³ Uí³ í>É »Y UÇ³ UY . ³ Ō³ ÷ ³ ñ³ . ñ>ñÇ í »ēúáí, ÇYá NÝ³ ñ³ í>áñáoÁUáoY áÇ í³ ÉÇē 1>ñ³ Yú
 N³ Ú>Ú³ í »É N³ U>ñ>YÇ N>í :

⁴⁹⁸ Ō³ í>áú, áon³ ní »ñ>YÇ Y>ñí³ Á³ Ú³ Y³ íÇ μ³ U>Ō³ »ñÇ N³ Ú³ ñ Náoē³ ÉÇ í í³ UáoÁUáoYÝ>ñ
 ááoY>Yú, ÇYá NÝ³ ñ³ í>áñáoÁUáoY áÇ í³ ÉÇē 1>ñ³ Yú N³ Ú>Ú³ í>É N³ U>ñ>YÇ N>í : Đ³ U>ñ>YáoU
 1>ñ³ Yú áóY>Y Nēí ³ í NÝ¹>í>ñáá³ í³ Y í³ . áoU, .. ³ Uí í »ē³ í>í Çó Yñ³ Yó N³ Ú>Ú³ í>áoÁUáoYÁ
 β³ í³ í>ñ`áñ ĸ áon³ ní »ñ>YÇ áo N³ U>ñ>YÇ ÁY¹N³ Yáoñ N³ Ú>Ú³ í³ ³ í³ Y á³ í>í>ñÇ ēí ³ oU³ Y
 N³ Ú³ ñ:

2 UeāČeáí, »Ā» ÷ anÓ»Yú 3 U÷á÷»É í ĩnāYBU3 É ÷ 3 eī »nĀ, 3 ā3 . 3 ÉČe »Yú N»i ĩU3 É NČUY3 ĩ3 Y N»i ĩāoĀoáY»nČ:

3) Đ3 U»n»Y μ3 Ō3 1nČaĀ Čn ĩ3 ĩ3 Éaí ĩān3 ĩaí ĩ3 ½UáoU ħ aon3 ni »n»YČ NČUúA ĩāČ ĩ3 nāŌ ÉČY»É ÷ áÉ3 éaoĀoáY»nČ ĩāÉ3 ½1»oáoĀoáY- Y»nČ 3 n1oáoYú: ŌČ»YáoU Á3 Ú3 Y3 ĩ3 ā3 n½ ā ħ aon3 ni »n»YČ ĩ NČY N3 U»n»YČ (n3 μ3 nČ) ĩČnUÁ UČUŌ3 Yó Yĩ3 ĩ3 Ú3 Úμ: 2 U»Y3 ŌY N3 ĩ3 Y3 ĩ3 YáoĀU3 Úμ 3 Ue »nĩáo É»½áoY»nČ (É»½ ĩ3 ĩ3 Y ĩČ×3 ĩY»nČ) UČČ ĩ3 éĩ3 ĩ3 n»nāoĀoáY»nĀ ā3 ŌU3 Y3 ĩānĩ3 ĩ »Y āā UČ3 ŌY 3 éĩ3 Á3 Ú3 Y3 ĩ3 ŌČY . anĩáYáí (aon3 ni 3 ĩ3 Y é»ā3 . n»nĀ . n3 μ3 nŌ3 Y ĩ3 Ō nČ3 YČ ĩ »ueĩ »nČŌ NČY »Y Úaí 1000-1300 ĩ3 nāí), 3 ŌE ĩ3 n3 ĩú3 ŌČY 3 B- É3 nN3 . n3 ĩ3 Y . anĩáYáí: eñ3 ú . ĩ ČY »Y ÉaéaoU Y3 ĩ aon3 ni 3 ĩ3 Y Ā3 . 3 ĩāáoĀU3 Y3 é3 Č3 ŌU3 YÁ ĩ3 ĩ3 ÉU3 YÁ ĩ»n3 μ»nāŌ ā3 ĩ3 Ú3 . 3 B- É3 nN3 . n3 ĩ3 Y ĩ3 Ō3 ÉY»nĀ, N3 Ú3 Ō3 ŌY anáYó aon3 ni aóČ ĩ3 n3 ĩúA éĩ½μY3 ā»e . ĩ Yĩ »É ħ Ōĩ Đ3 ŌuČ N3 n3 ĩ3 »»ÉU3 Y Ú3 éaoU⁴⁹⁹:

μ) aon3 ni »n»YáoU 3 éĩ3 ħ ÉáoéČ»n»YČ (N3 ĩ3 ĩ3 ā»e NČY ÉáoéČ»n»YČ) anāB3 ĩČ B»ni , ČYāā»e μ3 é3 ā3 B3 náoU 3 ŌYā»e ħ Ō»n3 ĩ3 Y3 ĩ3 Y anāB ĩ3 n»náoU, anĀ, 3 ŌYáo3 U»Y3 ŌYČĩ, Čn ĩ3 ĩ3 Éaí ĩān3 ĩaí ½ . 3 ÉČ ½ČáoU ħ N3 U»n»YČY: 2 Ō1 AY1N3 YnáoĀoáY»nČ UČ Ú3 éĀ 3 éĩ3 ħ Y3 ĩ3 N3 U»n»YáoU, anáYóČŌ B3 ĩ »nYáoY»Y NĪ1 ĩnāā3 ĩ3 Y ĩ3 . aoU: Đ3 B- ĩČ 3 eY»Éaí 3 Ue 3 U»YÁ óŌ3 ĩó3 ĩ3 Y ĩ3 āČ 3 éĩ3 oáoĀoáYÁ ÉáoéČ»n»YČ ĩ aon3 ni »n»YČ UČČ ĩ3 U»½ úČā N3 ĩ3 Y3 ĩ3 Y ħ ĀĩáoU, Ā» ĩāČ μ3 ó3 éĩáoU: 2 é3 ĩÉ N3 ĩ3 Y3 ĩ3 Y ħ, an Éáoé3 -aon3 ni 3 ĩ3 Y AY1N3 Y- náoĀoáY»nĀ 3 n1oáoYú »Y N3 U»n»YČ ĩ ÉáoéČ»n»YČ ÷ áÉ3 ½1»oáoĀoáY- Y»nČ ĩ N»é3 ĩān óŌ3 ĩó3 ĩ3 Y ĩ3 āČ: 3 ó3 éĩ3 ĩ ā»Y Y3 ĩ, an 1n3 Yú Ú3 é3 Úμ aoY»Y Y3 ĩ3 n»3 É3 ŌČY μYáoUÁ: 2 Ue N3 nóČ ā3 n½3 μ3 YU3 YÁ Ān»e ĩ3 nāŌ ħn ú . Y»É N3 Ō-Éáoé3 ĩ3 Y É»½ ĩ3 ĩ3 Y AY1N3 YnáoĀoáY»nČ Ú3 Yn3 Ú3 eY aóéaoU3 éČnáoUÁ, anáYú, ČYāā»e 3 n1»Y YBĩ »ó, úČā ā»Y ĩ ā»Y é3 NŪ3 Y3 ÷ 3 ĩ3 aoU UČ3 ŌY μ3 é3 nŪ3 ĩ Y»nāí:

⁴⁹⁹ 3 ó3 éĩ3 ĩ āħ, an 3 ŌY N3 ŌAYĪ»É ħ N3 Ōáo SĪ an×3 Ōuĭ Y3 N3 Y . Č N»i : 2 Ue ĩ »e3 YĪŌáoYČŌ aóB3 . n3 ĩ »Y 3 Ue Y3 N3 Y . Č μ3 nμ3 eČY ĩ»n3 μ»nāŌ ā3 ĩ3 Ú3 ĩ3 Y ĩ »ŌĪáo- ĀoáoY»nĀ, N3 Ú3 Ō3 ŌY anáYó N3 Ōáo U»Č 3 ŌY N3 Ú3 nĩáoU ħn ĪĀĩ n N3 éĩ3 Y3 ÉČ ĩ Éaí an UČ μ3 nμ3 é:

VI. Èð² ðàòø

VI.1 Ùáñ ½áò· ³ Ñ»é µ³ é»ñ

èi àñ· Ý»ñí³ Ù³ óÝáòÙ »Ýù Ñ³ Ù-áòñ³ ñí³ Ì³ Ý ÙÇ ù³ ÝÇ Ýáñ ½áò· ³-
Ñ»é µ³ é³ ñÙ³ Ì³ Ý»ñ· Ù³ Ýñ³ Ù³ èÝ µ³ ó³ Ì³ ñáòÁòáòÝÝ»ñáí, áñáÝù Ì³ »ð
à»Ý· Ì³ »É éáòÙÝ³ ßÈ³ Ì³ áòÁÙ³ Ý³ é³ ÇÇÝ· ñùáòÙ:

ari(=)beri=†- [ari(=)beri=†-] (³ Ùèá»è· Àèi Ø.è³ ÉíÇÝÇÇ) - Ñ³ Ù.
³ éµ»ñ-»Ù⁵⁰⁰ ŞÙáí· ³ é³ Ç µ»ñ»Éí, ŞÇ ÙÇ µ»ñ»É, Ù³ Ì³ áòó³ Ý»Éí· ³ ÙÉÝ:
ì Ì³ Ùí³ Ì³ ç Ñ»i· Ù³ É³ ñí³ Ñ³ Ùí³ áòÁòáòÝÝ»ñáòÙ.

(167) ...^{LU}hu-ra-di-ni-li ú-e-li-du-bi ú-la-di ^mDi-
[a]-ú-hi-ni-e-di a-ri-bi(-)e-ri-da-bi ka-i-
ú-ki gu-nu-ši-ni-e ^{KUR}I-ga-ra-ab-hu-bi-ni-e
^{URU}ar-da-ka-i - Ş½ÇÝí áñÝ»ñ Ñ³ í³ ù»óÇ · Ý³ óÇ
µ³ Ç³ áò»ÉÇ, aribi »í³ í ÇÙ³ éç· ½áñùÁ Æ· ³ ñ³ µ-ÑáíÇí
»ñíñÇ· Ì³ ñ¹³ ù³ Ò³ ùÇ³ é³ Çí [KYKH 174 A1₁₅₋₂₁]:

(168) ^mAr-giš-ti-še a[-li-e] [LUGÁL ^m]Di-a-ú-hi
a(±)-ri-bi(-e-)ri-da-bi ka-i-ú-ki - Ş²ñ· Çß-
í ÇÝ³ éáòÙ ç· µ³ Ç³ áò»ÉÇ³ ñù³ Ý aribi »í³ í ÇÙ³ éç·...!
[KYKH 174C₆₋₇]:

Ù. ð³ ñáòÁòáòÝÙ³ ÝÁ a-ri-bi(-e-)ri-da-bi-Ý í³ ñ¹áòÙ ç »ñíáò
µ³ éáí· a-ri-bi e-ri-da-bi, ÇÝáÁ Ý³ Á³ ñ· Ù³ ÝáòÙ ç Ş³ ÝÑ³-
á³ Ò/Çéí áòÙÝ(±) »í³ í⁵⁰¹: ²Ùèi »ð a-ri-bi-Ý Ý³ Ñ³ Ù³ ñáòÙ ç Ù³ Ì³ µ³ Ù
Ş³ ÝÑ³ á³ Ò, Çéí áòÙÝ(±); Ýß³ Ý³ ÍáòÁÙ³ Ùµ: ÙÙ³ Ý ÇÙ³ èi áí³ ÙÝ Á»ñ· è
Ì³ ñ»ÉÇ ç Ñ³ Ù»Ù³ Ì³ »É Ñ³ Ù. Ù-³ ñ ÙÇ³ Ý. ³ Ù³ ÙÝ ŞÇéí áòÙÝí· Ù-³ ñ»ð-
³ Ý»É ŞÑ»i· »É, ³ ÝÙÇÇ³ á»è Ñ»i· Çó· ³ Éí < *ar [ð² ´, III, çÇ 384-388]

⁵⁰⁰ ØÙáòé ÍáòÙÇó áÇ µ³ ó³ éí áòÙ Ý³· Ù-³ ñ µ»ñ-»Ù ÁÝÁ»ñáòÙÁ· ŞÙáí µ»ñ»Éí
Á³ ñ· Ù³ ÝáòÁÙ³ Ùµ:

⁵⁰¹ Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çÇ 435: ÙáòÙ Ñ»ðÇÝ³ ÍÁ µÝ³· ÇñÁ Á³ ñ· Ù³ Ý»ÉÇé¹ éáòÙÝ
µ³ éÁ ÁáòÝáòÙ ç³ é³ Ýò Á³ ñ· Ù³ ÝáòÁÙ³ Ý· Ì³ »è Ýßí³ Ì³ ßÈ· çÇ 181-182:

Ó·»ñÇ Ñ»i⁵⁰², aňi »Ō -e/i=be í »ñç³ í aňáoĀŪ³ Ý í 3 í Ĩ³ ñ»ÉÇ ĺ í »eÝ»É
 Ñ³ Ū»ñ»ÝÇ · aňÍ Ç³ Ĩ³ ÝÇ óáoóÇáÁ, aňÁ Ĩ³ ĤŪáoŪ ĺ ÝÇ · Ū³ Ĩ³ Ū³ ŪÝ»ñ: Aëi
 3 Ū³ Ū, Ā° Ó·ái, Ā° ÇŪ³ ëi ái Ñ³ Ū»ñ»Ý Ĥáo· 3 Ñ»éÁ ÉÇáí ÇÝ Ñ³ Ū³ NáóYá ĺ
 Ū·Đ³ náóĀŪáoYŪ³ ÝÇ 3 éç ç³ ñí 3 í Ā³ ñ· Ū³ YáoĀŪ³ YÁ: é³ Ĩ³ ŪÝ Ū»Ĥ 3 éç·
 í »É Ñ³ í 3 Ý³ Ĩ³ Ý ĺ Āí áoŪ í »ñáYŪ³ É Ñ³ í í 3 í Ç Ø·é³ Éí ÇÝÇÇ ÁYĀ»ñáoŪ:
 Aëi 3 Ū³ Ū ĺÉ, Ū»YŪ 3 ŪÝ Ñ³ Ū»Ū³ í áoŪ »YŪ Ñ³ Ū· 3 éµ»ñ-»Ū µ³ ŪÇ Ñ»i ,
 aňÁ Ā° Ó·ái, Ā° ÇŪ³ ëi ái 3 ŪáoŪçáoĀŪ³ Ūµ Ñ³ ŪAYí YáoŪ ĺ áoñ³ ñí .
 ariberí=τ=-ÇÝ, aňÁ Ø·é³ Éí ÇÝÇÝ Ā³ ñ· Ū³ YáoŪ ĺ Š· 3 É, Ūáí »Ý³ É,
 Ñ³ Ūí Ýí »É, µ»ñí »É · 3 ŪÉY³⁵⁰³:

aš=(a)ze [as=(a)c (±)] Šµ³ ĀÇÝ (3 í 3 ñç), éáçÍ | - Ñ³ Ū· Ñ-3 é Šµ³ ĀÇÝ,
 í áoñŪ, Ñ³ ñí | [Đ² , III, ĺç 46], Ñ-3 é-áoĀ ŠÑ³ è, Ūáoí Ū, éáçÍ | [Ū·ĐÉ,
 II, ĺç 53]: í Ĩ³ Ūí 3 í ĺ Ñ»i · Ū³ É 3 ñí 3 Ñ³ Ūí áoĀŪáoYÝ»ñáoŪ.

(169) ^mMe-nu-ú-a-še a-li-e kam-na-a-hi a-li ^mDi-a-
 u-hi-ni-i ANŠU.KUR.RA^{MEŠ} ú-ú ^{LU}A.SI^{MEŠ} `a-ha-
 a-u ^{LU}A.SI^{MEŠ} -aš-te ú-i-ú-ni a-ša-a-zi-e hi-
 i-ni-e ši-ú-bi ^{LU}hu-ra-d[i-n]a-a ma-si-ni-e
 i-a-ni a-ša-zi-e [ú-ú]še - Š | [KYKH 53₁₈₋₂₃]:

(170) [^{LU}A.]SI^{MEŠ} -na ú-ú-še ma-si-ni i-a-ni aš-zi-e
 - Š | [KYKH 174 B1₂₆]:

óñíáo 3 ñí 3 Ñ³ Ūí áoĀŪáoYÝ»ñÝ ĺÉ 1Áí 3 ñ Ñ³ ëí 3 Ý³ ÉÇ »Ý, 3 Ū³
 á³ í ×³ éái Ū³ eÝ³· Çí 3 Ĩ³ Ý· ñ³ Ĩ³ YáoĀŪáoYáoŪ 3 ŪáoŪçáoĀŪ³ Ūµ áY
 Ā³ ñ· Ū³ Ýí áoŪ: Ā³ ñ· Ū³ YáoĀŪ³ Ý ÷áñŪ ĺ Ĩ³ í 3 ñ»É Ą· Ū³ í áYáí Á
 aš(a)ze-Ç Ñ³ Ū³ ñ 3 éç ç³ ñí »éái Šµ³ ĀÇÝ | ÇŪ³ ëi A⁵⁰⁴: Ū·Đ³ náóĀŪáoY-
 Ū³ YÁ, áĀ³ ñ· Ū³ Ý»éái í »ñáYŪ³ É 3 ñí 3 Ñ³ Ūí áoĀŪáoYÝ»ñÁ, éáoŪ µ³ éç
 Ñ³ Ū³ ñ í 3 Éçè ĺ YáoŪÝ ÇŪ³ ëi Á, ÇYá aň Ą· Ū³ í áYáí Á [KYKH, ĺç 437]:
 Ø»ñ í áŪŪóçó 3 éç ç³ ñí í áoŪ Ñ³ Ū»ñ»Ý Ĥáo· 3 Ñ»éÁ Ĩ³ ñí »é Ą· Ñ³ ëi 3 í áoŪ
 ĺ Šµ³ ĀÇÝ | Ā³ ñ· Ū³ YáoĀŪáoYÁ: ĄYá í »ñ³ µ»ñáoŪ ĺ -ze í »ñç³ Ĩ³ ÝóÇÝ,
 3 á³ 3 ŪÝ Ą·ñ»è Ĩ³ ñ»ÉÇ ĺ Ñ³ Ū»Ū³ í »É Ñ³ Ū· -ó 3 í 3 ÝóÇ Ñ»i (3 Ūè
 Ū³ eçÝ í »è 1.3 í»i 2): Đ³ Ū· Ñ-3 é- µ³ éç ñŪ³ í Á í 3 ÝÇ 3 ñŪ³ Ý³· náó-
 ĀŪáoYÝ»ñáoŪ í Ĩ³ Ūí 3 í ĺ Ý³ · aš=u- ŠÑ³ éóÝ»É, µ»ñ»É | 3 YáoŪ³ Ĩ³ Ý ·

⁵⁰² ĐŪŪí . Ýç · ar=nu=iale ŠŪÇ³ ó³ Ý, Ñ³ ñ»óÇÝ | µ³ Ū³ í 3 Ý Ó·Á: í »è e.2Ūí 3 ĤŪ³ Ý,
 2003, ĺç 28:

⁵⁰³ í »è M.Salvini, "Die Felsinschrift Argištis I, bei Ortakent Kreis Hanak", Orientalia, vol. 75,
 I, 2006, ĺç 77-78:

⁵⁰⁴ И.Дьяконов, 1963, ĺç 70:

(h) aš=a- šN³ eÝ»É, · 3É, Úi Ý»É¡, šAÚmeÝ»É, í »Õ»Í³ Ý³É¡⁵⁰⁵ 3 Ý³ Ý-
 óáÕ³ Í³ Ý µ³ Ú»ñáóÚ: ÚáóÚÝ ³ñÚ³ í Çó áóÝ»Ýú Ý³ · aš=d(a)-
 ³ Ý³ ÝóáÕ³ Í³ Ý µ³ ÚA⁵⁰⁶, áñÁ ¶.Ø»ÉÇÚÇBí ÇÉÇÝ, ÑÇÚÝí »Éáí Áá÷áó½³ í ³ ÚÇ
 »ñíÉ»ñíÚ³ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚ³ Ý í ñ³, Í³ eí³ í ³ Ýúáí Á³ ñ. Ú³ ÝáóÚ ¿
 šN³ eí³ ³ í »É(±), ³ Ý»É(±)¡ · »ÝÁ³ ñ³ µ³ ñ Ñ³ Ú³ á³ í³ ³ eÉ³ Ý»óÝ»Éáí
 ³ éáóñ. aškun < šakânu ÝáóÚÝÇÚ³ eí µ³ eÇÝ [1960(УКН), ¿Ç 391]:
 e³ Í³ ÚÝ Áá÷áó½³ í ³ ÚÇ ³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚáóÝÁ Ú³ Bí³ Í ÉÇÝ»Éáó á³ í -
 x³ éáí µ³ í ³ Í³ ÝÇÝ ¹Áí³ ñÁÝÁ»eÝ»ÉÇ ¿ · · ùÇá Ñ³ í³ eí Ç: ³ Ñ³ e-
 í³ í íáóÚ ¿ í »ñÇÝÇë Øáí³ Ý³ ÚÇó · Ø»ñ. »Ñ Ø³ ñí³ ÝÇó í »ñÇ»ñë Ñ³ Úí -
 Ý³ µ»ñí³ í · · Ññ³ í³ ñ³ í³ í³ Ýáñ íñí ÝúñÇÝ³ í³ ñÓ³ Ý³. ñáóÁÚáóÝ-
 Ý»ñáí, áñí »Õ áóñ³ ñí. aš=d(a)--ÇÝ Ñ³ Ú³ á³ í³ ³ eÉ³ ÝáóÚ ¿
 ³ éáóñ³ Í³ Ý erēbu-Ý⁵⁰⁷, áñÁ í íÚ³ É Ñ³ Ú³ í »úeí áóÚ · áñí³ í íáóÚ ¿
 šÝ»ñë Úí³, »Í³, Ñ³ e³ (x³ Bí »ñáóÚÁÇ/ÉÝÇáóúÚÇ)¡ ÇÚ³ eí áí:

imen- (³ Úëá»e³ Áeí Ø.e³ Éí ÇÝÇÇ⁵⁰⁸) - Ñ³ Ú. ÑÇÚÝ, -³Ý, -áóÝ-
 ù/ë < *sē-mṣ šNÇÚù¡; ² ÚÝ í í³ Úí³ í ¿ Ñ»í · Ú³ É³ ñí³ Ñ³ Úí áóÁÚáóÝ»-
 ñáóÚ.

(171) i-na-ni-i me-na-ni e-di-ni ši-pu-li-ni ši-
 du-li-ni me-i e-ši-me-ši el-mu-še ma-nu-ni
 - § ¡ [КУКН 202₅₋₇]:

(172) i-na-[ni-i me-na-ni] e-di-ni ši-du-li-ni mei
 e-ši-me-ši el-mu-še ma-nu-ni - § ¡ [КУКН
 424₄₉₋₁₀, 270₁]:

(173) i-na-na⁵⁰⁹-ni ^ÉURU₄-na-ni e-di-ni ši-pu-li-ni
 ši-du-li-ni mei e-ši-me-ši el-mu-še ma-nu-
 ni - § ¡ [КУКН 247₇₋₈]:

(174) i-na-na-ni ^ÉURU₄ e-di-ni ši-du-li-ni me-i e-
 ši-me-ši el-mu-še ma-nu-ni - § ³ Úë ÑÇÚù»ñÇ Ñ³ -
 Ú³ ñ ÇÝá-áñ Ú»ÍÁ ÁáÕ Í³ éáóÇ¡ [Ayanis I, Ay-susi II₄]:

Ú.Ð³ ñáóÁÚáóÝÚ³ ÝÁ, ÑÝ³ ñ³ í áñ Ñ³ Ú³ ñ»Éáí í »ñÇÝÇë ½áó· áñ¹ áóÚÁ
 URU₄ šNÇÚù¡; BáóÚ»ñá· ñ³ ÚÇ Ñ»í⁵¹⁰, ÚÇ · ÝáóÚÝ Á³ Ú³ Ý³ í Ñ³ Ú³ á³ í³ ³ e-

⁵⁰⁵ í »e é. 2 Ú í ³ ³ ³ Ý, 2003, I, ¿Ç 29-30:

⁵⁰⁶ 2 Ú í ³ eÇÝ í »e И.Дьяконов, КБС, VIII, ¿Ç 65:

⁵⁰⁷ í »e M.Salvini, 1984 (ZU), ¿Ç 87, 91, 93:

⁵⁰⁸ M.Salvini, SMEA, XXII, ¿Ç 164-165; XLIII /1, ¿Ç 254:

⁵⁰⁹ Ú.Ð³ ñáóÁÚáóÝÚ³ ÝÁ, Ñ»í · »Éáí Ø.e³ Éí ÇÝÇÝ, eÉ³ ÉÚ³ Úµ Í³ ñ¹ áóÚ ¿ inani, e³ í ³ ÚÝ
 µÝ³. ñáóÚ Ñeí³ ³ í³ ³ éí³ ¿ i-na-na-ni, ÑÚÚí. (174)-Ç Ñ»í:

⁵¹⁰ Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ¿Ç 455:

É³ Ý^í »üei »ñç Ā³ñ. Ú³ YáoĀŬáoYÝ»ñáoŬ Ú»½ Ñ»i³ ünñáoŬ Ñ³í í³ ÍY»-
 nĀ áç Ā³ñ. Ú³ YáoŬ, Çei i-me-na-ni/è⁵¹¹-Ç ÷áÉ³ñ»Ý ÁYĀ»ñóáoŬ ħ
 me-na-ni` eĭ½µY³í³ Ý i-Ý í»ñ³. ñ»fái Ý³ Éáñ¹ inani¹ »ñ³ Ýí³ YÁ,
 áñĀ Ý³ í³ñ¹áoŬ ħ inani-i: Èñ³ óáoŬÇa i-Ç³ éí³ ŬáoĀŬáoYÁ³ Ŭe
 1»ñ³ Ýí³ Ý í»ñçáoŬ Ŭ.Đ³ñáoĀŬáoYŬ³ YÁ µ³ ó³í³ ñáoŬ ħ 3½³í³ í³ñ³ í³ŬÁ
 Ēñ³ óY»fáo³ Yññ³ Ā»Bí³ áoĀŬ³ Ŭµ, ÇYáÁ ūÇa Ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ħ: 2 Ŭei »Ŭ á»i ū
 ħ Ñ³ BíÇ³ éY»É³ ŬY Ñ³ Ý. 3 Ú³ YúÁ, áñ³ Ŭe 1»ñ³ YáoYÁ, áñĀ µ³ ½ŬÇóè
 í³ Ŭí³ í³ ħ ħ 3 YÇ³ ñó³ Ý³. ñáoĀŬáoYÝ»ñáoŬ, 3 ŬeáŬei, áá ŬÇ³ Ý. 3 Ŭ
 inani-i Ó`ái áç Ñ³ Ý¹ÇááoŬ: áŬei Ç³ ½³í³ í³ñ³ í³ŬÁ Ēñ³ óY»fáo
 Ñ³ Ú³ ñ³ B³í³ 3 í»ÉÇ Ñ³ í³ Ý³ í³ Ý ħñ i-na-a-nè. ñáoĀŬáoYÁ` ĩñ³ Ý³ í³ Ç
 a-ái, ÇYáÁ áñ µ³ ½ŬÇóè í³ Ŭí³ í³ ħ ħ 3 YÇ³ ñó³ Ý³. ñáoĀŬáoYÝ»ñáoŬ⁵¹²:
 èñ³ ū. í³ ÇY »Ý ÉaéáoŬ Ý³ .. 3 ŬY ½áo. 3 Ñ»é 3 ñí³ 3 Ñ³ Ŭí³ áoĀŬáoYÝ»ñYÁ,
 áñáYáoáoŬ áŬñ³ ñí³. ŞÑÇŬú; µ³ éÁ í³ Ŭí³ í³ ħ . 3 Ŭ³ ÷ 3 ñ³. ñç í³ »eúái:
 , ñ³ YáoáoŬ 3 ŬY . ñí³ í³ ħ 3 é³ Yó Ñ³ í³ »ÉŬ³ é i-Ç, í³ »è (173)-(174): Ŭí³ í³ Ç
 áoY»Y³ éái í³ »ñáYŬŬ³ é ÷ 3 eí³ »ñĀ³ Ŭ»Yú Ñ³ í³ í³ ħ »Yú á³ Bí³ á³ Ý»fáo
 Ø.è³ í³ ÇYÇÇ³ 3 é³ ç³ ñí³ í³ imen- ÁYĀ»ñóáoŬÁ, ÇYáÁ Ñ³ eí³ 3 í³ í³áoŬ ħ
 Ý³ .. Ñ³ Ŭ. ÑÇŬY ŞÑÇŬú; ½áo. 3 Ñ»éÇ³ 3 éí³ ŬáoĀŬ³ Ŭµ:

(LŬ) **ibsu=še** [(LŬ) iwsu=s] Ş³ Ŭ³ Ý³ á³ í³ ñ³ eí³ áŬ, 1áoñ. 3 ñí³ - Ñ³ Ŭ.
 ÑÇŬeY, -3Ý, -áoY-ŭ/è ŞÑŬáoéY, ÷ 3 Ŭí³ Çó 3 é³ ñí³ Ý»ñ á³ í³ ñ³ è-
 í³ áŬ, É³ ñ³ í³, 1áoñ. 3 ñí³: í³ Ŭí³ í³ ħ Ñ»í³ Ŭ³ é 3 ñí³ 3 Ñ³ Ŭí³ áoĀŬáoY-
 Ý»ñáoŬ.

(175) ^dĥal-di-iš-me uš-ha-nu-ni hu-ŭtu-tu-hi e`a
 gu-nu-še e`a ip-šu-še - ŞÉ³ é³ í³ ÇY-ÇYŬ ÁYÍ³ Ŭ»ó Ñ³ -
 çáŬáoĀŬáoY (±), .. Ŭ³ ñí³, .. µ³ ñúñáoĀŬáoY(±)! [KYKH 242 AII-AI
 28-29, 414₈₋₉]:

(176) uš-ha-nu-me ^dĥal-di-še EN-[še] [h]u-ŭtu-tu-hi
 e`a gu-nu-š[e] e-ú-e ^{LŬ}ip-šu-[še] ū-i-ni-i
 ú-ri-ni-e-[i] - ŞAYÍ³ Ŭ»ó-ÇYŬ É³ é³ í³ ÇY` í³ »ñĀ, Ñ³ çá-
 ŬáoĀŬáoY (±), .. Ŭ³ ñí³, .. µ³ ñúñáoĀŬáoY(±) 3 ŬµáŬç urinie!
 [KYKH 406 л.с.31-34]:

(177) uš-ha-nu-[me] ^dĥal-di-še EN-ú-še hu-ŭtu-[tú-
 hi e-`a g]u-[nu]-še e-`a ^{LŬ}[ip-šu]-še [šu]-
 i-ni-i [ú-ri-ni-e] - ŞAYÍ³ Ŭ»ó-ÇYŬ É³ é³ í³ ÇY` í³ »ñĀ

⁵¹¹ 1áoY 3 ñŬ³ í³ Á imen-Ý. 3 ŬY 3 Ŭei »Ŭ í³ Ŭí³ í³ ħ Ñá. µ³ ó³ é³ í³ Yái, áñçY Ñ³ Ŭ³.
 Ó³ ŬYáoŬ ħ ina(na)=ane 1»ñ³ YáoYÁ:

⁵¹² í³ »è, ünçY³ í³, KYKH 247, 270, 275₁₇, 414, .. 3 ŬY:

Ń³ çáŌáoĀláoÝ (±), .. Ū³ nī , .. μ³ nūnáŌĀláoÝ(±) ³ ŪmáŌç
urinie! [KYKH 407 л.с.23-25]:

´»nī ³ Í ³ nī ³ Ń³ ūi áŌĀláoÝÝ»náŌŪ LŪ ip-šu-še-ç šμ³ nūnáŌ-
ĀláoÝ(±), μ³ n»- áñf (±); Ā³ n- Ū³ ÝáoĀláoÝÁ i ³ Ēç ě Ĺ.Đ³ náŌĀláoÝŪ³ ÝÁ
[KYKH, çç 449]: á»Ē»μçμ³ Ōç ³ nŌ³ Ý³. náŌĀŪ³ Ý [KYKH 407] ÝBī ³ Í
Ń³ i í ³ ÍÁ máfánaíçÝ ³ ŪĒ Í»ñá Ĺ ÁÝĀ»náŌŪ .. Ū»ÍÝ³ μ³ ÝáoŪ Ø. ě³ Ē-
íçÝçÝ: Ū³ LŪ [ib-šu]-še-ç ÷ áĒ³ n»Ý Í³ nīáoŪ Ĺ LŪ ūŧŪL-še, çĒĪ
[urinie]-ç: GÁN-i: ĀĒī ³ Ū¹Ū, í»ñç»ñě Ń³ ūi Ý³ μ»nī ³ Í .. çñ ÍáoŪçŌ
Ńñ³ i ³ n³ Í í ³ Í ¶Ūáí»Ē»ùç ³ nŌ³ Ý³. náŌĀláoÝáoŪ, áñÁ ³ Ūě Ū³ éáí
ÍñíÝáoŪ Ĺ á»Ē»μçμ³ Ōç .. Đ³ Ōçç [KYKH 406] ³ nŌ³ Ý³. náŌĀláoÝÝ»ñÁ,
í»ñáŃçBŪ³ Ē Ń³ i í ³ ÍÁ Ū»ÍÝ³ μ³ ÝáoŪ Ĺ Ýánaíç: ´»ñ»ÝŪ ³ Ū¹ Ń³ i í ³ ÍÁ
Ø.ě³ íçÝçç Ā³ n- Ū³ ÝáoĀŪ³ Ūμ.

(178) uš-ha-nu-me ᵃhal-di-še EN-še hu-ṭu-tu-hi e-
`a gu-nu-še e-`a ip-šu-še šu-i-ni-i ú-ri-
ni-i - šAYÍŪ ³ ŪŌ-çÝŌ Ē³ ĒÍçÝ Ĺ »ñÁ .... .. Ū³ nī áŌÝ³ Íáo-
ĀláoÝ .. i ÝūñçÝáoĀláoÝ(±) ³ ŪmáŌç i ³ n³ Íùç íñ³ ! [SMEA
XLIV/1, 2002 13-15]:

ě³ ĒÍçÝçÝ, Ń³ ūi Ý»Ēáí áñáB i ³ n³ Íáoě³ ÝŪ éáoŪ Ń³ Ū³ i »ŪĒí áŌŪ
ŧŧŪL . ³ Ō³ ÷ ³ n³. nç ³ éĒÍ ūáoĀŪ³ Ý ³ éÝáoĀŪ³ Ūμ, ³ ŪÝ Í³ ááoŪ Ĺ
šī áŌÝ! . ³ Ō³ ÷ ³ nç Ń»i ` Ā³ n- Ū³ Ý»Ēáí šLŪ ŧŧŪL-še šu-i-ni-i
ur-i-ni-i! Ń³ i í ³ ÍÁ š...i ÝūñçÝáoĀláoÝ(±) ³ ŪmáŌç i ³ n³ Íùç íñ³ !:
ŧŧŪL ÝBī Ý³ ÍáoŪ Ĺ š³ Ū³ Ý, ³ ÝáĀ, Í»áŌx! (áŌñ³ nī . šani - Ń³ Ū. ě³ Ý
š³ Ū³ Ý, ³ ÝáĀ, ě³ Ý!⁵¹³): LŪ áñáBçáĀ μÝánaBáoŪ Ĺ š³ ÝŌ, Ū³ nī³ ÝŌ
i »ě³ Í! . ³ ŪÝ áŌñ³ nī »ñ»ÝáoŪ Ń³ x³ Ē Íçñ³ éíáoŪ Ĺ Ý³ .. ½³ Ý³ ½³ Ý
Ū³ ěÝ³. çī áŌĀŪ³ Ý i »ñ Ū³ nī³ ÝŌ ÝB»Ēáo Ýá³ i ³ Íáí, çĒĪ -še
í»ñç³ íánaŌĀláoÝÁ áŌñ³ nī »ñ»ÝáoŪ Í³ Ū Í³ ½ŪáoŪ Ĺ í»ñ³ Ō³ Í³ Ý
. áŪ³ Í³ ÝÝ»ñ, Í³ Ū áŌÝç Ńá. Ý³ Íç³ Í»nī -Ń³ íç³ Ū³ Í³ Ý ³ nÁ»ù (i »ě 1.3
Í»i 2): ĀĒī ³ ŪĒŪ, LŪ ŧŧŪL-še μ³ é³ Ōç á»i ù Ĺ ÝB³ Ý³ Íç šŃŪi áŌĀláoÝ,
³ nñ»Ēī ÁÝÍŃ³ Ýñ³ á»ě! Í³ Ū š³ Ū³ Ý»ñ á³ i n³ ěī áŌ! : Đ³ Ū»ñ»ÝáoŪ
ŃçŌěÝ ÝB³ Ý³ ÍáoŪ Ĺ š³ i ³ ŌŌ³. áñf , Ē³ n³ i , ¹áŌñ. ³ nī , çÝáĀ Ūç³ Ý-
. ³ Ū³ ŪÝ Ń³ Ū³ NáŌÝá Ĺ áŌñ³ nī . LŪ ip-šu-še-çÝ: ĀĒī ³ Ū¹Ū, í»ñççÝě
Í³ náŌ Ĺ μ³ é³ Ōç ÝB³ Ý³ Í»Ē šŃŪáoěÝ»ñ, ¹áŌñ. ³ nÝ»ñ! : Đ³ Ū³ á³ i ³ ě-
Ē³ Ý³ μ³ n gunu-še (ŃŪŪi . Ń³ Ū. Ń³ Ū-³-çáoÝ-ç šÍáí áñ³ Í! [Ē.20-
f³ ½Ū³ Ý, 2003, çç 50-51]) á»i ù Ĺ ÝB³ Ý³ Íç šŪ³ nī áŌÝ³ ÍáoĀláoÝ,

⁵¹³ í »ě Н.Арутюнян, 2001(КУКН), çç 462:

Ú³ nī ³ Ĩ³ Ý ³ nī »ēī , NŪī áoĀláoÝ, BÝáñNī; Ĩ³ Ú ŠÚ³ nī ĆĨÝñī: Đ³ Ĩ -
 í³ ÍÁ ³ ÚmáOĉáoĀÚ³ Úm Āññ̄ ē á»ī ù ĺ Ĩ³ n̄¹³ É Š... Ú³ nī áoÝ³ ÍáoĀláoÝ,
 ³ nñ»ēī ³ Ĩ³ n̄ÁáoĀláoÝ/ī Yī »ēī ³ n̄áoĀláoÝ (μ³ é³ óĆ ŠNŪáoēÝáoĀláoÝ!)
 ³ Ú»Ýáoñ»ù! : Æēī »Ā - še[-s]-Ý ³ ūēī »Ō áoÝĆ N̄á. Ý³ ĨĆ³ Ĩ³ nī -N̄³ Ĩ³ -
 ù³ Ĩ³ Ý ĆÚ³ ēī , ³ á³ Š... Ú³ nī ĆĨÝñ̄ NŪáoēÝñ̄ (³ nñ»ēī ³ íánÝñ̄)
 ³ Ú»Ýáoñ»ù! : Ĩ³ ÝĆ ³ n̄O³ Ý³ . n̄áoĀláoÝñ̄áoÚ ³ ūē »ñĨáo . ³ O³ ÷ ³ n̄ÝñĆ
 N̄³ Ú³ Ĩ³ »Ō N̄³ Ý¹»ē . ³ ÉÁ ³ Ú»ÝĆÝ ĺÉ ½³ n̄Ú³ Ý³ ÉĆ áĸ, ù³ Ý½Ć ³ ūYī »Ō
 . n̄»Ā ÚĆBī é³ ½Ú³ Ĩ³ Ý . áñĨ áŌáoĀláoÝñĆ Ú³ eĆÝ ÉáēuÁ ½áo . ³ ÍóíáoÚ
 ĺ É³ ūÝ³ Ĩ³ Ĩ³ É BĆÝ³ n̄³ n̄³ Ĩ³ Ý . Ĩ³ Ýī »ē³ Ĩ³ Ý . áñĨáoÝáoĀÚ³ Ý Ú³ eĆÝ
 á³ Ĩ³ ūáo N̄³ Ĩ³ Ĩ³ ÍÝñĨáf :

ur- ŠĨ³ ūñ, Ĩ³ n̄³ Ĩ³ ū! (³ ūĨ³ »ē¹ Áēī Ø.é³ ĨĶÝĆĆ) - N̄³ ū. áoñ < * kʷr
 ŠĨ³ »ŌĨ⁵¹⁴, NŪŪī . áoñ-»-ŪÝ ŠÚĆ Ĩ³ »ŌĨ, ÁÝ¹-N̄³Ý-áoñ Š³ Ú»Ý Ĩ³ »ŌĨ
 [Đ² Ķ, III, ĺĆ 42, 613] ³ ūÉÝ: Ĩ³ ūáoĀláoÝñĆ N̄³ Ú³ n̄ Ĩ³ »ē (175)-(177)-Á
 ³ N̄ñī ³ ū³ É ³ n̄³ ūī áoĀláoÝÁ.

(179) ^aĥal-di-ni-ni-e ba-ú-ši-ni kŪR⁵¹⁵ ú-ri-e a-ú-
 e-i-ṭè-ni ši-ú-bi - ŠÉ³ ĨĶĆ N̄ñ³ Ú³ Ýáí ĀBÝ³ Ú³ -
 Ĩ³ Ý Ĩ³ n̄³ Ĩ³ ūÁ ½áññ(±)⁵¹⁶ áoŌ³ nĨ³ »óĆ! [SMEA, XLIV/1, 2002,
 ĺĆ 127]:

ÆÚ³ ēī Á áñáB»ÉĆē¹ Ø.é³ ĨĶÝĆÝ NĆŪù ĺ ÁÝ¹áoÝáoŪ á»É»μĆμ³ ŌĆ (177)
 ³ n̄O³ Ý³ . n̄áoĀláoÝÁ, áñī »Ō u-ri-ni-Ć ÷ áÉ³ n̄Ý Ĩ³ n̄¹áoŪ ĺ GÁN
 BáoŪñá. n̄³ ūÁ ŠĨ³ ūñ, ¹³ Bī , Ĩ³ »Ō, Ĩ³ n̄³ Ĩ³ ū! ÝB³ Ý³ ÍáoĀÚ³ Úm⁵¹⁷: Áēī
 ³ ūĨ³, Ý³ ...š-u-i-ni-i u-ri-ni-i/u-ri-ni-e-[i]/GÁN-i ³ n̄-
 Ĩ³ N̄³ ūī áoĀláoÝÁ ³ é³ Ć³ nĨ³áoŪ ĺ Ā³ñ. Ú³ Ý»É Š...³ ÚmáOĆ Ĩ³ n̄³ Ĩ³ ūĆ
 íñ³ ! (š(u)-i) - Š³ Ú»Ý, ³ ÚmáOĆ!): Đ³ BĶĆ ³ eÝ»Éáf u-ri-ni-e-[i]
 (u-ri-né-e-[i]) Ĩ³ n̄m̄ñ³ ĨĆ ³ éĨ³ ūáoĀláoÝÁ^a éáoŪ μ³ eÝ áo

⁵¹⁴ áoñ μ³ éÁ N̄³ ūñ»ÝáoŪ áoÝĆ Ý³ . Ĩ³ n̄³ ÝĶ ³ Ý³ Ĩ³ Ý³ n̄Á»ù:
⁵¹⁵ o. ¶Ĩñ»ĨŪ³ ÝÝ ³ é³ Ć³ nĨ³áoŪ ĺ kŪR ŠN̄³ Ĩ³ é³ ÍánĨ, ĀBÝ³ ūĆ! . ³ Ō³ ÷ ³ n̄³ . nĆ ÷ áÉ³ n̄Ý
 ³ ūēī »Ō Ĩ³ n̄¹³ É PĀP Š³ ÚmáOĆ, ³ Ú»Ý! [á Đ, 2004, 1, ĺĆ 224-252]:
⁵¹⁶ ² ūĨ³ »ē ĺ Ā³ñ. Ú³ ÝáoŪ Ø.é³ ĨĶÝĆÝ: Ū.Đ³ n̄áoĀláoÝñ̄ÝÁ ¹⁰áúēiṭene-Ć N̄³ Ú³ n̄ Ý-
 Ā³ ĨáoŪ ĺ ūñÚ³ Ĩ³ Ý ĆÝá-án ¹³ ē, Ĩ³ é³ ūáo [H.Артунян, 1966, ĺĆ 44]: Ø»ÝŪ ³ é³ Ć³ nĨ³ »ÝŪ
 Š. áoB³ ÍáoĀláoÝñ̄ ³ Ýáo ĆÝá-án ūáoŪ, . áoB³ Ĩ³ ; Ā³ñ. Ú³ ÝáoĀláoÝÁ Ĩ³ á»Éáf ³ ūY N̄³ ū. ³ ŌĶĨ
 μ³ éĆ N̄ñī [é.² ūĶ³ Ĩ³ Ý, 2003, ĺĆ 32]: ² é³ Ýo Ú³ n̄¹, Ú³ eÝ³. ĆĨ áoĀláoÝ μÝáñáBáo áñáĆĆá
 ÝB³ ÝĆ éáoŪ μ³ éÁ ³ ūēī »Ō Ĩ³ n̄»ÉĆ ĺ N̄³ eĨ³ Ý³ É ³ ŌĶĨ Šμ³ nĆ Éáoñ!, ŠáoĆáoŪYī, Šá³ñ...
 Éáēī áoŪ! [Ū ĐÉ I, ĺĆ 358]: ĐŪŪī . ūñÝ³ Ĩ³ ...bause šiu=ne - ŠN̄³ Ú³ Ý/ Éáēu áoŌ³ nĨ³ »ó!
 ³ n̄³ ³ N̄³ ūī áoĀláoÝ N̄ñī : Áēī ³ ūĨ³, áúēiṭene šiu=be ³ n̄³ ³ N̄³ ūī áoĀláoÝÁ á»ī ù ĺ
 Ā³ñ. Ú³ Ý»É Š(μ³ nĆ) Éáoñ áoŌ³ nĨ³ »óĆ! : ØĆ. áoB³ ³ ūē ŠÉáoñ-Ć Ĩ³ Ĩ³ Ĩ³ n̄»ÉĆ ĺ N̄³ eĨ³ Ý³ É ĆÝá-án
 . áoB³ ÍáoĀÚ³ Ý ³ n̄¹áoŪŪ Ĩ³ ūŪ³ Ý ūĆ μ³ Ý:
⁵¹⁷ Ĩ³ »ē M.Salvini, SMEA, 44/1, 2002, ĺĆ 129-130, 142-143:

³ nī ³ Ñ³ Ūi áóĀŭáoYÁ ³ ŪmáŌçáoĀŪ³ Ūm á»i ù ĸ í ³ ñ³ f̄ ...sui=(i)=n=
 =ei uri=(i)=n=ei §³ Ū»Y í »Ō; (ÑŪŪi . Ñ³ Ū. ³ Ū»Y-áŏñĸ-ù
 m³ é³ Ō`Á):

šuk=ure [s(u)k=ot] - Ñ³ Ū. (Ñ)ēi -»É šÑēi»É, í ūY»É, áóß³ 1Çñ ĒÇ-
 Y»É⁵¹⁸, (Ñ)ēi -áŌ šÑēiáŌ; ³ ŪEY: ¶.Ō»ÉÇùÇßf ÇÇÉY í ³ ēi ³ í ³ Yúái
 Ā³ ñ. Ū³ YáoŪ ĸ §í ³ Yái ³ í (±), í áái ³ í (±); (призванный (±), вызванный
 (±)) [1960 (УКН), ĸç 407], áñÁ í ñí YáoŪ ĸ Ū.Đ³ ñáoĀŭáoYŪ³ YÁ [2001(КУКН),
 ĸç 465]: í ³ Ūi ³ í ĸ Ñ»i ³ Ū»É ³ nī ³ Ñ³ Ūi áóĀŭáoY»ñáoŪ.

(180) i-e-še ^{LŪ}A.SI^{MES} ni-ku-li u-i-e a-i-ne-i
^{LŪ}EN.NAM^{MES} šu-ku-ri ma-nu-ri - §»ë ½áñũÇY çáoñ
 í í »Ōç(±) áá áú í ³ é³ í ³ ñçáY»ñçŌ áĸñ í ³ Yái »É(±) (призван (±)
 не был); [КУКН 244₁₅₋₁₆]:

(181) i-ku-ka-ni (×Çßí Ō`Y ĸ` i-šũ-ka-ni) MU ši-iš-ti-
 ni uš-ta-di ^{KUR}U-i-ṭi-ru-ñi-e-di III
^{LŪ}EN.NAM^{MES} šu-ku-ri ma-nu-li III-a e-sa uš-
 ti-ip-te za-đu-bi šYáoŪY í ³ ñç »ññáñ¹(±) ³ Y. ³ Ū
 áŌ`áñí »Ōç áŏçí ÇñáoÉÇ, »ñ»ù í ³ é³ í ³ ñçáY»ñ í ³ Yái »-
 ŏçY(±), »ñ»ù í »ŌáoŪ ĸÉ ³ ñß³ í »Ōç; [КУКН 241 D₁₉₋₂₃]:

Ō³ ēi áñ»Y Ū³ ēY³. Çí ³ í ³ Y. ñ³ í ³ YáoĀŭáoYáoŪ í ³ á Ç Yí ³ í í áŏŪ
 éáoŪY m³ éç í »ñç³ í áñáoĀŪ³ Y ³ í ³ Yç ³ ñŌ³ Y³. ñáoĀŭáoY»ñáoŪ í ³ Ū-
 í ³ í -ure/-aure (í »ë III.3 í»i 2) 1»ñm³ Ū³ í ³ Y³ í ³ Yŏç ŪçÇ: é³ -
 í ³ ŪY Ū½ Áí áŏŪ ĸ, áñ Çñ³ í ³ YáoŪ Ū»YŪ ³ Ūēi »Ō. áñí áŏY»YŪ ÑÇßŪ³ É -
 ure/-aure (Ñ³ Ū. -áŌ/-³ŏŌ) 1»ñm³ Ū³ í ³ Y Ū³ ēYÇíÇ Ñ»i: Áēi
 ³ ŪēŪ, ³ é³ ç³ ñí áŏŪ »YŪ šuk=ure m³ éÁ Ā³ ñ. Ū³ Y»É §(Ñ)ēi áŌ; ³ ŪY
 Ñ³ Ū³ ñ»Éái 1»ñm³ Ū, Çēi í »ñáYßŪ³ É ³ nī ³ Ñ³ Ūi áóĀŭáoY»ñÁ Ñ³ Ū³ á³ -
 í ³ éÉ³ Y³ m³ ñ Ā³ ñ. Ū³ Y»É.

- §»ë ½áñũ nikule (m³ Ū) (áí ³ ñ) áá Ūç Ñēi áŌ í ³ é³ í ³ ñçá (³ Ūēi »Ō)
 ŪY³ áŏŪ;

- §³ Ūē YáoŪY í ³ ñç šiištine ³ ñß³ í »Ōç 1»áç áŏçí ÇñáoÉÇ, »ñ»ù
 Ñēi áŌ í ³ é³ í ³ ñçáY»ñ ŪY³ ŏçY/ÁáŌYí »ŏçY (±) (³ ŪYi »Ō), »ñ»ù í »ŌáoŪ ĸÉ
 ³ ñß³ í »Ōç⁵¹⁹:

⁵¹⁸ Đ³ Ūí ³ ½Ū³ Y m³ é³ ñ³ YÁ Ū»í YáoŪ ĸ` ší ūY»É, ³ ñÁáoY í ³ É, áóß³ Y»É; [Ū`ĐÉ, II, ĸç 719]:

⁵¹⁹ í ³ é³ ŏç AYÁ»ñŌŪ³ Ūm í áŏY»Y³ YŪ šŪ»ë ^{LŪ}A.SI^{MES}S(½áñũ»ñ) nik=ule áŪ(á)
 ³ ŪYĸ ^{LŪ}EN.NAM^{MES} (í ³ é³ í ³ ñçáY»ñ) ēi áŌ ŪYáoŪ, šÇ-éái³-Y MU (í ³ ñç) ē»ēi Ç-
 Y(±) áēi³=di (=Ū) áŏçí ÇñáoÉ»-(»)¹ III ^{LŪ}EN.NAM^{MES} (í ³ é³ í ³ ñçáY»ñ) (Ñ)ēi áŌ
 ŪY-áŏ-le III-a es=a (»ñ»ù í »Ō»ñáoŪ) áēi ÇŏÁ ½i áŏ(ŏ) (í ³ Ū ½³ i áŏ(ŏ)); °ñí áŏ³ ñ-

zielde [jierd] - Ñ³ Ò. É»³ñ¹, É»ñ¹ < * iēk^uh-t šĕŮ³ ñ¹|: Đ³ Ò. É»³ñ¹ μ³ éç ÑŸ¹»í ñáá³ Ì³ Ý Í³. áóŮÁ Ñ³ Ò³. »í Ý»ñç Ñç³ ÝáóŮ Í³ ě-Í³ Í áç Ñ³ ñáóóáóŮ, ě³ Ì³ ÒŸ³ ÝŃ³ ěÍ³ Ý³ ěç ĺ ÚŸáóŮ μ³ éç ěÍ³ μç É-Ÿ ěá³ ěí »ěçŮ ç-ç Í³ Ò Ó-ç ÷ áĒ³ ñ»Ÿ: ²Ůě Ñ³ Ý. ³ Ò³ ÝúÁ Í³ ñ»ñ Ů»ÍŸ³ - μ³ ÝáóŮÁóŸŸ»ñç ĺ ³ ñÁ³ Ý³ ó»ě, áñáŸÓ Ů»Ÿú ³ Ůěí »Ů á»Ÿú ³ Ý¹ñ³ ¹³ ě-Ÿ³ ⁵²⁰: Ů»Ÿú Ůç³ ŮŸ, áñ çŸáá»ě »ñ»áóŮ ĺ áóñ³ ñí . ě»á³ . ñ»ñáóŮ í Ì³ Ů-í³ Í áç ŸĕŮ³ ñ¹| μ³ éçÓ, ³ Ůě Ñç³ ÝáóŮ Ñ³ Ů»ñ»ŸáóŮ ¹»ě . áñÍ ³-Í³ Ì³ Ý ĺ ñ šĕŮ³ ñ¹| μ³ éç ěá³ ěí »ěçŮ Í³ ÝáŸ³ í áñ *çç³ñ¹ Í³ Ů *Ůç³ñ¹ Ó»Á (áóñ³ ñí ³ Ì³ Ý ě»á³ . ñ»ñáóŮ Ñ³ Ò. ³-ç ¹çŮ³ ó ě-ç ³ ěÍ³ ŮáóŮÁóŸŸÁ ěáí áñ³ Ì³ Ý »ñ»áóŮÁ ⁵²¹): Đ.». ĺ-Ÿ Ñ³ Ů»ñ»ŸáóŮ áñá»ě Í³ ÝáŸ Í³ ěçě ĺ ç, Óáó μ³ éáóŮ Ó: Ēñ Ñ»ñÁçŸ áóñ³ ñí . z-Ÿ Ñ³ Ů³ á³ í ³ ěĒ³ ÝáóŮ ĺ Ñ³ Ò. ½-çŸ, ó-çŸ Í³ Ů Ó-çŸ: ě³ Ì³ ŮŸ áóŸŸú Ÿ³ **^{KUR}zabaña - Ñ³ Ò. šæ³-ó³ Ē-ù| ½áó. ³ Ñ»ěÁ⁵²²: ²Ůě Ñ³ Ý. ³ Ò³ ÝúŸ»ñÁ ³ ě³ ŮÁŮ ÁáóŮĒ áŸŸ í ³ ěçě Ůç³ ñÁ»úáñ»Ÿ áñá»ěĒ áóñ³ ñí . zielde-ç ×ß-ñçí ³ ñí ³ ě³ ÝáóŮÁóŸŸÁ jierd Á» jierd:

VI.2 áóñ³ ñí ³ Ì³ Ý áñá»ě í »ùěí »ñç Á³ ñ. Ů³ ÝáóŮÁóŸŸ»ñ

» Ů»ÍŸ³ μ³ ÝáóŮÁóŸŸ»ñ

ěí áñ, ě³ í çŸ³ í ³ ě í çŸÍ³. çñ í ³ ě³ ¹³ ñÓáóŮŮ³ Ůμ (. ñ³ ¹³ ñÓáó-ÁŮ³ Ůμ), ÍŸ»ñÍ³ Ů³ óŸ»Ÿú áñá» áóñ³ ñí ³ Ì³ Ý í »ùěí »ñ Ñ³ Ů»ñ»Ÿç Ñ»í Ñ³ Ů»Ů³ í áóŮŮ³ Ůμ » Ů³ Ÿñ³ Ů³ ěŸ Ů»ÍŸ³ μ³ ÝáóŮÁóŸŸ»ñáí: í ³ ě³ ¹³ ñ-ÓáóŮŮ³ Ý ÁŸÁ³ óúáóŮ áóñ³ ñí ³ Ì³ Ý (³ éáóñ³-μ³ μ»ěÍ³ Ý) ě»á³ Ÿß³ Ÿ-Ÿ»ñç ³ ŮĒÁŸí ñ³ Ÿú³ ŮçŸ í çŸÍ³ ŮçŸ ³ ñÁ»úŸ»ñç ³ ěÍ³ ŮáóŮŮ³ Ý ¹»áúáóŮ Ÿ³ Ē³ á³ í í áóŮŮÁóŸŸÁ í ñí »ě ĺ Ÿñ³ Ÿó, áñáŸú ³ ě³ í »ě Ñ³ Ů³ ÑáóŸá »Ÿ çŸáá»ě áóŸŸú áóñ³ ñí ³ Ì³ Ý í »ùěí »ñçŸ, ³ ŮŸá»ě ĺĒ ³ Ů¹ í »ùěí »ñáóŮ ³ ěÍ³ μ³ ě»ñç » Ů»áóŮÁŸ»ñç Ñ³ Ů»ñ»Ÿ ½áó. ³ Ñ»ěŸ»ñçŸ (»Á» ³ Ů¹ áçěçŮ ³ ěÍ³ »Ÿ): ½áó. ³ Ñ»ě³ μ³ ñ Í í ñí »Ÿ Ÿ³ » μñí ³ Í í »ùěí »ñç ÑŸáóŮŮ³ - ¹³ ñÓÍ ³ Í í ³ ñ»ñ³ ÍŸ»ñÁ: ĐŸááóŸ³ ¹³ ñÓŮ³ Ý ÁŸÁ³ óúáóŮ ÑçŮŸí »Ē »Ÿú

í Ñ³ Ůí áóŮŮÁóŸŸ»ñŸ ĺĒ, Á³ Ů³ Ÿ³ Íç ÁŸÁ³ óúáóŮ Íñ³ Í áñá» ÑŸáóŮŮ³ Í³ Ý » Ů»ñ³ Ì³ Ÿ³ Í³ Ý ÷ ÷ ÷ áĒáóŮŮÁóŸŸ»ñáí Ñ³ Ÿ¹»ñÓ, . ñ»Á» ³ ŮμáŮçáóŮŮ³ Ůμ ÑŸáóŮ »Ÿ Ůç³ Ÿ. ³ Ů³ ŮŸ Ñ³ ěÍ³ Ÿ³ ěç Ñ³ Ů»ñ»Ÿáí:

⁵²⁰ Đ³ Ò. šĕŮ³ ñ¹| μ³ éç Í³. Ů³ ŸŸ »ŸÍ³ í í áóŮ³ ŸÍ³ ÝáŸáóŮŮ³ Ÿ Ů³ ěçŸ Ů³ Ÿñ³ Ů³ ěŸ í »ě

¶.æ³ ÑáóŮŮ³ Ÿ, 1987, ĺç 52, 160, 173 » ŮŸí »Ů Ÿßí ³ Í . ñ³ Ì³ ÝáóŮŮÁóŸŸÁ:

⁵²¹ ²Ůě Ů³ ěçŸŸí »ě ě. ²ŮĒ³ ³ ³Ů³ ŸŸ, 2003, ĺç 72:

⁵²² í »ě Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĺç 530:

í »ùeí »ñáóÙ ³ éí³ μ³ é»ñÇ · Ó·áóŰÁÝ»ñÇ Ñ³ Ű»ñ»Ý ½áó· ³ Ñ»éÝ»ñÇ í ñ³ :
 , ñ³ Ýó μ³ ó³ í³ ŰáóÁŰ³ Ý ¹»áúáóŰ í »ñÇÝÝ»ñè Ý»ñí³ Ű³ óí áóŰ »Ý

í ³ é³ 13 ñÓáóÁŰ³ Űμ: êñ³ ÝóÇó í ³ ñμ»ñ³ í í »Éáó Ñ³ Ű³ ñ ÑÝáóáóÝ³ -
 13 ñÓí³ í Ñ³ í í³ ÍÝ»ñÁ í ñí³ í »Ý ß»Ō³ í ³ é»ñáí :

ĂÇí 1.

e³ ñ¹³ ñ³ á³ í : í »è` KYKH, 188, YKH, 137, HchI, 91, ICU, 25 · ³ ŰÉÝ:

1. ^dĤal-di-ni-né al-su-ú-i-ši-né
2. ^mAr-giš-ti-še ^mMi-nu-a-ĥi-né-še
3. a-le-e É.GAL pá-ṭù-ú-si-i-e
4. ši-i-di-iš-ṭu_x-ú-bé de₄-ru-ú-bé
5. ^mAr-gi-iš-te₉-ĥi-né-le ti-i-né
6. qi-ú-ra-a-né ku₃-ul-di-né ma-a-nu
7. ú-i ge-i eš₁₇-ṭi-né ši-da-ú-re
8. ^{íd}mu-na-a-né IV PA₅^{MEŠ} a-gu-bé
9. ^{GIŠ}ul-ti₄-e ^{GIŠ}ša-a-ri-e de₄-ru-bé
10. za-ṭù-bé ar-ni-ši-né-le eš₁₇-ṭi-né
11. ^mAr-gi-iš-ti-né ^mMi-nu-a-ĥe
12. LUGÁL DAN.NU LUGÁL al-su-ú-i-né-e
13. LUGÁL^{KUR} Bi-i-a-i-na-a-ú-e
14. a-lu-se ^{URU}Ṭu-uš-pa-a-e URU

1-ÇÝí áóáóŰ í í³ Űí³ í ^dĤal-di-ni-né al-su-ú-i-ši-né ³ ñ-
 í ³ Ñ³ Űí áóÁŰáóÝÁ í³ ½Űí³ í ½ Ñ»í · Ű³ É μ³ é»ñÇó. ^dĤaldi=i=ni=ne,
 è»é. Ñáfáí áí ¹ñí³ í ¹Çó³ ÝáóÝ ½, áñÁ Ñáfáí áí Ñ³ Ű³ Ó³ ŰÝáóŰ ½ μ³ ó³ -
 é³ í³ Ý- áñíÇ³ í³ Ýáí ¹ñí³ í Çñ Ñ³ í í³ óŰ³ ÉÇ (alsui=ši=ne-Ç)
 Ñ»í . alsui=ši=ne ŠŰ»í áóÁŰ³ Űμ| μ³ ó³ é³ í³ Ý- áñíÇ³ í³ Ý Ñáfáí^a
 alsui=še ŠŰ»í áóÁŰáóÝ| í »ñ³ ó³ í³ Ý · áŰ³ í³ ÝÇó, áñÇ ³ ñŰ³ í Á

Ń³ 0»ñ»Ý ěi áo- 3 μ³ ÝáoU ááoÝ⁵²³:

2-4-ñ' i áO»ñáoU í í³ 0í í ĵ³ Ar-giš-ti-še^m Mî-nu-a-hî-né-še a-le-e É.GAL pá-tù-ú-si-i-e ši-i-di-iš-țu_x-ú-bé³ ñi³ 3 Ń³ 0i áoÁáoÝÁ, áñÇ ěi ĵáoU 3 ěi³ ĵ ĵñ- 3 i Çi Náfaí áí 1ñi³ í áon³ ñi 3 í³ Ý 3 ñú³ 0Ç 3 ÝáoÝ Ń³ 0ñ³ ÝáoÝÁ Argišti=še[-=s] Mi-nua=hine⁵²⁴ =še[-=hi=ne=s]: 2 0ÝáoŃ»i³ áoÝ»Ýù Ń»i³ 0³ ěi³ é»ñÁ. ale[aše] Š³ éáoU ĵ³ Ý»ñi³ Á³ 0³ Ý³ íÇ(±) μ³ 0³ Ó³ (Çñ³ í³ ÝáoU ŃÝ³ ñ³ í áñ ĵ, áñ 3 0Ý μ³ 0 áĵ. i »ë III.2.1 í»i 1) - Ń³ 0. 30-30-3i-»É (μñmé. 30-30-»É)⁵²⁵. paț=usi=ie[paț=oci=i(æ)] Šá³ ñěá³ -á³ i, Bñç³ á³ i 0³ ěi, Ń³ í³ Ý³ μ³ ñ³ í³ í³ Ý³ ÝáoÝ ĵ³ í³ ĵú³ í³ í³ paț-Ń³ 0. á³ i Šá³ i, Bñç³ á³ i³ i³ 526 μ³ é³ ñú³ i Çó³ -use[-oc] - Ń³ 0. -áo i »0³ óáo0³ 3 í³ Ýóáí (i »ë I.3 í»i 2): ÁYá í»ñ³ μ»ñáoU ĵ³ -ie í»ñç³ í áñáoÁú³ ÝÁ, 3 á³ ěñ³ i 3 i ŃÝ³ ñ³ í áñ ĵ³ i »ëÝÉ í³ 0³ i ñ³ í³ Ý Náfaí Ç óáoÇá, í³ 0³ 3 í³ Ý³ í»ñi /1»ñμ³ 0³ í»ñi 0³ ěÝÇí (i »ë III.3 í»i 2): i »ñçáoU áoÝ»Ýù šidi=šț=u=be[-stț=u=w] Ší³ éáo0³ 0Ç³ 3 Ýáo0³ í³ Ý³ μ³ ÚÁ (3 Ýó0³ É í³ i 3 ñ0³ É, 1-ÇÝ 1»úú, ĵ. ÁÇí), áñÁ μ³ 0í³ ó³ í³ ĵ³ šidi-⁵²⁷ μ³ 0³ ñú³ i Çó³ -stț-[-stț-] - Ń³ 0. -ěi 3 í³ ÝóÇó (i »ë I.4 í»i 1): 2 ñi 3 Ń³ 0i áoÁáoÝÝ 3 Úpa0ÇáoÁú³ Úμ³ í³ ñ»ěÇ ĵ³ Á³ ñ- 0³ Ý»ě š² ñ- Çěi ÇÝ⁵²⁸. 0ÇÝáo³ 529-0³ Ý³ 3 éáoU ĵ³ 3 ÚñáoÁ á³ ñěá³ á³ i /Bñç³ á³ i »š³ í³ éáo0³ 0Ç³:

4-5-ñ' i áO»ñáoU 3 ěi³ ĵ³ de₄-ru-ú-bé^m Ar-gi-iš-te₉-hî-né-le ti-i-né³ ñi³ 3 Ń³ 0i áoÁáoÝÁ, áñi »0 áoÝ»Ýù Ń»i³ 0³ ěi³ é»ñÁ. der=u=be Ší³ ñ»óÇ³, 3 Ýáo0³ í³ Ý³ μ³ 0 ĵ³ (3 Ýó0³ É í³ i 3 ñ0³ É, 1-ÇÝ

⁵²³ ¶.æ³ Ná0í0³ ÝÁ ŃÝ³ ñ³ í áñ ĵ³ Ń³ 0³ ñáoU ŃÝ³ í ñáá³ í³ Ý³ í³. áoÚÁ³ *altio-Çó, áñÁ Ń³ 0»ñ»ÝáoU áÇi Çi 3 ñ *alco Šμ³ ñóñáoÁáoÝ³ [á³ 1Đ, 2000, 1, ĵç 126]:

⁵²⁴ Đ³ 0ñ³ ÝáoÝÝ»ñ³ í³ ĵáo0³ 3 0ě 3 í³ ÝóÇ 0³ ěÇÝ³ i »ë II.2.5 í»i 2³ 1.3 í»i 2:

⁵²⁵ Đ³ 0ñ»Ý 0³ í ÝáoÁú³ Ý Ń³ 0³ ñ³ i »ë. Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĵç 432: ¶.æ³ Ná0í0³ ÝÁ Ń³ 0³ 0³ i áoU ĵ³ Ń³ 0»ñ»ÝÇ 3 0³ É Ń³ á³. μ³ 0³ 3 ñ³ i μ³ é³ 0³ ÇŃ³ i [1988, ĵç 143]:

⁵²⁶ i »ë é. 2 0í³ ĵ³ Ý, 2003, ĵç 49-50:

⁵²⁷ Á»ñ³ ěi³ 3 ñ»ěÇ ĵ³ Ń³ 0³ 0³ i »ě Ń³. » stā-, sti Ší³ Ý. Ý»ě, í³ Ý. ÝóóÝ»ě, 1Ý»ě³ 3 ñú³ i Ç Ń»i³, áñÇ0 Ń³ 0»ñ»ÝáoU áoÝ»Ýù ěi³ -3Ý-3É(ěi³ -Ý³ -É) ŠŃ³ ěi³ 3 i »ě, ěi³ »0í³ »ě, BÇÝ»ě, Ýáñá-»ě³, Š0»éú μ»ñ»ě, B³ Ń»ě³, ěi³ Ç Ší³ ñ³, á³ i B³ xáoÁáoÝ³ μ³ é»ñÁ: 2 0ě ÝáoUÝ 3 ñú³ i Çó ĵ³ í³ ĵú³ í³ í³ Ý³ Ń³ 0. ěi³ »0í³ »ě Šěi³ »0í³ »ě³ μ³ ÚÁ [i »ë Đ², IV, ĵç 269-270; ¶.æ³ Ná0í0³ Ý, 1987, ĵç 151]: 2 0ě 1»ááoU šidi- μ³ 0³ ñú³ i Á á»i³ ú ĵ³ ŃÝáoÝ³ 1³ ñ0»ě³ stī-: 0Úáoě í áoUÇ0³ Ń³ 0. ěi³ -3Ý-3É μ³ ÚÁ í³ ñ»ěÇ ĵ³ Ń³ 0³ 0³ i »ě áon³ ñi³. šat- Ší³ éáo0³ »ě, Ýáñá-»ě³, ŠĒĒ»ě³, μéÝ»ě³ μ³ 0Ç Ń»i³:

⁵²⁸ éáí áñ³ μ³ ñ³ 3 0ě 3 ÝáoÝÝ 3 ñi³ 3 ě³ Ýí áoU ĵ³ š² ñ- Çěi Ç³ í³ 0³ š² ñ- ÇBÁÇ³, Ú»³ 3 ě³ i »ě Ń³ í³ Ý³ í³ Ý³ ĵ³ Áí áoÝ š² ñ- Çěi Ç³ 2 ñ- ÇěÁÇ³ i³ 3 ñμ»ñ³ í³ Á:

⁵²⁹ ĐÝ³ ñ³ í áñ ĵ³ 3 »š Ç0ÇÝá³ ĵ³, μ³ 0³ áá³ š0»Ýáo³ ĵ³:

1»Uu, »½. ĀĀĀ) ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā der- - N̄3U. 1ĀĀ/1»ñ §1Y»Ē! μ3 U3 nU3 - ĩ Āó⁵³⁰. mArgište₉=ñi=ne=le[-hi=ne=r], ĩ »03 YáóY ĵ μ3 é3 óĀ §Argište-3 UĀY»ñ3 UĀYU! (-ñi(n)- ā3 ĩ ĩ 3 Y»fáóĀU3 Y 3 Ā3 YóĀ ĩ - (n)e=le[-(n)e=r] Ná. Y3 ĩĀ áó03 ĩ 3 YĀ óáó0ĀĀ U3 éĀY N̄3 U3 ā3 - ĩ 3 éĒ3 Y3 μ3 ñ ĩ »è I.3 ĩ»ĩ 2 ĩ ĩ.2.3 ĩ»ĩ 2). ti=ne §3 YáóY! , · áU3 ĩ 3 Y ĵ ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā ti- §3 è»Ē, Ēáè»Ē! - N̄3U. Āáó-»Ē (N̄Uĩ . ĀĀó) §Āĩ»Ē, 3 è»Ē! μ3 U3 nU3 ĩ Āó ĩ -ne 3 Ā3 YóĀó (ĩ »è ¶.æ3 Náóĩ U3 Y, 1987, ĵĀ 433):

6-7-ñ' ĩ á0ñáóU áóY»YU qi-ú-ra-a-né ku₃-ul-di-né ma-a-nu ú-i ge-i eš₁₇-ĵĩ-né ši-da-ú-re úĩ 3 ½Āĩ 3 03 ā3 ñ3 UĀY 3 ñĩ 3 N̄3 Uĩ áóĀUáóYÁ, áñĀ ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā ĵ N̄ĩ ĩ U3 Ē μ3 é»ñĀó. qi(u)ra=ne §· ĩ ĀY-Ý! kuldi=ne[kordi=n] §Ēáā3 Y! - N̄3U. ĩáñ1 §Ēáā3 Y! man=u[mæn=u] §ĀáóYĩ »Ē ĵñ(±)/ĀáóYĩ »ó(±)! - N̄3U. ÚY-3Ē §U3 Ē! , ÚY-3ó-áóó-3Y»Ē §ĀáóY(ĩ)»Ē! , N̄3 ĩ 3 Y3 μ3 ñ 3 Yáó03 ĩ 3 Y μ3 U ĵ (±) (3 Y-óU3 Ē 3 Yĩ 3 ĩ 3 ñ/ĩ 3 ĩ 3 ñU3 Ē(±), 3-ñ1 1»Uu, »½. ĀĀĀ, ĩñ3 ĩ áñ3 ĩ 3 Y è»é(±). 3 Uè U3 éĀY ĩ »è III.2.1 ĩ»ĩ 3). ui Šáā! - N̄3U. á-ā Šáā! . gei §ĀYā-áñ μ3 Y(±)! ĩ 3 U §ñ»Āó(±)!⁵³¹. ešĵi=ne[estĵi=n] §3 Uèĩ »0! - N̄3U. 3èĩ (Y) §3 Uèĩ »0! . šid=a=ure[-=a=wł] §ĩ 3 éáóó(ĩ)á0! , 1»ñμ3 U3 ĩ 3 Y 0 ĵ ĩ 3 ½Uĩ 3 Ā -a=wł - N̄3U. -3ó0 (-ú0) 1»ñμ3 U3 ĩ»ñĩ U3 éYĀĩáĩ (ĩ »è III.3 ĩ»ĩ 2) (3 ñU3 ĩ Ā N̄3 U3 ñ ĩ »è ĩ»ñĀ): U3 Ē3 ĩ 3 éáóĀUáóY3 Uμá0ĀáóĀU3 Uμ ĩ 3 ñ»ĒĀ ĵ Ā3 ñ· U3 Y»Ē §NáóĀ Ēáā3 Y (ĵñ) ĀáóYĩ»Ē(±), áāĀYá/áú(±) (áĩ 3 ñ) 3 Uèĩ »0 ĩ 3 éáóó(ĩ)á0/ĩ 3 éáó-óá0! (ĩ 3 é3 óĀ §qiwrá-Y ĩáñ1-Y ÚYáó áU(ā) gei »èĩ ĀY šid-3ó0(ú0) ĩ):

8-ñ' ĩ á0áóU áóY»YU ĩDmu-na-a-né IV PA₅^{MEŠ} a-gu-bé 3 ñĩ 3 N̄3 Uĩ áóĀUáóYÁ μ3 0ĩ 3 ó3 Ā N̄ĩ ĩ U3 Ē μ3 é»ñĀó. ĩDmuna=ne μ3 ó3 é3 ĩ 3 Y Náfáĩ ĩDmuna-Āó (YB3 Y3 ĩáóU ĵ · ĩ ĩ 3 U ĀYā-áñ Āñ3 ĩ 3 - ½3 Y). PA₅^{MEŠ} (= pile=le) §Āñ3 YóU»ñ! (pile[pił] §Āñ3 YóU! · áU3 ĩ 3 YÁ éáĩáñ3 μ3 ñ N̄3 U»U3 ĩ ĩáóU ĵ N̄3U. ā0-»Ē §ā»0»Ē, ±áñ»Ē! μ3 UĀ N̄ĩ , é3 ĩ 3 ÚY μ3 ó3 é3 Ā Āĵ, áñ 3 ÚY ā»ĩ ú ĵ N̄3 U»U3 ĩ »Ē N̄3U. Ú»ĩ 3 UĒ N̄»0 <*pel 3 ñU3 ĩ Ā N̄ĩ⁵³²). ag=u=be §3 Yóĩ 3 óñĀ, ĩ 3 ñ3 ĩ ,

⁵³⁰ ĩ »è e.20r 3 ½U3 Y, 2003, ĵĀ 18 ĩ 83 ĩ 3 Y. 14:

⁵³¹ ĐY3 ñ3 ĩ áñ ĵ Y3 ĩ ĀĀYā-áñ U»ĀĀ(±)! Ā3 ñ· U3 YáóĀUáóYÁ: 03 Yñ3 U3 éY 3 Uè μ3 éĀ U3 éĀY ĩ »è III.3 ĩ»ĩ 7:

⁵³² 2 Uè U3 éĀY ĩ »è e.20r 3 ½U3 Y, 2003, ĵĀ 49 ĩ 91, ĩ 3 Y. 107:

3 Yóá03 í3 Y m3 0 ĺ (3 Yó03 É í3 í 3 n03 É, 1-ÇY 1»Ù, »½. ĀĆí), áñĀ áñáb áóéá0Y3 éÇñá0Y»ñ N3 Ú»U3 í á0U »Y N3 0. 3 í ->É <*ag´ Š3 í»É, í 3 Y»É, m»ñ»É .. 3 ÚÉY! m3 0Ç N»i : Ø»½ 13 úÇá N3 í3 Y3 í3 Y ĺ Āí á0U, ú3 Y½Ç á0ñ3 ñi 3 í3 Y é»á3. ñ»ñá0U í í3 Úí 3 í Ú0á0é máfáñ YU3 Y3 í Çá 1»á-ú»ñá0U N3 0»ñ»YÇ *g´ > í 3 Yóá0UÁ 3 ñi»Y í »0Ç ĺñ á0Y»ó»É .. N.-». *g´-Y (>N3 0. í) é»á3. ñ»ñá0U Y»ñi 3 03 óí 3 í ĺ Š-ái⁵³³:

9-ñ' í á0á0U á0Y»Yú ^{GIŠ}ul-ti₄-e ^{GIŠ}ša-a-ri-e de₄-ru-bé 3 ñi 3 N3 Úí á0Á0á0YĀ, áñá0U í í3 Úí 3 í ^{GIŠ}ulti=e[orti] (NÝ3 ñ3 íáñ ĺ Y3 .. ^{GIŠ}ulte[ort]) ŠÉ3 Óá0Ç áñĀ! .. ^{GIŠ}šari=e[šari] (NÝ3 ñ3 íáñ ĺ Y3 .. ^{GIŠ}šare[šar]) Ší 3 é, 3 0. Ç, 3 Yí 3 é! m3 é»ñĀ 3 Yá0á0i N3 03 á3-í 3 éÉ3 Yá0U »Y N3 0. áñĀ ŠánĀ!⁵³⁴ .. í 3 é Ší 3 é! m3 é»ñÇY: 2ñi 3 N3 0-í á0Á0á0YĀ »½ñ3 ÷ 3 íá0 der=u=be[der=u=w] Š'ñ»óÇ! m3 0Ç N3 03 ñ í »è í»ñĀ: Ø3 í í3 í Y 3 Úmá0Çá0Á03 Úm Á3 ñ. Ú3 Yí á0U ĺ ŠánĀ, í 3 é 1ñ»óÇ! (í 3 é3 óÇ ŠánĀ, í 3 é 1»ñá0(ó) !):

10-ñ' í á0á0U á0Y»Yú za-čù-bé ar-ni-ši-né-le eš₁₇-čì-né 3 ñi 3 N3 Úí á0Á0á0YĀ: 2 0èi »0 á0Y»Yú N»i .. 03 É m3 é»ñĀ. za=č(u)=u=be[za=č(u)=u=w] Š3 ñ»óÇ, í3 í 3 ñ»óÇ!, 3 Yóá03 í3 Y m3 0 ĺ (3 Yó03 É í3 í 3 n03 É, 1-ÇY 1»Ù, »½. ĀĆí) í3 ½Úí 3 í č(u) - - N3 0. í á0- (í3 -É, »-í, í á0-ñ) Ší 3 É, 3 Y»É! m3 0Ç0' z- (N3 0. ½-) Y3 -É3 í3 Yóái⁵³⁵. arni=ši=ne=le [ar̃ni=si=ne=r] Š3 ñ3 ñúY»ñ!, í»ñ3 ó3 í3 Y. á03 í3 Y ĺ í3 ½Úí 3 í [ar̃(n)]- 3 ñ03 í Çó (NÚUí. N3 0. 3 é-Y->É Š3 Y»É, 3 ñ3 ñ»É! m3 0Ç N»i) ⁵³⁶ .. í»ñ3 ó3 í3 Y. á03 í3 Y Y»ñ í3 ½Úá0 -še[-s]/-ši-[-si-] 3 í3 YóÇó, áñY á0YÇ Y3 .. Ná. Y3 íÇ3 -í»ñi -N3 í3 03 í3 Y 3 ñĀ»ú .. í3 ñí»è Ā» N3 03 á3 í 3 éÉ3 Yá0U ĺ N3 0. -ú-ÇY (Ú3 Yñ3 Ú3 éY í »è 1.3 í»i 2) (3 0èi »0' á0ñ3 ñi. [ar̃ni=si=ne=r]-Ā N3 ñ .. YU3 Y ĺ 3 ñ1Ç N3 0. 3 ñ3 ñ-ú-Y->ñ m3 é3 0' ÇY). eščì=ne[estì=n] Š3 èi, 3 0èi »0! (í »è í»ñĀ' í á0. 6-7): Ø3 í í3 í Y 3 Úmá0Çá0Á03 Úm Á3 ñ. Ú3 Yí á0U ĺ Ší 3 í 3 ñ»óÇ 3 ñ3 ñúY»ñ 3 0èi »0! (í 3 é3 óÇ Š½í á0(ó) 3 éYÇèÇY»ñ »èi ÇY!):

11-14-ñ' í á0»ñá0U á0Y»Yú ^mAr-gi-iš-ti-né ^mMì-nu-a-hé

⁵³³ 2 0è U3 éÇY í »è e.20f 3 ¾03 Y, 2003, ĺÇ 73-74:

⁵³⁴ í »è e.20f 3 ¾03 Y, 2003, ĺÇ 46:

⁵³⁵ í »è e.20f 3 ¾03 Y, 2003, ĺÇ 55-56:

⁵³⁶ 2 0í á»è Āèí ¶.æ3 Ná0í 03 YÇ [1988, ĺÇ 150]: Ú.Ø3 ñá0Á0á0YU3 YĀ Á3 ñ. Ú3 Yá0U ĺ ŠN»ñá-éá0Á0á0Y»ñ! í3 á»éáí N3 0. 3 éY m3 é3 ñ03 í Ç N»i, áñÇ0 á0Y»Yú 3 éY-3-í3 Yá0Á0á0Y Ší 03 03 ñí á0Á0á0Y!, 3 éY-3-m3 ñ Ší 03 03 ñí 3 0ÇY 0' áí! m3 é»ñĀ [2001(KYKH), ĺÇ 436]:

1) Ê³ f'Ç-Ç U»Í áóÁU³ Ûµ 2) ²ñ. Çëi Ç-Ý ØÇÝáó³-Ù³ Ý 3) ³ éáóÙ ¿³ ÛnáóÁ á³ ñéá³ á³ i 4) Í³ éáóó»óÇ, ¹ñ»óÇ ²ñ. Çëi »-³ ÛÇÝù ³ ÝáóÝÁ: 5) ÐáÓÁ Éáá³ Ý ¿ñ ÁáÓÝí »É(±), 6) ááÇÝá(±) (áí³ ñ) ³ Ûëi »Ø Í³ éáóóí áÓ: 7) ¶í»i Çó(±) 4 çñ³ ÝóùÝ»ñ ³ Ýóí³ óñÇ, 8) (Ê³ ÓáÓÇ) áñÁ, Í³ é ³ Ûëi »Ø ¹ñ»óÇ: 9) ²ñ»óÇ (³ Ûë) ³ ñ³ ñùÝ»ñÁ ³ Ûëi »Ø: 10) ²ñ. Çëi Ç-Ý ØÇÝáó³-Ù³ Ý 11) ³ ñù³ ¿ Ñ½áñ, ³ ñù³ U»Í, 12) ³ ñù³ ´Ç³ ÛÝ-(»ñ)-Ç 13) i Çñ³ ÝÇëi í áéá³ ù³ Ó³ ù-(ÇÝ/áóÙ(±))

ÂÇí 2.

í ³ Ý, Þ³ ñ¹áóñÇ⁵³⁷ ´-Ç í ³ ñ». ñáóÁóáóÝ, Û³ é µ: í »è` KYKH 241 B, YKH 155 B, HchI 103, ICU 27 ... ³ ÛÉÝ:

1. [d ^h Hal-di-né uš-řá-bé]	31. [K ^{JUR} E-ri-a-ĥi-né-e-d[i]
2. [ma-si-ni-e ^{GIŠ} ú-ri-e]	32. [K ^{JUR} e-ba-ni ĥa-a-i-[tú]
3. [qà-ru-né ^{KUR} Ma-na-né]	33. [U]RU ^{MEŠ} GIBÍL ĥar-ĥar-ši-tú-l[e]
4. [q]à-ru-né ^{mE} -[ri-a-ĥe]	34. [K ^{JUR} e-ba-a-ni a-ři-[tú]
5. KUR-ni-e te-qu-a-l[e]	35. wa-še ^{MEŠ} SAL ¹ lu-tú ^{M[EŠ]}
6. ^{md} Sar ₅ -du-ri-ka-i	36. ^{KUR} Bi-a-i-na-di pa-ar-[tú]
7. [m]Ar-giš-te ₉ -ĥi-né-e	37. ^d Ĥal-di-i-ni-né
8. ^d Ĥal-di ku-ru-ni-[né]	38. al-su-ú-i-ši-né
9. ^d Ĥal-di-né ^{GIŠ} ú-ri-i	39. ^{md} Sar ₅ -du-ri-še a-le-e
10. [k]u-ru-ni-né uš-řá-[bé]	40. a-le ^{LÚ} ta-ú-tú-ĥ[e]
11. [m] ^d Sar ₅ -du-ri-i-n[é]	41. eš ₁₇ -ři-né za-řù-ú-b[é]
12. [m]Ar-gi-iš-te ₉ -e-ĥ[e]	42. 3225 ár-še
13. [m] ^d Sar ₅ -du-ri-i-š[e]	43. eš ₁₇ -ři-ni-né na-ĥu-ú-b[é]
14. [a]-le-e eš ₁₇ -ře _x -e-d[i]	44. 4928 ^{SAL} 1u-tú ^{ME[Š]}
15. uš-řá-di ^{KUR} Ma-na-i-d[i]	45. PAP 8153 ^{LÚ} ÚKU ^{MEŠ}

⁵³⁷ ^{md}Sarduri-Ý U»Ýù Í³ ñ¹áóÙ »Ýù §Þ³ ñ¹áóñÇ! (NÝ³ ñ³ í áñ ¿ Ý³ ... §Þ³ ñí áóñÇ!)` ÝÍ³ i Ç áóÝ»Ý³ íáí, áñ è»á³. Çñ s-Ý áóñ³ ñí ³ i³ Ý i »úëi »ñáóÙ éáí áñ³ µ³ ñ Ñ³ Û³ á³ i ³ éÉ³ ÝáóÙ ¿ Ñ³ Û. B/Ó/ó/½-ÇÝ:

Aëi³ 0¹U, ĀiáoU ħ Ā», 3ⁿi³ N³U³U³í áoĀUáoYÁ á»i³ ù ħ Ā³n³. Ú³Y»É
 ŠĒ³É¹ÇY³ 3ⁿB³í»ó Úáoñ ěñÇY³ »YÁ³ní»ó...!, è³í³U³Y³ YU³Y³
 Ā³n³. Ú³YáoĀUáoYÁ 3^YN³n³U³ ħ YáoU³ μ³é³í³á³íóáoĀU³Y³ áñáB³ 3^U
 í³ÚáoĀUáoY³»ñÇ³ 1»áúáoU, ÇYáá»è ùñÇY³í³ d^hal-di-né uš-ťá-bé
 ma-si-né^{GIŠ}šú-ri-e^mDi-a-ú-e-ñi-ni-e-di ŠĒ³É¹ÇY³ 3ⁿ-
 B³í»ó Úáoñ ěñái 1»áÇ³ Ç³áoĒÇYÇ³! [КУКХ 53_{1,2}]: 2^Uè³ N³í³éáoĀUáoYÁ
 3^é3^UÁ¹Á³n³ ħ μ³ó³í³ñ»É (UÇ. áó» masi=n(i/e)=e^{GIŠ}šúri=e-
 [masi=n(e)=e⁵⁴⁰ GIŠsuri=i(æ)]-Ç³ í³í³ á»i³ ù ħ í³»èY³É
 ù»ñ³í³Y³í³Y³ ÇYá-án³ ú³ñ³ó³í³ Ó³): 2^Uèi³ »Ó ma-si=n(i/e)=e
 ŠUáoñ; 1»ñ³YáoYÁ, Aëi³ n³»áoUĀÇY³, í³½U³í³ ħ ma³n³U³í³Çó (N³U³í³.
 ma=ne ŠY³, Yñ³; 1»ñ³YáoYÁ) -se[-c(±)] (N³U³. -ó(±)) 3^í3^Yóái
 (3^Uè Ú³èÇY³ í³»è II.3 í³í³ 2): Aëi³ GIŠšúri[suri] Šéáoñ; .áU³í³YÁ
 3^YBáoBí N³Ú³á³í³èĒ³YáoU ħ N³U³. éáoñ Šéáoñ;-ÇY⁵⁴¹, ÇYáÁ
 í³ñ³N³èi³ 3^ííáoU ħ 2^U3^YÇèÇó í³ñç»ñè N³U³í³Y³μ³ñí³í³ UÇ Yáñ
 3ⁿÓ³Y³. náóĀU³U³: 2^UY³ .ní³í³ ħ μ³ñáY³» ěñÇ⁵⁴² μéY³í³ÇY³ ..
 á³ñáoY³íáoU ħ N³í³í³Éí³»èi³ Á^dh^hal-di-e EN-šú i-ni šu-ri
^mRu-sa-še^mAr-giš-te,-ñi-né-še za-du-né uš-tú-ú-né
 ul-gu-ši-ia-né e-di-né ŠĒ³É¹Ç-ÇY³ í³ÇñáÇ-Uáoñ 3^Uè éáoñÁ
 èáoB³⁵⁴³-Y³ 2ⁿ. Çèi³ Ç-Ç³ án¹ÇY³ è³n³ú»ó, ÁYí³U³»ó (Úáoñ) í³U³Y³U³ N³Ú³n³;
 [Ayanis I, AyBr 12]: AĒYá í³ñ³μ³ñáoU ħ qar=u=ne [qal=u=n]
 3^Yóáo³í³Y³μ³UÇY³ (3^YóU³Éí³ 3ⁿU³É, 3-ñ¹ 1»U³, »½. ĀÇí), 3^á3^UY³
 Ā³n³è á»i³ ù ħ N³Ú³Ú³í³»É N³U³. ú³Ó-»É⁵⁴⁴ μ³UÇ N³í³: ð³í³Y³μ³n³
 3ⁿi³ 3^N3^Uí³ áoĀUáoY³ 3^UμáoÇáoĀU³U³Uái³ 3^íán³á»è á»i³ ù ħ YB³Y³í³Ç
 ŠĒ³É¹ÇY³ 3ⁿB³í³»ó, Úáoñ ěñÇY³/ěñái ú³B³»ó/N³ÓÁ»ó («ñíÇñ)Ø³Y³-Y³,
 ¾ñÇ³-3^í3^Y»ñíÇñÁ!;

5-7-ñ¹ í³áo»náóU áóY³Y³U te-qu-a-l[e] ^{md}Sar₅-du-ri-ka-i

⁵⁴⁰ ÐY³n³í³án³ ħ Y³... [masi=ni=i(æ)] í³ñ³áoUáoU:

⁵⁴¹ í³»è Г.Капанян, О концептуально-идеологической стороне некоторых урартских слов и выражений, ArOr, XVII, N³Ú³n³ 1, 1949, ħÇ 371]; **¶.æ³NáoU³Y³**, 1988, ħÇ 149; **Н.Арутюнян**, 2001 (КУКХ), ħÇ 465; **е.20r³μ³Y³**, 2003, ħÇ 21... 3^UÉY³:

⁵⁴² Ā³» 3ⁿÓ³Y³. náóĀU³Y³ N³n³í³ 3ⁿí³Çá. Ø.è³Éí³ÇYÇY³ N³Ú³éán³Y³ 3^UY³ áó%áoU ħ Y³ñí³-
 U³óY³é áñá»è Ší³», YÇ³í³, è³í³U³Y³ éáoè³Yí³ñçó 3^íY³N³í³í³ án³Y³ n³»áoU ħ, án¹ 3^Šéáoñ; ħ:
 á³í³ 3^N3^Uí³Y³ á³, án¹ í³ñçÇYÇè N³Ú³N³óÇY³í³ N³Y³. »í 2.áÇÇY³. ÇnuóÇY³ aÇ í³éáoU 3^Uí³
 í³»è³í³í³ Á^{GIŠ}šuri-Y³ 3^Yñí³μ³Uán³Y³ N³Ú³n³»éái Šéáoñ; ("sword") [í³»è Ayanis I, ħÇ 157-
 158];

⁵⁴³ ^mRu-sa-Y³ U³Y³U³ í³ñ³áoU »Y³ ŠéáoB³! Yí³í³Ç áóY³Y³éái, án s-Y³ éáián³μ³n³
 N³Ú³á³í³ 3^èĒ³YáoU ħ N³U³. B/O/ó/½ÇY³:

⁵⁴⁴ í³»è **е.20r³μ³Y³**, 2003, ħÇ 58:

[^m]Ar-giš-te₉-hī-né-e 3 nī 3 N³Ūi áoĀláoYÁ, añi »Ō í 3 Ūr 3 í »Y N»i ʷŪ3[μ³é]nĀ. teq=u=ale[teq=u=-] Ši 3 Ā³É»ó, .ó»ó (Yñ³Yó/ 1ñ³Yú) ʷ 3 YóáŌ³Í³Y μ³Ū (3 YóŪ3[É Í³i 3 nŪ3É, 3-n¹ 1»Ū, »½. ĀÇí, NÁ.Y. ĀíÇ ūμŪí) - N³Ū. Ā»ù-É ŠĀ»ùÉ, N³nĀ»É, [í»É]!⁵⁴⁵.
^{md}Sarduri=kai ŠSarduri-Ç 3 éç ʷ Ūáí |, -kay[-=kay] - N³Ū. -í 3 Ū Ši »Ō; (Ū³Yñ³Ū³éY í »é IV.2):

8-10-ñ¹ í áŌ»ñáoŪ áoY»Yú ^dĤal-di ku-ru-ni-[né] ^dĤal-di-né ^{GIŠ}šú-ri-i [k]u-ru-ni-né í 3 Ō³Ā³n³ŪÇY 3 nī 3 N³Ūi áo-ĀláoYÁ, añÁ μ³Ōí³ó³ í ĵ N»i ʷŪ3[μ³é]nĀ. kuruni=ne[koɫuni=n] ŠíáŌŪÁ, íáŌYí; - N³Ū. íáŌY, -áoY-ù ŠŪáí, íáŌŪ, íáŌŪ!⁵⁴⁶. ^{GIŠ}šuri Šéáonĭ; - N³Ū. éáonĭ (í »é í»nĀ): 2 Ūeí »Ō Ā»^dĤaldi-Y (3 Ūé í »ùeí »nĀ YŪ³Y³i ÇĀ N³i í 3 íY»ñáoŪ í 3 Ūr 3 í ĵ Y³ ʷ ^dĤaldi=ne Ō`ái), Ā» šuri-Y (í 3 Ūr 3 í ĵ Y³ ʷ šuri=ne) í 3 nĭ»é Ā» 1ñí 3 í »Y μ³ó³é³í³Y Náfáíáí ʷ N³Y¹»é »Y . 3[ÉÇe kurune[koɫun] »i 3 1ñáoĀláoY N»i ŪÇ³éÇY, ÇYáÁ YáoŪÁ»é N³í añ ĵ, añ 1ñí 3 í ĵ μ³ó³é³í³Y Náfáíáí (Ū³Yñ³Ū³éY 3 Ūé Ū³éÇY í »é IV.3 í»i 2): ÁY¹N³Yáon 3 éŪ³Ūμ, 3 nī 3 N³Ūi áoĀláoYÁ Ā»i ù ĵ Ā³n. Ū³Y»É ŠÉ³ÉíÇÇ íáŌŪÇŌ/N»i , É³É-¹ÇÇ éñÇ íáŌŪÇŌ/N»i | (í 3 é³óÇ ŠĤaldi íáŌáóYÇ-Y, Ĥaldi-Y(») éáonĀ íáŌáóYÇ-Y);

10-12-ñ¹ í áŌ»ñY éíéíáoŪ »Y uš-ťá-[bé][ost=a=w] Š³nĀ³í»ó; - N³Ū. áeí -3-Ō 3 Y³YóáŌ³Í³Y μ³Ūáí (í »é í»nĀ), 3 ŪYáŌN»i ʷ í 3 Ūr 3 í ĵ 3 nŪ³ŪÇ 3 YáoY N³Ūñ³YáoYÁ (^[m]dSar₅-du-ri-i-n[é] [^m]Ar-gi-iš-te₉-e-h[e]) ʷ 1ñí 3 í áŌŌ³Í³Y Náfáíáí (í »é í»nĀ): 2 nī 3 N³Ūi áoĀláoYÁ Ā³n. Ū³YíáoŪ ĵ Š³nĀ³í»ó ɓ³n¹áoñÇ-Y 2ñ. Çeí Ç-Ū³Yí;

13-16-ñ¹ í áŌ»ñáoŪ áoY»Yú (^[m]dSar₅-du-ri-i-š[e] [a]-le-e eš₁₇-ťe_x-e-d[i] uš-ťá-di ^{KUR}Ma-na-i-d[i] 3 nī 3 N³Ūi áo-ĀláoYÁ, añi »Ō éí½áoŪ í 3 Ūr 3 í ĵ 3 nŪ³ŪÇ 3 YáoYÁ (^[m]dSarduri=še[-=s]) ʷ 1ñí 3 í ĵ. 3 í Çí Náfáíáí: 2 ŪYáŌN»i ʷ áoY»Yú N»i ʷŪ3[μ³é]nĀ. ale[ale] Š³éáoŪ ĵ; (í »é í»nĀ 3 nŌ. 1, í áŌ. 2-4-ñ¹). ešť=edi[estť=edi] Š³Ūé Ā³NÇY(±)⁵⁴⁷ (estĭ- N³Ū. 3eí, 3eí Ç).

⁵⁴⁵ í »é e.2Ūr 3 ĤŌ³Y, 2003, ĵÇ 37-38:

⁵⁴⁶ í »é IV.3 í»i 2 ʷ e.2Ūr 3 ĤŌ³Y, 2003, ĵÇ 41-42:

⁵⁴⁷ Aeí Ū.Đ³náoĀláoYŪ³YÇ³Š³»ĀÇ 3 Ūeí »Ō(±); [2001(KYKH), ĵÇ 450]: áŪ³Yú 3 Ūé μ³éÇ ŪÇí »éYáoŪ »Y 1-ÇY 1»ŪÇ 3 YŌY³í³Y 1»n³YáoY (Ū³Yñ³Ū³éY 3 Ūé Ū³éÇY í »é II.3 í»i 1):

ušt=a=di[ost=a=di] §³ñ³í»óÇ! - Ñ³Ů. áëi-³-Ů §³í'í»óÇ,
³ñ³í»óÇ, Ç³µ³ó Ñ»é³ ó³ |, ³Ý³ÝóáŮ³í³Ý³µ³Ů_ç (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É,
 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí) (Ů»íÝ³µ³ÝáŮĀŮáŮÝÁ í »è í»ñÁ). ^{KUR}Mana=idi (<
^{UR}Mana + edi) §1»ăÇ Ÿ³Ý³ |, í »Ů³ÝáŮÝ ĵ 1ñí³í áŮŮ»ñ³í³Ý
 Ńáíáíáí: 2ñí³ Ñ³Ůí áŮĀŮáŮÝ³ ŮµáŮŮáŮŮ³ Ůµ Ā³ñ. Ů³ÝíáŮŮ ĵ §³ñ³-
 1áŮŮÇÝ³ éáŮŮ ĵ ³ëí (±) ³ñ³í»óÇ 1»ăÇ Ů³Ý³ »ñíÇñ!:

16-19-ñ'í áŮ»ñáŮŮ³ éí³ ĵ ^{[K]UR}e-ba-a-ni ĥa-ú-b[é] URU^{MEŠ}
 GIBÍL-bé ĥar-ĥar-šú-[bé] ^{KUR}e-ba-a-ni a-ţu_x-b[é] ³ñ-
 í³ Ñ³Ůí áŮĀŮáŮÝÁ, áŮñ íí³Ůí³í »Ý Ń»í Ů³É µ³é»ñÁ. ^{[K]UR}eba-
 ni[ewani] §»ñíÇñ, »ñíñ³Ů³é! - Ñ³Ů. -»Ů³Ý (ŃŮŮí. Ý³Ē×-»Ů³Ý,
 3Ē-»Ů³Ý .. 3ŮÉÝ)⁵⁴⁸. ĥa=u=be §. ñ³í»óÇ, ĒĒ»óÇ! , ³ÝóáŮ³í³Ý³µ³Ů ĵ
 (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí), áŮĀ Ñ³Ů»ñ»ÝáŮŮ áŮñ ĵ ĶáŮ-
 . ³Ñ»é í³ñí»è Ā» ááŮÝÇ. URU^{MEŠ} (. 3Ů³ ÷ ³ñ³ . Çñ) §Ů³Ů³úÝ»ñ!
 GIBÍL-bé §³Ůñ»óÇ! , -be[-w] í»ñç³íáŮáŮŮŮ³ Ůµ . 3Ů³ ÷ ³ñ³ . Çñ
³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³Ů (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí).
 aţ=u=be[aţ=u=w] §í³ĒĒ»óÇ, ŮĒĒ»óÇ. í»ñ³ |, ³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³Ů
 (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí) - Ñ³Ů. h/Ů-³í-»Ē §Ń³í »Ē,
 í³ĒĒ»Ē, ŮĒĒ»Ē .. 3ŮÉÝ!⁵⁴⁹. ĥarĥarš=u=be [xarxars=u=w]
 (íí³Ůí³í ĵ Ý³ .. ĥarĥar=u- Ů»áí) §Ē³ñĒĒ»óÇ, ú³Ýí»óÇ!
³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³Ů (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù, »½. ĀÇí) - Ñ³Ů.
 Ē³ñĒ³ñ-»Ē §Ē³ñĒĒ»Ē, ú³Ýí»Ē!⁵⁵⁰:

19-20-ñ'í áŮ»ñáŮŮ áŮÝ»ŮŮ wa-še ^{SAL}lu-tú pa-ru-[bé]
^{KUR}Bi-a-i-na-i-d[i] ³ñí³ Ñ³Ůí áŮĀŮáŮÝÁ, áŮñí »Ů íí³Ůí³í
 wa(=)še §³Ůñ(»ñ), í Ů³Ů³ñí(Çí)! .. ^{SAL}lutu §íÇÝ(í³Ý³Ůù)! µ³-
 é»ñÁ Ñ³Ů»ñ»ÝáŮŮ ĶáŮ. ³Ñ»éÝ»ñ ááŮÝ»Ý⁵⁵¹, ÇĒí par=u=be[par=u=w]
 §Ůß»óÇ, Ñ»é³ŮñÇ! ³ÝóáŮ³í³Ý³ µ³ŮĀ (³ÝóŮ³Éí³í³í³ñ³Ů³É, 1-ÇÝ 1»Ůù,
 »½. ĀÇí) ³ÝáŮŮí Ñ³Ů³ă³í³ éĒ³ÝáŮŮ ĵ Ñ³Ů. Ñ»é-³Ý-³Ē, Ñ»é-³ó-
 áŮŮ-³Ý»Ē (< *per) §Ń»é³Ý³É, Ñ»é³óÝ»Ē! µ³ŮÇÝ⁵⁵². ^{KUR}Biaín-
 =a=idi (< ^{KUR}Biaín=a + edi) §³Ç³ŮÝ(»ñ)! í »Ů³ÝáŮÝÁ ³ŮĒí »Ů

⁵⁴⁸ í »è ¶.æ³ŃáŮíŮ³Ý, 1988, çÇ 143; ¶.2Ůí³ŮŮ³Ý, 2003, çÇ 17 .. 84 í³Ý. 17:

⁵⁴⁹ Ů³Ýñ³Ů³éÝí »è ¶.2Ůí³ŮŮ³Ý, 2003, çÇ 30-31:

⁵⁵⁰ í »è ¶.Ē.Ē³Ý³ĒÇŮ³Ý, 1900, çÇ 370; Н.Арутюнян, 2001(КВКН), çÇ 445, 461;
 ¶.2Ůí³ŮŮ³Ý, 2003, çÇ 19 .. 3ŮÉÝ:

⁵⁵¹ ¶.æ³ŃáŮíŮ³ÝÁ ÑÝ³ñ³íáŮ ĵ Ñ³Ů³ŃáŮŮ, áŮ lutu-Ý í³. áŮŮ ĵ ÑÝí»íáá³í³Ý

*leudho §Ů³ñíÇí, ÁáŮáíáŮñ! µ³éÇŮ (: »ñŮ. 1Ůđ, lut §íÇÝ, 3ŮÇÇí!) [1967, çÇ 21]:

⁵⁵² í »è ¶.Ů.Ů³ ÷ ³ÝóŮ³Ý, 1940, çÇ 29; ¶.2Ůí³ŮŮ³Ý, 2003, çÇ 20 .. 3ŮÉÝ:

1nĩ 3 í ĺ Ná. Y3 ÍÇ áoŃ`án3 í3 Yáí (í »ë II.2.8): 16-20-n1 í áo»nÁ 3 ÚmáŃ-
çáoÁU3 Úm Á3 n. Ú3 Yí áoU »Y Š° nĩ ÇnÁ . n3 í »óÇ, ù3 Ő3 ùY»nÁ 3 Ún»óÇ,
É3 nÉÉ»óÇ, »nĩÇnÁ N3 í »óÇ, 3 Ún, ÍÇY ÚB»óÇ 1»ăÇ 1 Ç3 ÚY(»n) ĺ:

21-23-n1 í áo»náoU áoY»Yú ^{URU}Da-ar-ba-né É.GA[L] a-gu-
nu-ú-né ma-a-n[u] [g]u-nu-ú-šá-a ħa-ú-[bé] 3 nĩ 3 N3 Ú-
í áoÁUáoYÁ, ání »Ő í ĺ3 Úr 3 í »Y N»i 1 Ú3 É ĺ3 é»nÁ. agunu=ne Š3 Y3 -
éÇÍ(±), 3 Ún3 ór 3 í(±) ĺ, 3 nÚ3 í Á N3 Ú»n»YáoU 3 YÍ 3 YáÁ ĺ, ÇYá í »n3 µ»-
náoU ĺ µ3 Ú3 YáoY»n ĺ »nĩ áŐ -u=ne 3 í3 YóÇY, 3 ă3 NÚUí . N3 Ú. -áŐ-Y
YáoÚYÇU3 ěi 3 í3 YóÇ N»i (Ú3 Yn3 Ú3 ěY í »ë I.3 Í»i 2).
man=u[mæn=u] ŠÁáŐYí »É ĺ(n±)/ÁáŐYí »ó(±) ĺ (Ú»ÍY3 µ3 YáoÁUáoY»nÁ
í »ë í »nÁ 3 nŐ. 1 í áŐ. 6-7-n1). gunu=š=a[junu=s=a] ŠÍÉÇÍ,
Ú3 nĩ ĺ, 3 nÚ3 í Á N3 Ú3 ă3 í 3 ěÉ3 YáoU ĺ N3 Ú. çáoY-ÇY, ánÁ 3 é3 YŐÇY
ăÇ ă3 Nă3 Yí »É, ě3 í3 ÚY ěn3 YÇŐ áoY»Yú. ÇY-»É Š½3 nĩ »É, Í»Í»É,
. 3 Y»É ĺ, N3 Ú-3-çáoY-Ç Š3 Ú»Y ÇYá ÇYçáŐ Íáí ánaŐí)553, 3 ÚY, Áěi
3 Ú»Y3 ÚYÇ, 1nĩ 3 í ĺ Y»n. áU3 í3 Y Náfáí áí 1 µ3 é3 óÇ ă3 í ĺ ĺ YB3 Y3 ÍÇ
ŠU3 nĩ (»n)áoU ĺ (3 Úě Ú3 ěÇY í »ë II.2.9): 2nĩ 3 N3 Úr áoÁU3 Y í »nçáoU
í ĺ3 Úr 3 í ĺ ħa=u=be[-=u=w] Š. n3 í »óÇ, ÉÉ»óÇ ĺ 3 YáoáŐ3 í3 Y µ3 ÚÁ,
ánÁ, ÇYáă»ë 3 n1 »Y YBí »ó (í »ë í »nÁ), N3 Ú»n»YáoU ½áo. 3 N»ě ááoYÇ:

24-27-n1 í áo»náoU áoY»Yú ^{[L]Ū}ir-di ^{MEŠ}eš17-ŧi-n[é] a-šú-
ú-bé ^{KUR}e-ba-a-ni ^{[K]UR}e-ba-ni-ú-ke-e-di a-bé-li-ŧù-
bé: 2 Úě 3 nĩ 3 N3 Úr áoÁUáoYáoU í ĺ3 Úr 3 í »Y N»i 1 Ú3 É ĺ3 é»nÁ.
^{LŪ}irdi ^{MEŠ} ŠÍ 3 Ú3 ½án(±)554. ešŧi=ne[estŧi=n] Š3 Úěi »Ő ĺ - N3 Ú.
3 ěi (Y) (Ú»ÍY3 µ3 YáoÁUáoYÁ í »ë í »nÁ). aš=u=be[as=u=w]
Šµ»n»óÇ, N3 éŏn»óÇ ĺ 3 YáoáŐ3 í3 Y µ3 Ú (3 YŏU3 É í3 í 3 nŐ3 É, 1-ÇY 1»Uú,
»½. ÁÇÍ) aš-[as-]-ÇŐ (N3 Ú. N-3ě-3Y-»É, N-3ě-(3Ő)-áŐŐ-3Y-»É
ŠN3 ěY»É, . 3 É, N3 éŏY»É, µ»n»É 1 3 ÚěY)555). ^{KUR}ebani[ewani] - N3 Ú. -
»ŏ3 Y Š»nĩÇn, »nĩn3 Ú3 ěi (Ú»ÍY3 µ3 YáoÁUáoY»nÁ í »ë í »nÁ).
^{[K]UR}ebani=w=k(e)=edi ŠÇU »nĩnÇY ĺ, í3 ½Úr 3 í ĺ Y3 Éán1
(^{KUR}ebani) µ3 éÇŐ 1-ÇY 1»UúÇ -(ıu)-ke Š-ÇU ĺ ěi 3 ó3 í3 Y Ú3 ěYÇÍÇ
(1»n3 Yí 3 Y) ÚÇçáoáí (í »ë II.3 Í»i 2), 1nĩ 3 í ĺ áŐŃ`án3 í3 Y Náfáí áí
í n3 í3 YÇ ÇU3 ěi áí. abeli=ŧu=be[aweli=ŧu=w] ŠN3 í »É»óÇ,

553 Ő3 Yn3 Ú3 ěY í »ë **ě.2Ūr 3 ½Ő3 Y**, 2003, ĺÇ 50-51:

554 ıYĂ3 1n3 í3 Y Á3 n. Ú3 YáoÁUáoYÁ Ú.Đ3 náoÁUáoYŐ3 YÇ [2001(KYKH), ĺÇ 449]: 1.Ő»ěÇ-
úÇBf ÇÇY Á3 n. Ú3 YáoU ĺ ŠÍ 3 é3 í3 nçá(±), í »Ő3 ă3 N(±) ĺ [1960(VKH), ĺÇ 398], ú.ŏáYÇ. Á
ŠNn3 Ú3 Y3 í 3 n, ă3 í ĺ [1957, ĺÇ 126]:

555 Ő3 Yn3 Ú3 ěY í »ë **ě.2Ūr 3 ½Ő3 Y**, 2003, ĺÇ 28-29:

UÇ³ óñÇ! , ³ YóáÓ³ Í³ Ý µ³ Ú (³ YóÚ³ É Í³ í ³ ñÓ³ É, 1-ÇÝ ¹»Úú, »½. ĀÇí),
 NUÚí . Ñ³ Ú. Ú³ Ó»É-»É ŞÑ³ í»É-»É! , ³ Ó»ÉÇ Ş³ í»ÉÇ! : ² ñí ³ Ñ³ Úí áó-
 ĀúáóÝÝ ³ ÚµáÓÇáóĀÚ³ Úµ Ā³ ñ. Ú³ Ýí áóÚ ħ ŞÍ³ Ú³ ½áñ(±) ³ Úëí »Ó Ñ³ éóñÇ,
 »ñíÇñÁ ÇÚ »ñíñÇÝ Ñ³ í»É»ÓÇ! (í³ é³ óÇ Ş^{L16}irdi »ëí ÇÝ
 (Ñ)³ éáó(ó), »ó³ÝÇ »ó³ÝÇó-k(e)-(»)¹ ³ Ó»ÉÇí áó(ó) !):

27-31-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ áóÝ»Ýú i-şù-ka-né [š]á-a-le šex-eš¹⁷-
 ÷î-i-né(±) [k]e-e-i-÷a-nu-ú-le ^[L16]hu-ra-di-né-e-l[e]
^[KUR]E-ri-a-ñi-né-e-d[i] ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóĀúáóÝÁ, áñÁ µ³ ÓÍ³ ó³ Í ħ
 Ñ»í ³ ÓÉ µ³ é»ñÇó. i=şu=ka=ne [i=so=ka=n] ŞéáóÝÝ! , Ş³ Úë
 YáóÚÝ; (NUÚí . Ñ³ Ú. éá-ÚÝ ŞYáóÚÝ ³ Úë, ħÇ ³ Úë! , Ú»ÍYáóÚÁ í »ë II.3 Í»í
 3), šale Şí³ ñÇ! (éáíáñ³ µ³ ñ Ñ³ Ú»Ú³ í íáóÚ ħ Éáóé. šawala
 Şí³ ñÇ! µ³ éÇ Ñ»í . Ñ³ Ú»ñ»YáóÚ ½áó. ³ Ñ»é ááóÝÇ). šeşti=ne
 [seşti=n] Şë³ ëí ÇÍ(±), Ā³ ÷áí(±)! - Ñ³ Ú. é³ ëí(±) Şë³ ëí ÇÍ, áóĀ-
 · ÇÝ⁵⁵⁶. kei÷=an=u=le[kei÷=an=u=-] ŞÍ»Ýí ñáY³ óñÇ, Ç ÚÇ µ»-
 ñ»óÇ! , ³ YóáÓ³ Í³ Ý µ³ Ú (³ YóÚ³ É Í³ í ³ ñÓ³ É, 1-ÇÝ ¹»Úú, »½. ĀÇí, Ná .
 ĀíÇ úµ»Íí), NUÚí . Ñ³ Ú. ħ ħ ŞÍ»í , Yá³ í ³ í, Í»Ýí ñáY⁵⁵⁷, ^[L16]hura-
 di=ne=le[-=ne=r] Ş½ÇÝí áñY»ñ! - Éáóé. hûradi (> ³ úú³¹. hû-
 rádu). ^{KUR}Eria=ñin(e)=edi (<^{KUR}Eria=ñi=ne + edi) Ş¹»áÇ
 ¾ñÇ³-³ Í³ Ý »ñíÇñÁ! , áóĀ»áñ³ Í³ Ý Ñáíáí ^{KUR}Eria=ñe-Çó, áñÁ Çñ Ñ»ñ-
 ĀÇÝ Í³ ½Úí ³ Í ħ ^{KUR}Eria í »Ó³ YáóÝÇó` -ñi-/-ñe á³ í Í³ Ý»ÉáóĀÚ³ Ý
 ³ Í³ YóÇ ÚÇáóáí .. µ³ é³ óÇ YB³ Ý³ ÍáóÚ ħ ^{KUR}Eria-³ Í³ Ý: ² ñí ³ Ñ³ Ú-
 í áóĀúáóÝÝ ³ ÚµáÓÇáóĀÚ³ Úµ Ā³ ñ. Ú³ Ýí áóÚ ħ Ş³ Úë YáóÚÝ í ³ ñÇ Ā³ ÷áí(±)
 ½áñú»ñ Í»Ýí ñáY³ óñÇ ¾ñÇ³-Í³ Ý »ñíñÇ áóÓáóĀÚ³ Úµ/Úáí !:

32-36-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ áóÝ»Ýú ^[KUR]e-ba-ni ña-a-i-[tú]
 [U]RU^{MEŠ} GIBÍL ñar-ñar-ši-tú-l[e] ^[KUR]e-ba-a-ni a-÷î-
 [tú] wa-še^{MEŠ} SALlu-tú^{M[EŠ]} ^{KUR}Bi-a-i-na-di pa-ar-[tú]
 ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóĀúáóÝÁ, áñÁ ÍñíÝí áóÚ ħ 16-20-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ (í »ë í»ñÁ)
 ³ ÚÝ í ³ ñµ»ñáóĀÚ³ Úµ, áñ . áñí áóáóĀÚ³ Ý éáóµµ»Íí Ā³ Úëí »Ó ½áñú»ñÝ »Ý
 (Ná. Ý³ ÍÇ ĀÇí): Áëí ³ ÚÍÚ, Ñ³ Ú³ á³ í ³ éÉ³ Ý µ³ Ú³ Ó»ñÁ ñí³ Í »Ý
 Ná. Ý³ ÍÇ Āíáí (í »ë III.2.1):

37-39-ñ¹ í áÓ»ñáóÚ áóÝ»Ýú ^dñal-di-i-ni-i-né al-su-ú-i-
 ši-né ^{md}Sar₅-du-ri-še a-le-e ³ ñí ³ Ñ³ Úí áóĀúáóÝÁ. Ā³ ñ. Ú³-

⁵⁵⁶ Ā³ ñ. Ú³ YáóĀúáóÝÁ .. ëí áó. ³ µ³ YáóĀúáóÝÁ Ú»ñÝ ħ: ĐY³ ñ³ íáñ ħ Ý³ .. NUÚí . Ñ³ Ú. B»Bí -
 ³ ÍÇ ŞB»Bí ³ ÍÇ, éñAYÁ³ ó! µ³ éÇ Ñ»í [e.20r ³ ½Ó³ Ý, 2003, ħÇ 62]: ² Úë µ³ éÇ »B-ñÇí ÇÚ³ ëí Ā
 Ñ³ Úí ÝÇ á., .. µÝ³ Í³ Ý³ µ³ ñ³ ñí³ Í Ñ³ Ú»Ú³ í áóĀúáóÝ»ñÁ Ñáóé³Ç éÇ»Ý:

⁵⁵⁷ Ó³ Ýñ³ Ú³ éÝí »ë e.20r ³ ½Ó³ Ý, 2003, ħÇ 41:

YáoĀU³Ý Ĩ · Û»ÍÝ³ μ³ YáoĀUáoYÝ»ñÇ Ñ³ Û³ ñ Ĩ »ë í»ñÁ³ ñÓ. 1, Ĩ áÓ. 1-3:

40-ñ¹ Ĩ áÓáoU íÍ³ Ūí³ Í Ĩ a-le^{LŮ} ta-ú-tú-ñ[e] Ñ³ Ĩ³ Ūí áÓ-
ĀUáoYÁ. μ³ Ōí³ ó³ Í Ĩ ale[ay1] §³ Ūé, ÇëĨ · ·³ ŪÉYĨ - Ñ³ Ū. Ñ³ ŪÉ §³ ŪÉ,
ÇëĨ · ·³ ŪÉYĨ (Ū³ Ýñ³ Ū³ éY Ĩ »ë Ĩ.3 Ĩ»Ĩ 6)⁵⁵⁸ · ·^{LŮ} ta-ú-tú-ñ[e]
(· ñĨáoU Ĩ Ý³ · ·^{LŮ} ta-tú-ñ[e]) §³ í³ ñ(±), ·»ñÇÝ»ñ(±);⁵⁵⁹ (-tu-ñe
Ñ³ Í³ ÝóÇ Ñ³ Ū³ ñ Ĩ »ë Ĩ.3 Ĩ»Ĩ 2) μ³ é»ñÇó:

41-ñ¹ Ĩ áÓáoU íÍ³ Ūí³ Í Ĩ eš₁₇-tì-né za-tù-ú-b[é] Ñ³ Ĩ³ ·
Ñ³ Ūí áÓĀUáoYÁ, áñĨ »Ō áóY»Yù eš₁₇-tì-né[estĨi=n] §³ ŪëĨ »Ō! Ū³ Í-
μ³ ŪÁ (Ĩ »ë í»ñÁ) · · za-tù-ú-b[é] [z=aɾ=u=w] §³ ½³ Ĩ »óÇ, Ñ³ Ĩ »óÇ!
Ñ³ Ýáoó³ Í³ Ý μ³ ŪÁ (Ñ³ ÝóŪ³ É Ĩ³ Ĩ Ñ³ Ū³ É, 1-ÇY 1»Ūù, »½. ĀÇÍ) Ĩ³ ½³ Ūí³ Í
aɾ- - (Ñ³ Ū. Ñ-³ Ĩ- (ÇY) -»É §³ Ñ³ Ĩ »É, Í³ Éè»É, ŪèÉ»É · ·³ ŪÉYĨ) μ³ ŪÇó
z- (Ñ³ Ū. ½-) Ý³ É³ Í³ Ýáoáí⁵⁶⁰: 40-41-ñ¹ Ĩ áÓ»ñY Ñ³ Ū máóçáoĀU³ Ūμ
Ūáí³ íáñ³ à»è Ā³ ñ. Ū³ ÝíáoU »Y §ÇëĨ í³ ñÁ(±) Ñ³ ŪëĨ »Ō ½³ Ĩ »óÇ(±);
(Ĩ³ é³ óÇ §³ ŪÉ^{LŮ} tautuñ[e] »ëĨ ÇY ½³ Ĩ áÓ(Ō) (±) !):

42-43-ñ¹ Ĩ áÓ»ñáoU íÍ³ Ūí³ Í 3225 ár-še eš₁₇-tì-ni-né na-
ñu-ú-b[é] 4928 ^{SAL} lu-tú^{ME[š]} Ñ³ Ĩ³ Ūí áÓĀUáoYáoU áóY»Yù.
ar=še[ar=s] §»ñÇĨ í³ é³ ñĨY»ñ, Ñ³ Ūñ»ñ! - Ñ³ Ū. Ñ³ Ūñ-ù §³ Ūñ»ñ!⁵⁶¹ (-
še[-s] í³ ÝóY³ Ñ³ ŪëĨ »Ō, Ñ³ Ū»Y³ ŪY Ñ³ í³ Ý³ í³ ÝáoĀU³ Ūμ, Ñ³ ÝĨ »è Ĩ
·³ ÉÇè ÑÁ. Ý³ í³ Ç³ í»ñĨ -Ñ³ í³ Ū³ í³ Ý³ ñÁ»Ūáí, Ĩ »ë Ĩ.3 Ĩ»Ĩ 2). eš_{ti}-
ni-né, μ³ ó³ é³ í³ Ý Ñáfáí eš_{ti}=ne[estĨi=n] - (Ñ³ Ū. ÑëĨ (Y))
1»ñ³ Ýí³ Ý³ í³ Ý Ū³ í³ μ³ ŪÇó (Ĩ »ë í»ñÁ). nañ=u=be[nax=u=w],
Ñ³ Ýáoó³ Í³ Ý μ³ Ū (Ñ³ ÝóŪ³ É Ĩ³ Ĩ Ñ³ Ū³ É, 1-ÇY 1»Ūù, »½. ĀÇÍ) nañ-
§. ÉÉ³ íáñ»É!, §μ»ñ»É, ùB»É, í³ ñ»É! μ³ Ū³ ñŪ³ Ĩ³ Çó, ÑŪŪí. Ñ³ Ū. Ý³ É
§³ é³ ç, ·ÉÉ³ íáñ! μ³ éÇ Ñ»Ĩ!⁵⁶², áñÁ Ñ³ Ū»ñ»YáoU μ³ Ū³ í³ Ý Ō`áí
í³ Ý³ Ýí³ Í Ĩ áĭ (áÇ á³ Ñ³ á³ Ýí»É): à»Ĩ ù Ĩ »YÁ³ Ĩñ»É, áñ³ ŪY à»Ĩ ù Ĩ
áoY»Y³ ñ Ūáí³ íáñ³ à»è YáoUÝ ÇŪ³ ëĨ Á, ÇYá áñ áóY»Yù í»ñÇÇYÇè
(Ū) Ñ³ é³ ç ÑáŪ³ YÇBÇ Ñ³ Ū³ ñ, ÇYáà»è Ū³ é³ ç-»É §³ é³ ç í³ ñ»É!,

⁵⁵⁸ Ĩ »ë Ý³ · · e.2Ūí³ μ³ Ý, 2003, ĨÇ 24-26:

⁵⁵⁹ 2Ūí³ à»è³ ÁëĨ É. Ū³ ÍáYáíÇ [1963, ĨÇ 63, 91] · · Ū.Đ³ náóĀUáoYŪ³ ÝÇ [2001(KYKH), ĨÇ 467]: Ō.Ĩ »ñ»Ā»ÉÇY [RA, XXXII, ĨÇ 32] · · Ū.Ō»ÉÇŪÇBíÇÇY [1964, ĨÇ 29] Ā³ ñ. Ū³ ÝáoU »Y §³ éY³ ·
Í³ ÝáoĀUáoYĨ, §Ñ»ñáéáoĀUáoYĨ!:

⁵⁶⁰ Ĩ »è e.2Ūí³ μ³ Ý, 2003, ĨÇ 30-31: za-tù-bé μ³ ŪÁ ÑY³ ñ³ íáñ Ĩ Ý³ · · í»ñáoŪ³ É
[zæ=t(u)=u=w] Ō`áí §³ ñ»óÇ, Í³ Ĩ³ ñ»óÇ, Ĩ³ í»óÇ! ÇŪ³ ëĨ áí (Ĩ »ë ñÓ. 1 Ĩ áÓ 10):^{LŮ} ta-
tú-ñ[e] μ³ éÇ Ā³ ñ. Ū³ ÝáoĀU³ Ý³ Ýñáoè³ ÉçáoĀU³ Ý à³ Ĩ í³ éáí, Ñ³ ŪÁU 1Áí³ ñ Ĩ ÑëĨ³ Ý
ÍáoUÝáñáí »É:

⁵⁶¹ Ĩ »è e.2Ūí³ μ³ Ý, 2003, ĨÇ 17, 82, Í³ Ý. 5:

⁵⁶² Ĩ »è e.2Ūí³ μ³ Ý, 2003, ĨÇ 44-45:

Šĭ3 YĖ»Ē, 3 é3 ČY 3 éY»Ē! U3 é3 Č-»/Č-É Š3 é3 Č »ñĀ3 É/B3 ñĀĭ»Ē!,
 ŠÇBĖ»Ē, 3 é3 ČYāñ1 ĒÇY»Ē!, 3 é3 Č-»ó-áóó-3Y-»Ē Š3 é3 Č ĭ 3 Y»Ē! ..
 3 ŪĖY⁵⁶³: 2 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪ3 Y ĭ »ñçáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 ĭ SAL1 utú^{MEŠ} Šĭ3 Y3 Ūĭ;
 . 3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . ñÇ Ū3 éÇY ĭ »ë ĭ »ñĀ ĭ áŌ. 19-20: 2 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóY
 3 ŪmáŌçáóĀŪ3 Ūm Ā3 ñ. Ū3 Yĭ áóŪ ĭ Š3225 3 Ūñ»ñ, 3 Ūĕĭ »ŌŌó ĭ 3 ñ3, 4928
 ĭ3 Y3 Ūĭ (ĭÇY)! (ĭ 3 é3 óÇ Š3225 3 ñĕ »ĕĭ ÇYÇ-Y Y3 Éáó(ó), ...!):
 45-ñ1 ĭ áŌáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 ĭ ĭ PAP 8153 LŪ1 ŪKU^{MEŠ} Š3 ŪmáŌçáóĀŪ3 Ūm
 8153 Ū3 ñ1 ĭ3 Yó! . 3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . Çñ 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóYÁ, áñĭ »Ō áóY»YŪ
 PAP Š3 ŪmáŌç, ĕñÇĭ! .. LŪ1 ŪKU^{MEŠ} ŠŪ3 ñ1 Çĭ, Ū3 ñ1 ĭ3 Yó ÉáóŪm! . 3 Ō3 -
 ÷ 3 ñ3 . ñ»ñĀ:

46-47-ñ1 ĭ áŌ»ñáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 ĭ ĭ ĭ a-le-ke za-áš-gu-ú-bé a-
 le-ke TI a-gu-ú-bé 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóYÁ, áñĭ »Ō áóY»YŪ »ñĭ áó
 3 Y. 3 Ū ĭ ĭ3 Ūĭ 3 ĭ ĭ ale=ke ŠŪ»ĭÁ/ŪŪáóĕĀ! - Ñ3 Ū. 3 ŪÉ3ĭ- (3 ŪÉ-Ç
 ÑáŪ3 YÇB Ō. Ū3 Yñ3 Ū3 éY ĭ »ë ĭ.3 ĭ»ĭ 6) 1»ñ3 YáóYÁ: 2 ŪYáŌÑ»ĭ ..
 áóY»YŪ Ñ»ĭ .. Ū3 Ē ĩ3 é»ñĀ. z=aš(=)g=u=be ŠááYá3 óñ»ŌÇĭ, 3 YóáŌ3 -
 ĭ3 Y ĩ3 Ū3 (3 YóŪŌÉ ĭ3 ĭ 3 ñŪŌÉ, 1-ÇY 1»ŪŪ, »½. ĀÇĭ) ĭ3 ½Ūĭ 3 ĭ ĭ aš(=)g-
 ĩ3 Ū3 Ūçó z- (Ñ3 Ū. ½-) Y3 É3 ĭ3 Yóáĭ (ĭ »ë ĭ.3 ĭ»ĭ 1)⁵⁶⁴. TI Šĭ»Y13 YÇ,
 áŌÇĭ! (3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . Çñ). ag=u=be Šĭ 3 ñ3, 3 Yóĭ3 óñÇĭ, 3 YóáŌ3 ĭ3 Y
 ĩ3 ŪÁ (Ū»ĭY3 ĩ3 YáóĀŪáóYÁ ĭ »ë ĭ»ñĀ): 2 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóY 3 ŪmáŌçáó-
 ĀŪ3 Ūm Ā3 ñ. Ū3 Yĭ áóŪ ĭ ŠŪ»ĭÇY ááYá3 óñÇ, ŪŪáóĕÇY ĭ»Y13 YÇ Ūß»ŌÇĭ! :

48-50-ñ1 ĭ áŌ»ñáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 ĭ ĭ ĭ 412 ANŠU.KUR.RA^{MEŠ} 6665
^{GUD}pa-ñĭ-né 25735 ^{UDU}šú-še ĭ3 Ō3 á3 ñ3 ŪÇY 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪáóYÁ,
 áñĭ »Ō áóY»YŪ Ñ»ĭ .. Ū3 Ē ĩ3 é»ñĀ. ANŠU.KUR.RA^{MEŠ} (3 Ō3 ÷ 3 ñ3 . Çñ)
 ŠŌÇ(»ñ)! . ^{GUD}pañĭ=ne ŠĒáBáñ »ŌÇ»ñ3 ĭáñ 3 Y3 éáóY(Y»ñ)! (ÑŪŪĭ . Ñ3 Ū.
 á3 Ēñ ĭ Šĭ 3 ĭ3 ñĭ!⁵⁶⁵). ^{UDU}šu(=)še ŠááÉ3 ñ(Y»ñ)! (Ñ3 Ū»ñ»YáóŪ
 ½áó. 3 Ñ»é ááóYÇ):

51-52-ñ1 ĭ áŌ»ñáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 ĭ ĭ ĭ ^{[m]d}Sar5-du-ri-i-še ^[m]Ar-gi-š-
 te9-ñĭ-né-še a-le-e Y»ñ3 ĭ3 ĭ3 Y 3 ñĭ 3 Ñ3 Ūĭ áóĀŪ3 Y Ū»ĭY3 ĩ3 Ū3 -
 YáóĀŪáóYÁ ĭ »ë ĭ»ñĀ:

53-ñ1 ĭ áŌáóŪ ĭ ĭ3 Ūĭ 3 ĭ ĭ ĭ ^dHal-di-a eš17-çĭ-ni-e ĩ3 é3 ĭ3 -
 á3 ĭóáóĀŪáóYÁ, 3 Ūĕĭ »Ō ešçi=ni=e[ešçi=ni=ĭ(æ)]⁵⁶⁶ Š3 Ūĕĭ »Ō! -

⁵⁶³ ĭ »ë Ū »ĐĒ, ĭ, ĭÇ 537:

⁵⁶⁴ ĭ »ë Y3 .. Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĭÇ 475:

⁵⁶⁵ Đ3 Ū»ñ»Y ĕĭ áó. 3 ĩ3 YŪ3 Y Ñ3 Ū3 ñ ĭ »ë ĩ.Ō3 ÷ 3 YŌĭ3 Y, 1940, ĭÇ 39; Г.Капанцян, 1948, ĭÇ 215: **ĕ.2Ūĭ 3 YŪ3 Y**, 2003, ĭÇ 20, 86 ĭ3 Y. 44:

⁵⁶⁶ ĐY3 ñ3 ĭáñ ĭ Y3 .. [ešçi=n(e)=e] ĭ»ñáóĭ áóŪÁ:

Ň³Ů. ³ëi (Ý) (i »ë í»ñÁ) ¹»ñ³ Ýi ³Ý³ Ĩ³Ý Ů³ Ĩ³Ů³ ŮÁ í ñ³ Ĩ³Ý Ňáfáf áí
 ¹ñí ³ Í »i ³ ¹ñáoĀŮáoÝ ĺ, Ćëí »i ³ ¹ñáoĀŮ³ Ý ĒÝ¹ĆñÁ ˆĤal-di-Ý ĺ, áñÝ
 ëi ³ ÝáoŮ ĺ -(i)=a í»ñĆ³ íáñáoĀŮáoÝÁ (³ Ůë Ů³ ëĎÝ Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝ i »ë
 IV.3 ˆ II.3 Ĩ³i 4):

54-56-ñ¹ i áŮ»ñáoŮ í Ĩ³ Ůi ³ Í ĺ i-na-a-né-e-le ar-ni-ú-ši-
 né-le šú-si-né šá-a-le za-ťù-bé ³ ñi ³ Ň³ Ůi áóĀŮáoÝÁ,
 áñi »Ů áóÝ»ÝŮ Ň»i ˆ Ů³ Ĩ³ é»ñÁ. i=na=ne=le [i=na=ne=r] §³ ŮÝ,
 ³ Ůi | - Ň³ Ů. ³ ŮÝ, Ý³ §³ ŮÝ; (i »ë II.3 Ĩ³i 3), óáoó³ Ĩ³Ý ¹»ñ³ ÝáoŮ ĺ,
 Áíáf ˆ Ňáfáfáf Ň³ Ů³ Ó³ ŮÝáoŮ ĺ Ná. Ý³ Ĩ³ áóŮŮ³ Ĩ³Ýáf ¹ñí ³ Í arniu-
 ši=ne=le · áŮ³ Ĩ³ ÝĎ Ň»i . arni(=)u=ši=ne=le [arñi(=)w=si=-
 ne=r] §³ ñ³ ñŮÝ»ñi, ³ ñŮ³ i Á ŇŮŮi . Ň³ Ů. ³ ëÝ-»É §³ Ý»É; ³ Ů ŮĎ Ň»i
 (Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝ ³ Ůë ³ é³ Ů³ Ů³ Ů³ ëĎÝ i »ë ³ ñŮ. 1, i áŮ 10): ² ŮÝáoŮ»i ˆ
 áóÝ»ÝŮ. šú-si-né [so-ci-n] ŠéáoŮÝ/Ů»i |⁵⁶⁷. šá-a-le Ši ³ ñĎ;
 (i »ë í»ñÁ). za-ťù-bé [zæ=ť(u)=u=w] §³ ñ»óĎ; (i »ë ³ ñŮ. 1, i áŮ
 10) ³ é»ñÁ: ² ñi ³ Ň³ Ůi áóĀŮáoÝÝ ³ ŮáŮŮáoĀŮ³ Ůá Ā³ ñ. Ů³ Ýi áóŮ ĺ §³ Ůi
 ³ ñ³ ñŮÝ»ñÁ éáoŮÝ/Ů»i (±) i ³ ñáoŮ ³ ñ»óĎ; (i ³ é³ Ů³ Ů³
 ³ éÝĎëĎÝ»ñ éáoĎÝ šale ½ í áŮ(Ů) |):

57-58-ñ¹ i áŮ»ñáoŮ í Ĩ³ Ůi ³ Í ˆ^{md}Sar₅-du-ri-i-še ˆ^mAr-giš-
 te₉-ñi-né-še a-le-e Ý»ñ³ Ĩ³ Ĩ³Ý ³ ñi ³ Ň³ Ůi áóĀŮ³ Ý Ů»ĨÝáoŮÁ
 i »ë í»ñÁ:

59-ñ¹ i áŮáoŮ í Ĩ³ Ůi ³ Í ĺ i-nu-ka-né e-din na-ñi-di-ni
 a-ť[u] ³ ÝŇ³ ëĨ³ Ý³ ĚĎ ³ ñi ³ Ň³ Ůi áóĀŮáoÝÁ, áñi »Ů áóÝ»ÝŮ.
 i=nu=ka=né [i=no=ka=n] ŠÝáoŮÝ; §³ ŮÝ/³ Ůi ÝáoŮÝ; - (Ň³ Ů. Ýá-ŮÝ
 ŠÝáoŮÝ, ³ Ůi/³ ŮÝ ÝáoŮÝ); ¹»ñ³ ÝáoÝÁ (ŇŮŮi . i=šu=ka=ne [i=so=ka=n]
 ŠÝáoŮÝ ³ Ůë; §ĎĚĎ ³ Ůë; (Ň³ Ů. éá-ŮÝ) ¹»ñ³ Ýi ³Ý Ň»i . i »ë II.3 Ĩ³i 3).
 edi=n [edi=n] §³ Ůi i »Ů, ³ Ůi i »ŮĎŮ; (Ň³ Ů. ³ Ůi, ³ Ůi/i Ď)
 ¹»ñ³ Ýi ³Ý³ Ĩ³Ý Ů³ Ĩ³Ů³ ŮÁ (i »ë II.3 Ĩ³i 4). na-ñi-di-ni ³ ÝŇ³ Ůi
 ³ éÁ (ŇÝ³ ñ³ í áñ ĺ, áñ ³ Ůi Ů³ ó³ Í ĺ áŮñ³ ñi . nañ-[nax-] - Ň³ Ů. Ý³ Ē
 §³ é³ Ď, · ĒĒ³ í áñ; (i »ë í»ñÁ) ³ é³ ñŮ³ i ĎŮ ˆ -di-ni ³ ÝŇ³ Ůi
 ³ Ĩ³ ÝŮĎŮ) ˆ ať=u ³ ÝŇ³ Ůi ³ Ů³ Ĩ³ Ý/¹»ñ³ Ů³ Ĩ³ Ý Ů³ Á (i »ë III.3
 Ĩ³i 2), áñÁ Ā»ñë Ĩ³ ½ Ůi ³ Í ĺ ať- Ň³ Ů. Ů-³ i -»É ³ Ů³ Ů³ i ĎŮ: Ā»
 éáoŮÝ Ý³ Ē³ ¹³ éáoĀŮáoÝÁ Ĩ³ ½ ŮáŮ ³ é»ñÁ ŇĎŮÝ³ Ĩ³ ÝáoŮ Ň³ Ůi ÝĎ »Ý,

⁵⁶⁷ Ů³ ëÝ³. Ďi ³ Ĩ³Ý. ñ³ Ĩ³ ÝáoĀŮáoÝáoŮ éáf áñ³ ³ ñ Ā³ ñ. Ů³ Ýi áóŮ ĺ ŠŮ»Ĩ; é³ Ĩ³ ŮÝ Ů»
 Áí áóŮ ĺ, áñ ³ ŮÝ á»i Ů ĺ Ā³ ñ. Ů³ Ý»Ē ŠéáoŮÝ; Ň³ ŮŮŮ³ i »áf Ň³ Ů. éá-ŮÝ ŠéáoŮÝ, ³ Ůë;
 ¹»ñ³ Ýi ³Ý Ň»i : Ů³ Ýñ³ Ů³ ëÝ ³ Ůë ³ é³ Ů³ Ů³ ëĎÝ i »ë II.3 Ĩ³i 2:

è³ í³ ÚÝ Ý³ È³ 1³ èáóĀláoYÁ ³ ÙmáŎÇáoĀŬ³ Ùm ³ ÝŃ³ èi³ Ý³ ěÇ ĸ: ĀÝ¹Ń³ Ý-
 ñ³ á»è, ÝŬ³ Ý³ í Çá Ý³ È³ 1³ èáóĀláoÝÝ»ñĀ í í³ Ŭí³ í »Ý ŬÇ ù³ ÝÇ
 Ŭ³ è»ñÇó µ³ Ői³ ó³ í ³ ñŎ³ Ý³. ñáoĀláoÝÝ»ñÇ ³ é³ YŎÇÝ Ŭ³ è»ñÇ ³ í³ ñ-
 í ÇÝ ³ ÇŬ³ èi áí 1áñè »Ý ÁÝ¹Ń³ Yáññ Ń³ Ŭ³ í »ùèi Çó: Āèi »ñ³ áóŬĀÇÝ,
 1ñ³ Ýó í ³ í á»i ù ĸ í »èÝ»É³ ñŎ³ Ý³. ñáoĀŬ³ Ý ß³ ñáoÝ³ í ěÇáoĀŬ³ YÁ
 í »ñ³ µ»ñáŎ ÇÝá-áñ³ ñi³ ³ Ń³ Ŭí áóĀláoÝ:

1. ^d Haldi= <i>n osɬ=a=w</i>	31. ^{KUR} Eria= <i>hi=n(e)=edi</i>
2. masi= <i>n(e)=e</i> ^{GIŠ} suri= <i>ǰ(æ)</i>	32. ^{KUR} ewani <i>há=it=w</i>
3. qaɰ= <i>u=n</i> ^{KUR} Mana= <i>n</i>	33. URU ^{MEŠ} GIBÍL <i>xarxar(s)=it- =u=le</i>
4. qaɰ= <i>u=n</i> ^m Eria= <i>h</i>	34. ^{KUR} ewani <i>aɬ=it=w</i>
5. KUR- <i>ni=e teq=u=a=le</i>	35. wa(=) <i>s (±)</i> ^{MEŠ} SAL ^{MEŠ} lutu ^{MEŠ}
6. ^{md} Sarduri= <i>kay</i>	36. ^{KUR} Biaín= <i>a=ydi paɾ=t=u</i>
7. ^m Argište= <i>hi=n(e)=e</i>	37. ^d Haldi= <i>ni=n</i>
8. ^d Haldi <i>koɰuni=n</i>	38. alsui= <i>si=n</i>
9. ^d Haldi= <i>ne</i> ^{GIŠ} suri	39. ^{md} Sarduri= <i>s aɰe</i>
10. <i>koɰuni=n osɬ=a=w</i>	40. ayl ^{LÚ} ta(u)= <i>tu=h</i>
11. ^{md} Sarduri= <i>n</i>	41. <i>esɬi=n z=aɬ=u=w</i>
12. ^m Argište= <i>h</i>	42. 3225 <i>ar(=)s (±)</i>
13. ^{md} Sarduri= <i>s</i>	43. <i>esɬi=ni=n nax=u=w</i>
14. <i>aɰe esɬe=di</i>	44. 4928 ^{SAL} lutu ^{MEŠ}
15. <i>osɬ=a=di</i> ^{KUR} Mana= <i>ydi</i>	45. PAP 8153 ^{LÚ} ŬKU ^{MEŠ}
16. ^{KUR} ebani <i>há=u=w</i>	46. <i>ayle=k z=ašg=u=w</i>
17. URU ^{MEŠ} GIBÍL= <i>w xar- xar(s)=u=w</i>	47. <i>ayle=k</i> TI <i>ag=u=w</i>
18. ^{KUR} ebani <i>aɬ=u=w</i>	48. 412 ANŠU.KUR.RA ^{MEŠ}
19. wa(=) <i>s(±)</i> ^{SAL} lutu	49. 6665 ^{GUD} <i>paxi=n</i>
20. ^{KUR} Biaín= <i>a=ydi</i>	50. 25735 ^{UDU} šu(=) <i>s (±)</i>
21. ^{URU} Darba= <i>n É.GAL</i>	51. ^{md} Sarduri= <i>s</i>
22. <i>agun(=)u=n mæn=u</i>	52. ^m Argište= <i>hi=ne=s aɰe</i>
23. <i>junu/o=s=a há=u=w</i>	53. ^d Haldi= <i>a esɬi=ni=ǰ(æ)</i>

24. LU ¹ irdi ^{MES} esfi=n	54. i=na=n=er
25. as=u=w ^{KUR} ebani	55. arni=(w)=si=ne=r
26. ^{KUR} ebani=w=k(e)=edi	56. so=ci=n šale zæ=ʔ(u)=u=w
27. aweli=ʔ=u=w i=so=ka=n	57. ^{md} Sarduri=s
28. šale sesfi=n (±)	58. ^m Argište=hi=ne=s a ʔe
29. keiʔ=an=u=ule	59. i=no=ka=n edi=n nax=dini
30. LU ¹ huradi=ne=r	aʔ=u

1) E³E¹Ç^Y 3 nB³ í »ó, 2) Uáon̄ eñÇ^Y 3) ù³B»ó Ø³Y³-Y, 4) ù³B»ó ¾nÇ³-í³Y 5) »ñí³nÇ^Y, ·ó»ó 6) B³n¹áon̄ÇÇ³ 3 eç³ 7) 2 n· Çe¹ Ç-U³Y: 8) E³E¹ÇÇ íáOÛÇó/íáOÛÇ^Y, 9) E³E¹ÇÇ eñÇ 10) íáOÛÇó/íáOÛÇ^Y 3 nB³ í »ó 11) B³n¹áon̄Ç^Y 12) 2 n· Çe¹ Ç-U³Y: 13) B³n¹áon̄Ç^Y 14) 3 éaóU ç³ 3 U¹ Á³U³Y³ í (±) 15) 1»áÇ Ø³Y³ 3 nB³ í »óÇ 16) »ñíÇñÁ · n³ í »óÇ, 17) ù³Ø³úY»ñÁ 3 Uñ»óÇ, E³nĚÉ»óÇ, 18) »ñíÇñÁ N³ í »óÇ, 19) í Ø³-U³n¹í³Yó, í³Y³Yó í 3 n³ 20) 1»áÇ ç³U^Y-(»ñ): 21) 3 n³Y³ 3 UñáóÁ 22) (ánÁ) 3 Y³eÇí ÁáOYí »ó(±)/çñ ÁáOYí »É(±) 23) U³n¹í áoU · n³ í »óÇ, 24) í³U³¾án(±) 3 Ue¹ »Ó 25) N³eónÇ, »ñíÇñÁ 26) ÇU »ñí³nÇ^Y 27) N³ í »É»óÇ: 2 Ue YáóU^Y 28) í 3 náóU Á³÷áí(±) 29) í»Yí náY³ónÇ/N³ í³ú»óÇ 30) ¾ánú»ñ 31) ç³Ç³-í³Y³ (»ñíÇñÇ) áóOáóÁU³U³µ: 32) °ñíÇñÁ · n³ í »óÇ^Y (Yñ³Yú), 33) ù³Ø³úY»ñÁ 3 Uñ»óÇ^Y E³nĚÉ»óÇ^Y, 34) »ñíÇñÁ N³ í »óÇ, 35) í Ø³U³n¹í³Yó, í³Y³Yó 36) 1»áÇ ç³U^Y-(»ñ) í 3 n³Y: 37) E³E¹ÇÇ U»íáóÁU³U³µ 38) B³n¹áon̄Ç^Y 3 éaóU ç³ 39) 3 UĚ 3 n³núY»ñ 41) 3 Ue¹ »Ó 3 n»óÇ, 42) 3225 3 Uñ»ñ 43) 3 Ue¹ »ÓÇó í 3 n³, 44) 4928 íÇ^Y (í 3 n³): 45) 2 U³áOÇáóÁU³U³µ 8153 U³n¹: 46) Ø³íÇ^Y ááYá³ónÇ, 47) UááeÇ^Y í»Y¹3 YÇ í 3 n³: 48) 412 ÓÇ»ñ, 49) 6665 ÉáBañ »ÓÇ»ñ³ í áñ 3 Y³éaóY, 50) 25735 U³Yñ »ÓÇ»ñ³ í áñ 3 Y³éaóY: 51) B³n¹áon̄Ç^Y 52) 2 n· Çe¹ Ç-U³Y 3 éaóU ç³ 53) E³E¹ÇÇ^Y 3 e¹ 54-55) 3 U^Y 3 n³núY»ñÁ 56) éaóU(±) í 3 náóU 3 n»óÇ: 57) B³n¹áon̄Ç^Y 58) 2 n· Çe¹ Ç-U³Y 3 éaóU ç³ 59) 3 Ue YáóU^Y ...:

АÇÍ 3.

Ø³NÚáó¹3 µ³ 1: КУКН 392 (3 é³Yó Á³n· U³YáóÁU³Y), И.Дьяконов, ДВ 5, 1988, 3 нО. IV (çÇ 152-161) .. 3 UĚY:

x+1 ...

2. a-le dè-el-zu-še eš₁₇-ṭi-né de₄-ru-bé a-[š]e
3. LUGÁL^{MEŠ}-i(?) KASKAL za-ṭù-le I GUD I UDU ^dŠe-bi-tú-e T[AG]
4. III UDU DINGIR ar-ṭu-wa-ra-sa-ú-e
5. I UDU ^dŠe-bi-tú-i-na-ú-e KÁ ku₃-tù-la-né
6. GIBIL-še I UDU ^dŠe-bi-tú-e TAG a-še ge-i su-si-né
7. pé-ṭi ḥar-ḥa-ru-le ta-nu-li-i-né mî-i
8. e-ši-me-ši/e el-mu-še ma-nu-né a-še-e
9. šú-ḥe ba-aṭ-qe-ṭú-le TEMEN I UDU ^dŠe-bi-tú-e TAG
10. ^mRu-sa-né ^dŠe-bi-tú-i LÚ^{ERUM} ^dŠe-bi-tú-ka-i
11. a-ni-ia-ar-du-né ^mRu-sa-a-né
12. a-ni-i-a-ar-du NU-li-né ^mRu-sa-a-še
13. ^{md}Sar₅-du-re-ḥi-né-še a-le a-lu-še
14. i-ni DUB-te tú-li-i-e mî-i ar-ḥe-e
15. ú-ru-li-a-né ^dUTU-ni-ka-a-i

2-ḥ' i áOÇ eš₁₇mašú i³ n¹³ óíáú i ale[a]e] Š³ éáú i! μ³ éÁ (Ü)I³Y³ μ³ YáoÁúáYÁ i »ë í»ñÁ³ n⁰. 1, i áO. 2-4): 2ÜYáoN»i .. áóY»Yü dè-el-zu-še eš₁₇-ṭi-né de₄-ru-bé³ n¹³ i³ N³ Üi áóÁúáYÁ, áñi »O í³ Üí³ i³ »Y N»i .. Ü³É μ³ é»ñÁ. delzu=še[derju/o=s] Š¹³ n̄. (±) | - N³ Ü. (N³Y) 1»n⁰, (NÜÜi . N³Y-1»n⁰-áoÁúáY Šá³ i n³ ëi áóÁúáY, i³ ½UáoÁúáY, N³ ëi 3 i áóÁúáY), í»ñ³ ó³ i³ Y . áú³ i³ Y (NáU³ YÇB i ardi=še Š¹³ YáY, i³ n̄. | - N³ Ü. 3ñ¹ ŠÓ³, i³ n̄. | μ³ éÇY)⁵⁶⁸. ešṭi=ne [ešṭi=n] Š³ Üëi »O! (N³ Ü. 3ëi (Y) 1»ñ³ Yí 3 Y³ i³ Y Ü³ i³ μ³ ÚÁ. der=u=be[der=u=w] Š¹ñ»óÇ! 3 Yáo³ i³ Y μ³ ÚÁ (í»ñÇY »ñíáóèÇ Ü³ éÇY i »ë í»ñÁ³ n⁰. 1, i áO. 4-5):

2-3-ḥ' i áO»ñáú i³ Üí³ i³ i a-[š]e LUGÁL^{MEŠ}-i KASKAL za-ṭù-le 3 n¹³ i³ N³ Üi áóÁúáYÁ, áñi »O áóY»Yü N»i .. Ü³É μ³ é»ñÁ. aše[as] Š»ñμ (±)!. LUGÁL^{MEŠ}-i (. 3 Ö³ ÷ 3 n³. Çñ) Š³ n³ Y»ñ! (3 Y-

⁵⁶⁸ Ø³ Yñ³ Ü³ éY áóñ³ n¹. ardi=še .. delzu=še μ³ é»ñÇ .. Yñ³ Yó N³ Ü»ñ»Y ½áo³ N³ éO .. »ñÇ Ü³ éÇY i »ë e. 2Üí³ ½ú³ Y, 2003, iÇ 27, 34-35:

$\bar{N}^3 \text{e} \bar{i}^3 \bar{Y}^3 \bar{E} \bar{C} \bar{z} \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{i} \bar{n} \bar{C} \bar{C} \bar{i} - \bar{C} \bar{Y}^{569}$). KASKAL ($\cdot \bar{3} \bar{O}^3 \div \bar{3} \bar{n}^3 \cdot \bar{C} \bar{n} = \bar{a} \bar{o} \bar{n}^3 \bar{n} \bar{i}$. *hare*) $\bar{S} \times \bar{3} \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N}$, $\bar{3} \bar{n} \bar{B}^3 \bar{i}$ |. $z = a\bar{t} = u = le$ ($\langle z = a\bar{t} = (i)\bar{t} = u = le(\pm) \rangle$) $\bar{S} \bar{i} \bar{N}^3 \bar{i} \gg \bar{Y}$ ($\times \bar{3} \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{A}(\pm)$) |, $\bar{3} \bar{Y} \bar{C} \bar{n}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y}$ ($\bar{e} \bar{i} \bar{a} \bar{n}^3 - \bar{i} \bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{3} \bar{Y}$) $\gg \bar{O}^3 \bar{Y}^3 \bar{i} \bar{C} \bar{3} \bar{Y} \bar{o} \bar{a} \bar{O}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \mu^3 \bar{U} \bar{i} \bar{3} \bar{U} \bar{i} \bar{3} \bar{I} \bar{a} \bar{t} - \bar{S} \bar{N}^3 \bar{i} \gg \bar{E}$ | ($\bar{N}^3 \bar{U}$. $\bar{N}/j - \bar{3} \bar{i} - \gg \bar{E} \bar{S} \bar{N}^3 \bar{i} \gg \bar{E}$, $\bar{i} \bar{3} \bar{E} \bar{e} \gg \bar{E}$, $\bar{i} \bar{i} \bar{n} \gg \bar{E}$ .. $\bar{3} \bar{U} \bar{E} \bar{Y}$ |) $\mu^3 \bar{U} \bar{C} \bar{o}$ $z - (\bar{N}^3 \bar{U} \cdot \bar{1}/2 -) \bar{Y}^3 \bar{E}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \bar{o} \bar{a} \bar{i}^{570}$: $2 \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{N}^3 \bar{U} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{3} \bar{U} \bar{a} \bar{O} \bar{C} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{3} \bar{U} \bar{a} \bar{3} \bar{n} \cdot \bar{U} \bar{3} \bar{Y} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{S} \bar{n} \mu(\pm) \bar{3} \bar{n} \bar{u} \bar{3} \bar{Y} \gg \bar{n} \bar{A} \times \bar{3} \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{A} \bar{i} \bar{N}^3 \bar{i} \gg \bar{Y}$ ($\bar{i} \bar{3} \bar{U} \times \bar{3} \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{A} \bar{i} \bar{A} \bar{Y} \bar{i} \bar{n} \gg \bar{Y}$, $\bar{i} \gg \bar{e} \bar{i} \bar{3} \bar{Y}$. 570) | :

2-5- $\bar{n}^1$ $\bar{i} \bar{a} \bar{O} \gg \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{i} \bar{i} \bar{3} \bar{U} \bar{i} \bar{3} \bar{I} \bar{z} \bar{1} \text{ GUD } \bar{1} \text{ UDU } \bar{d} \bar{S} \bar{e} - \bar{b} \bar{i} - \bar{t} \bar{u} - \bar{e}$
 T[AG] $\bar{3} \text{ UDU } \text{ DINGIR } \bar{a} \bar{r} - \bar{t} \bar{u} - \bar{w} \bar{a} - \bar{r} \bar{a} - \bar{s} \bar{a} - \bar{u} - \bar{e} \bar{1} \text{ UDU } \bar{d} \bar{S} \bar{e} - \bar{b} \bar{i} - \bar{t} \bar{u} - \bar{i} - \bar{n} \bar{a} - \bar{u} - \bar{e} \text{ K} \bar{A} \bar{3} \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{N}^3 \bar{U} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{A}$, $\bar{a} \bar{n} \bar{i} \gg \bar{O} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \gg \bar{Y} \bar{U} \bar{N} \bar{x} \bar{i} \bar{U} \bar{3} \bar{E} \mu^3 - \bar{e} \gg \bar{n} \bar{A}$. GUD ($\cdot \bar{3} \bar{O}^3 \div \bar{3} \bar{n}^3 \cdot \bar{C} \bar{n}$) $\bar{S} \bar{o} \bar{a} \bar{o} \bar{E}$ |. UDU ($\cdot \bar{3} \bar{O}^3 \div \bar{3} \bar{n}^3 \cdot \bar{C} \bar{n}$) $\bar{S} \bar{a} \bar{a} \bar{E} \bar{3} \bar{n} \bar{i}$ |.
 $\bar{d} \bar{S} \bar{e} \bar{b} \bar{i} \bar{t} \bar{u} = \bar{e}$ [$-\bar{o} = \bar{y}(\bar{x})$], $\bar{1} \bar{C} \bar{o} \bar{3} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} \bar{i} \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{I} \gg \bar{1} \bar{i} \bar{n} \bar{3} \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \bar{a} \bar{i}$. TAG ($\cdot \bar{3} \bar{O}^3 \div \bar{3} \bar{n}^3 \cdot \bar{C} \bar{n} = \bar{a} \bar{o} \bar{n}^3 \bar{n} \bar{i}$. *urb-* $\bar{S} \bar{1} \bar{a} \bar{N}(\bar{3} \mu \bar{n}) \gg \bar{E}$ |), $\bar{A} \bar{e} \bar{i} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{i} \gg \bar{u} \bar{e} \bar{i} \bar{C} \bar{a} \bar{x} \bar{i} \bar{u} \bar{z} \bar{E} \bar{C} \bar{Y} \bar{C}$ *urb* = *u* = *li* = (*ne*) $\bar{S} \bar{A} \bar{a} \bar{O} / \bar{A} \bar{C} \bar{i} \bar{C} \bar{1} \bar{a} \bar{N}^3 \mu \bar{n}(\bar{i} \bar{C}) \bar{C}$ |, $\bar{3} - \bar{n}^1 \bar{1} \gg \bar{U} \bar{u} \bar{C} \bar{3} \bar{Y} \bar{C} \bar{n}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y}$ ($\bar{e} \bar{i} \bar{a} \bar{n}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{3} \bar{Y}$) $\gg \bar{O}^3 \bar{Y}^3 \bar{i} \bar{C} \mu^3 \bar{U} \bar{A} \bar{O} \bar{O}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} / \bar{A}^3 \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{i} - \bar{n}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \gg \bar{n}^3 \bar{Y}$. $\bar{a} \bar{i}$. DINGIR ($\cdot \bar{3} \bar{O}^3 \div \bar{3} \bar{n}^3 \cdot \bar{C} \bar{n}$) $\bar{S} \bar{i} \bar{C}$, $\bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{i} \bar{3} \bar{I}$ |. *artu-*
waras (=) *a* = *ue* $\bar{S}(\pm)$ |, $\bar{3} \bar{Y} \bar{N}^3 \bar{U} \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} \bar{i} \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{I} \bar{N} \bar{a}$. $\bar{i} \bar{3} \bar{U} \gg \bar{1} \bar{i} \bar{n}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \bar{a} \bar{i}$: $\bar{A} \bar{e} \bar{i} \gg \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{A} \bar{C} \bar{Y}$, DINGIR *artuwaras* (=) *a* = *ue* $\bar{x} \bar{i} \bar{u} \bar{z} \bar{Y} \bar{B}^3 \bar{Y}^3 \bar{i} \bar{C} \bar{S} \bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{i} \bar{3} \bar{i} \bar{Y} \bar{n} \bar{C} / \bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{i} \bar{a} \text{ artuwaras}(\bar{a}) - (\bar{Y} \gg \bar{n}) \bar{C} \bar{Y}$ | : $\bar{D} \bar{Y}^3 \bar{n}^3 - \bar{i} \bar{a} \bar{n} \bar{z} \bar{Y}^3 \bar{S} \bar{d} \text{ artuwaras}(\bar{a}) - (\bar{Y} \gg \bar{n}) \bar{C} \bar{Y}$ |, $\gg \bar{A} \gg \bar{Y}^3 \bar{E} \bar{a} \bar{n}^1 \bar{a} \bar{O}$ DINGIR- $\bar{A} \bar{A} \bar{Y} - \bar{i} \bar{3} \bar{f} \gg \bar{Y} \bar{u} \bar{a} \bar{n} \bar{a} \gg \bar{e} \bar{a} \bar{n} \bar{B} \bar{C} \bar{a} \bar{Y} \bar{B}^3 \bar{Y}$, $\bar{C} \bar{Y} \bar{a} \bar{a} \gg \bar{e} \bar{a} \bar{n} \bar{3} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{A} \cdot \bar{U}^3 \bar{i} \bar{a} \bar{Y} \bar{a} \bar{i} \bar{A}$ [DB 5, 1988, $\bar{z} \bar{C} \bar{1} 55 - 156$]: $2 \bar{U} \bar{e} \bar{1} \gg \bar{a} \bar{u} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \text{ artuwaras}(\bar{a}) \bar{x} \bar{i} \bar{u} \bar{z} \bar{Y} \bar{B}^3 \bar{Y}^3 \bar{i} \bar{C} \bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{i} \bar{3} \bar{i} \bar{Y} \bar{n} \bar{C} \bar{C} \bar{Y} \bar{a} - \bar{a} \bar{n} \bar{1} \bar{3} \bar{e}^{571}$: $2 \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{N} \bar{x} \bar{i} \bar{U} \bar{3} \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{N}^3 \bar{U} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U} \bar{U}$.
 $\bar{d} \bar{S} \bar{e} \bar{b} \bar{i} \bar{t} \bar{u} = \bar{i} = \bar{n} = \bar{a} = \bar{u} \bar{e}$ [$-\bar{o} = \bar{y} = \bar{n} \bar{a} = \bar{w}(\bar{e})$], $\bar{e} \bar{x} \bar{e}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{i} \bar{a} \bar{i} \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{I} \bar{1} \bar{C} \bar{o} \bar{3} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} (\bar{i} \gg \bar{e} \bar{i} \bar{n} \bar{A})$, $\bar{a} \bar{n} \bar{A} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{O}^3 \bar{U} \bar{Y} \gg \bar{o} \bar{U}^3 \bar{Y} - \bar{n}(\bar{e}) - \bar{B}^3 \bar{O} \bar{i} \bar{3} \bar{A} \bar{a} \bar{O} \bar{U}^3 \bar{e} \bar{Y} \bar{C} \bar{i} \bar{C} \bar{U} \bar{C} \bar{a} \bar{o} \bar{a} \bar{i} \bar{N} \bar{a} \bar{f} \bar{a} \bar{i} \bar{a} \bar{i} \bar{A} \bar{i} \bar{A} \bar{i} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{O}^3 \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{N}^3 \bar{i} \bar{i} \bar{3} \bar{o} \bar{U}^3 \bar{E} \bar{C} \bar{N} \bar{x} \bar{i}$.

⁵⁶⁹ $\bar{A} \cdot \bar{U}^3 \bar{i} \bar{a} \bar{Y} \bar{a} \bar{i} \bar{A} \bar{N}^3 \bar{U}^3 \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{i} \bar{n} \bar{C} \bar{A}^3 \bar{i} \bar{U} \bar{3} \bar{e}^3 \bar{C}^3 \bar{n} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{i} \bar{3} \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{E} \bar{x} \bar{e}$ [DB, 5, 1988, $\bar{z} \bar{C} \bar{1} 54$], $\bar{C} \bar{e} \bar{i} \bar{U} \bar{D}^3 \bar{n} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{A} \bar{1} \bar{i}$ [2001(KYKH), $\bar{z} \bar{C} \bar{3} 10$, $\bar{i} \bar{3} \bar{Y}$. 1]:

⁵⁷⁰ $\bar{D} \bar{3} \bar{U} \bar{n} \gg \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{O} \bar{a} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U} \bar{1} - \bar{3} \bar{i} - \gg \bar{E} \mu^3 \bar{U} \bar{A}$, $\bar{a} \bar{n} \bar{A} \bar{e} \bar{3} \bar{i} \bar{3} \bar{U} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{C} \bar{S} \bar{3} \bar{e} \bar{3} \bar{Y} \bar{O} \bar{Y}^3 \bar{o} \bar{Y} \gg \bar{E}$, $\bar{C} \bar{a} \bar{i} \bar{f} \gg \bar{E}$ | $\bar{C} \bar{U}^3 \bar{e} \bar{i} \bar{A}$: $\bar{O} \bar{C}$ $\bar{a} \bar{o} \bar{x} \gg \bar{3} \bar{U} \bar{e} \bar{i} \gg \bar{O} \bar{E} \bar{a} \bar{e} \bar{U} \bar{A} \times \bar{3} \bar{Y}^3 \bar{A}^3 \bar{n} \bar{N} \bar{Y} \bar{A} \bar{Y} \bar{i} \bar{n} \gg \bar{f} \bar{a} \bar{o} \bar{U}^3 \bar{e} \bar{C} \bar{Y} \bar{z}$: $\bar{O} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{e} \bar{i} \bar{a} \bar{O} \bar{U} \bar{C} \bar{o} \bar{a} \bar{C} \mu^3 \bar{O}^3 \bar{e} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U}$, $\bar{a} \bar{n} \bar{3} \bar{U} \bar{e} \bar{i} \gg \bar{O} \cdot \bar{a} \bar{n} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{U} \bar{t}(\bar{u}) - (\bar{e} \bar{a} \bar{i} \bar{a} \bar{n}^3 \mu^3 \bar{n} \bar{i} \bar{3} \bar{n}^3 \bar{o} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{z} \bar{d}(\bar{u}) -) \bar{S} \bar{i} \bar{3} \bar{E}$, $\bar{3} \bar{Y} \gg \bar{E}$ | - $\bar{N}^3 \bar{U}$. $\bar{i} \bar{3} - \bar{E}$ ($\bar{i} \bar{a} \bar{o}$, $\bar{x} \bar{i}$) $\mu^3 \bar{U} \bar{C} \bar{o} \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{z} - \bar{Y}^3 \bar{E}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \bar{o} \bar{a} \bar{i} \bar{i} \bar{3} \bar{U} \bar{i} \bar{3} \bar{I} \bar{z} \bar{x} - \bar{t}(\bar{u}) -] \mu^3 \bar{U}^3 \bar{O}^3 \bar{C} \bar{N} \bar{x} \bar{i}$ [$\bar{i} \gg \bar{e} \bar{3} \bar{U} \bar{i} \bar{3} \bar{U} \bar{3} \bar{Y}$, 2003, $\bar{z} \bar{C} \bar{3} 1$]:

⁵⁷¹ *artuwaras*(*a*)- $\bar{3} \bar{O} \bar{C} \bar{Y} \bar{n} \bar{C}$ $\bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{i} \bar{a} \bar{o} \bar{Y}$ ($\bar{3} \bar{e} \bar{i} \bar{i} \bar{3} \bar{i} \bar{Y} \bar{n} \bar{C} \bar{Y}$) $\bar{A}^3 \bar{n} \bar{U}^3 \bar{Y} \bar{a} \bar{o} \bar{U} \bar{a} \bar{o} \bar{Y} \bar{A} \bar{u} \bar{C} \bar{a} \bar{N}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y}^3 \bar{i} \bar{3} \bar{Y} \bar{z} \bar{3} \bar{U} \bar{i} \bar{1} \gg \bar{a} \bar{u} \bar{a} \bar{o} \bar{U}$, $\bar{A} \bar{n} \bar{e}$, $\bar{x} \bar{i} \bar{u} \bar{z} \bar{U} \bar{z} \bar{i} \bar{e} \bar{a}^3 \bar{e} \bar{x} \bar{e}$ *DINGIR *artuwaras*(*a*)-(i)-*n*-*aue*:

KĀ (. 3 03 ÷ 3 n3 . Čñ = áon3 nī . šest=ele š1éY»ñ!, Ná . i n3 í 3 Y (3 01 á»è ĺ á 3 N3 YčáoU N3 Ú3 i »ùèi Á) *šest=a=ue⁵⁷²): 2 nī 3 N3 Ú i áoÁúáoY 3 ÚmáOčáoÁU3 Úm Á3 n . Ú3 Yí áoU ĺ š1 óáof, 1 ááĒ3 n dšebitu-ČY ÁaO ½aŇ3 μ»ñ(i)Č(±), 3 ááĒ3 n 3 èi í 3 ÍY»ñČ/3 èi í á arṭuwaras(a)-(Y»ñ)ČY (Í 3 Ú d arṭuwaras(a)-(Y»ñ)ČY), 1 ááĒ3 n dšebitu-Č 1éY»ñČY!:

5-6-ñ' i áO»náoU í 3 01 3 Í ĺ ku3-tù-la-né GIBIL-še I UDU dše-bi-tú-e TAG 3 nī 3 N3 Úi áoÁúáoYÁ, áñi »O èi ½máoU áoY»Yú kutul(=)ane[kotoł(=)an] ší 3 x3 n! (N3 Ú. í áÁáO ší áÁáO, i 3 x3 n! ⁵⁷³) GIBIL-še[-=na=še] (. 3 03 ÷ 3 n3 . Čñ = áon3 nī . šuñe šYán!) μ3 é3 í 3 á 3 Í óáoÁúáoYÁ: 0 Á» 3 0èi »O -(n)a=še-Y ÁYÍ 3 f»Yú áñá»è Ná . Y»ñ . áU3 í 3 YČ í »ñč3 í ánáoÁúáoY, 3 á 3 μ3 é3 í 3 á 3 Í óáoÁúáoYÁ á»i ù ĺ Á3 n . Ú3 Y»É šYán í áÁáOY»náoU!; 2 01 1 »áúáoU kutul(=)ane . áU3 í 3 YČ -ane í »ñč3 í ánáoÁúáoY Ú»č á»i ù ĺ YáoUÝ-á»è i »èY»É Ná . Y»ñ . áU3 í 3 YČ óáoóČa, ČYáÁ í 3 èi 3 Í »ÉČ ĺ: Áèí »Á» 3 0è -ane-Č Ú»č i »èY»Yú Ná . μ3 ó3 é3 í 3 YČ í »ñč3 í ánáoÁúáoYÁ, 3 á 3 -(n)a=še-Á á»i ù ĺ N3 Ú3 n»É Ná . μ3 ó3 é3 í 3 YČ óáoóČa (3 0è Ú3 èČY i »è II.2.9 Í»i 3): 2 0è 1 »áúáoU μ3 é3 í 3 á 3 Í óáoÁúáoYÁ á»i ù ĺ Á3 n . Ú3 Y»É šYán í áÁáOY»ñČo!⁵⁷⁴: I UDU dše-bi-tú-e TAG š1 ááĒ3 n dšebitu-ČY ÁaO ½aŇ3 μ»ñ(i)Č(±)! N3 i í 3 Í Č Ú»í YáoÁúáoYÁ i »è i »ñÁ:

6-7-ñ' i áO»náoU í 3 01 3 Í ĺ a-še ge-i su-si-né pé-ṭi ħar-ħa-ru-le dá-nu-li-i-né 3 nī 3 N3 Úi áoÁúáoYÁ, áñi »O áoY»Yú N»i 0 0 f μ3 é»ñÁ. aše[ase] š»ñμ(±)! . gei šČYá-áñ μ3 Y(±) /U»ÍÁ(±)! . s(u)=usi=ne[-=oci=n], ČYá-áñ BČYáoÁU3 Y 3 YáoY ĺ 1 nī 3 Í μ3 ó3 é3 í 3 Y Náfáiái(±), Áèí 3 Ú»Y3 ÚYČ í 3 ½Uí 3 Í ĺ [=oce/=oci-] (N3 Ú. -áo) i »O3 óáoó 3 Í 3 Yóái 3 YN3 Úi 3 nÚ3 i ČO (i »è I.3 Í»i 2). peṭi[peṭi] šN»i , Úái (±)! (N3 Ú. (N) »i ⁵⁷⁵ < *ped). ħarħar=u=le[xarxar=u=-] ší Ē3 nĒÉ(i)Č(±), í ú3 Yí(i)Č(±)!, 3 YČ-

⁵⁷² Ā. 3 Ú3 í áYái Á éáoUÝ . 3 03 ÷ 3 n3 . ČñÁ μ3 óáoU ĺ *šesti/e=na=we 0'ái [ДБ, 5, 1988, ĺČ 153], ČYáÁ, Áèí Ú»½, éĒ3 f ĺ, 3 0Ē3 á»è Ná . áoO3 í 3 YáoU í áoY»Y3 ÚČYú *šest (v)=n=ele, 3 0Ē áá Á»4 šest=ele (i »è II.2.2 Í»i 1):

⁵⁷³ í »è e.2 0f 3 003 Y, 2003, ĺČ 42-43:

⁵⁷⁴ Ā. 3 Ú3 í áYái Á 3 0è μ3 é3 í 3 á 3 Í óáoÁúáoYÁ Á3 n . Ú3 YáoU ĺ šYán3 éáoéYČY! [ДБ, 5, 1988, ĺČ 156], ČYáÁ é3 í 3 ÚY aČ ÁY1áoYáoU Ú.Đ3 náoÁúáoYU3 YÁ:

⁵⁷⁵ í »è e.2 0f 3 003 Y, 2003, ĺČ 48-49:

ñ³ í³ ý (ëi añ³ 13 ë³ í³ ý) »0³ ý³ íç µ³ ð ñarñar--Çó (Ñ³ ð. É³ ñÉ³ ñ-
 »É. í »ë í »ñÁ). dan=u=li=ne [dæn=u=-], ³ ýçñ³ í³ ý (ëi añ³ 13-
 ë³ í³ ý) »0³ ý³ íç µ³ ð dan-Çó (Ñ³ ð. 1 ý-»É⁵⁷⁶): Ø.ë³ íç ýççý ..
 Æ. ð³ íáýáí çý, à.çí »è çýááó, ½³ ñú³ óýáó ÷ éáóý ³ ñ³ ³ Ñ³ ðí áó-
 Áóáóýáó ða-nu-li-i-né (dá-nu-li-i-né) µ³ ðç ³ éí³ áóáóýáóÁ: ñý³ ñ³ íá-
 ñáóÁóáóý áç í ³ éçè éáóý µ³ ðç ðç í »éý»é Áóó³ í³ ý »0³ ý³ íç µ³ ð
 (optative) .. ³ é³ ç³ ñíáó ÷ ³ úý ÁýÁ»ñó»é ða-nu-li-i-<a>-né Ó´ái,
 áñá»è ðí ³ 1ñáóÁóáóý ³ ñí ³ Ñ³ ðí áó µ³ ð³ í³ ý Ó´ (desiderative) »ý-
 Á³ 1ñ»éáí, áñ a-ý µ³ ó ÷ Ááóýí »é. ñáç íáóóçó, çéí 1ñí³. Á ³ ðµáóçáó-
 Áó³ ðµ Á³ ñ. ð³ ýáó ÷ ³ »Á» çýá-áñ í ³ ×³ ñ (susine) ýáñçó ÷³ ý¹ íç,
 »Á» çýá-áñ ð»íÁ íáó½»ý³ 13 ³ ý»é...⁵⁷⁷: é³ í³ úý 13 ³ íýñ³ ðí áñ»ý
 ³ ð¹ á»è áç: ð³ É³ çýá í »ñ³ µ»ñáó ÷ íñíý³ íç í-çý, ³ á³ áóñ³ ñí ³ í³ ý
 í »ùèí »ñáó áóý»ý Áóó³ í³ ýç ³ éýí ³ ½ý .. è ðç ÷³ ýç ýú³ ý. ñáóÁó³ ý
 ÷ñçý³ íý»ñ, çýáá»è GUD III UDU ^dñal-di-e [u]r-bu-ú-li-
 i-ni [KYKH 82₂₅₋₂₆], I UDU ^d[ñal-di-e] ur-bu-li-i-ni -
 [KYKH 242 AII₁₂] .. ³ úý: ó í »ñí ñáñ¹ éáóý ³ ñó³ ý³. ñáóÁó³ ý 5-9-ñ¹
 í áó»ñç í »ùèí Á ÷ñ³ í³ ýáñ»ý ýú³ ý Ó´ái íñíýíáó ÷ ý³ .. ³ úé
 í »0»ñáó ÷, çýáá»è ÷ñçý³ í¹ 2 ð³ ýçèç ³ ñó³ ý³. ñáóÁóáóýáó ÷, áñí »0
 áóý»ýú ^dñal-di-na-a KÁ bi-di[pé-çí] su-ú-i-ú-li-e
 ta-nu-li-ni (=dá-nu-li-i-né) i-na-na-ni É.URU₄ e-di-
 ni ši-du-li-ni me-i e-ši-me-şi el-mu-še ma-nu-ni a-
 še ta-nu-li-e (=dá-nu-li-e) MÁŠ.TUR ^dñal-di-e ni-ip-
 si-du-li-ni... [Ay-susi II_{3,5} (Ayanis I)]⁵⁷⁸: Æýáá»è í »éýáó ÷ ýú, »ñí áó
 ³ ñó³ ý³. ñáóÁóáóý»ñáó ÷ í ³ éí³ ÷ ý³ É³ 13 éáóÁó³ ý ýú³ ý³ í çá
 í³ éáóó³ í ÷ ³ (»Á» çýá-áñ ð»íÁ/µ³ ý) çýá-áñ ðçýáóÁó³ ý íáó(ó)çó
 ÷³ ý¹ (í)ç/1»ý ý»í (í)ç (v-u=le) ta-nu-li-(i)-né ... mî-i e-
 ši-me-şi el-mu-še ma-nu-né, »Á» ³ ñí ç çýá-áñ µ³ ý (v-u=le)
 ... Ááó/áçí ç ½áñ³ µ»ñí ç ³ ðèçýá/³ úýçýá µ³ ýá ...! Áý¹ Ñ³ ýáóñ

⁵⁷⁶ í »è **e.2 ðí ³ ý³ ý**, 2003, çç 33-34: ð.ð³ ñáóÁóáóý³ ýá Á³ ñ. ð³ ýáó ÷ ³ Ñçúý»é! [2001
 (KYKH), çç 33], çéí Æ. ð³ íáýáíÁ¹ şí³ í³ ñ»é! [AMI 24, 1991, çç 13 í³ ý. 4]: 2 é³ í »é ÷ çá
 Ñ³ í³ ý³ í³ ý ÷ í »ñçýçè Ñ³ ð»³ í áóÁÁ Ñ³ ð. í³ ý-»É şí³ ý»é, íñ»é! µ³ ðç Ñ»í , Á» .. ³ úý áóýç
 ý³ .. şí³ í³ ñ»é! çú³ éí Á [Ú´ ÐÉ, í, çç 843]:

⁵⁷⁷ И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, çç 156-167:

⁵⁷⁸ Ð»í ³ ÷ñóçñ ÷, áñ »ñíá 1»áúáó ÷ Éáéíáó ÷ ðçýáóÁóáóÁÁ Ñçúóçó í³ éáó»éáó (i-na-
 na-né É.URU₄ e-di-né ši-du-li-né) í »ñ³ í³ ý. ý»éáó (şú-ñe ba-aç-qi-du-lé
 TEMEN) ð³ éçý:

Ā³ n̄. Ū³ YáoĀŪ³ Ū_μ: 2 Ū³ ēāÇēáí ĭ³ ēí³ í áí³, áñ Ç¹ Ū³ è ta-nu-li-
 (i)-ni (dá-nu-li-i-né) μ³ ŪÇ í »ñáYBU³ É³ 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áo-
 ĀŪáoYŷ»ñáoŪ . áñí áoY»YŪ AŌŌ³ ĭ³ Y-ā³ n̄i³ 3 n̄³ ĭ³ YÇ ÇŪ³ ēi áí
 . áñí³ í íáŌ μ³ Ū³ ĭ³ Y Ó`Ç N̄»i : Āēí³ 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYŷ³ Ū_μáŌ-
 çáoĀŪ³ Ū_μ³ é³ Yó 1 Áí³ n̄áoĀŪ³ Y, Nŷ³ n̄³ í áñ ĭ Ā³ n̄. Ū³ Y»É Š»Ā» ÇYá-áñ
 Ū»ĭÁ/μ³ Y susi-ç⁵⁷⁹ íáŌ(ū)çó ū³ Y¹Ç/ū³ Y¹Ç, Āáo 1 YÇ/1 n̄íÇ....!
 (ĭ³ é³ óÇ` Šaše gei s(u)-áoÇY (á)»iÇ Ē<sup>3</sup> n̄Ē<sup>3</sup> n̄áo-le` 1 Yáo-
 line!):

7-8-ñ¹ ĭ í áŌ»ñáoŪ áoY»YŪ m̄i-i e-ši-me-ši/e el-mu-še ma-
 nu-né 3 YN̄³ ēí³ Y³ fç ĭ³ Ō³ ā³ n̄³ ŪÇY 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYÁ⁵⁸⁰, áñi »Ō
 í³ YáĀ »Y ŪÇ³ ŪY mi ŠŪÇ, áá! - N̄³ Ū. ŪÇ ŠŪÇ, áá!⁵⁸¹ β³ Ōí³ āĀ .. man--
 [mæn-] ŠŪY³ É, ÉÇY»É! - N̄³ Ū. ŪY³ É ŠŪY³ É, ÉÇY»É! μ³ ŪÁ (ĭ »ñçYÇÇē N̄³-
 Ū³ n̄i³ »ē ĭ »ñĀ):

8-9-ñ¹ ĭ í áŌ»ñáoŪ í ĭ³ Ūí³ í ĭ a-še-e šú-ñe ba-aç-ge-tù-le
 TEMEN⁵⁸² 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYÁ, áñi »Ō áoY»YŪ N̄»i Ū³ É μ³ é»ñĀ.
 aše[ase] Š»ñμ(±)!. šuñe ŠYáñ!. baçge=ç=u=le Šíí»ñ³-
 ĭ³ Y. Y(í)Ç(±)⁵⁸³, 3 YÇñ³ ĭ³ Y (ēi áñ³ 13 ē³ ĭ³ Y) »Ō³ Y³ ĭ³ Ç μ³ Ū baç-
 ge=ç=Çó. TEMEN(±) (· 3 Ō³ ÷ 3 n̄³ · Çñ) ŠNÇŪi: ĭ »ñ³ ā³ NáoŪY»ñáí³
 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYŷ³ Ū_μáŌçáoĀŪ³ Ū_μ Nŷ³ n̄³ í áñ ĭ Ā³ n̄. Ū³ Y»É Š»ñμ
 YáñÇó í »ñ³ ĭ³ Y. YíÇ(±) N̄ÇŪiçó(±)!

9-ñ¹ ĭ í áŌáoŪ í ĭ³ Ūí³ í I UDU ^dŠe-bi-tú-e TAG Š1 ááĒ³ n̄
^dŠebitu-ÇY Āáo ħáN̄³ μ»ñ(í)Ç(±)! 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪ³ Y N̄³ Ū³ n̄i³ »ē ĭ »ñĀ:

10-11-ñ¹ ĭ í áŌ»ñáoŪ í ĭ³ Ūí³ í ^mRu-sa-né ^dŠe-bi-tú-i ^{LŪ}ERUM
^dŠe-bi-tú-ka-i a-ni-ia-ar-du-né 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪáoYáoŪ
 áoY»YŪ N̄»i Ū³ É μ³ é»ñĀ. ^mRusa=ne, 3 YÓY³ YáoY ĭ 1 n̄í³ í áoŌŌ³ ĭ³ Y
 Náfáíáf. ^dŠebitu=i[-o=y], 1 Çó³ YáoY ĭ 1 n̄í³ í Ē³ é³ ĭ³ Y Náfáíáf

⁵⁷⁹ Āēí »ñ»áoŪÇY, Šsu=usi=ne peṭi!-Ç ĭ³ ā»i ū ĭ ĭ »ēY»É peṭi »i 3 n̄áoĀŪ³ Ū_μ
 ĭ³ ħŪí³ í μ³ é³ ĭ³ ā³ íáoáoĀŪáoY (ĭ »ē IV.3 ĭ»i 2): ĐUŪi . ē-ni : bi-di-i(peṭi) [KYKH
 428;] YŪ³ Y³ ĭ³ Ç ā³ μ³ é³ ĭ³ ā³ íáoáoĀŪ³ Y N̄»i :

⁵⁸⁰ éáoŪY 3 n̄i³ 3 N̄³ Ūi áoĀŪ³ Y Ā. Ū³ íáYáfÇ Ā³ n̄. Ū³ YáoĀŪáoYÁ [ДВ, 5, 1988, çç 157-159],
 3 YNáoē³ fç Ūi 3 ó³ íÇY fçY»éáo ā³ ĭ³ »éáí, Ū»YŪ 3 Ūēi »Ō á»Y μ»ñáoŪ:

⁵⁸¹ ĭ »ē **¶.æ³ NáoíŪ³ Y**, 1988, çç 139; **ē.2 Ūí³ 3 ħŪ³ Y**, 2003, çç 20 (ĭ »ē Y³ .. 0):

⁵⁸² ĭ »ēi áoŪ í ĭ³ Ūí³ í te Yβ³ YÁ 3 Ū³ á»ē ĭ ĭ³ n̄áoŪ Ū.Đ³ náoĀŪáoŪŪ³ YÁ: Ø.ē³ fçÇYÇY ..
 Ā. Ū³ íáYáfÁ ĭ³ fçē »Y 3 Ūē Ū»íY³ μ³ YáoŪ: Ø³ Yñ³ Ū³ ēY 3 Ūē Ū³ eÇY ĭ »ē **Н.Аругтунял**,
 2001(KYKH), çç 311 í³ Y. 9:

⁵⁸³ oYĀ³ 1 n̄³ ĭ³ Y Ā³ n̄. Ū³ YáoĀŪáoYÁ Ā. Ū³ íáYáfÇ [1963, çç 53, 88]:

(o Náfái áoU). ¹⁶ERUM (. 3 03 ÷ 3 ñ3 . Çñ = áoñ3 ñi . bura=ne⁵⁸⁴)
 §Í3 é3 , èi ñáó! . ^dŠebitu=kai[-o=kay] ŠŠebitu-Ç 3 éç /Uái ! ,
 Í3 ½ÚÍ 3 Í ç Šebitu 1ÇÓ3 YáoYÇÓ -kai[-kay] »i 1Çnáí , áñÁ
 Ñ3 Ú3 á3 í 3 éÉ3 YáoU ç Ñ3 Ú . -í3 (U) µ3 é3 ñÚ3 í ÇY (Ú3 Yñ3 Ú3 éY í »è
 IV.2) ŠUái , í »Ó! YB3 Y3 ÍáoÁU3 Úµ . anıardu=ne[an=y=ardu=n]
 ŠU»Ó3 íáñ , 3 Y3 ñ13 ñ! , 3 Í3 Í3 Y 3 YáoY⁵⁸⁵ (Ñ3 Ú . *3Y-Ú-3ñ1áo-Ý
 §3 Y3 ñ13 ñ , 3 YÇñ3 í! ⁵⁸⁶): 2 ñi 3 Ñ3 Úi áoÁáoYÝ 3 ÚµáoÇáoÁU3 Úµ
 Á3 ñ . Ú3 Yí áoU ç ŠeáoB3 -Y Šebitu-Ç (Šebit-áU) Í3 é3 Y , Šebitu-Ç
 3 éç (Šebit-á-Í3 Ú) Ú»Ó3 íáñ (ç) (í 3 é3 óÇ ŠeáoB3 -Y è»óÁáU
 µáoé3 Y(±) è»ó(Ç) Áá-Í3 Ú 3 YÚ3 ñ1áoY!):

11-12-ñ' í áO»ñáoU í Í3 ÚÍ 3 Í ç ^mRu-sa-a-né a-ni-i-a-ar-du
 NU-li-né 3 ñi 3 Ñ3 Úi áoÁáoYÁ , áñi »Ó áoY»Yú Ñ»i Ú3 É µ3 é»ñÁ .
^mRusa=ne (í »è í »ñÁ) . anıardu[an=i=ardu] ŠU»Ó3 íáñ , 3 Y3 ñ-
 13 ñ! (í »è í »ñÁ) . NU-li-ne , Áèi É , Ú3 ÍáYáí Ç^a -(u)=li=ne
 í »ñç3 í áñáoÁU3 Úµ . 3 03 ÷ 3 ñ3 . Çñ µ3 Ú ç ŠafÇYÇ(±) , Ááo áfÇYÇ(±) ⁵⁸⁷
 YB3 Y3 ÍáoÁU3 Úµ : 2 ñi 3 Ñ3 Úi áoÁáoYÝ 3 ÚµáoÇáoÁU3 Úµ Á3 ñ . Ú3 Yí áoU ç
 ŠeáoB3 -Y Ú»Ó3 íáñ Ááo áfÇYÇ(±) !:

12-13-ñ' í áO»ñáoU áoY»Yú ^mRu-sa-a-še ^{md}Sar₅-du-re-ñi-
 né-še a-le(^mRusa=še[-=s] ^{md}Sardure=ñi=ne=še[-=hi-
 =ne=s] ale[ale]) ŠeáoB3 -Y Þ3 ñ1áoñÇ-Ú3 Y 3 éáoU ç! 3 ñi 3 Ñ3 Ú-
 í áoÁáoYÁ (Ú»Í YáoUÁ í »è í »ñÁ 3 ñÓ . 2 , í áO . 12-13):

13-14-ñ' í áO»ñáoU í Í3 ÚÍ 3 Í ç a-lu-še i-ni DUB-te tú-li-
 i-e Í3 03 á3 ñ3 ÚÇY 3 ñi 3 Ñ3 Úi áoÁáoYÁ , áñi »Ó áoY»Yú Ñ»i Ú3 É
 µ3 é»ñÁ . alu=še[aylo=s] Šái áñ! , 1»ñ3 YáoY (Ñ3 Ú . 3 ÚÉ ŠáoñÇBA,
 3 ÚÉÁ!) ⁵⁸⁸ . ini , Ú»ñÓ3 íáñ 3 é3 ñ13 Y»ñç 1»ñ3 YáoY (Ná1) (ÑÇUY3 Í3 YáoU
 áoYÇ Y3 É3 13 è . áñÍ 3 ÍáoÁáoY . Í3 náO ç Ñ3 Y1 »è . 3 É Y3 »i 3 13 è) -
 Ñ3 Ú . -Y , 3-ñ1 1»UúÇ Ú»ñÓ3 íáñ 3 é3 ñ13 Y»ñç 1»ñ3 Yí 3 Y3 Í3 Y Ná1 ,
 áñáBÓ3 É Ná1 (Ú3 Yñ3 Ú3 éY í »è II.3) . DUB-te (. 3 03 ÷ 3 ñ3 . Çñ) § . Çñ ,

⁵⁸⁴ ĐUÚr . Éáoé . b/pura-me §Í3 é3 ! [I.Diakonoff, 1971, çç 62, 77] " 3 ÚEY: ĐUÚr . Y3 " N3 Ú . µáoéY , -3Y Šµáoé! , áñÇó áoY»Yú µéY-3Y-3É , µéY-3í áñ " 3 ÚEY:

⁵⁸⁵ -u(=ne) 3 Í3 Í3 Y3 Í »ñi /1»ñµ3 Ú3 Í »ñi 3 Í3 YóÇ Ñ3 Ú ñi »è I.3 Í »i 2:

⁵⁸⁶ Ø»Í Y3 µ3 YáoÁáoYÁ í »è **e.20r3 ½Ó3 Y**, 2003, çç 26-27:

⁵⁸⁷ И.Дьяконов, ДВ, 5, 1988, çç 160: Ø.é3 í ÇYÇY Í3 ñ1áoU ç a-ni-i-a-ar-du-nu-li-
 né , áñÁ úÇá Ñ3 í 3 Y3 Í 3 Y ç Ñ3 Ú3 ñáoU Ú.Đ3 ñáoÁáoYU3 YÁ [2001(КVKH), çç 311 Í3 Y . 12]:

⁵⁸⁸ Ø»Í Y3 µ3 YáoÁáoYÁ í »è **e.20r3 ½Ó3 Y**, 2003, çç 24-26: 2 é3 í »É úÇá Ñ3 í 3 Y3 Í3 Y ç Áí áoU í »ñçYÇé Ñ3 Ú»Ú3 í áoUÁ Ñ3 Ú . áñ , -áo 1»ñ3 Yí 3 Y Ñ»i :

· nái ÍáÁá0! tu=li=ie §(Í)ááYá³ óYÇ(±), (Í)íY³ èÇ(±)!, 3-ñ¹ 1»UuÇ
³YÇñ³Í³Y (èi añ³ 1³è³Í³Y) »0³Y³ÍÇ µ³Ù tu—Çó (Ñ³Ù. Áá0-»É
 §Í³íY»É, Ñ³ñ»É!⁵⁸⁹): 2ñi 3Ñ³Ùi áoÁÙáoYÝ³ Úµá0ÇáoÁÙ³ Úµ Á³ñ· Ú³Y-
 íáoÙ Ç Şáí-áñ· Çñ-Y ááYá³ óYÇ!:

14-15-ñ¹ í á0»ñáoÙ áoY»Yù mî-i ar-ñe-e ú-ru-li-a-né
^dUTU-ni-ka-a-i 3YÑ³èí³Y³ÉÇ Í³0³á³ñ³ÚÇY 3ñi 3Ñ³Ùi áo-
 ÁÙáoYÁ, áñi »0 Ñ³Ùi YÇ »Y ÚÇ³ÚY mi ŞÙÇ, áá! - Ñ³Ù. ÚÇ ŞÙÇ, áá!
 ß³0Í³áÁ (í »è í»ñÁ) .. ^dUTU-ni=kai[^dUTU-ni=kay] §³ñ¹
 í »0/³ñ¹Ç ÉáoÙè! - Ñ³Ù. 3ñ»óÍ³Ú Şáoñ 3ñ¹ Ç, úní³ ÉáoÙè Ú³éÁ!
 Ú³éY³ÍÇ· 30³÷³ñ³· Çñ µ³éÁ (Ú»ÍYáoÚÁ í »è IV.2): ÁYá í »ñ³µ»ñáoÙ
 Ç ú-ru-li-a-né µ³ÚÇY, 3á³ 3ÚY á»í ù Ç µ³0¹³ í »É ur(=)ul-
 =ia=ne 0¹áí -ia=ne-Ç í 3Í í »èY»Éáí µ³Ú³Í³Y í »ñç³ í áñáoÁÙáoY,
 áñáí Í³½Úí³Í µ³Ú»ñÁ áoñ³ñi 3Í³Y í »uei »ñáoÙ áñá»è Í³YáY,
 ÇYáá»è áñ 3Ùèi »0, Ñ³Y¹»è »Y· 3ÉÇè mi ŞÙÇ, áá! Í³Ú ui[oY] Şáá!
 µ³ó³è³Í³Y Ú³éYÇÍÇ Ñ³ñ³1ñáoÁÙ³Úµ (í »è III.2.3 Í»í 2):
 ÁY¹Ñ³Yáoñ 3éÚ³Úµ, 3ñi 3Ñ³Ùi áoÁÙáoYÝ³ Úµá0ÇáoÁÙ³Úµ Úáí 3 í áñ³-
 á»è ÑY³ñ³í áñ Ç Á³ñ· Ú³Y»É ŞÁá0 arñe⁵⁹⁰-Á 3ñ¹ í »0/³ñ¹Ç ÉáoÙè
 (µ³é³óÇ³ 3ñ»óÍ³Ú) áí »èYÇ(±)! Í³Ú ŞÁá0 arñe-Ç íñ³ (í ñ³Í³Y
 Náíáí) 3ñ¹Ç ÉáoÙèÁ áí 3ñ³Í³ÍÇ(±) (»Á» ur(=)ul=ia=ne µ³ÚÇ Ú»Ç
 í »èY»Yù ur Şi 3ñ³ í ù, í »0!⁵⁹¹ µ³é³ñÚ³í Á!)!:

- x+1 ...
- 2. *aže deržo=s estj=n der=u=w aše*
- 3. LUGÁL^{MEŠ}(-)i KASKAL z=at=u=le I GUD I UDU ^dŠebit-o=
y(æ) T[AG]
- 4. 3 UDU ^dartuwaras=a=ue(/-o= y(æ) (±))
- 5. I UDU ^dŠebit-o=y=na=ue KÁ kotoł=a=n
- 6. GIBIL-še I UDU ^dŠebit-o=y(æ) TAG aše gei s(u)=oci=n

⁵⁸⁹ ÚÚ³Y Ú»ÍYáoÁÙ³Y Ñ³Ú³ñi »è **e.20Í³ñ³Y**, 2003, ÇÇ 38-39: 2Ùè Ñ»0ÇY³ÍY»ñ èñ³ Ú»Ç
 í »èYáoÙ »Y áoñ³ñi . túr- ŞÇ³ñ¹»É! µ³Ú³ñÚ³í Á¹ tu(r=u)li=ne > tuli=ne³YáoÚáí:

⁵⁹⁰ »Á» YÍ³í Ç áoY»Y³Yù, áñ 3Y»ÍÚÇ µ³Y³0¹»ñÇ¹YÚ³Y Ñ³í í 3ÍY»ñáoÙ, áñá»è Í³YáY,
 ÉáéíáoÙ Ç Şó»0Ç! (zelbe - Ñ³Ù. 0»0) .. Ş½³ñÚÇ! (armu=zi - Ñ³Ù. ½-³ñÚ, -áÚ) Ú³éÇY,
 3á³ µ³ó³éí³í áñ, áñ arñe-Ç í 3Í á»í ù Ç í »èY»É Ñ³Ù. 30É µ³éÁ³ Şè»ñáoY¹, 0»0, ½³ñÚ!
 ÇÚ³èí áí:

⁵⁹¹ í »è **M.Salvini**, SMEA, 44/1, 2002, ÇÇ 129-130, 142-143: ĐÙÙi . Ñ³Ù. áoñ Şi »0! (Ú³Y-
 ñ³Ú³éY í »è VI):

7. *peři xarxar=u=le dæn=ul=i=ne mi*
8. *ešimeši/e elmu=s mæn=u=n aše*
9. *šuhe bač(=)qi=ɬ=u=le TEMEN I UDU^dŠebit-o= y(æ) TAG*
10. *^mRusa=n^dŠebit-o=y^{LÚ}ERUM^dŠebit-o=kay*
11. *an=y=ardu=n^mRusa=n*
12. *an=y=ardu NU-li-ne^mRusa=s*
13. *^{md}Sardure=hi=ne=s a ɬe aylo=s*
14. *ini DUB-te tu=li=je mi arhe (=a ɬx(±))*
15. *ur(=)ul=ia=ne^dUTU-ni=kay*

2) ...³ éáóÙ ħ̣ 3) á³ i n̄³ ëi áóÁláoÝ/Ń³ ëi³ i áóÁláoÝ(±) ³ ðëi »Ō
 1ñ»óÇ, »ñμ(±) 3) ³ ñù³ Ý»ñÁ ×³ Ý³ á³ ñŃÁ ĨŃ³ i »Ý(±) 1 óáóĚ, 1 ááĚ³ ñ
^dŠebitu-ÇÝ ÁáŌ ½áŃ³ μ»ñ(í)Ç(±), 4) 3 ááĚ³ ñ^dartuwaras(a)-
 (Ý»ñ)ÇÝ(±), 5) 1 ááĚ³ ñ^dŠebitu-Ç 1éÝ»ñÇÝ: Ĩ áÁáŌÝ»ñÇó(±) 6) Ýañ, 1
 ááĚ³ ñ^dŠebitu-ÇÝ ÁáŌ ½áŃ³ μ»ñ(í)Ç: °ñμ ÇÝá-áñ μ³ Ý/Ù»ĨÁ(±) susi-
 Çó 7) ù³ Ý³ íÇ/ù³ Ý³ Ç, ÁáŌ 1ñíÇ/1ÝÇ: ØÇ 8) ...: °ñμ 9) ÝañÇó
 í»ñ³ í³ Ý. ÝíÇ(±) ŃÇÙúÇó(±) 1 ááĚ³ ñ^dŠebitu-ÇÝ ÁáŌ ½áŃ³ μ»ñ(í)Ç(±):
 10) èáóß³ Ý Šebitu-Ç Í³ é³ Ý Šebitu-Ç ³ éç''/Úáí 11) Ù»Ō³ í áñ (ġ),
 èáóß³ Ý 12) Ù»Ō³ í áñ ÁáŌ áfÇÝÇ(±): èáóß³ Ý 12) ɮ³ ñ¹ áóñÇ-Ů³ Ý ³ éáóÙ ħ̣
 áí-áñ 14) · Çñ-Ý ááÝá³ óÝÇ ÙÇ arhe 15) ... ³ ñ³ i »Ō (μ³ é³ óÇ ³ ñ»Ō³ Ō³ Ů):

ÂÇí 4.

Ĩ áíÇÝ³ ñ: î »ë³ KYKH 389, YKH 266, HchI 118 ... ³ ŮÉÝ:

1. *^dĤal-di-ni-né uš-ma-ši-[né] EN-si-ni-né^mRu-sa-a-še*
2. *^{md}Sar₅-du-re-ĥi-né-še i-e-še i-né-le^{KUR(1)}e-ba-né-le*
3. *šú-si-né-e uš-ti-ib-ti-né á[š]-gu-ú-le^{LÚ}bu-ra(-)áš-tu_x-ú-le*
4. *^{KUR}A-da-ĥu-né^{KUR}Ú-e-le-ku-ĥe^{KUR}Lu-e-ru-ĥe-e*
5. *^{KUR}Ar-qu-qi-i-né 4 LUGAL^{MEŠ} i-na-né ap-ti-né šu-i-ni-a-[né]*
6. *^{KUR}Gur-qu-me-le(±)^{KUR}Šá-na-tu-a-i-né^{KUR}Te-ri-ú-i-šá-i-né*
7. *^{KUR}Ri-šú-a-i-né^{KUR}Tar-zu-a-i-né^{KUR}A-ri-a-i-né^{KUR}Za-ma-a-né*
8. *^{KUR}Ir-qi-ma-i-né^{KUR}E-la-i-né^{KUR}E-ri-el-tú-a-i-né*
9. *^{KUR}A-i-da-ma-ni-ú-né^{KUR}Gu-ri-a-i-né^{KUR}Al-zi-ra-né*

10. ^{KUR}Pi-ru-a-i-né ^{KUR}Ši-la-a-i-né ^{KUR}Ú-i-du-a-i-né
11. ^{KUR}A-tè-za-a-i-né ^{KUR}E-ri-a-i-né ^{KUR}A-za-me-ru-ni-né
12. 19 LUGAL^{MEŠ} i-šá-né ap-ti-né šu-i-ni-a-né ^{ŠADU}ba-ba-ni-a
13. [k]u-ru-ni/e-e PAP 23 LUGAL^{MEŠ} šú-si-né MU TI^{MEŠ} áš-gu-bé
14. wa-še ^{SAL}lu-tú^{MEŠ} ^{KUR}Bi-a-i-na-di pa-ru-bé me-ši-né šá-a-le
15. [nu]-na-a-di ši-di-iš-ṭu_x-ú-le i-[né-le] É.GAL^{MEŠ}
16. [i]-nu-ke ^{KUR}e-ba-a-ni-ú-ke-e-di [a-bé-li-ṭ]ù-bé
17. [e]-we i-ni É.GAL pá-tù-si-e [ši-di]-iš-ṭu_x-bé [de₄-ru-bé ti]-né
18. ^dIM-i URU ^{KUR}B[i]-a-na-ú-[e uš-ma]-še ^{KUR}KÚR^{MEŠ} [na-pa-ḥi-a-i-di]
19. ^mRu-sa-a-še a-le-e a-[lu-še] i-ni [DU]B-te tú-li-[e]
20. [.....]

1-ÇY'í áóÁóÙ í'í Ç Úr' Ç í Ç ^dḥal-di-ni-né uš-ma-ši-[né] EN-si-ni-né Ç nī Ç ÑÇ Úr' áóÁóÁóYÁ, áñi »Ō áóY»Yú Ñ»i' Ç ÇÉ Ç µÇ é»ñÁ. ^dḥaldi=i=ni=ne, 1ÇóÇ YáoY' Ç, áñY Ç Úeiri »Ō ÑÇ Y'1»è Ç . Ç ÉÇè ÑÇ i' í Ç -óáóÇÇÇ 1»ñáóÙ' Áí áí Ç . Ñáíáí áí ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚY»éáí Çñ ÑÇ i' í Ç óÙÇ ÉÇY (ušma=ši-ÇY). ušma=ši=ne ŠáoÁáí, ÑñáñáóÁóÇ Úµ|, µÇ óÇ éÇ í Ç Y- . áñí Ç Ç í Ç Y' Ñáíáí ušma=še í »ñÇ óÇ í Ç Y . áÙÇ í Ç YÇó, áñÁ í Ç ½Úr' Ç í Ç ušma-⁵⁹² Ç nÚÇ i' Çó -še[-s] (ÑÇ Ú.-ù(±)) Ç í Ç Yóáí (i »è l.3 í»i 2): Ç nī Ç ÑÇ Úr' áóÁóY' í »ñçáóÙ í'í Ç Úr' Ç í EN-si=ni=ne µÇ éÁ, ÇYáá»è áñ ^dḥaldi 1ÇóÇ YáoYÁ, YáoÚYá»è ÑÇ Y'1»è Ç . Ç ÉÇè ÑÇ i' í Ç óáóÇÇÇ 1»ñáóÙ' Áí áí Ç . Ñáíáí áí ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚY»éáí ÚÇ YáoÚY ÑÇ i' í Ç óÙÇ ÉÇ ušma=še-Ç Ñ»i' : ÁYá í »ñÇ µ»ñáóÙ Ç EN-si-ni-né-ÇY', Ç áÇ ÚÇ éYÇ . Ç i' Ç í Ç Y . ñÇ í Ç YáoÁóÁóYáoÙ éñÇ i' Ç í éáí áñÇ µÇ ñ i' »èYáoÙ »Y µÇ óÇ éÇ í Ç Y- . áñí Ç Ç í Ç Yáí 1ñí Ç í Ç í Ç í Ç Y Ç YáoY' í Ç ½Úr' Ç í Ç aluse Ši »ñ, í Ç éÇ í Ç ñÇá| . áÙÇ í Ç YÇó -i=ne Ç í Ç í Ç YÇ í »ñi Ç í Ç Yóáí : éÇ í Ç ÚY Ú»½ Ç éÇ í »é ÑÇ í Ç YÇ í Ç Y Ç Áí áóÙ aluse-Á ÁÇ ñ . ÚÇ Y»É Ši ÇñÇ í Ç Éáó-ÁóÁóY(±), i ÇñÇ á»i áóÁóÁóY(±)|, Ši ÇñáóYÇ í Ç Y í Ç Úñ(±) . Ç Ñ(±)| (Ç Úe ÚÇ éÇY i' »è l.3 í»i 2), áñY Ç Úeiri »Ō, Áeiri í Ç YáYÇ, ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚY»óÙÇ Y-n(e)- ßÇ Óí Ç ááó ÚÇ éYÇíÇ ÚÇçáóáí ÑÇ ÚÇ ÓÇ ÚYáoÙ Ç µÇ óÇ éÇ í Ç Y- . áñí Ç Ç í Ç Yáí Ñáíáí áí 1ñí Ç í Ç Çñ ÉñÇ óÙÇ ÉÇ (ušmaši=ne-Ç) Ñ»i' : Ç ñ-

⁵⁹² ¶.æÇ Ñáóí ÚÇ YÁ NYÇ ñÇ í áñ Ç ÑÇ ÚÇ náóÙ, áñ Ç ÚY áóYÇ NY'í »ñááÇ í Ç Y í Ç . áóÙ' *ug-mo-Çó í Ç Ú *ug-mÇ-Çó, áñÁ ÑÇ Ú»ñ»YáoÙ áÇ i' Ç ñ *uÇ-mo í Ç Ú *uÇ-man ŠáoÁ, ½áñáóÁóY; YB»éáí, áñ Ç Úe YáoÚY Ç nÚÇ i' Çó ÑÇ Ú»ñ»YáoÙ áóY»Yú áÚÁ ŠáoÁ; µÇ éÁ, áñÁ ÑÇ Ú»ñ»YÇY Ç Ç Yó»É ÇñÇ YÇ í Ç Y ÚÇçYáñ' áóÁóÇ Úµ |á »Ð, 2000, 1, ÇÇ 126|:

ĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ ³ ŮmáŌçáoĀŮ³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Ýĩ áóŮ ĺ ŠĚ³ f'1Ç-Ç EN-si-Ç
 (ĩ Çñ³ Ī³ ÉáoĀŮ³ Ý/ĩ Çñ³ Ā»ĩ áóĀŮáóŸŸ/ ³ ÑÇ (±) Ñ½áñáoĀŮ³ Ům):

1-3-ñ' Ī áŌ»ñáoŮ Ī Ī³ Ůĩ ³ Ī ĺ ^mRu-sa-a-še ^{md}Sar₅-du-re-ñi-
 né-še i-e-še i-né-le ^{KUR(1)}e-ba-né-le šú-si-né-e uš-
 ti-ib-ti-né á[š]-gu-ú-le ³ ñĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ, áñŸ ěĩ ěĩ áóŮ ĺ
 ĺ ñ. Náfái áĩ ¹ñĩ ³ Ī ³ ñũ³ ŮÇ ³ ÝáoŸ Ñ³ Ůñ³ ÝáoŸáĩ ^mRusa=še ^{md}Sar-
 dure=ñi=ne=še ŠŌÇÝáo³-Ÿ Ɔ³ ñ'áoñÇ-Ů³ Ý; ² ŮÝáoŸ»ĩ .. áóŸ»ŸŮ
 Ñ»ĩ .. Ů³ f' ³ ě»ñÁ. ieše[yes] Š»ě; (Ñ³ Ů. »ě Š»ě;), ³ ě³ çÇŸ ¹»ŮŮÇ
 ³ ÝŌŸ³ Ī³ Ý ¹»ñ³ ÝáoŸ. ine=le[line=r], Ů»ñŌ³ í áñ ³ ě³ ñĩ³ Ý»ñÇ
 óáoó Ī³ Ý ¹»ñ³ ÝáoŸ/Ÿá¹ ¹ñĩ ³ Ī Ná. Áfái, Ñ³ Ů³ Ā³ Ī ³ ěĚ³ ÝáoŮ ĺ
 Ñ³ Ů»ñ»ŸÇ Ů»ñŌ³ í áñ ³ ě³ ñĩ³ Ý»ñÇ 3-ñ' ¹»ŮŮÇ -Ÿ Ÿá¹ÇŸ (Ů³ Ÿñ³ Ů³ ěŸ
 Ī »ě II.3 Ī»ĩ 3). ^{KUR}ebane=le[ewane=r] Š»ñĩñŸ»ñ; - Ñ³ Ů. -
 »Ō³Ÿ+»ñ Š»ñĩñŸ»ñ; (Ů»ĪŸ³ ³ ÝáoĀŮáóŸŸ Ī »ě í »ñÁ). šu=si=ne[so-
 =ci=n(±)] ŠŮĪ(±); Ī³ Ů ŠéáoŮŸ(±); ŸŮŮĩ. Ñ³ Ů. ěá-ŮŸ Š³ Ůě, ěáoŮŸ;
 (ŸŮ³ Ÿ Ā³ ñ. Ů³ ÝáoĀŮ³ Ÿ ÑŸ³ ñ³ í áñáoĀŮ³ Ÿ .. Ñ³ Ů»ñ»Ÿ ÑŸ³ ñ³ í áñ
 ½áo. ³ Ñ»éÇ Ů³ ěÇŸ Ī »ě II.3 Ī»ĩ 2), ³ ŮŸ Náfái áĩ Ñ³ Ů³ Ō³ ŮŸáoŮ ĺ ³ ó³ -
 ě³ Ī³ Ÿ-. áñf'Ç³ Ī³ Ýáĩ ¹ñĩ ³ Ī fñ³ ōŮ³ fÇ (ušŧ=ibti--Ç) Ñ»ĩ. ušŧ-
 =ibti=ne[osŧ=iwti=n] Š³ ñß³ í áĩ; ³ ó³ ě³ Ī³ Ÿ-. áñf'Ç³ Ī³ Ÿ
 Náfái ušŧ=ibte[osŧ=iwt] Š³ ñß³ í; í »ñ³ ó³ Ī³ Ÿ. áŮ³ Ī³ ŸÇŌ, áñÁ
 Ī³ ½Ůĩ ³ Ī ĺ ušŧ-[osŧ-] Š³ ñß³ í »ě; (Ñ³ Ů. áěĩ -(Ÿ)-»Ě ŠŌ³ Ī Ī»ě, Ç
 ³ ó³ Ñ»é³ Ÿ³ f' 593) ³ ŮÇŌ -ibte[-iwt] (Ñ³ Ů. -áŮĀ < -*ÇŌĀÇ <
 *eu-ti) ³ Ī³ Ÿáoái (ĩ »ě I.3 Ī»ĩ 2). ašg=u=ule Šĩ Çñ»ŌÇ. ñ³ í »ŌÇ
 (Ÿñ³ ŸŌ); ³ ŸáoŌ³ Ī³ Ÿ ³ ŮŮ (1-ÇŸ ¹»ŮŮ, »½. ĀÇĩ, Ná. Áĩ Ç ŮmŮ»Īĩ): ² ñ-
 Ī ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ ³ ŮmáŌçáoĀŮ³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Ýĩ áóŮ ĺ Š»ě ěáoß³ ě Ɔ³ ñ-
 ¹áoñÇ-Ů³ Ÿ (³ Ůě) »ñĩñŸ»ñ-Ÿ Ů»Ī(±)/éáoŮŸ(±) ³ ñß³ í áĩ. ñ³ í »ŌÇ;
 (ĩ ³ ě³ ōÇ Š... (Ů)»ě ÇŸ»ñ »Ō³Ÿ»ñ ěáoÇŸ áěĩ ÇŌĀÇ-Ÿ ašg-
 áŌ(Ō):

3-5-ñ' Ī áŌ»ñáoŮ Ī Ī³ Ůĩ ³ Ī ĺ ^{LŮ}bu-ra(-)áš-ŧu_x-ú-le ^{KUR}A-da-
 ħu-né ^{KUR}Ů-e-le-ku-ñe ^{KUR}Lu-e-ru-ñe-e ^{KUR}Ar-qu-qi-i-né
 ³ ñĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáóŸŸ, áñĩ »Ō ěĩ ½máoŮ áóŸ»ŸŮ ^{LŮ}bura=šŧ=u=ule
 Šěĩ ñĩ³ ōñÇ(Ÿñ³ ŸŌ); ³ ŸáoŌ³ Ī³ Ÿ ³ ŮŮĀ (1-ÇŸ ¹»ŮŮ, »½. ĀÇĩ, Ná. Áĩ Ç
 ŮmŮ»Īĩ) Ī³ ½Ůĩ ³ Ī ^{LŮ}bura Šěĩ ñáoŮ, í ě³ Ī ³ ñŮ³ Ī Ī ÇŌ (Ů»ĪŸ³ ³ Ýáo-
 ĀŮáóŸŸ Ī »ě í »ñÁ ³ ñŌ. 3, Ī áŌ. 10-11 .. í³ Ÿ. 584) -šŧ-[-sŧ-] (Ñ³ Ů. -
 ěĩ) ³ ŮŮ Ī³ Ÿáoái: Ō³ ěŸ³. Çĩ ³ Ī³ Ÿ. ñ³ Ī³ ÝáoĀŮáóŸŸ ³ Ůě ³ ěÁ

593 Ī »ě 1. 2001, 1, ĺÇ 127; e. 2003, ĺÇ 46-47:

ánǎ»è í 3 YáY AYĀ»nóí áoŪ ĵ 3 Ýç3 i ˘ LŪbu-ra āš-tu_x-ú-le Šei náol
 13 nŌÇ! Ō ˘ áí: è 3 í 3 ŪY Ū»½ 3 é3 í »Ē 3 í 3 Ý3 í 3 Ý ĵ Áí áoŪ ŪÇ3 èY3 í 3 Ý
 AYĀ»nóáóŪÁ: 2 nī 3 N3 Ūi áoĀŪáóYáóŪ 3 ŪYáóN»i ˘ Áí 3 nī í áoŪ »Y 4 »nī nŸY»-
 nÇ 3 YáoYŸ»nÁ, ánáYó i »n»nÇY èáóB3 Y èi nī 3 ón»Ē ĵ:

5-ñ' i áOáóŪ í í 3 Ūí 3 í ĵ 4 LUGAL^{MEŠ} i-na-né ap-ti-né ſu-
 i-ni-a-[né] 3 nī 3 N3 Ūi áoĀŪáóYÁ, áñi »Ō áoY»YŪ N»i ˘ Ū3 Ē µ3 é»nÁ.
 LUGAL^{MEŠ} (3 Ō3 ÷ 3 n3 . Çñ) ŠĀ3 . 3 í áñY»nĵ . i=na=ne Š3 ŪY! , 3-n' 1
 1»ŪŪÇ óáó3 í 3 Ý 1»ñ3 YáoY (N3 Ū. 3 ŪY, Ý3) . ap=ti(=)ne Š3 ÷ ÇY,
 í áOŪY! 594 (NŪŪi . N3 Ū. 3 ÷ Š3 ÷ , »½ñ! (±), è3 í 3 ŪY 3 ÝN3 èí 3 Ý3 ĒÇ ĵ
 ŪYáóŪ N3 í »ĒŪ3 Ē -ti-Ç 3 èí 3 ŪáóĀŪáóYÁ) . ſu=i=n=ia=ne, -ia=ne
 í »nÇ3 í ánáóĀŪ3 Ūµ µ3 é3 Ō ˘ ſue Ší áí! (N3 Ū. í áí) µ3 é3 nŪ3 i ÇŌ:
 àóñ3 nī »ñ»YáóŪ -ia=(ne) í »nÇ3 í ánáóĀŪ3 Ūµ . áŪ3 í 3 ÝY»nÁ
 éáí áñ3 µ3 n . áñ3 í áí áoŪ »Y 1»ñ3 Yí 3 Ý3 í 3 Ý Ū3 í µ3 ŪY»nÇ (ešti- ,
 edi-) í 3 Ū »i 3 1 náóĀŪáóYŸ»nÇ (kurune, peṭi) N»i (Ū3 Yñ3 Ū3 èY
 3 Ū1 Ū3 èÇY i »è II.3 í »i 4 ˘ IV.3 í »i 2), ÇYáǎ»è áñ áoY»YŪ 12-13-ñ'
 i áŌ»náoŪ: Áei »ñ»áŪĀÇY, 3 Ūei »Ō ſu=i=n=ia=ne-Y YáoŪYǎ»è
 í 3 á3 áóí 3 í ĵ 13-ñ' i áŌáóŪ í í 3 Ūí 3 í kuruni/e=e (i n3 í 3 Ý Náfáí
 kuruni/e-ÇŌ) »i 3 1 náóĀŪ3 Y N»i (i »è èi áñ ˘):

6-11-ñ' i áŌ»náoŪ Áí 3 nī í áoŪ »Y 19 »nī nŸY»nÇ 3 YáoYŸ»nÁ:

12-13-ñ' i áŌ»ñY èí èí áoŪ »Y 19 LUGAL^{MEŠ} i-šá-né ap-ti-né
 ſu-i-ni-a-né 3 nī 3 N3 Ūi áoĀŪ3 Ūµ, áñÁ í nī YáoŪ ĵ 5-ñ' i áŌáóŪ
 »Ō3 í Á (i »è í »nÁ) µ3 ó3 éáóĀŪ3 Ūµ i=na=ne[i=na=n] Š3 ŪY!
 1»ñ3 Yí 3 Ý, áñÇ ÷ áĒ3 n»Y 3 Ūei »Ō áoY»YŪ i=ša=ne[i=sa=n] Š3 Ūè!
 1»ñ3 YáoYÁ: 2 ŪYáóN»i ˘ áoY»YŪ ŠADU₁ba-ba-ni-a [klu-ru-né/i-e
 µ3 é3 í 3 á3 í óáóĀŪáóYÁ, áñi »Ō 3 èí 3 »Y N»i ˘ Ū3 Ē µ3 é»nÁ.
 ŠADU₁baban=ia (áŌŌÇŌ Ō ˘ Y ĵ babani) ŠĒ»é, è3 nĵ! - N3 Ū. µ3 µ3 Ū
 ŠµĒáóñ! 595 . kurune/i=e[koſun(e)=e] 596 Ší áŌY, í áŌŪÁ! - N3 Ū.
 í áŌY, -áŌY-ù/è Ší áŌŪ, í áŌY! (i »è í »nÁ 3 nŌ. 2, i áŌ. 8-10), »i 3 -
 1 náóĀŪáóY ĵ 1 nī 3 í i n3 í 3 Ý Náfáí áí (i »è IV.3 í »i 2): 2 Ūei »Ō áñǎ»è
 »i 3 1 náóĀŪ3 Y ĒY1Çñ 3 YáóB3 i N3 Y1»è ĵ . 3 ĒÇè ŠADU₁babane-Y, áñÁ

594 ĐY3 n3 í áñ ĵ, áñ i=na=ne ap=ti(=)ne-Y nī 3 í ĵ µ3 ó3 é3 í 3 Ý Náfáí áí Š3 ŪY(ÇŌ)
 3 ÷ ÇŌ!:
 595 ¶.æ3 Náol Ū3 Y. 1988, ĵÇ 141; Н.Арутюнян, 2001(КУКН), ĵÇ 440; е.2Ōŕ3 ʎŌ3 Y, 2003, ĵÇ
 18, 83, í 3 Y.12:
 596 ĐY3 n3 í áñ ĵ Y3 ˘ [koſuni=i(æ)] í »náoí áŌŪÁ:

ěi³ YáoU ě -ia í»ñç³ íáñáoĀláoYÁ: °Ā» Yí³ i Ç áoY»Y³ Yú, án
 áoñ³ ní »ñ»YáoU, áñ»è ĩ³ YáY, . áU³ ĩ³ YÝ»ñĀ -ia=(ne) í»ñç³ íáñáo-
 ĀláoYÁ ěi³ YáoU »Y »i³ 1ñáoĀláoYÝ»ñÇ N»i 1ní »fÇè, 3 á³ aÇ μ³ ó³ é-
 íáoU, án 3 Ůei »Ō áñ»è YáoU »i³ 1ñáoĀU³ Y ĚY³ Çñ N³ Y³ »è ě . 3 fÇè
 Y³ .. Y³ Ě³ á»è »ñíáo 3 Y. 3 Ů í³ Ůí³ í 3 ů=í=n=ia=ne . áU³ ĩ³ YÁ
 (...i=na=ne ap=ti(=)ne ů=í=n=ia=ne ... i=ša=ne ap=ti-
 (=)ne ů=í=n=ia=ne baban=ia kurun(e)=e): 5-13-ñ¹ i áŌ»ñĀ
 3 ŮmáŌçáoĀU³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Yí áoU »Y Š(Āí³ nĭí íáoU »Y 4 »ñíñY»ñÇ 3 YáoY-
 Y»ñĀ) 4 3 ñú³ Y»ñ 3 ŮY 3 ÷-ÇY/Çó ÍáíÇ (Āí³ nĭí íáoU »Y 19 »ñíñY»ñÇ
 3 YáoY»ñĀ) 19 3 ñú³ Y»ñ 3 Ůè 3 ÷-ÇY/Çó ÍáíÇ Ě»é³ Y (Ě»éY»ñÇ) Íáo-
 Ůçó/ÍáoUçY; (i³ é³ óÇ Š... Ç-Y³ Y 3 ÷-t-ÇY(±) ÍáoÇYÇ³ Y ... Ç-
 è³ Y 3 ÷-t-ÇY(±) ÍáoÇYÇ³ Y μ³ μ³ YÇ³ ÍáoáoY(»):

13-14-ñ¹ i áŌ»ñáoU í³ Ůí³ í ě PAP 23 LUGAL^{MEŠ} šú-si-né MU
 TI^{MEŠ} áš-gu-bé wa-še SAL lu-tú^{MEŠ} KUR Bi-a-i-na-di pa-ru-
 bé 3 ñi³ 3 N³ Ůi áoĀláoYÁ, áñi »Ō ěi ½máoU áoY»Yú PAP Š³ ŮmáŌç; ..
 LUGAL^{MEŠ} Š³ ñú³ Y»ñ; . 3 Ō³ ÷ 3 ñ³ . ñ»ñĀ: 2 ŮYáoN»i ... šu=si=ne
 [so=ci=n] MU (= áoñ³ ní . šale) ŠŮ»í(±)/éáoUÝ(±)⁵⁹⁷ i 3 ñáoU; μ³ é³ -
 ĩ³ á³ ÍáoĀláoYÁ (NŮŮi . i=šu=ka=ne šal(e)=e Š³ Ůè YáoUÝ i 3 -
 ñáoU; . i »è 3 ñŌ. 2, i áŌ. 27-28), áñÇY N³ çáñ¹áoU ě TI^{MEŠ} ašg=u=be
 wa=še SAL lutú^{MEŠ} KUR Biain=a=di par=u=be ĩ³ Ō³ á³ ñ³ ŮÇY 3 ñ-
 i 3 N³ Ůi áoĀláoYÁ, áñÇ Ā³ ñ. Ů³ YáoĀU³ Y .. Ů»íY³ μ³ YáoĀU³ Y N³ Ů³ ñ
 i »è í»ñĀ 3 ñŌ. 2, i áŌ. 46-47 .. 19-20: 2 ñi³ 3 N³ Ůi áoĀláoYÝ 3 ŮmáŌçáo-
 ĀU³ Ům Ā³ ñ. Ů³ Yí áoU ě Š³ ŮmáŌçáoĀU³ Ům 23 3 ñú³ Y»ñ Ů»í(±)/éáoUÝ(±)
 i 3 ñáoU Ů»óÇ, i Ō³ Ů³ ñ¹, íÇY i 3 ñ³ 1»áÇ íÇ³ ŮY(»ñ);

14-15-ñ¹ i áŌ»ñáoU í³ Ůí³ í ě me-ši-né šá-a-le [nu]-na-
 a-di 3 ñi³ 3 N³ Ůi áoĀláoYÁ, áñi »Ō áoY»Yú N»i .. Ů³ é³ μ³ é»ñĀ. me=ši-
 =né[mesi=n(e)=e(±)], áoñ³ ní . meše ŠN³ ñí, μ³ ÁÇY; (NŮŮi . N³ Ů.
 Ů³ éY, -ÇY ŠŮ³ è³)⁵⁹⁸ μ³ éY ě, áñY 3 Ůei »Ō, Āei »ñ¹áoUÁÇY, N³ Y³ »è ě
 . 3 fÇè è»é³ ĩ³ Y Náfáíáí 1ní 3 í ěñ³ óU³ Y (N³ i ĩ³ óáoŌÇÇ) 1»ñáoU³
 Náfáíáí .. Āíáí N³ Ů³ Ō³ ŮY»éáí i ñ³ ĩ³ Y Náfáíáí (Y»ñ. áU³ ĩ³ YÇ
 ÇŮ³ ěi áí) 1ní 3 í Çñ N³ i ĩ³ óU³ fÇ (šal=e=Ç) N»i . šale=e Ši 3 ñÇ; ,
 N³ í³ Y³ μ³ ñ 1ní 3 í ě i ñ³ ĩ³ Y Náfáíáí (Y»ñ. áU³ ĩ³ YÇ ÇŮ³ ěi áí).
 nun=a=di Š»í³ ; , 3 Y³ YóáoŌ³ ĩ³ Y μ³ Ů (3 YóU³ É ĩ³ i 3 ñU³ É, 1-ÇY

⁵⁹⁷ Šu=si=ne-Ç YŮ³ Y Ů»íY³ μ³ YŮ³ Y N³ Ů³ Ů³ »è II.3 í»i 2:
⁵⁹⁸ í »è e. 2 Ůí 3 »ñ³ Y, 2003, ěÇ 43-44:

1»Uù, »½. ĀĀĀĀ: 2 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸ 3 ŪmáŌĉáoĀŪ3 Ūm Ā3 n̄. Ū3 Ýí áóŪ ħ ŠN̄3 n̄Īĉ ĩ 3 n̄áoŪ »Ī3 ĩ:

15-16-ñ' ĩ áŌ»ñáoŪ ĩĪ3 Ūi 3 Í ħ ši-di-iš-ṭu_x-ú-le i-[-né-le] É.GAL^{MEŠ} [i]-nu-ke^{KUR}e-ba-a-ni-ú-ke-e-di [a-bé-li-ṭ]ù-bé 3 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸÁ, áñi »Ō áóŸ»Ÿù N̄i' Ū3[μ³é»ñÁ. šidi=šṭ=u=u-le[-=sṭ=u=-] ŠĪ3 éááo»óĉ (1ñ³Ÿù)!, 3 ÝáoŌ3 Ī3 Ý μ³Ū (3 ÝóŪ3 ĩĪ3 ĩ 3 n̄Ū3 ĩ, 1-ĈŸ 1»Uù, »½. ĀĀĀĀ, N̄á. ĀĪĉ ūmŪĪĪi) (Ū»ĪŸ3-μ³ÝáoĀŪáoŸŸÁ ĩ »è ĩ»ñÁ` 3 nŌ. 1, ĩ áŌ. 2-4). É.GAL^{MEŠ} Š3 ŪñáoŸ»ñ; (. 3 Ō3 ÷ 3 n̄3. Ĉñ, N̄á. ĀĀĀĀ), . áŪ3 Ī3 Ý 3 ÝáoŸ . áñĪ3 ĪĪ3 Í N̄á. áóŌŌ3-Ī3 Ýái 1ñĪ3 Í Ū»ñŌ3 íáñ 3 é3 n̄Ī3 Ý»ñĉ ine=le[ine=r] óáoŌ3 Ī3 Ý 1»ñ3 Ýí 3 Ý/N̄áĪĈ N̄i' (Ī »è ĩ»ñÁ), áñÁ ĀĪái N̄3 Ū3 Ō3 ŪÝáoŪ ħ ĩ»ñĉŸĈé N̄i' . i=nu=ke[i=no=k] ŠÝáoŸŸ, 3 Ū1/3 ŪŸ (ÝáoŸŸÁ)!, óáoŌ3 Ī3 Ý 1»ñ3 ÝáoŸ (i=)nu-[(i=no-)] 1»ñ3 Ýí 3 Ý3 Ī3 Ý N̄ĈŪŪĉó (N̄3 Ū. Ýá-ŪŸ Š3 ŪŸ, ÝáoŸŸ 3 ŪÉŸĪ. Ū3 Ýñ3 Ū3 éŸ Ū»ĪŸ3 μ³ÝáoĀŪáoŸŸ»ñÁ ĩ »è Ī.3 ĪĪi 3): 2 ŪÝáoŸN̄i' » áóŸ»Ÿù^{KUR}e-bani=u=k(e)=edi abeli=ṭ=u=be- [^{KUR}ewani=w=k(e)=edi aweli=ṭ=u=w] Š»ñĪñĈé N̄3 í»Ī»óĈĪ μ³é3 Ī3 á3 ĪóáoĀŪáoŸŸÁ (Ū»ĪŸ3 μ³ÝáoĀŪáoŸŸÁ ĩ »è ĩ»ñÁ` 3 nŌ. 2, ĩ áŌ. 25-27): 2 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸ 3 ŪmáŌĉáoĀŪ3 Ūm Ā3 n̄. Ū3 Ýí áóŪ ħ Š3 ŪñáoŸ»ñ Ī3 éááo»óĈ, 3 Ū1/3 ŪŸ (ÝáoŸŸÁ)⁵⁹⁹ »ñĪñĈé N̄3 í»Ī»óĈĪ:

17-18-ñ' ĩ áŌ»ñáoŪ ĩĪ3 Ūi 3 Í ħ [e]-we i-ni É.GAL pá-ṭù-si-e [ši-di]-iš-ṭu_x-bé [de₄-ru-bé ti]-né^dIM-i URU 3 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸÁ, áñi »Ō éĪ½máoŪ 3 éĪ3 ħ ewe[ew] ŠĪĪ - N̄3 Ū. »Ō ŠĪĪ (Ī »è ĩ»ñÁ) B3 ŌĪ3 áÁ, áñĈŸ N̄3 ĉáñ'áoŪ ħ ini É.GAL paṭ=usi=ie[paṭ=oci=ie] šidi=šṭ=u=be[-=sṭ=u=w] der=u=be[der=u=w] ti=ne[ti=n] Š3 Ūñáo-Ÿá á3 ñéá3 á3 ĩ /Bñĉ3 á3-Ī Ū3 ĩĪ3 éááo»óĈ, 1ñ»óĈ 3 ÝáoŸÁ...! Ī3 Ō3 á3 n̄3 ŪĈŸ N̄3 ĩ Ī3 ÍÁ (Ū»ĪŸ3 μ³ÝáoĀŪáoŸŸÁ ĩ »è ĩ»ñÁ` 3 nŌ. 1, ĩ áŌ. 2-5): 2 ŪÝáoŸN̄i' » áóŸ»Ÿù N̄i' Ū3[μ³é»ñÁ. ^dIM=i (= áóñ3 nī . ^dTeišeb[a=y]) Š^dTeišeba-ĈĪ, 1Ĉó3 ÝáoŸ ħ 1ñĪ3 Í »½, è»é3 Ī3 Ýái. URU (. 3 Ō3 ÷ 3 n̄3. Ĉñ = áóñ3 nī . paṭ=are) Šù3 Ō3 ŪĪ, 3 n̄Ū3 Ī Á N̄3 Ī3 Ý3 μ³ñ N̄3 Ū3 á3 ĩ 3 è. É3 ÝáoŪ ħ N̄3 Ū. á3 ĩ Šá3 ĩ Ī μ³é3 n̄Ū3 ĩ ĈŸ⁶⁰⁰: 2 nī 3 N̄3 ūi áóĀŪáoŸŸ 3 ŪmáŌĉáoĀŪ3 Ūm Ā3 n̄. Ū3 Ýí áóŪ ħ ŠĪ 3 Ūñáo-Ÿá á3 ñéá3 á3 ĩ /Bñĉ3 á3-

⁵⁹⁹ ŌĈ. ááo» 3 Ūéi' »Ō i=nu=ke-Ÿ á»Ī ĩ ħ Ā3 n̄. Ū3 Ý»Ī ŠÝáoŸŸá»èĪ' Ū3 Īμ³Ū3 Ī3 Ý ĈŪ3 é- ĩ áĪ:

⁶⁰⁰ Ī »è é.2 Ūi 3 ŸŸ3 Ÿ, 2003, ħĈ 50: 11.Ō3 ÷ 3 ÝóŪ3 ÝÁ áóñ3 nī . pat-ari-Ÿ N̄3 Ū»Ū3 ĩ áóŪ ħ N̄3 Ū. ÷ 3 Á μ³é3 n̄Ū3 ĩ Ĉ N̄i' [1940, ħĈ 39]:

ĩ Ů³ Ě Ĭ³ éáóó»óÇ, ¹ñ»óÇ ³ YáoYÁ dTeišeba-Ç ù³ Ō³ ù! (ĩ ³ é³ óÇ Š»ō ÇY(Ç) É.GAL (³ŮñáóÁ) á³ĩ áóÇ-Ů(») šidi-ěĩ áó(ō) ¹ñáó(ō) ĀÇY Ā/ĩ ĸè»ō³Ů á³ĩ (±)-ar):

18-ñ¹ Ĭ áóáóŮ Ĭ Ĭ³ Ů Ĭ³ Ĭ ĸ^{KUR}B[il]-a-na-ú-[e uš-ma]-še
^{KUR}KŮR^{MEŠ} [na-pa-ñi-a-i-di] Ĭ³ Ō³ á³ñ³ ŮÇY ³ñĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮáó-
 YÁ, áñĩ »ō áóY»Yú Ñĩ Ĭ³ Ů³ Ě Ĭ³ μ³ é»ñÁ. ^{KUR}Bian=a=ue, Ĭ »ō³ YáoY Ĭ
 ¹ñĩ Ĭ³ Ĭ Ná. Ĭ ĩñ³ Ĭ³ Yáĩ. ušma=še ŠáóĀ, Ñ½áñáóĀŮáóY! Ĭ »ñ³ ó³ Ĭ³ Y
 · áŮ³ Ĭ³ Y (Ů»ĬY³ μ³ YáoĀŮáóYÁ Ĭ »è Ĭ »ñÁ). ^{KUR}KŮR^{MEŠ} (· ³ Ō³ ÷ ³ ñ³ · Çñ =
 áóñ³ ñĩ · ^{KUR}lulu=ini/e⁶⁰¹) ŠĀBY³ ŮÇ/Ůĩ ³ ñ »ñĩñY»ñ! Ĭ á»ĩ ù Ĭ
 »YĀ³ ¹ñ»Ě, áñ ³ ŮY YáoŮYá»è ¹ñĩ Ĭ³ Ĭ Ná. Y³ ĬÇ Ĭ ĩñ³ Ĭ³ Yáĩ: Ĭ áóÇ Ĭ »ñ-
 çáóŮ Ĭ Ĭ³ Ů Ĭ³ Ĭ Ĭ napañiaidi μ³ ÉÁ, áñÇY Ů³ èY³ · Çĩ ³ Ĭ³ Y · ñ³ Ĭ³ -
 YáoĀŮáóYáoŮ Ĭ ĩñ áóŮ Ĭ ŠŊY³ ½³ Y¹»óáóŮ(±)! Ĭ³ Ě Ĭ³ Ĭ »ĚÇ Ā³ ñ · Ů³ Yáo-
 ĀŮáóYÁ:

19-ñ¹ Ĭ áóáóŮ Ĭ Ĭ³ Ů Ĭ³ Ĭ Ĭ Ru-sa-a-še a-le-e a-[lu-še] i-
 ni [DU]B-te tú-li-[e] ŠèáóB³ Y ³ éáóŮ Ĭ áĩ áñ · Çñ-Y Ĭ ááYá³ ó-
 YÇ...! Ĭ³ Ō³ á³ñ³ ŮÇY ³ñĩ ³ Ñ³ Ůĩ áóĀŮ³ Y Ů»ĬY³ μ³ YáoĀŮáóYÁ Ĭ »è
 Ĭ »ñÁ ³ ñŌ. 3, Ĭ áó. 13-14:

20-ñ¹ Ĭ áóÇó ³ ñŌ³ Y³ · ñáóĀŮáóYŮ ÁY¹ Ñ³ Ĭ Ĭ áóŮ Ĭ :

1. dĤaldi=ni=n ušma=si=n EN-ci=ni=n mRuša=s
2. mdSardure=hi=ne=s yes ine=r ^{KUR}ewane=r
3. so=ci=n ošŧ=iwti=n ašg=u=ule ^{LŮ}bura(=a)šŧ=u= ule
- ...
5. ... 4 LUGAL^{MEŠ} i=na=n aæ=ti=n šu=in=ia=n
- ...
12. 19 LUGAL^{MEŠ} i=sa=n aæ=ti=n šu=in=ia=n ^{ŠADU}baban=ia
13. kołun(e)=e PAP 23 LUGAL^{MEŠ} so=ci=n MU TI^{MEŠ} ašg=u=w
14. wa(=)s ^{SAL}lutu^{MEŠ} ^{KUR}Bian=a=ydi paŧ=u=w mesi=n=e šal(e)=e
15. nun=a=di šidi=šŧ=u= ule in=er É.GAL^{MEŠ}
16. i=no=k ^{KUR}ewani=w=ke=edi aweli=ŧ=u=w
17. ew in(i) É.GAL paŧ=oci=y(a) šidi=šŧ=u=w der=u=w ti=n

⁶⁰¹ Đ³ Ĭ áóĬ ³ YáoY Ĭ, áñY áóñ³ ñĩ »ñ»YáoŮ Ě Ĭ ³ ó»Ě Ĭ ŠĀBY³ ŮÇ, Ůĩ ³ ñ! ÇŮ³ Ě Ĭ Á:

18. ^dIM-(a)=y URU ^{KUR}Bian=a=ue ušma=s ^{KUR}KÚR^{MES} napaĥiaidi
 19. ^mRuša=s aše aylo=s in(i) DUB-te tu=li=je
 20. [.....]

Ê³É¹ÇÇ EN-si-Ç (i Çñ³Í³ÉáóĀŪ³Ý/i Çñ³Ā»i áóĀŪ³Ý/ Ç³ŇÇ(±)
 Ň½áñáóĀŪ³Ūµ, èáóß³-Ý 2) Þ³ñ¹áóñÇ-Ū³Ý »è »ñíñÝ»ñ-Ý 3) Ū»Í(±)
 /éáóŪÝ(±) Ç³ñß³íáí · ñ³í»óÇ, èi ñí³óñÇ(-Ýñ³Ýó) 4-5) (Āí³ñí³áóŪ ĸ 4
 »ñíñÝ»ñÇ ó³ÝÍÁ), 4 Ç³ñù³Ý»ñ³ŪÝ Ç ÷-ÇÝ/Çó ÍáíÇ 6-11) (Āí³ñí³áóŪ ĸ
 19 »ñíñÝ»ñÇ ó³ÝÍÁ), 12) 19 Ç³ñù³Ý»ñ³Ūè Ç ÷-ÇÝ/Çó ÍáíÇ Ê»é³Ý
 (Ê»éÝ»ñÇ) 13) ÍáóŪÇó: 2 ŪµáŌÇáóĀŪ³Ūµ 23 Ç³ñù³Ý»ñ³Ū»Í(±)/éáóŪÝ(±)
 i³ñáóŪ ùß»óÇ, 14) i³Ō³Ū³ñ¹, ÍÇÝ i³ñ³ 1»ĀÇ ´Ç³ŪÝ(»ñ): Ð³ñíÇ
 (Ň³ñíÁ í»ñóÝ»Éáó) i³ñáóŪ 15) »Í³ Ç³ŪñáóÝ»ñ Í³éáóó»óÇ, 16) ÇŪ¹
 (ÝáóŪÝÁ) »ñíñÇè Ñ³í»É»óÇ, 17) .. Ç³Ūñáó-Ý Ā³ñèĀ³Ā³i /ßñÇ³Ā³i Ū³É
 Í³éáóó»óÇ, 1ñ»óÇ Ç³ÝáóÝÁ 18) ^dTeišeba-Ç ù³Ō³ù: ´Ç³Ý-(»ñ)-ÇÝ
 Ň½áñáóĀŪáóÝ, ĀßÝ³ŪÇ »ñíñÝ»ñÇÝ ŇÝ³½³Ý¹»óáóŪ(±): 19) èáóß³Ý³éáóŪ ĸ
 áí áñ · Çñ-Ý ááÝá³óÝÇ ... (Ç³Ūèi »Ō³i »ùèi ÝÁÝ¹Ň³i íáóŪ ĸ):

· 3 0 3 1 3 Y 0 ·	i »ñç³ í áñáoĀláoY	
	»½³ ĨÇ	Ñá· Y³ ĨÇ
Ĩ³ ná0³ Ĩ³ Y· ă³ ñĩ ³ í áñ³ Ĩ³ Y »0. (Debativo-Posibilitivo)	-â-b□ (1-ÇY ¹»Uu)	
Yă³ Ĩ³ Ĩ³ Ç »0. (finalis)	-i-l-â-n□	-i-l-â-t□-n□
ó³ YĨ³ ĨÇáoĀláoY· Uĩ ³ ¹ñáoĀláoY »0. (desiderative)	-ej□ -eja-n□ (»½. ùµ.) -eja-l□ (Ñá· ùµ.)	
Aëĩ ĩ.ĩ ÇĔÑ»ĔUÇ		
Ññ³ Ũ³ Ũ³ Ĩ³ Y »0., 3-ñ¹ ¹»Uu (jussive)	=in=i-n□	=it=in□ =(it>)ut=ine-n□ (±)
ă³ ŨŨ³ Y³ Ĩ³ Y »0. (conditional)	=u=l=(e)y□	
A00³ Ĩ³ Y »0. (optative)	=u=l=i-n□ (1-ÇY ¹»Uu) =u=l=i-n□ (3-ñ¹ ¹»Uu) =u=l=□ (-“)	
ó³ YĨ³ ĨÇáoĀláoY· Uĩ ³ ¹ñáoĀláoY »0. (desiderative)	=i=l=an□	

Ø»ĨY³ µ³ YáoĀláoY»ñ ² 0láoë³ Ĩ 13-ÇY:

3) ² 0láoë³ ĨáoU Ĩ ñĩ ³ Ĩ µ³ ŨŨ³ Ĩ³ Y 0 · »ñÁ ÑÇUŨ³ Ĩ³ YáoU Ĩ Ĩ³ Ũĩ ³ Ĩ
»Y »ññáñ¹ ¹»UúáoU: ² 0Ĕ ¹ »ă»ñáoU ¹»UúÁ Ĩ »0áoU YĨĩ áóU Ĩ:

µ) ĩ.Ø»ĔÇUÇĨĩ ÇĔáo ĨáoUÇó ³ é³ ç³ ñĨ íáo Ĩ »ñç³ í áñáoĀláoY»ñáoU
áo00³ YĨ úáoY ÷ ³ Ĩ³. Ĩ »ñáoU Ĩ ñĩ ³ Ĩ Ĩ ³ Yáo0³ Ĩ³ YáoĀláoY u óáoÇáA,
áñÁ, Áëĩ Yñ³, ë0ĩ »Ĕ Ĩ · · ñáoU áÇ »ñáoU:

·) Ĕ. Ũ³ ĨáYáĩ Ç, Ø. Ĕ³ áçĨŨ³ YÇ · ĩ.ĩ ÇĔÑ»ĔUÇ ĨáoUÇó ³ é³ ç³ ñĨ íáo
Ĩ »ñç³ í áñáoĀláoY»ñÁ Ĩ ñĩ ³ Ĩ »Y ÑYáoY³ Ĩ³ Y Ĩ ³ é³ 1³ ñ0áoĀláoU Ũµ,
ÇYăă»è áñ Y»ñĨ ³ Ũ³ óYáoU »Y Ñ»0ÇY³ ĨY»ñÁ:

1) ² 0láoë³ ĨáoU YĨĩ ³ Ĩ µ³ ŨŨ³ 0 · »ñáoU -l-Y Ĕ. Ũ³ ĨáYáĩ Á · Ø. Ĕ³ áç-
ĨŨ³ YÁ Ñ³ Ũ³ ñáoU »Y ³ YÇñ³ Ĩ³ Y »0³ Y³ ĨÇ óáoÇá, ĩ.ĩ ÇĔÑ»ĔUÁª áá
Ñëĩ ³ Ĩ Ñ³ ëĨ³ Y³ ĔÇ ¹»ñáĩ »0³ Y³ Ĩ³ ŨÇY óáoÇá:

») ĩ.ĩ ÇĔÑ»ĔUÁ man=in□ µ³ ŨŨ³ 0 · Ç ŨÇ Ñ³ Y³ ñ³ íáñ Ĩ Ñ³ Ũ³ ñáoU
Ĩ »ëY»Ĕ ³ Y³ Yáo0³ Ĩ³ Y µ³ Ũ»ñÇ ŨáoëÇĩ Ç Ĩ Ĩ³ ŨáoĀláoY:

ħ) ĩ.ĩ ÇĔÑ»ĔUÁ A00³ Ĩ³ YÇ ³ é³ çÇY ¹»UúÇ Ĩ Ĩ³ ŨáoĀláoY Ĩ Ñ³ Ũ³ ñáoU
gapq=ar=u=l=i=n□ µ³ ŨŨ³ 0 · Á, áñÁ ÷ ³ ëĩ áñ»Y 0 · áĩ áç Ĩ ³ ñµ»ñĨáoU
YáoU »0³ Y³ ĨÇ »ññáñ¹ ¹»UúÇ Ĩ Ĩ³ ŨáoĀláoY»ñÇó: ² 0Y Ĩ Ĩ³ Ũĩ ³ Ĩ Ĩ Ũ»
³ Y. ³ Ũ, áá ³ ŨŨ³ Y Ñ³ ëĨ³ Y³ ĔÇ^{md} Sar₅-du-ri-še a-li iš-ti-
di ul-ñu-di ^{URU}Me-li-tè-a-ni qa-ab-qa-ru-li-ni ³ ñĩ ³ -
Ñ³ Ũĩ áóĀláoYáoU, áñĩ »0 qa-ab-qa-ru-li-ni-Y ³ é³ çÇY ¹»UúÇ µ³ Ũ

Ń³ Û³ ñ»éáõª ¶.ì ÇĚŃ»ÉÛÇ äÝ¹áõÙÁ, Áëï »ñ¹áõÙÃÇÝ, ä³ ÛÛ³ Ý³ í áñí³ í ĸ
ište-di µ³ éÇ Û»Ç ³ é³ çÇÝ ¹»ÙùÇ µ³ ó³ ñÓ³ í ŃáéáíÇ ³ ÝÓÝ³ í³ Ý
¹»ñ³ ÝáõÝ í »éÝ»éáõ ø.¶ĴÇñµ³ ĚÇ ³ é³ ç³ ñíáí, áñÝ ÁÝ¹áõÝáõÙ ĸ Ý³ ..
ÇÝùÁ: é³ í³ ÛÝ ³ Û¹ Ń³ ñóáõÙ Û³ èÝ³. »í Ý»ñÇ ÛÇÇ³ ³ éí³ »Ý í ³ ñ³ Ó³ Û-
ÝáõÃÙáõÝÝ»ñ, Ń»í³ µ³ ñ³ ÛÝ áÇ í³ ñ»ĚÇ Ń³ Û³ ñ»Ě Ńáõè³ ĚÇ ŃÇÙù éáõÝ
µ³ Û³ Ó³ Ç áñáßÛ³ Ý Ń³ ñóáõÙ:

CICh **Lehman-Haupt**, CICh (Corpus Inscr. chald. ...), I-II, Berlin und Leipzig, 1928, 1935
HchI **König F.**, *Handbuch der chaldischen Inscripten*, I-II, Graz, 1955, 1957
HWb **Friedrich J.**, *Hethitisches Wörterbuch*, Heidelberg, 1952
Or *Orientalia*, Roma
OrAnt *Oriens Antiquus*, Budapest
RA *Revue d'assyriologie et d'archéologie orientale*, Paris
RHA *Revue Hittite et Asiatique*, Paris
SMEA *Studi micenei ed Egeo – Anatolici*, Roma
ZA *Zeitschrift für Assyriologie und verwandte Gebiete*, Leipzig/Berlin
ZDMG *Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft*, Leipzig
ZU **Pecorella P.-Salvini M.**, *Tralo Zagros e l'Urmia*, Roma, 1984

È»½í ³ ÝáóÝÝ»ñÇ

³ è(áon). - ³ éáon»ñ»Ý	Éáóé. - Éáóé(Ç)»ñ»Ý, ÉáóéÇi »ñ»Ý
³ úú³ ¹. - ³ úú³ ¹»ñ»Ý	Ñ³ú. - Ñ³ú»ñ»Ý
· »ñú. - · »ñú³ Ý»ñ»Ý	Ñ.-». - ÑÝ¹»í náá³ í³ Ý
Çñ³ Ý. - Çñ³ Ý³ í³ Ý	Báóú»ñ. - Báóú»ñ»ñ»Ý
é³ í ÇÝ. - é³ í ÇÝ»ñ»Ý	è»ú. - è»ú³ í³ Ý
É»Á. - É»Á»ñ»Ý	áon(³ ni) . - áon³ ni »ñ»Ý, - ³ í³ Ý

²ÙÉ Ñ³ Ú³ éáí ³. náóÁúáóÝ»ñ

³ í. - ³ í³ í³ Ý	í³ í. - í³ í³ ³ nù³ é
³ Ó. - ³ Óúáóé³ í	íñ³ í. - íñ³ í áñ³ í³ Ý
³ Ýí. - ³ Ýí³ í³ ³ ñ	Ñ³úó. - Ñ³úó³ í³ Ý
³ Ýó. - ³ Ýóú³ é	Ñúúí. - Ñ³ ú»ú³ í »é
³ BÉ. - ³ BÉ³ í áóÁúáóÝ	Ñá. (Ý). - Ñá. Ý³ íÇ
³ ñ. - ³ ñ³ í³ Ý	Ñáfáí. - Ñáfáí Ý»ñ
³ nÓ. - ³ nÓ³ Ý³ . náóÁúáóÝ	Ý»ñ. - Ý»ñ. áú³ í³ Ý
µ³ ó³ é. - µ³ ó³ é³ í³ Ý	Ý»ñ. - Ý»ñ. áñí³ í³ Ý
µ³ ó. - áñí. - µ³ ó³ é³ í³ Ý.. áñíÇ³ í³ Ý	á³ í x³ é. - á³ í x³ é³ í³ Ý
µñµé. - µñµ³ é³ úÇÝ	è»é. - è»é³ í³ Ý
· áñí. - · áñíÇ³ í³ Ý	í áó. - í áó»ñ
»½. - »½³ íÇ	í n(³ í). - í n³ í³ Ý
»Ó. - »Ó³ Ý³ í	áóÓ. - áóÓ. áñ³ í³ Ý
¿ñ. - ¿ñ. ³ í Çí	áóÓÓ. - áóÓÓ³ í³ Ý
Á³ ñ. Ú. - Á³ ñ. Ú³ ÝáóÁúáóÝ	÷ Éµ. - ÷ áÉ³ µ»ñ³ í³ Ý
Ç. - Ç. ³ í³ Ý	÷ áÉ. - ÷ áÉ³ Ý³ í, ÷ áÉ³ ñ»Ý
í³ Ý. - í³ ÝáÁ³ . náóÁúáóÝ	úµ. - úµú»íí
	úñ. - úñÇÝ³ í

22. Арутюнян Н., *Биаинли (Урарту)*, Ереван, 1970
23. Арутюнян Н., *Земледелие и скотоводство в Урарту*, Ереван, 1964
24. Арутюнян Н., *Корпус урартских клинообразных надписей*, Ереван, 2001
25. Арутюнян Н., *Новые урартские надписи Кармир-блур*, Ереван, 1966
26. Арутюнян Н., *Топономика Урарту*, Ереван, 1985
27. Гамкрелидзе Т., *К вопросу о склонении имен в урартском языке*, - Труды ИЯ АН Груз. ССР, Серия языков Передней Азии, т.1, 1954
28. Гамкрелидзе Т., Иванов В., *Индоевропейский язык и индоевропейцы*, I-II, Тбилиси, 1984
29. Джаукян Г., *Взаимоотношения индоевропейских, хуррито-урартских и кавказских языков*, Ереван, 1967
30. Джаукян Г., *Сравнительная грамматика армянского языка*, Ереван, 1982
31. Джаукян Г., *Урартский и индоевропейские языки*, Ереван, 1963
32. Дьяконов И., *Ассиро-вавилонские источники по истории Урарту*, ВДИ, 1951, 2-4
33. Дьяконов И., *Предистория армянского народа*, Ереван, 1968
34. Дьяконов И., *Урартские письма и документы*, Москва-Ленинград, 1963
35. Дьяконов И., *Языки Азии и Африки, III (хурритский и урартский языки)*, Москва, 1979
36. Капанцян Г., *Историко-лингвистическое значение топономики Древней Армении*, Ереван, 1940
37. Капанцян Г., *К происхождению армянского языка, Историко-лингвистические работы*, I-II, Ереван, 1956, 1975
38. Капанцян Г., *Общие элементы между урартским и хеттским языками*, Эривань, 1936
39. Капанцян Г., *Хайаса – колыбель армян*, Ереван, 1948
40. Липин Л., *Аккадский (вабилоно-ассирийский) язык*, I-II, Ленинград, 1957
41. Липин Л., *Аккадский язык*, Москва, 1964
42. Меликишвили Г., *Наири-Урарту*, Тбилиси, 1954
43. Меликишвили Г., *Урартские клинообразные надписи*, Москва, 1960, ВДИ 1971 №3 ст.229-255, ВДИ 1971 №4 ст.267-293
44. Меликишвили Г., *Урартский язык*, Москва, 1964
45. Мещанинов И., *Аннотированный словарь урартского (биаинского) языка*, Ленинград, 1978
46. Мещанинов И., *Грамматический строй урартского языка*, I, II, Москва-Ленинград, 1958, 1962
47. Мещанинов И., *Язык Ванской клинописи*, II, Ленинград, 1935
48. Пиотровский Б., *Ванское царство (Урарту)*, Москва, 1959
49. Пиотровский Б., *Кармир-Блур*, I, II, III, Ереван, 1950, 1952, 1955
50. Фридрих И., *Краткая грамматика хеттского языка*, Москва, 1952
51. Хачикян М., *Хурритский и урартский языки*, Ереван, 1985
52. Церетели Г., *Урартские памятники музея Грузии*, Тбилиси, 1939

53. **Benedict W.**, *Urartian Phonology and Morphology*, Ann Arbor, 1958
54. **Diakonoff I.**, *Hurisch und Urartäisch*, München, 1971
55. **Friedrich J.**, *Einführung ins Urartäische*, Leipzig, 1933
56. **Gelb I., Landsberger B., Oppenheim A., Reiner E.**, *Assyrian Dictionary*, Chicago, 1956-1968
57. **König F.**, *Handbuch der chaldischen Inscripten*, I-II, Graz, 1955, 1957
58. **Rykle Borger**, *Akkadisch Zeichenliste*, Neukirchen-Vluyn, 1971
59. **Rykle Borger**, *Assyrisch-babylonische Zeichenliste*, Neukirchen-Vluyn, 1978
60. **Salvini M.**, *Anhang darin G.Melikišvili, Die Urartäische Sprache*, Studia pohl, 7, Roma, 1971
61. **Salvini M.**, *The Inscriptions of Ayanis. Cuneiform and Hieroglyphie*, Ayanis I, Roma, 2001
62. **Sandalgian J.**, *Les inscriptions conéifères urartiques*, Venise, 1900
63. **Van Loon M.**, *Urartian Art*, Istanbul, 1966
64. **Wilhelm G.**, *The Cambridge Encyclopedia of the World's Ancient Languages* (Hurian, chapter 4, Urartian, chapter 5), Cambridge, 2004
65. **Wolfram van Soden**, *Akkadisches Handwörterbuch*, I-III, Wiesbaden, 1965, 1972, 1981

III.2.5	àòñ³ ñí »ñ»ÝÇ ÈáÝ³ ñÑÙ³ Ý Ñ³ Ù³ Ì³ ã ñ. Ç Ñ³ Ù»Ù³ Ì³ àóÁÙáóÝÁ Ñ³ Ù»ñ»ÝÇ Ñ»í	155
III.3	»ñµ³ Ù	162
III.4	Ø³ Ì³ µ³ Ù	176
IV.	Ù² È³ ÆðÙ° ð/°í³ ÆðÙ° ð, Ù² È²³ ðàóÁÙáóÙÙ° ð/°í²³ ðàóÁÙáóÙÙ° ð	179
IV.1	Ù³ È¹ÇñÝ»ñ	179
IV.2	°í¹ÇñÝ»ñ	183
IV.3	°í³ Ì³ ñáóÁÙáóÝÝ»ñ, Ý³ È³ Ì³ ñáóÁÙáóÝÝ»ñ	187
V.	Þ² Õ¹² à³ °í² ÙÈ Ø² èÙÆ¹ Ù° ð	196
	°¼ð² Ì² ðàóÁÙáóÙ	198
VI.	Èð² ðàóØ	201
VI.1	Ùáñ ½áó³ Ñ»é µ³ é»ñ	201
VI.2	àòñ³ ñí³ Ì³ Ý áñáß Ì³ »ùèí »ñÇ Á³ ñ. Ù³ ÝáóÁÙáóÝÝ»ñ Ù»íÝ³ µ³ ÝáóÁÙáóÝÝ»ñ	208
	ð² Ì³ °È¹² Ì	241
	ð² Ø² èàí² ¶ðàóÁÙáóÙÙ° ð	244
	¶ð² Ì² ðàóÁÙáóÙ	246

ᑲᑦᑳᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ
ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

II

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ
ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ ᑲᑦᑲᑦᑲᑦ

èi áñ³ · ñí³ Í ç ì á³ · ñáoÃÙ³ Ý 16.01.07 Ã.: á³ ÷ ëÀ` 60x84 1/16:
 ÃáoÕÃÁ` úýè»Ã: Ðñ³ ì . 13.2 Ù³ Úáoë, ì á³ · ñ. 15.75 Ù³ Úáoë=14.65 á³ ÙÙ.
 Ù³ Úáoëç: î á³ ù³ Ý³ ì` 100: á³ ì í »ñ` 93:

°ñ³ Ýç Ñ³ Ù³ Èë³ ñ³ Ýç Ññ³ ì ³ ñ³ ÌáoÕÙáoÝ, °ñ³ Ý 2É. Ø³ ÝáoíÙ³ Ý 1

°ñ³ Ýç Ñ³ Ù³ Èë³ ñ³ Ýç ì á³ ñ³ Ý, °ñ³ Ý, 2 μáfÙ³ Ý 52

ê ² ð ¶ Æ ² Úì ² ¼Ú² Û

ì ² Û Æ Â ² ¶ ² ì à ð à ô Â Ú² Û

ê ° ä ² ¶ Æ ð

² ð Ò² Û² ¶ ð à ô Â Ú à ô Û Û ° ð À

II

° ð ° ì ² Û